



# Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

## Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

### Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>



# Højesteretstidende

udgivet af

**Højesterets Protokolsekretærer.**

---

Højesteretsaaret 1928.

---

**72. Aargang.**

---

**København.**

G. E. C. Gads Forlag.

1929.

## NAVNEREGISTER

### Civile Sager.

	Pag		Pag
Aalborg Byraad paa Aalborg Havns Vegne .....	49	Baars, Alexandra, Fru .....	347
Aalborg Discontobank .....	597	Balle, Albrecht Nielsen, Trom- peter .....	466
Aalborg Teglværker, Interes- sentskab .....	751	Balle, Mary Jacobine Sjøberg, f Sørensen .....	466
Aamodt, Hans, Driftsinspektør	475	Balslev & Goos, A/S .....	756
Aarhus Brændsels Compagni	759	»Baltica«, Assurance-Compag- niet .....	412
Aarhus Havneudvalg .....	416	Banken for Randers og Om- egn, A/S .....	226
Adams Transport Compagni, A/S .....	444	Bendtsen, J Restauratør ....	592
Adolph, Holger, Generalkonsul	266	Bie, F L, A/S .....	556
»Alice«, M/S, dets Rederi ..	296	Biering-Petersen, C, Kapelme- ster .....	442
Andersen, A, Gaardejer ....	77	Bjerregaard, Andreas, Land- mand .....	105
Andersen, A M, pens Ledvogter	727	Bloch, A Heymann, Fabrikant	130
Andersen, Anders Chr, Gdejer	372	Boisen, Hans Lorentz, Forret- ningsfører .....	365
Andersen, Augusta, Enkefru ..	361	Boisen, Jens, A/S .....	119
Andersen, Chr, Smedemester ..	190	Boisen, Jens & Köhn, Firma ..	119
Andersen, Jens, Bygmester ..	77	Boje, Chr, Gaardejer .....	646
Andersen, Johan, Chauffør ..	88	Bosselmann, Edith, S/S, Rede- riet for .....	730
Andersen, M, Sagfører .....	550	Brandforsikring, den alminde- lige, for Landbygninger ..	142
Andersen, Niels, Gaardejer ..	157	Brede Sogneraad .....	492
Andersen, R, Sagfører, hans Dødsbo .....	231	Breit, N C, & Co, Firmaet ..	469
Andersen, Rasmus, Partikulier	365	Bruun, H H, Højesteretsagfører	605
Andersen, Valdemar, Sagfører 213, 345, 346, 347, 349,	352	Brøndum-Hvidbjerg Sogneraad	170
Andersson, W K, Bagermester	46	Buch, Peter Nicolaj Valentin, Civildommer .....	401
Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn .....	164	Bærentsen, H .....	605
»Atalanta«, Dampskibsselska- bet, A/S .....	185		
»Auto-Bureau«, Autovogn- mandsforeningen .....	419		

Pag	Pag		
Carlsen, Karl Johan Ulrik, Stenhugger .....	547	De danske Mejeriers Fælles- indkøb, Andelsselskab med begrænset Ansvar .....	461
Carstens, Henry Egon Ravert	568	De danske Mejeriers Fælles- organisation .....	676
Carstensen, Maren, Lægeprak- tikantinde .....	376	De samvirkende Fagforbund 157, 162, 586	
Christensen, Anton, Fiskeskipp- per .....	151	De sjællandske Mejeriforenin- gers gensidige Forsikrings- forening .....	504
Christensen, C F, Proprietær	706	Dellheim, Ludv, § Co, Firmaet	192
Christensen, Georg, Gdejer..	518	Den almindelige Brandforsik- ring for Landbygninger ....	142
Christensen, H C, Sognepræst	732	Departementet for Told- og Forbrugsafgifter .....	498
Christensen, H Chr Gods- inspektør .....	469	Det Danske Gaskompagni, A/S	23
Christensen, H T, Redaktør ..	419	Det gensidige fyenske Brand- assuranceselskab .....	644
Christensen, Hans, Fragtmand	339	Det østsjællandske Jærnbane- selskab .....	339, 393
Christensen, L, Gaardejer ....	77	Direktionen for det kongelige Teater og Kapel .....	237
Christensen, Markus, Gaardejer	170	Direktoratet for Københavns Skattevæsen .....	621
Christensen, S, Husejer .....	28	Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet .....	611
Christiansen, H C, A/S ....	635	Dommerkomitéen i den offen- lige Konkurrence om et Mo- nument i Marselisborg Min- depark for de i Verdens- krigen faldne Danske .....	266
Christiansen, Johan, fhv Gaard- ejer .....	401	Drasbek, K. Hotelejer .....	174
Clausen, Anni .....	121	Duhn, K P, Snedkermester ..	211
Clausen, Ida Sophie, Enkefru	121	Egesborg, Johanne, Fru ....	372
Clausen, Margarethe .....	121	Ejlersen, F, Tømrermester ....	751
»Codan«, Forsikringsaktiesel- skabet .....	179	Eno, I C Ltd, Hdlsfirma ....	37
Cohrs Sølvvarefabriker, Carl M, A/S .....	186	Eriksen, Martin, Snedkersvend	258
Cramer, M Th, Vaskemester..	323	Erlang, Hans, Landmand....	105
Cramer, Severine, f Hyllested	323	Esbjerg Kommune .....	151
Danmarks Lærerforenings Ho- vedbestyrelse .....	732	Estvad-Rønbjerg Sogneraad..	170
Dansk Arbejdsmandsforbund 157, 162, 253		Fabricius, Otto, Overretssag- fører .....	676
Dansk Arbejdsmands Forbunds Svendborg Afdeling .....	353	»Factio«, Interessentskab ....	66
Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder For- bund .....	88	Fagforbund, de samvirkende 157, 162, 586	
Dansk Elektrikerforbund ....	586	Fent, Adolf Alois, Grosserer	138
Dansk Incasso-Bureau .....	744		
Dansk Kautionsforsikrings-Ak- tieselskab .....	509		
Dansk Læderforsyning, A/S..	427		
Dansk Stenindustriarbejder- Forbund .....	547		
Dansk Tjenerforbund .....	509		

	Pag		Pag
Fent, Antonie Sophie .....	138	Gram, Brødrene, Firmaet....	299
Finansministeren paa Statens		Gudme, B, Proprietær .....	504
Jordfonds Vegne .....	91	Gulmann, Chr, Redaktør ....	346
Finansministeriet .....	331, 727	Gyberg, M, Enkefru .....	440
Fode, Chr, Grosserer .....	313	Gylche, Poul Sigurd, Oste-	
Fog, Politilæge.....	349	handler .....	13
Foreningen af danske Manu-		Gylling, Elisabeth, Fru .....	506
faktur-Grossisters Akkord-		Gædecken & Qvistorff .....	617
og Konkurs-Afdeling paa			
M Lundsgaards Akkordbos		<b>Haargaard, Knud P, Sogne-</b>	
Vegne .....	84	raadsformand .....	732
Foreningen af Leverandører		»Hafnia«, det forenede danske	
til Statens Forsøgsmejeri i		Livsforsikringsaktieselskab.	376
Hillerød .....	715	Hagge, Agnes F, Telegrafassi-	
Forsikrings- og Genforsik-		stent .....	452
rings-Aktieselskabet »Ura-		Handelsbanken i Odense ....	128
nia« .....	313	Hansen, Carl Lucas, fhv Po-	
Forsikringsforeningen »Jyl-		litbetjent .....	155
land« .....	20	Hansen, Fabricius, Politidirek-	
Forsikringsselskabet »London«	701	tør .....	349
Frandsen, Karl, Malermester	222	Hansen, H, Førstelærer .....	492
Fredericia Sølvindustri, A/S..	186	Hansen, Hans, Gdejer .....	388
Frederiksberg Kommune ....	23	Hansen, I C, Skibsmægler ..	305
Frederiksborg Amts Spare- &		Hansen, J Chr, Læder- og	
Laanekasse .....	614	Hudehandler .....	192
Frederiksen, Aage, Fuldmægtig	46	Hansen, Joh F, A/S .....	356
Frederiksen, Erhard, Godsejer	153	Hansen, Jørgen, Snedkerme-	
Fredsted, Jens, Gaardejer ..	80	ster .....	692
Frey, Edmund, Grosserer ....	293	Hansen, Lauritz, Bagermester	689
Friis-Petersen, Otto, kgl Ka-		Hansen, R G, Proprietær ..	550
pelmusikus .....	237	Haughøj, J, Organist .....	566
Frijs, Frederik Krag Juel Vind,		Hedebøl, Borgmester .....	349
Lensgreve, Hofjægermester,		Hermansen, P M, Handelsmand	759
hans Dødsbo .....	219	Hersted, O, fhv Vognfabrikant	558
Frivilligt Drengeforbund ....	63	Heymann Bloch, A, Fabrikant	130
Frøkjær Sørensen, Installatør	586	Hillerød Landbobank .....	614
»Fugdøl«, Tørvefabriken, In-		Hillerød Savværk, A/S, i Likvi-	
teressentskab .....	456	dation .....	59
Furness Shipping & Agency		Hillfern, S/S, dets Rederi ..	534
Company .....	305	Hjordkær Sognekirke.....	247
Gaskompagni, det danske, A/S	23	Holm & Molzen.....	305
General Accident Fire & Life		Holm, Fritz .....	407
Assurance Corporation Lmtd	263	Holm, Svend .....	407
Generaldirektoratet for de dan-		Holst, H, Proprietær .....	77
ske Statsbaner .....	296, 339	Hornsleth, Oscar, Handlende	37
Gismondi, Enrico & Co, A/S	756	Houman, Hans, statsautorise-	
Gladsakse Sogneraad .....	211	ret Lods .....	416

	Pag		Pag
Husmandsbrandkassen for Danmark .....	208	Jørgensen, Sofus E, Restauratør .....	704
Huus, Niels Nielsen, fhv Ejendoms-kommisionær .....	103	Jørgensen, Th, Malermester 1, 188	
Høeg, T M J, Overportør ....	28	Juul, C Sehestedt, Kammerherre, Hofjægermester ....	91
Høwinghoff-Petersen, Bankdir	456	»Jylland«, Forsikringsforening	20
Ingerslev, Th, Bagermester ..	689	Jysk Landhypotekforening ..	144
Ingerslew, John P, Pastor..	652	Keller & Co, Firmaet .....	66
Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda)	704	Kipp, Eduard, Repræsentant..	42
Invalideforsikringsfonden ....	608	Kjær, N, Firmaet .....	162
Iversen, Chresten, Sogne- raadsformand .....	646	Kjærgaard, Niels N, Murer- mester .....	215
Jacobsen, Erik Schat, Vogn- mand .....	513	Klejst, Kaj Oluf, Stenhugger	547
Jacobsen, H P, Proprietær ..	550	Klint, Kaare, Arkitekt .....	266
Jacobsen, Jacob, Kurvemager	103	Klitgaard-Nielsen, N P, Gros- serer .....	487
Jacobsen, John, Fabrikant ..	59	Kløver- og Brostenhuggernes Fagforening .....	547
Jacobsen, L, Firmaet .....	59	Knudsen, Alfred, Vognmand..	353
Jacobsen, Søren Nielsen, Vogn- mand .....	559	Knudsen, P, Tagtækker .....	386
Jantzen, Kaj Withusen, Pro- prietær .....	685	Knudsen, P M, Generalmajor	59
Jarset, J P, fhv Overmontør	181	Knudsen, Villads, Gaardejer ..	540
Jensen, Chr Frederik, Frøagent	608	Knutzen & Jensen, Firmaet ..	458
Jensen, Hans, Kaptajn .....	229	»Koda«, Internationalt For- bund til Beskyttelse af Kom- ponistrettigheder i Danmark	704
Jensen, J A, Gartner .....	59	Kolind-Ebdrup-Skarresø Sog- neraad .....	174
Jensen, Niels .....	540	Konfektionslageret, Fortun- stræde 5, A/S, dets Konkursbo	744
Jensen, Rasmus, Husejer ....	438	Kränge, Karl, Sagfører .....	434
Jensen, Rasmus, Proprietær..	153	Krayenbühl, Jean Charles Val- demar, Ingeniør .....	195
Jensen, Th, Grosserer .....	513	Kremer, G, Sagfører .....	301
Jensen, Thomas .....	540	Kvindelig Læseforening .....	621
Jøppesen, Chr, Ingeniør ....	723	Københavns Diskontobank og Revisionsbank, A/S i Likvi- dation .....	229, 240
Jepsen, Carlo, Landsretssag- fører .....	646	Københavns Kommunehospital	349
Jerusalemkirkens biskoppe- lige Metodistmenighed ....	652	Københavns Kul- og Koks Kompagni .....	96
Johannessen, Anna Clara, En- kefru .....	545	Københavns Magistrat 5, 117,	414
Johansen, Marryat, Gross ..	33	Københavns Sommertivoli, A/S	203
Jørgensen, Chr, Kro- og Møl- leejer .....	179	Københavns Sporveje....	452, 603
Jørgensen, Niels, Gaardejer ..	692	Københavns Tømmerhandel,	
Jørgensen, O. Bødkermester..	215	Aktieselskabet .....	311

	Pag		Pag
la Cour, Johs F, Direktør....	710	Lund, Olga Kirstine, f Sonne	524
Landarbejderforbundet i Danmark .....	157, 162	Lund, Ruth Alfrida, Fru.....	261
Landbrugsministeriet .....	244	Lundsgaard, M, hans Akkordbo	84
Landhypotekforening, Jysk ..	144	Madsen, Laurits Møller, Gdejer	270
Landorph, Lassen, Overretts-sagfører .....	84	Madsen, Mads, Gdejer .....	170
Langhorn, Kai, Proprietær ..	685	Madsen, Niels, Fabrikant ....	530
Larsen & Petersens Pianofabrikker, Aktieselskab .....	475	Madsen, Niels, Gdejer .....	170
Larsen, Albinus, Direktør ....	475	Madsen-Mygdal, Th, Statsminister .....	558
Larsen, Georg Henry, Fisker	723	Magnussen, John Robert, Fisker .....	723
Larsen, Holger, Ingeniør ....	42	Mainow, O A J, Enkefru ....	263
Larsen, Jens Peter, Restauratør .....	144	Maribo Amtsraad .....	404
Larsen, Kaj, Bagermester ....	584	Mathiesen, E, Grosserer ....	487
Larsen, Karen Helga Christine	608	Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik .....	556
Larsen, L H, Forpagter .....	581	Metodistkirke, Den biskoppelige, Aarskonferencen i Danmark .....	652
Larsen, N Chr, Sagfører ....	540	Michelsen, Robert, Restauratør	231
Larsen, Otto, Maskinist .....	38	Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning, Andelsselskabet .....	299
Larsen, Sofie, Enka .....	723	Mikkelsen, Chr, Arbejdsmd ..	353
Larsson, Victor, Grosserer ..	597	Mineralarbejdernes Fagforening .....	88
Lassen, J, Ingeniør, cand polyt	111	Mortensen, Hans, Kontorbestyrer .....	105
Lassen, Paul J, Overretssagfører .....	46	Mortensen, Marius, Gæstgiver	105
Laursen, Viggo, Medhjælper..	101	Mortensen, Niels .....	444
Lemvig Bank, A/S .....	363	Mortensen, V, Direktør .....	446
Lenskontrollen .....	219	Murarbejdsmændenes Fagforening .....	18
Lepvikmann, Alexander, Kap-tajn .....	253	Murervædenes Fagforening	54
Lidegaard, Jens Møller, Gdejer	170	Muus, Th, Gross, Konsul ....	33
Lind, Knud, Ingeniør, cand polyt .....	710	Møller, Chr Hansen, Mejeribestyrer .....	80
Linde, Chr, Sagfører .....	1	Møller, Ingvard, Gdejer .....	170
Lindeskov, L, Murermester ..	54	Nellemann, Vilhelm, Grosserer	167
Linnemann, H V, Kommissarius, Kammerherre .....	77	Nickelsen, A, Blikkenslager ..	222
Lissau, Hans, Tandtekniker ..	630	Nielsen, Ernst, Proprietær ....	372
Lorentzen, J C, Vildthandler..	181	Nielsen, Julius, Grosserer ....	756
Lorentzen, Johannes, Barber	356, 361	Nielsen, Just .....	540
Lumbye, Carl, Maskinforhandler .....	412	Nielsen, K S, Gaardejer .....	77
Lund, Arild Thomsen, Positiv-spiller .....	261		
Lund, L C P, Konsul, Købmand .....	524		
Lund, Mogens Chr, Fabrikant	524		



	Pag		Pag
Nielsen, Karl Peter Hartvig, fhv Tjenestemand ved Kø- benhavns Sporveje .....	414	Olsen, Peter, Arbejdsmand ..	164
Nielsen, Konrad, Viktualie- handler .....	181	Orion, Dampskibsselskabet, A/S .....	240
Nielsen, L H, Fabrikant ....	407	Outrup Elektricitetsværk ....	208
Nielsen, Lauge .....	1	Pald, Vilh, Bogtrykker .....	128
Nielsen, Marry Helene Kristine	125	Pedersen, Jens, Gaardejer ..	380
Nielsen, Martino Oline .....	320	Pedersen, Jens Chr, Gdejer..	170
Nielsen, N, Matros .....	490	Pedersen, P Hejlskov, Gartner	206
Nielsen, N P, Gaardejer ....	142	Petersen, A, Matros .....	490
Nielsen, Niels Peter, Gaard- fæster .....	5	Petersen, C D, A/S .....	559
Nielsen, O, Lokomotivfyrbøder	432	Petersen, F A H, Direktør....	111
Nielsen, P C, & Kemp, Firmaet	250	Petersen, F A H, Ingeniør ..	111
Nielsen, Peder, Vognmand ...	635	Petersen, L Ib, Grosserer ....	188
Nielsen, Rosa, i Mølcck .....	434	Petersen, P M, Grosserer ..	38
Nielsen, Svend A .....	603	Philipsen & Co, Firmaet ....	563
Nissen, Etatsraad N's og Frues Kapelgods .....	5	Pingel, Heinrich & Co.....	730
Nissen, Christen, Gaardejer ..	458	Poder, Mads, Fabrikant .....	170
Nordlien, C A, Proprietær ..	77	Poulsen, A, fhv Godsejer ....	206
Nordslesvigs Bank, A/S i Li- kvidation .....	105	Poulsen, Christian, fhv Hotel- cjer .....	380
Nordstrand, Carl .....	293	Poulsen, Niels Jensen, Pro- prietær .....	77
Næstved Kommune .....	526	Prahl, A, Søfyrbøder .....	673
Nøkleby, A P, Direktør .....	13	Pultz, N M, Vaskeriejer ....	323
Nørlem, L M .....	506	Raaschou, Carl F, Overrets- sagfører .....	614
Nørregaard, C M R, Grosserer	442	Rammeskov, Driftsbestyrer ..	427
Nørresundby Byraad paa Nør- resundby Havns Vegne ....	49	Randers Kommune .....	568
Nørresundby Jærn- og Støbe- godsforretning, Handelsfirma	751	Randers Korn- og Foderstof- forretning .....	534
Odense Kanal- og Havnevesen	592	Rasmussen, Jens Christian, Tjenestekarl .....	125
Olesen, Obel Anton, Stenhug- ger .....	547	Rasmussen, Th, fhv Foder- mester .....	20
Olsen, Charles Valdemar Axel, Maalerkontrollør .....	117	Ribe Amts Mejeriforenings Forsikringsforening .....	388
Olsen, Frejlif, Redaktør ....	345	Ribe Amtsraad .....	155
Olsen, H P, fhv Politibetjent	638	Rold-Vebbestrup Sogneraad ..	438
Olsen, Hjalmar, Vognmand..	167	Roskilde Bank, A/S .....	11
Olsen, J P, Tømrermester....	59	Roskilde Stiftøvrighed .....	526
Olsen, Johannes .....	444	Ryomgaard—Gjerrild—Grenaa Jærnbane .....	440
Olsen, Kaj, Jord- og Betonar- bejder .....	261	Rytter, S, Justitsminister ....	349
Olsen, Oluf, Murerarbejds- mand .....	18	Rødby Byraad .....	638
		Sauer, Aage .....	108
		Sauer, Ingv P, Urmager.....	108

Pag	Pag		
Scheel, J C, Lensgreve . . . . .	130	Søllerød Kommune . . . . .	701
Schjerbeck jun, Jørgen, Fir- maet . . . . .	563	Sønderborg Dampskibsselskab, A/S . . . . .	121
Schmidt, P K, Cyklehandler . .	630	Sønderborg Købstads Kommune	327
Schmidt, Peter, Gaardejer . .	646	Sønderborg Valsemølle, A/S . .	327
Schmidt, Thomas, Gdejer . . . .	247	Sørensen, Chr P, Landbrugs- kandidat . . . . .	28
Schourup, W, Proprietær . . . .	580	Sørensen, Frøkjær, Installatør	586
Schwerin, O, fhv Vejassistent	404	Sørensen, Hans, Gaardejer . .	77
Sehested, Helga, Landbrugs- kandidat . . . . .	625	Sørensen, Jens Chr . . . . .	170
Sehested, Jørgen, Stamhusbe- siddler . . . . .	625	Sørensen, Kristine . . . . .	605
Sehestedt Juul, C, Kammer- herre, Hofjægermester . . . .	91	Sørensen, Nicoline, Enkefru . .	231
Sieffert, P G, Skomager . . . .	14	Tauzky, Victorine, Fru . . . . .	133
Simonsen, M, Bagermester . . .	584	Thamsen, Højesterets sagfører	213
Simonsen, M, Styrmand . . . .	185	Thaysen, L, Arkitekt . . . . .	588
Skanderup Andelsmejeri, An- delselskabet . . . . .	518	Therkelsen, A, Lokomotivfyrb	432
Skandinavisk Assurance, A/S, dets Konkursbo . . . . .	301	Thiele, V, Direktør . . . . .	446
Skattedepartementet . . . . .	363, 545	Thobrither, J, Repræsentant . .	530
Skovsende, Inger Marie, f Sø- rensen . . . . .	101	Thomsen, C, Købmand . . . . .	386
Skovsende, Niels Thomsen, Maskinsnedker . . . . .	101	Thomsen, Hans Peter, Direktør	186
Slangstrupbanen, A/S . . . . .	320	Thomsen, J, Ejendomshandler	14
Smith, Thora, Enkefru . . . . .	432	Thorbjørnsen, K, Skomager . .	427
Smith & Steenstrup, Holbæk Kulhandel, A/S . . . . .	96	Thorsen, Søren, Direktør . . . .	244
Sogneraadforeningernes Ulyk- kesforsikring for Landbru- gere . . . . .	258	Thune-Jacobsen, Polititiinspektør	349
Spare- og Laanekassen for Løkken og Omegn . . . . .	706	Tønder Amts og Bys Sygehus, Bestyrelsen for . . . . .	588
Statens Mejeriudvalg . . . . .	715	Ullerup Sogns Andelskasse . .	458
Stjernholms Trælasthandel i Likvidation . . . . .	226	Utzon-Frank, Professor . . . . .	266
Struer og Omegns Fiskerifor- ening . . . . .	108	Vardø Bank, A/S . . . . .	461
Svejbæklund, A/S . . . . .	63	Vejgaard Menighedsraad . . . .	566
Svendsen, L, Husejer . . . . .	133, 138	»Vesterbro«, Andelsmejeriet . .	611
Sydfyns Diskontobank, A/S i Likvidation . . . . .	270	Vesterhæsingø Mejeri . . . . .	644
Syplli, V O, Købmand . . . . .	617	Villadsen, Villads . . . . .	540
Søfyrbødernes Forbunds Af- deling i Nykøbing F . . . . .	673	Vojens Sogneraad . . . . .	299
		Weiner, F, Grosserer . . . . .	11
		Wimmer, Aug, Professor 349, 352	
		Winther & Vollmond, Rederiet	490
		Wissing, H, Proprietær . . . . .	77
		Witt, F, Gaardejer . . . . .	119
		Wolf, Louis, Firmaet . . . . .	498
		Zamos, Edvard Nielsen, Artist	203
		Zerssen & Co, Firmaet . . . . .	250
		Østergaard, P A, Smedemester	190
		Østifternes Brandforsikring . .	393

## Kriminelle Sager.

	Pag		Pag
Aabolt, Valdemar Peter ....	532	Knudsen, Oskar.....	336
Aaen, Janus Karl Nielsen....	315	Larsen, Anders Christian Oli-	
Andersen, Charles William ..	430	ver Worm .....	315
Andersen, Hans .....	8	Larsen, Jørgen Laurids .....	621
Andersen, Svend .....	194	Larsen, Niels Frederik .....	319
Andersen, Søren .....	619	Lind, Christian .....	217
Bast, Anton .....	27	Lind, Johannes Gustav .....	217
Bjergholt, Niels Peder .....	71	Løjstrup, Jens Jensen .....	255
Christensen, Charles Emil....	195	Madsen, Mads Peter .....	748
Christensen, Hans Axel Worch	298	Meyer, Georg Emil .....	310
Christensen Hans Peder ....	304	Mortensen, Robert Peter ....	498
Djurhuus, Jens Henrik Oliver	632	Møller, Jens .....	257
Egtved, Johannes Christian..	55	Nielsen, Niels Laurits Ejler ..	146
Farcinsen, Niels Kristian ....	651	Olesen, John .....	754
Frederiksen, Thomas Christian	356	Parchutto, Phillip Jakowlew ..	319
Galsgaard, Peter Christian ..	516	Pedersen, Christian Peter....	315
Hansen, Ejnar Harald .....	398	Pedersen, Herdis Helene, Volds-	
Hansen, Hans Jørgen .....	146	gaard Nielsens Hustru ....	208
Hansen, Hjalmar Viggo ....	398	Pedersen, Jens .....	698
Hansen, Johan Peter .....	132	Pedersen, Kristian .....	698
Hansen, Søren Vilhelm .....	33	Pedersen, Lars Peder .....	493
Henningsen, Mads Christian		Pedersen, Ludvig Johannes..	339
Burkal .....	710	Pedersen, Peder Haugen.....	452
Hoffmann, Otto Friedrich Wil-		Petersen, Hans Olde .....	8
helm Ernst .....	36	Petersen, Jens Marius.....	452
Hoffmann, Rosa Rosalie ....	36	Petersen, Peter.....	257
Holm, Jens Pauli Frederik..	483	Petersen, Valdemar Godthartt	15
Holm, Martin Thomsen Burkal	710	Poulsen, Axel Emil .....	273
Jakobsen, Søren .....	164	Poulsen, Jakob Horfeldt ....	298
Jensen, Carl Julius .....	336	Poulsen, Ove Erenus .....	273
Jensen, Jens Einer Villi .....	493	Rasmussen, Hans, .....	424
Jensen, Thomas Jacob .....	483	Rathgen, Christian Nissen ..	55
Jørgensen, Hagen, Landsrets-		Refslund, Hakon Aagesen ....	273
sagfører .....	86	Rinkwitz, Emil Ferdinand ....	146
Jørgensen, Jens Breinholt,		Schmidt, Matthias .....	8
Overretssagfører .....	86	Selmer, Emil Peter Winkel	
Kjær, Jacob Jacobsen.....	395	Kjær .....	570
		Siby, Søren Peder .....	310
		Sørensen, Andreas Christian..	621

	Pag		Pag
Sørensen, Anton Marius Seve-		Toft, Just Marius .....	315
rin .....	391	Tomsen, Hans Christian ....	336
Sørensen, Asmus .....	471	Uhd, Hakon Ejnar Gjellerup..	452
Sørensen, Søren .....	334	Vaag, Hjalmar .....	601
Thomsen, Carl Holger .....	538	Wedel, Carl Peter .....	685
Thomsen, Carl Gustav .....	694		

---

---

**Fortegnelse**  
over  
**de i Sagregistret benyttede Rubriker.**

---

Afgifter	Eftergivelse
Afpresning	Ejendomsret
Afstemning	Eksekution
Aftale	Ekspropriation
Afvisning	Elektriske Anlæg
Agenter	Embedsforbrydelser
Aktier	Entreprise
Alimentation	Erstatning (udenfor Kontraktforhold)
Andelsforetagender	Fabriktilsynet
Anke	Falsk Anmeldelse
Arbejdsstandsning	Fattigvæsen
Arbejdsstridigheder	Firma
Arveafgift	Fiskeri
Assurancesvig	Fiskestader
Auktion	Foreninger
Automobiler	Forfatterret
Banker	Forpagning
Bedrageri	Forsikring
Befordring	Forældelse
Betinget Straf	Fremmede Domstolsafgørelser
Bevis	Frøavl
Bevisbyrde	Fuldmagt
Brand og Brandvæsen	Færøerne
Brandstiftelse	Fæste
Brugspant	Gasværker
Brugsret	Gaver
Bygningsforhold	Gæld
Børn	Handel
Checks	Havne
Dokumentfalsk	Hæleri
Domme	Hævd
Dommere	Ind- og Udsættelse
Domstolene	Interessentskab
Dyrlæger	

Invaliderente	Radio
Jærnbaner	Regnskab
Kaution	Reklamation
Kirker	Retspleje
Kollektive Aftaler	Sagførere
Kommission	Selvtægt
Kommissionærer	Servituter
Konkurrence	Sikkerhedsstillelse
Konkurrence, uretmæssig	Sikkerhedsanstalter
Konkurs	Sindssyge
Kontrakt	Skat
Konventionalbod	Skøn
Kreditforeninger	Smitte
Kære	Sporveje
Køb og Salg	Spritsmugling
Købstæder	Strafferetsforhold
Landvæsenskommissioner	Strafferetspleje
Leje	Sædelighedsforbrydelser
Len	Søfart
Lodsvæsen	Tandlæger
Love	Teatre og Forlystelser
Læger	Tilbagebetaling
Maskiner	Tinglysning
Meddelagtighed	Tjenesteforhold
Mejerier	Tjenestemænd
Modregning	Told
Mæglere	Transport
Mønstre	Tyveri
Mønt	Udpantning
Navn	Umyndige
Næringsvæsen	Vand
Offenlig Myndighed og Orden	Varemærker
Organister	Varetægtsfængsel, Erstatning for
Pant	Veje
Patent	Veksler
Pension	Vidner
Politi	Voldgift
Politiforseelser	Voldsforbrydelser
Præmiekonkurrencer	Værneting
Præster	Ægteskab
	Ærefornærmelser.

## SAGREGISTER

	Pag
<b>Afgifter.</b>	
Ved Udstykningen af en Gaard var der bl a givet Køberne et Kort over Lodderne med Vilkaarene for Købet og indhentet deres Underskrift paa en Erklæring om at have læst Købekontraktformularen, indeholdende en Bestemmelse om en aarlig Bro- og Vejafgift. Antaget at Køberen af en af Lodderne kun kunde kræve Købet opfyldt mod at paatage sig Afgiften. Denne saas e O ikke at være i Strid med Forbudet i Lov Nr 505 af 28 Sept 1918 .....	432
<b>Afpresning.</b>	
A tilskrev en Kreditor K, som foretog Retsforfølgning overfor ham, et Brev, hvori A paa et løst Grundlag sigtede K for at have staaet i kønsligt Forhold til samme Pige som A's Søn og under Trusel om Skandale afkrævede K et større Beløb som Bidrag til Sønnens Alimentationsforpligtelse. A fandtes herved skyldig til Straf efter Strfl § 245 .....	424
<b>Afstemning.</b>	
For en Præmiekonkurrence om et Mindesmærke var det bestemt, at der skulde uddeles tre Præmier, og at intet Projekt kunde faa Præmie uden at have een af Kunstnernes Stemme blandt Dommerne og første Præmie kun med mindst to Kunstneres Stemmer. Dommerudvalget stemte om alle Projekter under eet, og da det Projekt, der fik Flertal for første Præmie, ikke fik nogen af Kunstnernes Stemmer, blev første Præmie ikke uddelt. Erhververen af anden Præmie paastod Afstemningen omgjort, saaledes at først Kunstnerne afgjorde, hvilke Projekter, der kunde faa første og de øvrige Præmier, eller at han ansaas som Vinder af første Præmie; men disse Krav fandtes ikke at have Hjemmel i Betingelserne for Konkurrencen, der ej heller medførte Nødvendighed af at uddele første Præmie.	266
<b>Aftale.</b>	
En Sparekasse, der maatte tage en pantsat Gaard til brugeligt Pant, aftalte med en tidligere Ejer af Gaarden A, som endnu	

hæftede for en væsenlig Del af Gælden bl a ogsaa overfor Sparekassen, at han skulde drive Gaarden som Bestyrer, samt at han skulde indestaa Sparekassen for alle Udgifter, som denne maatte udlægge, og give Sparekassen Pant herfor i en anden Ejendom. Efter at A havde drevet Gaarden i nogle Maaneder og herved udlagt forskellige Beløb til Driftsudgifter og paadraget sig andre Forpligtelser, fjernede Sparekassen ham uden Varsel og overlod Gaarden til en anden Panthaver, og da dette fandtes at være i Strid med den indgaaede Overenskomst, blev Sparekassen dømt til at frigøre A for de herved paatagne Forpligtelser og til at erstatte ham det derved paadragne Tab .....	706
<b>Atvisning.</b> En Sag afvist, fordi Landsretsstævningen ikke var fremlagt....	506
<b>Agenter.</b> Da en Sælger af Mangel paa Banevogne havde været forhindret i at levere et gennem Agent solgt Parti øvreschlesiske Kul rettidig og derfor efter Kontraktens Indhold ikke havde paadraget sig noget Ansvar overfor Køberen, havde Agenten i Hh t Kommissionslov Nr 244 af 8 Maj 1917 § 68, 2 Stk, ej heller Krav paa Provision .....	250
Idømt en Repræsentant en Konventionalbøde af 2000 Kr for, medens han var Agent for en Skotøjsfabrik, at have forhandlet Raagummifodtøj, hvad Fabriken ikke havde handlet med, idet han, som ikke maatte føre Varer, der konkurrerede med Fabrikens, ikke havde godtgjort at have faaet Tilladelse til at handle med denne Vare .....	530
En provisionslønnet Agent, der kun rejste for et enkelt Firma og selv skulde afholde de fleste af sine Rejseudgifter, havde gennem flere Aar efter Aftale faaet udbetalt 150 Kr om Ugen som Forskud paa Provision, skønt dette Beløb langt fra dækkedes ved Procenterne af hvad han solgte. Nogle Aar efter at han var afskediget og havde begyndt en selvstændig Forretning, søgte Firmaet ham, da han begyndte at gøre Indkøb andetsteds, til at tilbagebetale ca 9000 Kr som for meget oppebaaret Provision; men da der bl a efter det lange Tidsrum, hvori Udbetalingen var fortsat, ikke kunde gaas ud fra at Aftalen hjemlede Firmaet et saadant Krav, hvad Firmaet altsaa under disse Omstændigheder fandtes at have Bevisbyrden for, frifandtes Agenten .....	617

**Aktier.**

En Bank, der af en Kautionist K bl a havde faaet nogle Aktier i et Forsikringselskab til Haandpant, gav, efter at Hovedskyldnerens Forhold var ordnet, K Saldokvittering mod at beholde den Sikkerhed, den allerede havde, og K gav Banken



	Pag
uigenkaldelig Fuldmagt til at disponere over Papirerne. Da denne Aftale antoges i Realiteten at overføre Ejendomsretten til Aktierne til Banken, fandtes K at have Krav paa, at Banken friholdt ham for hans Forpligtelse til yderligere Indbetaling paa de ikke fuldt indbetalte Aktier .....	229
<b>Alimentation.</b>	
Under en Sag, hvis Udfald gjordes afhængig af Indstævntes Ed, forelaa en Erklæring fra Retsmedicinsk Institut om nogle af Barnet, Moderen, Indstævnte og en Tredjemand tagne Blodprøver, hvorefter Indstævnte kunde være Fader til Barnet, men Tredjemanden ikke kunde være det .....	125
<b>Andelsforetagender.</b>	
Medlemmerne af Skanderup Andelsmejeri havde i Anledning af en Nybygning i 1911 bundet sig til at levere Mælk til Mejeriet indtil 1921, medens Gælden skulde afvikles indtil 1926. I Foraaret 1916 indtraadte Køberen af en Gaard M i sin Sælgers Sted i Mejeriet. I Dec 1916 vedtog en Generalforsamling, at Udtræden kun kunde ske ved en Generalforsamlings Beslutning undtagen ved Ejendomssalg, for hvilket Tilfælde Mejeriets Aktiver sattes til 15 000 Kr. Værdien var nu ca 50 000 Kr. Denne Vedtagelse, som M ikke havde godkendt, fandtes ikke bindende for ham, da han ønskede at udtræde ved Periodens Udløb i 1926.	
M, der bl a i 1923 havde vægret sig ved at binde sig for en ny Laanepriode, fandtes e O at have varslet sin Udtræden i betimelig Tid .....	518
<b>Anke.</b>	
Efter at en Ankesag var udgaaet til skriftlig Behandling paa Grund af Indstævntes Udeblivelse, havde han ikke Krav paa senere at møde under Sagen, da det ikke var godtgjort, at Udeblivelsen ikke skyldtes hans Forsømmelse, jfr Rpl § 415, 3 Stk .....	103
Ejeren af en fast Ejendom havde solgt Ejendommen til en Person A som Fuldmægtig for en anden Person B, der dog kun havde meddelt A utilstrækkelig Fuldmagt. Senere forhandlede han med A om at sælge Ejendommen til dennes Ægtefælle. Sælgeren anlagde først Sag mod Ægtefællerne, der frifandtes, og derefter mod B, der ligeledes frifandtes. Derpaa appellerede han den første Dom, og herfra ansaas han ikke afskaaret ved uden Forbehold at have anlagt den anden Sag.....	138
En Sag afvist fra Landsretten i Medfør af Retsplejelovens § 259, fordi Sagsøgeren ikke havde efterkommet Rettens Paalæg om at lade en Sagfører møde for sig. Denne Dom stadfæstedes af Højesteret, idet de af Appellanten for Højesteret nedlagte Re-	

	Pag
alitetspaastande ikke kunde tages under Paakendelse, da Sagens Realitet ikke var blevet paadømt af Landsretten .....	558
En Domhaver, der havde afkrævet Domfældte det ham tilkendte Beløb, idet han forbeholdt sig at paaanke Dommen til Forandring m H t Resten, og som da Domfældte forlangte Kvittering uden Forbehold, truede med Eksekution, hvorefter Dommen opfyldtes, var ikke afskaaret fra Anke .....	588
En Straffesag paaanket fra Færøernes Ret til Højesteret i Medfør af Lov Nr 164 af 4 Juni 1924, Punkt 117 efter Forseelsens almindelige Beskaffenhed, skønt det i nærværende Tilfælde kun drejede sig om Fængselsstraf, idet Sagen ikke var behandlet for Nævninge som af Tiltalte ønsket, jfr Rpl § 688....	601

### Arbejdsstandsning.

Efter at en almindelig Arbejdsstandsning var ophørt, fortsattes Strejken overfor et enkelt Firma i Frederikssund, indtil den faste Voldgiftsret erklærede Fortsættelsen for uberettiget. Da Strejken havde hindret Losning af et til Firmaet ankomet Skib i nogle Uger, søgte Rederiet Erstatning herfor direkte hos Arbejdsmændenes Forbund, men Forbundet frifandtes, da Arbejdsstandsningen ikke fandtes at have været retstridig overfor Rederiet, med hvilket der ikke bestod nogen Arbejds-overenskomst .....	253
Da en Vognmand havde undladt at betale flere af sine Folk tilgodehavende Løn, idet han overfor en af dem paaberaabte sig et Modkrav, iværksatte Arbejdsmændenes Fagforening uden Varsel Blokade overfor ham. Da han intet havde oplyst til Støtte for at han havde et Modkrav, hvorimod det antoges at han ikke havde haft Penge til Lønnen, fandtes Arbejdsstandsningen berettiget og ikke forpligtende til Erstatning .....	353

### Arbejdsstridigheder.

En Murerarbejdsmand, der arbejdede for Københavns Frihavns A/S, fik af sin Fagforening Paalæg om at ophøre med Arbejdet, da Foreningen var i Konflikt med Selskabet, fordi det havde nedsat den hidtil betalte Timeløn. Da han desuagtet vedblev med Arbejdet, fandtes han med Rette udelukket af Foreningen i Hh til dens Vedtægter som Strejkebryder. Da Fagforeningen, efter at han et Par Aar senere var ophørt med dette Arbejde, i en Aarrække havde hindret ham i at faa Arbejde andetsteds, dømtes Foreningen til at yde ham Erstatning herfor .....	18
Mineralvandsarbejdernes Forbund havde en Overenskomst med en Mineralvandsfabrikant, hvortil efter Forbundets Paastand som sædvanlig var knyttet en mundtlig Aftale om at Fabriken skulde henvende sig til Forbundet om Arbejdskraft. Da Fabrikanten antoges at have været klar over denne Forpligtelse, havde han været uberettiget til at antage en Chauffør	

	Pag
uden saadan Henvendelse, og Forbundet, der gennem en Strejke havde formaaet Fabrikanten til at afskedige Chaufføren, var derfor ej heller pligtig at yde Chaufføren Erstatning herfor .....	88
Tilkendt Gaardejerne i Kolindsund yderligere Erstatning for Skade forvoldt ved Fortsættelse af en af Landarbejderforbundet med retstridige Midler iværksat Blokade .....	157
Tilkendt et Firma yderligere Erstatning for Skade forvoldt ved Fortsættelse af en af Landarbejderforbundet med retstridige Midler iværksat Blokade .....	162
Dansk Stenindustriarbejder-Forbund, der er en Sammenslutning af Stenarbejderforeninger, frifandtes for at optage en af syv Stenhuggere paa Bornholm stiftet Fagforening, idet Forbundet, der havde henvist dem til at søge Optagelse i en bestaaende Forening, selv maatte bestemme, hvilke Foreninger det vilde omfatte. Skønt de syv Stenhuggere derefter ikke havde faaet afsat deres Sten, fandtes Forbundet ikke erstatningspligtigt herfor, da Forbundet ikke havde foretaget andet end at meddele Stenhuggernes sædvanlige Aftager, som ikke købte hos uorganiserede, at de ikke havde deres Organisationsforhold i Orden, og det ikke var oplyst, at der iøvrigt forelaa nogen Blokade overfor dem, der ikke havde forsøgt at afsætte Stenene til andre .....	547
Under en Arbejdskonflikt i Esbjerg med nogle Murermestre var der iværksat Sympatistrejker overfor deres Forbindelser, bl a en Installatør, og da denne tillige mente sig hindret i at udnytte sin personlige Arbejdskraft, søgte han Erstatning herfor ved de almindelige Domstole. Dette Søgemaal blev ikke afvist som hørende under den faste Voldgiftsret efter Lov Nr 536 af 4 Okt 1919 § 4 B, jfr § 5 B 1, da det paaklagede Forhold, der laa udenfor en Strejkes normale Omraade, ikke berørtes af de mellem Parterne bestaaende Overenskomster .....	586
En Søfyrbøder M søgte ved sin Hjemkomst fra amerikansk Fart Optagelse i en Afdeling af Søfyrbødernes Forbund, der bl a havde til Formaal at samle alle søiarende Fyrbødere; men Optagelsen nægtedes, da M — som i Vedtægterne foreskrevet — ikke var paamønstreret noget Skib. Senere fik M Løfte om Hyre med et dansk Skib, men Forhyringen blev ikke til noget, da Afdelingsformanden forinden gjorde Skibets Fører og Maskinmester opmærksom paa at M ikke var Medlem af Forbundet og at dette ønskede et af sine mange arbejdsløse Medlemmer antaget, hvilket derefter skete. Senere blev M dog optaget i Afdelingen; men da denne ikke, naar den nægtede ham Optagelse, burde have hindret ham i at faa Hyre, blev der tilkendt ham Erstatning herfor hos Fagforeningen ..	673

### Arveafgift.

Arveafgiftslov Nr 147 af 10 April 1922 § 21, 2 Stk om Arveafgift af Rentenudelser antoges at indeholde Hjemmel til at Arve-

	Pag
afgift af første Successors Rentenydelse af den Halvdel af Successorfondet for et afløst Len, som tilfalder anden Successor, kan tages af Kapitalen .....	219
To Ægtefæller skænkede deres Børn en betydelig Sum i Værdipapirer, men forbeholdt sig Rentenydelsen heraf, saalænge en af dem var i Live. Efter Mandens Død blev Hustruen hensiddende i uskiftet Bo, og der fandtes da ikke Hjemmel til at kræve Arveafgift af nogen Del af Rentenydelsens Kapitalværdi, navnlig ikke i Lov Nr 147 af 10 April 1922 § 5 b; jfr derimod § 14 .....	545
<b>Assurancesvig.</b>	
Straf herfor idømt .....	36
En Tiltalt for Brandstiftelse og Assurancesvig anset i Medfør af Strfl §§ 281 og 259 med Tugthusarbejde i 10 Aar .....	132
Straf herfor idømt .....	621
<b>Auktion.</b>	
En Bank, der paa Tvangsauktion havde overtaget en Gaard som ufyldestgjort Panthaver, solgte den for en saadan Købesum, at dens Fordring blev dækket. Antaget at Banken, der havde solgt Ejendommen i Kontinuation af dens Overtagelse paa Auktionen, maatte anses dækket af Pantet for den opnaaede Købesum, ikke blot for det Auktionsbud, for hvilket den havde overtaget Ejendommen .....	270
Efter en Tvangsauktion over en Gaard havde Fogden meddelt Udlægsskøde uden at paase at anden Prioritetshaver var blevet dækket eller havde samtykket i Skødets Udstedelse, og ved Tinglæsningen havde Skødet ej heller faaet Retsanmærkning om Prioriteten. Medens Udstedelsen af Skødet ikke fandtes retstridig overfor Køberen, dømtes Dommeren i Anledning af den manglende Retsanmærkning til at skaffe Prioriteten aflyst eller erstatte Køberen dens Beløb, idet det ikke var godtgjort at Køberen alligevel vilde have lidt saadant Tab .....	401
<b>Automobiler.</b>	
Spørgsmaal om Størrelsen af den Erstatning, der tilkom en ved en Automobilpaakørsel tilskadekommen, navnlig for Tab af Erhvervssevne paa Grund af traumatisk Neurose samt for Lidelse .....	14
En Mand solgte i 1926 et brugt Rolls Royce Automobil for 20 000 Kr med Motoren garanteret i god Stand, efter at Køberen havde prøvet det paa en mindre Prøvetur. Efter Købet viste det sig, at Vognen stammede fra 1909, at en Istandsættelse vilde koste ca 10 000 Kr, og at den højst var 5000 Kr værd. Da Motoren langt fra havde været i en saadan Stand, som det kunde forlanges ved et saadant Mærke, dømtes Sælgeren til at lade Handlen gaa tilbage .....	33

	Pag
Et Automobil kørte uden at give Signal bagfra forbi en Cyklist, som idet han passerede et holdende Automobil, der ved at sættes i Gang drejede lidt til venstre, ligeledes svingede lidt til venstre og derved blev ramt af det første Automobil. Herfor fandtes dettes Ejer ansvarlig .....	42
Et brugt Lastautomobil, der var solgt med Garanti for Driftsikkerhed, men som stadig ved Brugen gik itu, fandtes at have været i saa daarlig Stand, at Sælgeren efter forskellige forgæves Reparationer var pligtig at yde Køberen en Erstatning .....	167
Paa et snævert Sted af Vejen mellem Nybro og Frederiksdal mødtes et Hestekøretøj og et Automobil; ved Forbikørslen berørte de hinanden, hvorved Hesten løb løbsk og tilføjede en ved Siden af Kusken siddende 50aarig Overmontør et Spark, saa at hans Ben brækkede og han fremtidig maatte gaa med Stok (30 pCt Invaliditet). Da Kusken havde kørt for hurtig paa den bugtede Vej uden at agte tilstrækkelig paa modgaaende Færdsel, og Automobilet ikke havde holdt tilbage for Køretøjet i den vanskelige Snævring, dømtes begge til at yde den tilskadekomne en Erstatning af 12 000 Kr, saaledes at deres indbyrdes Ansvar bestemtes til 2:1 .....	181
En Motorcyklist paakørte en ældre Mand, der fra Marken kom over Grøften og tværs over Vejen. Da Motorcyklisten først havde givet Signal 6 m før Sammenstødet og bremsede nogle faa Meter dømtes han til at yde den paakørtes Enke Erstatning. Skønt den paakørtes Død direkte skyldtes en tilstødt Lungebetændelse, antoges Døden dog at være en Følge af Ulykkestilfældet og den af dette forvoldte svækkede Tilstand....	258
En Forening F var dannet for at skaffe sine Medlemmer billig Automobilkørsel fra Nørre Halne til Nørresundby. Under Hensyn bl a til den lette Adgang til at blive Medlem, at F's Udgifter væsentlig dækkedes gennem den takstmæssige Betaling for Befordring, og at Kørslen i det hele var organiseret ganske som sædvanlig Rute(Omnibus)-kørsel, fandtes F's Kørsel at falde ind under Forbudene i Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 19 mod Rutebilkørsel og i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 1 mod Omnibuskørsel .....	315
En Automobilgrosserer S solgte til sin Forhandler K i Varde et Renault Automobil med Forbehold af Ejendomsretten indtil Købesummen var betalt. K haandpantede Automobilet til en Vognmand, der havde ydet ham et Laan, som ikke blev rettidig indfriet. Da Vognmanden imidlertid vidste at K's Chevrolet Automobiler var købt med Forbehold af Ejendomsretten, og det foreliggende tydede paa at han ogsaa havde faaet at vide at K havde en Gæld paa Renault Vognen, antoges Vognmanden ikke at have været i en saadan god Tro ved Modtagelsen af Vognen, at han kunde erhverve Pant over denne med Tilsidesættelse af S's Ret .....	635

Paa en offentlig Vej havde Sogneraadet ladet ca 1 m brede og  $\frac{1}{2}$  m høje Bunker af afstukne Græstørv fra Græsrabatterne, Jord og Grus henligge i Kanten af den tjærede Vejbane indenfor Græsrabatten, og om Aftenen kørte et Automobil, hvis Fører var blændet af et modgaaende Automobils Lygter, med sine højre Hjul op over en saadan Bunke. Automobilet svingede først lidt til venstre og derefter helt til højre udover Grøften. Den herved voldte Skade blev Sogneraadet dømt til at erstatte, dog med en Nedsættelse paa Grund af Førerens Uforsigtighed . . . . . 701

**Banker.**

En Trælasthandel gav en Bank Haandpant i sit Tømmerlager ved at overgive den eneste Nøgle til Pladsen til en Sagfører paa Bankens Vegne. Skønt Sagføreren var Medlem af Trælasthandlens Bestyrelse, og skønt det viste sig, at Pladsformanden ogsaa kunde lukke sig ind paa Pladsen, fandtes Haandpantssætningen gyldig. Ej heller fandtes Haandpanteretten bortfaldet ved at Nøglen, efter at Sagføreren var gaaet fallit, var overgivet til en Kautionist for Gælden, ligeledes paa Bankens Vegne, skønt han var Formand for Trælasthandlens Bestyrelse . . . . . 226

En Bank, der af en Kautionist K bl a havde faaet nogle Aktier i et Forsikringsselskab til Haandpant, gav, efter at Hovedskyldnerens Forhold var ordnet, K Saldokvittering mod at beholde den Sikkerhed, den allerede havde, og K gav Banken uigenkaldelig Fuldmagt til at disponere over Papirerne. Da denne Aftale antoges i Realiteten at overføre Ejendomsretten til Aktierne til Banken, fandtes K at have Krav paa, at Banken friholdt ham for hans Forpligtelse til yderligere Indbetaling paa de ikke indtild indbetalte Aktier . . . . . 229

Et Aktieselskab A udstedte for et Laan en Panteobligation til en Bank B, der atter haandpantatte den til Nationalbanken N. Efter at B var traadt i Likvidation, antoges A at kunne modregne sit Tilgodehavende hos B mod Panteobligationen, hvis denne vendte tilbage til B, eller saafremt den medgik til Fyldestgørelse for N, at have Ret som Separatist til en forholdsmæssig Del af Overskudet af de til N pantsatte Værdier. Om A's Tilgodehavende hos B var opstaaet før eller efter at Obligationen var pantsat til N, fandtes ikke afgørende . . . . . 240

En Proprietær S gav for en Kassekredit en Bank Haandpant i en Panteobligation, saaledes at denne ogsaa skulde tjene til Sikkerhed for hvad Banken iøvrigt maatte have eller faa til gode hos ham. Da S indfrieede Kassekrediten, gjorde Banken gældende, at den havde Ret til at beholde Pantet som Sikkerhed for en Selvskyldnerkaution, som S havde paataget sig for sin Broders Gæld til Banken og fik — skønt denne Gæld ikke var forfalden og Broderen mulig selv kunde dække den

	Pag
— Medhold heri, saaledes at Banken gik forud for nogle af S's Kreditorer, der havde gjort Udlæg i Panteobligationen. At S havde forstaaet at Pantsætningen efter Kassekreditkontrakten omfattede ethvert Tilgodehavende, som Banken maatte have hos ham, var der ikke Tvivl om .....	614
<b>Bedrageri.</b>	
En Landmand, som da han ikke kunde klare sine Forhold, havde solgt nogle sammen med hans Ejendom pantsatte Dele af Besætningen og anvendt Købesummen til at betale resterende Løn til sine Børn, der hjalp ham med Driften, anset skyldig efter Strfl § 253, men Straffen blev betinget .....	15
Straf for Bedrageri idømt .....	146
En Gaardejer havde, kort forinden han maatte forlade sin Gaard der paa Tvangsauktionen ikke indbragte fuld Dækning til Pant-haverne, solgt nogle Kreaturer af den pantsatte Besætning, saaledes at Købesummen af Køberen udbetaltes en af Gaardejerenes Kreditorer. For dette Forhold blev saavel Gaardejeren som Modtageren af Købesummen straffet efter Strfl § 256, jfr § 253, med en betinget Straf af simpelt Fængsel i 20 Dage .....	146
En Tiltalt straffet for Bedrageri efter Strfl § 251 for bl a at have medvirket til, at en Mand indskød Kapital i et Foretagende til Udnyttelse af nogle Præserveringssalte, som det antoges, at Tiltalte vidste var uden Værdi .....	195
Straf for Bedrageri idømt .....	298, 310, 310, 319, 336, 498
En Tiltalt, der havde solgt et Brødudsalg, som han havde købt en Maaned i Forvejen, med en betydelig Avance og under Foregivende af at der var en god Omsætning, skønt denne baade før og efter hans Tid var ubetydelig, selv om den i hans Tid maatte have været noget større, herfor straffet efter Straffelovens § 251 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage .....	516
En Tiltalt straffet efter Straffelovens § 253 jfr § 55 for i Løbet af fem Fjerdingaar at have modtaget meget betydelige Beløb — langt over 1000 Kr som af ham selv erkendt — af sin Kæreste, der som Kassererske og Bogholderske i en Forretning havde besveget denne for 11—12 000 Kr, og som naar de færedes sammen forbrugte langt større Beløb end hun efter sine økonomiske Forhold lovlig kunde raade over, idet han i al Fald eftrhaanden maatte have indset, at Pengene hidrørte fra Bedrageri overfor den Forretning, i hvilken hun var ansat.	532
En Ægteskabssvindler idømt Forbedringshusarbejde i 1 Aar efter Strfl § 251 .....	538
En Overretssagfører straffet for Bedrageri efter Straffelovens § 253 samt for Overtrædelse af Lov Nr 260 af 6 Maj 1921 for Færøerne om Bogføring m v, § 8, jfr Nr 2, samt efter Retsplejelovens § 137, jfr Lov Nr 164 af 4 Juni 1924 frakendt Retten til at udøve Sagførervirksomhed .....	632

	Pag
En Tiltalt, der under Foregivende af at tilhøre Statspolitiet havde afkrævet flere forskellige Personer Bøder i Anledning af, at deres Cykler ikke var forsynet med tændt Lygte, straffet efter Strfl § 107 og dens § 251, jfr § 46 .....	651
En Tiltalt anset efter Strfl § 257 for i flere Ansøgninger om almindelig Understøttelse af Hjælpekassen i svigagtig Hensigt at have fremsat urigtige Oplysninger om sin Hustrus Indtægter samt efter Strfl § 251 for svigagtigt at have tilvendt sig for store Beløb i ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse .....	694

#### **Bedrageri (friiendende Dom).**

To Brødre, der var tiltalt efter Straffelovens § 253, den ene for svigagtigt i en Bank at have transporteret en ham tilhørende Obligation til den anden, uanset at der var gjort Arrest i Obligationen, den anden for svigagtigt at have ladet sig Obligationen tiltransportere, blev frifundet ved Højesteret, da det e O fandtes betænkeligt at forkaste de Tiltaltes Forklaring om at have staaet i den Formening, at Obligationen, der ikke blev fjernet fra Banken, i hvilken den allerede ved Arrestforretningen var deponeret, i Virkeligheden tilkom den af de Tiltalte, til hvem den blev transporteret .....	698
--	-----

#### **Befordring.**

En Forening F var dannet for at skaffe sine Medlemmer billig Automobilkørsel fra Nørre Halne til Nørresundby. Under Hensyn bl a til den lette Adgang til at blive Medlem, at F's Udgifter væsenlig dækkedes gennem den takstmæssige Betaling for Befordring, og at Kørslen i det hele var organiseret ganske som sædvanlig Rute(Omnibus)-kørsel, fandtes F's Kørsel at falde ind under Forbudene i Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 19 mod Rutebilkørsel og i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 1 mod Omnibuskørsel .....	315
---	-----

#### **Betinget Straf.**

En Landmand, som da han ikke kunde klare sine Forhold, havde solgt nogle sammen med hans Ejendom pantsatte Dele af Besætningen og anvendt Købesummen til at betale resterende Løn til sine Børn, der hjalp ham med Driften, anset skyldig efter Strfl § 253, men Straffen blev betinget .....	15
En Gaardejer havde, kort forinden han maatte forlade sin Gaard der paa Tvangsauktionen ikke indbragte fuld Dækning til Pant haverne, solgt nogle Kreaturer af den pantsatte Besætning, saaledes at Købesummen af Køberen udbetaltes en af Gaardejerens Kreditorer. For dette Forhold blev saavel Gaardejeren som Modtageren af Købesummen straffet efter Strfl § 256, jfr § 253, med en betinget Straf af simpelt Fængsel i 20 Dage .....	146



**Bevis.**

- Ved Købet af en Detailhandel havde Køberens Svoger underskrevet et ham af Sælgeren forelagt Dokument, hvorefter han indestod for indtil 10 500 Kr af hvad Køberen for Varer eller af anden Grund maatte være og blive Sælgeren skyldig. Han hævdede imidlertid, at han kun havde lovet at indestaa for Købesummen, for hvilken han samtidig havde underskrevet Veksler, der efterhaanden var nedbragt til 3600 Kr, og dette fandtes e O bevist ..... 38
- To Ægtefæller ophævede deres Samliv den 29 Maj 1925, idet Manden mente, at Hustruen var ham utro, og efter forskellige Skilsmisse- og Separationsforhandlinger fik de Separationsbevilling den 14 Okt 1925. I Dec 1925 genoptog de Samlivet, som de siden fortsatte. Den 6 Maj 1926 fødte Hustruen et Barn, som maatte være avlet fra kort før Midten af Juli 1925 til kort før Midten af Sept s A. Begge Ægtefæller forklarede, at de ikke havde haft Samleje fra Maj til Dec 1925, men de havde flere Gange truffet hinanden; Hustruen og en Trediemand T erkendte jævnlig at have haft Samleje paa Avlingstiden. Da det tillige ved Blodprøver af alle Parter bestyrkedes, at T, men ikke Ægtemanden kunde være Barnets Fader, fastsloges det, at Barnet ikke var Ægtemandens Barn ..... 261

**Bevisbyrde.**

- K indtraadte i en Agenturforretning, paa Betingelse af at intet af de repræsenterede Firmaer rejste Indsigelse mod Overdragelsen af Agenturerne, og en Liste over Firmaerne blev overgivet K's Sagfører. Skønt det i Forvejen var blevet meddelt K, at der var Fare for at miste et af de vigtigste Firmaer F, var K berettiget til at træde tilbage, da F havde opsagt Agenturet, inden Aftalen med K blev afsluttet, og det ikke var bevist, at K havde faaet Underretning herom ..... 487

**Brand og Brandvæsen.**

- En Gaard brændte som Følge af en Utæthed i Skorstenen. Da der saavel ved et Brandsyn som ved Klager fra Lejere forgæves var stillet Krav om Skorstenens Istandsættelse, fandtes Ejeren ansvarlig for at en Lejers Indbo var brændt, dog kun med Halvdelen af Værdien, da Lejeren nogen Tid forinden var blevet bekendt med at Skorstenen var mangelfuld ..... 179
- Et Mejeri henlagde daglig den fra Fyret udrensede betydelige Mængde Aske og Slagger i en Bunke lige ved Nabøens Træskur. Da en i Skuret opstaaet Brand antoges at være opstaaet ved Gløder i Askebunken, dømtes Mejeriet — skønt Naboen havde samtykket i, at Askeaffald henlagdes det nævnte Sted — til at erstatte Brandforsikringen den for det brændte Løsøre udbetalte Forsikringssum ..... 644

**Brandstiftelse.**

En Tiltalt for Brandstiftelse anset efter § 282 I med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage ..... 334

**Brugspant** (se under Pant).**Brugsret.**

I 1809 fik en Tømmermand ved Odense Kanal overladt en Plads paa Kanalens Grund til Opførelse af en Bygning mod en aarlig Grundleje af 12 Rbd, som dog eftergaves ham, saalænge han var Tømmermand ved Kanalen og han ikke afhændede Huset. I Tidens Løb blev Huset ombygget og udvidet, uden at der rejstes Spørgsmaal om Begrænsning i hans Brugsret. Det antoges nu, at Ejeren af Huset havde erhvervet en uopsigelig og overdragelig Brugsret til Grunden mod at svare den fastsatte Afgift ..... 593

**Bygningsforhold.**

Ved Anlæget af en Kaj i Sønderborg bl a udfør Valsemøllens Bygning slog denne Revner, idet dens Facade sank bl a som Følge af Nedramningen af Pæle til Kajmuren. Da Bygningen imidlertid antoges at have været for svagt funderet, idet den ogsaa tidligere havde slaaet Revner og tillige var svækket ved Overbelastning, frifandtes Kommunen for Erstatningsansvar.. 327

**Børn.**

Et Barn, der var avlet, medens Moderen boede sammen med sin Ægtemand, blev anerkendt som Ægtemandens Barn, skønt Moderen paa Avlingstiden havde haft Samleje med en anden Mand og begge Ægtefæller forklarede, at de i flere Aar havde afbrudt ægteskabeligt Samliv og hver haft sit Soveværelse, hvad Hustruen ogsaa havde omtalt til en Veninde.

Udtalt, at under en Sag, som Barnemoderen havde anlagt mod Ægtemanden og en anden Mand om hvem der skulde anses som Barnets Fader, burde en Værge for Barnet være indstævnet ..... 101

To Ægtefæller ophævede deres Samliv den 29 Maj 1925, idet Manden mente, at Hustruen var ham utro, og efter forskellige Skilsmisse- og Separationsforhandlinger fik de Separationsbevilling den 14 Okt 1925. I Dec 1925 genoptog de Samlivet, som de siden fortsatte. Den 6 Maj 1926 fødte Hustruen et Barn, som maatte være avlet fra kort før Midten af Juli 1925 til kort før Midten af Sept s A. Begge Ægtefæller forklarede, at de ikke havde haft Samleje fra Maj til Dec 1925, men de havde flere Gange truffet hinanden; Hustruen og en Trediemand T erkendte jævnlig at have haft Samleje paa Avlingstiden. Da det tillige ved Blodprøver af alle Parter bestyrke-

	Pag
des, at T, men ikke Ægtemanden kunde være Barnets Fader, fastsloges det, at Barnet ikke var Ægtemandens Barn . . . . .	261
<b>Checks</b>	
Bestyreren af et Andelsmejeris Filial, der skulde forestaa samtlige Forretninger ved Filialen og kunde modtage Indbetalinger for solgte Varer, ansaas bemyndiget til at kvittere og hæve i en Bank en til Filialen som Betaling for Varer udstedt Check. .	461
<b>Dokumentfalsk.</b>	
En falleret Skræder, der med sin Hustrus Samtykke havde benyttet hendes Navn til en ny Forretning og med hendes Tilsladelse underskrevet forskellige af Forretningens Dokumenter med hendes Navn, fandtes ikke herved skyldig i Dokumentfalsk. Derimod blev han i et Tilfælde, hvor han havde underskrevet en Begæring til et Forsikringsselskab om Kautionsforsikring for en Person, der betegnedes som Skrædermester, med Hustruens Navn, straffet efter Strfl § 275 jfr § 268 for Underskrift af opdigtet Navn . . . . .	395
Straf for Dokumentfalsk idømt . . . . .	621
<b>Domme.</b>	
A overdrog sin Svoger F en Forretning paa Afbetaling med Forbehold af Ejendomsretten, men da Forretningen ikke kunde gaa, blev den solgt, og A modtog Købesummen. F gik konkurs, og hans Bo søgte A til Betaling af dette Beløb, under Paaberaabelse af at A kun havde haft en Sikkerhedsret over Forretningen, som ikke var gyldig overfor F's Kreditorer; men A blev frifundet. Boet søgte derefter Udbetalingen af Købesummen til A afkræftet efter Konkurslovens Afkræftelsesregler; men denne Sag blev afvist som afgjort ved den første Dom, da Boet uden Forbehold havde undladt at inddrage denne Søgmaalsgrund under den første Sag . . . . .	13
<b>Dommere.</b>	
Efter en Tvangsauktion over en Gaard havde Fogden meddelt Udlægsskøde uden at paase at anden Prioritetshaver var blevet dækket eller havde samtykket i Skødets Udstedelse, og ved Tinglæsningen havde Skødet ej heller faaet Retsanmærkning om Prioriteten. Medens Udstedelsen af Skødet ikke fandtes retstridig overfor Køberen, dømtes Dommeren i Anledning af den manglende Retsanmærkning til at skaffe Prioriteten afløst eller erstatte Køberen dens Beløb, idet det ikke var godtgjort at Køberen alligevel vilde have lidt saadant Tab . . . . .	401
<b>Domstolene.</b>	
Sagførerraadets Fastsættelse af en Sagførers Salær fandtes efter Rpl § 143 endelig bindende for den Part, der havde begært Raadets Afgørelse heraf . . . . .	213

**Dyrlæger.**

En Dyrlæge, der af Politiet var beordret til at undersøge en Gaards Besætning for Mund- og Klovsyge, kørte dertil fra en smittet Gaard uden at iagttage de foreskrevne Forsigtighedsregler, og han berørte bl a en Kos Mund. Besætningen viste intet Tegn paa Sygdom, men 4 Dage senere blev den nævnte Ko samt nogle nyfødte Grise og en Kalv i en anden Stald syge. Da det efter det veterinære Sundhedsraads Erklæring var sandsynligere, at Smitten var tilført Besætningen med Mælk fra Mejeriet eller paa anden Maade, blev allerede af den Grund Landbrugsministeriet frifundet for Erstatningsansvar ..... 244

**Eftergivelse.**

Fundet bevist, at en afdød Købmand havde eftergivet en Søn hans Gæld ..... 524

**Ejendomsret.**

Et Arvefæstebrev paa en Gaard, der hørte til et under en Stiftelse værende Gods, som ifølge Opretterens Testamente aldrig maatte sælges, bestemte bl a, at Fæsteren maatte afstaa Gaarden til hvem der kendtes duelig til forsvarlig at forestaa samme, og at ligelydende Fæstebrev da udstedtes til denne. En Fæster paastod sig kendt berettiget til at afstaa sin Fæsteret mod Vederlag og Stiftelsen kendt uberettiget til af saadan Grund at nægte at udstede Fæstebrev til Erhververen; men denne Paastand antoges ikke hjemlet ved Fæstebrevet. 5  
 For at skaffe sin Søn i Vej havde Faderen købt nogle Maskiner og overladt dem til Sønnen og dennes Medinteressent, saaledes at de skulde afdrage Købesummen til ham. Efter de forudgaaede Forhandlinger antoges det, at Faderen gyldig havde forbeholdt sig Ejendomsretten til Maskinerne, indtil de var betalt ..... 427

**Eksekution.**

En Hypotekforening, der ved Modtagelsen af en for sent erlagt Terminsydelse havde taget Forbehold om, at Kapitalen var forfalden til Betaling, fandtes uden særligt Paakrav at kunne foretage Udlæg i den pantsatte Ejendom, som Skyldneren var fraflyttet. .... 144  
 Panthaverne i en Landejendom, der i Hh t Konkurslov § 153 tillige havde Pant i Besætningen, kunde modsætte sig at en Kreditor til Skade for dem gjorde Udlæg i 10 Ungsvin og 8 mindre Grise, som var tillagt paa Gaarden, idet disse fandtes at høre til Besætningen, saalænge de uafsat var tilstede paa Ejendommen ..... 458

**Ekspropriation.**

For Nedlæggelsen af nogle Vejoverkørsler over en Jærnbane indgik Ekspropriationskommissionen paa at betale 35 000 Kr til de færdselsberettigede, hvoriblandt A, saaledes at disse selv skulde foretage de fornødne Magelæg mellem deres Ejendomme og at Beløbet, der skulde ydes de nuværende Ejere uden Hensyn til Magelægene, om fornødent skulde fordeles mellem dem af Taksationskommissionen. Efter at denne Kommission havde fordelt Beløbet, gjorde A gældende, at han skulde have det hele, da han var den eneste, der efter Magelægene beholdt Jord paa begge Sider af Banen. Men da det ikke var godtgjort, at Taksationskommissionen havde begaaet nogen Fejl ved Fordelingen, blev hans Paastand ikke taget til Følge . . . . .

77

Lov Nr 309 af 30 Juni 1922 om Ligning af Bidrag paa nogle Grundejere til et Sporvejsanlæg i Søborg fandtes ikke i Strid med Grundlovens § 80. Ifølge Lovens Affattelse fandtes den ej heller uvirksom, fordi de frivillig tegnede Bidrag var mindre end forudsat . . . . .

211

**Elektriske Anlæg.**

Et Elektricitetsværks Bestyrer, som tillige drev Installatørvirksomhed for egen Regning, havde efter en Kortslutning ladet Installationen paa en Gaard istandsætte, men idet hans Medhjælper derefter satte Strømmen til, skete der igen en Kortslutning, hvorved der gik Ild i Halmen i Laden og Gården nedbrændte. Da de havde foretaget Tilslutningen til Stærkstrømsledningen uden iforvejen at foretage den foreskrevne Prøve af Isolationen, fandtes Elektricitetsværket ansvarlig for den skete Skade . . . . .

208

En i de sønderjyske Landsdele i den tyske Tid truffet Voldgiftsaftale mellem en Kommune og et Elektricitetsværk fandtes bindende ogsaa efter Genforeningen, hvorfor en Tvist om Værkets Misligholdelse af Kontrakten afvist fra Domstolene . . . . .

299

Slangerupbanen havde efter Ministeriets Paalæg ved en vanskelig overskuelig, ubevogtet Vejoverkørsel i 1922 anbragt automatisk virkende Lys- og Lydsignaler. Efter en Storm i Okt 1926 var de elektriske Ledningstraade til en mod Vejen vendende Lampe blevet filtret sammen, saa at Lampen ikke kunde tændes, medens Lyssignalerne til Togene dog virkede, og et Ruteautomobil blev da paakørt af Toget, hvorved Chaufføren omkom. Skønt Afdøde havde forsømt at høre tilstrækkelig efter Lydsignalerne — om fornødent ved at aabne et Vindue — dømtes Banen til at yde hans Enke halv Erstatning efter Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 § 1, da det kunde bebrejdes

Banen at Lyssignalerne havde vildledet, idet Ledningstraa-  
dene, der var udsat for en saadan Sammenfiltring, ikke var  
isoleret, og der ikke var ført behørigt Tilsyn med Anlægget. 320

### Embedsforbrydelser.

En Amtslæge fandtes mod sin Benægtelse overbevist om at have  
behandlet flere kvindelige Patienter uterligt ved unødige Be-  
følinger paa Kroppen og i saa Henseende at have misbrugt  
sin Embedsstilling overfor Kvinder, der søgte ham for Køns-  
sygdom ..... 273

### Entreprise.

Nogle Mangler ved et Bygningsarbejde fandtes ikke at være saa  
væsentlige af Bygherren kunde nægte at antage Arbejdet .. 215

Efter at en Entreprise vedrørende Opførelsen af nogle Huse var  
standset paa Grund af at Underentreprenøren for Murerarbej-  
det manglede Kapital til at fuldføre Murerarbejdet, afsluttede  
Hovedentreprenøren og nogle Leverandører af Materialer en  
Overenskomst, hvorved man enedes om at deltage i det til et  
vist Beløb anslaaede Underskud i et nærmere bestemt Forhold.

Antaget, at denne Overenskomst maatte forstaas saaledes  
at Deltagerne var indgaaet paa, at Fuldførelsen af Arbejdet  
skete uden Hensyn til om den vilde koste mere end det ved  
Overenskomsten forudsatte Beløb, og derfor maatte deltage  
i det hele Underskud i det ved Overenskomsten vedtagne  
Forhold ..... 751

### Erstatning (udenfor Kontraktsforhold).

Til en Idrætsfest i Struer var opført en Tribune til Brug ved en  
Brydeopvisning og en Præmieuddeling. Ved en derefter føl-  
gende Tovtrækning, som foregik lige foran Tribunen, gik  
nogle af Tilskuerne op paa denne, og da de stimlede sammen  
ved Forsiden, hvad Tribunen ikke var beregnet paa at bære,  
sank den forover og beskadigede nogle Drengene, som opholdt  
sig under den. Herfor fandtes Foreningen, som lod Festen  
afholde, ansvarlig ..... 108

Paa et snævert Sted af Vejen mellem Nybro og Frederiksdal  
mødtes et Hestekøretøj og et Automobil; ved Forbikørslen  
berørte de hinanden, hvorved Hesten løb løbsk og tilføjede en  
ved Siden af Kusken siddende 50aarig Overmontør et Spark,  
saa at hans Ben brækkede og han fremtidig maatte gaa med  
Stok (30 pCt Invaliditet). Da Kusken havde kørt for hurtig  
paa den bugtede Vej uden at agte tilstrækkelig paa mod-  
gaaende Færdsel, og Automobilet ikke havde holdt tilbage for  
Køretøjet i den vanskelige Snævring, dømtes begge til at yde  
den tilskadekomne en Erstatning af 12 000 Kr, saaledes at  
deres indbyrdes Ansvar bestemtes til 2:1 ..... 181

Efter at en Kusk paa en Fjællevogn havde aflæsset et Læs Af-fald i Marken, lagde han den venstre Vognfjæl i Bunden af Vognen og satte sig sidelæns paa denne, idet han kørte tilbage ad Markvejen. Tømmen havde han ringlet op om højre Skulder med den løse Ende ned ad Ryggen, og han holdt en Line i hver Haand, saaledes at han havde frit Fir. Uden paaviselig Anledning satte Hestene i Spring. Han søgte at styre dem tværs over Landevejen ind paa en Gaardsplads, men i Stedet drejede de om ad Vejen, hvorved han faldt af Vognen, og længere fremme væltede de en Mand. Efter Kuskens seneste Forklaring havde han stemt den højre Fod mod den forreste venstre Vognkæp, og da han havde fulgt den sædvanlige Fremgangsmaade i saadanne Tilfælde og der ikke fandtes udvist nogen Fejl, blev Husbonden frifundet for at erstatte den skete Skade ..... 692

En Vinhandler S havde i længere Tid ladet udlevere Sprit fra sit Lager i Københavns Frihavn efter telefoniske Bestillinger først i en og derefter i en anden mindre Lagerhavers Navn; Udleveringen var overladt til en Lagerarbejder, der altid modtog Fakturaerne og betalte Varen kontant. I Virkeligheden blev Spritten indsmuglet, idet Lagerarbejderen pumpede den ud gennem Toldgitteret. Da S efter Forholdene i Sprithandlen burde have forstaaet, at Spritten var bestemt til Indsmugling, fandtes han ansvarlig overfor Toldvæsnet for at den fra hans Frihavnslager saaledes udleverede Sprit ikke var blevet fortoldet ..... 498

#### Fabriktilsynet.

Anset berettiget, at Fabrikdirektoratet trods Undtagelsesbestem-melsen i Lov Nr 143 af 29 April 1913 § 1 havde inddraget et Mejeri, der tillige drev Flødefabrik og Iskremfabrik, som en samlet fabrikmæssig Bedrift under Tilsynet, da en saadan ud-videt Mejeribedrift var væsentlig forskellig fra den Virksomhed, der dreves i de Mejerier, som Undtagelsesbestemmelsen i Loven af 1913 tog Sigte paa ..... 611

#### Falsk Anmeldelse.

Anset bevist, at en tiltalt mod bedre Vidende havde indgivet Anmeldelse til Politiet om Bedrageri af en Sagfører, der havde varetaget hans fraskilte Hustrus og hans Børns Forhold overfor ham ..... 71

#### Fattigvæsen.

En Sindssyg var efter Strfl § 38 frifundet for Straf for Forsøg paa Manddrab, men dømt til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger. Udgifterne herved, der var afholdt som Forsørgelsesudgifter, fandtes efter at han havde arvet en Sum Penge, at kunne kræves dækket heraf, ogsaa for den forløbne Tid ..... 568

**Firma.**

- A/S Adams Transport Compagni kunde ikke forbyde et andet Firma at kalde sin Forretning »Soigneringsanstalten »Adam« ved Niels Mortensen og Johs Olsen« — jfr Fimalov 1 Marts 1889 § 10 ..... 444

**Fiskeri.**

- Nogle Fiskere, der havde spærret Afløbet fra Bankel Sø i Sønderjylland om Efteraaret med Fangstredskaber, som dog ikke naaede helt op til Vandfladen, straffet for Overtrædelse af Lov Nr 316 af 2 Juni 1917 § 12, 1 Stk, 3 Pkt, skønt Søen var privat Eje, og Spærringen havde fundet Sted i en lang Aarrække, jfr Lov Nr 339 af 28 Juni 1920 § 10 ..... 55
- En Fisker straffet for Overtrædelse af Lov Nr 316 af 2 Juni 1917 § 10 IV for at have drevet Fiskeri med et som Slæbevaad benyttet Aalesnurrevaad med større Bredde end tilladt ..... 619

**Fiskestader.**

- Udfor Øresundskysten findes en Del Fiskestader, hvortil Adkomsten beror paa Skøder fra Statens Side i Henhold til Lov 27 Januar 1852 om Bortsalg af Domæner, og som tidligere havde været bortfæstet. En Lodsejer ved Kysten indenfor et af disse Stader opførte i 1927 udfor sin Grund tre Cementmoler, der gik henholdsvis 10, 20 og 10 m ud i Vandet, og paa den længste opførte han et Badehus; tillige anbragte han en Ophalingsbedding for Baade. Ejerne af Stedet paastod nu disse Anlæg fjernet, men Kystejeren blev frifundet, da det maatte antages, at den Skade, disse mindre Værker kunde forvolde Fiskeriet, der dreves ved Garn og Ruser indtil 1000 Favne ud fra Kysten, var saa ubetydelig, at Stadeejerne ikke af den Grund kunde modsætte sig et saadant Anlæg, som desuden havde Betydning for Kystens Sikring mod Havet. Stadeejerne antoges saaledes ikke at have nogen egenlig Ejendomsret til en Del af Vandarealet, skønt Staderne med Hensyn til Skødning, Stempling og Tinglysning samt Ejendomsskyld behandlede som faste Ejendomme ..... 723

**Foreninger.**

- En Murarbejdsmand, der arbejdede for Københavns Frihavns A/S, fik af sin Fagforening Paalæg om at ophøre med Arbejdet, da Foreningen var i Konflikt med Selskabet, fordi det havde nedsat den hidtil betalte Timeløn. Da han desuagtet vedblev med Arbejdet, fandtes han med Rette udelukket af Foreningen i Hh t dennes Vedtægter som Strejkebryder .... 18
- Arbejdsmandenes Fagforening i Køge fandtes ikke i sine Love at have haft Hjemmel til at udelukke et Medlem, fordi han havde deltaget i det indenbords Arbejde ved Losning af et Skib sammen med Skibets Mandskab, skønt det i Foreningens



	Pag
Overenskomst med Arbejdsgiverforeningen var bestemt, at delvis Bordarbejde kun kunde finde Sted under visse Betingelser, om hvis Tilstedeværelse i nærværende Tilfælde der var Tvist. Foreningen dømtes derfor til at genoptage ham og til at yde ham Erstatning .....	164
En Forening F var dannet for at skaffe sine Medlemmer billig Automobilkørsel fra Nørre Halne til Nørresundby. Under Hensyn bl a til den lette Adgang til at blive Medlem, at F's Udgifter væsenlig dækkedes gennem den takstmæssige Betaling for Befordring, og at Kørslen i det hele var organiseret ganske som sædvanlig Rute(Omnibus)-kørsel, fandtes F's Kørsel at falde ind under Forbudene i Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 19 mod Rutebilkørsel og i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 1 mod Omnibuskørsel .....	315
En Lokalforening af »Arbejde adler«, der drev en Brændselsforretning, men havde betydeligt Underskud, bestilte gennem Arbejdslederen et Parti Tørv, for hvis Betaling Bestyrelsens Formand akcepterede en paa Foreningen trukket Veksel. Da Sælgeren ikke havde kunnet paaregne personlig Hæftelse for Leveringer til Foreningen og der ej heller var givet ham urigtige Oplysninger om dennes økonomiske Forhold, fandtes Formanden ikke ansvarlig for Betalingen .....	456
En Kautionsforsikring for en Administrator A i et Forbund var tegnet paa Vilkaar at den garanterede, naar han fik Mistanke om at den betroede havde begaaet en uredelig Handling, skulde give Forsikringsselskabet Meddelelse herom og mistede Krav paa Erstatning, hvis han undlod dette eller viste grov Forsømmelse i Kontrollen med den betroede. Da det var blevet meddelt et Medlem af Forbundets Forretningsudvalg, at A modtog midlertidige Laan under Revisionerne, der altid blev anmeldt i Forvejen, og da Forretningsudvalgets Formand var blevet advaret af Bogholderen om at A ikke var i Stand til at opfylde sine Forpligtelser, og tilmed havde forstrakt A med 2000 Kr uden at dette blev bogført og mod en urigtig dateret Kvittering, fandtes Forbundet at have mistet Krav paa Dækning af Kautionsforsikringen .....	509
Dansk Stenindustriarbejder-Forbund, der er en Sammenslutning af Stenarbejderforeninger, frifandtes for at optage en af syv Stenhuggere paa Bornholm stiftet Fagforening, idet Forbundet, der havde henvist dem til at søge Optagelse i en bestaaende Forening, selv maatte bestemme, hvilke Foreninger det vilde omfatte .....	547
Bestemmelsen i Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 2 Nr 5 g om Foreningers Skat af erhvervsmæssig Virksomhed fandtes at maatte forstaas saaledes, at ogsaa kun Udgifter vedrørende denne Virksomhed kan fradrages i den skattepligtige Indkomst.	621

**Forfatterret.**

En i det kgl Teaters Kapel ansat Musiker, som ifølge sin Kontrakt var undergivet Tjenestereglementets Bestemmelser, herunder Direktionens Bestemmelser om Teatertjenesten, fandtes pligtig uden særligt Vederlag at medvirke ved nogle af Teatrets Forestillinger, der rundkastedes ved Radio.

Forfatterretslov Nr 72 af 1 April 1912 § 5 hjemlede ikke Beskyttelse for en udøvende Musikers Præstationer .....	237
Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark («Koda»), der repræsenterer Komponister og Musikforlæggere, paastod en Restauratør kendt uberettiget til uden Forbundets Tilladelse at lade to Melodier, som hans Orkester havde spillet, udføre i sin Restaurant de første to Aar efter deres Udgivelse. Melodierne var komponeret til to Revysange, men tillige udsat for Orkester samt indspillet paa Gramofon, tildels uden Tekst, og brugtes nu ogsaa til at danse efter, og Restauratøren gjorde nu gældende, at Udførelsen var tilladt ifølge Lov Nr 72 af 1 April 1912 § 14 g, der tillader Udførelsen af tidligere udgivne Danse, men fik ikke Medhold i denne Betragtning, idet Melodierne ikke ved den saaledes skete Udgivelse fandtes at have mistet Karakteren af Sangmelodier, hvorfor de vedblivende var beskyttet som saadanne. Ansvarer for deres Udførelse i Restauranten fandtes at paa hvile Restauratøren og at kunne gøres gældende af »Koda« paa de berettigedes Vegne .....	704

**Forpagtning.**

Ved Overtagelsen af en Forpagtning opgaves et medfølgende Parti uaftærsket Havre til 900 Tdr. Da der viste sig kun at være 634 Tdr. fandtes den tiltrædende at have Krav paa et skønmæssigt Afslag i Overtagelsessummen .....	580
Spørgsmaal om hvorvidt en af en Forpagterske ved Udløbet af en Forpagtning sket Aflevering af en Besætning har været kontraktmæssig .....	625

**Forsikring.**

En Fodermester tegnede Brandforsikring for sit Indbo, som fandtes i et straatækt Hus, men i Forsikringsbegæringen var — hvad Selskabet ikke vilde paaberaabe sig — anført, at Bygningen havde haardt Tag. Forsikringen var da ikke ugyldig, fordi den Forsikrede havde undladt at rejse Indsigelse mod Policen, som blot var betegnet Klasse I.

Tre Uger efter at Indboet var flyttet til en anden Bolig i en Ladebygning med haardt Tag, brændte Indboet tilligemed denne. Da den Forsikrede ikke — som i Forsikringsvilkårene under Kravets Fortabelse foreskrevet — havde anmeldt Flytningen, der havde forøget Selskabets Risiko, dækkede Forsikringen ikke denne Brandskade .....

- En Gaard nedbrændte ved at Straataget antændtes gennem Revner i Skorstenen. Nogle Maaneder tidligere havde der været en mindre Skorstensild, og der idømtes nu Brandlidte en Bøde for at have forsømt at lade Skorstenen rense. Brandforsikringen afkortede i den Anledning  $7\frac{1}{2}$  pCt i Brandskadeerstatningen; men hertil fandtes den ikke at have haft Hjemmel i Vedtægten, da det ikke som i denne foreskrevet var gjort overvejende sandsynligt, at den sidste Brand skyldtes Brandlidtes Forsømmelse med at fjerne Soden ..... 142
- En ulykkesforsikret Guldsmed fandtes døende i sit Værksted, hvor han nogle Minuter tidligere var gaaet ind med noget bajersk Øl. Døden maatte skyldes Forgiftning gennem Munden af en Cyanforbindelse. Paa et Bord i Værkstedet havde han bl a staaende en Bajer- og en Sodavandsflaske med Cyankaliumopløsning til Forgyldning, hvad han vidste var en meget farlig Gift. Da han antoges at have drukket af en af disse Flasker, og dette kun kunde være sket ved grov Uagtsomhed fra hans Side, var Ulykkesforsikringen efter sine Vedtægter ikke pligtig at betale Forsikringssummen ..... 263
- En Bank, der paa Tvangsauktion havde overtaget en Gaard som ufyldstgjort Panthaver, solgte den til K for en saadan Købesum at dens Fordring blev dækket. I Handlen var indbefattet Forsikringssummen for de nedbrændte Bygninger. Det viste sig senere, at Brandforsikringen afkortede 5 pCt i Brandskadeerstatningen paa Grund af den tidligere Ejers Overtrædelse af Brandpolitiloven. Da Banken maatte være klar over at K ved Købet havde regnet med det opgivne fulde Forsikringsbeløb, havde K Krav paa et Afslag i Købesummen svarende til de afkortede 5 pCt ..... 270
- En Forsikret havde anmeldt en betydelig Del af sit Lager som stjaalet ved Indbrud. Da der imidlertid ikke fandtes Spor eller Mærker, som direkte viste hen paa Indbrudstyveri, og der var en nærliggende Mulighed for at de manglende Ting kunde være bortkommet paa anden Maade, frifandt Tyveriforsikringen for at erstatte det manglende ..... 313
- I en af det danske Livsforsikringsselskab Hafnia gennem dets Generalbefuldmægtigede i Hamborg den 30 Dec 1918 udfærdiget Livsforsikringspolice for en Mand i Tønder var det i Ovsst m tyske Forskrifter bestemt, at Selskabet underkastede sig Domstolene paa førstnævnte Sted. Denne Vedtagelse antoges at hjemle Søgmaal efter Policen mod Selskabet i Hamborg, ogsaa efter at Tønder var overgaaet til Danmark og Hafnias sønderjyske Forsikringer var overført til det danske Forsikringsraads Tilsyn ..... 376
- En gensidig Forsikringsforening, der ydede sine Medlemmer Erstatning for Driftstab ved Mund- og Klovsyge, vedtog paa en Generalforsamling, at Erstatning ved gentaget Angreb kun skulde ydes, naar der var gaaet mindst 3 Maaneder efter at

	Pag
Besætningen ved foregaaende Sygdom var frigivet for Tilsyn. Denne Indskrænkning i de tidligere Forsikringsvilkaar fandtes ikke bindende for et Medlem, i hvis Besætning der kort efter paany udbrød Mund- og Klovsyge paa en Tid, da han endnu ikke havde kunnet udtræde af Foreningen .....	388
Spørgsmaal om Værdien af et forsikret Automobil .....	412
En Kautionsforsikring for en Administrator A i et Forbund var tegnet paa Vilkaar at den garanterede, naar han fik Mistanke om at den betroede havde begaaet en uredelig Handling, skulde give Forsikringsselskabet Meddelelse herom og mistede Krav paa Erstatning, hvis han undlod dette eller viste grov Forsømmelse i Kontrollen med den betroede. Da det var blevet meddelt et Medlem af Forbundets Forretningsudvalg, at A modtog midlertidige Laan under Revisionerne, der altid blev anmeldt i Forvejen, og da Forretningsudvalgets Formand var blevet advaret af Bogholderen om at A ikke var i Stand til at opfylde sine Forpligtelser, og tilmed havde forstrakt A med 2000 Kr uden at dette blev bogført og mod en urigtig dateret Kvittering, fandtes Forbundet at have mistet Krav paa Dækning af Kautionsforsikringen .....	509
En gensidig Forsikringsforening mod Mund- og Klovsyge havde med Støtte i Foreningens Vedtægter altid opkrævet Medlemsbidragene efter en Tarif, hvori Besætningerne var delt i Klasser efter Størrelsen, saaledes at der betaltes forholdsvis større Bidrag for de større Besætninger, hvor Smittefaren ogsaa var større. Denne Ordning, som bl a fremgik af Regnskaber og Afregninger, kunde et Medlem, der ikke tidligere havde gjort Indsigelse mod disse, ikke frigøre sig for for den forløbne Tid.	504
Et Mejeri henlagde daglig den fra Fyret udrensede betydelige Mængde Aske og Slagger i en Bunke lige ved Naboens Træskur. Da en i Skuret opstaaet Brand antoges at være opstaaet ved Gløder i Askebunken, dømtes Mejeriet — skønt Naboen havde samtykket i, at Askeaffald henlagdes det nævnte Sted — til at erstatte Brandforsikringen den for det brændte Løsøre udbetalte Forsikringssum .....	644

#### Forældelse.

Skønt Tiltale først var rejst to Aar efter at en falsk Anmeldelse om Bedrageri var indgivet til Politiet, fandtes Strafansvaret ikke forældet, da Anmeldelsen var fastholdt under en Politiafhøring nogle Dage efter dens Indgivelse og der endnu ikke var forløbet to Aar siden denne Afhøring .....	71
---	----

#### Fremmede Domstolsafgørelser.

Af det danske Livsforsikringsselskab Hafnia blev der gennem dets Generalbefuldmægtigede i Hamborg den 30 Dec 1918 udfærdiget Livsforsikringspolice for en Mand i Tønder. Skønt

Polisen lød paa 300 000 Mark, fastslog Retten i Hamborg, hvis Afgørelse Selskabet ifølge Policen var underkastet, efter almindelige tyske Retsgrundsætninger (B G B § 242) — idet de særlige Opskrivningslove ikke fandt Anvendelse i dette Tilfælde — at Policen ikke kunde indfries ved Betaling af nu værdiløse Papirmark, men at Kravet maatte opskrives til 50 pCt af Guldværdien ved Tegningen 150 000 Rmk, altsaa 75 000 Rmk. Denne Afgørelse, der ikke fandtes stridende mod ufravigelige dansk Retsgrundsætninger, var bindende for Selskabet ved et senere Søgmaal heri Landet .....

376

**Frøavl.**

En Frøavler, der havde dyrket Hvidkaalsfrø efter Anvisning af et Firma, som havde leveret Udsædsfrøet og skulde aftage avlet Stamfrø til en fast Pris, havde, da Avlen ikke lykkedes og han kun høstede almindeligt Brugsfrø, ikke Krav paa at Firmact overtog dette .....

153

**Fuldmagt.**

Ved Udstykning af en Ejendom forhandlede Ejeren gennem en Sagfører om Salg af en Lod til en Ungdomsforening. Af en Misforstaaelse havde Sagføreren ladet Ejeren vide, at Salget skete til K F U M, og Ejeren gjorde nu gældende, at Sagføreren kun havde faaet Bemyndigelse til at sælge til denne Forening; men skønt Køberen var F D F fandtes Ejeren ikke frigjort af den Grund. ....

63

Ikke fundet bevist, at en en Bank af en Bogtrykker meddelt Fuldmagt til at sælge hans Forretning var opnaaet paa en mod Aftalelovens § 31 stridende Maade, eller at et af Banken i Henhold til Fuldmagten foretaget Salg var sket til Underpris.

128

En Moder købte for sin Datter i Budapest en Ejendom her i Hh t en utilstrækkelig Fuldmagt fra Datteren, som Sælgeren var gjort bekendt med. Da det trak ud med at fremskaffe behørig Fuldmagt, forhandlede der i Stedet om, at Moderens Ægtefælle skulde købe Ejendommen, og Sælgeren gjorde gældende, at endelig Handel med denne var kommet i Stand, hvad Ægtefællerne bestred, uden at Sælgeren herunder tog noget Forbehold om at Handel med Datteren var afsluttet. Under disse Omstændigheder antoges Datteren ikke at være bundet, skønt hun senere havde meddelt Moderen behørig Fuldmagt.

133

En Moder, der havde købt en Ejendom her til sin Datter i Budapest i Hh t en utilstrækkelig Fuldmagt fra Datteren, som Sælgeren var gjort bekendt med, antoges ikke at have paataget sig at indestaa for at behørig Fuldmagt fremkom. Ej heller fandtes hun e O at have paadraget sig Ansvar ved, efter at Parterne i Stedet havde forhandlet om at sælge Ejendommen til hendes Mand og Sælgeren havde hævdet at Handlen med denne var kommet i Stand. at have undladt at

	Pag
meddele Sælgeren, at behørig Fuldmagt fra Datteren var fremkommet. ....	138
Bestyreren af et Andelsmejeris Filial, der skulde forestaa samtlige Forretninger ved Filialen og kunde modtage Indbetalinger for solgte Varer, ansaas bemyndiget til at kvittere og hæve i en Bank en til Filialen som Betaling for Varer udstedt Check.	461
En Landmand K købte gennem en Filial en Selvbinder paa Prøve i en Uge. Da Filialbestyreren maatte have forstaaet, at Maskinen skulde bruges til at høste Turnipsfrø, og den ikke egnede sig hertil, frifandtes K ikke blot for at betale Købesummen, men ogsaa for at betale den for Prøvetiden aftalte Leje .....	469

**Færøerne.**

To færøske Fiskekuttere »Hafstein« og »Florens« laa under en Storm ved Vestmannøerne bak paa modsat Bov. Medens man fra Florens i længere Tid havde bemærket Hafstein til Luvart, blev Bedstemanden (Styrmanden) paa Hafstein, der havde Vinden om Bagbord og derfor havde Vigepligt, først Florens var saa sent, at han idet han faldt af for Vinden, tørnede mod Florens' Bagbords Bov. For at have forsømt Udkig blev Bedstemanden straffet efter Sømandslov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 84 med en Bøde af 300 Kr.

Efter Sammenstødet gav Florens Nødsignaler og sank 1½ Time senere med en Del af Mandskabet, medens andre var gaaet i Storbaaden. Da Føreren af Hafstein, der først havde ligget bak en Tid, medens Florens halede ind paa den, men derefter maatte vige for tre modgaaende Skibe og omsider tabte Florens af Syne, intet havde gjort for at komme Florens til Hjælp eller undersøge Forholdene paa Ulykkesstedet, blev han straffet efter Sølov § 294, jfr § 223 og Lov-Bek Nr 152 af 18 April 1925 § 7 jfr § 5 med simpelt Fængsel i 2 Maaneder.

**Fæste.**

Et Arvefæstebrev paa en Gaard, der hørte til et under en Stiftelse værende Gods, som ifølg Opretterens Testamente aldrig maatte sælges, bestemte bl a, at Fæsteren maatte afstaa Gaarden til hvem der kendtes duelig til forsvarlig at forestaa samme, og at ligelydende Fæstebrev da udstedtes til denne. En Fæster paastod sig kendt berettiget til at afstaa sin Fæsteret mod Vederlag og Stiftelsen kendt uberettiget til af saadan Grund at nægte at udstede Fæstebrev til Erhververen; men denne Paastand antoges ikke hjemlet ved Fæstebrevet.

**Gasværker.**

En Bestemmelse i en Kontrakt mellem Frederiksberg Kommune og Det danske Gaskompagni om at Kommunen var berettiget til at overtage Kompagniets Gasværk efter Vurdering af

Taksationsmænd paa nærmere foreskrevet Maade, antoges e O at udelukke Kompagniet fra at rejse Indsigelse for Domstolene mod nogle af Opnanden truffne Afgørelser om Grundlaget for Vurderingen .....	23
--	----

**Gaver.**

En Enke, som ifølge sit og sin afdøde Mands Testamente nød Indtægterne af Fællesboet uden at maatte raade over dets Substans, der efter hendes Død skulde tilfalde Mandens Slægtninge, indsatte forskellige Beløb paa Sparekassebøger paa sine Slægtninges Navne, hvad hun omtalte for flere af disse. Bøgerne overgav hun til en af disse Slægtninge, der plejede at hjælpe hende med Forretninger, idet hun anmodede ham om at udlevere Bøgerne, naar hun var død, men hun forbeholdt sig Renterne, saalænge hun levede. Da der ikke fandtes at være truffet en for hende bindende Disposition over Beløbene, kendtes hendes og Mandens Bo berettiget til disse.

Indsættelsen af et Beløb paa hendes Gaardbestyrers Navn i Hh t et Løfte om en Bryllupsgave fandtes af Landsretten gyldig .....	365
--	-----

**Gæld.**

Spørgsmaal om et Laan var modtaget for egen Regning .....	119
Under et midlertidigt Ophold her i Landet forhandlede A med sin Broders Kreditor K om Betaling af Broderens Gæld, bl a under Forudsætning af at Renter frafaldtes, samt lovede efter sin Hjemkomst at sende en skriftlig Erklæring herom. A sendte ogsaa en Erklæring, hvori han havde fradraget tidligere betalte Renter i den Sum, han tilbød at betale. Erklæringen naaede imidlertid først frem efter at Broderens Bo var begæret taget under Konkurs, men K akcepterede dog denne Ordning. Da det ikke var bevist, at A ved Forhandlingerne endelig havde overtaget Gælden — Brevet var under de foreliggende Omstændigheder ikke bindende for ham — frifandtes A for at tilsvare Gælden .....	446
Fundet bevist, at en afdød Købmand havde eftergivet en Søn hans Gæld .....	524

**Handel.**

Et Firma, der havde Encforhandling af en Fabriks Maskiner og var pligtig at aftage for et bestemt Beløb om Aaret samt hver Maaned at indbetale 3000 Kr som Forskud herfor, fandtes, da Firmaet opsagde Forholdet med en Maanedes Varsel, i Mangel af klar Vedtagelse i Kontrakten at have Krav paa kontant Tilbagebetaling af det for meget erlagte Beløb .....

En Kulimportør S havde til et andet Kulfirma K solgt et Parti øvrerschlesiske Hüttenkoks paa Em Friedländer & Co's Salgsbe-

	Pag
tingelser, der bl a fritog for Levering i Tilfælde af Vognmangel. Paa Grund af Vognmangel i Polen annullerede S Leveringen; men skønt Henvisningen i Slutsedlen til Friedländers Salgsbetingelser ikke tilstrækkelig tydelig havde fremhævet, at det kun var polske Koks, der solgtes, fandtes S dog frigjort, da det e O antoges, at K havde været paa det rene hermed .....	96
En Opkøber havde til en Grosserer solgt et Parti Kohuder efter fersk Vægt frit Banevogn Ribe at modtage i Løbet af 10/14 Dage og betalbar ved Modtagelsen. Da Sælgeren, efter at Køberens Repræsentant havde synet nogle af Huderne og modtaget Vægtspecifikation, intet havde foretaget m H t Afsendelsen, kunde han ikke hæve Handlen, fordi Købesummen ikke var betalt inden 14 Dage .....	192
Et Parti øvreschlesiske Kul var solgt fob Danzig Afskibning i Juli Maaned med 10 Dages clear notice og stem to be mutually arranged. Da en til den 10 Juli fragtet Damper, for hvilken stem var ordnet, udeblev, enedes Parterne om at søge anden Tonnage under Forbehold af stem. Da Afskiberne imidlertid forlangte Tonnage opgivet senest den 22 Juli, medens Køberen først tilbød Lægtene den 23 Juli, for sent til at faa stem til disse, var Sælgeren berettiget til at hæve Handlen .....	293
En Grosserer S leverede en Køber K et Parti Æskekarton, som K skulde bruge til Fremstilling af Hylstre til Cigaretter. Efter at der var paatrykt hele Partiet Farve, viste det sig ved Rilningen, at Overfladen, som var belagt med træfrit Papir i Stedet for Kridt, bristede. K. fandtes dog ikke derefter at kunne hæve Handlen, da han burde have foretaget en Rilningsprøve med en farvet Karton, inden han tog hele Partiet i Brug .....	563
K havde af S købt et Parti færøsk Saltfisk, der skulde være modtaget i K's Skib i Vaag paa Færøerne inden den 10 Oktober 1927 og betales kontant senest 3 Hverdage efter at S havde meddelt K, at Konnossement og øvrige Ladepapirer var modtaget her. Da Skibet ikke var kommet saa tidlig til Vaag at rettidig Indladning kunde ske, annullerede S Handlen. K, der Dagen efter havde tilbudt at betale Købesummen straks, søgte da Erstatning under Henvisning til, at Annulationen ikke havde været berettiget efter Købelovens § 28. S blev imidlertid frifundet, da han havde maattet antage, at Skibets Forsinkelse ogsaa vilde medføre Forsinkelse med Betalingen.	756
En Handelsmand tilpligtet at betale Erstatning for uberettiget Annulation af en Handel om nogle Partier Briketter.	
Et af Sælgerne foretaget Mægleralg af en Del af Partiet fandtes foretaget saa sent, at Prisen ikke uden nærmere Dokumentation for, at Leveringstiden først da var indtraadt, kunde lægges til Grund ved Sælgerens Erstatningsberegning.	759



**Havne.**

Antaget at Lov 26 Maj 1868 § 16 gav Ministeriet Hjemmel til at bestemme, at Arbejderne ved Opretholdelse af Sejllobet i Limfjorden skulde udføres af Aalborg Havn og ved Hjælp af dennes Materiel, og at Udgifterne skulde fordeles paa forskellige Havne ved Fjorden, bl a Nørresundby Havn.

Endvidere antoges Ministeriet e O at kunne træffe Bestemmelse om Fordeling af de i det løbende Aar afholdte Udgifter til Arbejder, om hvis Udførelse der ikke var Strid . . . . 49

Ved Anlæget af en Kaj i Sønderborg bl a udfor Valsemøllens Bygning slog denne Revner, idet dens Facade sank bl a som Følge af Nedramningen af Pæle til Kajmuren. Da Bygningen imidlertid antoges at have været for svagt funderet, idet den ogsaa tidligere havde slaaet Revner og tillige var svækket ved Overbelastning, frifandtes Kommunen for Erstatningsansvar.. 327

**Hæleri.**

Straf herfor idømt . . . . . 33, 452

**Hævd.**

Nogle Fiskere, der havde spærret Afløbet fra en Sø med Fangstredskaber, straffet for Overtrædelse af Lov Nr 316 af 2 Juni 1917 § 12, 1 Stk, 3 Pkt, idet den Omstændighed, at Søen var privat Ejendomsret undergivet og at Spærringen havde fundet Sted i en lang Aarrække ikke antoges at indeholde tilstrækkelig Adkomst hertil efter Lov Nr 339 af 28 Juni 1920 § 10 . . . . 55

**Ind- og Udsættelse.**

En Lejer, der havde været i Restance med Husleje og trods Løfte ikke betalte denne, fandtes med Rette udsat af det lejede af en Prioritetshaver, der havde taget Ejendommen til brugeligt Pant og senere købt den paa Tvangsauktion med Ret til enhver ikke betalt Leje. Lejerens Sagfører, der paa en Opgørelse havde debiteret ham for Lejen som udbetalt til den tidligere Ejer, fandtes ikke ansvarlig for Udsættelsen, idet Lejeren inden Udsættelsen havde været klar over det virkelige Forhold . . . . . 231

**Interessentskab.**

Under et Sammenstød mellem to Interessenter, hvor A beskyldte B for at have søgt at tilvende sig en af Interessentskabets Kunder, og B beskyldte A for at lyve, slog A nogle Gange B i Hovedet. Da B selv havde givet Anledning hertil, fandtes A ikke at have misligholdt sine Forpligtelser saaledes, at han var pligtig at udtræde af Interessentskabet . . . . . 111

Ikke fundet bevist, at et Interessentskab om »Phønix« Teatret, der oprindeligt var indgaaet for Juni og Juli 1927, var fortsat ogsaa for August . . . . . 442

K indtraadte i en Agenturforretning, paa Betingelse af at intet af de repræsenterede Firmaer rejste Indsigelse mod Overdragelsen af Agenturerne, og en Liste over Firmaerne blev overgivet K's Sagfører. Skønt det i Forvejen var blevet meddelt K, at der var Fare for at miste et af de vigtigste Firmaer F, var K berettiget til at træde tilbage, da F havde opsagt Agenturet, inden Aftalen med K blev afsluttet, og det ikke var bevist, at K havde faaet Underretning herom . . . . . 487

### Invalidere.

Nogle Sygekassemedlemmer, der havde erlagt den ved Lov af 6 Maj 1921 (Nr 253) fastsatte Invaliditetsforsikringspræmie og oppebaaret den ved den nævnte Lov fastsatte Invalidere, paastod efter at Lov Nr 197 af 16 Juli 1927 havde nedsat Invaliderenten og Præmierne, Invalidefonden kendt uberettiget til at bringe denne Nedsættelse i Anvendelse overfor dem, men Fonden frifandtes, da kun en Del af Invaliderenten udgjorde en kontraktmæssig Forsikring, der ikke kunde berøves de forsikrede, og Nedsættelsen ikke oversteg hvad der maatte betragtes som det offentlige Bidrag til denne sociale Forsorg. . 608

### Jærnbaner.

Køberen K af en Ejendom, udfor hvilken der laa et Jærnbane-spor, som Ejerne havde Ret til at benytte mod en vis Afgift, maatte, naar han vilde benytte Sporet, betale Afgiften, idet han ikke kunde henvise Ejeren af Sporet til for Afgiften at holde sig til sin Medkontrahent, der havde solgt Ejendommen til K . . . . . 59

Slangerupbanen havde efter Ministeriets Paalæg ved en vanskelig overskuelig, ubevogtet Vejoverkørsel i 1922 anbragt automatisk virkende Lys- og Lydsignaler. Efter en Storm i Okt 1926 var de elektriske Ledningstraade til en mod Vejen vendende Lampe blevet filtret sammen, saa at Lampen ikke kunde tændes, medens Lyssignalerne til Togene dog virkede, og et Ruteautomobil blev da paakørt af Toget, hvorved Chaufføren omkom. Skønt Afdøde havde forsømt at høre tilstrækkelig efter Lydsignalerne — om fornødent ved at aabne et Vindue — dømtes Banen til at yde hans Enke halv Erstatning efter Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 § 1, da det kunde bebrejdes Banen at Lyssignalerne havde vildledet, idet Ledningstraadene, der var udsat for en saadan Sammenfiltring, ikke var isoleret, og der ikke var ført behørigt Tilsyn med Anlægget. 320

Ved en Jærnbaneoverkørsel syd for Køge havde Ledvogteren en Aften forsømt at lukke Bommene i rette Tid, da et Tog nærmede sig, og et Automobil, som var ved at passere Overkørslen, blev da ramt af Toget. Da Bevogtningen af Overkørslen, som var fælles for Statsbanerne (D S B) og Østsjællandske Jærnbane (Ø S J) varetoges af D S B'S Ledvogter,

	Pag
dømtes saavel D S B som Ø S J, hvis Tog havde paa kørt Automobilet, til i Forening at erstatte Skaden .....	339
Umiddelbart efter at et Tog i stærk Blæst var kørt forbi en Gaard, der laa i Vindretningen ca 55 m fra Banen, opstod der Ild i den mod Banen vendende Side af Straataget. Da der ikke skønnedes at være nogen anden Mulighed for Ildens Op- komst end ved Gnister fra Lokomotivet, dømtes Jærnbanen til at erstatte Skaden .....	393
Ved en ubevogtet farlig Vejskæring paa Ryomgaard—Gjerrild Jærnbane, hvor Bane og Vej var nedskaaret i Bakker, paa- kørte et Tog, der var 40 Minuter forsinket, en Formiddag en stedkendt Læges lukkede Automobil, hvorved Lægen dræbtes. Skønt Toget i Tide havde givet et Fløjtesignal, fandtes Banen erstatningspligtig efter Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 § 1, da der ikke var oplyst nogen Uagtsomhed fra Lægens Side ....	440

### Kaution.

Ved Købet af en Detailhandel havde Køberens Svoger under- skrevet et ham af Sælgeren forelagt Dokument, hvorefter han indestod for indtil 10 500 Kr af hvad Køberen for Varer eller af anden Grund maatte være og blive Sælgeren skyldig. Han hævdede imidlertid, at han kun havde lovet at indestaa for Købesummen, for hvilken han samtidig havde underskrevet Veksler, der efterhaanden var nedbragt til 3600 Kr og dette fandtes o O bevist. Da Kautionisten kun hæftede for denne Gæld, var han efter at have indfriet den ikke udelukket ved Konkurslovens § 18 fra at anmelde Krav paa Dækning heraf i Hovedskyldnerens Konkursbo ved Siden af Kreditors øvrige Krav .....	38
Nogle Personer havde paataget sig Kaution ved at underskrive et dem af Hovedskyldneren S forelagt Dokument, hvorefter de indestod for en ham af en Bank ydet Kassekredit paa 5000 Kr. Skønt Meningen hermed ikke havde været at indrømme S en virkelig Kredit, men kun at dække hans gamle Gæld i Banken, fandtes Kautionisterne dog at hæfte for Beløbet, da Banken havde kunnet gaa ud fra at S havde oplyst dem om Forholdet.	105
I et A/S, hvori væsenlig kun de tre Bestyrelsesmedlemmer var interesserede, forstrakte bl a den ene af disse A Selskabet med 25 000 Kr, for hvilke Bestyrelsen paatog sig Kaution. Da der senere maatte skaffes Selskabet ny Kapital, gav Bestyrelsen Selskabet Saldokvittering. Desuagtet antoges det ikke, at A herved havde givet Afkald paa Bestyrelsens Kaution overfor ham.	

Da et af Bestyrelsens Medlemmer var gaaet konkurs og  
der ikke i hans Bo kunde ventes Dividende til de simple Kre-  
ditorer, fandtes A kun at kunne kræve Halvdelen af Tabet  
dækket af det tredje Medlem .....

	Pag
Om Forstaaelsen af et Forlig, ved hvilket A havde lovet B at dække visse Erstatningskrav, der mulig maatte blive rejst mod denne i Anledning af en Entreprise .....	386
Ved Aabning af en Kassekredit for et Firma i en Bank paatog en Mand sig Kautiön for hvad Firmaet maatte blive Banken skyldig indtil et Beløb af 25 000 Kr. Til Kassekreditkontoen overførte Banken en ældre Gæld paa ca 10 000 Kr fra en privat Konto for nogle Børsspekulationer for Firmaets Eneindehaver; men for denne Gæld fandtes Kautiönisten ikke at hæfte .....	597
<b>Kirker.</b>	
Menighedsraadet kunde i Henhold til Lov Nr 281 af 30 Juni 1922 § 6, 2 Stk sagsøges paa Sognekirkens Vegne .....	247
<b>Kollektive Aftaler.</b>	
En Muremester, der stod udenfor Arbejdsgiverorganisationerne, fandtes ikke ved at lønne sine Arbejdere osvst m den af Organisationerne vedtagne Priskurant og lejlighedsvis at forhandle med Fagforeningerne bl a om Prisspørgsmaal at have bundet sig til at hans Tvistigheder med Arbejderne skulde afgøres af den faste Voldgiftsret som Brud paa en kollektiv Aftale .....	54
<b>Kommission.</b>	
En Overretssagfører fandtes ikke at have Krav paa Honorar hos de danske Mejeriforeningers Fællesorganisation for sit Arbejde med Udnyttelse af nogle Patenter, efter at denne Virksomhed var overgaaet fra Fællesorganisationen til Andelsselskabet De danske Mejeriforeningers Mælke-Eksport ..	676
<b>Kommissionærer.</b>	
En Kommissionær K, der havde paataget sig at skaffe A en Ejendom til Købs, lod A underskrive et af en Sagfører affattet Tilbud paa Ejendommen til »rette Sælgere« for en Købesum af 44 000 Kr. K, der selv var interesseret i Ejendommen, fik imidlertid den Panthaver, der havde overtaget den, til at sælge den for 40 000 Kr, saaledes at 1000 Kr anvendtes til at udkøbe en i Ejendommen berettiget og 3000 Kr til Dækning af en tidligere Ejers Skyld til Sagføreren. Da K ikke havde gjort A bekendt med at han havde opnaaet en billigere Pris, dømtes han til at tilsvare A de 3000 Kr.	
Sagføreren, der havde paataget sig at udfærdige Adkomstdokumenterne for A, men ligeledes undladt at gøre A bekendt med at Kommissionæren havde opnaaet det nævnte Afslag, fandtes solidarisk ansvarlig med denne for Beløbet ..	1

	Pag
En Salgskommissionær fandtes ikke at kunne kræve Erstatning af Køberen for mistet Provision, fordi Køberen var Skyld i, at Handlen om en Vare der nu var steget i Pris, ikke var blevet fuldbyrdet .....	756
<b>Konkurrence.</b>	
En Smedemester, der havde solgt sin Forretning til en anden med Lejeret til Forretningslokalet i 5 Aar og havde forpligtet sig til ikke at drive konkurrerende Virksomhed, saalænge Kontrakten var i Kraft, fandtes e O ikke udelukket fra at drive saadan Virksomhed, efter at han havde opsagt Lejemaalet efter de 5 Aars Forløb .....	190
<b>Konkurrence, uretmæssig.</b>	
Ved Dannelsen af et Mergelselskab i Djursland fremkom der fra en Entreprenør et Tilbud paa Levering af Mergel fra Hemmed Kjær. Et Medlem af Forretningsudvalget, der mente at der kunde skaffes billigere Mergel fra nogle Lejer ved Ryomgaard, som han derfor tog paa Haanden, foreslog forgæves Udvalget at overtage disse Lejer og tilbød da selv at levere Mergel herfra til en billigere Pris. Da Udvalget ogsaa afslog dette, udtraadte han af Udvalget og fremsatte nu i Cirkulærer og Aviser Sammenligninger mellem de to Tilbud. Skønt han heri paa enkelte mindre Punkter var fremkommet med urigtige Oplysninger om Entreprenørens Tilbud, fandtes han efter sin Stilling til Sagen ikke at have paadraget sig Bøde- eller Erstatningsansvar efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 .....	710
<b>Konkurs.</b>	
En Kautionist, der overfor Sælgeren af en Forretning kun hæftede for Restkøbesummen for denne, men ikke for, hvad Køberen for Varer var Sælgeren skyldig, var efter at have indfriet sin Kautionsforpligtelse ikke udelukket ved Konkurslovens § 18 fra at anmelde Krav paa Dækning heraf i Hovedskyldnerens Konkursbo ved Siden af Kreditors øvrige Krav .....	38
<b>Kontrakt.</b>	
Gennem en Mægler var der i 1924 ført Forhandlinger om Befragtning af Skib til at føre 4—5000 Tons Brunkulsbriketter fra Wesseling ved Rhinen til Haderslev, og i et Brev fra Bortfragteren var nævnt Omladning i Rotterdam. Da det imidlertid dengang var det sædvanlige at saadan Transport foregik uden Omladning, og det ikke var oplyst at Mægleren havde modtaget det nævnte Brev inden Forhandlingernes Afslutning, fandtes ingen endelig Aftale kommet i Stand.	
Ogsaa Mægleren frifandtes for Ansvar overfor Bortfragteren, da der ikke var oplyst nogen Fejl fra hans Side .....	305

Under et midlertidigt Ophold her i Landet forhandlede A med sin Broders Kreditor K om Betaling af Broderens Gæld, bl a under Forudsætning af at Renter frafaldtes, samt lovede efter sin Hjemkomst at sende en skriftlig Erklæring herom. A sendte ogsaa en Erklæring, hvori han havde fradraget tidligere betalte Renter i den Sum, han tilbød at betale. Erklæringen naaede imidlertid først frem efter at Broderens Bo var begæret taget under Konkurs, men K akcepterede dog denne Ordning. Da det ikke var bevist, at A ved Forhandlingerne endelig havde overtaget Gælden — Brevet var under de foreliggende Omstændigheder ikke bindende for ham — frifandtes A for at tilsvare Gælden .....	446
Idømt en Repræsentant en Konventionalbøde af 2000 Kr for, medens han var Agent for en Skotøjsfabrik, at have forhandlet Raagummifodtøj, hvad Fabriken ikke havde handlet med, idet han, som ikke maatte føre Varer, der konkurrerede med Fabrikens, ikke havde godtgjort at have faaet Tilladelse til at handle med denne Vare .....	530
En Hypotekforening, der ved Modtagelsen af en for sent erlagt Termisydelse havde taget Forbehold om, at Kapitalen var forfalden til Betaling, fandtes uden særligt Paakrav at kunne foretage Udlæg i den pantsatte Ejendom, som Skyldneren var fraflyttet. ....	144
<b>Kære.</b>	
Afgørelsen af enkelte Realitetsindsigelser, der ifølge Rpl § 295 er paadømt særskilt, kan ikke særskilt paakæres .....	301
Et Kæremaal over en af Vestre Landsret den 11 Oktober 1928 i Medfør af Rpl § 295 afsagt foreløbig Dom afvist, da der savnedes Hjemmel til at paakære en saadan foreløbig Dom.	492
<b>Køb og Salg.</b>	
Ikke fundet bevist, at der var truffet en endelig og bindende Aftale om Salg af en af en Bank overtaget Ejendom .....	11
Spørgsmaal om en Sælger havde misligholdt sine Forpligtelser ved Salget af en Gaard .....	28
En Husejer, der havde indrettet Tagetagen i sin Ejendom til Beboelse, men kun faaet Dispensation fra Bygningslov 12 April 1889 § 40, 2 Stk m H t Loftshøjden for 5 Aar og mod Udstedelse af en Deklaration, solgte nogle Aar senere Huset, idet han henviste Køberens Sagfører til selv at undersøge Pante-foliet. Da det imidlertid fandtes at have paahvilet ham at gøre Køberen opmærksom paa at den opnaaede Dispensation ikke var i Orden, tilkendtes der Køberen et Afslag i Købesummen .....	46

	Pag
Køberen K af en Ejendom, udfor hvilken der laa et Jernbane- spor, som Ejerne havde Ret til at benytte mod en vis Afgift, maatte, naar han vilde benytte Sporet, betale Afgiften, idet han ikke kunde henvise Ejeren af Sporet til for Afgiften at holde sig til sin Medkontrahent, der havde solgt Ejendom- men til K .....	59
Ved Udstykning af en Ejendom forhandlede Ejeren gennem en Sagfører om Salg af en Lod til en Ungdomsforening. An- taget at endelig Handel for hans Vedk var kommet i Stand, skønt Servituterne ikke var aftalt i Enkeltheder, idet Vil- kaarene maatte være som af Sælgeren under Forhandlingerne nævnt og iøvrigt som for Udstykningen i det hele fastsat. Sagføreren havde af en Misforstaaelse ladet Ejeren vide, at Salget skete til K F U M, og Ejeren gjorde nu gældende, at Sagføreren kun havde faaet Bemyndigelse til at sælge til denne Forening; men skønt Køberen var F D F, fandtes Ejeren ej heller frigjort af den Grund .....	63
En Moder købte for sin Datter i Budapest en Ejendom her i Hh t en utilstrækkelig Fuldmagt fra Datteren, som Sælgeren var gjort bekendt med. Da det trak ud med at fremskaffe be- hørig Fuldmagt, forhandlede der i Stedet om, at Moderens Ægtefælle skulde købe Ejendommen, og Sælgeren gjorde gæl- dende, at endelig Handel med denne var kommet i Stand, hvad Ægtefællerne bestred, uden at Sælgeren herunder tog noget Forbehold om at Handel med Datteren var afsluttet. Under disse Omstændigheder antoges Datteren ikke at være bundet, skønt hun senere havde meddelt Moderen behørig Fuldmagt.	133
En Bank, der paa Tvangsauktion havde overtaget en Gaard som ufyldstgjort Panthaver, solgte den til K for en saadan Købesum at dens Fordring blev dækket. I Handlen var ind- befattet Forsikringssummen for de nedbrændte Bygninger. Det viste sig senere, at Brandforsikringen afkortede 5 pCt i Brandskadeerstatningen paa Grund af den tidligere Ejers Overtrædelse af Brandpolitiloven. Da Banken maatte være klar over at K ved Købet havde regnet med det opgivne fulde Forsikringsbeløb, havde K Krav paa et Afslag i Købesummen svarende til de afkortede 5 pCt .....	270
Da der paahvilede en Parcel den Servitut, at der paa denne ikke maatte drives nogen med Sælgerens Købmandsforretnings kon- kurrerende Forretning hvilket antoges at udelukke Salg af Ga- lanterivarer og lignende i en »Kiosk«forretning der, tilkendtes der Køberen af sindstnævnte Forretning, som ikke var gjort be- kendt med Indskrænkningen, en Erstatning herfor hos hans Sælger .....	361
S, der havde solgt en Lod af sin Ejendom ubehæftet til K <sub>1</sub> , solgte senere Resten af Ejendommen til K <sub>2</sub> , hvis Fader der- efter købte en Obligation i den samlede Ejendom og nægtede	

- Pag
- at relaxere Lodden af Pantet; K<sub>2</sub> købte saa ogsaa denne Lod af S og fik Skøde paa den. Da K<sub>2</sub> imidlertid var bekendt med det tidligere Salg af Lodden, kendtes Skødet paa denne til K<sub>2</sub> ugyldigt, og S dømtes til at skaffe K<sub>1</sub> hæftelsesfrit Skøde paa Lodden; de tilstedeværende Hindringer fandtes ikke at gøre dette umuligt ..... 372
- K købte et Hotel bl a paa Vilkaar at han opnaaede Beværterbevilling, og hvis denne nægtedes ham paa Grund af personlige Forhold, som han havde skjult ved Købet, eller han paa anden Maade undlod at opfylde sine Forpligtelser, skulde 5000 Kr af det forudbetalte Beløb tilfalde Sælgeren. Bevillingen nægtedes K, fordi han ikke havde skaffet fyldestgørende Oplysninger om sin økonomiske Stilling, men da K ikke antoges ved Købet at have lagt Skjul paa noget Forhold, som han maatte forstaa kunde hindre ham i at faa Bevilling, blev de 5000 Kr tilkendt K ..... 380
- Ved Udstykning af en Gaard var der bl a givet Køberne et Kort over Lodderne med Vilkaarene for Købet og indhentet deres Underskrift paa en Erklæring om at have læst Købekontraktformularen, indeholdende en Bestemmelse om en aarlig Bro- og Vejafgift. Antaget at Køberen af en af Lodderne kun kunde kræve Købet opfyldt mod at paatage sig Afgiften. Denne saas e O ikke at være i Strid med Forbudet i Lov Nr 505 af 28 Sept 1918 ..... 432
- Ved Salget af en Gaard den 9 Okt til K var Sælgeren S i Restance med Juni Terminsydelsen til Hypotekforeningen, uagtet han var blevet advaret om Udlæg, hvis Ydelsen ikke var betalt til 15 Aug, og inden Skødet blev udstedt og Købesummen betalt den 15 Okt, var baade S og den Sagfører N, der udfærdigede Dokumenterne for Parterne, blevet underrettet om at Udlæg nu var berammet. N havde dog forinden søgt at faa Udlægsbegæringen taget tilbage, hvilket ogsaa skete den 16 Okt, da han betalte Restancen, men han fik kun Kvittering under Forbehold. Hypotekforeningen, som ikke fandt Pantet tilfredsstillende, begærede kort efter i Hh t Forbeholdet paany Udlæg foretaget og Sikkerhed stillet, og Gaarden blev da solgt ved Tvangsauktion. Skønt det var meddelt K, at Renten ikke var betalt, dømtes baade S og N, der ikke havde gjort K bekendt med at Udlæg var berammet, ligesom N ikke havde undersøgt Muligheden for at Laanet dog kunde blive indstaaende, men endog straks anvendt den kontante Udbetaling 20 000 Kr til Dækning af S's Kreditorer, til at godtgøre K dette Beløb ..... 550
- Efter Købet af en ubebygget Jordlod paa ca 15 Tdr Land viste det sig at der paahvilede Ejendommen Forpligtelse som Hovedparcel efter Lov Nr 93 af 6 April 1906 § 4, 6 Stk saaledes at den skulde bebygges inden 1½ Aar, og dette fremgik bl a af forskellige Udstykningsapprobationer fra den Tid Sælgeren



	Pag
havde ejet Ejendommen, men det var ikke blevet tinglæst som Hæftelse paa den. Da der ikke var givet Køberen Underretning herom, havde han Krav paa at Handlen gik tilbage . . . .	559
Ved Overtagelsen af en Forpagtning opgaves et medfølgende Parti uaftærsket Havre til 900 Tdr. Da der viste sig kun at være 634 Tdr. fandtes den tiltrædende at have Krav paa et skønmæssigt Afslag i Overtagelsessummen . . . . .	580
Ved et Mageskifte af to Bagerforretninger paastod den ene Part K sig tilkendt en Erstatning, fordi Aarsomsætningen i den af ham overtagne Forretning skulde være opgivet til et altfør højt Beløb. Da der imidlertid ikke antoges at være givet saadanne Oplysninger, at K med Rette kunde regne med et saadant Beløb, og K ikke havde gjort sig bekendt med Forretningens Bøger som tilbudt, havde han ikke Krav paa Erstatning . . . . .	584
Efter Købet af en Gaard søgte Køberen Erstatning, fordi Tagene over Ladø og Kostald var utætte, hvilket havde voldt betydelig Skade. Tagene bestod af Tagpap, lagt paa Spaan, og Sælgeren havde gjort Køberen opmærksom paa at der var Utætheder, men at deres Vedligeholdelse var overtaget for 10 Aar af et Firma mod et aarligt Vederlag. Da Sælgeren ikke havde givet urigtige Oplysninger eller haft Grund til at nære Mistillid til det nævnte Firma, og da Køberen maatte være klar over at det drejede sig om mindre solide Tage, som krævede Istandsættelser hvert Aar, samt da Tagenes mangelfulde Tilstand desuden først var blevet konstateret henved et halvt Aar efter Købet, fandtes der ikke at kunne tilkendes Køberen Erstatning . . . . .	685
Ved Salget af en Bagerforretning var Omsætningen i det foregaaende Aar rigtig opgivet til 40 000 Kr; heri var imidlertid indbefattet Leverancen til et Sygehus paa ca 6000 Kr, som nu var bortfaldet, og Omsætningen i de to sidste Maaneder havde derfor været mindre. Køberen havde imidlertid forinden Købet gennemgaaet Forretningens Bøger, hvoraf Forholdet kunde ses, og han reklamerede først herover efter et halvt Aars Forløb. Under disse Omstændigheder fandtes Sælgerens og hans Bogholders Forklaring om at Køberen var blevet gjort bekendt med dette Forhold, ikke at kunne tilsidesættes, og Sælgeren frifandtes derfor for Erstatningsansvar overfor Køberen . . . . .	689

### Købstæder.

Antaget at Lov 26 Maj 1868 § 16 gav Ministeriet Hjemmel til at bestemme, at Arbejderne ved Opretholdelse af Sejlløbet i Limfjorden skulde udføres af Aalborg Havn og ved Hjælp af dennes Materiel, og at Udgifterne skulde fordeles paa forskellige Havne ved Fjorden, bl a Nørresundby Havn.

Endvidere antoges Ministeriet e O at kunne træffe Bestemmelse om Fordeling af de i det løbende Aar afholdte Udgifter til Arbejder, om hvis Udførelse der ikke var Strid .... 49

### Landvæsenskommissioner.

En Overlandsvæsenskommission havde afvist en for den indbragt Sag som endelig afgjort ved Landvæsenskommissionens Kendelse, der stadfæstede en af Vandsynsmænd afsagt Kendelse om Uddybning og Forlægning af det mindre offentlige Vandløb mellem Hvidbjerg og Rønbjerg Sogne. Denne Afvisning fandtes som vedrørende Landvæsenskommissionernes indbyrdes Kompetence ikke at kunne indbringes for Domstolene i Hh t Lov 30 Dec 1858 § 21 ..... 170

### Leje.

En Kurvemager der havde misligholdt en Overenskomst om at udleje en Butik til en fhv Ejendomskommissionær, naar Butikken blev ledig, idømt Erstatning for Misligholdelsen ..... 103

En Gaard brændte som Følge af en Utæthed i Skorstenen. Da der saavel ved et Brandsyn som ved Klager fra Lejere forgæves var stillet Krav om Skorstenens Istandsættelse, fandtes Ejeren ansvarlig for at en Lejers Indbo var brændt, dog kun med Halvdelen af Værdien, da Lejeren nogen Tid forinden var blevet bekendt med at Skorstenen var mangelfuld ..... 179

Under en Sog om en Fabrikejers Ansvar overfor en Lejer for en Brandskade fandtes det, skønt Fabrikejeren havde overtraadt nogle Brandforskrifter, ikke bevist, at Branden skyldtes hans Uforsigtighed ..... 188

En Gartner, der havde lejet et Gartneri, men havde vægret sig ved at betale den først forfaldne Leje og i Stedet fremsat et overdrevet Modkrav, og som tilsyneladende ikke var i Stand til at opfylde sine Forpligtelser, fandtes, skønt Lejekontrakten intet bestemte herom, at have misligholdt Lejemaalet, saaledes at Ejeren straks kunde hæve dette ..... 206

En Udlejer af et Butiklokale frifundet i en mod ham af Lejeren til Nedsættelse af Lejen anlagt Sag, da det ikke kunde anses tilstrækkelig godtgjort, at der var et saadant Misforhold som i Boliglovens § 22 forudsat mellem den betingede Leje og Værdien af det lejede ..... 630

### Len.

Ved Ophævelsen af Stamhuset Ravnholt blev den Jord, som ifølge Lov Nr 563 af 4 Okt 1919 skulde afstaaes til Staten, vurderet af Overskyldraadet i Ovsst med dettes Regler af 21 Jan 1921, nemlig paa Grundlag af Reglerne for Grundværdiansættelse i Lov Nr 352 af 7 Aug 1922 § 3, dog med Hensyntagen til Jordens Kulturtilstand. Da de saaledes ansatte

	Pag
Værdier imidlertid var særlig lave og Lenslovens § 3, 4 Stk antoges at hjemle fuld Erstatning for de afstaaede Jorder indenfor den af Loven satte Ramme, maatte ny Vurdering foretages af Vurderingsraadet i Ovsst m Lenslovens Regler.	91
Arveafgiftslov Nr 147 af 10 April 1922 § 21, 2 Stk om Arveafgift af Rentenydelser antoges at indeholde Hjemmel til at Arveafgift af første Sukcessors Rentenydelse af den Halvdel af Sukcessorfondet for et afløst Len, som tilfalder anden Sukcessor, kan tages af Kapitalen .....	219
<b>Lodsvæsen.</b>	
I 1916 blev der mellem Aarhus Havneudvalg og Lodsdirektøren indgaaet en opsigelig Overenskomst, hvorefter der i Hh t Lov 20 Juni 1881 oprettedes et søgaaende Lodseri i Aarhus som efterhaanden skulde overtage det hidtilværende kommunale Lodseri for Aarhus Havn, og de søgaaende Lodser indgik i Havnelodsernes Tjenesteedning. I 1922 opsgavde Havneudvalget Overenskomsten, og Statslodseriet fortsatte med een Lods. Ifølge de før Loven af 1881 førte Forhandlinger antoges denne Lods ikke at være afskaaret fra at føre de af ham lodsede Skibe ind i og ud af Aarhus Havn .....	416
<b>Love.</b>	
Lov Nr 309 af 30 Juni 1922 om Ligning af Bidrag paa nogle Grundejere til et Sporvejsanlæg i Søborg fandtes ikke i Strid med Grundlovens § 80. Ifølge Lovens Affattelse fandtes den ej heller uvirksom, fordi de frivillig tegnede Bidrag var mindre end forudsat .....	211
<b>Læger.</b>	
En Amtslæge fandtes mod sin Benægtelse overbevist om at have behandlet flere kvindelige Patienter uterligt ved unødige Befølinger paa Kroppen og i saa Henseende at have misbrugt sin Embedsstilling overfor Kvinder, der søgte ham for Kønssygdom .....	273
Antaget, at den i Lov Nr 40 af 25 Februar 1916 § 4, 2 Stk indeholdte Begrænsning i Henseende til Benyttelse af teknisk Medhjælp ved Tandlægevirksomhed er gældende ogsaa for de autoriserede Læger, naar disse udøver Tandlægevirksomhed, jfr Lovens § 2 .....	754
<b>Maskiner.</b>	
En Landmand K købte gennem en Filial en Selvbinder paa Prøve i en Uge. Da Filialbestyreren maatte have forstaaet, at Maskinen skulde bruges til at høste Turnipsfrø, og den ikke egnede sig hertil, frifandtes K ikke blot for at betale Købesummen, men ogsaa for at betale den for Prøvetiden aftalte Leje .....	469

**Meddelagtighed.**

- Da en Forenings Rute-(Omnibus)kørsel fandtes i Strid med Forbudene i Færdselslov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 19 og i Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 1, blev saavel Bestyrelsen som Vognmanden, hvis Betaling for hver Tur var afhængig af Foreningens Indtægter, idømt Bøder for Overtrædelsen . . . . . 315
- En Tiltalt straffet efter Straffelovens § 253 jfr § 55 for i Løbet af fem Fjerdingaar at have modtaget meget betydelige Beløb — langt over 1000 Kr som af ham selv erkendt — af sin Kæreste, der som Kassererske og Bogholderske i en Forretning havde besveget denne for 11—12 000 Kr, og som naar de færededes sammen forbrugte langt større Beløb end hun efter sine økonomiske Forhold lovlige kunde raade over, idet han i al Fald efterhaanden maatte have indset, at Pegene hidrørte fra Bedrageri overfor den Forretning, i hvilken hun var ansat. 532

**Mejerier.** (Se ogsaa under Fabriktilsynet).

- En Overretssagfører fandtes ikke at have Krav paa Honorar hos de danske Mejeriforeningers Fællesorganisation for sit Arbejde med Udnyttelse af nogle Patenter efter at denne Virksomhed var overgaaet fra Fællesorganisationen til Andels-selskabet De danske Mejeriforeningers Mælke-Eksport . . . . . 676
- Antaget, at en i en mellem Statens Mejeriudvalg og en Forening af Mælkeleverandører oprettet Kontrakt om Levering af Mælk til Statens Forsøgsmejeri i Hillerød indeholdt Bestemmelse om halvaarlig Efterbetaling for den af Foreningens Medlemmer leverede Mælk maatte forstaas saaledes, at det er de i Halvaarets Løb under Hensyntagen til den leverede Mælks Fedtindhold virkelig udbetalte Forskudsbeløb, der skal lægges til Grund ved Beregningen af Efterbetalingen . . . . . 715

**Modregning.**

- Et Aktieselskab A udstedte for et Laan en Panteobligation til en Bank B, der atter haandpantede den til Nationalbanken N. Efter at B var traadt i Likvidation, antoges A at kunne modregne sit Tilgodehavende hos B mod Panteobligationen, hvis denne vendte tilbage til B, eller saafremt den medgik til Fyldstgørelse for N, at have Ret som Separatist til en forholdsmæssig Del af Overskudet af de til N pantsatte Værdier. Om A's Tilgodehavende hos B var opstaaet før eller efter at Obligationen var pantsat til N, fandtes ikke afgørende . . . . . 240

**Mæglere.**

- Gennem en Mægler var der i 1924 ført Forhandlinger om Befragtning af Skib til at føre 4—5000 Tons Brunkulsbriketter fra Wesseling ved Rhinen til Haderslev, og i et Brev fra Bortfragteren var nævnt Omladning i Rotterdam. Da det imid-

lertid dengang var det sædvanlige at saadan Transport foregik uden Omladning, og det ikke var oplyst at Mægleren havde modtaget det nævnte Brev inden Forhandlingernes Afslutning, fandtes ingen endelig Aftale kommet i Stand.

Ogsaa Mægleren frifandtes for Ansvar overfor Bortfragteren, da der ikke var oplyst nogen Fejl fra hans Side ..... 305

### Mønstre.

En Sølvvarefabrik havde faaet registreret et Mønster for Udsmykning af Skafter til Skeer og Gafler med en stiliseret Frugt med Bægerblade (Ananas) som Hovedmotiv. En saadan Fabrik B fik senere et noget lignende Mønster registreret; men da dette, om hvis Tilblivelse intet nærmere var oplyst, bl a efter sagkyndige Erklæringer antoges at være udført som en Efterligning af det første, blev der i Hh t Lov Nr 107 af 1 April 1905 §§ 8, 25, 26 og 28 idømt B Erstatning, B's Direktør Bøde og Registreringen af B's Mønster erklæret virkningsløs ..... 186

### Mønt.

En Gaardejer i de sønderjyske Landsdele kunde indfri nogle hans Gaard paahvilende ældre Markhypoteker ved Betaling af deres Paalydende i nu værdiløse Papirmark, skønt disse ikke længere var lovligt Betalingsmiddel i Tyskland ..... 247

Af det danske Livsforsikringsselskab »Hafnia« blev der gennem dets Generalbefuldægtigede i Hamborg i 1918 udfærdiget Livsforsikringspolice for en Mand i Tønder. Skønt Policen lød paa 300 000 Mark, fastslog Retten i Hamborg efter almindelige tyske Retsgrundsætninger (B G B § 242) — idet de særlige Opskrivningslove ikke fandt Anvendelse i dette Tilfælde — at Policen ikke kunde indfries ved Betaling af nu værdiløse Papirmark, men at Kravet maatte opskrives til 50 pCt af Guldværdien ved Tegningen 150 000 Rmk, altsaa 75 000 Rmk. Denne Afgørelse, der ikke fandtes stridende mod ufravigelige danske Retsgrundsætninger, var bindende for Selskabet ved et senere Søgmaal heri Landet ..... 376

### Navn.

A/S Adams Transport Compagni kunde ikke forbyde et andet Firma at kalde sin Forretning »Soigneringsanstalten »Adam« ved Niels Mortensen og Johs Olsen« — jfr Firmalov 1 Marts 1889 § 10 ..... 444

### Næringsvæsen.

I 1877 blev nogle Markeder forlagt til Kolind, hvor Kroejeren udlagde en Markedsplads, idet han bl a hertil købte en Jordlod, der i 1879 udstykkedes som Matr Nr 10 c. Skønt en af

ham i 1878 udstedt Deklaration, hvorved han forpligtede sig til vedblivende at lade den udlagte Markedsplads tjene som saadan mod at han oppebar $\frac{2}{3}$ af Statedpengene, kun var blevet tinglæst som vedrørende hans gamle Ejendom Matr Nr 10 b, fandtes det bevist, at Forpligtelsen ogsaa omfattede Matr Nr 10 c .....	174
I en Købekontrakt om en Parcel var det bestemt, at der ikke paa Parcellen maatte drives nogen med Sælgerens Købmandsforretning konkurrerende Forretning. Denne Bestemmelse antoges at udelukke Salg af Galanterivarer og lignende i en »Kiosk«-forretning der .....	356

### Offenlig Myndighed og Orden.

For deres Optræden i et Restaurationslokale overfor en Politibetjent, der iført Uniform var til Stede for at føre Tilsyn med et i Lokalet afholdt Bal, under og i Anledning af hans Tjeneste blev tre Tiltalte anset med Fængsel paa sædvanlig Fængkost henholdsvis i 60 Dage, 30 Dage og 10 Dage, for de to førstes Vedkommende efter Strfl §§ 100, jfr § 98, og 101, og for den sidstes Vedk efter Strfl § 101, jfr § 51 .....	8
En Tiltalt straffet efter §§ 100 og 101 for at have udskældt og øvet Vold mod en Portør ved Statsbanerne, der gik efter ham for at vide, om han havde Perronbillet .....	257
En Tiltalt straffet for Trusler om Vold og fornærmelig Tiltale overfor en Politibetjent, der kom for at afhøre og anholde ham.	471
To Tiltalte straffet for at have overfaldet en Sogneraadsformand med Vold og Trusler om Vold samt en med Skældsord og anden fornærmelig Tiltale i Anledning af hans Bestilling ....	336
En Tiltalt, der under Foregivende af at tilhøre Statspolitiet havde afkrævet flere forskellige Personer Bøder i Anledning af, at deres Cykler ikke var forsynet med tændt Lygte, straffet efter Strfl § 107 og dens § 251, jfr § 46 .....	651

### Organister.

En Organist i Vejgaard fandtes at have Krav paa det i Lønningslov Nr 286 af 30 Juni 1922 § 23, 4 Stk fastsatte Vederlag af 15 Kr aarlig for hver 100 Beboere i Sognet, idet den Omstændighed at adskillige Begravelser navnlig af smaa Børn ligesom andre Steder ikke foregik fra Kirken, ikke antoges at hjemle en Nedsættelse af Vederlaget efter Bestemmelsens 2 Pkt.	566
--	-----

### Pant.

En Hypotekforening, der ved Modtagelsen af en for sent erlagt Terminsydelse havde taget Forbehold om, at Kapitalen var forfalden til Betaling, fandtes uden særligt Paakrav at kunne foretage Udlæg i den pantsatte Ejendom, som Skyldneren var fraflyttet. ....	144
--	-----

- Pag
- En Trælasthandel gav en Bank Haandpant i sit Tømmerlager ved at overgive den eneste Nøgle til Pladsen til en Sagfører paa Bankens Vegne. Skønt Sagføreren var Medlem af Trælasthandelns Bestyrelse, og skønt det viste sig, at Pladsformanden ogsaa kunde lukke sig ind paa Pladsen, fandtes Haandpantssætningen gyldig. Ej heller fandtes Haandpanteretten bortfaldet ved at Nøglen, efter at Sagføreren var gaaet fallit, var overgivet til en Kautionsist for Gælden, ligeledes paa Bankens Vegne, skønt han var Formand for Trælasthandelns Bestyrelse ..... 226
- En Lejer, der havde været i Restance med Husleje og trods Løfte ikke betalte denne, fandtes med Rette udsat af det lejede af en Prioritetshaver, der havde taget Ejendommen til brugeligt Pant og senere købt den paa Tvangsauktion med Ret til enhver ikke betalt Leje. Lejerens Sagfører, der paa en Opgørelse havde debiteret ham for Lejen som udbetalt til den tidligere Ejer, fandtes ikke ansvarlig for Udsættelsen, idet Lejeren inden Udsættelsen havde været klar over det virkelige Forhold ..... 231
- Panthaverne i en Landejendom, der i Hh t Konkurslov § 153 tillige havde Pant i Besætningen, kunde modsætte sig at en Kreditor til Skade for dem gjorde Udlæg i 10 Ungsvin og 8 mindre Grise, som var tillagt paa Gaarden, idet disse fandtes at høre til Besætningen, saalænge de uafsat var tilstede paa Ejendommen ..... 458
- En Automobilgrosserer S solgte til sin Forhandler K i Varde et Renault Automobil med Forbehold af Ejendomsretten indtil Købesummen var betalt. K haandpantssatte Automobilet til en Vognmand, der havde ydet ham et Laan, som ikke blev rettidig indfriet. Da Vognmanden imidlertid vidste at K's Chevrolet Automobile var købt med Forbehold af Ejendomsretten, og det foreliggende tydede paa at han ogsaa havde faaet at vide at K havde en Gæld paa Renault Vognen, antoges Vognmanden ikke at have været i en saadan god Tro ved Modtagelsen af Vognen, at han kunde erhverve Pant over denne med Til sidesættelse af S's Ret ..... 635
- En Sparekasse, der maatte tage en pantsat Gaard til brugeligt Pant, aftalte med en tidligere Ejer af Gaarden A, som endnu hæftede for en væsentlig Del af Gælden bl a ogsaa overfor Sparekassen, at han skulde drive Gaarden som Bestyrer, samt at han skulde indestaa Sparekassen for alle Udgifter, som denne maatte udlægge, og give Sparekassen Pant herfor i en anden Ejendom. Efter at A havde drevet Gaarden i nogle Maaneder og herved udlagt forskellige Beløb til Driftsudgifter og paadraget sig andre Forpligtelser, fjernede Sparekassen ham uden Varsel og overlod Gaarden til en anden Panthaver, og da dette fandtes at være i Strid med den indgaaede Over-

enskomst, blev Sparekassen dømt til at frigøre A for de her- ved paatagne Forpligtelser og til at erstatte ham det derved paadragne Tab .....	706
Et Konfektionslager havde givet nogle Kontrakter ang Salg af Herrekonfektion i Haandpant til et Incasso-Bureau og meddelt Køberne, at Bureauet var engageret til at »kvittere og mod- tage for samtlige Indbetalinger ifølge Deres Kontrakt med os«. Køberne blev derhos i Meddelelser anmodet om »ven- ligst at indbetale Afdrag til nævnte Incasso-Bureau«. Denne Meddelelse fandtes ikke at indeholde en saadan for de paa- gældende Købere forbindende Tilkendegivelse om den sted- fundne Haandpantssætning, at der kunde antages at være kom- met en i Forhold til Konfektionslagerets Kreditorer gyldig Panteret til Eksistens .....	744

**Patent.**

En Kontrakt om Køb af nogle Patenter fandtes med Rette hævet af Køberne, da det viste sig, at en væsentlig Del af Paten- terne ikke vilde blive bevilget .....	407
En tysk Sættemaskinfabrik havde i 1915 faaet Patent heri Landet paa et Apparat til Indstilling og Ombytning af Magasinerne i Sættemaskiner. Skønt Patenthaveren nu benyttede en anden og formentlig bedre Anordning af dette Apparat i sine Sætte- maskiner, fandtes han o O ikke at have mistet Patentbeskyt- telsen efter Lov Nr 69 af 13 April 1894 § 23 Nr 4 ved Undla- delse af at udøve Opfindelsen. Spørgsmaal for Landsretten om Patentets Forstaaelse og om Opfindelsen var kendt i Forvejen .....	556

**Pension.**

En Passenger P paa en Sporvogns Forperron havde købt Billet af Konduktøren. Ved den kort efter foretagne Kontrol viste det sig, at P havde en Billet med Nummer paa en af samme Kon- duktør den foregaaende Dag solgt Billet. Da dette antoges hverken at kunne hidrøre fra Fejl ved Trykning af Billetblok- kene eller ved Fejltagelse fra P's Side, fandtes Konduktøren med Rette afskediget uden Pension i Hh t den kommunale Vedtægts § 32 .....	414
Ikke antaget, at der tilkom en Ledvogter, der blev afskediget med ordinær Pension paa Grund af en Lidelse i Haandledet, Pension efter Tjenestemandslovens § 56 I, da Aarsagsforhol- det mellem hans nuværende Lidelse og en nogle Aar tidligere under Tjenesten paadraget Beskadigelse af Haandledet ikke fandtes godtgjort .....	727



**Politi.**

En Politibetjent i Ribe Herred, der ifølge sit Ansættelsesbrev skulde have Dagpenge for Tjenesterejser udenfor Distriktet, fik anvist nogle Sogne omkring Bramminge som sit daglige Tjenestedistrikt, hvortil ved Politikredsens Udvidelse med Gørding-Malt Herreder henlagdes nogle flere Sogne. Antaget at han ikke kunde modsætte sig denne Udvidelse, og at det var det ham saaledes anviste daglige Distrikt, hvortil Bestemmelsen om Dagpenge havde Hensyn ..... 155

**Politiforseelser.**

Forbudet i Politivedtægt for Kbhvn Nr 35 af 1 Marts 1913 § 60 jfr § 61 mod Opslag af Plakater antoges at have Hjemmel i Politilov 11 Febr 1863 § 8 ogsaa m H t Opslag paa private Ejendomme. En en Bogtrykker af Politiet givet Tilladelse til Ophængning af Plakattavler antoges bortfaldet ved hans Død. 217

**Præmiekonkurrencer.**

For en Præmiekonkurrence om et Mindesmærke var det bestemt, at der skulde uddeles tre Præmier, og at intet Projekt kunde faa Præmie uden at have een af Kunstnernes Stemme blandt Dommerne og første Præmie kun med mindst to Kunstneres Stemmer. Dommerudvalget stemte om alle Projekter under eet, og da det Projekt, der fik Flertal for første Præmie, ikke fik nogen af Kunstnernes Stemmer, blev første Præmie ikke uddelt. Erhververen af anden Præmie paastod Afstemningen omgjort, saaledes at først Kunstnerne afgjorde, hvilke Projekter, der kunde faa første og de øvrige Præmier, eller at han ansaas som Vinder af første Præmie; men disse Krav fandtes ikke at have Hjemmel i Betingelserne for Konkurrencen, der ej heller medførte Nødvendighed af at uddele første Præmie. 266

**Præster.**

Af Næstved Kommune ydedes fra gammel Tid til Præsten ved St Peders Kirke 300 Kr aarlig. Selv om denne Ydelse udgjorde de i DL 2—12—5 omhandlede Præstepenge, var den ikke bortfaldet ved Lov Nr 543 af 4 Okt 1919 § 33, 1 Stk.

Brugen af en Skolelod, der med Kommunens Samtykke i en lang Aarrække havde været overladt Sognepræsten, antoges vedblivende at tilkomme denne i Ovsst m Lovens § 32.

En af Kommunen i 1885 ved Oprettelsen af et Embede som ordineret Medhjælper for Sognepræsten paataget aarlig Ydelse af 300 Kr, der fra 1914 erlagdes til den residerende Kapellan, antoges at maatte vedblive i al Fald saa længe denne Embedsordning bestod ..... 526

- En Præst straffet efter Straffelovens § 176, jfr dels §§ 166 og 174, dels § 174 og efter dens § 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder og for disse Forhold samt for at have tilskrevet en ung Pige et Brev med Kærlighedsytringer og modtaget Breve fra hende gennem en Postbox under hemmeligt Navn dømt efter DL 2—11—1 jfr Reskript af 7 Oktober 1740 til at have sit Kald og Embede forbrudt og til at være uværdig til for Fremtiden at bære den for Folkekirkens Præster anordnede Embedsdragt og til at udføre gejstlige Forretninger i Folkekirken. I Medfør af Retsplejelovens § 21, 4 Stk var det bestemt, at Sagen i sin Helhed skulde behandles ved borgerlig Ret, og to Provster var tilforordnet til at deltage i Undersøgelsen og i Paakendelsen ved Landsretten . . . . . 570
- I Anledning af at Pastor Ingerslew i den biskoppelige Metodistkirke havde indgivet Politianmeldelse mod Kirkens Biskop Bast for bedrageligt Forhold vedrørende den af ham ledede Centralmission og Bladet Fyrtaarnet, udelukkede Kirkens Aarskonference Ingerslew af Kirken. Dette var imidlertid foregaaet paa ugyldig Vis og i sig selv uberettiget, og efter at Kirkens Generalkonference efter over 3 Aars Forløb havde genindsat Ingerslew i hans Rettigheder, tilkendtes der ham en Erstatning af 40 000 Kr. Udtalt af Landsretten forinden Genindsættelsen, at selv om Kirkens Disciplin forbød et Medlem at paatale et saadant Retsbrud mod Almenheden overfor Statens Myndigheder og knyttede Retstab til Overtrædelsen, havde dette ikke retlig Betydning . . . . . 652

### Radio.

- En i det kgl Teaters Kapel ansat Musiker, som ifølge sin Kontrakt var undergivet Tjenestereglementets Bestemmelser, herunder Direktionens Bestemmelser om Teatertjenesten, fandtes pligtig uden særligt Vederlag at medvirke ved nogle af Teatrets Forestillinger, der rundkastedes ved Radio. Forfatterretslov Nr 72 af 1 April 1912 § 5 hjemlede ikke Beskyttelse for en udøvende Musikers Præstationer . . . . . 237

### Regnskab.

- Afgørelsen af et Regnskabsmellemværende mellem en Bestyrer af et Andelsmejeri og en tidligere Formand og Kasserer for Mejeriet . . . . . 80
- Udtalt i en Dom angaaende en Kautionsforsikring for en Administrator i et Forbund, at de hos denne foretagne Kasseeftersyn burde være sket uden forud givet Varsel . . . . . 509

### Reklamation.

- En Reklamation som Sælgeren af en Maskine der skulde bruges til at høste Turnipsfrø, hvortil den viste sig at være uegnet, havde modtaget kort efter Høsten, fandtes behørig . . . . . 469

	Pag
Efter Købet af en ubebygget Jordlod paa ca 15 Tdr Land viste det sig, at der paahvilede Ejendommen Forpligtelse som Hovedparcel efter Lov Nr 93 af 6 April 1906 § 4, 6 Stk, saaledes at den skulde bebygges inden 1½ Aar, om hvilket Forhold der ikke var givet Køberen Underretning. At Køberen havde ladet hengaa et Aars Tid efter at Landbrugsministeriet havde krævet Bygningerne opført, fandtes efter Omstændighederne ikke til Hinder for, at han hævede Købet .....	559
En Grosserer S leverede en Køber K et Parti Æskekarton, som K skulde bruge til Fremstilling af Hylstre til Cigaretter. Efter at der var paatrykt hele Partiet Farve, viste det sig ved Rilningen, at Overfladen, som var belagt med træfrit Papir i Stedet for Kridt, bristede. K fandtes dog ikke derefter at kunne hæve Handlen, da han burde have foretaget en Rilningsprøve med en farvet Karton, inden han tog hele Partiet i Brug .....	563
<b>Retspleje.</b>	
En Muremester, der stod udenfor Arbejdsgiverorganisationerne, fandtes ikke ved at lønne sine Arbejdere ovsst m den af Organisationerne vedtagne Priskurant og lejlighedsvis at forhandle med Fagforeningerne bl a om Prisspørgsmaal at have bundet sig til at hans Tvistigheder med Arbejderne skulde afgøres af den faste Voldgiftsret som Brud paa en kollektiv Aftale .....	54
Ankesagens Omkostninger paalagt Appellanten, skønt denne efter sin subsidiære Paastand fik den idømte Erstatning noget nedsat, Rpl § 318, jfr § 316, 2 Stk .....	157
Afgørelsen af enkelte Realitetsindsigelser, der ifølge Rpl § 295 er paadømt særskilt, kan ikke særskilt paakæres .....	301
Da en Mand der havde udtaget nogle Stævninger, maatte antages at lide af Sindssygdom i en saadan Form, at den maatte udelukke ham fra at optræde som Part i Retssager, blev samtlige af ham udtagne Stævninger afvist .... 345, 346, 347, 349,	352
Skønt en Vognmand ved Begyndelsen af en af Arbejdsmændenes Fagforening overfor ham iværksat Blokade havde været Medlem af Arbejdsgiverforeningen, saa at Spørgsmaal om Brud paa den kollektive Overenskomst efter Lov Nr 536 af 4 Okt 1919 §§ 4 og 5 B 1 da kunde være indbragt for den faste Voldgiftsret, fandtes han efter at være slettet af sin Forening paa Grund af Restance ikke udelukket fra at søge Erstatning hos de almindelige Domstole, hvad heller ingen af Parterne havde rejst Indvending imod .....	353
Et Kæremaal over en af Vestre Landsret den 11 Oktober 1928 i Medfør af Rpl § 295 afsagt foreløbig Dom afvist, da der savnedes Hjemmel til at paakræve en saadan foreløbig Dom ....	492

Under en Arbejdskonflikt i Esbjerg med nogle Muremestre var der iværksat Sympatistrejker overfor deres Forbindelser, bl a en Installatør, og da denne tillige mente sig hindret i at udnytte sin personlige Arbejdskraft, søgte han Erstatning herfor ved de almindelige Domstole. Dette Søgemaal blev ikke afvist som hørende under den faste Voldgiftsret efter Lov Nr 536 af 4 Okt 1919 § 4 B, jfr § 5 B 1, da det paaklagede Forhold, der laa udenfor en Strejkes normale Omraade, ikke berørtes af de mellem Parterne bestaaende Overenskomster.

Ved Hjemvisning af Sagen, der var afvist af Landsretten, tilkendtes der samtidig Appellanten Sagsomkostninger ifor begge Retter i denne Del af Sagen, jfr Rpl § 320 .....

586

### Sagførere.

En Kommissionær K, der havde paataget sig at skaffe A en Ejendom til Købs, lod A underskrive et af en Sagfører S affattet Tilbud paa Ejendommen til »rette Sælgere« for en Købesum af 44 000 Kr. K, der selv var interesseret i Ejendommen, fik imidlertid den Panthaver, der havde overtaget den, til at sælge den for 40 000 Kr, saaledes at 1000 Kr anvendtes til at udkøbe en i Ejendommen berettiget og 3000 Kr til Dækning af en tidligere Ejers Skyld til Sagføreren. Da hverken K eller S, som havde paataget sig at udfærdige Adkomstdokumenterne for A, havde gjort denne bekendt med at K havde opnaaet det nævnte Afslag, dømtes K og P solidarisk til at tilsvare A de 3000 Kr .....

1

Sagførraadets Fastsættelse af en Sagførers Salær fandtes efter Rpl § 143 endelig bindende for den Part, der havde begært Raadets Afgørelse heraf .....

213

En Sagfører havde hjulpet en Enke med at udfærdige nogle Dokumenter om Salg af hendes Forretning, bl a med en af Køberens Hustru til Enken udstedt Panteobligation, til hvilken der imidlertid ikke blev indhentet Overøvrighedens Samtykke. Da Køberen efter at have betalt en betydelig Del af Købesummen ikke kunde opfylde sine Forpligtelser, tog Enken i Hh t Salgsdokumenterne Forretningen tilbage. Da det heroverfor ikke var oplyst, at Enken havde lidt noget Tab ved Sagførerenes Forsømmelse, frifandtes denne for Erstatningsansvar .....

434

K kautionerede for et Laan i en Sparekasse og fik i den Anledning Pant i Hovedskyldnerens Ejendom. Da Laanet ikke blev indfriet, fandt K en Køber til Ejendommen, som skulde overtage Gælden, medens K vedblev at hæfte for den. En Sagfører S, der herved hjalp K med at sætte Ejendommen til Tvangsauktion og berigtige Salget, sørgede ikke for paany at skaffe K Sikkerhed i Ejendommen, skønt S vidste, at K vedblivende hæftede overfor Sparekassen, og at heller ikke denne havde

	Pag
Pant i Ejendommen. Da derfor Køberen bortsolgte en Eng for 7000 Kr og behæftede Ejendommen med 5000 Kr, saaledes at K ved et senere Tvangssalg ikke kunde faa Dækning, dømtes S til at erstatte K's Tab med 12 000 Kr .....	540
Ved Salget af en Gaard den 9 Okt til K var Sælgeren S i Restance med Juni Terminsydelsen til Hypotekforeningen, uagtet han var blevet advaret om Udlæg, hvis Ydelsen ikke var betalt til 15 Aug, og inden Skødet blev udstedt og Købesummen betalt den 15 Okt, var baade S og den Sagfører N, der udfærdigede Dokumenterne for Parterne, blevet underrettet om at Udlæg nu var berammet. N havde dog forinden søgt at faa Udlægsbegæringen taget tilbage, hvilket ogsaa skete den 16 Okt, da han betalte Restancen, men han fik kun Kvittering under Forbehold. Hypotekforeningen, som ikke fandt Pantet tilfredsstillende, begærede kort efter i Hh t Forbeholdet paany Udlæg foretaget og Sikkerhed stillet, og Gaarden blev da solgt ved Tvangsauktion. Skønt det var meddelt K, at Renten ikke var betalt, dømtes baade S og N, der ikke havde gjort K bekendt med at Udlæg var berammet, ligesom N ikke havde undersøgt Muligheden for at Laanet dog kunde blive indestaende, men endog straks anvendt den kontante Udbetaling 20 000 Kr til Dækning af S's Kreditorer, til at godtgøre K dette Beløb .....	550
En Landsretssagfører og en Højesteretssagfører, der havde udført en Huslejesag for en Kvinde, for Højesteretssagføreren Vedk efter Ordre, frifundne i en mod dem af Mandantinden anlagt Sag, hvorunder hun — under Anbringende af, at Rets-sagens for hende ugunstige Resultat skyldtes urigtig Procedure fra de to Sagføreres Side — paastod disse tilpligtet at yde hende Erstatning, da Sagførerne ikke ved deres Tilrettelæggelse og Udførelse af Sagen kunde anses at have paadraget sig noget Erstatningsansvar overfor Mandantinden....	605
En Overretssagfører straffet for Bedrageri efter Straffelovens § 253 samt for Overtrædelse af Lov Nr 260 af 6 Måj 1921 for Færøerne om Bogføring m v, § 8, jfr Nr 2, samt efter Retsplejelovens § 137, jfr Lov Nr 164 af 4 Juni 1924 frakendt Retten til at udøve Sagførervirksomhed .....	632
En Kautionsist K for et Banklaan paa 22 000 Kr havde for dette Beløb 2 Prioritet i Hovedskyldnerens Gaard. Da Gaarden blev stillet til Tvangsauktion, fandt K en Køber, som overtog Ejendommen ved Hjælp af K's Panteobligation og som Vederlag herfor udstedte et Gælds-brev paa 12 000 Kr med Kautions af K og sin Svigerfader S og dækkede Restbeløbet med en S tilhørende Obligation paa 10 000 Kr. For dette Beløb fik S Pant i Gaarden. Da det var Meningen for de 12 000 Kr at søge Laan andetsteds, blev Gælds-brevet herfor udstedt in blanco, men senere overgivet til Banken. Da der ikke var	

blevet sikret K eller Banken 2 Proritet i Gaarden for de 12 000 Kr, og disse derfor gik tabt ved en Tvangsauktion nogle Aar senere, søgte K den Sagfører, der havde affattet Dokumenterne, til at erstatte ham Beløbet, men Sagføreren frifandtes, da det ikke fandtes tilstrækkelig oplyst, at det havde været Meningen, at de 12 000 Kr skulde have Sikkerhed forud for S. 646  
Se ogsaa under Kommission.

**Selvtægt.**

Paalagt en Grosserer at yde Erstatning for uberettiget at have tilbageholdt et Automobil, der tilhørte en Vognmand, der havde Garageplads hos ham ..... 513

**Servituter.**

I 1877 blev nogle Markeder forlagt til Kolind, hvor Kroejeren udlagde en Markedsplads, idet han bl a hertil købte en Jordlod, der i 1879 udstykkedes som Matr Nr 10 c. Skønt en af ham i 1878 udstedt Deklaration, hvorved han forpligtede sig til vedblivende at lade den udlagte Markedsplads tjene som saadan mod at han oppebar  $\frac{2}{3}$  af Statedpengene, kun var blevet tinglæst som vedrørende hans gamle Ejendom Matr Nr 10 b, fandtes det bevist, at Forpligtelsen ogsaa omfattede Matr Nr 10 c ..... 174

Ved Deling af en Ejendom i Silkeborg i 1863, hvorved kun den en Del A fik Udkørsel til Gaden udenom Bygningen, medens den anden Del B havde Udgang til Gaden gennem Huset, tillagdes der B Ret til Indkørsel over A. Denne Ret, om hvis Udstrækning der, efter at Udgangen i B var nedlagt, i Aarenes Løb havde været Uenighed, antoges e O ikke at hjemle B Ret til Færdsel af enhver Art over A, men kun til Kørsel. 222

Ved Salget af en Parcel blev det betinget, at den Bygning, der opførtes paa Grunden, skulde være i Arkitektur, Højde m v som den paa Nabogrunden. Der var dog allerede inden Købekontraktens Udfærdigelse paabegyndt en mindre Butiksbygning. Da Servituten antoges at sigte til den endelige Bebyggelse, og da Sælgeren tilmed havde samtykket i at Servituten maatte staa tilbage for et Kreditforeningslaan, frifandtes Køberen nu for at nedrive Bygningen ..... 356

**Sikkerhedsanstalter.**

En Sindssyg var efter Strfl § 38 frifundet for Straf for Forsøg paa Manddrab, men dømt til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger. Udgifterne herved, der var afholdt som Forsørgelsesudgifter, fandtes efter at han havde arvet en Sum Penge, at kunne kræves dækket heraf, ogsaa for den forløbne Tid ..... 568

**Sikkerhedsstillelse.**

En Proprietær S gav for en Kassekredit en Bank Haandpant i en Panteobligation, saaledes at denne ogsaa skulde tjene til Sikkerhed for hvad Banken iøvrigt maatte have eller faa til gode hos ham. Da S indfriede Kassekrediten, gjorde Banken gældende, at den havde Ret til at beholde Pantet som Sikkerhed for en Selvskyldnerkaution, som S havde paataget sig for sin Broders Gæld til Banken og fik — skønt denne Gæld ikke var forfalden og Broderen mulig selv kunde dække den — Medhold heri, saaledes at Banken gik forud for nogle af S's Kreditorer, der havde gjort Udlæg i Panteobligationen. At S havde forstaaet at Pantsætningen efter Kassekreditkontrakten omfattede ethvert Tilgodehavende, som Banken maatte have hos ham, var der ikke Tvivl om .....

614

**Sindssyge.**

En Sindssyg var efter Strif § 38 frifundet for Straf for Forsøg paa Manddrab, men dømt til at undergives Sikkerhedsforanstaltninger. Udgifterne herved, der var afholdt som Forsørgelsesudgifter, fandtes efter at han havde arvet en Sum Penge, at kunne kræves dækket heraf, ogsaa for den forløbne Tid .....

568

**Skat.**

En Fisker, der boede udenfor Esbjerg, men som drev Havfiskeri med en i Esbjerg hjemmehørende Kutter og ved den derværende Havn havde en Plads med Skure til Opbevaring og Istandsættelse af sine Redskaber, fandtes ikke at have en saadan Tilknytning for sit Erhverv til Esbjerg Kommune, at han var pligtig at svare Erhvervsskat til denne efter Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 10 .....

151

Efter at et A/S i nogle Aar havde henlagt forskellige Beløb til sit Reservefond, for hvilke Henlæggelser Selskabet havde faaet Skatnedsættelse i Hh t Lov Nr 149 af 10 April 1922 § 1 Nr 3 næstsidste Stk, overførte det senere Reservefondet til Aktiekapitalen, idet der udstedtes Friaktier for Beløbet til Aktionærene. Antaget at Selskabet i Hh t Lovens § 1 Nr 3 sidste Stk var pligtig at svare Indkomstskat af Halvdelen af det saaledes overførte Beløb, f s v der tidligere var givet Skatnedsættelse herfor .....

311

Paa sit Aarsregnskab for 1922 havde Lemvig Bank hensat 20 000 Kr paa en Delkrederefond til Imødegaaelse af Tab paa et større Tilgodehavende hos et Hotel. Da Banken allerede dengang havde maattet regne med et Tab af mindst denne Størrelse, var den berettiget til at fradrage Beløbet i sin skattepligtige Indkomst for nævnte Aar, skønt Tabets endelige

	Pag
Størrelse ikke da havde kunnet fastslaaes, og skønt Beløbet ikke var afskrevet, men kun hensat som sket .....	363
En Person, der var tiltalt for Overtrædelse af Lov Nr 253 af 12 Juni 1922 § 3 ved at have bogført den afgiftspligtige Om-sætning i sin Beværtning med for smaa Beløb, frifundet, da hans Forklaring, hvorefter Forskellen kunde vedrøre Varer, der var medgaaet i hans Husholdning og til Traktement i Forretningen, efter de afgivne Vidneforklaringer ikke kunde forkastes .....	391

**Skøn.**

En Bestemmelse i en Kontrakt mellem Frederiksberg Kommune og Det danske Gaskompagni om at Kommunen var berettiget til at overtage Kompagniets Gasværk efter Vurdering af Taksationsmænd paa nærmere foreskrevet Maade, antoges e O at udelukke Kompagniet fra at rejse Indsigelse for Domstolene mod nogle af Opmanden truffne Afgørelser om Grundlaget for Vurderingen .....	23
---	----

**Smitte.**

En Dyrslæge, der af Politiet var beordret til at undersøge en Gaards Besætning for Mund- og Klovtsyge, kørte dertil fra en smittet Gaard uden at iagttage de foreskrevne Forsigtighedsregler, og han berørte bl a en Kos Mund. Besætningen viste intet Tegn paa Sygdom, men 4 Dage senere blev den nævnte Ko samt nogle nyfødte Grise og en Kalv i en anden Stald syge. Da det efter det veterinære Sundhedsraads Erklæring var sandsynligere, at Smitten var tilført Besætningen med Mælk fra Mejeriet eller paa anden Maade, blev allerede af den Grund Landbrugsministeriet frifundet for Erstatningsansvar .....	244
--	-----

**Sporveje.**

Lov Nr 309 af 30 Juni 1922 om Ligning af Bidrag paa nogle Grundejere til et Sporvejsanlæg i Søborg fandtes ikke i Strid med Grundlovens § 80. Ifølge Lovens Affattelse fandtes den ej heller uvirksom, fordi de frivillig tegnede Bidrag var mindre end forudsat .....	211
En cyklende Dame, der var ved at køre udenom et Hestekøretøj, sprang af Cyklen, idet en bagfra kommende Sporvogn ringede, men da der kun var ca 86 cm mellem Køretøjet og Sporvognen, blev hun ramt af denne og faldt ind under Køretøjet. Da Vognstyreren ikke havde bremsset, idet Damen sprang af Cyklen saa nær ved Skinnerne, dømtes Sporvejene til at erstatte hende Skaden .....	452



To Cyklister stødte sammen og væltede i et Sporvejsspor, og den ene af dem, der ikke kunde frigøre sig for Cyklerne, blev paakørt af en Sporvogn, som først standsede et Par Meter længere fremme. Efter forskellige Vidneforklaringer havde Sporvognen været ca 30 m fra Stedet, da den anden Cyklist rejste sig, og da det ikke var godtgjort, at Sporvognen ikke kunde være standset tidligere end sket, dømtes Sporvejene til at erstatte den Skade, Cyklisten havde faaet i sine Haanded, antagelig ved at støtte Hænderne mod Sporvognen ..... 603

### Spritsmugling.

Nogle professionelle Spritsmuglere, der havde forhandlet om Indsmugling af et Parti Spirit, og hvis Fartøj kort efter at Partiet var blevet indsmuglet til Raageleje, hvor deres Fornavn var blevet raabt af Modtagerne paa Stranden, blev paatruffet ved Espergærde, og som forklarede, at de ikke smuglede paa Danmark, men at de samme Nat havde indsmuglet et lignende Parti ved Kullen, fandtes skyldige i Spritsmugleriet her og blev efter Toldlov Nr 108 af 29 Marts 1924 § 48 straffet med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder og idømt Toldafgift m v samt Konfiskation af Baaden ..... 493

### Strafferetsforhold.

En Amtslæge, der havde behandlet flere kvindelige Patienter uterligt, straffet efter Strfl §§ 141 og 185 under et med Embedsfortabelse ..... 273

### Strafferetspleje.

En Domfældts Begæring om Genoptagelse af en under Medvirking af Nævninger paadømt Sag afslaaet, da der ikke forelaa nye Oplysninger af Betydning ..... 27

Omkostninger ved Anke af en Sag, hvorved nogle Fiskere blev straffet for Overtrædelse af Fiskerilovgivningen, paalagt det offentlige i Hh t Rpl § 1008, 4 Stk ..... 55

Under en Straffesag for Vold mod en Portør ved Statsbanerne, toges en af Statsbanerne nedlagt Paastand om Erstatning for Lønning til en Stedfortræder under Portørens Sygdom ikke under Paakendelse, allerede fordi Tabets Størrelse ikke var tilstrækkelig oplyst ..... 257

### Sædelighedsforbrydelser.

En Tiltalt straffet for uterligt Forhold ..... 194

En Tiltalt anset efter Straffelovens § 176, jfr § 174 og § 39 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage for Uterlighed overfor en c 13 Aar gammel, aandsvag Pige ..... 255

	Pag
En Amtslæge fandtes mod sin Benægtelse overbevist om at have behandlet flere kvindelige Patienter uterligt ved unødige Befølinger paa Kroppen og i saa Henseende at have misbrugt sin Embedsstilling overfor Kvinder, der søgte ham for Kønssygdom .....	273
En Tiltalt anset for uterligt Forhold .....	319
En Tiltalt anset for Krænkelse af Blufærdigheden .....	356
En Præst straffet efter Straffelovens § 176, jfr dels §§ 166 og 174, dels § 174 og efter dens § 185 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder og for disse Forhold samt for at have tilskrevet en ung Pige et Brev med Kærlighedsytringer og modtaget Breve fra hende gennem en Postbox under hemmeligt Navn dømt efter DL 2—11—1 jfr Reskript af 7 Oktober 1740 til at have sit Kald og Embede forbrudt og til at være uværdig til for Fremtiden at bære den for Folkekirkens Præster anordnede Embedsdragt og til at udføre gejstlige Forretninger i Folkekirken. I Medfør af Retsplejelovens § 21, 4 Stk var det bestemt, at Sagen i sin Helhed skulde behandles ved borgerlig Ret, og to Provster var tilforordnet til at deltage i Undersøgelsen og i Paakendelsen ved Landsretten ....	570
Ikke fundet bevist, at en Lærer paa Færøerne der var tiltalt efter Straffelovens § 185 for Uterlighed overfor Skolens Elever, var skyldig i det ham paasigtede Forhold .....	601
En Tiltalt straffet efter Strfl § 176, jfr § 173 for Uterlighed overfor en 7aarig Pige .....	748

### Søfart.

S/S »Thor«, der var overlastet paa en Rejse fra København til Sønderborg, kæntrade i Køge Bugt navnlig paa Grund af daarlig Stuvning af Ladningen og løst Vand i Fortanken. Enken efter den omkomne Maskinist søgte Erstatning herfor hos Rederiet; men dette frifandtes, da det m H t den personlige Hæftelse ikke var oplyst, at Rederiet havde Ansvar for Overlastningen, og da Rederiet m H t Hæftelsen for Kaptajnens Forseelser fandtes frigiort efter Sølov § 274, idet Enken først længe efter Ankefristens Udløb og efter at Rederiet havde udbetalt Søformuen til de berettigede, havde søgt Tilladelse til at paaanke Landsrettens Dom, hvorefter Rederiet var frifundet .....	121
Sømandslov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 32, hvorefter Størrelsen af den en Sømand ved Afskedigelse paa Grund af Sygdom tilkommende Efterhyre beror paa om han er paamønstret, medens Skibet anvendtes i europæisk eller i anden Fart, forstaaet saaledes, at det kommer an paa om han er paamønstret i eller udenfor Europa .....	185
Efter at en almindelig Arbejdsstandsning var ophørt, fortsattes Strejken overfor et enkelt Firma i Frederikssund, indtil den faste Voldgiftsret erklærede Fortsættelsen for uberettiget. Da	

- Pag
- Strejken havde hindret Losning af et til Firmaet ankommet Skib i nogle Uger, søgte Rederiet Erstatning herfor direkte hos Arbejdsmændenes Forbund, men Forbundet frifandtes, da Arbejdsstandsningen ikke fandtes at have været retstridig overfor Rederiet, med hvilket der ikke bestod nogen Arbejds-overenskomst . . . . . 253
- Et Parti øvreschlesiske Kul var solgt fob Danzig Afskibning i Juli Maaned med 10 Dages clear notice og stem to be mutually arranged. Da en til den 10 Juli fragtet Damper, for hvilken stem var ordnet, udeblev, enedes Parterne om at søge anden Tonnage under Forbehold af stem. Da Afskiberne imidlertid forlangte Tonnage opgivet senest den 22 Juli, medens Køberen først tilbød Lægtene den 23 Juli, for sent til at faa stem til disse, var Sælgeren berettiget til at hæve Handlen . . . . . 293
- Ved Indsejlingen i Helsingborg Havn tørnede Dampfærge, der af Hensyn til et Bugsertæk holdt til venstre i Løbet, hvorom den havde givet Signal, mod Motorskonnert »Alice«, der kom ud fra nordre Havnebassin saa nær Kajen, at den ikke kunde bakke, hvorimod Færge straks bakkede, da den bemærkede »Alice«. Da »Alice«, som havde hørt Færgens Signal, ikke burde have sejlet frem, hvor den ikke var i Stand til at bakke, kunde den ikke forlange sin Skade erstattet af Færge . . . . . 296
- Gennem en Mægler var der i 1924 ført Forhandlinger om Befragtning af Skib til at føre 4—5000 Tons Brunkulsbriketter fra Wesseling ved Rhinen til Haderslev, og i et Brev fra Bortfragteren var nævnt Omladning i Rotterdam. Da det imidlertid dengang var det sædvanlige at saadan Transport foregik uden Omladning, og det ikke var oplyst at Mægleren havde modtaget det nævnte Brev inden Forhandlingernes Afslutning, fandtes ingen endelig Aftale kommet i Stand.
- Ogsaa Mægleren frifandtes for Ansvar overfor Bortfragteren, da der ikke var oplyst nogen Fejl fra hans Side . . . . . 305
- To færøske Fiskekuttere »Hafstein« og »Florens« laa under en Storm ved Vestmannøerne bak paa modsat Bov. Medens man fra Florens i længere Tid havde bemærket Hafstein til Luvart, blev Bedstemanden (Styrmanden) paa Hafstein, der havde Vinden om Bagbord og derfor havde Vigepligt, først Florens var saa sent, at han idet han faldt af for Vinden, tørnede mod Florens' Bagbords Bov. For at have forsømt Udkig blev Bedstemanden straffet efter Sømandslov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 84 med en Bøde af 300 Kr.
- Efter Sammenstødet gav Florens Nødsignaler og sank 1½ Time senere med en Del af Mandskabet, medens andre var gaaet i Storbaaden. Da Føreren af Hafstein, der først havde ligget bak en Tid, medens Florens halede ind paa den, men derefter maatte vige for tre modgaaende Skibe og omsider tabte Florens af Syne, intet havde gjort for at komme Florens

	Pag
til Hjælp eller undersøge Forholdene paa Ulykkesstedet, blev han straffet efter Sølov § 294, jfr § 223 og Lov-Bek Nr 152 af 18 April 1925 § 7 jfr § 5 med simpelt Fængsel i 2 Maaneder.	483
S/S »Lise« var en Nat gaaet ind til Portland for at indtage Bunkerkul. Medens to af Fyrbøderne havde Frivagt og sov og den tredie havde Vagt i Maskinen, beordrede Kaptajnen to Matroser, der havde Vagt, til at lempe nogle af Kullene i Overbunkerne, og da Matroserne nægtede dette, blev der taget Lempere fra Land, hvis Vederlag beregnedes af hele den indtagne Kulladning. Denne Merudgift dømtes Matroserne i Hh t Sømandslov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 50, 2 Stk til at erstatte Rederiet, idet det ikke var godtgjort at der havde dannet sig en Sædvane, hvorefter Dæksmandskab var fritaget for saadan Lempning, og Kaptajnen ej heller fandtes at have tilsidesat sine Pligter efter Lovens § 55 m H t Arbejdets Fordeling . . . . .	490
Paa en Vinterrejse med meget haardt Vejr fra Savannah til Randers tog en Ladning Oliekager med S/S »Hillfern« Skade ved Søvand, idet der bl a var opstaaet Lækage ved et Pejlerør, hvis Dækning havde været utilstrækkelig mod Ladningens Tryk, samt fandtes Utætheder ved to Luftrør. Da Skibet, der var bygget til Kultransport og ikke havde Rendestene, kun var forsynet med en enkelt løs Garnering i Bunden, og dette ikke fandtes forsvarligt til en saadan Rejse, dømtes Rederiet til at erstatte denne Skade . . . . .	534
Ikke fundet godtgjort, at et Rederi maatte eller burde vide, at Angivelsen af et Skibs Position i et Certeparti maatte være urigtig, hvorfor Rederiet frifandtes i en af Befragteren anlagt Erstatningssag . . . . .	730

### Tandlæger.

Antaget, at den i Lov Nr 40 af 25 Februar 1916 § 4, 2 Stk indeholdte Begrænsning i Henseende til Benyttelse af teknisk Medhjælp ved Tandlægevirksomhed er gældende ogsaa for de autoriserede Læger, naar disse udøver Tandlægevirksomhed, jfr Lovens § 2 . . . . .	754
--	-----

### Teatre og Forlystelser.

En Artist, der havde paataget sig at udføre et Kunststykke i Tivoli ved at bære en Platform med en kørende Motorcyklist og Cyklist, saaledes at han, hvis Forestillingen ikke udførtes tilfredsstillende, kun skulde have Betaling for de Dage, de havde optraadt, havde, da Motorcyklisten en Dag kørte udenfor, fordi hans Haand gled paa Hanen, der regulerede Tilstrømningen af Gas, og Tivoli derefter afbrød Forholdet, ikke Krav paa yderligere Vederlag . . . . .	203
---	-----

En i det kgl Teaters Kapel ansat Musiker, som ifølge sin Kontrakt var undergivet Tjenestereglementets Bestemmelser, herunder Direktionens Bestemmelser om Teatertjenesten, fandtes pligtig uden særligt Vederlag at medvirke ved nogle af Teatrets Forestillinger, der rundkastedes ved Radio.

Forfatterretslov Nr 72 af 1 April 1912 § 5 hjemlede ikke Beskyttelse for en udøvende Musikers Præstationer ..... 237

Ikke fundet bevist, at et Interessentskab om »Phønix« Teatret, der oprindelig var indgaaet for Juni og Juli 1927, var fortsat ogsaa for August ..... 442

### Tilbagebetaling.

Et Firma, der havde Eneforhandling af en Fabriks Maskiner og var pligtig at aftage for et bestemt Beløb om Aaret samt hver Maaned at indbetale 3000 Kr som Forskud herfor, fandtes, da Firmaet opsagde Forholdet med en Maaned Varsel, i Mangel af klar Vedtagelse i Kontrakten at have Krav paa kontant Tilbagebetaling af det for meget erlagte Beløb ..... 66

### Tinglysning.

Efter en Tvangsauktion over en Gaard havde Fogden meddelt Udlægsskøde uden at paase at anden Prioritetshaver var blevet dækket eller havde samtykket i Skødets Udstedelse, og ved Tinglæsningen havde Skødet ej heller faaet Retsanmærkning om Prioriteten. Medens Udstedelsen af Skødet ikke fandtes retstridig overfor Køberen, dømtes Dommeren i Anledning af den manglende Retsanmærkning til at skaffe Prioriteten afløst eller erstatte Køberen dens Beløb, idet det ikke var godtgjort at Køberen alligevel vilde have lidt saadant Tab ..... 401

### Tjenesteforhold.

Ikke fundet bevist, at en Vaskemester og hans Hustru bar Ansvaret for, at Vaskeriets Arbejde var mangelfuldt ..... 323

Opgørelse af et Mellemværende ved Drift af et Bestillingskontor. 419

Antaget, at det en Driftsinspektør ved en Pianofabrik i Hh til skriftlig Kontrakt tilkommende Varsel af en Maaned ikke var forandret, skønt han efterhaanden havde faaet en mere ledende Stilling og højere Løn end oprindelig aftalt. I Sø- og Handelsrettens Dom, der stadfæstedes af Højesteret, var tillige bl a om et af Appellanten rejst Krav paa Vederlag for Arbejde i Anledning af en mod Fabriken rejst Sag om Vareaager udtalt, at det ikke laa udenfor hans Stilling som Funktionær i Selskabet at afgive Forklaringer herom for Politiet, hvorfor der ikke uden særligt Tilsagn vilde tilkomme ham Ekstrabetaling derfor, samt at han hvis han havde ført Politiet bag Lyset, ikke for Retten kunde rejse Krav paa Vederlag, der mulig maatte være lovet ham herfor ..... 475

**Tjenestemænd.**

- En som Urmager under Københavns Belysningsvæsen ansat Finmekaniker, der var beskæftiget med Istandsættelse af Elektricitetsmaalere samt med Prøve og Aflæsning af saadanne, fandtes ved Stillingens Nedlæggelse i Hh t den kommunale Vedtægt af 31 Marts 1920 § 45 pligtig at modtage Ansættelse som Maalerkontrollør ..... 117
- En Politibetjent i Ribe Herred, der ifølge sit Ansættelsesbrev skulde have Dagpenge for Tjenesterejser udenfor Distriktet, fik anvist nogle Sogne omkring Bramminge som sit daglige Tjenestedistrikt, hvortil ved Politikredsens Udvidelse med Gørding-Malt Herreder henlagdes nogle flere Sogne. Antaget at han ikke kunde modsætte sig denne Udvidelse, og at det var det ham saaledes anviste daglige Distrikt, hvortil Bestemmelsen om Dagpenge havde Hensyn ..... 155
- En Vejassistent, der efter flere Forseelser bl a ved Motorkørsel havde paakørt en Lysmast i beruset Tilstand og derved mistet Retten til at føre Motorkøretøj, fandtes med Rette afskediget af Amdsraadet ifølge Vedtægten for grovere Forseelse med forkortet Varsel og uden Pension ..... 404
- En Organist i Vejgaard fandtes at have Krav paa det i Lønningslov Nr 286 af 30 Juni 1922 § 23, 4 Stk fastsatte Vederlag af 15 Kr aarlig for hver 100 Beboere i Sognet, idet den Omstændighed at adskillige Begravelser navnlig af smaa Børn ligesom andre Steder ikke foregik fra Kirken, ikke antoges at hjemle en Nedsættelse af Vederlaget efter Bestemmelsens 2 Pkt. 566
- En Politibetjent i Rødby, der i 1924 var blevet afskediget uden Pension p G af pligtstridigt Forhold, søgte sig under en mod Byraadet anlagt Sag kendt pensionsberettiget, da han som Følge af en ham i Tjenesten paaført Skudlæsion allerede i 1919 var uskikket til at varetage sin Stilling, saaledes at hans Afskedigelse var paakrævet p G af hans Helbredstilstand, samt da det af ham udviste pligtstridige Forhold ialtfald stod i Forbindelse med en nervøs Tilstand, der skyldtes den nævnte Læsion, og saaledes var ham utilregneligt. Byraadet frifandtes imidlertid, da han ikke var afskediget p G af Sygdom men p G af et pligtstridigt Forhold, og da det ikke var godtgjort, at hans Handlemaade skyldtes en fra Læsionen hidrørende sygelig Tilstand ..... 638

**Told.**

Nogle professionelle Spritsmuglere, der havde forhandlet om Indsmugling af et Parti Sprit, og hvis Fartøj kort efter at Partiet var blevet indsmuglet til Raageleje, hvor deres Fornavne var blevet raabt af Modtagerne paa Stranden, blev paatruffet ved Espergærde, og som forklarede, at de ikke smuglede paa Danmark, men at de samme Nat havde indsmuglet et lignende Parti ved Kullen, fandtes skyldige i

	Pag
Spritsmugleriet her og blev efter Toldlov Nr 108 af 29 Marts 1924 § 48 straffet med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder og idømt Toldafgift m v samt Konfiskation af Baaden .....	493
En Vinhandler S havde i længere Tid ladet udlevere Sprit fra sit Lager i Københavns Frihavn efter telefoniske Bestillinger først i en og derefter i en anden mindre Lagerhavers Navn; Udleveringen var overladt til en Lagerarbejder, der altid modtog Fakturaerne og betalte Varen kontant. I Virkeligheden blev Spritten indsmuglet, idet Lagerarbejderen pumpede den ud gennem Toldgitteret. Da S efter Forholdene i Sprithandlen burde have forstaaet, at Spritten var bestemt til Indsmugling, fandtes han ansvarlig overfor Toldvæsnet for at den fra hans Frihavnslager saaledes udleverede Sprit ikke var blevet fortoldet .....	498
<b>Transport.</b>	
En Bank, der af en Kautionsist K bl a havde faaet nogle Aktier i et Forsikringsselskab til Haandpant, gav, efter at Hovedskyldnerens Forhold var ordnet, K Saldokvittering mod at beholde den Sikkerhed, den allerede havde, og K gav Banken uigenkaldelig Fuldmagt til at disponere over Papirerne. Da denne Aftale antoges i Realiteten at overføre Ejendomsretten til Aktierne til Banken, fandtes K at have Krav paa, at Banken friholdt ham for hans Forpligtelse til yderligere Indbetaling paa de ikke fuldt indbetalte Aktier .....	229
<b>Tyveri.</b>	
Straf herfor idømt .....	164, 208, 273, 339 (Forsøg)
To Tiltalte straffet for Tyveri for om Foraaret at have tilegnet sig en Del Bundgarnspæle og Aalegaardsforbindelser m m fra nogle Bunker Fiskeredskaber, som en Fisker om Vinteren havde haft liggende i Klitterne paa Lollands Sydkyst ovenfor den højeste Vandstand, hvor han af og til havde tilset dem. De Tiltaltes Forklaring om at have fundet Tingene i Vandlinjen eller paa Stranden fandtes modbevist .....	398
Straf herfor idømt .....	430, 471
<b>Udpantning.</b>	
Udpantning for Udgifterne ved en af Sogneraadet nedlagt Rørledning stadfæstet som Helhed, uagtet der af en Fejltagelse havde manglet 7 m Rør, da dette var en uvæsenlig Mangel, som Sogneraadet skønt efter Udpantningen, men inden Ankestævningen til Landsretten straks havde afhjulpet efter at være gjort opmærksom derpaa; jfr Rpl §§ 413 og 438 .....	438

**Umyndige.**

En Ingeniør, der Aaret forinden var erklæret umyndig, fordi han paa Grund af sjælelig Forstyrrelse var ude af Stand til at varetage sine Anliggender, kunde ikke faa Umyndighedsdekretet ophævet paa Grundlag af en Lægeerklæring, hvorefter han vel var uligevægtig, men dog var sig Betydningen af sine Handlinger bevidst, jfr Rpl § 466 ..... 195

**Vand.**

Spørgsmaal om Forlægning af et Vandløb, saaledes at dette fik Udløb i en anden Gren af Vandløbet, burde behandles efter Lov Nr 128 af 19 April 1907 3: af Landvæsenskommissionen som første Instans ..... 170

**Varemærker.**

En engelsk Fabrik, der her i Landet havde faaet registreret Ordene »Fruit Salt« som Varemærke, fandtes ikke at kunne forbyde en Handlende her at anvende Betegnelsen »Famos Fruksalt« for sine Varer, da Ordet Frugtsalt var egnet til i den almindelige Omsætning at angive Varens Art, jfr Lov Nr 57 af 12 Januar 1915 § 1 ..... 37

**Varetægtsfængsel, Erstatning for**

En Tiltalt kendt uberettiget til Erstatning for Anholdelse og Fængsel ..... 304

**Veje.**

Paa en offentlig Vej havde Sogneraadet ladet ca 1 m brede og ½ m høje Bunker af afstukne Græstørv fra Græsrabatterne, Jord og Grus henligge i Kanten af den tjærede Vejbane indenfor Græsrabatten, og om Aftenen kørte et Automobil, hvis Fører var blændet af et modgaaende Automobils Lygter, med sine højre Hjul op over en saadan Bunke. Automobillet svingede først lidt til venstre og derefter helt til højre udover Grøften. Den herved voldte Skade blev Sogneraadet dømt til at erstatte, dog med en Nedsættelse paa Grund af Førerens Uforsigtighed ..... 701

**Veksler.**

En Vekselejer, der først havde erhvervet Vekslen ved Endossement efter at den var protesteret for manglende Betaling, havde Krav paa Vekselsummen overfor Akceptanten, uanset om Vekslen overfor Endossenten kun var en Tjenestevksel. 84



**Vidner.**

Begæring om yderligere Afhøring som Vidner af en Dommer og hans Fuldmægtig under en Straffesag mod to Sagførere for Overtrædelse af Strfl § 101 nægtet, for Dommerens Vedkommende fordi Spørgsmaalene dels skønnedes overflødige, dels at angaa Rigtigheden og Betimeligheden af de af ham som Foged afsagte Kendelser og trufne Foranstaltninger, jfr Rpl § 169, 3 Stk, og for Fuldmægtigens Vedkommende allerede fordi Begæringen m H t hvad der skulde opnaas ved Afhøringen var for ubestemt .....	86
--	----

**Voldgift.**

En Bestemmelse i en Kontrakt mellem Frederiksberg Kommune og Det danske Gaskompagni om at Kommunen var berettiget til at overtage Kompagniets Gasværk efter Vurdering af Taksationsmænd paa nærmere foreskrevet Maade, antoges e, O at udelukke Kompagniet fra at rejse Indsigelse for Domstolene mod nogle af Opmanden trufne Afgørelser om Grundlaget for Vurderingen .....	23
En i de sønderjyske Landsdele i den tyske Tid truffet Voldgiftsaftale mellem en Kommune og et Elektricitetsværk fandtes bindende ogsaa efter Genforeningen, hvorfor en Tvist om Værkets Misligholdelse af Kontrakten afvistes fra Domstolene .....	299

**Voldsforbrydelser.**

Straf herfor idømt .....	257, 298, 319, 452, 473, 685,	710
--------------------------	-------------------------------	-----

**Værneting.**

I en af det danske Livsforsikringsselskab Hafnia gennem dets Generalbefuldmægtigede i Hamborg den 30 Dec 1918 udfærdiget Livsforsikringspolice for en Mand i Tønder var det i Ovsst in tyske Forskrifter bestemt, at Selskabet underkastede sig Domstolene paa førstnævnte Sted. Denne Vedtagelse antoges at hjemle Søgmaal efter Policen mod Selskabet i Hamborg, ogsaa efter at Tønder var overgaaet til Danmark og Hafnias sønderjyske Forsikringer var overført til det danske Forsikringsraads Tilsyn .....	376
--	-----

**Ægteskab.**

En Hustru, der i 1915 havde forladt sit Hjem og ikke siden haft videre Forbindelse med Manden og Børnene, fik i 1928 mod Mandens Protest, og skønt hun var Skyld i, at Samlivet vedvarende var ophævet, Ægteskabet opløst i Hh t Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 55 .....	466
--	-----

**Ærefornærmelser.**

En Sogneraadsforamnd og en Sognepræst anset med Bøde og Erstatning efter Stril § 215, jfr § 216 og § 217 for ærefornærmende Udtalelser i Bladartikler angaaende en efter § 8 i Lov Nr 128 af 27 Maj 1908 afskediget Forskolelærerinde, for Sogneraadsformandens Vedk tillige for saadanne Udtalelser angaaende den afskedigede Lærerindes Mand, medens nogle af ham angaaende en anden Lærer og Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse fremsatte Udtalelser ikke fandtes at overskride Ytringsfrihedens Grænser .....

732



### Trykfejl og Rettelser.

---

- HRT 1927 S 392 L 6 f n: 3250 læs 5250.  
— 1928 S 15 L 2 f o: Seiffert læs Sieffert.  
— — S 56 L 20 f o: 1927, læs 1917.  
— — 187 L 10 f o: § 26, læs § 28.  
— — 206 L 21 f o: Efter Graae tilføjes »efter Ordre«.  
— — 307 L 14 f o: annehmen læs »anrechnen«. Samme Linje:  
Efter 8, 10 Gulden indskydes »Juli—August Verladung  
oder 8<sup>1</sup>/<sub>4</sub> Gulden«.  
— — 352 L 14 f o: Københavns Byret læs Østre Landsret.  
— — 511 L 13 f o: 5 pCt læs 45 pCt.  
— — 521 L 25 f o: 1921 læs 1912. L 27 f o: 1921 læs 1912.
-

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokollsekretærer.

---

---

72. Aargang.

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 1.

---

---

## Første ordinære Session.

Fredag den 2 Marts.

Nr 41/1927. Sagfører **Chr Linde** og Direktør **Lauge Nielsen**  
(David)

mod

Malermester **Th Jørgensen** (E Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Pligt til at udbetale Indstævnte et under en for Indstævnte indgaaet Ejendomshandel oppebaaret Beløb.

Østre Landsrets Dom af 27 Januar 1927: De Sagsøgte, Sagfører Chr Linde og Direktør Lauge Nielsen, begge af Fredensborg, bør en for begge og begge for en til Sagsøgeren, Malermester Theodor Jørgensen, betale 3000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 Oktober 1926, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 350 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanterne paastaar sig frifundet. Indstævnte paastaar principalt Appellanterne dømt til in solidum at betale ham 4000 Kroner med Renter. Subsidiært paastaar han Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.  
Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanterne, Sagfører Chr Linde og Direktør Lauge Nielsen, en for begge og begge for en, til Indstævnte, Malermester Theodor Jørgensen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Helsingør Købstad m v forberedte Sag søger Sagsøgeren, Malermester Theodor Jørgensen, de Sagsøgte, Sagfører Chr Linde, Fredensborg, og Direktør Lauge Nielsen, sammesteds, tilpligtet in solidum at betale ham 4000 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 30 Oktober 1926.

Det fremgaar af Sagen, at Sagsøgeren, der sammen med en Grosserer Axholm ønskede at købe en Fabriksbygning, hvori de vilde drive Savværk og Fabrikation af Tøndestaver, i Foraaret 1924 var kommet i Forbindelse med Sagsøgte Lauge Nielsen, og at denne, efter at have anbefalet til dette Brug at købe Ejendommen »Kvistgaard Gummifabrik«, af Jørgensen og Axholm med dette Køb for Øje blev antaget som deres Kommissionær og fik tilsagt Provision for Arbejdet hermed, saafremt han kunde skaffe dem Gummifabriken paa rimelige Vilkaar. Da Nielsen anbefalede Sagfører Linde som den, der var bedst inde i Forholdene angaaende Fabriken, og lettest vilde være i Stand til at faa Handelen i Orden, foregik der i den Anledning mellem Axholm, Jørgensen og Linde forskellige Forhandlinger paa sidstnævntes Kontor i Fredensborg.

Den 19 April 1924 underskrev Jørgensen og Axholm et af Sagfører Linde affattet skriftligt Tilbud til »rette Sælgere« om, at de vilde købe Kvistgaard Gummifabrik for 44000 Kr, hvoraf 7000 Kr skulde udbetales kontant, og ved samme Lejlighed blev Linde, der paa udtrykkelig Forespørgsel fra Sagsøgerens Side havde svaret denne, at han ikke havde saadan Interesse i Sagen, at det forhindrede ham i at udstede Salgsdokumenterne, af Sagsøgeren antaget til mod et Salær af  $\frac{1}{2}$  pCt af Købesummen at bistaa ham hermed.

Kvistgaard Gummifabrik, der efter en forgæves Tvangsauktion i Oktober 1921 var overtaget af Grosserer C S Christensen og Postmester Philipsen for 30000 Kr, for hvilket Beløb de som ufyldstgjorte Panthavere havde forbeholdt sig at lade sig Ejendommen udlægge ved Fogden, var af disse i Februar 1922 solgt til Direktør M Christiansen og Fabrikant E Harboe Birkedahl, men ved et ved Sagfører Lindes Medvirkning i December 1923 oprettet Dokument indgik Christensen og Philipsen paa nærmere angivne Vilkaar paa at modtage Birkedahl som eneste Køber, saaledes at denne alene udstedte Obligationer for tilsammen 37000 Kr til disse, men i April 1924 havde Birkedahl endnu ikke opfyldt sine Forpligtelser i Henhold til den paagældende Kontrakt.

Lauge Nielsen traf — efter at have bevæget Birkedahl til, mod at erholde udbetalt 1000 Kr, at opgive sit Krav paa at faa Skøde paa Gummifabriken — formentlig den 21 April med Christensen og Philip-sen Aftale om, at de af de i Tilbudet af 19 s M tilbudte 44 000 Kr vilde indrømme ham et Afslag paa 4000 Kr, og altsaa nøjes med en Købesum paa 40 000 Kr, hvoraf 3000 Kr udbetaltes kontant og der for Resten 37 000 Kr til dem af Køberen blev udstedt Obligationer med Pant i Ejendommen, og at de tillod ham at anvende de af ham indvundne 4000 Kr til Dækning af Gummifabrikens Gæld til Sagfører Linde og Afviklingen med Birkedahl. Efter at Sagfører Linde af Nielsen var blevet gjort bekendt med denne Ordning, affattede Linde det iornødne Doku-ment herom, og under 25 og 29 April blev dette underskrevet henholdsvis af Christensen og Philip-sen.

Den 30 April indfandt Jørgensen sig efter Lindes Opfordring paa dennes Kontor, og her underskrev Jørgensen Købekontrakt vedrørende Ejendommen i Overensstemmelse med det af ham og Axholm den 19 s M afgivne Tilbud, saaledes at Købesummen ansattes til 44 000 Kr, hvoraf 7000 Kr betaltes kontant og indbetaltes til Linde, og Restkøbe-summen afgjordes ved, at der udstedtes 3 Obligationer paa tilsammen 37 000 Kr til Christensen og Philip-sen, uden at Linde underrettede Jør-gensen om den mellem Lauge Nielsen og Christensen og Philip-sen i Mellemtiden truffne Aftale. Jørgensen var nu eneste Køber, da Axholm var traadt tilbage fra Handelen.

Under Henvisning til, at Lauge Nielsen i Virkeligheden var Medejer af Kvistgaard Gummifabrik og som saadan interesseret i Salget af denne, og at Sagfører Linde var vidende herom og ligeledes var vidende om, at Lauge Nielsen ved den foran omhandlede Aftale med Christensen og Philip-sen indvandt et Beløb af 4000 Kr, og at 3000 Kr heraf blev anvendt til Dækning af et ældre Tilgodehavende, Linde havde paa Fabriken, samt at Linde desuden var vidende om, at Lauge Nielsen var provisionslønnet Kommissionær for Jørgensen og Axholm, har nu Jørgensen under Paaberaabelse af, at saavel Nielsen som Linde har beriget sig paa hans Bekostning, paastaet disse in solidum tilpligtet at tilbagebetale ham det paastævnte Beløb.

Lauge Nielsen paastaar sig principalt frifundet, idet han gør gæl-dende, at han, der vel har haft Interesser tilfælles med Christensen og Philip-sen, desuagtet har handlet fuldt forsvarligt, og at Sagsøgeren i hvert Fald maa dokumentere, at han ved Sagsøgtes Fremgangsmaade har lidt noget Tab, d v s godtgøre, at han selv kunde have købt Ejen-dommen billigere end for 44 000 Kr, hvis han selv havde forhandlet med Christensen og Philip-sen. Han har subsidiært paastaet sig frifundet mod at betale 600 Kr, der udgør det Beløb, han i Maj Maaned s A af Jørgensen fik udbetalt i Kommissionsaalær i Anledning af Købet af Fa-briken og et Par til denne stødende mindre Parceller, eller mere subsi-diært mod at betale 2000 Kr, d v s de paastævnte 4000 Kr efter Fradrag af de 1000 Kr, han har betalt til Birkedahl, og yderligere 1000 Kr, som Jørgensen skal skyldte ham i anden Anledning. Mest subsidiært paastaar Lauge Nielsen sig frifundet mod at betale 3000 Kr.

Sagfører Linde paastaar sig ligeledes frifundet, idet han gør gæl-

dende, at han, der vel repræsenterede Panthaverne i Kvistgaard Gummifabrik, først af Jørgensen og Lauge Nielsen den 19 April blev anmodet om at bistaa Køberne ved Handelen, efter at disse og Lauge Nielsen var enedes om, at de vilde tilbyde 44000 Kr for Fabriken, og at han under de foreliggende Omstændigheder har anset sig berettiget til at svare Jørgensen, at han ikke havde saadanne Interesser i Sagen, at det forhindrede ham i at udstede Salgsdokumenterne, og at han, der jo ikke var Kommissionær, kun har paataget sig at udarbejde Adkomstdokumenterne, hvad ogsaa er sket paa forsvarlig Maade. Naar han af de omhandlede 4000 Kr har faaet udbetalt 3000 Kr, er det udelukkende af den Grund, at han for Forretninger, udførte for Gummifabriken havde dette Beløb eller mere tilgode, og fordi Christensen, Philipsen og Lauge Nielsen, der oprindelig ejede Fabriken, var forpligtede til at betale ham hans Tilgodehavende, hvad i al Fald Philipsen og Nielsen udtrykkelig havde anerkendt som deres Pligt, og at det derfor var naturligt, at han har søgt at faa Dækning, naar Aktieselskabet »Kvistgaard Gummifabrik«s sidste Aktiv blev realiseret. Han har derhos anført, at han i April 1924 intet som helst Kendskab havde til, at Sagsøgeren havde tilsagt Lauge Nielsen et Kommissionssalær for at bringe Handelen om Fabriken i Orden.

Sagsøgeren Jørgensen har som Part for Landsretten forklaret, at han, da han under Forhandlingerne forinden den 19 April lovede Lauge Nielsen et Salær for hans Ulejlighed ved Købet af Gummifabriken, udtrykkeligt forespurgte Nielsen, om denne havde nogen som helst Interesse i Salget, og at Nielsen hertil blot svarede nej, idet han tilføjede, at de nuværende Indehavere af Fabriken nok havde gjort ham Tjenester, og at han havde lovet disse at gøre det saa godt som muligt for dem. Han har derhos forklaret, at han, da han den 19 April antog Sagfører Linde til at udfærdige Dokumenterne, udtrykkeligt spurgte denne, om han havde andre Interesser, og at Linde hertil svarede nej, samt at han da gik ud fra, at Linde maatte vide, at Lauge Nielsen optraadte som Kommissionær for ham og Axholm.

Grosserer Svend Aage Axholm har som Vidne forklaret, at han, da han, forinden Sagsøgeren var interesseret i Købet af Fabriken, forhandlede med Lauge Nielsen om at købe Fabriken, har lovet Nielsen et Salær, dersom han kunde skaffe ham Fabriken billigst muligt, og at han til Sagfører Linde ved en Lejlighed, da Jørgensen ikke var tilstede, har sagt, at han havde forhandlet med Lauge Nielsen om at skaffe sig Fabriken og de tilgrænsende Parceller, og at Nielsen herfor skulde have 1000 Kr i Provision, samt at Linde hertil svarede, at det glædede ham, at Lauge Nielsen kunde tjene nogle Penge.

Da det herefter ikke kan betvivles, at Lauge Nielsen har erholdt Tilsagn om Salær for sin Medvirken ved Handelen og er optraadt som Kommissionær for Sagsøgeren, har Lauge Nielsen været forpligtet til at give Sagsøgeren Underretning om, at han, efter at Tilbudet af 19 April var afgivet, havde opnaaet en billigere Pris for Ejendommen hos Sælgerne, og da dette ikke er sket, maa Nielsen tilsvare Sagsøgeren Differencen imellem de af ham yderligere oppebaarne 4000 Kr og det Beløb af 1000 Kr, der er medgaaet til at afkøbe Birkedahl dennes Ret-

tigheder i Ejendommen, eller ialt 3000 Kr med Renter som paastaet, idet herved bemærkes, at der ikke tages Hensyn til den af Lauge Nielsen først under denne Sag vil kunne tages Hensyn til den af Lauge Nielsen først under Domsforhandlingen for Landsretten fremsatte Paastand om, at der yderligere i dette Beløb fradrages 1000 Kr, som Sagsøgeren i anden Anledning af Nielsen angives at skyldte ham.

Da det derhos af de foran refererede Parts- og Vidneforklaringer fremgaar, at Sagfører Linde maa have forstaaet, at Lauge Nielsen af Jørgensen og Axholm var antaget til som Kommissionær at bistaa disse ved Købet af Fabriken, og det maa have paahvilet Sagfører Linde, naar han lod sig engagere til at udfærdige Salgsdokumenterne i Anledning af Handelen, i al Fald den 30 April, forinden Jørgensen underskrev Købekontrakten, at gøre denne bekendt med, at Lauge Nielsen hos de rette Sælgere havde opnaaet det omtalte Afslag af 4000 Kr i Købesummen, har Linde herved gjort sig skyldig i en saadan Tilsidesættelse af sine Pligter som Sagfører for Jørgensen, at han i Anledning heraf maa have Medansvar for den af Lauge Nielsen foretagne uretmæssige Handling. Da Linde derhos ved den omhandlede Transaktion selv har nydt godt af de 3000 Kr, som Lauge Nielsen er fundet pligtig til at betale til Jørgensen, findes han derfor i Anledning af den af ham begaaede Forsømmelighed in solidum med Lauge Nielsen at burde tilsvare Sagsøgeren det nysnævnte Beløb, hvorhos han ligeledes in solidum med Nielsen vil have at betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 350 Kr.

---

Mandag den 5 Marts.

Nr 182/1927. Gaardfæster **Niels Peter Nielsen** (Oluf Petersen)  
mod

**Københavns Magistrat** som Direktører for **Etatsraad Nissens og Frues Kapelgods** (Trolle),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til Afhændelse af en Fæsteret.

Østre Landsrets Dom af 12 April 1927: De Sagsøgte, Etatsraad Nissens Kapelgods ved dets Direktion, Københavns Magistrat, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardfæster Niels Peter Nielsen, Kraghave, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Paa givne Anledning bestemmes Sagens Værdi efter de foreliggende Oplysninger til 66 000 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten har ikke gentaget den af ham for Landsretten



nedlagte principale Paastand. Hans Paastand gaar derimod ud paa, at det fastslaas, at han er berettiget til af afstaa sin Fæstet med Hensyn til Ejendommen Matr Nr 4 af Kraghave til Tredjemand mod det Vederlag, han kan opnaa, saaledes at Indstævnte er uberettiget til at nægte at udstede nyt Fæstebrev til Erhververen paa Grund af, at der er ydet Vederlag.

Efter Fæstebrevets Indhold hjemler dette ikke Appellanten den paastaaede Ret, og dette vilde ogsaa stride imod Testators Formaal, saaledes som disse har faaet Udtryk i Testamentet.

Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Gaardfæster Niels Peter Nielsen, til Indstævnte, Københavns Magistrat, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Gaardfæster Niels Peter Nielsen, Kraghave, har siden September 1910 været Fæster paa den Sagsøgte, Etatsraad Nissens Kapelgods tilhørende Ejendom Matr Nr 4 af Kraghave i Henhold til et under samme Dato af Københavns Magistrat udstedt Livs og Arvefæstebrev, der er tinglæst den 14 s M. Ejendommen er skyldsæt for Hartkorn 10 Tdr 7 Skp 2 Fdk  $1\frac{3}{4}$  Alb og er vurderet til Ejendomsskyld til 112000 Kr. Den aarlige Landgilde udgør Penge 2 Kr, Byg 6 Tdr og Havre 3 Tdr samt Hoveripenge 8 Kr. Ydelsen erlægges nu i det hele i Penge og andrager ca 100 Kr aarlig.

Sagsøgeren har i de senere Aar næret Ønske om at erhverve Ejendommen til Selveje og har ført nogle Forhandlinger herom med Sagsøgte. Forhandlingerne sluttede definitivt med, at Sagsøgte afslog at overdrage Ejendommen til Sagsøgeren under nogen Form.

De Sagsøgte hævdede, at Fæsteforholdet ikke omfattedes af Fæstetiløsningsloven af 30 Juni 1919.

Sagsøgeren har nu under denne Sag nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ovennævnte Fæsteejendom omfattes af den nævnte Lov og subsidiært, at de Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Sagsøgeren er berettiget til at overdrage sin Fæsteret vedrørende fornævnte Ejendom til Tredjemand mod Vederlag.

Da Sagsøgeren i sin Tid blev antaget som Fæster af de Sagsøgte,

havde han forinden — som det maa antages uden de Sagsøgte Vidende — betalt den tidligere Fæster i Afstaaelse 66 000 Kr. De Sagsøgte har tilkendegivet ham, at der fremtidig ikke vil blive meddelt Fæstebrev til nogen, der har ydet Vederlag for Fæsteretten til den fratrædende Fæster.

Den omhandlede Gaard er en Del af noget Strøgods, der, før det blev solgt ved nedennævnte Auktion, skal have henhørt under Hovedgaarden Skjoldenæsholm, hvilken Del daværende Justitsraad og Raadmand i København Nissen i 1766 købte af Enken efter Amtsforvalter Malthe Bruun, som nogle Aar forinden havde erhvervet det ved Auktion.

I 1767 oprettede han og hans Hustru et Testamente, hvori de bestemte, at de indkøbte Jorder samlet efter deres Død skulde administreres først af en Trediemand, senere af Københavns Magistrat, saaledes at Jordegodset aldrig maatte pantsættes, mageskiftes eller sælges eller paalægges Hoveri, og ej heller maatte de af Justitsraad Nissen Bønderne givne Fæstebreve krænktes, men baade Gaardmændene og Husmændene skulde alle have Fæstebreve efter samme Formular, som han havde givet alle Gaardmændene og nogle af Husmændene, hvis Huse i hans Tid havde været eller maatte blive fæsteledige. I det ovennævnte Sagsøgeren meddelte Fæstebrev af 10 September 1910 hedder det i §§ 5 og 6:

»5.

Paa det Fæsteren og Hustru kan opmuntres til Stræbsomhed for deres egen Vel at befordre, og have det Haab, at deres Børn og Efterkommere kan høste Frugten af deres Flid, samt gives Lejlighed til at nyde deres Ophold af Gaarden i deres høje Alderdom ved Forening med den Tiltrædende, saa bliver dette Fæste tillige som et Arvefæste udstedt med uigenkaldelig Tilladelse og Forsikring, at ej alene denne Fæster, men endog Fæstere en efter anden /:saalænge han eller de uden Restance eller Efterladenskab betaler eller yder den aarlige Afgift og i alle Maader opfylder denne deres Fæstepligt:/ maa afstaa Gaarden til hvilken af deres Børn eller til hvem de vil, som kendes duelig til forsvarlig at forestaa samme, da den som Gaarden afstaaes til skal uopholdelig blive meddelt Fæstebrev af os eller efterkommende Direktører for Stiftelsen paa lige Vilkaar som disse uden allermindste Forhøjelse udi Afgift eller Reiser, imod at den nye Fæster, hver Gang Fæsteforandring sker, ved Fæstebrevets Modtagelse betaler udi Indfæstning, hvad han med Direktørerne kan blive enig om, der dog ikke maa overstige 100 Kr.

6.

Skulde det hænde sig, at Fæsteren eller Hustru bortdøde, uden at afstaa Gaarden til nogen, da om de efterlader dem Drengbørn af den Alder og Duelighed, at de kan betroes Gaarden, eller Døtre, som med en god Bondekarl kan komme i Ægteskab, skal en af saadanne deres Børn have den samme Arvefæsteret, som om Gaarden dem af Forældrene var afstaaet, mod at de betaler Indfæstningen og den Afgift som foran er meldt«.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet de i Overensstemmelse med deres foran ommeldte Standpunkt har gjort gældende, at den her omhandlede Gaard ikke falder ind under Fæsteafsløsningsloven og efter

de Oplysninger, der foreligger, maa Retten give dem Medhold i, at de til det Nissenske Kapelgods hørende Gaarde og Huse ikke kan anses for et Gods i den Forstand, hvori Udtrykket er brugt i nævnte Lovs § 1, og at denne Lovs Bestemmelser derfor ikke kan komme til Anvendelse.

Sagsøgerens principale Paastand vil herefter ikke kunne tages til Følge.

Da der derhos ogsaa maa gives de Sagsøgte Medhold i, at en Ret for Fæsteren til at overdrage sin Fæsteret mod Vederlag til en anden afgjort vil stride mod det Formaal, som Etatsraad Nissen har haft ved sine i Testamentet truffne Dispositioner, vil heller ikke Sagsøgerens subsidiære Paastand kunne tages tilfølg.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale Sagsøgte med 150 Kr.

---

Tirsdag den 6 Marts.

Nr 341/1927.

Rigsadvokaten

mod

**Hans Olde Petersen, Matthias Schmidt og Hans Andersen**  
(V Kondrup),

der tiltales for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden.

Søndre Landsrets Dom af 17 Oktober 1927: De Tiltalte, Hans Olde Petersen, Matthias Schmidt og Hans Andersen, bør hensættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost henholdsvis i 60 Dage, 30 Dage og 10 Dage. Saa betaler de og een for alle og alle for een de af Sagens Behandling flydende Omkostninger, dog at de Tiltalte Schmidt og Andersen hver for sig betaler Salæret til den for dem ved Underretten beskikkede Forsvarer, førstnævnte tillige i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Karnov, 60 Kr.

### Højesterets Dom

Den af Søndre Landsret i denne Sag afsagte Dom er paa-  
anket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler de Tiltalte Hans Olde Petersen, Matthias Schmidt og Hans Andersen, en for alle og alle for en, til Højesteretssagfører V Kondrup 100 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Førstelærer Hans Olde Petersen, som er født den 8 November 1876, og som ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet under nogen offentlig Sag, Landmand Matthias Schmidt, som er født den 9 Maj 1872, og som den 30 November f A\*) i Tønder har vedtaget en Bøde af 40 Kr for Værtshusuorden og Vold, og Købmand Hans Andersen, der er født den 12 Januar 1874, og som ikke ses tidligere at have været straffet eller tiltalt, ifølge Anklageskriit af 6 September 1927 fra Statsadvokaten for Søndre Landsretskreds sat under Tiltale til at lide Straf:

de Tiltalte Petersen og Schmidt efter Strfl §§ 100 og 101 for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden, Tiltalte Andersen principalt efter Strfl § 100, jfr § 51, og efter § 101, subsidiært alene efter Strfl § 101, ligeledes for Forbrydelse mod den offentlige Myndighed og Orden, mest subsidiært for Overtrædelse af Ordensbestemmelser for de sønderjydske Købstæder og Flækker § 50, 5 Stk (Værtshusuorden),

i Anledning af, at de Tiltalte, der sad ved samme Bord i Restaurationen paa Hotel »Sylt« i Højer, den 17 Juli 1927 om Aftenen har overfaldet og fornærmet Ordensbetjent Schmidt, der iført Uniform var til Stede for at føre Polititilsyn med det i Lokalerne stedfindende Bal, under og i Anledning af hans Tjeneste, idet Tiltalte Petersen bl a tilraabte Betjenten: »Was will er hier, der Hannemann«, og da Betjenten paa en høflig Maade henvendte sig til ham, svarede: »Hold æ Snut« og »Hold æ Mund«, og derefter gav Betjenten et kraftigt Stød i Mellemgulvet, hvorhos Tiltalte Schmidt indtog en truende Stilling overfor Betjenten med løftet Haand samtidig med, at han skældte ham ud og opfordrede ham til at tage sig i Agt, ligesom han — noget senere — traadte Betjenten kraftigt over Tæerne, medens Tiltalte Andersen ved Tilraab opmuntrede de Medtiltalte Petersen og Schmidt til deres Adfærd overfor Betjenten.

Af Sagen fremgaar iøvrigt nærmere følgende:

Ved en den 15 Juli 1927 dateret Skrivelse fra Politimesteren i Tønder til Skytteforeningen i Højer ved dens Formand Tiltalte Petersen meddeltes der Foreningen Tilladelse til at afholde offentligt Bal paa Hotel »Sylt« Søndag den 17 Juli s A mod, at der erlagdes »Afgift i Overensstemmelse med Loven samt 10 Kr for Polititilsyn«.

Den paagældende Aften omkring ved Kl 11 indfandt Politibetjent Nr. 1104, Christian N Schmidt af Tønder, der var beordret til at udføre Polititilsynet, sig iført Uniform i Restaurationen, fra hvilket Lokale Hovedindgangen er til Salen, hvor Dansen fandt Sted. Ved Betjentens Ankomst var Ballet i Gang; der var fuldt af Folk i Restaurationslokalet, og ved et Bord i dette foran Indgangen til Salen sad bl a de tre Tiltalte, der alle var en Del paavirkede af Spiritus, uden at der dog er Grund til at antage, at de ikke har været sig deres Handlemaade fuldt bevidst.

Det maa efter alt foreliggende anses godtgjort, at Betjenten under det efter hans Ankomst passerede har været rolig og behersket, og at

\*) Skal være 1922.

han ikke ved sin Opførsel eller sine Udtalelser har givet de Tiltalte nogen Anledning til at optræde udfordrende eller udæskende overfor ham.

Tiltalte Petersen, der er Førstelærer ved den tyske Skoleafdeling i Højer, har benægtet at have gjort sig skyldig i noget strafbart Forhold. Hans Forklaring gaar nærmere ud paa, at der — da Betjenten kom tilstede og passerede gennem Restaurationen ind i Salen — ved hans Bord blev talt om, hvad han skulde her, hvilke Udtalelser det dog ikke var beregnet, at han skulde høre. Noget efter kom Betjenten tilbage og henvendte sig til ham (Tiltalte) med Spørgsmaal om, hvorvidt han var Formand for Foreningen. Dette bekræftede Tiltalte, men bemærkede iøvrigt, at han ikke vilde tale med Betjenten. Tiltalte benægter at have brugt Udtryk som »Hannemann«, »Hold Snut« eller »Hold Mund«, ligesom han benægter forsættelig at have skubbet eller stødt til Betjenten, medens det er muligt, at han kan være kommet til at puffe til Betjenten ved i sin berusede Tilstand at være dinglet over imod ham.

Tiltalte Schmidt har ligeledes nægtet at have gjort sig skyldig i noget strafbart Forhold. Han husker, at han, idet han for at gaa ud paa Toilettet passerede Betjenten, sagde en hel Del, som gik ud paa, at Betjenten ikke havde noget at gøre der, og at de kunde ordne deres Sager selv. Han husker ikke at have holdt Haanden truende op mod Betjenten, og har han gjort dette, er det sket i Ophidselse. Han benægter derhos med Forsæt at have traadt Betjenten over Tærne.

Endelig har Tiltalte Andersen forklaret, at han maaske nok var noget ophidset, men benægtet ved Raab eller lignende at have opmuntret de to Medtilltalte til deres Optræden overfor Betjenten.

Ved den af Politibetjent Schmidt afgivne Forklaring i Forbindelse med de iøvrigt under Sagen afgivne talrige Forklaringer maa det anses som tilstrækkelig godtgjort, at der ved den paagældende Lejlighed er passeret i alt væsentligt følgende: Da Politibetjent Schmidt indfandt sig i Restaurationslokalet og passerede gennem dette for at komme ind i Balsalen, raabte Tiltalte Petersen i en udfordrende og brøsig Tone til Betjenten, hvad han vilde her, og at han ikke havde noget at gøre her. Betjenten, der gik ud fra, at det var Bestyrelsen, som sad ved det Bord, hvorfra Tilraabet kom, henvendte sig derpaa til Tiltalte Petersen, hvem han meddelte sit Navn og Grunden til sin Ankomst, hvorefter han gik ind i Salen. Kort efter istemte Tiltalte Petersen og hans Bordfæller: »Deutschland, Deutschland über alles«, og da Afsyngelsen af Sangen gav Anledning til Uro og Spektakler, idet flere protesterede mod at faa Politik indblandet i denne Aftens Samvær, gik Betjenten tilbage til Restaurationslokalet for nærmere at se, hvad der foregik. Han traf da Tiltalte Schmidt, der foer hen imod ham, løftede Armen truende imod ham og udtalte sig paa fornærmelig Maade og i truende Vendinger overfor ham, under hvilket Oprin Tiltalte Andersen sad ved Bordet og ved Tilraab opmuntrede Schmidt til at fortsætte med sin Optræden mod Betjenten. Denne vendte tilbage til Salen, men da der stadig var Spektakler i Restaurationen, henvendte han sig for at søge Ordenen genoprettet til Tiltalte Petersen og anmodede om at maatte tale med ham, hvorefter denne højtrøstet svarede: »Hold Snut«, og da Betjenten sagde, at han ingen Snut havde, i samme Tone svarede: »Hold Mund«. I det

samme rejste Tiltalte Petersen sig op fra Stolen og tilføjede — som det maa antages forsættelig — Betjenten et stærkt Stød ind i Mellemgulvet, hvorefter denne skubbede ham fra sig. Der blev nu stærk Uro; Folk stimlede sammen om Betjenten; navnlig raabte Tiltalte Schmidt op, og under dette Optrin blev Betjenten traadt paa Tærerne, uden at det dog er oplyst med Sikkerhed, at Schmidt gjorde det. Da der herskede almindelig Uorden i begge Lokaler, sagde Betjenten til Værten, at Festen maatte ophøre, hvad derefter ogsaa skete.

For deres forommeldte Forhold vil de Tiltalte Petersen og Schmidt være at anse efter Strfl §§ 100, jfr § 98, og 101 og Tiltalte Andersen efter Strfl § 101, jfr § 51, og findes Straffen passende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost, for Tiltalte Petersen i 60 Dage, for Tiltalte Schmidt i 30 Dage og for Tiltalte Andersen i 10 Dage. De Tiltalte vil endelig in solidum have at betale alle af Sagens Behandling flydende Omkostninger, dog saaledes at Tiltalte Schmidt alene betaler Salæret til de for ham ved Underretten og Landsretten beskikkede Forsvarere, hvilket sidste Salær bestemmes til 60 Kr, og at Tiltalte Andersen alene betaler Salæret til den for ham ved Underretten beskikkede Forsvarer. Da Tiltalte Petersen selv har sørget for sit Forsvar saavel for Underretten som for Landsretten, og da Tiltalte Andersen selv har sørget for sit Forsvar for Landsretten, bliver der for saa vidt ikke Spørgsmaal om Tilkendelse af noget Salær.

-----

Onsdag den 7 Marts.

Nr 105/1927.      Grosserer **F Weiner** (Cohn)  
  mod  
  A/S **Roskilde Bank** (Møldrup),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Misligholdelse af en Aftale om Salg af en Ejendom til Appellanten.

Østre Landsrets Dom af 12 Februar 1927: Sagsøgte, A/S Roskilde Bank, bør før Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer Fr Weiner, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da det ved de foreliggende, tildels fter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger ikke er godtgjort, at der er kommet en endelig og bindende Aftale i Stand mellem Banken og Appellanten

om Overdragelse af Ejendommen til ham, vil Dommen overensstemmende med Bankens Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Banken med 400 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Fr Weiner, til Indstævte, Aktieselskabet Roskilde Bank, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Roskilde Købstad m v forberedte Sagsøgeren, Grosserer Fr Weiner, gældende, at Direktøren for Sagsøgte, A/S Roskilde Bank, og Bankraadets Formand paa et den 26 August 1926 i Roskilde afholdt Møde tilsagde ham — med Forbehold af Bankraadets Billigelse — at ville foranledige, at Ejendommen Korsgade Nr 29 her i Byen, Matr Nr 36 S1 A2 Udenbys Klædebo Kvarter, — i hvilken Banken havde 3 Prioritet — overdroges Sagsøgeren paa Vilkaar, som man i det væsenlige blev enig om, enten direkte af Skødehaveren — hvis Medvirken man tænkte sig at kunne opnaa ved en mindre Affindelsessum — eller indirekte ved, at Banken satte Ejendommen til Tvangsauktion og lod sig den udlægge. Sagsøgeren hævder videre, at Banken den 4 September s A meddelte sin Kommissionær, Sagsfører Juulsgaard, at Sagen nu kunde betragtes som ordnet, og opfordrede ham til at lade Sagsøgeren indsende Slutseddeludkast.

Under Henviisning hertil og til, at Banken — der ikke lod høre fra sig i Anledning af et Slutseddeludkast, Sagsøgeren den 4 September lod sende Banken — d 17 s M tilskrev Sagsøgeren, at Skødehaveren havde fundet en anden Køber, og at Forudsætningerne for fortsat Forhandling med Sagsøgeren derfor var bortfaldet, paastaar Sagsøgeren under denne Sag Sagsøgte dømt til at betale sig Forskellen mellem den Købesum, hvortil Ejendommen bortsolgtes: 215 000 Kr og den Købesum, til hvilken den var lovet Sagsøgeren: 205 000 Kr, altsaa 10 000 Kr, med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 19 November 1926.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet Banken bestrider nogensinde at have givet Sagsøgeren noget bindende Tilsagn om at sælge Ejendommen til ham, og da Sagsøgeren ikke overfor den af Bankens Direktør Chr Palsberg i saa Henseende afgivne Vidneforklaring har bevist at have faaet et saadant Tilsagn, vil Sagsøgtes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at tilsvare Sagsøgte med 300 Kr.

Nr 215/1927. Ostehandler **Poul Sigurd Gylche's Konkursbo**  
(Meyer)

mod

**Direktør A P Nøkleby** (Holten-Bechtolsheim),

betræffende Afkræftelse af en Retshandel.

Østre Landsrets Dom af 24 Maj 1927: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne, Ostehandler Poul Sigurd Gylches Konkursbo, til Sagsøgte, Direktør A. P. Nøkleby, 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den af Appellanten for Højesteret nedlagte Paastand gaar ud paa, at Sagen hjemvises til Landsretten til Behandling i Realiteten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ostehandler Poul Sigurd Gylche's Konkursbo, til Indstævnte, Direktør A P Nøkleby med 400 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under Sag V Nr 65/1927 paastod Ostehandler Poul Sigurd Gylches Konkursbo Direktør A P Nøkleby dømt til Betaling af 5695 Kr 40 Øre med Renter 5 pCt p a fra den 30 Oktober 1926, idet det blev gjort gældende, at Nøkleby havde solgt en Gylche tilhørende Osteforretning og tilegnet sig Provenuet; men ved Rettens Dom af 12 Marts 1927 blev Nøkleby frifundet, idet Retten udtalte, at den ved Forretningens Salg til Nøkleby skete Udbetaling ikke vilde kunne anfægtes til Fordel for Boet, medmindre det kunde ske i Henhold til Konkurslovens Afkræftelsesregler, og at Anfægtelse paa saadant Grundlag ikke forelaa til Paakendelse.

Under denne Sag har Sagsøgerne, Ostehandler Poul Sigurd Gylches Konkursbo, nedlagt samme Paastand overfor Sagsøgte, Direktør A P Nøkleby, idet det angives, at Sagen anlægges som egentlig Afkræftelsessag.



Sagsøgte har under særskilt Procedure af Formaliteten paastaet Sagen afvist som afgjort ved fornævnte Dom.

Da der maa gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne burde og kunde have medtaget den nævnte Søgsmålsgrund under den tidligere Sag, vil Sagsøgtes Paastand være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgerne vil have at godtgøre Sagsøgte Sagens Omkostninger med 100 Kr.

---

Nr 40/1927. Ejendomshandler **J Thomsen** (Winther)  
mod  
Skomager **P G Sieffert** (Fich),

betræffende Erstatning for Skade forvoldt ved Paakørsel.

Vestre Landsrets Dom af 17 December 1926: Sagsøgte, Ejendomshandler J Thomsen, bør til Sagsøgeren, Skomager P G Sieffert, betale 6175 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 17 Juni 1926, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Appellanten har for Højesteret nedlagt Paastand om, at han frifindes mod at betale Indstævnte 1175 Kroner.

Efter Dommens Afsigelse er der tilvejebragt forskellige Lægeerklæringer, blandt andet en den 16 April 1927 dateret Erklæring fra Overkirurg Bartels og en den 25 Juni 1927 dateret Erklæring fra Professor Wimmer.

Da Erstatningen efter alt, hvad der foreligger, findes at kunne bestemmes som ved Dommen sket, vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ejendomshandler J Thomsen, til Indstævnte, Skomager P G Sieffert, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 27 Oktober 1925 kom Sagsøgeren, Skomager P G Seiffert i Viborg, der da var 64 Aar gammel, kørende paa Cykel ad Landevejen mellem Randers og Viborg i Retning mod sidstnævnte By og blev da paakørt af et Sagsøgte, Ejendomshandler J Thomsen, ligeledes i Viborg, tilhørende Automobil, der førtes af Sagsøgte. Ved Paakørslen tilføjedes der Sagsøgeren Brud paa de nederste Ribben i venstre Side samt en Tarmbeskadigelse, hvilke Lidelser medførte omtrent en Maanedes Sygeleje. Senere opstod i Forbindelse med Ribbensbruddene en Lungehindebetændelse, der ligeledes forvoldte ham herved en Maanedes Sygeleje. Idet Sagsøgeren har anbragt, at han som Følge af Ulykkestilfældet er ude af Stand til i samme Omfang som før at udøve sit Erhverv som Skomager, har han under nærværende Sag paaستاet Sagsøgte dømt til Betaling af de ham i Anledning af Ulykkestilfældet paaførte direkte Udgifter til Beløb 175 Kr samt i Erstatning for blivende Nedsættelse af Erhvervsevne 12 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 17 Juni 1926, til Betaling sker.

Sagsøgte har anerkendt det af Sagsøgeren krævede Beløb for direkte Udgifter og har tillige erkendt at være erstatningspligtig, men nedlagt Paastand om, at Erstatningen fastsættes til et væsenlig mindre Beløb efter Rettens Skøn.

Under Domsforhandlingen for Landsretten har praktiserende Læge M Rosleff i Viborg som Vidne forklaret, at Sagsøgerens Helbred som Følge af Ulykkestilfældet, navnlig en efter Lungebetændelsen opstaet sygelig Tilstand, er saaledes, at han ikke længere Tid ad Gangen kan sidde paa en Stol i Arbejdsstilling, ligesom han lider af pludselig indtrædende Diarhoe og traumatisk Neurose. Det er endvidere oplyst, at Sagsøgerens Erhvervsfortjeneste som Skomager før Ulykkestilfældet har udgjort fra 1200 Kr. — 1500 Kr aarlig.

Efter det saaledes foreliggende findes den Sagsøgeren tilkommende Erstatning passende at kunne ansættes til et Beløb af 6000 Kr, og Sagsøgte vil herefter være at dømme til at betale Sagsøgeren 6175 Kr med Renter heraf som paaستاet.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 400 Kr.

---

Torsdag den 8 Marts.

Nr 329/1927.

Rigsadvokaten

mod

**Valdemar Godthartt Petersen** (Bruun),

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 6 Oktober 1927: Tiltalte Valdemar Godthartt Petersen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost

i 20 Dage. Saa betaler Tiltalte og Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Vibe-Hastrup, 40 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste. Fuldbyrdelsen af Straffen findes imidlertid at kunne udsættes under de i Lov Nr 63 af 1 April 1911 foreskrevne Betingelser.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Fuldbyrdelsen af Straffen udsættes, og at Straffen efter 5 Aars Forløb fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne bortfalder, saafremt de i Lov Nr 63 af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bruun 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Frederikssund Købstad m v forberedte Sag er Valdemar Godthart Petersen ved Anklageskrift af 13 September 1927 sat under Tiltale til Straf efter Straffelovens § 253 for Bedrageri ved i Oktober 1926 svigagtigt at have solgt Størstedelen af Besætningen paa den ham tilhørende Ejendom »Egedal« i Hjørlande, nemlig 6 Køer, 7 Kalve, 1 Hest og 10 Grise for ca 2300 Kr, uagtet Besætningen var pantsat sammen med Ejendommen, der senere blev udlagt til en Prioritetshaver som ufyldstgjort Panthaver.

Tiltalte er efter sit Opgivende født den 12 Februar 1880 i Sverige.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte, der den 1 April 1925 købte og overtog Gaarden »Egedal« ved Frederikssund med derpaa paa hvilende Pantegæld, den 17 Oktober 1926 fra Gaarden bortsolgte 6 Køer, 7 Kalve, 1 Hest og 10 Grise, hvorefter der paa Gaarden foruden nogle med Ejendomsforbehold købte Køer og Heste kun var nogle faa Kreaturer og mulig en Hest tilbage. I Betaling fik han 2300 Kr, som han

---

Færdig fra Trykkeriet den 21 Marts 1928

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 2.

---

---

Torsdag den 8 Marts.

udbetalte som Løn for Arbejde paa Gaarden for Tiden 1 April 1925—1 Maj 1926 til hans fire Børn og en Svigerdatter, af hvilke de tre Børn og Svigerdatteren endnu paa Salgets Tidspunkt arbejdede paa Gaarden.

Den 26 Oktober 1926 blev der efter Begæring af 2den Prioritetshaver, Fru H Ryans Legat, gjort Udlæg i Gaarden, som derefter blev stillet til Tvangsauktion og den 28 Januar 1927 overtaget af Legatet som ufyldstgjort Panthaver for højeste Auktionsbud, 70 000 Kr, uden at der blev nogen Dækning til de efterfølgende fem Prioritetshavere, hvis Tilgodehavende udgjorde over 60 000 Kr, og som alle havde Pant i Besætningen paa Gaarden.

Legatet solgte i Slutningen af Marts 1927 Gaarden for 85 000 Kr, saaledes at Køberen uden nogen Udbetaling udstedte Obligation til Legatet for dets daværende Tilgodehavende, den oprindelige Prioritet 22 500 Kr med senere Udlæg, ialt 34 000 Kr, hvorved Legatet nominelt fik Dækning, men kom ud i en yderligere Risiko paa ca 12 000 Kr.

Tiltalte har erkendt, at han, da han solgte Kreaturerne, ansaa Situationen for fortvivlet, men har forklaret, at hans Børn og Arbejdere vilde være gaaet, hvis de ikke fik nogen Løn, og at han ikke kunde lade Ejendommen, som han stadig haabede at kunne redde, gaa ud af Drift.

Tiltalte findes imidlertid under de foreliggende Omstændigheder at have maattet være paa det rene med, at han ved Afhændelsen paa retstridig Maade forringede Ejendommens Værdi og udsatte Panthaverne for Tab, og han vil derfor overensstemmende med Anklagen være at anse efter Straffelovens § 253 efter Omstændighederne og under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage samt have at betale Sagens Omkostninger.

Fredag den 9 Marts.

Nr 277/1927. Murarbejdsmand **Oluf Olsen** (Liebe)  
mod  
**Murarbejdsmændenes Fagforening** (Cohn),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at genoptage Appellanten som Medlem.

Østre Landsrets Dom af 25 Juni 1927: Forsaavidt angaar den af Sagsøgeren, Murarbejdsmand Oluf Olsen, nedlagte Paastand om, at han genoptages i den sagsøgte Forening, Murarbejdsmændenes Fagforening, bør Foreningen for hans Tiltale i denne Sag fri at være. Sagsøgte bør til Sagsøgeren betale 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 April 1927, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører Byrdal, i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 5 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

#### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Parterne gentaget de af dem for Landsretten nedlagte Paastande.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Liebe 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Appellanten, Murarbejdsmand Oluf Olsen, Tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 Juni 1922 blev Murarbejdsmand Oluf Olsen taget i fast Arbejde af Københavns Frihavns-Aktieselskab. Timelønnen blev bestemt til 1 Kr 28 Øre. Kort Tid efter meddelte Formanden for Murarbejdsmændenes Fagforening Olsen, at han, skønt Minimumslønnen i Henhold

til den mellem Murerlauget og Murarbejds mændenes Fagforening vedtagne Tarif var 1 Kr 11 Øre, ikke maatte arbejde for den nævnte Løn, at der var Konflikt med Selskabet, og at han derfor skulde forlade Arbejdet. Da Olsen vægrede sig herved, blev han paa Fagforeningens Generalforsamling den 28 September s A ekskluderet som »Strejkebryder«.

Olsen blev dog stadig ved sit Arbejde, men efterhaanden blev hans Eksklusion bekendt for de andre i Frihavnen beskæftigede Arbejdere, og deres Forulempelser antog i Tidens Løb en saadan Karakter, at han den 8 Maj 1924 maatte opgive Arbejdet. Olsen gik nu ledig, indtil han hen paa Sommeren s A fik Arbejde hos Murermester Mathiesen paa en Bygning i Vanløse; efter at han havde været beskæftiget der en ganske kort Tid, blev det af Repræsentanter for Murarbejds mændenes Fagforening og Murersvendenes Fagforening meddelt de andre Arbejdere, at Olsen ikke var Medlem af Fagforeningen, og da de andre vægrede sig ved at arbejde sammen med Olsen, maatte han gaa. Olsen gik atter ledig, indtil han i August 1926 fik Arbejde hos Murermester Graugaard; men her gik det paa sammø Maade som hos Mathiesen; senere er det ikke lykkedes Olsen at faa Arbejde.

Under denne Sag har Sagsøgeren, Murarbejdsmand Oluf Olsen, hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces, ved sin beskikkede Sagsfører, Overrettsagsfører Byrdal, paastaaet Sagsøgte, Murarbejds mændenes Fagforening, tilpligtet at genoptage ham med hans tidligere Rettigheder samt at betale i Erstatning 4000 Kr, eller et Beløb efter Rettens Skøn, med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 11 April 1927.

Sagsøgte procederer til Frifindelse og gør til Støtte herfor gældende, at Sagsøgerens Eksklusion er hjemlet dels ved Lovenes § 27, der berettiger til at ekskludere dem, der arbejder som Strejkebrydere, dels ved § 27, jfr Vedtægternes Punkt 1 og 4.

Med Hensyn til det første Punkt har Sagsøgte anført, at Frihavns-Aktieselskabet tidligere havde lønnet den faste Murarbejdsmand med 1 Kr 42 Øre i Timen; da denne Løn ved Sagsøgerens Antagelse blev nedsat til 1 Kr 28 Øre, udbrod der Konflikt mellem Fagforeningen og Selskabet; der blev erklæret Blokade overfor dette, jfr Bekendtgørelse i Dagbladet »Social-Demokraten« for den 25 Juni 1922.

Det er ganske rigtigt, at Minimumslønnen for Murarbejds mænd ifølge Overenskomst med Murerlauget var 1 Kr 11 Øre, men Frihavns-Aktieselskabet er ikke Medlem af Lauget, og der blev forøvrigt overalt betalt langt mere end den nævnte Minimumsløn.

Sagsøgeren og den Murersvend, hos hvem Sagsøgeren arbejdede i Frihavnen, har forklaret og selve Frihavns-Aktieselskabet afgivet en skriftlig Erklæring om, at der ikke dengang Sagsøgeren antoges i Arbejde i Frihavnen, var Konflikt mellem Selskabet og den sagsøgte Fagforening.

Idet der imidlertid senere er opstaaet saadan Konflikt, og idet bemærkes, at Overenskomsten om Minimumsløn mellem den sagsøgte Forening og Murerlauget ikke bandt førstnævnte i Forhold til Frihavns-Aktieselskabet, maa Sagsøgeren ved efter Konfliktens Opstaaen at fort-

sætte Arbejdet hos Selskabet anses for »Strejkebryder«, og den skete Eksklusion findes herefter hjemlet ved Foreningens Loves § 27.

Forsaavidt angaar Sagsøgerens Paastand om hans Genoptagelse i Fagforeningen, vil Sagsøgte følgelig være at frifinde for hans Tiltale.

Naar den sagsøgte Forening imidlertid ved sine Medlemmers Arbejdsnedlæggelse paa de Arbejdspladser, hvor Sagsøgeren efter Eksklusionen fik Arbejde, foranledigede ham afskediget fra disse, maa Sagsøgte i Mangel af Bevis for, at de paagældende Arbejdsgivere var forpligtede til kun at anvende organiserede Arbejdere, anses for herved at have paadraget sig Erstatningspligt overfor Sagsøgeren. Erstatningsbeløbet findes efter Omstændighederne passende at kunne ansættes til 2000 Kr.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der vil være at tillægge Overretssagfører Byrdal i Salær 200 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 5 Kr, hvilke Beløb bliver at udrede af det offentlige.

---

Tirsdag den 13 Marts.

Nr 216/1926. Fhv Fodermester **Th Rasmussen** (Steglich-Petersen efter Ordre))

mod

Forsikringsforeningen »**Jylland**« (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at udbetale et Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 16 Juni 1926: De Sagsøgte, Forsikringsselskabet »Jylland«, bør for Tiltale af Sagsøgeren fhv Fodermester Thorvald Rasmussen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører for Landsretten, Overretssagfører Jørgensen, i Vederlag 100 Kr, der udredes af det offentlige.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har den Agent Mads Peter Sørensen, gennem hvem Forsikringen blev tegnet, været sat under Tiltale for falskeligt at have skrevet Appellantens Navn under den til Forsikringsforeningen indgivne urigtigt udfyldte Forsikringsbegæring. Ved Højesterets Dom af 25 November 1927 blev Sørensen imidlertid frifundet, idet det ikke fandtes bevist, at han havde gjort sig skyldig i det ham paasigtede Forhold.

Forsikringsforeningen har under Proceduren for Højesteret udtrykkelig erklæret, at den ikke ønsker at gøre gældende, at det

maa komme Appellanten til Skade, at Forsikringsbegæringen er urigtig udfyldt. Da det nu, som Policen er affattet, ikke findes at kunne statueres, at Appellanten, efter at have modtaget Policen, burde være blevet opmærksom paa, at den kun galdt for Løsøre, anbragt i en Bygning med haardt Tag, maa det herefter antages, at der fra først af har foreligget en gyldig Forsikring. Derimod maa der gives Forsikringsforeningen Medhold i, at Appellanten, der først den 22 Marts 1924 efter Branden anmeldte for Foreningen, at han var flyttet, som Følge heraf maa være afskaaret fra at kræve Skaden erstattet. Herved bemærkes, at det i Policen udtrykkelig hedder, at Flytning straks maa anmeldes til Hovedkontoret, idet Retten til Erstatning i modsat Fald fortabes, og at der, som Sagen foreligger, ved Sagens Afgørelse maa gaas ud fra, at Foreningen vilde have vægret sig ved at fortsætte Forsikringen paa Grund af, at den nye Bolig laa i en Ladebygning.

I Henhold til det anførte vil Dommen overensstemmende med Foreningens Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Foreningen med 300 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Fodermester Thorvald Rasmussen, til Indstævnte, Forsikringsforeningen »Jylland«, med 300 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Indstævnte tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgeren, fhv Fodermester Thorvald Rasmussen af Bangsbostrand, den 1 November 1923 var flyttet ind i Fodermesterboligen paa Hornsgaard pr Sebbersund, indgik han, der tidligere havde haft sit Indbo forsikret i »Dansk Brandforsikringsanstalt«, men som ikke kunde have det fortsat forsikret her, eftersom Fodermesterboligen var forsynet med Straatag, og Brandforsikringsanstalten ikke forsikrede Effekter, der var anbragt under saadant Tag, paa Foranledning af en Agent for de Sagsøgte, Forsikringsforeningen »Jylland« i Aarhus, den 2 December s A med en Forsikringsbegæring til dem, underskrevet af Sagsøgerens Hustru og udfyldt af Agenten. Den 7 s M udfærdigede de Sagsøgte og tilstillede Sagsøgeren en Police, hvori det hedder, at de forsikrer hans Indbo imod Tab eller Skade ved Ild overensstemmende med Foreningens til enhver Tid gældende Forsikringsbetingelser og



skriftlig Begæring af 2 December 1923, saaledes at Forsikringen er tegnet paa eet Aar og træder i Kraft, naar Policen er modtaget, og Præmien er betalt til Hovedkontoret, og derefter vedvarer, indtil den opsiges. Policen var derhos forsynet med Paategning om, at Forsikringen henhørte under Klasse I, og at der for Policen, hvis Forsikringssum var 4000 Kr, var ved Modtagelsen betalt 7 Kr 10 Øre, hvorhos der endelig ved blaåt Stempel var paatrykt, at Flytning samt om det nye Forsikringssted er under haardt eller Straatag straks maatte anmeldes med Opgivelse af Policenummer. Den 1 Marts følgende Aar flyttede Sagsøgeren til Fodermesterboligen paa Ejendommen Vrangbæk, hvilken Flytning de Sagsøgte fik Meddelelse om i et den 20 s M dateret, den 22 næstefter poststemplet Brev, hvorhos der den sidstnævnte Dag opstod Brand i Ejendommens Lade, i hvis østre Ende Fodermesterboligen fandtes, og som iøvrigt var forsynet med haardt Tag, og det forsikrede Bohave fortæredes af Ilden.

Da de Sagsøgte derefter vægrede sig ved at udbetale Sagsøgeren Erstatning, har han under nærværende Sag paastaet dem tilpligtet at betale ham det Beløb af 2711 Kr 50 Øre, hvortil Brandskaden paa Grundlag af en specificeret Opgørelse er factsat, tillige med Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato, den 15 August 1925, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

De Sagsøgte har i første Række til Støtte for deres Frifindelsespaastand gjort gældende, at Forsikringen, for hvilken de — efter deres eget Anbringende af en Fejltagelse — ogsaa har opkrævet Præmie for Tiden efter Branden, aldrig har været bindende for dem, idet den paa Grundlag af Begæringens Opgivende har været tegnet for Bohave anbragt under haardt Tag, ligesom Præmien har været beregnet herefter, medens Bohavet lige indtil Flytningen til Vrangbæk har været anbragt under Straatag, hvorhos de har tilføjet, at Anmeldelse om Flytning til Vrangbæk er sket for sent, og at de derved har været afskaaret fra at protestere mod Forsikringens Overførelse til den nye Bolig, hvis Beliggenhed i en Ladebygning medførte en større Risiko end beregnet, som de derfor vilde have vægret sig ved at overtage.

Sagsøgeren har anbragt, at han vil være gaaet ud fra, at Forsikringen gjaldt Bohave under Straatag, idet den Agent, der tegnede Forsikringen, inden han selv udfyldte Begæringen, dels ved Selvsyn maa have overbevist sig herom, dels fortalte, at han havde tegnet Forsikring for den tidligere Beboer af Fodermesterboligen, hvorhos han har tilføjet, at den under Sagen fremlagte Begæring, der besvarer Spørgsmaalet om, hvorvidt Bygningen er forsynet med haardt Tag, bekræftende, ikke er den oprindelige af hans Hustru underskrevne. Vel støttes hans Anbringende i saa Henseende af hans Hustrus Vidneforklaring, og det er ikke lykkedes at finde hverken den paagældende Agent eller en Landvæsenselev, der overværede Forhandlingerne med Agenten; men da Sagsøgeren har modtaget Policen, i hvilken Forsikringen udtrykkelig anførtes at henhøre under Kl I, og det af Foreningens i Policen optrykte Vedtægter fremgaar, at under denne Klasse henhører Forsikring af Bohave under haardt Tag, maa der, idet det paa det foreliggende Grundlag findes betænkeligt at statuere, at de Sagsøgte Agent har gjort sig skyl-

dig i svingagtig Adfærd endsiges Falsk, gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren, selv om hans øvrige Fremstilling af det ved Begæringens Indsendelse passerede var rigtig, burde være blevet opmærksom paa Fejltagelsen og have gjort de Sagsøgte bekendt hermed. I det Forsikringen herefter aldrig er traadt i lovlig Kraft, vil Sagsøgeren ikke paa den kunne støtte nogen Ret mod de Sagsøgte, og disse vil følgelig være at frifinde for hans Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve, hvorhos der vil være at tillægge den for Sagsøgeren beskikkede Sagsfører for Landsretten, i Vederlag 100 Kr, der bliver at udrede af det offentlige.

O n s d a g   d e n   1 4   M a r t s .

Nr 305/1927.    **A/S Det Danske Gaskompagni (Liebe)**  
                                   m o d  
**Frederiksberg Kommune (David),**

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt en Overtaksation er bindende for Parterne.

Østre Landsrets Dom af 22 September 1927: Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne, A/S Det danske Gaskompagni, til de Sagsøgte, Frederiksberg Kommune, med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Aktieselskabet gentaget den af Selskabet for Landsretten nedlagte principale Paastand. Selskabet har derhos nedlagt en subsidiær og en mere subsidiær Paastand. Den subsidiære Paastand gaar ud paa, at Frederiksberg Kommune tilpligtes at anerkende, at Sagsøgeren ikke er afskaaret fra at lade Rigtigheden af de af Opmanden under Overtaksationen af Frederiksberg Gasværk afsagte Kendelser af 11 Marts 1925, 14 Oktober 1925, 26 Maj 1926 og 1 December 1926 prøve ved Domstolene, forsaavidt Kendelserne bestemmer henholdsvis, at der skal tages Hensyn til Forældelse, at der skal regnes med Priserne for tyske Rør, at der skal tages Hensyn til Forældelse, og at der skal regnes med den i Gaskompagniets Skrivelse af 14 Maj 1920 omhandlede Gennemsnitspris. Den mere subsidiære Paastand gaar ud paa, at Kommunen tilpligtes at anerkende, at Opmanden i al Fald ikke har været kompetent til ved sine Kendelser om Forældelsesspørgsmaalet af 11 Marts 1925 og 26 Maj 1926 med

bindende Virkning for Gaskompagniet at udskyde de i Kendelserne nærmere angivne Dele af det overtagne Værk (Retort- og Kulhusene) fra Vurdering efter Kontraktens § 14.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Frederiksberg Kommunes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Aktieselskabet at burde betale til Kommunen med 300 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Det danske Gaskompagni, til Indstævnte, Frederiksberg Kommune, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 6 November 1889 blev en Det danske Gaskompagni af Frederiksberg Kommune tidligere indrømmet Eneret til at forsyne Frederiksberg med Gas fornyet og udvidet for et Tidsrum af 30 Aar, regnet fra 1 Januar 1891. Efter Kontraktens § 14, 1 Stk, kunde Kommunen ved Eneretstidens Udløb forlange sig Gasværket med alt Tilbehør overdraget til Ejendom efter Vurdering. Paragrafens 2 og 3 Stykke gav nærmere Regler om Fremgangsmaaden ved Vurderingen. Det hedder deri: »Saafremt Kommunen og Kompagniet ikke kunne komme overens om Købesummen, fastsættes denne ved Taksation af 2 uvillige Mænd, hvoraf Kommunalbestyrelsen vælger en og Kompagniet ligeledes en. Disse Taksationsmænd vælge, forinden de paabegynde Forretningen, en Opmand, og kunde de ej enes om Valget, vælges Opmanden af den kgl Landsover- samt Hof- og Stadsret i København eller af den Ret, som til den Tid maatte være traadt i den nævnte Rets Sted. Ved Taksationen tages alene Hensyn til Værdien i Vurderingsøjeblikket af Gasværket (med ovennævnte løse og faste Tilbehør) som Gasværk, idet der intet Hensyn tages til selve Grunden, der forudsættes til den Tid at tilhøre Kommunen og ej heller til hvilket Overskud Gasværket maatte have givet. Taksationen maa altsaa ske paa den Maade, at det udfindes, hvormeget det eksisterende Værk med Tilbehør maatte koste at opføre og anskaffe fra nyt i det Øjeblik, Vurderingen foregaar, og fra denne Sum drages Værdien af den Forringelse, Bygninger, Apparater og Ledninger paa Grund af Ælde maatte være undergaaet i Sammenligning med nyt.

Enhver af Parterne kan forlange Overtaksation foretaget af det dobbelte Antal Taksationsmænd, der vælges med Halvdelen af hver af

Parterne, ligesom en Opmand vælges paa samme Maade som ovenmeldt.«

Da Eneretstidens Udløb nærmede sig, ønskede Kommunen at gøre Brug af sin Ret til at overtage Gasværket. Paa Grund af den ved Krigen hidførte Prisstigning vilde Overtagessummen imidlertid blive uforholdsmæssig høj, hvis Kontraktens Forskrifter om Taksationen skulde følges uforandret. Efter stedfunden Forhandling gik Gaskompagniet derfor med til at foretage en Ændring i Kontrakten, og den trufne Aftale fandt Udtryk i en Skrivelse fra Gaskompagniets Direktør af 14 Maj 1920, hvori det hedder: »Paa et Møde den 17 November 1919 mellem Frederiksberg Kommunes Gasværks-Udvalg og Det danske Gaskompagnis Bestyrelse, paa hvilket Spørgsmaalet om en eventuel Overdragelse af Frederiksberg Gasværk til Kommunen blev drøftet, blev der af Gasværks-Udvalget gjort Gaskompagniet følgende Tilbud:

Der skulde foretages 2 Vurderinger af Gasværket i Overensstemmelse med Bestemmelserne i den mellem Frederiksberg Kommune og Gaskompagniet gældende Overenskomst, den ene Vurdering skulde foretages paa Grundlag af de før Krigen gældende Priser, den anden Vurdering skulde foretages paa Grundlag af de i Vurderingsøjeblikket gældende Priser, og Gennemsnittet af de 2 Vurderingsbeløb med en passende Afskrivning for Slid og Ælde skulde være den Pris, for hvilken Kommunen skulde overtage Værket:

Overdragelsen af Gasværket med Tilbehør finder Sted den 1 Juli 1921 efter de i den nugældende Kontrakt foreskrevne Regler.

Undertegnede er af Gaskompagniets Bestyrelse bemyndiget til at acceptere det saaledes givne Tilbud.«

Den 1 Juli 1921 overtog Kommunen Gasværket. Under den derefter stedfindende Taksation opstod der Uenighed mellem Taksatorerne med Hensyn til Spørgsmaalet, om der ved Fastsættelsen af Gasværkets Værdi skulde ske Fradrag ikke blot for »Slid og Ælde« i sædvanlig Forstand, men ogsaa for Forældelse. Ved Afgørelse af 4 April 1922 besvarede Opmanden, den nuværende Formand i Ingeniørforeningen Holger Neergaard, Spørgsmaalet benægtende. Den samlede Vurderingssum efter Taksationen udgjorde 9918 500 Kr.

Kommunen, der var utilfreds med Taksationen, forlangte derefter Overtaksation. Førend der var valgt Opmand, indbragte Kommunen imidlertid Sagen for Østre Landsret og begærede Dom for, at der ved Taksationen skulde tages Hensyn til Gasværkets Mindreværdi som Følge af Forældelse. Det danske Gaskompagni paastod paa sin Side Sagen afvist, og denne Paastand blev taget til Følge. Under udtrykkeligt Forbehold med Hensyn til, at det muligt fulgte af Kontraktens Bestemmelser, at Afgørelsen af Forældelsesspørgsmaalet overhovedet ikke henhørte under Domstolene, udtalte Landsretten i sin Dom af 25 Maj 1923, at »Domstolene — i al Fald mod de Sagsøgte Protest — ikke kan tage Sagsøgernes Paastand under Paakendelse, idet det bl a under Hensyn til det af Sagsøgte anførte maa antages at have været Meningen med den paagældende Vedtagelse om Taksation, at Taksationsmændene, eventuelt deres Opmand, skal være frit stillet med Hen-

syn til at foretage Vurderingen efter Kontraktens Bestemmelser uden at være bundet ved nogen Instruktion fra Domstolene.»

Efter at Overtaksatorerne derpaa var enedes om at vælge Professor, Dr juris K Sindballe til Opmand, foretoges Overtaksationen. Under denne har Opmanden afsagt en Række formelige Kendelser om forskellige Spørgsmaal, nemlig 4 Kendelser, dateret 11 Marts 1925, 14 Oktober s A, 26 Maj 1926 og 1 December s A. Kendelserne af 11 Marts 1925 og 26 Maj 1926 gaar ud paa, dels at der — omend Forældelse ikke skal komme i Betragtning paa samme Maade som Ælde, hvoraf enhver Grad tages i Betragtning — dog skal tages Hensyn til saakaldt »aktuel Forældelse«, dels at der ved Overtagelsen har foreligget »aktuel Forældelse« for Retort- og Kulhusenes Vedkommende. Kendelsen 14 Oktober 1925 angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt der ved Vurdering af nogle nærmere angivne Rør skal lægges tyske eller engelske Priser til Grund. Kendelsen af 1 December 1926 angaar Spørgsmaalet om, hvorvidt Vurdering af Beholdninger af Kul, Kokes, Tjærem v skulde ske efter Gennemsnitspris eller Værdien i Vurderingsøjeblikket. Den samlede Vurderingssum efter Overtaksationen udgjorde 6 481 960 Kr. Overtaksationen er saaledes ca 3½ Million Kr lavere end første Taksation.

Dette Resultat finder Gaskompagniet urimeligt, og de anser Overtaksationen for at være i bestemt Strid med Kontrakten. Særligt anser Kompagniet det for kontraktstridigt, at Opmanden har erklæret det forhaandenværende Ovnsystem med Skraaretorter for forældet, og at som Følge deraf Retort- og Kulhusene med Tilbehør ikke er blevet vurderet som i Kontrakten foreskrevet, men uden videre ansat til en Værdi af Nul.

Under nærværende Sag har nu Gaskompagniet — idet det begrænser Sagen til kun at angaa selve det Spørgsmaal, om Domstolene overhovedet har Kompetence til at paakende herhenhørende Forhold — nedlagt følgende Paastand: principalt, at de Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Opmandens Hverv under Overtaksationen af Frederiksberg Gasværk alene var at fungere som Opmand mellem Overtaksatorerne, og at han derfor med bindende Virkning for Sagens Parter kun kunde afgøre Spørgsmaal vedrørende selve Værdiansættelsen af de Genstande, der efter Kontrakten skulde vurderes, men derimod ikke Spørgsmaal vedrørende Værdiansættelsens juridiske Forudsætninger, specielt ikke Spørgsmaalet, om der efter Kontrakten skulde tages Hensyn til Forringelse af Gasværkets Værdi paa Grund af Forældelse,

subsidiært, at de Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Sagsøgerne ikke er afskaaret fra at lade Rigtigheden af de af Opmanden under Overtaksationen af Frederiksberg Gasværk afsagte Kendelser af 11 Marts 1925, 14 Oktober 1925, 26 Maj 1926 og 1 December 1926 prøvede ved Domstolene.

Sagsøgte paastaar nærværende Sag afvist, idet det i Hovedsagen gøres gældende, at Overtaksationen er kontraktmæssig endelig bindende for begge Parter, og at der ikke fra Gaskompagniets Side er paabe-raabt — eller kan paaberaabes — saadanne Misbrug — Fejl og lig-

nende, som mulig kan gøre det berettiget at faa Overtaksationens Resultat prøvet af Domstolene.

Retten finder intet Grundlag for, at den foreliggende voldgiftsmæssig vedtagne Taksationsaftale skulde være begrænset saaledes, at forekommende Incidenspunkters Afgørelse skulde være undtaget, fordi disse maatte kunne betegnes som juridiske Forudsætninger.

Retten maa herefter anse den af Opmanden afsagte Kendelse som endelig forbindende for Parterne; og herefter vil hverken den principale eller den subsidiære Paastand kunne tages til Følge, men Sagen vil være at afvise.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde betale til de Sagsøgte med 200 Kr.

Nr 45/1928.

**Anton Bast**

paakærer

Østre Landsrets Kendelse af 30 Januar 1928.

Den paakærede Kendelse er saalydende: Den ovennævnte af Anton Bast fremsatte Begæring om Genoptagelse kan ikke tages til Følge.

### **Kendelse afsagt af Højesterets Kæremaalsudvalg**

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Kendelse er paakæret af Domfældte Anton Bast.

I Henhold til de i Kendelsen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Anton Bast har ved Skrivelse af 19 September 1927 begæret genoptaget den den 19 Marts 1926 under Medvirkning af Nævninger paadømte Sag, hvorunder han i Medfør af Straffelovens § 257 blev anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder, idet han blev fundet skyldig i at have i Tidsrummet 1913—23 formaaet Almenheden og Centralmissionen til at købe det af ham trykte og udgivne Blad »Fyrtaarnet«, idet han snart gav det Udseende af, at Bladet ikke gav noget Overskud af Betydning, snart at Overskudet anvendtes i velgørende Øjemed, medens det virkelige Forhold var, at Bladet har givet en Fortjeneste, der for Trykningens Vedkommende skønsmæssigt er beregnet til 54010 Kr 28 Øre og for Udgivelsens Vedkommende udgør 128 970 Kr

31 Øre, altsaa ialt en Fortjeneste af ca 182 980 Kr 59 Øre, hvoraf den allervæsenligste Del tilfaldt ham personligt.

Efter Begæringens Modtagelse er der indhentet Erklæringer fra Statsadvokaten for København, Centralanstalten for Revision og den under Sagen beskikkede Forsvarer, i Anledning af hvilke Erklæringer og til nærmere Begrundelse af sin Begæring Bast gentagende har haft Lejlighed til skriftlig at ytre sig.

Til Støtte for Begæringen har Bast navnlig søgt at godtgøre, at der ikke har foreligget et Overskud af saadan Størrelse som ovenfor anført, endvidere at han i al Fald ikke har været vidende om, at der forelaa et betydeligt Overskud, og endelig at Overskudet ikke er tilfaldet ham, men er anvendt i velgørende Øjemed.

Hvad der af Bast i saa Henseende er fremført, findes imidlertid dels ikke at kunne betragtes som nye Oplysninger, men alene som et Forsøg paa at stille i nyt Lys de regnskabsmæssige Opstillinger, der under Domsforhandlingen blev forelagt Nævningerne og gjort til Genstand for Drøftelse mellem Anklagemyndigheden og Forsvareren, dels ikke at indeholde nye Oplysninger af en saadan Beskaffenhed, at det efter Rettens Skøn kan antages, at de kunde have bevirket Frifindelse, om de havde foreligget under Sagen. Begæringen om Genoptagelse vil herefter ikke kunne tages til Følge.

---

Nr 180/1927. Landbrugskandidat **Chr P Sørensen** og Husejer **S Christensen** (Selv)

m o d

Overportør **T M J Høeg** (Oluf Petersen),

betræffende Indstævntes Resttilgodehavende fra en Ejendomshandel.

Vestre Landsrets Dom af 16 Maj 1927: De Sagsøgte, Landbrugskandidat Chr P Sørensen og Husejer S Christensen, bør en for begge og begge for en betale Sagsøgeren, Overportør T M J Høeg, 5608 Kr 93 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 December 1925, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte, ligeledes en for begge og begge for en, til Sagsøgeren 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen overensstemmende med en af Indstævnte nedlagt subsidær Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Landbrugskandidat Chr P Sørensen og Husejer S Christensen, en for begge og begge for en, til Indstævnte, Overportør T M J Høeg, med 400 Kroner.

Det Idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 30 November 1925 solgte Sagsøgeren, Overportør T M J Høeg i Viborg, en ham tilhørende Gaard, Matr. Nr 1 a af Brandholm og Matr Nr 1 a af Skærlund paa ca 62 Tdr Land, som han havde ejet i nogle Maaneder, til Sagsøgte, Landbrugskandidat Chr P Sørensen af Brande, og dennes Fader, Sagsøgte Søren Christensen af Bryrup, paatog sig ved Paategning af 22 December s A paa Købekontrakten Selvskyldnerkaution for sin Søns Forpligtelser ifølge Kontrakten. Sagsøgte Sørensen tiltraadte Ejendommen den 1 nævnte Maaned, men da der derefter opstod Tvist mellem ham og Sagsøgeren angaaende forskellige Bestemmelser i Købekontrakten og nogle i Tilslutning til den mellem Sagsøgeren og Sagsøgte Sørensen truffne Aftaler, undlod sidstnævnte at betale Sagsøgeren det ham tilkommende Resttilgodehavende, som han har opgjort til 7149 Kr 58 Øre, og han har derfor under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til in solidum at betale ham dette Beløb tilligemed Renter deraf 5 pCt p a fra den 11 December 1925, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte, der efter Fradrag af forskellige Sagsøgte Sørensen tilkommende Fordringer paa Sagsøgeren til et samlet Beløb af 916 Kr anerkender at skyldte Sagsøgeren 7089 Kr 58 Øre, har anbragt, at der som Følge af at Sagsøgeren paa forskellige Maade har misligholdt sine Forpligtelser overfor Sagsøgte Sørensen, tilkommer denne et samlet Erstatningskrav af 7540 Kr 65 Øre hos Sagsøgeren, og de har derfor paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale samt Sagsøgeren tilpligtet at betale Sagsøgte Sørensen 451 Kr 07 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 April 1927, indtil Betaling sker. De har derhos paastaaet en i Købekontrakten indeholdt Bestemmelse om, at Sagsøgte Sørensen skal indtræde i Sagsøgerens Rettigheder og Forpligtelser som Medlem af Andelskartoffelmelsfabriken Midtjylland, kendt uforbindende for dem.

Foreløbig bemærkes, at den Difference paa 60 Kr, der mellem det af



Sagsøgeren indsogte Beløb og det Beløb, de Sagsøgte erkender at skyldte ham, hidrører fra, at Sagsøgeren for Leje af en Eng paa 6 Tdr Land til Sagsøgte Sørensen har beregnet en Godtgørelse af 180 Kr, medens Sagsøgte Sørensen kun er villig til at betale 120 Kr. Det erkendes vel af Sagsøgte Sørensen, at han er indgaaet paa at betale 30 Kr pr Td Land i Leje af den omhandlede Eng, men han gør gældende, at han ikke har besigtiget Engen inden Lejemaalets Indgaaelse, og at det senere viste sig, at kun 4 Tdr Land var Eng, medens de 2 Tdr Land var bevokset med Lyng, og han mener sig derfor kun pligtig at betale for de 4 Tdr Land.

Da der imidlertid mod Sagsøgerens Benægtelse ikke er ført Bevis for, at han har gjort sig skyldig i nogen Misligholdelse med Hensyn til dette Lejemaal, maa der gaas ud fra, at Sagsøgeren er berettiget til den af ham beregnede Lejeafgift af 180 Kr, saaledes at hans samlede Tilgodehavende hos de Sagsøgte udgør 7149 Kr 58 Øre.

De af Sagsøgte Sørensen rejste Erstatningskrav til et samlet Beløb af 7540 Kr 65 Øre fordeler sig paa følgende Poster:

1) Erstatning for Afgift til Drantum Transformatorforening .....	1140 Kr 65 Øre
2) Erstatning for Afgift til Midtjyllands Elektricitetsforsynings Selskab .....	3000 „ 00 „
3) Erstatning for en ved Salget af Gaarden tilstedeværende Kartoffeloptager, der senere er fjernet af Sagsøgeren .....	600 „ 00 „
4) Erstatning for mistet Fortjeneste ved Arbejdskørsel, som Sagsøgeren efter Sagsøgtes Anbringende havde garanteret ham .....	2800 „ 00 „

---

7540 Kr 65 Øre

ad 1 og 2. I Købekontrakten er det bestemt, at Sagsøgte Sørensen skal indtræde »i Sælgerens Rettigheder og Forpligtelser som Medlem af Andelsselskabet Midtjyllands Elektricitetsforsynings-selskab og Drantum Transformatorforening saaledes at han tilsvarende de Afgifter, som fremtidig forfalder, hvilke Afgifter ikke overstiger 500 Kr.« Andelsselskabet Drantum Transformatorforening, som har anlagt vedkommende Transformatorstation med tilhørende Lavspændingsnet, er tillige med forskellige andre Transformatorforeninger Medlem af Andelsselskabet Midtjyllands Elektricitetsforsynings-selskab, fra hvilket det aftager Elektricitet. Efter de under Proceduren givne Oplysninger betales de Laan, Transformatorforeningen har stiftet til Indretning af Transformatorstation m v, ved en fast aarlig Afgift, der er paalagt Medlemmerne af dette Selskab, hvorimod den Transformatorforening som Andelshaver i Midtjyllands Elektricitetsforsynings-selskab paahvilende Forpligtelse til forholdsmæssig at deltage i Afbetalingen af de af sidstnævnte Selskab stiftede Laan opfyldes derved, at Medlemmerne af Transformatorforeningen betaler en tilsvarende højere Pris for den af dem aftagne Elektricitet. Sagsøgte Sørensen indmeldte sig i Overensstemmelse med Købekontraktens derom indeholdte Bestemmelser i Transformatorforeningen og paadrog sig derved Forpligtelse til at betale

dels resterende Gæld paa Gaardens elektriske Installation, der skulde afdrages med en aarlig Ydelse af 92 Kr 06 Øre i 4½ Aar, dels en aarlig Afgift af 75 Kr 40 Øre i 26½ Aar som sin Andel i Afviklingen af Transformatorforeningens Gæld, og endelig en Elektricitetspris, der var fastsat under Hensyn til, at den Midtjyllands Elektricitetsforsyningsselskab paahvilende Gæld som foran nævnt skulde amortiseres gennem Betalingen for den aftagne Elektricitet.

Der er mellem Parterne Enighed om, at der ved den i Købekontrakten indeholdte Sætning »hvilke Afgifter ikke overstiger 500 Kr.« sigtes til, at en Kapitalisering af de aarlige Ydelser ikke naar højere end dette Beløb, samt at en Kapitalisering med en Rentefod af 4 pCt af Afgiften til Husinstallationen og til Afdrag paa Transformatorforeningens Gæld med Fradrag af de ovennævnte 500 Kr vil beløbe sig til 1140 Kr 65 Øre. I det Sagsøgte Sørensen nu paastaar Sagsøgeren tilpligtet at betale ham dette Beløb, gør han tillige gældende, at den Overpris, han maa betale for Elektricitet, indtil Midtjyllands Elektricitetsforsyningsselskabs Gæld er afviklet, kapitaliseret efter hans Normalforbrug med en Rentefod af 4 pCt andrager 3000 Kr, og at denne Overpris ogsaa omfattes af Kontraktens Bestemmelser om Afgiftens Størrelse, hvorfor han ligeledes paastaar Sagsøgeren tilpligtet at betale ham det sidstnævnte Beløb.

Da det ikke vil være muligt at kapitalisere den nævnte Overpris, som vil være afhængig af Forhold, der for Tiden maa anses ganske uberegnelige, blandt andet Antallet af Aftagere fra Midtjyllands Elektricitetsforsyningsselskab, vil der ganske afset fra, at den kun i uegentlig Forstand kan betegnes som en »Afgift«, ikke kunne gives de Sagsøgte Medhold for saa vidt angaar Kravet paa Erstatning for denne Overpris. Derimod vil Sagsøgeren, der ved Kontrakten findes at have garanteret Sagsøgte Sørensen, at Kapitaliseringen af de faste Præstationer ikke oversteg 500 Kr, være at tilpligte at erstatte ham det overskydende Beløb, der som ovenfor anført udgør 1140 Kr 65 Øre, i hvilken Sammenhæng bemærkes, at der maa gives de Sagsøgte Medhold i, at Kapitaliseringen beregnes efter en Rentefod af 4 pCt.

a d 3. I Købekontrakten er det bestemt, at der med Gaarden følger:

»Redskaber og Inventarium og Maskiner idet navnlig fremhæves 2 Arbejdsvogne, 1 Fjedervogn, 1 Tærskemaskine, 1 Slaamaskine, 1 Elektromotor, 1 Hakkelsesmaskine, 1 Rensemåske, 1 Hesterive, 2 Plove, 3 Harver og 1 Kartoffelsætter og iøvrigt alt Udbo af hvad Navn nævnes kan 1 Plov og 1 Vogn er dog undtagne.«

Der er mellem Parterne Enighed om, at der, da Handelen afsluttedes, fandtes en Kartoffeloptagningsmaskine paa Gaarden. Denne Maskine blev ifølge de for Landsretten afgivne Vidneforklaringer senere paa Foranledning af den tidligere Bestyrer af Gaarden af Sagsøgtes Karl fjernet fra Gaarden og henstillet hos Bestyreren.

Da et af Sagsøgeren fremsat Anbringende om, at det ved Salget blev tilkendegivet Sagsøgte Sørensen, at Kartoffeloptageren ikke medfulgte, ikke mod Sagsøgte Sørensens Benægtelse kan anses bevist, maa der efter Købekontraktens Indhold gaas ud fra, at Sagsøgte Sørensen er berettiget til Erstatning hos Sagsøgeren, fordi Maskinen er unddraget

ham. Erstatningens Størrelse findes passende at kunne bestemmes til 400 Kr.

a d 4. Samtidig med, at Salget af Gaarden fandt Sted, havde Sagsøgeren gjort Skridt til Iværksættelse af Udstykning til fire Statshusmandsbrug. Ifølge Sagsøgte Sørensens Forklaring gav Sagsøgeren ham under Forhandlingerne om Salget af Gaarden Løfte om, at han skulde faa Kørslen af Materialier til de fire Statshusmandshuse, der skulde opføres, og da Sørensen har paaregnet herved at kunne opnaa en Nettofortjeneste af 2800 Kr, har han, da Husene ikke er blevet opført, paa-staaet Sagsøgeren tilpligtet at erstatte ham dette Beløb.

Sagsøgerens Fremstilling gaar derimod ud paa, at han udtrykkelig tilkendegav Sagsøgte Sørensen, at der ikke af vedkommende Autoritet var truffet nogen Afgørelse om, hvorvidt Byggeplanen vilde komme til Udførelse, og at hans Løfte var afhængigt heraf, saaledes at han, da Planen paa Grund af manglende Sanktion fra Myndighedernes Side har maattet opgives, ikke har nogen Forpligtelse overfor Sørensen.

Da Sagsøgte Sørensen ikke heroverfor har ført Bevis for Rigtigheden af den af ham givne Sagsfremstilling, vil Beløbet ikke kunne tilkendes ham.

For saa vidt Sagsøgte Sørensen subsidiært for det Tilfælde, at der ikke tilkendes ham nogen Erstatning i det ovennævnte Forhold, har gjort gældende, at han under denne Forudsætning har aftalt med Sagsøgeren, at han skulde have 240 Kr for Pløjning af 12 Tdr Land, vil der ikke kunne tages noget Hensyn hertil, da der mod Sagsøgerens Benægtelse ikke foreligger noget Bevis for, at en saadan Aftale er truffet.

Til Støtte for sin Paastand om Fritagelse for at efterkomme Købekontraktens Bestemmelse om, at han i Sagsøgerens Sted skal indtræde som Andelshaver i Kartoffelmelsfabriken Midtjylland, har Sagsøgte Sørensen anført, at han kun indgik herpaa, fordi Sagsøgeren lovede ham, at det vilde være til hans Fordel, medens det nu har vist sig, at det alene vil medføre økonomiske Forpligtelser for ham.

Efter det oplyste har Sagsøgeren imidlertid kun udtalt, at der, da han købte Gaarden, blev givet ham gunstige Oplysninger om Fabriken, og da Sagsøgeren ved med Angivelse af sin Kilde at lade disse Oplysninger gaa videre til Sagsøgte Sørensen ikke findes at have paataget sig noget Ansvar for deres Rigtighed, vil Sørensen ikke kunne fritages for at efterkomme den ommeldte Forpligtelse.

I Henhold til alt foranstaaende vil de Sagsøgte herefter in solidum være at tilpligte at betale Sagsøgeren 7149 Kr 58 Øre med Fradrag af

---

Færdig fra Trykkeriet den 28 Marts 1928.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 8.

---

---

Onsdag den 14 Marts.

1140 Kr 65 Øre og 400 Kr eller 5608 Kr 93 Øre, hvoraf de vil have at svare Renter i Overensstemmelse med Sagsøgerens Paastand.

I Sagsomkostninger findes de Sagsøgte ligeledes in solidum at burde betale Sagsøgeren 300 Kr.

---

---

Ved Højesterets Dom af 15 Marts 1928 i Sag Nr 41/1928 (**Rigsadvokaten mod Søren Vilhelm Hansen**) blev Tiltalte for Hæleri anset i Medfør af Strfl § 238, jfr midl Strfl af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

---

---

Fredag den 16 Marts.

Nr 193/1927. Grosserer **Marryat Johansen** (Schjørring)  
mod

Grosserer, Konsul **Th Muus** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at tilbagebetale Indstævnte Købesummen for et Automobil.

Vestre Landsrets Dom af 24 Maj 1927: Mod Udlevering af et brugt Rolls Royce Automobil, Motor Nr 60954 bør Sagsøgte, Grosserer Marryat Johansen, til Sagsøgeren, Grosserer, Konsul Th Muus, betale 21 524 Kr 20 Øre med Renter 5 pCt aarlig af 20 000 Kr fra den 10 November 1926, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 600 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Marryat Johansen, til Indstævnte, Grosserer, Konsul Th Muus, med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til Avertissement om Salg af et brugt, syv Personers Limousine Rolls-Royce Automobil indlagde Sagsøgeren, Grosserer, Konsul Th Muus i Odense, Billet og modtog derefter i Skrivelse af 5 Maj 1926 fra Sagsøgte, Grosserer Marryat Johansen i Horsens, nærmere Oplysninger om Automobilen, derunder at dette var indregistreret i København i Aaret 1922. For efter Sagsøgerens Anmodning at demonstrere Automobilen for denne indfandt Sagsøgte sig den 8 Maj 1926 i Odense sammen med en Repræsentant Harald Jensen fra Aarhus, gennem hvem Sagsøgte ca 3 Uger forinden havde købt Automobilen. Efter Foretagelsen af en mindre Prøvetur og stedfundne Salgsforhandlinger, hvorunder Sagsøgeren bl a forlangte Garanti for Motoren og forespurgte om Automobilets Alder, enedes man om Handlen, hvorhos saalydende Slutseddel oprettedes:

»Grosserer Marryat Johansen, Horsens, sælger til Hr Konsul Th Muus, Odense:

1 Stk »Rolls Royce« Automobil besigtiget Motor garanteret i god Stand og Vognen garanteret fri for enhver Behæftelse. Købesummen er Kr 20000 Kroner tyve Tusinde betaales contant«.

Paa Harald Jensens Anmodning indgik Sagsøgeren paa at tegne Automobilforsikring gennem denne, og i den i denne Anledning oprettede Forsikringsbegæring indførtes Aaret 1919 som Automobilets Fabrikationsaar. Den 10 Maj s A tilskrev Sagsøgeren Rolls Royce Ltd i England med Forespørgsel om Automobilets Alder, og fik under 13 s M Meddelelse om, at Chassiset var udgaaet fra Fabriken i 1909. Den 17 s M underrettede Sagsøgeren Sagsøgte herom med Tilføjende, at han havde bedt Fabriken om ved Lejlighed at lade en af dens Folk under-

søge, i hvilken Tilstand Automobilet var. Efter at Rolls Royce Ltd imidlertid i Skrivelse af 21 s M havde henvist Sagsøgeren til at lade Undersøgelsen ske hos Fabrikens Repræsentant i Danmark, Firmaet K W Christensen i København, lod Sagsøgeren Automobilet køre til dettes Værksteder sammesteds. Om Resultatet af den der foretagne Undersøgelse udtalte Firmaet i Skrivelse til Sagsøgeren af 4 Juni 1926 bl a følgende:

»Automobilet har vist sig at være kørt saa langt ned, at det ikke vil være muligt at bringe det tilbage til »Rolls-Royce« Standard. I hvert Tilfælde vil det ikke kunne repareres tilfredsstillende her i Landet, og hvis en nogenlunde tilfredsstillende Reparation ønskes, maa det derfor sendes til Fabriken i Derby, England, hvor der findes specielle Maskiner til at udføre en saadan »Rolls Royce« Hovedreparation.

Vi vil anslaa Omkostningerne ved Reparationen i England til ca Kr 10 000, og da Automobilet i repareret Stand neppe vil have en større Salgsværdi her i Landet end Kr 15—18 000, kan vi naturligvis ikke tilraade Herr Grosserereren denne betydelige Reparationsomkostning.

I Skrivelse til Sagsøgte af 5 s M gav Sagsøgeren denne Underretning om Undersøgelsens Resultat og meddelte samtidig, at han i Henhold til den i Sluttedlen givne Garanti for Motoren maatte anmode Sagsøgte om at overtage Automobilet igen og tilbagebetale Købesummen. Da Sagsøgte vægrede sig herved, meddelte Sagsøgeren ham ved sin Sagfører i Skrivelse af 9 s M, at Automobilet henstod i Sagsøgerens Garage for Sagsøgtens Regning og Risiko. Efter at der derpaa paa Sagsøgerens Foranledning var optaget Syn og Skøn over Automobilet, udtalte Skønsmændene i Skønforretning af 14 August s A bl a, a t »Vognens Trækkraft var nogenlunde, men dog slet ikke stod i Forhold til dens mange Hestekræfter«, »a t Vognen, naar dens Pris og Fabrikat lodes ude af Betragtning — — — i det store og hele kun er normal slidt, eller snarere at Slidtagen er under det normale for en Vogn som er saa gammel, men Vognen er afleveret til Køberen i en daarlig Stand«, samt »at Vognens Konstruktion er for forældet til at en kostbar Hovedreparation kan betale sig«, hvorhos de paa Grundlag af deres Kendskab til Værdien af brugte Vogne af andre kendte Mærker ansatte Salgsværdien til ikke over 5000 Kr snarere derunder.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren derefter under Anbringende af, a t Automobilet ikke som omtalt ved Handlens Indgaaelse er fabrikeret i 1919—1920, men i 1909, samt a t Motoren ikke som tilsikret er i god Stand, paastaaet Sagsøgte dømt til mod Udlevering af Automobilet at tilbagebetale Sagsøgeren 20 000 Kr samt til at refundere denne følgende Udlæg:

Honorar til Syns- og Skønsmænd.....	350 Kr 00 Øre
Udgifter til Assistance for disse og for Garageleje....	350 — 10 —
Udlæg til Forsikringspræmie med Stempel.....	574 — 10 —
Motorskat for April Kvartal 1926.....	250 — 00 —

---

1524 Kr 20 Øre

eller ialt 21 524 Kr 20 Øre, med Renter 6 pCt aarlig af 20 000 Kr fra den 8 Maj 1926, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat Beløb med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 10 November 1926, indtil Betaling sker.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte anført, at der ikke under Salgsforhandlingerne var Tale om, endsige af ham blev garanteret noget bestemt Fabrikationsaar, idet han var uvidende om dette, samt at Motoren var som tilsikret, idet det herved maa tages i Betragtning, at Købet angik en brugt Vogn, der paa Turen til Odense gik upaaklageligt, og om hvilken det af Skønsmændenes Erklæring fremgaar, at der intet Brud var paa Motoren, og at Slidtagen var mindre end normalt paa et Automobil af den paagældende Alder. Sagsøgte har endelig gjort gældende, at den af Firmaet K W Christensen afgivne Erklæring er bygget ikke paa en efter Adskillelse af Motoren foretagen indgaaende Undersøgelse, men kun paa en almindelig Besigtigelse og Prøvekørsel.

Selvom det nu maa anses for efter Omstændighederne tilstrækkeligt godtgjort, at der under Salgsforhandlingerne af Sagsøgte og hans Led-sager Harald Jensen er fremsat saadanne Oplysninger om Automobilet, at Sagsøgeren med Føje kunde gaa ud fra, at dets Alder ikke oversteg 6 à 7 Aar, kan det dog navnlig i Betragtning af, at Alderen ikke omtales i Slutsedlen, og under Hensyn til Indholdet af Sagsøgerens Skrivelse til Sagsøgte af 17 Maj 1926 ikke antages, at der under Forhandlingerne af Sagsøgeren er lagt en saadan Vægt paa Automobilets Alder, at han af den anførte Grund vil kunne træde tilbage fra Handlen.

Derimod findes det efter det under Salgsforhandlingerne passerede og i Betragtning af Købesummens Størrelse at have maattet staa Sagsøgte klart, at naar Sagsøgeren forlangte Garanti for Motoren, saaledes som dette fik Udtryk i Slutsedlen, var det dermed hans Mening at sikre sig, at Motoren vedblivende var i den Stand, som kendetegner Rolls-Royce Motoren. Efter samtlige derom foreliggende Oplysninger maa det imidlertid anses tilstrækkeligt godtgjort, at Motoren, selv naar Hensyn tages til dens Alder, ikke i Salgsøjeblikket var eller uden uforholdsmæssige Opofrelser atter kunde bringes i den saaledes af Sagsøgeren betingede og af Sagsøgte tilsikrede Stand. Idet der herefter maa gives Sagsøgeren Medhold i, at en væsenlig Forudsætning for Købet er bristet, og at han derfor har været berettiget til at træde tilbage fra Handlen, som sket, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, dog saaledes, at der overensstemmende med Sagsøgtes subsidiære Paastand kun vil være at svare Renter à 5 pCt aarlig af 20 000 Kr fra den 10 November 1926, indtil Betaling sker.

Sagsøgte findes derhos at burde godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 600 Kr.

---

Mandag den 19 Marts.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 378/1927 (**Rigsadvokaten mod Otto Friedrich Wilhelm Ernst Hofmann og Rosa Rosalie Hofmann**, f Hjermind) blev de Tiltalte for Assurancesvig anset, Tiltalte Otto Hofmann i Medfør

af Strfl § 259, jfr § 52, med Forbedringshusarbejde i 1 Aar, og Tiltalte Rosa Hofmann i Medfør af Strfl § 259, jfr midl Strfl 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

---

Tirsdag den 20 Marts.

Nr 199/1927.    Handelsfirmaet I C Eno Ltd, London (Meyer)  
                  mod  
                  Handlende **Oscar Hornsleth** (Oluf Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til at benytte Betegnelsen »Fruksalt« for et af ham falholdt Præparat.

Sø- og Handelsrettens Dom af 20 April 1927: Sagsøgte, Handlende Oscar Hornsleth, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Handelsfirmaet I C Eno, Ltd, London, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse med 150 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Da Ordet Frugtsalt er egnet til i den almindelige Omsætning at angive Varens Art, har Indstævnte været berettiget til at optage dette Ord i Betegnelsen af sine Varer, og Dommen vil herefter være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Handelsfirmaet I C Eno, Ltd, London, til Indstævnte, Handlende Oscar Hornsleth med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 6 December 1919 fik Sagsøgerne, Handelsfirmaet I C Eno, Ltd, London, i Det danske Varemærke-Register indført Ordene »Fruit Salt«.



Mærket var i Henhold til Anmeldelse af 2 April 1906 registreret i London den 17 Maj 1907 for et medicinsk Præparat.

Under Henviſning til, at Sagsøgte, Handlende Oscar Hornsleth, falholder et Præparat, der anvendes paa ſamme Maade ſom det af Sagsøgerne med »Fruit Salt« betegnede Præparat, under Betegnelsen »Frukt-salt« har Sagsøgerne under nærværende Sag nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte, Handlende Oscar Hornsleth, kendes uberettiget til at falholde et Præparat (Pulver), paa hvis Indpakning (Emballage) er anbragt Mærket »Frukt-salt«.

Sagsøgerne har anført, at det er dem, der første Gang har ſammensat Ordene »Frukt« og »Salt« ſom Betegnelse for det af dem fremstillede Præparat, ſamt at Betegnelserne »Fruit Salt« og »Frukt-salt« let kan forveksles.

Sagsøgte har paastaet ſig frifundet. Han hævder, at det Præparat, han falholder, ikke betegnes ſom »Frukt-salt«, men ſom »Famos Frukt-salt«, idet det er fremstillet paa Fabriken »Famos« i Gøteborg. Iøvrigt gør han gældende, at Ordet »Frukt-salt« kun betegner Varens Art og Beſkaffenhed, nemlig et Salt, der er tilsat Uddrag af Frugter og derfor ikke opfylder de i Lov Nr 57 af 12 Januar 1915 § 1 ſtillede Betingelser for Registrering. Ordet Frugtsalt (»Frukt-salt«, »Fruit Salt«) mangler Særpræg ſaavel ſom Ordene Frugtvin, Frugtfarve m m og kan ikke blive Genſtand for Beſkyttelse.

Fabriksbeſtyrer, cand pharm M E Lyager har i en under Sagen fremlagt Erklæring af 21 Marts 1927 udtalt følgende:

»Ordet Frugtsalt er at betragte ſom en generaliserende Betegnelse for Saltene af de forskellige Frugtsyre, f Eks Citron-, Æble-, Vinsyre's Salte o s v. Endvidere anvendes Ordet Frugtsalt ofte i Forbindelse med forskellige Firmanavne f Eks Eno's Fruitsalt, Famos Frukt-salt, Cederoth's Frukt-salt o s v ſom Betegnelse for Blandinger af forskellige Frugtsalte, almindeligviſ citronsure Salte«.

I Henhold til de i Sagen foreliggende Oplyſninger maa Retten give Sagsøgte Medhold i, at Ordet Frugtsalt, enten det ſtaves med g eller k, ſom manglende Særpræg ikke vilde kunne registreres ſom Varemærke her i Landet. Den Omſtændighed, at Sagsøgerne har faaet Ordene »Fruit Salt« registreret, kan ikke hindre den fri Benyttelse af Ordet Frugtsalt (Frukt-salt), og Sagsøgte vil være at frifiinde. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde betale med 150 Kr.

Nr 196/1927. Grosserer **P M Petersen** (Gelting)

m o d

Maskinist **Otto Larsen** (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Omfanget af en Indstævnte paahvilende Kautionsforpligtelse.

Østre Landsrets Dom af 28 Maj 1927: Sagsøgte, Maskinist Otto Larsen, bør til Sagsøgeren, Grosserer P. M. Petersen, betale 3627 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 9 Marts 1927, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det bemærkes, at der mellem Parterne har været Enighed om, at Konkurslovens § 18 skulde betragtes som gældende for Nielsens Likvidationsbo fra Betalingsstandsningen.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paa-stand være at stadfæste. Herved bemærkes, at de Højesteret forelagte nye Oplysninger nærmest bestyrker Dommens Resultat, og at det efter Omstændighederne findes betænkeligt at forkaste Indstævntes Forklaring om, at han er gaaet ud fra, at det var Mening med Dokumentet af 17 Februar 1927, at Appellanten skulde varetage hans Interesser i Nielsens Bo.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer P. M. Petersen, til Indstævnte Maskinist Otto Larsen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Oktober Maaned 1925 foreslog Grosserer P. M. Petersen, der i længere Tid havde staaet i Forretningsforbindelse med Manufakturhandler O. Nielsen, denne at købe en paa Jagtvej Nr 91 dreven Manufakturforretning. Forholdet var det, at Petersen havde en Del Penge tilgode hos denne Forretnings Indehaver, der imidlertid likviderede gennem Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkursafdeling, og Petersen agtede af Foreningen at købe Forretningen og afhænde den for derved at formindske sit Tab. Nielsen saa paa Forretningen og indvilgede i at købe den; men da Petersen stillede Forlangende om en Kautionist for Købesummen, henvendte Nielsen sig til sin Svoger, Maskinist Otto Larsen, der ogsaa samtykkede i at tegne Kautionen.

Petersen købte saa Forretningen for 8303 Kr 61 Øre og solgte den til Nielsen for 10 155 Kr 33 Øre.

Den 13 Oktober 1925 underskrev Larsen paa Petersens Kontor et Bevis, hvori bl a hedder: »Undertegnede Otto Larsen, Frederiksborgvej 42, København, indestaar herved som Kautionist og Selvskyldner for skadesløs Betaling af et Beløb indtil Kr 10 500 — skriver Ti-Tusinde Fem Hundrede Kroner — som Herr O Nielsen, Jagtvej 91, København, for leverede Varer eller af hvilken som helst anden Grund maatte være og blive skyldig til Firma P M Petersen, Vodroffsvej 26, København. Jeg forpligter mig til, om det ønskes af Firmaet P M Petersen at endosere Veksler trukne paa Herr O Nielsen indtil ovennævnte Beløb«; omtrent samtidig trak Larsen til Petersen 5 Veksler af samlet Paalydende 10 155 Kroner 33 Øre, hvilke Veksler akcepteredes af Nielsen; ved Forfaldstid blev de to af disse Veksler indfriet, og da de andre tre den 12 Januar 1926 forfaldt, blev der til Erstatning for disse udstedt tre Veksler af samlet Paalydende 6900 Kr; disse tre Veksler blev den 14 April s A erstattet af en paa 4000 Kr, der efterhaanden blev nedbragt til 3600 Kr. Larsen, der oprindeligt havde været af den Opfattelse, at han kun hæftede som Kautionist for Købesummen for Forretningen — og ikke for de Varer, som Petersen efterhaanden leverede Nielsen — blev af en mere forretningskyndig Slægtning gjort opmærksom paa, at han efter Kautionsbevisets Ordlyd ogsaa hæftede for al anden Gæld indtil 10 500 Kr. Han henvendte sig den 16 December 1926 i den Anledning til Petersen, der lod ham underskrive et af ham (Petersen) konciperet saalydende Dokument:

»Undertegnede Otto Larsen, Frederiksborgvej 42, opsiges herved den Kaution jeg har stillet for O Nielsen, Jagtvej 91, overfor Firma P M Petersen, Vodroffsvej 26, paa Kr 10 500,00 (Ti Tusinde Fem Hundrede) til Ophør senest Januar 1929 (Nitten Hundrede Niogtyve) og hæfter fra Dags Dato ikke for hvad O Nielsen yderligere køber hos Firma P M Petersen«.

I Slutningen af Januar Maaned 1927 standsede Nielsen sine Betalinger og traadte senere i Likvidation; efter en Forhandling mellem Larsen og Petersen udstedte førstnævnte den 17 Februar 1927 et af sidstnævnte konciperet saalydende Dokument:

»Undertegnede Otto Larsen befuldmægtiger herved Grosserer P M Petersen til at anmelde hele sin Fordring i O Nielsen, Sjællandsgades Bo og hæve den udkomne Dividende, hvorefter jeg ifølge tidligere afgivne Kautionsbevis afvikler Restgælden«.

I Skrivelse af 28 s M tilbagekaldte Larsen den Petersen givne Fuldmagt og præciserede sit Standpunkt, at han kun hæftede for Restkøbesummen for Forretningen, og at han mente sig berettiget til den paa denne Retsfordring faldende Dividende i Niensens Bo.

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, Grosserer P M Petersen, Sagsøgte, Maskinist Otto Larsen, tilpligtet at betale 10 527 Kr 00 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 9 Marts 1927, og kendt uberettiget til at anmelde dette Beløb i Manufakturhandler O Niensens Likvidationsbo, førend Sagsøgeren har faaet fuld Dækning for sit Tilgodehavende hos Manufakturhandler O Nielsen.

Sagsøgte procederer til Frifindelse mod Betaling af principalt 2190 Kr 28 Øre, subsidiært 3627 Kr, nemlig Restkøbesummen 3600 Kr med

Tillæg af et Sagsøgeren tilkommende Beløb 27 Kr for Protestomkostninger og Diskonto.

Til Støtte for dette sit Standpunkt anfører Sagsøgte, at han kun er indgaaet paa at kavere for Købesummen, hvilket maa have staaet Sagsøgeren klart, og at han ikke vil have forstaaet Kautionsbeviset, der er konciperet af Sagsøgeren og før Underskriften blev oplæst af denne, men som han ikke selv fik til Gennemsyn.

Sagsøgte hævder videre ikke at være bundet ved de af ham den 16 December 1926 og 17 Februar 1927 udstedte Dokumenter, der er underskrevet under en urigtig Forudsætning, og hvis juridiske Betydning han ikke kendte noget til.

Med Hensyn til den principale Paastand anfører Sagsøgte, at Sagsøgeren overfor Nielsen havde paataget sig som dennes Tillidsmand at købe Forretningen hos Akkordforeningen til Nielsen. Sagsøgeren har derfor kun Krav paa den Købesum, som han selv har erlagt til Foreningen, nemlig 8303 Kr 61 Øre, med Tillæg af en rimelig Provision, som han ansætter til 5 pCt eller 415 Kr, ialt 8718 Kr 61 Øre. Da der paa Købesummen 5: paa de for Købesummen udstedte Veksler er afdraget — som han angiver — 6555 Kr 38 Øre, udgør Sagsøgerens Resttilgodehavende for Salget af Forretningen 2163 Kr 28 Øre, hvortil kommer fornævnte Beløb 27 Kr i Protestomkostninger m m, ialt 2190 Kr 28 Øre.

Sagsøgeren har som Part forklaret, at der oprindeligt kun var Tale om, at Sagsøgte skulde kavere Købesummen; senere blev det aftalt — formentlig med Nielsen — at Sagsøgte ogsaa skulde hæfte for senere Vareleverancer, og Sagsøgeren vil have tilkendegivet Sagsøgte dette.

Sagsøgte har som Part forklaret, at ligesom han af Nielsen kun blev opfordret til at indestaa for Købesummens Betaling, saaledes er han overfor Sagsøgeren kun indgaaet paa saadan Forpligtelse; det er ingensinde blevet antydet for ham af Sagsøgeren, at han ogsaa skulde hæfte for Varegæld, hvilket han absolut vilde have vægret sig ved. Han mener ogsaa, at dette har staaet Sagsøgeren klart, bl a fordi der under Forhandlingerne hos ham var Tale om en Tidsbegrænsning for Kautionen, og han (Sagsøgte) da erklærede at ville give Nielsen 1½ Aar til at afvikle Købesummen.

Nielsen har afgivet en Vidneforklaring, der nøje falder sammen med Sagsøgtes Forklaring; han benægter med Sagsøgeren at have aftalt en Udvidelse af Kautionsforpligtelsen til ogsaa at omfatte Vareleverancer.

Efter de afgivne Forklaringer og navnlig under Hensyn til, at Sagsøgeren kun har ladet Sagsøgte afgive Veksler for Købesummen, og ikke forlangt hans Endossement paa de talrige af Nielsen for Varegæld udstedte Veksler, skønnes det tilstrækkeligt godtgjort, at Sagsøgtes Forpligtelse kun omfatter Købesummens Betaling, og heroverfor maa Kautionsbevisets Ordlyd og de senere af Sagsøgte udstedte Dokumenter være uden Betydning.

Da Sagsøgte ikke overfor Sagsøgerens Benægtelse har bevist, at Sagsøgeren er indgaaet paa som Niensens Repræsentant at købe Forretningen hos Akkordforeningen, vil Sagsøgte ikke kunne undgaa at betale den resterende Del af den mellem Sagsøgeren og Nielsen aftalte Købesum, altsaa 3627 Kr.

Sagsøgerens Paastand paa at kendes berettiget til hele den i Nielsens Likvidationsbo faldende Dividende vil ikke kunne tages til Følge, idet den ikke kan anses hjemlet ved Konkurslovens § 18.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

---

Torsdag den 22 Marts.

Nr 304/1927. Ingeniør **Holger Larsen** (Winther)  
 mod  
 Repræsentant **Eduard Kipp** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at udrede Erstatning til Indstævnte for Skade, forvoldt ved Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 20 September 1927: Sagsøgte, Ingeniør Holger Larsen, bør til Sagsøgeren, Repræsentant Eduard Kipp, betale 12000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 6 Juli 1927, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er der fremskaffet forskellige nye Lægeerklæringer, nemlig en den 20 Februar 1928 dateret Erklæring fra Overkirurg Collin, en den 23 s M dateret Erklæring fra Overlæge Knud Malling og en den 9 Marts 1928 dateret Erklæring fra Overlæge Aage Kock. Efter disse Lægeerklæringer, der giver Oplysning om Indstævntes nuværende Helbredstilstand, maa der gaas ud fra, at den ham ved Ulykkestilfældet paaførte Invaliditet er en Del større end i Landsrettens Dom antaget. Bl a er det oplyst, at Indstævnte har paadraget sig forskellige nervøse Lidelser.

I Dommen er det i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde rettelig antaget, at Appellanten maa være erstatningspligtig overfor Indstævnte. Saaledes som Sagen nu foreligger oplyst, findes Erstatningen imidlertid at burde sættes til 15000 Kroner, og med den heraf følgende Ændring vil Dommen heretter kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen bestemmes til 15000 Kro-

ner. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ingeniør Holger Larsen, til Indstævnte, Repræsentant Eduard Kipp, med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 24 September 1926, da Sagsøgeren, Repræsentant Eduard Kipp paa Cykel kom kørende ad Vestervoldgade mod Raadhuspladsen og ca 20 m forinden Hjørnet af Løngangsstræde vilde passere et der ved Fortovet holdende, ligeledes mod Raadhuspladsen vendt Lastautomobil, svingede dette ud til venstre for at foretage den for at køre i modsat Retning fornødne Drejning over i den anden Side af Gaden. Sagsøgeren drejede ligeledes til venstre, men stødte herved sammen med et Sagsøgte, Ingeniør Holger Larsen, tilhørende Personautomobil, der førtes af Sagsøgtes Hustru, Fru Karen Larsen, født Olsen, og som med samme Kørselsretning var i Færd med at køre forbi Lastautomobilet og Sagsøgeren. Som Følge af dette Sammenstød væltede Sagsøgeren med sin Cykel, og ved Uheldet tilføjedes der ham en svær Knusning af venstre Skinneben ved Knæleddet, hvorfor han indlagdes paa Kommunehospitalet, hvor han forblev til den 15 Januar 1927. Sagsøgeren blev den 24 Marts s A undersøgt af Overkirurg Dr med Jonas Collin, i hvis Erklæring det bl a om Sagsøgeren udtales:

»Han gaar langsomt, ængsteligt, med to Stokke, stadigt seende ned til Foden og Stokkene og støttende stærkt paa disse; fører Knæet helt stift og Foden næsten stift.

Der er solid Heling af det meget uregelmæssige Brud, hvis Brudstykker delvis blev samlede ved Operation; Underbenet er i Forhold til Laaret forskudt lidt udefter. — — — Der er ved Undersøgelsen 15—20° Strækningsdefect og Knæet bøjes fra stærkeste Strækning kun ca 20°, bevæges altsaa mellem 140° og 160° i Vinkel — — — Paa Laaret 2 cmt Muskelsvind — — — Siden Udskrivningen fra Hospitalet, altsaa i godt to Maaneder, har der kun været ubetydelig Bedring i Functionen. Jeg tror dog, at der vil komme væsenlig bedre Gang, naar han lærer at stole paa sit Ben (som er fuldkommen solidt) og at bevæge sig friere. Derimod vil der næppe komme synderlig større Bevægelighed i Knæleddet.

Hvis Sagen hørte under Ulykkesforsikring og skulde behandles efter de Regler, der følges i den lovpligtige Forsikring, vilde jeg indstille ham til Erstatning svarende til 30 pCt Invaliditet«.

Efter en den 18 August 1927 stedfunden Undersøgelse har Overkirurgen udtalt, at Gangen er bedret noget, knap saa meget som ventet; Knæets Bevægelighed er aftaget lidt, saa det kun bevæges 10—15 Grader, fra ca 160 til 150—145°; venstre Laars Omkreds ca 3 ctm min-

dre end højres. Iøvrigt var Forholdene som ved Undersøgelsen den 24 Marts 1927. Det hedder endvidere:

»Invaliditeten vilde jeg stadig sætte til 30 pCt mindst, idet denne Vurdering er sket med Henblik paa den ventede Bedring i Functionen og denne ikke helt har svaret til Forventningen.

Der er ulykkesforsikringsmæssigt set ingen Grund til at udsætte Sagens Afgørelse længere, idet den forløbne Tid er tilstrækkelig til at skjønne om Udsigterne til Bedring eller Forværrelse«.

Under Anbringende af, at Sagsøgte Hustru ikke har udvist fornøden Agtpaagivenhed, og at Sagsøgte maa være forpligtet til at erstatte den Sagsøgeren paaførte Skade, paastaar Sagsøgeren under denne Sag Sagsøgte tilpligtet at betale ham en Erstatning af 20 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg, den 6 Juli 1927.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet han gør gældende, at Skaden er bevirket ved grov Uagtsomhed fra Sagsøgerens Side: subsidiært paastaar han Erstatningen fastsat til et mindre Beløb end det paastaaede, dels under Hensyn til de foreliggende Oplysninger om Størrelsen af Sagsøgerens Indtægtstab, dels under Hensyn til, at Sagsøgeren selv skal have udvist Uforsigtighed.

Ved Københavns Byret har der været rejst Sag imod Føreren af Automobillet saavel som mod Sagsøgeren for uforsigtig Kørsel henholdsvis i Medfør af Automobilloven og i Medfør af Politivedtægten, men ved Byrettens Dom af 11 Maj d A blev de begge frifundet, idet det betragtedes som uklart, hvorledes Sammenstødet var sket, og hvorvidt den ene eller den anden af de Tiltalte havde begaaet en Fejl, der kunde paadrage dem Strafansvar.

For Landsretten er der afgivet Forklaringer af Sagsøgeren, Sagsøgte Hustru, Lastmotorvognens Fører, Chauffør Sofus Andersen samt Mekaniker N Olesen.

Sagsøgerens Fremstilling gaar ud paa, at han kørte med ikke ret stærk Fart og var midt udfor Lastvognen, da denne — uden at han har bemærket noget Tegn fra dens Førers Side — begyndte at svinge til venstre; da han derfor svingede mere ud til venstre, saa han nok til Siden uden at se nogen Bil, men ikke bagud i den Kørselslinie, han vilde komme ind paa; her blev han bagfra paakørt af Sagsøgte Automobil, idet han følte som et Skub paa Baghjulet og kort efter et Skub til som paa Pedalen, og saa væltede han.

Fru Larsen har forklaret, at hun, der kom fra Stormgade og havde kørt ved Siden af Cyklisten med omtrent samme Fart, kørte med en Fart af 15—20 km i Timen i en Afstand af ca 4½ m fra Fortovskanten. Der var god Plads for Cyklisten til at køre mellem Lastvognen og Automobillet. Hun har ikke bemærket, at Lastvognen gav sig til at svinge ud, idet hun mener, at hendes Førersæde havde passeret Lastvognens Forparti, da denne svingede, derfor gav hun ingen Signal. Medens hun til den i Anledning af Uheldet optagne Politirapport har forklaret, at Cyklisten, da han var udfor Lastautomobilets Forende, pludselig svingede til venstre ud imod hendes Automobils Forende, og at hun for at afværge Sammenstødet, drejede sin Forvogn til venstre, har hun for Landsretten forklaret, at hun ikke saa Sagsøgeren svinge ud — idet hun

med Forvognen maa have passeret ham, da dette skete — men alene hørte et Brag og ved at se sig tilbage saa Sagsøgeren ligesom støtte sig til hendes Vogn paa Højde med dennes Bagskærm.

Lastvognens Fører, Chauffør Andersen, har bl a forklaret, at han, før han svingede ud, havde givet Signal og rakt venstre Arm ud af Vognen. Han havde kun drejet Lastvognen ca  $\frac{3}{4}$  m fra Fortovskanten, da han saa Cyklisten paa Højde med Lastvognens Bagparti, hvorfor han standsede. Han bemærkede ikke da Personautomobilets Position, der maa have været længere tilbage, før dette, efter at Cyklisten var svunget ud til venstre, med sin Forskærm stødte imod Cyklen. Cyklisten væltede ikke straks, men først ved at derefter Automobilets Bagskærm ligeledes kolliderede med ham. Hvis Cyklisten — efter at Lastvognen var standset — var kørt lige ud i Stedet for at svinge til venstre, vilde han kunne være kommet forbi, uden at Personautomobilet behøvede at svinge til venstre.

Mekaniker Olsen, der stod paa Fortovet, saaledes at han kunde iagttage det passerede, har bl a forklaret, at Cyklisten ved den ommeldte Lejlighed ikke kørte ret stærkt, at Automobilet kørte med en Fart af 15—20 km i Timen i en Afstand af ca  $4\frac{1}{2}$  m fra Fortovet, at Cyklisten, da Lastvognen satte sig i Gang, var paa Siden af dennes Bagparti, at Personvognen var ud for Lastvognen, saaledes at dens Baghjul var paa Højde med Cyklisten, og dens Førersæde paa Højde med Lastvognens Førersæde, at det er urigtigt, at Automobilets Forende først ramte Cyklen, idet det var Cyklisten, der pludselig bøjede til venstre over imod Personvognen, saaledes at den venstre Pedal kom til at hænge fast i Personvognens højre Baghjul. Han har ikke bemærket Tegn eller Signal fra Lastvognen. Da dennes Fører saa Cyklisten, stoppede han straks, og Sagsøgeren kunde godt have passeret uden at komme ind i Personautomobilets Kørelinie.

Ved i den foreliggende Situation at svinge ud med Cyklen, som sket, er der ikke af Sagsøgeren udvist noget Forhold, der kan karakteriseres som grov Ugatsomhed.

Det fremgaar derimod ikke af det foreliggende, at Paakørslen ikke kunde være undgaaet ved fornøden Agtpaagivenhed fra Personautomobilets Førers Side, idet der ikke efter det oplyste, derunder de af Sagsøgeren og Chauffør Andersen afgivne Forklaringer, kan gaas ud fra, at Personautomobilet ved Lastautomobilets Drejning har været saa langt fremme som af Fru Larsen nu forklaret.

Herefter maa Sagsøgte være pligtig at yde Sagsøgeren Erstatning. Denne findes efter det oplyste om Sagsøgerens Udgifter i Anledning af de ham tilføjede Læsioner og om hans Erhvervsforhold og Graden af den ved Læsionerne bevirkede Invaliditet at kunne fastsættes til 12000 Kr, hvilket Beløb med Renter som paastaet Sagsøgte herefter vil have at udrede til Sagsøgeren, hvem han derhos vil have at godtgøre Sagens Omkostninger med 500 Kr.

---



Fredag den 23 Marts.

Nr 229/1926. Bagermester **W K Andersson** (Steglich-Petersen)  
mod

Overretssagfører **Paul J Lassen** og Fuldmægtig **Aage Frederiksen**  
(Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Forpligtelse til at taale  
et Afslag i Købesummen for en til Indstævnte solgt Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1926: De Sagsøgte, Overretssagfører Paul J Lassen og Fuldmægtig Aage Frederiksen, bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Bagermester W K Andersson, betale 400 Kr med Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra den 15 Maj 1926, til Betaling sker, men bør iverigt for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at de Indstævnte dømmes til at betale ham 4100 Kroner med Renter, heri indbefattet det Beløb af 400 Kroner, som ved Dommen er tilkendt ham. De Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte Lassen forklaret, at han, da han skrev Brevet af 13 August 1924, ikke tænkte paa den i 1920 udstedte Deklaration.

Efter alt, hvad der foreligger, maa det blive til de Indstævntes Skade, at de ikke inden Købet har gjort Appellanten opmærksom paa, at Tilladelsen til at benytte Tagetagen til Beboelse kun var givet for 5 Aar. Herved bemærkes, at de Indstævnte ikke har fyldestgjort deres Oplysningspligt i saa Henseende ved den i Brevet af 13 August 1924 til Appellantens Sagfører rettede Anmodning om selv at undersøge Pantefoliet. Appellanten, der maa antages at have været uvidende om det rette Forhold, har derfor Krav paa et Afslag i Købesummen. Dette Afslag findes efter det under Sagen oplyste at kunne bestemmes til 2500 Kroner, og de Indstævnte vil herefter, som Sagen foreligger, være at dømme til in solidum at betale Appellanten 2900 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte ligeledes in solidum at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

De Indstævnte, Overretssagfører Paul J Lassen og Fuldmægtig Aage Frederiksen, bør, En for Begge og Begge for En, til Appellanten,

Bagermester W K Andersson, betale 2900 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 Maj 1926, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 19 November 1919 købte Overretssagfører Paul J Lassen og Fuldmægtig Aage Frederiksen Ejendommen Matr Nr 47 af Rosenborg Kvarter, Møntergade Nr 15, for 121 000 Kr og skred derefter til en Ombygning af Ejendommen, der bl a gik ud paa, at 3 Sal (Tagetagen) indrettedes til Beboelse, hvortil Bygningsautoriteternes Tilladelse erhvervedes. Som Vilkaar for denne Tilladelse udstedte Ejerne den 17 April 1920 en Deklaration, tinglæst den 26 s M, bl a om, at der steds fra de i Tagetagen indrettede Beboelseslejligheder skulde være fri og uhindret Adgang til 2 Trapper, og at Tilladelsen i hvert Tilfælde kun gjaldt for et Tidsrum af 5 Aar. Tilladelsen var yderligere betinget af, at Skillerummene om Trapperne i Tagetagen forandredes til mindst 8 cm Monier. Den 31 Marts 1921 udstedte vedkommende Bygningsinspektør Attest om, at Bygningsforandringerne i Tagetagen var lovligt tilendebragt og kunde tages i Brug.

Den 9 Maj 1923 udlejede Ejeren et Butikslokale og et Bageri i Ejendommen til Bagermester W K Andersson for Tiden fra 15 Juni d A til Oktober Flyttedag 1924 og gav ham samtidig Ejendommen paa Haanden til 1 Juli 1924 for en Købesum af 130 000 Kr exclusive Bankhæftelsen, og han købte derefter Ejendommen for 127 000 Kr, exclusive Bankhæftelsen ved Købekontrakt-Transport af 22 August 1924, i hvilken bl a bemærkes, »at der den 26 April 1920 er læst Deklaration om fri og uhindret Adgang til 2 Trapper for Beboelseslejlighederne i Tagetagen.«

Under Salgsforhandlingerne sendte Overretssagfører Lassen ved Skrivelse af 13 August 1924 Anderssons Sagfører forskellige Ejendommen vedkommende Papirer og anmodede sidstnævnte om selv at undersøge Pantefoliet, for saa vidt angik Servituter. Anderssons Sagfører eftersaa Foliet, paa hvilket er noteret: »26 April 1920 læst Deklaration om fri og uhindret Adgang til 2 Trapper«, samt Brevskriverkontorets Pantebogs-Ekstrakt, i hvilken yderligere er tilføjet: »fra Beboelseslejligheder i Tagetagen«, hvorimod han ikke eftersaa selve Deklarationen, og denne kom under Forhandlingerne ikke paa Tale mellem Parterne.

Den 1 Maj 1925 henlede Bygningsinspektøren imidlertid Anderssons Opmærksomhed paa, at den i Deklarationen læst 26 April 1920 ommeldte Tilladelse var udløbet, og at Skillerummene om Trapperne i Tagetagen ikke, som ved Tilladelsen betinget, var blevet forandret til

mindst 8 cm Monier, samt paalagde Andersson at bringe Forholdet i lovlig Orden. Andersson har derefter ved Indenrigsministeriets Resolution af 13 Juni 1925 faaet den nævnte Tilladelse forlænget til 13 April 1930 og opført de omhandlede Monier-Skillerum.

Under denne Sag har nu Andersson anbragt, at han har købt og betalt Ejendommen ud fra den Forudsætning, at Tagetagen varigt kunde bruges til Beboelse, hvilket imidlertid efter hans Fremstilling kun kan ventes tilladt, naar Rummene i Tagetagen ved Hævning af Loftet faar en Højde af 2,51 m og Køkkenet indrettes med lovligt Afløb og en ny Kvist, hvilke Bygningsforandringer ifølge et af ham fremskaffet Overslag vil koste 5639 Kr. Idet Andersson gør gældende, at Sælgerne maa være pligtige at erstatte ham denne Udgift og hans Bekostning ved Opførelsen af Monier-Skillerummene, 400 Kr, paastaar han Overretssagfører Paul Lassen og Fuldmægtig Aage Frederiksen dømt til in solidum at betale ham de nævnte Beløb, tilsammen 6039 Kr med Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra Stævningens Dato, den 15 Maj 1926.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, principalt pure, subsidiært for Tiden, mere subsidiært mod Betaling af en Erstatning efter Rettens Skøn.

Til Støtte for deres principale Paastand har de Sagsøgte navnlig anbragt, at de, der havde overladt Ledelsen af de i 1920—21 foretagne Ombygningsarbejder til en Arkitekt, som ordnede alt fornødent vedrørende Erhvervelsen af Tilladelsen til at indrette Tagetagen til Beboelseslejligheder, i Henhold til, hvad der dengang meddeltes dem, gik ud fra, at den 5-aarige Frist nærmest var en Formalitet, idet Tilladelsen kunde ventes fornyet ved Periodernes Udløb; de erindrede under Salgsforhandlingerne ikke nøje Indholdet af den i den Anledning udstedte Deklaration og andre Ejendommen vedkommende Servituter, og det var netop af den Grund, at Overretssagfører Lassen opfordrede Anderssons Sagfører til at undersøge Servituterne. De Sagsøgte har iøvrigt anført, at de ved Handelens Afslutning indrømmede Andersson betydelige Lempelser i de under 9 Maj 1923 fastsatte Salgsvilkaar, og at Handelen har vist sig særdeles fordelagtig for Andersson, der i Ejendommen har oparbejdet en indbringende Forretning. Endelig har de Sagsøgte anbragt, at Tagetagens Lejeværdi formentlig ikke vil blive forringet, selv om den kun kan udlejes som Forretningslokaler.

Der findes nu at maatte gives de Sagsøgte, som efter alt foreliggende maa antages at have handlet i god Tro, Medhold i, at de efter at Overretssagfører Lassen havde henvist Anderssons Sagfører til selv at undersøge Servituterne, havde Føje til at gaa ud fra, at dette var sket, og at Andersson ikke lagde nogen Vægt paa, hvilket nærmere Ind-

Færdig fra Trykkeriet den 11 April 1928.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 4.

---

---

Fredag den 23 Marts.

hold den her omhandlede Deklaration havde. Der vil som Følge heraf ikke kunne paalægges de Sagsøgte noget Ansvar med Hensyn til, at Tilladelsen til at benytte Tagetagen til Beboelse ikke er givet som stedsevarende, og de indtalte 5639 Kr vil saaledes ikke kunne tilkendes Andersson. Derimod findes de Sagsøgte at maatte være pligtige at erstatte Andersson den Udgift, han har haft ved Opførelsen af Monier-Skullerummene, og da Sagsøgte ikke har godtgjort, at det dertil anvendte Beløb, 400 Kr, er uforholdsmæssigt højt, vil dette Beløb med Renter deraf, som paastaat, være at tilkende ham hos de Sagsøgte in solidum.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

---

---

Mandag den 26 Marts.

Nr 218/1927. **Nørresundby Byraad paa Nørresundby Havns Vegne** (Steglich-Petersen)

mod

**Aalborg Byraad paa Aalborg Havns Vegne** (Knudtzon),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at deltage i de af Indstævntes Udgifter til Uddybning af et Sejlløb.

Vestre Landsrets Dom af 24 Maj 1927: De Sagsøgte, Nørresundby Byraad paa Nørresundby Havns Vegne, bør til Sagsøgerne, Aalborg Byraad paa Aalborg Havns Vegne, betale 36 258 Kr 58 Øre til ligemed Renter 5 pCt aarlig af 5750 Kr fra den 1 Juni 1926, af 5750 Kr fra den 1 Juli s A og af 24 758 Kr 58 Øre fra den 1 Oktober s A, alt indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 1200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 1200 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Nørresundby Byraad paa Nørresundby Havns Vegne, til Indstævnte, Aalborg Byraad paa Aalborg Havns Vegne, med 1200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I en lang Aarrække havde Aalborg Havnevæsen draget Omsorg for Opretholdelse af Mulighederne for Limfjordens Besejling med dybt-gaaende Skibe paa Strækningen fra Kattegat til Aalborg og Nørresundby, saaledes at Aalborg Havnevæsen har virket ved Oprensning og Uddybning i Løbet særlig ved Hals Barre samt ved Isbrydning i Fjorden og ved Opretholdelse af et Fyrliniesystem paa hele den nævnte Strækning. I Efteraaret 1922 rejste Havnevæsenet Spørgsmaal om Fordeling af de heromhandlede Udgifter mellem de i Forholdet interesserede, som foruden Aalborg og Nørresundby Havne var tre ved Fjorden beliggende Cementfabrikker, der alle har særlige Havneanlæg. Da de indledede Forhandlinger imidlertid ikke førte til noget Resultat, blev Fordelingsspørgsmaalet paa Foranledning af Aalborg Havnevæsen forelagt Ministeriet for offentlige Arbejder, der efter yderligere Forhandlinger indkaldte de interesserede til et Møde i København den 14 Februar 1925, hvor Ministeriet tog Afstand fra Aalborg Havnevæsens Krav paa delvis Godtgørelse for allerede afholdte Udgifter, men fremholdt sin Bemyndigelse til at foretage Fordeling af Udgifterne for Tiden efter den 1 April 1925, hvorhos Ministeriet opfordrede de 5 interesserede til at søge at enes om et Grundlag for Fordeling. Paa et Møde i Aalborg den 30 Marts 1925 forelagde derefter Aalborg Havneudvalg for de øvrige interesserede Forslag til Budget for 1925—26 over Udgifterne til Løbets Opretholdelse m v, medens Nørresundby Havnevæsen bl a fremsatte et andet Forslag til Udgiftsfordeling. Da ogsaa dette Møde forblev resultatløst, traf Ministeriet for offentlige Arbejder ved Skrivelse af 17 December 1925 under Paaberaabelse af § 16 i Lov af 26 Maj 1868 om Købstadkommunernes Styrelse og i Henhold til Overenskomst med Ce-

mentfabrikkerne Afgørelse om de rejste Spørgsmaal og bestemte herved bl a, a t Regnskabsaaret skulde være det kommunale Regnskabsaar, a t Aalborg Havn skulde administrere og udføre alle Arbejderne a t der skulde nedsættes et Fjordudvalg paa 8 Medlemmer, bestaaende af Repræsentanter for de interesserede samt for Ministeriet, a t der skulde udarbejdes en Vedtægt af Fjordudvalget for sammes Forretningsgang m v, hvilken Vedtægt skulde approberes af Ministeriet for offentlige Arbejder, a t det af Aalborg Havn for Aaret 1925—26 udarbejdede Budget skulde lægges til Grund med nogle af Vandbygningsdirektøren foretagne Ændringer, a t de Udgifter, der kom til Fordeling, skulde omfatte Oprensning, Fyrbelysning, Isbrydning samt Administration og Tilskud til Pensionsfonden, og a t Ordningen fik tilbagevirkende Kraft fra 1 April 1925. Det i Henhold til Ministeriets Skrivelse nedsatte Fjordudvalg afholdt forskellige Møder, hvori Nørresundby Havnevæsens Repræsentanter fremsatte Indvending mod, at Aalborgs Havns Materiel skulde anvendes ved Oprensningsarbejder, idet saadanne ønskedes udført efter forudgaaende Licitation. Fjordudvalgets Flertal udarbejdede derefter et Udkast til »Vedtægt for Forvaltningen af Sejlløbet mellem Aalborg—Nørresundby og Kattegat«, og en saadan Vedtægt blev approberet af Ministeriet for offentlige Arbejder ved Skrivelse af 10 August 1926. I Vedtægten indeholdes bl a følgende Bestemmelse:

»§ 1, 4 Stk, 2 Punktum:

De af Udvalget behandlede Sager afgøres ved Stemme flerhed.

— — — —

### § 3.

Den umiddelbare Forvaltning af og Tilsynet med Sejlløbet forestaas efter Fjordudvalgets nærmere Anvisning af Aalborg Byraad gennem dettes Havneudvalg, der indtil videre ved Hjælp af det Aalborg Havn tilhørende Oprensnings-, Fyrbelysnings- og Isbrydermateriel drager Omsorg for, at Vanddybden i Sejlløbet til enhver Tid og paa ethvert Sted af dette saavidt muligt er mindst 7½ m ved daglig Vandstand. — — —

### § 5.

Aalborg Havneudvalg tilstiller hver Maaned Fjordudvalget en Beretning om det af Muddermaskinen i den foregaaende Maaned præsterede Arbejde ved Oprensning i Sejlløbet med nøjagtig Angivelse af de medgaaede Arbejds- og Sejl timer og den optagne Fyldmængde samt en Oversigt over de i den foregaaende Maaned afholdte Udgifter til:

- a. Kul og Olie m v, Diæter og Overarbejds penge, Dykning, Opmaalinger, midlertidig Medhjælp o l, der udelukkende vedrører Oprensningsarbejdet i Sejlløbet.
- b. Lønninger m v, Folkehold, Til- og Afrigning, Vedligeholdelse og Assurance m m vedrørende Driften af Muddermaskinen i Almindelighed.

c — — —

### § 6.

Naar Aalborg Havns Regnskab over de i foranstaaende § 5 omhandlede Udgifter i et helt kommunalt Regnskabsaar er afsluttet, frelægges det tilligemed alle fornødne Udgiftsbilag for Fjordudvalget til Godken-

delse, og naar Opgørelse over de til Oprensning i Sejllobet medgaaede Arbejds- og Sejltimer samt den i § 4 omhandlede Tonnage-Opgørelse foreligger i sin Helhed for det paagældende Regnskabsaars Vedkommende, udarbejder Fjordudvalget et Oversigtsregnskab over de samlede Udgifter til Sejllobets Opretholdelse, omfattende:

- a. De i foranstaaende § 5 under Punkt a omhandlede Udgifter,
- b. En saa stor Del af de i foranstaaende § 5 under Punkt b omhandlede Udgifter — indtil Udgangen af Regnskabsaaret 1938—39 med et Tillæg af 8000 Kr til Forrentning og Amortisering af Oprensningsmateriellets Værdi — der svarer til de til Oprensningsarbejdet i Sejllobet medgaaede Arbejds- og Sejltimer, idet Maskinens samlede Antal Arbejds- og Sejltimer sættes til 1800 aarlig.

- — —
- e. Til Administration og Tilskud til Aalborg Havns Pensionsfond: 9000 Kr med Tillæg af Fjordudvalgets egne Administrationsudgifter.«

Efter Vedtægtens Stadfæstelse foretog Aalborg Havnevæsen Opgørelse over de vedkommende Udgifter for Regnskabsaaret 1925/26, hvorhos der i Henhold til Vedtægtens § 4, sidste Stk, efterhaanden skete Paaligning af forskudsvis Bidrag for de tre første Kvartaler af Regnskabsaaret 1926/27. Overensstemmende hermed blev der af Sagsøgerne, Aalborg Byraad paa Aalborg Havns Vegne, afkrævet de Sagsøgte, Nørresundby Byraad paa Nørresundby Havns Vegne, for 1925/26: 19 008 Kr 58 Øre og for hvert af de tre første Kvartaler af 1926/27: 5750 Kr eller ialt 36 258 Kr 58 Øre, og idet de Sagsøgte vægrede sig ved at betale, har derpaa Sagsøgerne under nærværende Sag paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at betale 36 258 Kr 58 Øre tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra den 1 Oktober 1926 af 19 008 Kr 58 Øre, fra den 1 Juni s A af 5750 Kr, fra den 1 Juli s A af 5750 Kr og fra den 1 Oktober s A af 5750 Kr, alt indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, hvorhos de har nedlagt Paastand om, at det ved Rettens Dom fastslaas, at de forommeldte af Ministeriet for offentlige Arbejder under 17 December 1925 og 10 August 1926 truffene Bestemmelser om, at Arbejderne ved Opretholdelse af Sejllobet mellem Aalborg—Nørresundby og Kattegat administreres og udføres af Aalborg Havn, og om, at den truffene Ordning har tilbagevirkende Kraft fra den 1 April 1925 at regne, er uforbindende for dem. Endvidere har de med Hensyn til de ovenanførte Bestemmelser i den under 10 August 1926 stadfæstede Vedtægt paastaaet fastslaet ved Rettens Dom, at Bestemmelsen i § 1, 4 Stk, 2 Pkt begrænses saaledes, at de Sagsøgte kan forlange Oprensningsarbejdet udbudt ved offentlig Licitation, og at Bestemmelserne i § 3, for saa vidt angaar Oprensningsarbejderne, i § 5 a og b samt i § 6 a og b, disse fire Stykker i deres Helhed, og i § 6 e, for saa vidt angaar Administration og Pensionstilskud for Oprensningsarbejderne, er uforbindende for dem. Med Hensyn til de af de Sagsøgte saaledes nedlagte Paastande har Sagsøgerne paastaaet sig frifundet for de Sagsøgtes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastande har de Sagsøgte gjort gældende, at

Ministeriet for offentlige Arbejder har manglet Hjemmel til at fastsætte, at Opmudrings- og Oprensningsarbejdet i Limfjordsløbet skal foretages under Ledelse af Aalborg Havnevæsen og med dettes Materiel. I saa Henseende har de nærmere anført, at Bestemmelsen i Købstadkommunallovens § 16 vel giver Ministeren Adgang til at bestemme, at Arbejder som de omhandlede skal udføres, samt i hvilket Forhold de enkelte ved samme Fjord beliggende Havne skal deltage i Arbejderne, men ikke derudover at bestemme, at en enkelt af Havnene skal udføre Arbejderne under Fordeling af Udgifterne paa de andre. Navnlig har Ministeren været ubeføjet til at tilsidesætte den for Udførelse af Kommunalarbejder og særlig for Havne gældende almindelige Regel, hvorefter saadanne Arbejder udbydes ved Licitation og sædvanlig tildeles den lavestbydende. Ved en Licitation vilde der være samme Adgang for Sagsøgerne som for andre til at indgive Tilbud, og det vilde da kunne konstateres, om Sagsøgerne var i Stand til at udføre Arbejdet paa billigst mulig Maade, idet de alene i dette Tilfælde overfor de øvrige Havneejere vilde have naturligt Krav paa at faa Arbejdet overdraget. Den Omstændighed, at Ministeriets Skrivelse af 17 December 1925 og den ovenomhandlede Vedtægt saaledes indeholder ulovmedholdelige Bestemmelser, maa efter de Sagsøgte videre Anbringende have i Medfør, at den foretagne Udgiftsfordeling i sin Helhed bliver uforbindende for dem, saa at de ikke kan tilpligtes at udrede de indsøgte, paa Grundlag af Vedtægten fastsatte Tilskudsbeløb, ligesom de maa have Krav paa udtrykkelig at faa enkelte Bestemmelser Ugyldighed fastslaet.

Heri kan der imidlertid ikke gives de Sagsøgte Medhold. Bestemmelsen i Købstadskommunallovens § 16 findes nemlig at maatte forstaas saaledes, at Ministeren for offentlige Arbejder i Mangel af Enighed mellem de vedkommende Havne ikke er udelukket fra at træffe nærmere Bestemmelser om Udførelse af nødvendige Arbejder og derunder beslutte, at een af Havnene skal være den ledende ved de paagældende Arbejders Udførelse. Da derhos Afgørelsen af, om Arbejderne skal udføres efter Licitation eller ved en enkelt Havns Materiel, maa tilfalde Ministeren, uden at hans Skøn i saa Henseende kan indbringes til Domstolens Paakendelse, findes Ministeriet ved at approbere, at Arbejdernes Udførelse »indtil videre« skal ske ved Aalborg Havns Materiel, ikke at have overskredet sine Beføjelser, og de Sagsøgte maa saaledes være pligtige at yde Tilskud efter den approberede Vedtægts Bestemmelser.

Medens de Sagsøgte ikke har fremsat særskilt Indsigelse mod Udregningen af de indsøgte Beløb med Renter, har de derimod hævdet, at de i al Fald maa være fritaget for at udrede den ovenanførte Sum af 19 008 Kr 58 Øre, der vedrører Regnskabsaaret 1925/26.

Til Støtte herfor har de gjort gældende, at Ministeriet for offentlige Arbejder har været uberettiget til ved sin ovenanførte Skrivelse af 17 December 1925 at tillægge den trufne Ordning: »tilbagevirkende Kraft« for Tiden fra den 1 April 1925 at regne, og at ej heller den under 10 August 1926 stadfæstede Vedtægt kan have Gyldighed tidligere end fra Begyndelsen af Regnskabsaaret 1926/27. Efter hvad ovenfor er nævnt, blev Spørgsmaalet om Udredelse af Tilskud imidlertid rejst af Sagsøgerne allerede i Aaret 1922, og ved det i Ministeriet for offentlige Arbej-



der den 14 Februar 1925 afholdte Møde blev def, som ligeledes nævnt, fra Ministeriets Side fremhævet, at en Fordeling skulde finde Sted af Udgifterne for Tiden fra den 1 April 1925, men derimod ikke for noget forud herfor liggende Tidsrum. Naar nu henses til, at de Sagsøgte, som deltog i bemeldte Møde, efter hvad der er ubestridt, ikke da rejste Indsigelse mod Tidspunktet: 1 April 1925, saavel som til, at de ved det ligeledes ovenanførte Møde i Aalborg den 30 Marts 1925 endog selv fremkom med et Forslag til Fordeling af Udgifterne for Tiden fra den 1 April 1925 og saaledes maa antages da at have været enige i, at denne Dato skulde være Udgangspunkt for den fremtidige Ordning, findes der ikke at kunne tillægges deres her under Sagen fremsatte Indsigelse mod at betale for Regnskabsaaret 1925/26 nogen Betydning.

Efter alt det saaledes anførte vil ingen af de Sagsøgte Paastande kunne tages til Følge, hvorimod der vil være at give Dom i Overensstemmelse med det af Sagsøgerne paastaaede.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 1200 Kr.

---

Onsdag den 28 Marts.

Nr 64/1928. **Murersvendenes Fagforening**  
mod  
Murermester **L Lindeskov**.

Østre Landsrets Kendelse af 21 Februar 1928: Den af de Sagsøgte, Murersvendenes Fagforening og Murerarbejds mændenes Fagforening nedlagte Afvisningspaastand kan ikke tages til Følge.

### Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de Grunde, der findes anførte i den af Murersvendenes Fagforening paakærede, af Østre Landsret afsagte Kendelse, vil denne være at stadfæste.

Thi bestemmes:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

---

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren Murermester L Lindeskov de Sagsøgte Murersvendenes Fagforening, Murerarbejds mændenes Fagfor-

ening og Overretssagfører Karl Bech in solidum tilpligtet at betale 8000 Kr med nærmere angivne Renter som Erstatning i Anledning af en af de nævnte Fagforeninger i April Maaned 1927 paa Grund af et Betalings-spørgsmaal iværksat, formentlig ulovlig Blokade.

De Sagsøgte Murersvendenes Fagforening og Murerarbejdsmændenes Fagforening har under særskilt Procedure paastaaet Sagen afvist under Henviisning til, at den efter sin Beskaffenhed henhører under den faste Voldgiftsret, idet der imellem Fagforeningerne og Sagsøgeren, der ikke er Medlem af paagældende Organisation af Arbejdsgivere, har bestaaet den Overenskomst, at den mellem Arbejdsgivernes Organisation og de sagsøgte Fagforeninger gældende Priskurant for København er lagt til Grund for Afregning af Arbejdstiden mellem Sagsøgeren og de af ham beskæftigede Svende og Arbejdsmænd henhørende under de to nævnte Fagforeninger, og at denne Afregning stedse er kontrolleret af Fagforeningerne, saaledes at der foreligger en kollektiv Overenskomst mellem de nævnte Parter, der maa bevirke, at heromhandlede Tvist i Medfør af Lov 536 4 Oktober 1919 § 4 B 4 vil være at paadømme af den faste Voldgiftsret.

Det kan imidlertid ikke antages, at Sagsøgeren ved at lønne de af ham antagne Svende og Arbejdsmænd overensstemmende med Københavns Priskurant har bundet sig til, at Tvistigheder angaaende Forholdet mellem ham og Svendene eller Arbejdsmændene skal henhøre under Afregelse af den faste Voldgiftsret, og da Fagforeningerne overfor Sagsøgerens Benægtelse ikke har godtgjort, at der iøvrigt mellem Sagsøgeren og Fagforeningerne er sluttet nogen Overenskomst, der kan begrunde Forpligtelse for ham til at indklage Organisationerne for den faste Voldgiftsret som Domsmyndighed, hvilket navnlig heller ikke findes at være en nødvendig Følge af, at han lejlighedsvis har forhandlet med Fagforeningerne, bl a om Prisspørgsmaal, vil den af Fagforeningerne nedlagte Afvisningspaastand ikke kunne tages til Følge.

Nr 79/1927.

Rigsadvokaten

m o d

**Johannes Christian Egtved og Christian Nissen Rathgen (Møldrup),**

der tiltales for Overtrædelse af Saltvandsfiskerilovgivningen.

Dom afsagt den 11 Juni 1926 af Retten for Haderslev Købstad m v: De Tiltalte, Johannes Christian Egtved og Christian Nissen Rathgen, bør inden tre Dage fra denne Doms Afsigelse bøde hver 10 Kr, deraf Halvdelen til Statskassen, den anden Halvdel til »Dansk Fiskeriforenings Hjælpefond«, hvorhos de in solidum tilsvare det offenkendte Sagens Omkostninger.

Søndre Landsrets Dom af 15 November 1926: De Tiltalte, Johannes Christian Egtved og Christian Nissen Rathgen, bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ved begge Retter, derunder til den for de Tiltalte ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Erichsen, i Salær 60 Kr og i Godtgørelse for Befordring 25 Kr, udredes af det offentlige.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Søndre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

Efter Sagens Oplysninger er det Saltvandsfiskerilovgivningen, der finder Anvendelse paa Bankel Sø som gammel Del af Søterritoriet.

Som udtalt i Landsrettens Dom har den i § 6 i Salgskontrakten af 1855 indeholdte Bestemmelse ikke hjemlet Ejeren af Ultanggaard en særlig Ret til Anbringelse af Fangstruser tværs over Søens Udløb. Det kan derhos heller ikke antages, at der ved Hævd er vundet Ret til at fiske paa den anførte Maade. Herefter vil de Tiltalte være at anse efter Lov Nr 316 af 2 Juni 1927 § 56, jfr § 12, 1 Stk, 3 Pkt, med en Straf, der findes at kunne bestemmes som ved Underretsdommen sket. Sagens Omkostninger vil være at udrede som nedenfor nævnt.

### Thi kendes for Ret:

Johannes Christian Egtved og Christian Nissen Rathgen bør hver især bøde 10 Kroner, deraf Halvdelen til Statskassen og Halvdelen til Dansk Fiskeriforenings Hjælpefond, og betale Sagens Omkostninger for Underretten. Sagens øvrige Omkostninger, derunder det ved Landsrettens Dom fastsatte Salær m m og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Møldrup 150 Kroner, udredes af det offentlige.

### Underretsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift, udstedt den 18 September 1925 tiltales under nærværende Sag Fisker og Købmand Johannes Christian Egtved og Fisker Christian Nissen Rathgen, begge af Flovt, for Overtrædelse af Lov om Saltvandsfiskeri Nr 316 af 2 Juni 1917 § 12, idet de, der har forpagtet Fiskerirettighederne i Bankel Sø af dennes Ejer, Godsejer A Christiansen, Ultanggaard, i Strid med den nævnte Lovbestemmelse fuldkomment har spærret for Fiskenes Op- og Nedgang mellem Søen og Lillebælt ved at anbringe Fangstruser tværs over de til Søen fra Lille-

bælt førende Indløb i disses fulde Bredde fra Bred til Bred. Under Sagen har Politimesteren desuden nedlagt den subsidiære Paastand, at de Tiltalte dømmes for Overtrædelse af Ferskvandsfiskeriloven af 2 Juni 1917 § 2.

De Tiltalte opgiver at være født henholdsvis den 18 Januar 1895 og den 24 Juni 1881, hvormed deres Udseende skønnes stemmende. Bankel Sø, der ejes af Godsejer Asmus From Christiansen, som har bortforpagtet Fiskeriet i samme til de Tiltalte, ligger ca 1200 m fra Havet, med hvilket den er forbundet med et Løb, der gennemsnitligt er 20—25 m bredt. Imidlertid maa det ifølge det oplyste antages, at Søens Vand er saa saltholdigt, at kun Saltvandsfisk kan leve deri. Ved Indgangen til Søen er Løbet delt i tre Mundinger, tværs over hvilke de Tiltalte har anbragt Fangstruser, saaledes at disse gaar over Mundingernes fulde Bredde fra Bred til Bred, men ved normal Vandstand kun naar op til  $\frac{1}{2}$  à 1 m fra Vandfladen.

De Tiltalte har paastaet sig frifundet, idet de dels har paaberaabt sig, at hverken Saltvandsfiskeriloven eller Ferskvandsfiskeriloven kunde finde Anvendelse paa Bankel Sø, da denne ikke hørte til Søterritoriet og heller ikke var et fersk Vand, dels at Ejeren af Søen og dennes Succesorer kunde udøve Fiskeriet, som de vilde, da der i § 6 i den Kontrakt, ved hvilken Ejeren af Søen afkøbte Staten Søen staar: »dog forbeholder jeg mig og mine Efterfølgere i Søens Besiddelse som sammes retmæssige Ejer efter Godtbefindende at besejle, fiske, sætte Net m v i samme«, i hvilken Henseende de yderligere har bemærket, at der i over 30 Aar er fisket i Søen som i denne Sag paaklaget, dels endelig at der ved den heromhandlede Udsættelse af Ruser ikke er sket en Afspærring af Tilgangen til Søen, da der over Ruserne er ladt  $\frac{1}{2}$ —1 m Vand frit.

I hvorvel Bankel Sø, der allerede i 1855 er solgt af Staten til en Privatmand, ikke kan anses som hørende til Søterritoriet, og skønt Saltvandsfiskerilovens almindelige Bestemmelser angiver sig som gældende for Saltvandsfiskeri paa Søterritoriet, maa det dog antages, at Lovens § 12, III Pkt overhovedet omhandler Anbringelse af Fangstredskaber, der spærrer for Fiskenes Op- og Nedgang i Aaer, Bække eller Indvande, uden Hensyn til, om Redskaberne anbringes paa det Omraade, som Loven særlig har for Øje, nemlig Søterritoriet eller udenfor dette, naar blot den omhandlede Virkning Spærring af Forbindelsen mellem Hav og Aaer, Bække eller Indvande foreligger.

At den ovenomtalte Bestemmelse i Kontraktens § 6 skulde indeholde en Hjemmel til at drive Fiskeri uden Hensyn til de til enhver Tid gældende Fiskerilove, eller at en tidligere Raaden i en længere Aarrække paa en Maade, der vilde have været i Strid med en først ved Genforeningen indført Fiskerilovgivning skulde kunne begrunde en Ret til en saadan Raaden kan ej heller antages. Da endelig Udsættelse af Ruser fra Bred til Bred ved alle tre Udmundinger af Løbet i Søen, selv om der lades  $\frac{1}{2}$ —1 m Vand frit ovenover, maa anses som en Spærring af Løbets Forbindelse med Bankel Sø, hvorved Fiskenes Op- og Nedgang fra salt til fersk Vand i al Fald væsenlig hindres, vil de Tiltalte være at dømme i Overensstemmelse med Anklageskriftet, hvorfor hver af dem i Medfør

af Saltvandsfiskerilovens § 56 bør bøde 10 Kr, med Halvdelen til Statskassen, Halvdelen til »Dansk Fiskeriforenings Hjælpefond«. De Tiltalte erstatter in solidum desuden det offentlige Sagens Okmostninger.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Dommeren i Haderslev Købstad m v afsagte Dom er paaanket saavel af Anklagemyndigheden som af de Tiltalte, Johannes Christian Egtved og Christian Nissen Rathgen, der i Følge her for Retten fremlagte Attester er fødte som i den indankede Dom angivet, og som ikke ses tidligere tiltalte eller straffede.

Af de foreliggende Oplysninger fremgaar, at det Fiskeri, hvorom Sagen drejer sig, alene er Aalefiskeri, at de Ruser, der er anbragt i Bankel Sø's tre Mundinger vendte ind mod Søen, har saa store Masker, at Aaleynglen kan gaa igennem dem ud i Løbet, samt at Aalefangsten kun er udøvet og Ruserne sat i Maanederne August til Oktober hvert Aar.

For Landsretten har de Tiltalte gjort gældende, at de skiftende Ejere eller Forpagtere af Ultanggaard siden Aaret 1859 har drevet Aalefiskeriet paa samme Maade og i samme Udstrækning som nu, altsaa ved Fangstruser anbragte som i den indankede Dom beskrevet og til de Tidspunkter, som ovenfor er nævnt.

Foreløbig skal bemærkes, at Ordningen af Fiskerivæsnet i den tyske Tid henhørte under de enkelte Landes Ret (»Landesrecht«), og at derfor Muligheden af Hævdserhvervelse paa dette Omraade har staaet aaben ogsaa efter den tyske Rigslov »Bürgerliches Gesetzbuch«s Ikrafttræden den 1 Januar 1900.

I den indankede Dom er det rettelig antaget, at § 6 i Salgskontrakten af 1855 fra den danske Stat til den nuværende Ejers Bedstefader ikke i og for sig hjemler Ejeren af Ultanggaard en særlig Ret til Anbringelse af Fangstruser tværs over Søens Udløb. Der maa imidlertid her under Sagen gaas ud fra, at der fra Ejerne af Ultanggaards Side — dels direkte, dels ved Forpagtere — gennem lange Tider, i hvert Fald fra før 1890, og indtil Genforeningen i 1920 er udøvet uindskrænket Fiskeriraadighed over Bankel Sø i det ovenfor angivne Omfang, derunder ogsaa ved Anbringelse af spærrende Ruser over Søens tre Udløb, samt at denne Raadighed er sket paa Grundlag af og i Tillid til den ved det gamle Adkomstdokument formentlig hjemlede Ret. Idet man herefter ikke vil kunne forkaste de Tiltaltes Paastand om, at der gennem Hævd er skabt en særlig Adkomst til Fiskeri i Bankel Sø for Ejerne af Ultanggaard, hvilken Særret i Følge § 10 i Lov Nr 339 af 28 Juni 1920 om Indførelse af dansk Lovgivning om Saltvandsfiskeri i de sønderjydske Landsdele ikke skal lide nogen Indskrænkning ved denne Lov, og da de Tiltalte har forpagtet Fiskeriet af den berettigede og ikke har udøvet det i videre Udstrækning end hjemlet ved den tidligere Brug, vil de være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale. Alle af Sagens Behandling

for begge Retter flydende Omkostninger, derunder til den for dem ved Landsretten beskikkede Forsvarer i Salær 60 Kr og i Godtgørelse for Befordring 25 Kr vil være at udrede af det offentlige.

---

Torsdag den 29 Marts.

Nr 89/1927. Firmaet **L Jacobsen** ved dets Indehaver, Fabrikant **John Jacobsen** (Bruun)

mod

Generalmajor **P M Knudsen**, Tømrmester **J P Olsen** og Gartner **J A Jensen** (Bang)

og

Generalmajor **P M Knudsen**, Tømrmester **J P Olsen** og Gartner **J A Jensen** (Bang)

mod

Aktieselskabet **Hillerød Savværk** i Likvidation (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanten Firmaets Jacobsens Forpligtelse til at deltage i Udgifterne til Forrentning og Amortisation af Anlægssummen for et Sporanlæg.

Østre Landsrets Dom af 31 Januar 1927: Sagsøgte, Firmaet L Jacobsen ved dets Indehaver Fabrikant John Jacobsen, bør til Sagsøgerne, Generalmajor P M Knudsen, Tømrmester J P Olsen og Gartner J A Jensen, betale de paastævnte 603 Kr 89 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 15 December 1926, til Betaling sker. De Sagsøgte A/S Hillerød Savværk i Likvidation bør for Tiltale af Sagsøgerne fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte Jacobsen til Sagsøgerne med 400 Kr og til det sagsøgte A/S Hillerød Savværk i Likvidation med 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten, Firmaet L Jacobsen ved dets Indehaver, Fabrikant John Jacobsen, paastaar sig frifundet for de Indstævnte, Generalmajor Knudsens, Tømrmester Olsens og Gartner Jensens Tiltale. De nævnte Indstævnte, der har indstævnet Aktieselskabet Hillerød Savværk i Likvidation for Højesteret, paastaar principalt Dommen stadfæstet, medens de subsidiært paastaar Hillerød Savværk dømt til at betale dem 9915 Kroner 79 Øre. Det bemærkes herved, at der efter Proceduren for Højesteret er Enighed om, at Firmaet L Jacobsen er pligtigt til at deltage i Betalingen af, hvad det koster at vedligeholde det af de tre fornævnte

Indstævnte anlagte Spor. Firmaet L Jacobsen har sluttet sig til den nævnte subsidære Paastand. Hillerød Savværk paastaar sig frifundet.

Af Sagen fremgaar det, at de Arealer, paa hvilke det ovennævnte Spor er anlagt, ikke tilhører Knudsen, Olsen og Jensen, men Andelsselskabet Rangerstationen. Derimod gøres det gældende af Knudsen, Olsen og Jensen, at selve Sporet tilhører dem. Paa dette Spørgsmaal findes det imidlertid ikke nødvendigt at komme ind. Herved bemærkes, at det for Sagen maa være afgørende, at de Arealer, paa hvilke Sporet er anlagt, ligger udenfor de udstykkede Parceller, og at det, som Sagen foreligger oplyst, maa antages, at det er Knudsen, Olsen og Jensen, hvem Retten til af Brugerne at opkræve Bidrag til Anlægssummens Forrentning og Amortisation tilkommer. Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Firmaet L Jacobsen at burde betale til Generalmajor Knudsen, Tømrrmester Olsen og Gartner Jensen 800 Kroner og til Aktieselskabet Hillerød Savværk i Likvidation 400 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Firmaet L Jacobsen ved dets Indehaver John Jacobsen til Generalmajor P M Knudsen, Tømrrmester J P Olsen og Gartner J A Jensen 800 Kroner og til Aktieselskabet Hillerød Savværk i Likvidation 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Generalmajor P M Knudsen, Tømrrmester J P Olsen og Gartner J A Jensen, ejede i sin Tid nogle Arealer i Valby mellem Gerdasgade mod Nord, Godsbanesporet mod Syd og strækkende sig langs Gl Køgevej. For lettere at kunne faa disse Arealer udstykkede og solgte til Fabriker anlagde Sagsøgerne et Spor imellem Parcellerne, der havde Tilknytning til et i Forvejen eksisterende Opstillingsspor, der stod i Forbindelse med Godsbanesporene. Ved Salg af Parcellerne indføjede Sagsøgerne i Salgsdokumenterne en Bestemmelse, der var noget varieret, men i Hovedsagen gik ud paa følgende: »Sælgerne anlægger, saasnart ske kan uden Udgifter for Køberen Sporforbindelse med Statsbanerne, saaledes som paa det vedhæftede Kort angivet, men Køberen er med Hensyn til Benyttelsen af bemeldte Spor og den hertil knyttede

Forpligtelse til aarlig at svare andelsmæssig Afgift til Forrentning, Vedligeholdelse og Amortisation af det hele Sporanlæg — dog for det af Sælgeren bekostede Sidespor til Opstillingssporet kun med  $\frac{1}{3}$  Part aarlig, indtil det Tidspunkt, da der foruden Køberer er 2 andre Brugere af Sporet, som ligeledes betaler andelsmæssig Afgift — pligtig at underkaste sig lige Vilkaar med de øvrige Brugere af det for nærværende og tilgrænsende Ejendomme fælles Sporanlæg alt overensstemmende med de herom trufne Aftaler særlig paa et den 12 April d A af de paagældende Brugere afholdt Møde, hvor Sælgerne og Køberer var repræsenteret.

Herefter er Køberer pligtig til, saasnart Sporanlægget er approberet af Statsbanerne, at tiltræde saavel Deklarationen mellem Sodafabrikkerne som Ejer af Matr Nr 466 og Ejeren af Matr Nr 10 a vedrørende de paa disse Ejendomme anlagte Sporforbindelser som Deklarationer, der i Anledning af det nye Sporforbindelsesanlæg bliver at udstede af Sælgeren og Sodafabrikkerne.«

Der eksisterede forinden et lignende Spor over det omtalte Matr Nr 10 a, der tilhørte andre Ejere, til det foran omtalte Opstillingsspor. Disse Sporanlæg var anlagt af Ejeren af Matr Nr 10 a, og der var paalagt Køberne af de fra 10 a udstykkede Parceller en Forpligtelse til aarligt at svare et Beløb af  $\frac{1}{10}$  af Anlægssummen til Vedligeholdelse, Forrentning og Amortisation, saaledes at Anlægssummen amortiseredes med det Beløb, der ikke var medgaaet til Vedligeholdelse og Forrentning. Blandt Køberne af Parceller fra Matr Nr 10 a var Sagsøgte, Fabrikant John Jacobsen. En lignende Ordning traf Sagsøgerne ved den foran citerede Bestemmelse for det af dem anlagte Spor. Sagsøgerne har solgt en Parcel Nr 1293 til det sagsøgte Selskab, A/S Hillerød Savværk, og tillige en Parcel Nr 1476 til Sagsøgte Jacobsen. Ejerne af de Parceller, der benyttede saavel Sporet over 10 a som det af Sagsøgerne anlagte Spor og Opstillingssporet sluttede sig sammen i et Selskab, kaldet A/S\*) Rangerstationen, der bl a anlagde Remise og lignende. Medlemmerne af A/S\*) Rangerstationen betalte aarlige Bidrag til Udgifterne. Sagsøgte Jacobsen var Medlem af Rangerstationselskabet, idet han benyttede Sporet over Matr Nr 10 a, medens han derimod i hvert Fald indtil for ganske nylig som Ejer af den af ham hos Sagsøgerne købte Parcel Nr 1476 ikke benyttede det af Sagsøgerne anlagte Spor, og derfor heller ikke betalte noget Bidrag til Anlæggets Vedligeholdelse, Forrentning og Amortisation, ligesom han som Ejer af Parcel Nr 1476 heller ikke var Medlem af Rangerstationen. Ved Købekontrakt af 30 Juni 1925 efterfulgt af Skøde af 30 December s A overdrog A/S Hillerød Savværk Ejendommen Parcel Nr 1293 til Sagsøgte Jacobsen. Forhandlingerne om Salget fandt Sted mellem Jacobsen og Direktøren for Hillerød Savværk, og det er givet, at under disse Forhandlinger var Spørgsmaalet om det foran omtalte Sporanlæg og Spørgsmaalet om dets Vedligeholdelse etc ikke paa Tale. Overdragelsedokumenterne blev udfærdiget af Jacobsens Sagfører, som havde faaet Hillerød Savværks Skøde fra Sagsøgerne, indeholdende den ovenciterede Bestemmelse, udleveret. I Købekontrakten og i Skødet til Jacobsen optoges der ingen Bestemmelse om

\*) Skal være »Andelsselskabet«.



Sporanlæget medens der blev fastsat en Bestemmelse om, at Jacobsen skulde betale et vist Beløb for Overtagelse af A/S Hillerød Savværks Andel i Selskabet Rangerstationen. Da Sagsøgerne afkrævede Jacobsen Sporbidrag for Tiden fra 1 Januar til 31 Juli 1926 med 603 Kr 89 Øre, vægrede han sig ved at betale Beløbet og henviste til at faa Beløbet hos Hillerød Savværk. Sagsøgerne har derefter anlagt nærværende Sag, under hvilken de principalt har paastaet Sagsøgte, Firmaet L Jacobsen ved dets Indehaver Fabrikant John Jacobsen, dømt til at betale 603 Kr 89 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Berammelse, den 15 December 1926, til Betaling sker, subsidiært har de paastaet A/S Hillerød Savværk, der er traadt i Likvidation, dømt til at betale foruden de omtalte 603 Kr 89 Øre den Savværket paahvilende Trediedel af Restskylden for Sporanlæget pr 1 Juli 1926 med Renter, hvilken Trediedel udgør 9311 Kr 90 Øre samt en Trediedel af den kapitaliserede Udgift til Sporets Vedligeholdelse med 3750 Kr, ialt 13 665 Kr 79 Øre med Renter som foran nævnt.

Sagsøgte Jacobsen har paastaet sig frifundet, idet han gør gældende, at da Sporanlæget ikke har været paa Tale under Forhandlingerne, og hverken Købekontrakten eller Skødet indeholder nogen Bestemmelse om Anlæget, har han været berettiget til at gaa ud fra, at Købesummen var fastsat under Hensyn til, at Køberne ikke skulde have nogen Forpligtelse til at bidrage til Sporet. Han har derhos sluttet sig til Sagsøgernes subsidiære Paastand.

Det sagsøgte A/S Hillerød Savværk har paastaet sig frifundet, idet de hovedsagelig gør gældende, at da de ved Overdragelsen af Parcelen har ophørt at bruge Sporene, og Brugen er overgaaet til Jacobsen, har han og ikke de nogen Pligt til at betale Sporbidrag.

Det er givet, at Sporet er anlagt paa Arealer, som stadig tilhører Sagsøgerne og altsaa ligger udenfor de udstykkede Parceller. Da Skødet fra A/S Hillerød Savværk ikke giver Sagsøgte Jacobsen nogen Ret til vederlagsfrit at benytte Sporanlæget, maa han være pligtig til at betale de Beløb, der af Sagsøgerne forlanges for Brugen af Anlæget, saa meget mere som han er Ejer af en af Matr Nr 10 a udstykket Parcel og som Ejer af Parcel Nr 1476 har maattet være ganske klar over, hvorledes Forholdene var ordnet, og han ses ikke at have haft nogen-somhelst Grund til at tro, at A/S Hillerød Savværk havde paataget sig for Fremtiden at betale de Bidrag, der skulde betales for Brugen af Anlæget. Sagsøgte Jacobsen vil derfor være at dømme i Overensstemmelse med Sagsøgernes Paastand.

Det sagsøgte A/S Hillerød Savværk vil være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte Jacobsen have at betale til Sagsøgerne med 400 Kr og til det sagsøgte A/S Hillerød Savværk med 150 Kr.

---

Fredag den 30 Marts.

Nr 107/1927. Aktieselskabet **Svejbæklund** (Cohn)

mod

**Frivilligt Drengeforbund** (Oluf Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at tilskøde Indstævnte et Areal.

Østre Landsrets Dom af 26 Februar 1927: Sagsøgte, A/S Svejbæklund, bør til Sagsøgerne, Frivilligt Drengeforbund, tilskøde eller fremskaffe Skøde, hæftelsesfrit, paa det paa en fremlagt Udstykningsplan over 2 Zone af Svejbæklunds Salgsarealer, Matr Nr 9 a og 10 af Ry Bys Nørreskov, Ry Sogn, med rødt indrammede Areal, nemlig Parcellerne Nr 23—36, en Del af Nr 55, Nr 56—67, Nr 116 samt det som »fælles Strandareal« betegnede Areal ialt ca 13 Tdr Land, saaledes 1) at der skal være fri Færdselsret over den ene af de over Arealet førende Veje og ad den langs Arealet gaaende Vej til Vandet, 2) at der for Beboerne af Limbjerggaarden og Limbjerglystgaarden skal være fri og uhindret Adgang til det fælles Strandareal, og iøvrigt saaledes, 3) at der paalægges de overdragne Arealer de for Aktieselskabet Svejbæklunds Salgsarealer gældende Servituter og Byrder, dog at de under Nr 3 nævnte Servituter og Byrder først skal være gældende, naar Sagsøgerne maatte paabegynde Udstykning af det overdragne Areal til Bebyggelse, alt mod en kontant Købesum af 200 Kr pr Td Land. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte 250 Kr til Sagsøgerne. At efterkommes inden fire Uger fra Dommens Afsigelse at regne under Adfærd efter Leven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret paastaar Aktieselskabet sig principalt frifundet. Subsidiært paastaar Aktieselskabet sig dømt til at udfærdige Skøde til Indstævnte i Overensstemmelse med et af Selskabet for Højesteret som Bilag X fremlagt Udkast. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet, dog saaledes at der i Skødet optages en Bestemmelse om, at Arealet, foruden til Udstykning til Villabebyggelse, kun maa anvendes til Indretning af en Uddannelseslejr for unge Mennesker i Sekstenaarsalderen eller derover.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog med den af Indstævnte nævnte Tilføjelse.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Aktieselskabet at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Skødet yderligere skal indeholde den Be-

stemmelse, at Arealet, foruden til Udstykning til Villabebyggelse, kun maa anvendes til Indretning af en Uddannelseslejr for unge Mennesker i Sækstenaarsalderen eller derover. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Svejbjæklund, til Indstævnte, Frivilligt Drengeforebund, med 400 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 4 Uger efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgerne, Frivilligt Drengeforebund, Sagsøgte, A/S Svejbjæklund, tilpligtet at tilskøde eller fremskaffe Skøde til Sagsøgerne, hæftelsesfrit paa det paa en fremlagt Udstykningsplan over 2 Zone af Svejbjæklunds Salgsarealer, Matr Nr 9 a og 10 af Ry Bys Nørreskov, Ry Sogn med rødt indrammede Areal, nemlig Parcellerne Nr 23—36, en Del af Nr 55, Nr 56—67, Nr 116 samt det som »fælles Strandareal« betegnede Areal, ialt ca 13 Tdr Land, uden væsentlig andre Indskrænkninger i Brugen, end at Beboerne af Limbjerggaarden og Limbjerglystgaarden har Adgang til det fælles Strandareal, alt mod en konstant Købesum af 200 Kr pr Td Land.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet det gøres gældende, at Selskabet vel gennem en Repræsentant, Overretssagfører Emil Petersen, har forpligtet sig til at sælge ovennævnte Areal, men at Emil Petersen ved Handlens Afslutning er gaaet ud fra, at Køberne var »K F U M«, og at Sagsøgte, der lægger afgørende Vægt paa, at det ikke drejer sig om et Dreng-Forbund, derfor ikke mener at være bundet overfor Sagsøgerne.

Sekretær i F D F cand theol Axel Bang har som Vidne forklaret, at Forbundet, der i nogen Tid havde søgt et Areal, hvor der kunde etableres en Uddannelseslejr for deres Førere, fik at vide, at Sagsøgte udstykkede Arealer ved Juul Sø. Vidnet henvendte sig derefter, paa Foranledning af Selskabets Salgskommissionær, til Overretssagfører Emil Petersen den 10 September 1926 og forhandlede med ham om Køb af et Stykke Jord, men der blev ikke ved den Lejlighed truffet nogen Aftale. Den 17 s M henvendte Bang sig, ledsaget af det nedenfor nævnte

---

Færdig fra Trykkeriet den 18 April 1928

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokollsekretærer.

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 5.

---

Fredag den 30 Marts.

Vidne, atter til Overretssagfører Emil Petersen; Vidnet ved, at han ved begge Lejligheder præsenterede sig som Sekretær i »F D F«.

Efter nogen Forhandling blev man enig, og Overretssagfører Emil Petersen førte derefter 2 Telefonsamtaler nemlig med de 2 Likvidatorer i A/S Hellerup Bank — Banken var Indehaver af samtlige Aktier i det sagsøgte Selskab —; efter at have faaet Likvidatorernes Samtykke blev Handlen afsluttet. Vidnet hørte under en af Telefonsamtalerne, at Overretssagfører Emil Petersen betegnede Køberne som »K F U M«, han rettede det til »F D F«, og hørte, at Emil Petersen lod Rettelsen gaa videre til den, med hvem han da talte. Vidnet spurgte, før Handel blev afsluttet, om der hvilede Servituter paa Arealet og fik Oplysning om, at Ejerne af 2 bortsolgte Arealer havde Adgang til det »fælles Strandareal«, men at der med dem nok kunde træffes en fornuftig Aftale; om andre Servituter vilde der ikke blive Tale, før Forbundet udstykkede til Villabebbyggelse.

Sekretær i F D F Skjød-Petersen har som Vidne forklaret, at han den 17 September 1926 sammen med Sekretær Bang henvendte sig til Overretssagfører Emil Petersen for at købe det omhandlede Areal ved Juul Sø, at de præsenterede sig som Sekretærer i »F D F«, at Overretssagføreren i Samtalens Løb nogle Gange betegnede Køberne som »K F U M« men at han gentagne Gange blev retledet derhen, at det var »F D F«; han kan ikke erindre, om saadan Rettelse fandt Sted under en af de ovenfor omtalte Telefonsamtaler.

Om Servituterne har Skjød-Petersen forklaret i Overensstemmelse med Sekretær Bang.

Overretssagfører Emil Petersen, der under Sagen har givet Møde for Sagsøgte, har ikke benægtet Rigtigheden af de refererede Vidneforklaringer; han er gaaet ud fra, at han handlede med »K F U M«, men har iøvrigt ikke lagt nogen afgørende Vægt herpaa.

Da det under de oplyste Omstændigheder findes at maatte gaa ud over Sagsøgte, at der har foreligget en Misforstaaelse om Køberne, vil Sagsøgtes principale Paastand ikke kunne tages til Følge.

Subsidiært har Sagsøgte nedlagt Paastand paa, at Overdragelsen af det omhandlede Areal gøres afhængig af, at Parterne bliver enige om de servitutmæssige Byrder, der paalægges det solgte, og mere subsi-

diært, at der paalægges Arealet de for Aktieselskabet Svejbjæklunds Salgsarealer gældende Servituter og Byrder.

Efter Sagens Oplysninger vil der med Hensyn til Spørgsmaalet om Servituter være at give Dom saaledes, 1) at der skal være fri Færd-selsret over den ene af de over Arealet førende Veje og ad den langs Arealet gaende Vej til Vandet, 2) at der for Beboerne af Limbjerggaar-den og Limbjerglystgaarden skal være fri og uhindret Adgang til det fælles Strandareal, og iøvrigt saaledes, 3) at der paalægges de over-dragne Arealer de for Aktieselskabet Svejbjæklunds Salgsarealer gæl-dende Servituter og Byrder, dog at de under Nr 3 nævnte Servituter og Byrder først skal være gældende, naar Sagsøgerne maatte paabegynde Udstykning af det overdragne Areal til Bebyggelse.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 250 Kr.

---

Nr 169/1927. Firmaet **Keller & Co** (Martensen-Larsen)  
 mod  
 Interessentskabet »Factio« (Gelting).

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at tilbagebetale et modtaget Forskudsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 28 April 1927: De Sagsøgte, Interes-sentskabet »Factio«, bør inden 8 Uger efter denne Doms Afsigelse levere Sagsøgerne, Firmaet Keller & Co, Maskiner og Varer af den i Overens-komsten af 14 Januar 1924 omhandlede Art til Beløb 12 318 Kr 24 Øre, men bør iøvrigt for Tiltale af Sagsøgerne i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter Dommens Afsigelse. At efterkomme under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den af Firmaet Keller & Co for Højesteret nedlagte Paa-stand gaar ud paa, at Indstævnte dømmes til at betale Firmaet 12 318 Kroner 24 Øre med Renter. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet. For Højesteret foreligger herefter til Afgørelse kun det Spørgsmaal, om Firmaet kan kræve det nævnte Beløb kon-tant betalt.

Af Proceduren for Højesteret fremgaar, at de af Komman-ditisten i Firmaet stillede Krav om Ændring i Overenskomsten af 21 August 1926 blev accepteret af Indstævnte, og at denne Over-enskomst derfor var traadt i Kraft, da Forholdet mellem Par-terne blev bragt til Ophør.

I Overenskomsten af 1926 findes optaget en Bestemmelse

om, at der ikke fra nogen af Parternes Side kan rejses Krav hidrørende fra Misligholdelse af det hidtil bestaaende Kontraktforhold. I Overenskomsten findes endvidere en saalydende Bestemmelse: »Keller & Co kan selvfølgelig i hver Maaned forlange leveret Maskiner m v svarende til de 3000 Kr, Factio maa trække a conto, men herudover paahviler der kun efter nærmere Aftale Factio nogen bestemt Leveringspligt.«

Efter alt, hvad der foreligger, findes Firmaet i Mangel af klar modstaaende Bestemmelse at have Krav paa at faa det af Firmaet som Forskud betalte Beløb kontant tilbagebetalt, og der vil herefter være at give Dom overensstemmende med Firmaets Paastand.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Firmaet med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Interessentskabet »Factio«, bør til Appellanten, Firmaet Keller & Co, betale 12 318 Kroner 24 Øre med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 21 Marts 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage fra denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Firmaet Keller & Co, endelig paastaat de Sagsøgte, Interessentskabet »Factio«, tilpligtet at betale et Beløb, stort 20 382 Kr 56 Øre, tilligemed Renter 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 21 Marts 1927, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaat sig frifundet mod Levering af Maskiner og Varer til Beløb 12 318 Kr 24 Øre.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

I Henhold til Overenskomst af 14 Januar 1924 med senere Ændringer overdrog de Sagsøgte til Sagsøgerne Eneforhandlingen for Danmark, Norge, Sverige og Finland af en af de Sagsøgte fremstillet Maskine til Træbearbejdning med Tilbehør. Ifølge Overenskomstens § 3, saaledes som denne er ændret ved en Overenskomst af 11 December 1925, var Sagsøgerne forpligtede til fra den 1 Februar 1926 at regne i hvert løbende Halvaar at aftage Maskiner eller andre Varer, dog ikke Motorer, for mindst 42 000 Kr. Betalingen skulde af Sagsøgerne erlægges ved Udløbet af hver Maaned for de i Maanedens Løb bestilte Varer, men de Sagsøgte var berettigede til i Løbet af hver Maaned uanset Bestillingens Størrelse at trække et a conto Beløb paa indtil 5000 Kr, første Gang i Februar Maaned 1926.

I Overenskomsten af 11 December 1925 hedder det derhos:

»Forsaavidt Forhandlerne i noget Halvaar ikke aftager Varer foruden Motorer, for mindst 42000 Kr, er »Factio« berettiget til at opsigse Overenskomsten med en Maanedes Varsel til den 1 i en Maaned, men »Factio« bliver da pligtig til ved Overenskomstens Ophør at overtage det Lager, som Forhandlerne ligger inde med af »Factio«s Varer, og betale disse, forsaavidt angaar nye Varer med Indkøbsprisen, og forsaavidt angaar returnerede Varer med Indkøbsprisen + Omkostninger med Fradrag af indgaaede Afdrag fra vedkommende Køber.

Det Beløb, som »Factio« saaledes vil have at tilsvare, forrentes med 6 pCt p a og erlægges successive i Løbet af 1 Aar fra Overenskomstens Ophævelse at regne. Den samme Forrentning og Tilbagebetalingsmaade skal finde Anvendelse med Hensyn til Beløb, som »Factio«, naar saadan Opsigelse foreligger, eventuelt er pligtig at tilsvare som Følge af, at de a conto har trukket større Beløb end deres Tilgodehavende for leverede Maskiner m v andrager.«

Under 21 August 1926 blev der afsluttet en Tillægsoverenskomst mellem Parterne, hvorved det bl a i § 2 bestemtes, at det Beløb, 5000 Kr, som de Sagsøgte hidtil hver Maaned havde maattet trække paa Sagsøgerne, nedsattes fra og med August Maaned 1926 at regne til 3000 Kr, hvorhos der som § 6 blev indsat saalydende nye Bestemmelse angaaende Opsigelse af Kontraktsforholdet mellem Parterne:

»Saavel Factio som Keller & Co skal til enhver Tid, selvom der ikke foreligger nogen Misligholdelse af den mellem dem bestaaende Kontrakt, kunne opsigse denne Kontrakt med en Maanedes Varsel til den 1 i en Maaned.«

Det var i den nævnte Tillægsoverenskomst betinget, at den for at være bindende for de Sagsøgte skulde tiltrædes af en Kommanditist i Firmaet Keller & Co, men vedkommende Kommanditist stillede Krav om visse Ændringer i Overenskomsten, hvorom der ikke opnaaedes Enighed mellem Parterne, og Sagsøgerne opsagde derefter under 22 September 1926 i Medfør af § 6 i Tillægsoverenskomsten af 21 August 1926 den med de Sagsøgte bestaaende Overenskomst om Eneforhandling af Træbearbejdningsmaskinen m v til Ophør den 1 November s A, hvilken Opsigelses Modtagelse blev anerkendt af de Sagsøgte under 23 September 1926. Sagsøgerne gør nu under Henviisning til den ovenciterede Bestemmelse i Overenskomsten af 11 December 1925 gældende, at de dels efter sket Fradrag af forskellige, de Sagsøgte tilkommende Modkrav har Krav paa Tilbagebetaling af et kontant Beløb, stort 12318 Kr 24 Øre, som de Sagsøgte har modtaget for meget gennem de maanedlige a conto Betalinger, dels har Krav paa Betaling af et Beløb, stort 8064 Kr 32 Øre for Varer, de Sagsøgte ved Kontraktsforholdets Ophør har taget tilbage eller dog i Henhold til Kontraktens Bestemmelser er pligtige at tage tilbage.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsestaastand gjort gældende, at Sagsøgerne ikke har Krav paa kontant Tilbagebetaling af nogen Del af de erlagte a conto Betalinger, men kun kan forlange at faa leveret Maskiner og andre Varer til det anførte Beløb, og at de Sagsøgte ikke ifølge Kontrakten har nogen Forpligtelse til at tage de Maskiner og

Varer tilbage, som Sagsøgerne laa inde med ved Kontraktforholdets Ophør, og som, for saa vidt de opbevares paa de Sagsøgte Lager, henligge der for Sagsøgernes Regning og Risiko. De Sagsøgte har i saa Henseende nærmere anført, at Sagsøgerne ifølge Overenskomst af 14 Januar 1924, saaledes som denne er ændret ved Overenskomst af 11 December 1925, havde Pligt til fra de Sagsøgte at aftage Maskiner og andre Varer, dog ikke Motorer, for mindst 42 000 Kr halvaarlig, og at Sagsøgerne skulde betale a conto for disse Varer 5000 Kr maanedlig, altsaa 30 000 Kr halvaarlig. Det var Meningen med denne Ordning, at de Sagsøgte skulde have Sikkerhed for, uanset om Sagsøgerne overholdt deres Aftagningspligt, at oppebære disse 5000 Kr maanedlig — ved Tillægsoverenskomsten af 21 August 1926 nedsat til 3000 Kr maanedlig — medens den resterende Del af det Beløb, for hvilket Sagsøgerne skulde aftage Maskiner og andre Varer, først forfaldt ved Udløbet af hver Maaned for de i Maanedens Løb bestilte Varer. Sagsøgerne har imidlertid i høj Grad misligholdt deres Aftagningspligt, og Følgen heraf har været, at de Sagsøgte har modtaget som Forskud ialt 13 811 Kr 08 Øre mere end der er leveret Maskiner og andre Varer for. Naar i det sidstnævnte Beløb fradrages forskellige Modkrav til samlet Beløb 1492 Kr 84 Øre udkommer det ovenanførte Beløb 12 318 Kr 24 Øre. De Sagsøgte erkender, at de er pligtige til at levere Sagsøgerne Maskiner m v for dette Beløb, men de hævde, at der ikke i Kontrakten haves nogen Hjemmel for, at Sagsøgerne, der har misligholdt deres Aftagningspligt, i det foreliggende Tilfælde, hvor de selv har opsagt Kontrakten, skulde kunne kræve kontant Tilbagebetaling af de for meget erlagte Forskud. De Sagsøgte gør endvidere gældende, at der under de anførte Omstændigheder heller ikke i Kontrakten haves nogen Hjemmel for, at de skulde være forpligtede til at tage de Maskiner m v, som Sagsøgerne ved Kontraktforholdets Ophør laa inde med, og som hidrørte fra de Sagsøgte, tilbage og betale disse. De Sagsøgte har derhos benægtet, at de overfor Sagsøgerne skulde være gaaet ind paa at tage de paagældende Effekter tilbage.

Under Domsforhandlingen har bl a Indehaveren af Firmaet Keller & Co, Ingeniør Valdemar Keller, og den ene af Interessenterne i Interessentskabet »Factio«, Fabrikant Axel Louis Hansen, afgivet Forklaring. Ingeniør Keller forklarede, at han under en Samtale med Interessenterne i »Factio« spurgte disse, om han maatte sælge deres Maskiner ogsaa efter den 1 November 1926, og modtog et afslaaende Svar; han maatte dog paa Anledning erkende, at han ikke udtrykkelig gjorde opmærksom paa, at der kun tænktes paa Salg af de Maskiner, hans Firma laa inde med ved Kontraktforholdets Ophør, han havde iøvrigt faaet den Opfattelse, at de Sagsøgte var indforstaaede med, at de skulde overtage de Maskiner og andre Varer, som ikke var solgte, idet det havde været paa Tale, at Reparation af de defekte Maskiner skulde ske paa Firmaets Bekostning, saaledes at Beløbet fragik i dets Tilgodehavende hos de Sagsøgte.

Fabrikant Hansen forklarede, at Interessentskabet »Factio« ikke var indgaaet paa at tage de Maskiner og Varer tilbage, som var i Behold ved Kontraktforholdets Ophør. Interessentskabet havde heller ikke



nægtet Sagsøgerne Tilladelse til at sælge dem; han havde forstaaet Ingeniør Kellers Forespørgsel som gaaende ud paa, at han ønskede at bevare Eneforhandlingsretten med Hensyn til Interessentskabets Maskiner ogsaa for Tiden efter 1 November 1926, og det havde Interessentskabet maattet afslaa, fordi det havde truffet Foranstaltninger til selv at overtage Forhandlingen.

Den Bestemmelse, hvorefter hver af Parterne til enhver Tid, selvom der ikke foreligger nogen Misligholdelse af den mellem dem bestaaende Kontrakt, skal kunne opsiges samme, er som ovenanført først kommet til Eksistens ved Tillægsoverenskomsten af 21 August 1926 § 6, og der indeholdes ikke i denne Overenskomst nærmere Regler om, hvorledes Forholdet mellem Parterne i Tilfælde af Opsigelse i Henhold til Overenskomsten skal afvikles. De i Overenskomsten af 11 December 1925 indeholdte Bestemmelser om Afviklingen af Parternes Mellemværende i Tilfælde af, at de Sagsøgte paa Grund af Sagsøgernes Misligholdelse af deres Aftagningspligt opsiges Overenskomsten, findes derhos ikke at kunne komme til Anvendelse i det foreliggende Tilfælde, hvor det er Sagsøgerne, der har opsagt Kontraktforholdet. Retsforholdet mellem Parterne maa herefter afgøres uden Støtte i kontraktlige Bestemmelser, og herefter findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at det ikke vil kunne paalægges dem at tilbagebetale de oppebaarne Forskudsbeløb for Varer, som alene som Følge af Sagsøgernes Misligholdelse af deres Aftagningspligt ikke er blevet leverede, og at der ikke kan paahvile dem nogen Forpligtelse til at tilbagetage de af Sagsøgerne bestilte og af de Sagsøgte leverede, endnu i Behold værende Maskiner og Varer, hvorved bemærkes, at det overfor de Sagsøgtes Benægtelse ikke ved det i Sagen oplyste kan anses godtgjort, at de skulde have forbudt Sagsøgerne at disponere over disse Effekter, eller at de under Forhandlingerne med Ingeniør Keller skulde være gaaet ind paa at tage dem tilbage. Den Omstændighed, at en Del af de leverede Maskiner og andre Varer er beroende paa de Sagsøgtes Lager, maa være uden Betydning, idet det af Sagsøgerne er erkendt, at de med de Sagsøgtes Samtykke i vidt Omfang har benyttet disses Lager som Opbevaringssted for de af dem aftagne Maskiner og andre Varer, og det efter de Sagsøgtes Procedure maa forudsættes, at de stadigt staar til Sagsøgernes Disposition.

De Sagsøgtes Paastand vil derefter i sin Helhed være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgerne findes at burde tilsvare de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

---

Mandag den 2 April.

Nr 214/1927.

Rigsadvokaten

mod

**Niels Peder Bjergholt (Fich),**

der tiltales efter Straffelovens §§ 225 og 226.

Østre Landsrets Dom af 8 Juni 1927: Tiltalte Niels Peder Bjergholt bør straffes med simpelt Fængsel i en Maaned og betale de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder i Salær til Sagfører Gormsen, 80 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Niels Peder Bjergholt til Højesteretssagfører Fich 300 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, hvori Forundersøgelsen har været foretaget ved Retten for Frederiksberg Birks 1 Afdeling, tiltales i Henhold til et af Statsadvokaten for Sjælland den 1 April 1927 udfærdiget Anklageskrift, saaledes som dette er ændret under Domsforhandlingen, Niels Peder Bjergholt til Straf efter Straffelovens §§ 225 og 226,

1) for den 30 Marts 1925 mod bedre Vidende at have anmeldt Overretssagfører R Hauschultz, København, til Frederiksberg Politi som skyldig i Bedrageri, hvilken Sigtelse han fastholdt under en Afhøring hos Københavns Politi den 4 April s A.

2) for at have skrevet og til Sjællands Stiftamt indsendt en den 6 April 1925 dateret Skrivelse saalydende:

»Overretssagfører R Hauschultz, Ved Stranden 4, opbevarer for mine 2 Børn, der er henholdsvis 10 og 8 Aar ca Kr 16000, som jeg har betalt, over H har jeg indgivet Klage til Københavns Politi, hvori han sigtes for Bedrageri med Hensyn til omtalte Beløb, og jeg nærer Frygt for, at alle Pengene forsvinder, Hauschultz har ingen synderlig Forretning og ejer intet. Da Beløbet ikke kan anvendes af Børnene (der

lever under meget smaa Forhold) før de bliver Voxne, ville det være rimeligt, at de blev indsat i Overfoumynderiet,« uagtet Tiltalte var eller maatte være klar over, at Klagemaalet var aabenbart falsk.

Tiltalte er født den 8 Januar 1877 og ikke fundet forhen straffet.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I Begyndelsen af Marts 1917 og den 16 s M indgav Overretssagførerne Fru M Malling Hauschultz og R Hauschultz for Fru Karla Kristine Bjergholt, født Hansen, til Sjællands Stiftamt Andragender henholdsvis om Bevilling til Separation fra hendes daværende Ægtefælle, Tiltalte, og om, at det maatte blive paalagt Tiltalte at udrede Underholdsbidrag til hende og Ægtefællernes Børn, Kai Axel Helge, født den 6 Februar 1915, samt til et Barn, Fru Bjergholt da ventede at føde, fra dettes Fødsel. Den 13 April 1917 fødte Fru Bjergholt et Barn, der fik Navnet Erik Børge. Ca 1½ Aar før disse Andragender indgaves, var Fru Bjergholt flyttet bort fra Tiltalte og havde med Sønnen Helge taget Ophold hos sine Forældre, hvorhos hun havde indgivet Begæring om Separation. Under de i denne Anledning opstaaede Forhandlinger havde Overretssagførerne Hauschultz ikke repræsenteret Fru Bjergholt. Da Tiltalte meget ønskede, at Hustruen skulde vende tilbage til ham, opgav Fru Bjergholt den første Begæring om Separation og genoptog Samlivet med Tiltalte, der forinden havde udbetalt hendes Fader 3000 Kr som Godtgørelse for, at Fru Bjergholt og Barnet Helge i den paagældende Periode var blevet underholdte af hendes Forældre. Tiltaltes Fader,\*) der ikke ønskede at beholde de 3000 Kr, indsatte Beløbet paa en Sparekassebog, lydende paa Barnet Helges Navn. Da Forholdet mellem Ægtefællerne atter var blevet daarligt, havde Fru Bjergholt kort forinden hun i Marts 1917 henvendte sig til Overretssagførerne Hauschultz, paany med Helge taget Ophold hos sine Forældre.

Efterat der den 25 Marts 1919 var blevet meddelt Ægtefællerne Separationsbevilling paa Vilkaar, at Fru Bjergholt beholdt Forældremyndigheden over Børnene og gav Afkald paa den hende tilkommende Halvdel af Fællesboet samt Underholdsbidrag til sig selv, medens Tiltalte skulde svare Bidrag til Børnenes Underhold efter Overøvrighedens Bestemmelse, blev der den 10 Maj s A af Sjællands Stiftamt udfærdiget en Resolution, hvorved Tiltalte tilpligtedes at udrede et maanedligt Underholdsbidrag af 100 Kr til Barnet Helge for Tiden fra den 16 Marts 1917 til den 25 Marts 1919 og 100 Kr til Barnet Børge for Tiden fra den 13 April 1917 til den 25 Marts 1919. Den 10 Maj 1919 blev der endvidere af Stiftamtet udfærdiget en Resolution, hvorved Tiltalte tilpligtedes fra den 25 Marts 1919 at betale et maanedligt Underholdsbidrag af 100 Kr til hvert af Børnene. Da Tiltalte ikke godvilligt vilde udrede de ham saaledes paalagte Underholdsbidrag, lod Overretssagfører R Hauschultz foretage en Arrestforretning hos Tiltalte for Bidrag overensstemmende med Resolutionerne for Tiden til den 25 Juli 1919. Under Arrestforretningen betalte Tiltalte 2570 Kr, medens han for Restbeløbet, 3000 Kr, gjorde gældende, at dette Beløb maatte likvideres i de 3000 Kr, som han havde betalt sin Svigerfader for den Tid,

\*) Skal være Svigerfader.

Hustruen og det ældste Barn havde boet hos denne under den første Separationssag. Han deponerede imidlertid en Sparekassebog paa 3000 Kr, i hvilken der blev gjort Arrest, og der blev derefter anlagt Arrestforfølgningssag mod Tiltalte ved Frederiksberg Birk. Efterat der den 23 Januar 1920 var faldet Dom i Sagen, hvorved Tiltalte dømtes til at betale Fru Bjergholt de 3000 Kr med Renter og Omkostninger, indbetalte Tiltalte den 3 Marts s A i Henhold til Dommen til R Hauschultz ialt 3202 Kr 40 Øre.

Ved Bevilling af 28 December 1922 blev Fru Bjergholts Ægteskab med Tiltalte ophævet paa de for Separationen gældende Vilkaar, og hun, der med sine 2 Børn stadig havde boet hos sine Forældre, indgik derefter i Oktober 1925 nyt Ægteskab med Bagermester Christensen. Indtil Oktober 1925 havde Tiltalte indbetalt til Overretssagførerne Hauschultz, der var vedblevet at repræsentere Fru Bjergholt overfor Tiltalte, efter deres Opgørelse ialt 20004 Kr 86 Øre, udgørende Underholdsbidrag overensstemmende med Separations- og Skilsmissevilkaarene samt Omkostninger ved den ovenfor omtalte Arrest- og Forfølgningssag. Tiltalte havde i Tiden efter Marts 1920 som Regel betalt til de i Vilkaarene fastsatte Tidspunkter, men undertiden havde det været nødvendigt at lade foretage Udpantning hos ham for Bidragene, og disse Udpantninger var da foretaget efter Rekvisition af Overretssagfører R Hauschultz paa Fru Bjergholts Vegne.

I Tiden fra Foraaret 1917 til den 1 Maj 1925 havde Fru Bjergholt haft lønnet Beskæftigelse ved Kontorarbejde, og da hun, medens hun med Børnene opholdt sig i sine Forældres Hjem, havde boet vederlagsfrit eller for en mindre Betaling, havde hun været istand til af de af Tiltalte til Overretssagførerne Hauschultz indbetalte Beløb at opspare ca 14000 Kr — 16000 Kr, der for den største Dels Vedkommende var anbragt i Obligationer, som opbevarede hos Overretssagførerne Hauschultz.

Tiltalte havde i Tidens Løb gentagne Gange ved Henvendelse til Sjællands Stiftamt forsøgt at faa de ham paalagte Underholdsbidrag til Børnene nedsat, ligesom han flere Gange, bl a den 3 August 1921, til Stiftamtet havde indsendt Anmodning om Tilladelse til, at Bidragene maatte blive indsat i Overformynderiet til Fordel for Børnene, hvorhos han adskillige Gange havde besværet sig over, at Fru Bjergholt ikke anvendte de af ham ydede Bidrag til Fordel for Børnene. I den fornævnte Skrivelse af 3 August 1921 udtalte Tiltalte bl a: »naar min Hustru har forklaret til den for nogen Tid siden optagne Politirapport, at hun har sammensparet 7000 Kr, som indestaar i en Bank, og Sparekassen siger hun er deponeret hos Fru Overretssagfører Malling Hauschultz (hvis disse Penge virkelig eksisterer) vil jeg anmode om, at Pengene indsættes i Overformynderiet — — Det yder ingensomhelst Garanti, at Sagføreren har Pengene, det er nærmest en Proforma-Transaktion. Det er eller har aldrig været deres Hensigt, at Børnene skal have Pengene, eller at Pengene skal anvendes for Børnene.« — — — Paa samtlige disse Henvendelser modtog Tiltalte afslaaende Svar.

I August 1923 havde Fru Bjergholt gennem Overretssagfører, Fru Malling Hauschultz til Stiftamtet indsendt Anmodning om, at Under-

holdsbidragene til Børnene maatte blive forhøjede. I Anledning af denne Anmodning, der iøvrigt ikke blev imødekommet, blev Fru Bjergholt den 30 August 1923 afhørt til en Politirapport og forklarede da, at hun var i Besiddelse af en Formue paa 14000 Kr, som hun havde sammensparet ved, at hun og Børnene havde faaet deres Underhold hos hendes Forældre for et nærmere angivet ringe Vederlag. Tiltalte, der maa antages at være blevet bekendt med den af Fru Bjergholt afgivne Forklaring, tilskrev den 30 Marts 1925 Politimesteren i Frederiksberg Birk saaledes: »Hos Overretssagfører R Hauschultz Ved Stranden 4 har mine to Børn i nogle Aar haft ck 16000 Kr staaende. Hauschultz erkjender, at en Del af Pengene er forsvundet. Desuden har H ladet sig udbetale urimelig Salær, og jeg nærer stærk Frygt for, at Resten af Pengene er ved at forsvinde. H lever fra Haanden og i Munden og ejer intet.

Da H saaledes har gjort sig Skyldig i Bedrageri, anmoder jeg herved om, at han maa blive tiltalt og Straffet, saafremt han ikke retter for sig. Overretssagfører Hauschultz, der driver Børnehandel, har i mange Aar ringet mig op i Telefonen og Sjøfledede mig, hvorfor jeg herved anmoder om, at han maa faa Tilhold om ikke oftere at genere mig.«

Til en i denne Anledning den 4 April 1925 af Københavns Politie ved Vagtmester Knudsen optaget Rapport forklarede Tiltalte bl a, at hans Skrivelse skulde forstaaes som en Sigtelse mod Overretssagfører Hauschultz for Bedrageri med Hensyn til Midler, som han har haft til Opbevaring for Tiltaltes Børn, og at Hauschultz skulde have ladet Tiltalte forstaa, at hvad der ikke var brugt, var lagt op til Børnene, samt at han til Sjællands Stiftamt skulde have udtalt sig med, at der nu henstod ca 16000 Kr til Børnene. Det hedder derefter videre i Rapporten: »Indtil saavidt var passeret udtalte Klageren sig ret fornøftigt, men uden Anledning fra min Side, kommer han nu ind paa, at Overretssagfører Hauschultz forøvrigt er en ren Vampyr, han vil sælge Børn til ham, siger han, og han har flere Gange ringet Compt op og spurgt ham, om han ikke havde Brug for en saadan »Vare«. Hvad Hensigten har været med saadanne Tilbud forstaaer Compt ikke, og han har ikke ønsket at komme nærmere ind herpaa, thi i saadanne Tilfælde har Compt strax afsluttet Samtalen ved at lægge Telefonrøret paa. Compt har intet somhelst Bevis for, at Hauschultz ulovligt skal have forbrugt af Børnenes Midler, men han har paa Fornemmelsen, at det er saaledes. Hauschultz har for Exp i Telefonen udtalt sig med, at der ikke var de Penge, og at de var brugte, men hvortil eller hvorledes har der ikke været Tale om.

Klageren blev nu foreholdt, at der efter mit Skøn formentlig ikke fandtes Anledning for Politiet til at tage Affære, men Klageren fastholder, at noget maa der absolut gøres, og han begærer Undersøgelse indledet mod Overretssagføreren«.

Den 8 April 1925 blev der af Københavns Politikammer meddeelt Rapporten Paategning om, at Sagen ikke paa det foreliggende Grundlag kunde gøres til Genstand for offentlig Forfølgning.

Den 6 April 1925 havde Tiltalte tilstillet Sjællands Stiftamt en Skrivelse af det i Anklageskriftet nævnte Indhold, hvilken Skrivelse af Poli-

timesteren i Frederiksberg Birk blev forelagt Overretssagfører R Hauschultz, der under 21 s M anmodede Politimesteren om at foranledige, at Bjørgholt i Anledning af sin nysnævnte Skrivelse blev sat under Tiltale til Straf efter Straffelovens § 226.

Ved Skrivelse af 25 Maj 1925 besværede Tiltalte sig til Justitsministeriet over sin fraskilte Hustrus Anvendelse af de hende af ham til Børnene efterhaanden udbetalte Beløb og anholdt om, at det maatte blive paalagt hende at indbetale disse til Overformynderiet, hvorhos Tiltalte besværede sig over Overretssagfører R Hauschultz's Optræden, som Sagfører for daværende Fru Bjørgholt. I Anledning heraf meddelte Justitsministeriet ved Skrivelse af 17 December s A Tiltalte, at Ministeriet ikke fandt Anledning til at foretage noget i Anledning af den fremsatte Besværing, idet man efter de foreliggende Oplysninger maatte betragte samtlige de af Tiltalte præsterede Ydelser som Bidrag til Børnenes Underhold, og idet det maa tilkomme Tiltaltes fraskilte Hustru uden Regnskabsforpligtelse at anvende disse Bidrag til Børnenes Bedste, saalænge de er undergivet hendes Forældremyndighed.

Efter at Politimesteren i Frederiksberg Birk ved Skrivelse af 27 Juni 1925 havde begæret Forundersøgelse indledet mod Tiltalte som sigtet for Overtrædelse af Straffelovens § 226, blev Sagen den 19 Januar 1927 foretaget i Retten for Frederiksberg Birks 1 Afdeling. Tiltalte forklarede da bl a, at han siden han i Marts 1919 blev skilt fra sin Hustru, til Børnenes Underhold havde betalt ialt ca 30 000 Kr, hvoraf der i Marts 1925 var betalt 10 000 Kr i to Rater samt 200 Kr i maanedlige Bidrag. Tiltalte har ment, at disse Penge skulde have været tilstede, da han indgav sin Anmeldelse mod Overretssagfører Hauschultz. Der var imidlertid da kun ca 14 000 Kr, og det er Manglen af Resten, ca 10 000 Kr, som foranledigede Tiltaltes Bedragerianmeldelse. Efter Tiltaltes Mening skulde der derhos yderligere være paaløbet ca 6000 Kr som Renter. Naar Tiltalte har ment, at disse Penge skulde være i Behold, var Grunden den, at Tiltaltes fraskilte Hustru ikke brugte Pengene til Børnenes Opdragelse, hvorfor de efter Tiltaltes Mening skulde lægges op. Efter at Overretssagfører R Hauschultz havde udtalt sig om sit Mellemværende med Fru Christensen — tidligere Fru Bjørgholt — overensstemmende med det ovenanførte, og idet han tilføjede, at han paa sin Klients Vegne havde forvaltet og senere efter hendes Forlangende til hende afleveret den opsparede Sum ud fra den Formening, at det var hendes Penge, forklarede Tiltalte, at han virkelig har haft den Opfattelse, at naar hans Børns Moder ikke brugte de Underholdsbidrag, hun fik af ham til Børnene, saa maatte disse Penge være Børnenes og som andre Børnemidler have deres Plads i Overformynderiet. Ud fra denne Formening havde han, da Pengene ikke fandtes paa nogen Konto for Børnene, rejst sin Sigtelse mod Overretssagfører Hauschultz. Han udtalte derefter en Beklagelse af, at han havde gjort dette, idet han erkendte, at der ikke har været Grundlag for at fremkomme med denne Bedragerianmeldelse.

Ved Skrivelse af 5 Februar 1927 meddelte Statsadvokaten for Sjælland Politimesteren i Frederiksberg Birk, at der ikke fra Anklagemyndighedens Side vilde være videre at foretage i Anledning af den af

Overretssagfører R Hauschultz mod Tiltalte rejste Sigtelse for Overtrædelse af Straffelovens § 226, hvorefter Forundersøgelsen blev sluttet. Under 15 Marts d A bestemte Rigsadvokaten imidlertid i Medfør af Retsplejelovens § 826, at Forfølgningen vil være at fortsætte.

Overretssagfører R Hauschultz, der ved Domsforhandlingen i Landsretten den 28 Maj d A afgav Forklaring som Vidne, har i en til Retten indsendt Erklæring af 31 s M, som han ved Domsforhandlingens Fortsættelse den 1 Juni d A vedstod, og som i det væsenlige gengiver den at ham i Retsmødet den 28. Maj d A afgivne Forklaring udtalt, at Fru Bjergholt, forinden hun i Oktober 1925 indgik nyt Ægteskab, fik udbetalt sin Kapital, der gennem Aarene havde været anbragt dels i Obligationer, dels i Bank. Overretssagfører R Hauschultz har derhos erklæret, at Tiltalte gennem mange Aar har forsøgt at genere saavel ham som Overretssagfører Fru Malling Hauschultz gennem Telefonopringninger til deres Kontor. Tiltalte begyndte efter at have erfaret om Fru Bjergholts Kapital, at ringe op under Foregivende af, at det var Københavns Skattevæsen, der skulde have Oplysning om »Carla Hansen«, som han kaldte Fru Bjergholt. Senere optraadte han som »Fuldmægtig paa Sjællands Stiftamt«, der skulde have Oplysning om R Hauschultz' Bankforbindelse og have Rede paa de Penge, han bestyrede for umyndige Børn. Hauschultz nægtede altid at give Oplysning om de paagældende Forhold paa telefonisk Forespørgsel.

Fru Christensen har som Vidne forklaret, at hun i den Tid Overretssagførererne Hauschultz har modtaget Indbetalinger til hende fra Tiltalte hver halve eller hele Aar har modtaget Afregning fra dem, og at hun aldrig har haft nogen Indvending at gøre mod de saaledes modtagne Opgørelser. Hun har herved bemærket, at hun gennemgik Opgørelserne omhyggeligt, og at hun er regnskabskyndig. I det sidste ca halve Aar før hun indgik sit nuværende Ægteskab, blev Obligationsbeholdningen, der, saavidt hun husker, androg 14 000—16 000 Kr, efter hendes Anmodning efterhaanden solgt, og hun fik tilsvarende Beløb udbetalt. Hun har aldrig haft noget at beklage sig over med Hensyn til den Maade, hvorpaa Fru Malling Hauschultz eller Overretssagfører R Hauschultz har varetaget hendes Forretninger, men mener tværtimod at have Grund til at være dem Tak skyldig, hvorved hun bl a har fremhævet, at Overretssagførererne Hauschultz i Salær kun har beregnet sig 50 Kr aarligt, hvad hun finder meget billigt. I Tiden fra 1919 til Marts 1925 har Tiltalte ofte, naar han enten har ringet hende op eller truffet hende paa Gaden, raadet hende til at tage en anden Sagfører, idet han udtalte, at han mente, at hverken Fru Malling Hauschultz eller Overretssagfører R Hauschultz var noget værd, og at de tog for stort Salær. Hun har altid svaret, at hun var godt tilfreds med deres Behandling af hende. Tiltalte har derhos flere Gange, saaledes navnlig i 1923 eller 1924, til hende ladet falde Udtalelser om, at der kunde være Tvivl om, hvorvidt Fru Malling Hauschultz eller R Hauschultz forvaltede Pengene redeligt. Hun har altid dertil svaret, at hun ikke havde noget at beklage sig over. Tiltalte har ogsaa i det anførte Tidsrum nogle Gange talt til hende om, at Pengene burde sættes i Overformynderiet. Hun har hertil svaret, at Pengene var hendes, og at det maatte være

ligemeget, om hun til Børnenes Underhold brugte de Penge, hun fik af Tiltalte, eller sin Fortjeneste ved Kontorarbejde.

Tiltalte har for Landsretten fastholdt, at han har været berettiget til at fremkomme med sit Klagemaal, og at han ikke har tvivlet om, at Overretssagfører Hauschultz virkelig har gjort sig skyldig i Bedrageri.

Efter det foreliggende maa det imidlertid anses for utvivlsomt, at der ikke har været nogetsomhelst Grundlag for de af Tiltalte i den i Anklageskriftet nævnte Anmeldelse og i det sammesteds nævnte Klagemaal mod Overretssagfører R Hauschultz rejste Beskyldninger, og da Tiltalte efter det ovenfor anførte har maattet være paa det rene hermed, vil han være at anse efter Straffelovens §§ 225 og 226, efter Omstændighederne med simpelt Fængsel i en Maaned. Tiltalte vil derhos have at udrede de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Sagfører Gormsen, 80 Kr.

---

T i r s d a g   d e n   3   A p r i l .

Nr 32/1927. Proprietær **Niels Jensen Poulsen** (Selv)  
m o d

Kommissarius, Kammerherre **H V Linnemann**, Bygmester **Jens Andersen**, Proprietær **H Holst**, fhv Proprietær **H Wissing**, Gaardejer **A Andersen**, Proprietær **C A Nordlien**, Gaardejer **L Christensen**, Gaardejer **Hans Sørensen** og Gaardejer **K S Nielsen** (Aagesen efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om de indstævntes Forpligtelse til at udbetale et af dem modtaget Erstatningsbeløb til Appellanten.

Vestre Landsrets Dom af 18 Januar 1927: De Sagsøgte, Kommissarius, Kammerherre H V Linnemann, Bygmester Jens Andersen, Proprietær H Holst, fhv Proprietær H Wissing, Gaardejer A Andersen, Proprietær C A Nordlien, Gaardejer L Christensen, Gaardejer Hans Sørensen og Gaardejer K S Nielsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Proprietær N I Poulsen, i denne Sag fri at være. Til det offentlige betaler Sagsøgeren Retsafgifter og Godtgørelse for stemplet Papir, for saa vidt disse Udgifter skulde have været erlagt af de Sagsøgte, saafremt Sagen ikke for deres Vedkommende havde været beneficeret, samt til de for de Sagsøgte for Underretten og for Landsretten beskikkede Sagførere, Overretssagførerne Hertz og Dahl, i Salær henholdsvis 350 Kr og 250 Kr samt for førstnævntes Vedkommende tillige i Godtgørelse for Udlæg 145 Kr 30 Øre. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Høje-



steret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Appellanten vil derhos have at betale 500 Kroner i Salær til den for de Indstævnte for Højesteret beskikkede Sagfører.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Proprietær N J Poulsen til Højesteretssagfører Aagesen 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Lov Nr 187 af 20 Marts 1918 er det blandt andet bestemt, at der kan anlægges et Dobbeltspor paa Jærnbanestrækningen Fredericia—Lunderskov, og at Reglerne i Forordningen af 5 Marts 1845 om Grundafstaaelse til Jærnbaner kommer til Anvendelse paa de derved nødvendiggjorte Ekspropriationer. Under Forberedelsen af Arbejdet paa dette Jærnbaneanlæg blev der den 8 Juni 1920 indledet Forhandlinger mellem vedkommende Ekspropriationskommission paa den ene Side og Sagsøgeren Proprietær N I Poulsen af Nagbølgaard, tilligemed Proprietærerne Nis Hansen Nielsen, J Thrane, P Henneberg og Gaardejer Thomas Thomsen paa den anden Side angaaende Nedlæggelse af tre ved Banens Anlæg i 1871 etablerede Jærnbaneoverkørsler, betegnede som Nr 4, 5 og 6, over hvilke de sidstnævnte Personer havde Færdselsret. Forhandlingerne resulterede i, at der samme Dag mellem Ekspropriationskommissionen og de Færdselsberettigede, af hvilke Sagsøgeren, Nielsen og Thomsen ejede Jord saavel nord som syd for Jærnbanelinien, medens Henneberg og Thrane alene havde Jord nord for Linien, oprettedes en Kontrakt om de tre Overkørslers Nedlæggelse fra den 1 November 1920 at regne, i hvilken det blandt andet hedder:

»Lodsejerne foretager de i Anledning af Overkørslernes Nedlæggelse fornødne Magelæg af Arealer mellem deres bemeldte Ejendomme.

I Erstatning for Overkørslernes Nedlæggelse udbetales et samlet Beløb af 35 000 Kr, der med Renter fra 1 November 1920 udbetales ved det foreløbige Regnskabsmøde.

Denne Erstatning omfatter tillige Ulemper ved Arealerhvervelsen til Dobbeltsporet fra de paagældende Ejendomme, hvorimod der ydes Erstatning for de medgaaede Arealer. Erstatningen ydes til de nuværende Ejere af Arealerne uden Hensyn til de ovennævnte Magelæg.

I Mangel af mindelig Forening vil Fordelingen mellem Lodsejerne af ovennævnte Erstatningsbeløb, 35 000 Kr, være at foretage af Taksationskommissionen, idet der, forinden saadan Fordeling foretages, vil

være at indsende til den ledende Landinspektør et Kort visende de foretagne Magelæg samt en Genpart af de foretagne Udstykningsberegninger.«

Efter Indgaaelsen af denne Overenskomst mageskiftede Sagsøgeren og Gaardejer Thomsen ca 14 Tdr Land af deres henholdsvis nord og syd for Banen beliggende Jord, og Sagsøgeren og Proprietær Nielsen ca 15½ Td Land af deres paa samme Maade beliggende Jord, hvorhos Nielsen yderligere afkøbte Sagsøgeren ca 3½ Td Land beliggende nord for Banen. Ved disse Transaktioner opnaaedes, at Niensens og Thomscns Jorder blev samlede nord for Banen, og at Sagsøgeren, hvis Jorder hovedsagelig laa syd for Banen, men som tidligere desuden havde ejet ca 44 Tdr Land nord for Banen, kun beholdt 11 Tdr Land tilbage paa dette Sted. I de Magelægskontrakter, der af Sagsøgeren er oprettede med Nielsen og Thomsen, er det bemærket, at der ved Magelæget intet er afgjort med Hensyn til Fordelingen af den Skadeserstatning, som Statsbanerne var gaaet ind paa at yde for Nedlæggelsen af Overkørslerne. Da der ikke mellem de til oftnævnte Overkørsler færdselsberettigede opnaaedes Enighed om Fordelingen af den dem indrømmede Erstatning, blev Spørgsmaalet herom, saaledes som aftalt, forelagt for Taksationskommissionen, af hvis Protokol det fremgaar, at Kommissionen efter foretaget Besigtigelse i Marken, og efter at der var givet Sagsøgeren og de andre Færdselsberettigede Lejlighed til at udtale sig, afholdt et Møde i Kolding den 21 Juli 1921, paa hvilket Erstatningen blev fordelt saaledes,

at P Henneberg erholdt et Beløb af 700 Kr, N H Nielsen 9000 Kr, N I Poulsen 12 200 Kr, Thomas Thomsen 12 000 Kr og J I Thrane 1100 Kr.

Sagsøgeren, der ligesom de øvrige Færdselsberettigede har faaet udbetalt den ham tilkendte Erstatning, idet vedkommende Myndighed ikke vilde efterkomme hans Anmodning om at stille Udbetalingen i Bero, har derefter anbragt, at han er berettiget til den hele Erstatning med Undtagelse af et Beløb af 50 Kr, der er tillagt Proprietær Nielsen i Godtgørelse for Ulemper ved Jernbaneanlæget, og Sagsøgeren har derefter under nærværende Sag søgt Medlemmerne af Ekspropriationskommissionen, nemlig Kommissarius, Kammerherre H V Linnemann i København, Bygmester Jens Andersen af Taastrup, Proprietær H Holst af Kollerup, forhenværende Proprietær H Wissing af Seest og Gaardejer A Andersen af Gammelby samt de efternævnte Medlemmer af Taksationskommissionen, nemlig Proprietær C A Nordlien af Vejlbj, Gaardejer L Christensen af Ringe, Gaardejer Hans Sørensen af Vester Nebel og Gaardejer K S Nielsen af Gredstedbrø til een for alle og alle for een at betale ham 22 750 Kr tilligemed Renter heraf 4 pCt p a fra den 20 November 1920 indtil den 22 Oktober 1924 og derefter 5 pCt p a fra sidstnævnte Dato, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at saavel Taksationskommissionen som Ekspropriationskommissionen har gjort sig skyldige i Retsbrud overfor ham, først nævnte Kommission ved at handle i Strid med de Regler for Erstatningsfordelingen, der var

givet i den ovennævnte Kontrakt af 8 Juni 1920, sidstnævnte Kommission ved at tillade Udbetalingen af Erstatningsbeløbene, uanset at Sagsøgeren havde fremsat begrundet Protest herimod. Efter Sagsøgerens Formening har det nemlig ved Kontraktens Indgaaelse været Tanken at udelukke Taksationskommissionen fra ved Erstatningens Fordeling at tage Hensyn til de Magelæg, der maatte komme til at foreligge, hvoraf følger, at Sagsøgeren — bortset fra Ulempeerstatningen til Nielsen — er berettiget til hele Erstatningssummen, idet kun han har lidt Tab ved Overkørslernes Nedlæggelse, i hvilken Henseende han særlig har fremhævet, at han efter de stedfundne Magelæg er den eneste af de Færdselsberettigede, der har Jord paa begge Sider af Banen.

Sagsøgeren har imidlertid ikke mod de Sagsøgte Benægtelse godtgjort, at den af ham forudsatte Fortolkning af Kontraktens Bestemmelser er den rigtige; men idet det herefter ikke paa Forhaand kan anses som urigtigt, ved Erstatningsberegningerne at tage den forskellige Beskaffenhed af de mageskiftede Jorder i Betragtning, har de sagsøgte Medlemmer af Taksationskommissionen ikke gjort sig skyldige i nogen Forsømmelse i Udførelsen af deres Hverv.

Som Følge heraf vil saavel de sagsøgte Medlemmer af denne Kommission som de sagsøgte Medlemmer af Ekspropriationskommissionen være at friinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagsøgeren vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager samt til de for de Sagsøgte for Underretten og for Landsretten beskikkede Sagførere i Salær henholdsvis 350 Kr og 250 Kr og for førstnævntes Vedkommende tillige i Godtgørelse for hafte Udlæg 145 Kr 30 Øre.

---

Onsdag den 4 April.

Nr 162/1927. Mejeribestyrer **Chr Hansen Møller** (Cohn)

mod

Gaardejer **Jens Fredsted** (Harboe efter Ordre),

betræffende et Regnskabsmellemværende.

---

---

Færdig fra Trykkeriet den 25 April 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 6.

---

---

Onsdag den 4 April.

Søndre Landsrets Dom af 11 April 1927: Indstævnte, Mejeribestyrer Møller, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren, Gaardejer Jens Fredsted, betale 347 Kr 72 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 30 Oktober 1926, indtil Betaling sker, men bør iøvrigt for Tiltale af Sagsøgeren i nærværende Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

For Højesteret har Appellanten paastaaet sig frifundet, medens Indstævnte paastaar sig tilkendt de i Dommen under Posterne I og III nævnte Beløb 400 Kroner og 347 Kroner 72 Øre med Renter.

Efter Sagens Oplysninger, som tildels er tilvejebragt efter Dommens Afsigelse, maa der gaas ud fra, at Appellanten har betalt Indstævnte fornævnte 347 Kroner 72 Øre. Herefter og da det i Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde maa billiges, at de 400 Kroner under Post I ikke er tilkendt Indstævnte, vil Appellanten være at frifinde, hvorhos Indstævnte findes at burde godtgøre ham Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Mejeribestyrer Chr Hansen Møller bør for Tiltale af Indstævnte, Gaardejer Jens Fredsted, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner. I Sælær for Højesteret tillægges der den for Indstævnte beskikkede Sagfører Højesteretssagfører Harboe 200 Kroner, som udredes af det Offenlige.

De Indstævnte idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende ved Retten for Haderslev Købstad m v forbedte Sag søger Gaardejer Jens Fredsted af Rougstrup Mejeribestyrer Møller af Moltrup til Betaling af 1574 Kr 19 Øre, som denne skal være ham skyldig ifølge Regnskabsmellemværende, med Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 30 Oktober 1926. Indstævnte procederer til Frifindelse.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Sagsøgeren i Aarene 1923 og 1924 og Begyndelsen af 1925 var Formand og Kasserer for Andelsmejeriet »Fjordsminde« i Moltrup, medens Indstævnte var Bestyrer af Mejeriet, hvad han fremdeles er. I sin Egenskab af Formand og Kasserer førte Sagsøgeren Mejeriets Hovedbog og Hovedkassebog; Indstævnte, der foruden Ledelsen af Mejeriets Drift tillige forestod Salg af Mejeriets Produkter, førte i den Anledning en særlig Kassebog (Kassekladde). Forretningsgangen var i Hovedtrækkene denne: Bestyrer Møllers Kassebog blev opgjort til visse Tider, regelmæssig hver 4 Uge, saaledes at der aarlig fandt 13 Opgørelser Sted, i Almindelighed samtidig med, at Sagsøgeren Fredsted udbetalte de Leverandørerne tilkommende Beløb for leveret Mælk. Ved Opgørelsen fremkom en regnskabsmæssig Saldo, idet Bestyreren fradrog forskellige af ham i Periodens Løb afholdte Udgifter, særlig Lønninger. Saldoen blev enten indbetalt til Formanden Fredsted eller overført til næste Regnskabsperiode. For hver enkelt Periode findes en særskilt Side i Bestyrerens Regnskabsbog (Kassekladden). Denne Kassebog var til Stede ved de regelmæssige Opgørelser mellem Formand og Bestyrer, og der maa gaas ud fra, at Formanden (Sagsøgeren) hver Gang har haft Adgang til at gøre sig bekendt med Regnskabsopstillingen for den forløbne Periode paa fire Uger, uden at han dog — udover rent lejlighedsvis — har benyttet sig af denne Adgang, idet han gik ud fra Indstævnte Møllers Regnskab og Saldo som rigtig. I Begyndelsen af 1925 foretoges paa Mejeriets Foranledning en sagkyndig Revision af Mejeriets (altsaa Formandens) Hovedbog og Hovedkassebog, hvorved der konstateredes et ikke hidtil antaget Overskud i Mejeriets Favør, som Formanden (Sagsøgeren) derfor maatte tilsvare, og som udgjorde ca 10 000 Kr. Dette gav Anledning til, at Sagsøgeren lod foretage gennem en autoriseret Revisor en kritisk Gennemgang af Indstævnte Møllers Kassebog, og derved blev af Revisionen henledt Opmærksomheden paa en Række Tilfælde, hvor Beløb af Bestyreren med Urette formentes førte til Udgift eller forglemte paa Regnskabet som Indtægtsposter, og i Henhold hertil forlanger Sagsøgeren Berigtigelse hos Indstævnte paa de nedenfor anførte Punkter:

I.

I Møllers Regnskabsbog II. Udbetaling Februar 1923 staar opført som Udgift 400 Kr, udbetalte af Møller til Mælkekusk Bogh. Sagsøgeren

hævder, at dette Beløb ikke er udbetalt af Møller, men af ham (Sagsøgeren), dog ikke med 400 Kr, men med 460 Kr, der udgjorde Boghs virkelige Tilgodehavende. Denne Udbetaling er opført i Sagsøgerens Kassebog, og der foreligger Kvittering fra Bogh for, at han den 9 Februar 1923 har modtaget 460 Kr af Moltrup Mejeri, hvilken Kvittering maa antages at være tilgaaet Sagsøgeren gennem Indstævnte, idet denne sidste ved de regelmæssige fire Ugers Opgørelser overleverede Sagsøgeren Kvitteringer for Udgiftsposter. Paa Kvitteringen er opført med Blyant: Møller betalt 400 Kr, hvilken Paategning hidrører fra Møller. I Henhold hertil forlanger Sagsøgeren sig under denne Post godskrevet 400 Kr.

Indstævnte fastholder heroverfor Posteringens Rigtighed og oplyser følgende: En Dag, formentlig 9 Februar 1923, da Mælkekusk Boghs Fader kom ind paa Mejeriet, bad han Møller om at betale det unge Bogh tilkommende Vederlæg for Mælkekørsel. Sædvanlig blev disse Penge udbetalte af Sagsøgeren paa de regelmæssige Udbetalingsdage hver fjerde Uge til Leverandørerne, men ved sidste Udbetaling, den 6 s M, havde Bogh jun ikke været til Stede. Møller imødekom hans Ønske og udbetalte ham à conto paa hans Tilgodehavende 400 Kr, idet Møller formentlig ikke havde Penge nok i Kassen til at bestride hele Udbetalingen. For disse 400 Kr blev givet særskilt Kvittering, som ved næste Opgørelse mellem Sagens Parter blev afløst af en samlet Kvittering for 460 Kr, idet Resten, 60 Kr, udbetaltes Bogh af Fredsted. Det er derfor med Rette — hævder Indstævnte — at han har ført 400 Kr til Udgift som sket, og for Sikkerheds Skyld har han givet Kvitteringen den nævnte Paategning.

Under Sagen er Bogh jun afhørt som Vidne. Hans Forklaring stemmer ikke helt med Indstævntes, idet han mener personlig at have faaet de 460 Kr paa eengang, men han har udtrykkelig sagt, at han modtog Pengene af Møller, ikke af Fredsted. Herefter, og da Vidneforklaringen er afgivet ca fire Aar efter det passerede, samt da mulig Uklarhed og Usikkerhed i Forholdet maa gaa ud over Sagsøgeren, der i sin Tid har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med Møllers let overskuelige Opstilling, men har forsømt dette, findes der ikke paa det foreliggende Grundlag at kunne tilkendes Sagsøgeren de omstridte 400 Kr.

## II.

---

## III.

I Maj\*) Maaned 1923 har Indstævnte Møller hos en Købmand J Larsen i Haderslev indkasseret 347 Kr 72 Øre for leveret Smør fra Mejeriet, hvilket Beløb ikke er indført i Indstævntes Regnskabsbog og ej heller er kommet Sagsøgeren til Gode.

Indstævnte erkender at have modtaget Beløbet, som han efter Sagsøgerens Anmodning og for at gøre denne en Tjeneste vil have afhentet hos nævnte Købmand, skønt det ikke vedrørte hans Regnskab, og derfor

---

\*) Skal være August.

ikke skulde passere hans Kassebog. Beløbet hævder han imidlertid at have indbetalt til Sagsøgeren, men da han ingen Dokumentation har kunnet fremskaffe for denne Indbetaling, som Sagsøgeren bestrider, findes han at maatte tilsvare Beløbet.

IV.

-----

V.

-----

Af alle de under I—V opførte Beløb, som Sagsøgeren kræver erstattet af Indstævnte, og som tilsammen udgør det paastævnede Beløb, bliver der efter alt det foran anførte kun at tilkende Sagsøgeren den under Post III nævnte Sum 347 Kr 72 Øre, hvoraf Indstævnte maa svare Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Nr 184/1927. Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkurs-Afdeling paa **M Lundsgaards** Akkordbos Vegne (Meyer)

mod

Overretssagfører **Lassen Landorph** (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at erholde Tvangsakkorddividende af en Veksel.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 19 Maj 1927: Sagsøgeren Overretssagfører Lassen Landorph, Randers, kendes berettiget til at erholde Tvangsakkorddividende 46 pCt af M Lundsgaards Akcept 2391 Kr 40 Øre pr 1 September 1923 med 1100 Kr 04 Øre. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkursafdeling paa Vegne: M Lundsgaard af Struers Akkordbo 150 Kr til Sagsøgeren. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afgørelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den Omstændighed, at det Endossement, hvorpaa Indstævnte støtter sin Ret, først er givet, efter at Vekslen var protesteret for manglende Betaling, kan efter Vekselloven i Forbindelse med dansk Rets almindelige Regler om Overdragelse af Gældsbreve ikke antages at give Indstævnte en ringere Retsstilling overfor Appellanten end et almindeligt Endossement af Vekslen vilde

medføre. I Henhold hertil vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkurs-Afdeling, paa M Lundsgaards Akkordbos Vegne, til Indstævnte, Overretssagfører Lassen Landorph, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 27 Maj 1925 trak Randers Konfektionsfabrik ved Fr Arnold (Jensen) paa M Lundsgaard, Struer, en den 1 September 1925 forfalden Veksel til egen Ordre, stor 2391 Kr 40 Øre. Lundsgaard akcepterede Vekslen, der blev diskonteret i A/S Randers Folkebank, som sendte den til Incasso hos Struers Bank.

Den 3 September 1925 blev Vekslen protesteret de non solutione. Der paaløb Protest-Omkostninger m v til Beløb 73 Kr 25 Øre, hvorefter saavel dette Beløb som Vekslens Beløb de 2391 Kr 40 Øre, ialt 2414 Kr 75 Øre den 12 September s A blev debiteret Vekseludstederen Fr Arnolds (Jensens) Konto i Randers Folkebank, hvor Arnold omtrent samtidig indbetalte paa sin Konto et noget større Beløb, som han havde laant hos Sagsøgeren, Overretssagfører Lassen Landorph, Randers. Senere — i Oktober 1925 — endosserede Arnold Vekslen in blanco til Sagsøgeren. Akceptanten af Vekslen, ovennævnte Lundsgaard, var i Betalingsvanskeligheder og udsendte den 6 Oktober 1925 Akkordtilbud til sine Kreditorer, lydende paa 46 pCt som fuld Dækning af Mellemværende at betale i fire lige store Rater: 15 Januar, 15 April, 15 Juli og 15 Oktober 1926.

Tvangsakkord i Overensstemmelse hermed angives senere at være gennemført af Foreningen af danske Manufaktur-Grossisters Akkord- og Konkursafdeling. Sagsøgeren har anmeldt Vekslen i Akkordboet, og da Fordringens Anerkendelse er nægtet, har han under nærværende Sag nedlagt Paastand om, at han kendes berettiget til at erholde Tvangsakkorddividende 46 pCt af M Lundsgaards Akcept Kr 2391,40 Øre pr 1 September 1925 med 1100 Kr 04 Øre.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet de gør gældende, at Vekslen var en Tjeneste-Veksel, saa at Arnold ikke havde noget materielt Krav paa Lundsgaard, og at Sagsøgeren, da Vekslen først er blevet



endosseret til ham, efter at Vekslen var blevet protesteret de non solutione, ikke kan have noget Vekselkrav mod Lundsgaard.

Da den danske Veksellov ikke indeholder noget Forbud imod, at en Veksel omsættes, efter at den er blevet protesteret de non solutione, og da der ikke ses at være nogen Grund til at give den, der ved Endossement, tegnet efter Protesten, er blevet Ejer af Vekslen, en daarligere Stilling end hvilken som helst anden godtroende Vekselerhverver, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand.

I Sagsomkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgeren 150 Kr.

Nr 70/1928.

Anklagemyndigheden

mod

Overretssagfører **Jens Breinholt Jørgensen** og Landsretssagfører **Hagen Jørgensen**.

Kendelse afsagt den 6 December 1927 af Retten for Straffesager for Viborg Retskreds: I Henhold til Retsplejelovens § 169, næstsidste Stk

bestemmes:

Den ovennævnte Afhøring kan ikke mod Vidnets\*) Protest finde Sted.

Vestre Landsrets Kendelse af 18 Januar 1928: Den paa-kærede Kendelse er afsagt den 6 December 1927. I det Omfang, i hvilket den af de Kærende, Overretssagfører Jens Breinholt Jørgensen og Landsretssagfører Hagen Jørgensen, fremsatte Begæring om yderligere Vidneafhøring af Civildommer Tolderlund angaar Oplysning om Indholdet af de Drøftelser, Civildommeren og Fuldmægtig Bech har haft om de under Auktionssagen afsagte Kendelser forud for disses Afsigelse, vil Begæringen ikke kunne tages til Følge da Civildommerens Nægtelse i saa Henseende findes at have Hjemmel i Retsplejelovens § 169, næstsidste Stk. Iøvrigt vil den under dette Kæremaal fremsatte Begæring om yderligere Afhøring af Civildommeren være at tage til Følge.

Thi bestemmes:

Den begærte Vidneafhøring vil være at nægte Fremme og bør nyde Fremme i Overensstemmelse med foranstaaende.

Kendelse afsagt den 15 December 1927 af Retten for Straffesager for Viborg Retskreds: I Henhold til Retsplejelovens § 816, 2 Stk og overensstemmende med det af Dommeren ovenfor anførte

\*) (Civildommer Tolderlunds).

## bestemmes:

Den ovenfor omtalte yderligere Bevisførelse nægtes.

Kendelse afsagt samme Dag af samme Ret: I Henhold til det af Dommeren foran anførte og i Medfør af Retssplejelovens §§ 819 og 150, 4 Pkt

## bestemmes:

Den ovenfor omtalte yderligere Bevisførelse nægtes.

Kendelse afsagt samme Dag af samme Ret: Af de i forrige Kendelse anførte Grunde

## bestemmes:

Den foran omtalte Fremskaffelse af Dokumenter nægtes foretaget.

Vestre Landsrets Kendelse af 18 Januar 1928: De paa-kærede Kendelser er afsagte den 15 December 1927. Hvad angaar de i den første og den sidste af de afsagte Kendelser omhandlede, af de Kærende Overretssagfører Jens Breinholt Jørgensen og Landsretssagfører Hagen Jørgensen, begærte Fremlæggelser og Fremskaffelser af Dokumenter, deriblandt ogsaa Originalen til den af Søren Jensen, Toftum, paa Dommerfuldmægtig Bechs Foranledning afgivne Erklæring, vil, da de paagældende Dokumenter ikke kan anses at være uden Interesse for Sagen, Begæringen, forsaavidt den ikke allerede er efterkommet af Kriminalretten, være at tage til Følge, undtagen med Hensyn til de i Kæreskriftet Bil B G under Punkterne 8, 18 og 20 nævnte Dokumenter. Angaaende de sammesteds under Punkt 19 ommeldte Dokumenter vil de Kærendes Begæring vedrørende Kæresagen om Retsanmærkning være at tage til Følge, men iøvrigt være at nægte, da fornøden Fremlæggelse maa anses at have fundet Sted under Bil B B. Hvad dernæst angaar den af de Kærende begærte, i den 2den af de afsagte Kendelser omhandlede Bevisoptagelse ved yderligere Vidneafhøringer, vil Begæringen, da de ønskede Oplysninger ikke kan anses at være uden Interesse for Sagen, være at tage til Følge med Undtagelse af følgende Vidnespørgsmaal til Civildommer Tolderlund — angivne i Bil B K — nemlig aaa, hhh, iii og jjj, hvilket sidste Spørgsmaal allerede er besvaret af Civildommeren. Det forudsættes, at den genoptagne Forundersøgelse iøvrigt fortsættes efter den Anledning de tilladte Fremlæggelser og yderligere Vidneafhøringer dertil giver. I Anledning af de Besværinger over Kriminaldommeren, som de Kærende i deres Kæreskrifter har fremsat, bemærkes, at der efter det foreliggende ikke ved de Kærendes Indgivelse til Kriminaldommeren af Bevisbegæringer eller Overleverelse af Notisser til Brug ved Vidneafhøring findes at være udvist noget Forhold, der har kunnet give Anledning til Besværing fra Dommerens Side. Efter Rettens Formening har det endvidere ikke været paa sin Plads, at Kriminaldommeren om det af de Kærende tilvejebragte Bevismateriale eller om deres Optræden iøvrigt har brugt de i Kæreskrifterne fremhævede nedsættende Udtryk.

## Thi bestemmes:

Forundersøgelsen vil være at genoptage og fremme i Overensstemmelse med foranstaaende.

### Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Skrivelse af 7 Marts 1928 til Rigsadvokaten har Justitsministeriet meddelt Anklagemyndigheden Tilladelse til for Højesteret at paakære:

1) Vestre Landsrets Kendelse Nr 1202 a 1927 af 18 Januar 1928 vedrørende Undersøgelingsdommerens Kendelse af 6 December 1927 og

2) Vestre Landsrets Kendelse Nr 1202 b 1927 af 18 Januar 1928 vedrørende Undersøgelingsdommerens Kendelse af 15 December 1927, forsaavidt det ved Landsrettens heromhandlede Kendelse er bestemt, at Civildommer Tolderlund og hans Kontorpersonale skal afhøres som Vidner under Forundersøgelsen.

For Højesteret drejer Sagen sig herefter om Tilstedelsen af en Række Vidnespørgsmaal til Civildommer Tolderlund og Dommerfuldmægtig Bech. Spørgsmaalene til Dommer Tolderlund findes dels at være besvarede under den allerede afholdte vidtløftige Vidneførsel dels at have Hensyn til Forhold, som paa anden Maade er tilstrækkelig oplyste eller som skønnes uden Betydning for Sagens Afgørelse, dels endelig at angaa Rigtigheden og Betimeligheden af de af Dommer Tolderlund som Foged afsagte Kendelser og trufne Foranstaltninger, hvorom Sagens øvrige Oplysninger ikke giver tilstrækkelig Anledning til at paalægge ham at forklare som Vidne. Begæringen om yderligere Vidneafhøring af Dommerfuldmægtig Bech lider af en saadan Ubestemthed ogsaa med Hensyn til, hvad derved skulde opnaas, at den allerede af denne Grund ikke findes at burde efterkommes.

Som Følge af det anførte

bestemmes:

De ovenfor omtalte Vidneafhøringer af Civildommer Tolderlund og Dommerfuldmægtig Bech kan ikke tilstedes.

---

Nr 346/1927. **Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder Forbund og Mineralvandsarbejdernes Fagforening (Cohn)**

mod

**Chauffør Johan Andersen (Harboe efter Ordre),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Erstatningspligt overfor Indstævnte for at have forvoldt hans Afskedigelse.

Østre Landsrets Dom af 5 November 1927: De Sagsøgte, Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbundet og Mineralvandsarbejdernes Fagforening, bør optage Sagsøgeren, Chauffør Johan

Andersen, som Medlem, og bør Sagsøgte, Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbundet, til Sagsøgeren betale 2500 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 30 September 1927 til Betaling sker. Saa betaler de Sagsøgte og een for begge og begge for een til det offentlige de Retsgebyrer, der skulde have været erlagt, og det stemplede Papir, der skulde have været forbrugt, saafremt Sagen ikke i Medfør af Retsafgiftslovens § 16 havde været afgiftsfri for Sagsøgeren, og til cand jur Jacob Salomon, der har givet Møde for ham, i Salær 100 Kr og i Godtgørelse for hafte Udlæg 4 Kr. Det idømte at efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte kun nedlagt Paastand om, at Appellanterne dømmes til at betale ham Erstatning. Erstatningen — beregnet for Tiden til den 30 September 1927 — paastaas principalt sat til 3360 Kroner, subsidiært til et efter Rettens Skøn bestemt Beløb, i begge Tilfælde med Renter. Appellanterne paa-  
staar sig frifundet.

Ved de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa det anses for godtgjort, at Indehaverne af Mineralvandsfabriken »Krystal« har været klare over, at de efter den Overenskomst, som den 21 Oktober 1926 blev indgaaet mellem dem og Forbundet, var pligtige til, naar de fik Brug for Arbejdskraft, fortrinsvis at søge denne gennem Forbundet. Da Mineralvandsfabriken nu som fremstillet i Dommen, har handlet i Strid med den Forpligtelse, der saaledes paaahvilede Fabriken, har Strejken ikke været uberettiget, og under disse Omstændigheder kan Appellanterne, som Sagen foreligger oplyst, ikke siges at have gjort sig skyldige i noget Forhold, som kunde begrunde nogen Erstatningspligt for dem overfor Indstævnte. Appellanterne vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde op-  
hæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejder Forbund og Mineralvandsarbejdernes Fagforening, bør for Tiltale af Indstævnte Chauffør Johan Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Harboe 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Begyndelsen af Februar Maaned 1927 fik Johan Andersen, der i længere Tid havde været arbejdsløs, Plads som Chauffør ved Mineralvandsfabriken »Krystal«. Andersen, der var Medlem af Chaufførernes Fagforening, søgte nu Overførsel til Mineralvandsarbejdernes Fagforening, men forinden Overførelsen var sket, forlangte Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbundet, at han skulde afskediges; da Fabriken nægtede at indgaa herpaa, dekretedes der Strejke fra den 18 Februar 1927 at regne. Fabriken indsendte i den Anledning Klage til Den faste Voldgiftsret, i hvis Møde den 11 Marts 1927 der blev indgaaet Forlig, hvorefter Strejken hævedes, medens Fabriken indgik paa at afskedige Andersen. Den 18 Marts blev Andersen afskediget og har siden ikke været i Stand til at skaffe sig Arbejde.

Under Anbringende af, at Forbundet har handlet retsstridigt ved at gennemtvinge hans Afskedigelse, har Sagsøgeren, Chauffør Johan Andersen — hvem der er meddelt fri Proces under Sagen, dog uden Beskikkelse af Sagfører — paastaet de Sagsøgte, Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbund og Mineralvandsarbejdernes Fagforening tilpligtet at anerkende hans Ret til paany uhindret at arbejde i Mineralvandsfaget og derefter at blive optaget i Mineralvandsarbejdernes Fagforening og derigennem i Forbundet, og Sagsøgte, Dansk Bryggeri-, Brænderi- og Mineralvandsarbejderforbund, tilpligtet at betale en Erstatning af 120 Kr pr Uge fra den 20 Marts d A at regne, hvilken Erstatningssum til den 30 September d A udgør 3360 Kr, subsidiært en Erstatning efter Rettens Skøn; af Beløbet fordres Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 30 September 1927.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet de gør gældende, at de ikke har lagt nogen Hindring i Vejen for Sagsøgerens Overflytning til Mineralvandsarbejdernes Fagforening, og at Strejken overfor »Krystal« har været berettiget, idet Fabriken overfor Forbundet var indgaaet paa kun at tage sin Arbejdskraft fra det; subsidiært protesteres mod den paastaaede Erstatnings Størrelse, idet Chaufførernes Ugeløn kun udgør 81 Kr.

Formanden for Forbundet, Marius Christensen, har som Vidne forklaret, at det med »Krystal« — ligesom med næsten alle københavnske Mineralvandsfabriker — havde en mundtlig Aftale om, at Fabriken, naar den trængte til Arbejdskraft, og der var ledige Medlemmer i Forbundet, først skulde henvende sig til dette. Man havde været villig til at overflytte Sagsøgeren, men Formanden har indrømmet, at selv om Sagsøgeren ogsaa var blevet overflyttet, vilde Forbundet — i Henhold til Overenskomsten — alligevel have forlangt og eventuelt fremtvunget hans Afskedigelse.

Den ene Indehaver af »Krystal« har forklaret, at der med Hensyn til Chaufførerne ikke bestaar nogen Aftale med Forbundet, som af dettes Formand forklaret.

Selv om man ogsaa maatte gaa ud fra, at »Krystal« havde været pligtig først at henvende sig til Forbundet, forinden den antog en Chauffør, maa Forbundet siges at have været uberettiget til at fremtvinge

Sagsøgerens Afskedigelse ved Strejke som sket, idet Forbundets Rets-  
haandhævelse alene burde have været rettet mod Fabriken.

Herefter vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, saa-  
ledes at Sagsøgte, Mineralvandsarbejdernes Fagforening, tilpligtes at  
optage Sagsøgeren, der en Gang har haft Arbejde i Faget, men paa ulov-  
lig Maade har mistet dette, og saaledes at Erstatningen efter Omstændig-  
hederne fastsættes til 2500 Kr.

De Sagsøgte vil derhos in solidum have til det offentlige at betale  
de Retsgebyrer, der skulde have været erlagt, og det stemplede Papir,  
der skulde have været forbrugt, saafremt Sagen ikke i Medfør af Rets-  
afgiftslovens § 16 havde været afgiftsfri for Sagsøgeren, og til cand jur  
Jacob Salomon, der har givet Møde for ham, i Salær 100 Kr og i Godt-  
gørelse for hafte Udlæg 4 Kr.

Mandag den 16 April.

Nr 96/1927. Kammerherre, Hofjægermester C **Sehestedt Juul**  
(Graae)

mod

**Finansministeren** paa Statens Jordfonds Vegne (d kst Kammeradv),

betræffende Størrelsen af Erstatningen for nogle af Appellanten i Henhold  
til Lensloven afstaaede Jorder.

Østre Landsrets Dom af 14 Marts 1927: Sagsøgte, Finans-  
ministeren, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Kammerherre, Hofjægermester  
C Sehestedt Juul, Ravnholt, i denne Sag fri at være. I Salær til den  
konstituerede Kammeradvokat betaler Sagsøgeren 1000 Kr inden 15 Dage  
efter denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Appellanten i Henhold til en  
af Højesterets Ankeudvalg afsagt Kendelse ladet optage et Skøn  
til Oplysning om Værdien af de af ham afstaaede Arealer, og den  
af ham for Højesteret nedlagte principale Paastand gaar herefter  
ud paa, at Indstævnte dømmes til at betale ham 258 300 Kroner  
eller et andet af Retten fastsat Beløb med Renter. Subsidiært  
paastaar han sig kendt berettiget til at faa Erstatningen for de  
afstaaede Jorder fastsat ved nye Vurderinger, der skal foretages  
af de paagældende Vurderingsraad efter den Pris, som en for-  
standig Køber maatte antages at ville have givet for Jorderne  
den 1 April 1925, saafremt de havde tilhørt middelstore Bonde-  
gaarde, idet der ved Vurderingerne følges Principet om fuld Er-

statning ved Tvangsafstaaelse for selve de afstaaede Jorder og ikke Principerne for Vurdering af Jord til Beskatning.

Da den Appellanten tilkommende Erstatning efter Bestemelsen i Lenslovens § 3, 4 Stk, skal fastsættes af vedkommende Vurderingsraad, vil Appellantens principale Paastand ikke kunne tages til Følge.

Efter Indholdet af Meddelelsen af 21 Januar 1921 fra Overkyldraadet til Vurderingsraadene og de iøvrigt foreliggende Oplysninger maa der gaas ud fra, at Vurderingsmyndighederne ved Fastsættelsen af Erstatningen har taget til Udgangspunkt den Værdi, hvortil Jorderne var ansat i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922 § 3, en Værdiansættelse, der efter Proceduren og det iøvrigt foreliggende maa antages gennemgaaende at have været særlig lav. Denne Fremgangsmaade ved Erstatningens Fastsættelse har imidlertid ikke Hjemmel i Lenslovens § 3, 4 Stk, der maa forstaas saaledes, at den tilsiger de vedkommende Besiddere fuld Erstatning for de afstaaede Jorder indenfor den i Bestemmelsen selv satte Ramme, saaledes som det ogsaa fra Justitsministeriets Side blev fremhævet under Proceduren i den af Højesteret den 11 December 1920 paadømte Sag mellem Ministeriet og Appellanten.

I Henhold til det anførte findes Appellantens subsidære Paastand forsaavidt at maatte tages til Følge, som han vil være at kende berettiget til at faa Erstatningen fastsat ved nye Vurderinger pr 1 April 1925, foretagne af de paagældende Vurderingsraad efter Reglerne i Lenslovens § 3, 4 Stk, uden Hensyntagen til Grundværdiansættelsen.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 10 000 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Kammerherre, Hofjægermester C Sehestedt Juul, bør være berettiget til at faa Erstatningen for de afstaaede Jorder fastsat ved nye Vurderinger pr 1 April 1925, foretagne af de paagældende Vurderingsraad efter de i Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 § 3, 4 Stk, indeholdte Regler uden Hensyntagen til den i Henhold til Lov Nr 352 af 7 August 1922 § 3 ansatte Grundværdi.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte, Finansministeren paa Statens Jordfonds Vegne, til Appellanten med 10 000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 om Lens, Stamhuses og Fideikommisgodrsers samt de herhen hørende Fideikommiskapitalers Overgang til fri Ejendom (nedenfor kaldet Lensloven) har Sagsøgeren under denne Sag, Kammerherre, Hofjægermester C Sehestedt Juul, Ravnholt, som Besidder af Stamhuset Ravnholt Nislefgaard og Hellerup afstaaet, jfr Lovens § 3, forskellige Jordarealer til Staten, nemlig:

holt, som Besidder af Stamhuset Ravnholt, Nislefgaard og Hellerup af-  
 b) af Jord indkøbt af Sagsøgeren fra Ølundsgaard ca 117 Tdr Land,  
 c) af Jord i Herrested By, henhørende under den Stamhuset tilhørende Ferritslevgaard ca 38 Tdr Land.

I Lensloven § 3, 4 Stk hedder det: »Erstatningen for den afstaaede Jord fastsættes af Vurderingsraadet (jfr Lov om Ejendomsskyld af 15 Maj 1903 § 9) til en Værdi, svarende til den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Jorden, saafremt den tilhørte en middelstor Bondegaard. Der skal ikke tages Hensyn til den Ulempe, som Jordens Bortskæring maatte have for den øvrige Besiddelse. Ej heller skal der, saafremt Jordafstaaelsen efter Besidderens Ønske ordnes saaledes, at der afgives en samlet Ejendom med paastaaende Bygninger, ydes Erstatning for disse udover den Værdi, de maatte have under Jordens Anvendelse til Oprettelse af mindre Jordbrug.«

Erstatningen for de ovennævnte Jorder blev af de paagældende Vurderingsraad pr 1 April 1925 fastsat til henholdsvis 450 700 Kr, 89 700 Kr og 24 000 Kr. Efter at Sagsøgeren havde indbragt disse Erstatningsansættelser for Overskyldraadet, fastsatte dette efter en Undersøgelse af Sagen forbundet med forskellige Besigtigelser af Jorden Erstatningen til henholdsvis 523 600 Kr, 97 700 Kr og 24 000 Kr.

Da Sagsøgeren formener, at han ikke herved faar den Erstatning, som Lenslovens § 3, 4 Stk maa antages at tilsikre ham, og som han har opgjort til et Beløb, der er ialt 268 100 Kr større end det ham tilkendte, har han anlagt nærværende Sag mod Finansministeren som Repræsentant for den i Lenslovens § 2 omhandlede Jordfond. Under Sagen har han nedlagt følgende Paastand, at Sagsøgeren kendes berettiget til at føre som Vidner: De Personer, som har afgivet Erklæringer angaaende Handelsværdien af de i Sagen omhandlede Jordarealer, til Bekræftelse af disse Erklæringer, Medlemmerne af de paagældende Vurderingsraad og de Medlemmer af Overskyldraadet, som har foretaget Undersøgelser af Jordarealerne og deres Værdi, navnlig til Oplysning om, hvorledes de er kommet til de foreliggende Vurderingstal, og hvorvidt disse ligger under Jordarealernes Handelsværdi i den frie Omsætning, samt til eventuelt at indhente yderligere Skønserklæringer og andre Bevisligheder med Hensyn til Jordernes virkelige Handelsværdi i Tiden omkring 1 April 1925.

Hvis denne Paastand ikke kan tages til Følge, har han paastaaet principalt:

at der tilkendes Sagsøgeren af Statens Jordfond som yderligere Erstatning for de afstaaede Jorder 268 100 Kr eller et andet efter Rettens Skøn fastsat Beløb med Renter 5 pCt p a fra 1 April 1925, til Beta-  
 ling sker, s u b s i d i æ r t:



at der tilkendes Sagsøgeren af Statens Jordfond den yderligere Erstatning for de afstaaede Jorder, som maatte blive fastsat ved en ny Vurdering, foretaget af de paagældende Vurderingsraad efter den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville have givet for Jorden den 1 April 1925, saafremt den havde tilhørt en middelstor Bondegaard, idet der ved Vurderingen følges Princippet om fuld Erstatning ved Tvangsafstaaelse, og ikke Principperne for Vurdering af Jord til Beskatning, med Renter af det saaledes beregnede Erstatningsbeløb 5 pCt p a fra 1 April 1925, til Betaling sker.

Finansministeren, der har givet Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, har med Tilslutning af Overskyldraadet protesteret imod den begærte Vidneførsel m v, allerede fordi den maa anses som værende uden Betydning for Sagen, og har iøvrigt procederet til Frifindelse. Sagen er derefter optaget til Kendelse eller Dom.

Til Støtte for sin Paastand maa Sagsøgeren antages at gøre gældende, at Udtrykkene i Lenslovens § 3 »Erstatning« er at forstaa som lig en Købepris i »fri Omsætning« med den ene Modifikation, at Prisniveauet bedømmes efter middelstore Bondegaarde. Han formener, at den Omstændighed, at Vurderingen af Erstatningen er henlagt til Vurderingsraad og Overskyldraad, ikke kan give Føje til, at Erstatningen fastsættes — som han mener, det er sket — med Udgangspunkt i en Jordskyldsvurdering, som kun vil være berettiget, hvor der er Tale om Skattevurdering, og hævder derfor, at Vurderingen er sket efter urigtige Principper. Han maa antages at tilsigte ved de af ham ønskede nye Bevisligheder, bl a at godtgøre, at de afstaaede Jorders Værdi beregnet paa rette Maade vil vise sig at være som af ham paastaaet, og til Støtte for den af ham som subsidiaer betegnede Paastand maa han antages at henvise til, at forskellige Formaliteter ikke er iagttaget af Vurderingsraadens Medlemmer, og at der ikke skal være givet Sagsøgeren tilstrækkelig Lejlighed til selv at fremkomme med forskellige Oplysninger, bl a om, hvorledes Sagsøgeren selv vurderede Jorden.

Saa vel ifølge Ordene i § 3, 4 Stk, som efter, hvad der synes at fremgaa af Udtalelser under Lovens Behandling i Rigsdagen findes Bestemmelsen at maatte forstås saaledes, at den Erstatning, der kan kræves, er Jordværdien vurderet af Vurderingsmyndighederne, eventuelt i Forbindelse med Overskyldraadet, dog at der i det enkelte Tilfælde skal tages Hensyn til den afstaaede Jords faktiske Kulturtilstand. Det maa dernæst, bl a ifølge de af Overskyldraadet under Sagen afgivne Oplysninger antages, at Vurderingen i det foreliggende Tilfælde er foretaget ifølge den Anvisning, som i »Meddelelse fra Overskyldraadet,« — hvilken Meddelelse er udarbejdet efter Forhandling med Landbrugsministeriet og Justitsministeriet — til Vurderingsraadene af 21 Januar 1921 er givet med Hensyn til Ansættelser i Henhold til Lenslovens § 3, og hvori det bl a hedder:

»Vurderingsraadene skal herefter ikke træffe nogen Afgørelse med Hensyn til de Bygninger, der maatte findes paa den afstaaede Jord, men skal kun fastsætte Erstatningen for selve Jorden. Der maa altsaa helt ses bort fra Bygningerne.

Hvad Erstatningen for Jorden angaar, bestemmer Loven, at den skal

fastsættes til en Værdi svarende til den Pris, som en forstandig Køber maatte antages at ville give for Jorden, saafremt den tilhørte en middelstor Bondegaard. Jorden maa herefter i Overensstemmelse med de almindelige Jordvurderingsregler ansættes pr Arealenhed efter, hvad Jord af Beskaffenhed og Beliggenhed som det paagældende Jordstykke maa antages efter Egnens Priser at ville koste i Handel i ubebygget Stand, naar Jorden tænkes at høre til en middelstor Bondegaard.

I Modsætning til, hvad der gælder efter de almindelige Jordvurderingsregler, hvor der ved Værdiansættelsen gaas ud fra, at Jorden er i middelgod Kultur, forstaas imidlertid Lens- og Stamhuslovens § 3 saaledes, at Jorden ved de Ansættelser, der foretages i Henhold hertil, skal vurderes under Hensyn til dens faktiske Kulturtilstand. Det skal saaledes ved Ansættelsen tages i Betragtning som en værdiforringende Omstændighed, hvis Jorden ved Afstaaelsen er udpint eller misrøgtet og som en værdiforøgende Omstændighed, hvis Jorden maatte være i ekstraordinær god Kultur. Som en værdiforøgende Omstændighed maa det ogsaa tages i Betragtning, hvis Jorden — eller en Del af samme — ved Afstaaelsen henligger som gødet Helbrak eller Vintersædsbesaaet. Det gælder om i hvert enkelt Tilfælde at fastsætte, hvad den til paagældende Ejendom eller Parcel hørende Jord i dennes faktiske, derunder ogsaa gødede eller besaaede, Tilstand kan antages at ville koste i Handel, naar Jorden tænkes at høre til en middelstor Bondegaard.

Den Værdi, Vurderingsraadet skal ansætte ved Vurdering af et Jordstykke i Henhold til Lens- og Stamhuslovens § 3 kan herefter være afvigende fra den Værdi, Vurderingsraadet vilde komme til efter de almindelige Jordvurderingsregler, hvor Jorden vurderes som værende i middelgod Kultur og uden Hensyn til Jordstykkets øjeblikkelige Plads indenfor Rotationen, og hvor den i Jorden nedlagte Sæd ikke medtages. Hvor saadanne Afvigelser finder Sted, maa der i Anmærkningsrubrikken i de fra Statens Jordlovsudvalg modtagne Fortegnelser gives fornøden Oplysning herom med Angivelse af det Forhold, der begrunder Afvigelsen og Afvigelsens Beløb.

Ved det ovenfor anførte er det forudsat, at Jorden i sin Helhed maa betragtes som Landbrugsjord. — — — — —

Endnu bemærkes, at Vurderingerne skal foretages paa Grundlag af Prisforholdene paa Vurderingstiden. For saa vidt en Vurdering foretages længere Tid efter den sidste almindelige Vurdering til Ejendoms-skyld, og Vurderingsraadet mener, at der i Mellemtiden har fundet en Prisforskydning Sted, maa der følgelig tages Hensyn til denne, men man maa i saa Fald ønske Oplysning i Anmærkningsrubrikken herom med Angivelse af, hvor stor en Prisforskydning Vurderingsraadet har regnet med.«

Sagsøgeren ses ikke at have paavist, at Erstatningsvurderingen herefter er foretaget efter andre Principer, end hvad Lensloven kan antages at fastsætte.

De af ham som ovenfor nævnt paaberaabte formelle Indvendinger mod den brugte Fremgangsmaade skønnes dernæst at være uden reel Betydning, og hans Besværing over ikke at have faaet Lejlighed til at fremkomme med Oplysninger skønnes bl a, fordi Indbringelsen for Over-

skyldraadet er sket fra hans Side, og han ved sin Repræsentant har haft Lejlighed til at udtale sig i Overskyldraadet, forinden dette traf sin Afgørelse, at savne fornødent Grundlag.

Da dernæst selve det Vurderingsskøn, der er henlagt til Vurderingsraad og Overskyldraad, er af en saadan Art, at der ikke kan være Spørgsmaal om for Domstolene som saadanne at udøve saadant Skøn, vil Sagsøgtets Frifindelsespaastand være at tage tilføje.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 1000 Kroner.

---

Nr 236/1927. **Smith & Steenstrup, Holbæk Kulhandel A/S (Fich)**  
 mod  
**Københavns Kul- og Koks Kompagni A/S (Schjørring),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at hæve en Kontrakt om Salg af et Parti Koks.

Sø- og Handelsrettens Dom af 16 Juni 1927: De Indstævnte, Københavns Kul og Koks Kompagni A/S, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Smith & Steenstrup, Holbæk Kulhandel A/S, Holbæk, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at Indstævnte dømmes til at betale en Erstatning af 9274 Kroner 50 Øre med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker Dommens Resultat vil Dommen — som Indstævnte har paastaaet stadfæstet, dog med Tilkendelse af Sagens Omkostninger — i det hele være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

---

Færdig fra Trykkeriet den 9 Maj 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 7.

---

---

Mandag den 16 April.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Smith & Steenstrup, Holbæk Kulhandel Aktieselskab, til Indstævnte, Københavns Kul- og Koks Kompagni Aktieselskab, med 400 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddell af 30 September 1926, underskrevet af Sagsøgerne, Smith & Steenstrup, Holbæk Kulhandel A/S, den 5 Oktober s A, købte disse af de Indstævnte, Københavns Kul- og Koks Kompagni A/S, 5/600 Tons overslesiske Hüttenkoks 24 — 40 m m til en Pris af 26,6 sh pr Ton fob Stettin eller Wismar til Levering ultimo Oktober og paa, som det hedder i Slutsedlen: »Em Friedländer & Cos Salgsbetingelser ifølge vedlagte Kopi.« I Slutsedlen var de Indstævntes sædvanlige Salgsbetingelser overstreget.

I den vedlagte Kopi, der til Overskrift kaldes: »Leveringsbetingelser for Grube Interessentskaberne Emanuel Friedländer & Co, Berlin/»Robur«, Kattowitz, udtales det i § 7 bl a, at Sælgeren, naar der opstaar Vognmangel, er frigjort for sin Leveringspligt, saalænge Leveringsvanskelighederne vedvarer.

De Indstævnte havde forinden købt forskellige Partier prima øvreslesiske Hüttenkoks til senere Levering af Em Friedländer & Co gennem dette Firmas herværende Repræsentant.

Allerede den 6 Oktober 1926 tilskrev de Indstævnte Sagsøgerne, at der paa Grund af Vognmangel i Polen endnu ingen Koks var afrullet for Oktober Afskibningerne, og at som Følge heraf samtlige Afskibninger vilde blive forsinket, og at i Henhold til Salgsbetingelserne »Friedländer resp vi er dækket mod et saadant Tilfælde af force

majeure«, hvorhos de tilføjede, at de havde anmodet Friedländers Repræsentant her paa Pladsen om at rejse til Berlin for at undersøge Sagen. Sagsøgerne svarede ikke paa denne Skrivelse. Den 13 Oktober skrev Sagsøgerne til de Indstævnte, at de nu ønskede Koksene leveret. De Indstævnte svarede den 15 s M, at de havde protesteret mod Ikke-Leveringen over for Firmaet H & C Gildsigs Eftf, der er Firmaet Em Friedländer og Co.s Repræsentant her, men at Friedländers paaberaabte sig den ovenanførte Klausul i Salgsbetingelserne og derfor var fritaget for Levering, lige saa vel som de Indstævnte var det. Den 16 s M skrev Sagsøgerne til de Indstævnte, at da der stadig afskibedes Koks fra de respektive Havne, maatte de gøre Krav paa at faa deres Andel deraf og tilføjede: »At Friedländers betragter sig som fritaget for Levering af Partiet kan vi ikke gaa med til«. Den 18 s M fastholdt Sagsøgerne, at de nu ønskede Partiet leveret og anmodede om at faa Afskibningshavnen opgivet med Tilføjende, at de, hvis Partiet ikke fremkom, maatte holde de Indstævnte ansvarlige for eventuelle Tab, da de havde købt Partiet af de Indstævnte. De Indstævnte skrev den 21 Oktober, at de intet Ansvar kunde paatage sig med Hensyn til Notits for Tonnage, da de kun kunde betragte deres Kontrakt med Friedländer som værende annulleret, men at de vilde konferere med denne og eventuelt komme til et Arrangement. I Skrivelse af 19 s M havde de Indstævnte anført, at Sagsøgerne havde købt Partiet paa Friedländers Salgsbetingelser, og at saavel Sasøgerne som de selv maatte være underkastet disse.

Sagsøgerne fastholdt imidlertid Kontrakten, idet de gjorde gældende, at de ikke havde kontraheret med Friedländer, men med de Indstævnte, og at det derfor var dem uvedkommende, om Friedländer kunde levere eller ej.

Da begge Parter derefter fastholdt deres Standpunkt, har Sagsøgerne nu anlagt nærværende Sag, hvorunder de paastaar de Indstævnte dømt til at betale dem en Erstatning af Kr 16 103,29 med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 29 Januar 1927, til Betaling sker.

Sagsøgerne, der ikke bestrider, at der har været Vognmangel i Polen paa det paagældende Tidspunkt, gør gældende, at Vognmangel var tilstede, allerede da Handlen blev afsluttet, samt at de Indstævntes Annulation har været uberettiget, da Koks kunde være fremskaffet fra tysk Overslesien, hvor Friedländer ejer Gruber, og at de ikke har kontraheret om polske Koks, men om overslesiske Koks, uanset om de leveredes fra Polen eller Tyskland. De hævder, at »Robur« ikke er noget Distrikt, men et Firmanavn for Friedländers polske Afdeling, der har Bopæl i Kattowitz. Erstatningen har de opgjort som fornævnt paa Basis af 550 Tons, idet de hævder, at Prisen i Stettin den 30 Oktober 1926 var 48 sh pr Ton fob, hvorefter Forskellen mellem denne Pris og Salgsprisen 26/6 sh til Kurs 18,23 vil udgøre Kr 10 778,49. De lægger hertil et nærmere opgjort Avancetab af Kr 5324,80.

De Indstævnte paastaar sig principalt frifundet subsidiært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

De hævder, at der er kontraheret om polske Koks fra Friedländer & Co, hvilket fremgaar af Leveringsbetingelserne, der i deres Overskrift ved Siden af Leverandørens Firmanavn nævner »Robur«, Kattowitz,

hvilket sidste Navn er Betegnelsen for et polsk Grubedistrikt, medens »Robur« er Navnet paa vedkommende Grube-Interessentskab, hvoraf Friedländer & Co er Medlem. De Indstævnte har henvist til, at der i Leveringsbetingelserne § 1 tales om Driftsforholdene i Gruberne, og at det herefter maatte være klart for Sagsøgerne, at Leveringsbetingelserne var Producentbetingelser, og at der sigtedes til Kul fra bestemte Gruber. Efter de Indstævntes Anbringende maatte det i hvert Fald for branchekyndige være klart, at der i Slutsedlen sigtedes til polske Koks.

Fra de Indstævntes Side gøres det gældende, at de har gjort, hvad de kunde, for at fremskaffe Koksene, samt at de ved de fornævnte Leveringsbetingelser har forbeholdt sig Ansvarsfrihed for det Tilfælde, at Kontrakterne ikke blev opfyldt paa Grund af Vognmangel i Polen.

At Sagsøgerne har været klar over, at det var polske Koks, de havde købt, fremgaar efter de Indstævntes Anbringende ogsaa af Korrespondancen mellem Parterne efter Handlens Afslutning, idet Sagsøgerne ikke protesterede mod de Indstævntes Skrivelse af 6 Oktober 1926, i hvilken der henvistes til Vognmanglen i Polen, ligesom Sagsøgerne, efter at de Indstævnte i Skrivelse af 15 Oktober 1926 havde anført, at de var fritagne for Levering paa samme Maade som Friedländer, ikke protesterede derimod, men nøjedes med i deres Svarskrivelse af 16 s M at udtale, at de ikke kunde anerkende, at Friedländer var fritaget for Levering. Først da Sagsøgernes Sagfører er kommet til, siges det i Skrivelse fra denne af 27 Oktober, at Friedländer er Sagsøgerne uvedkommende.

De Indstævnte gør derhos gældende, at Sagsøgerne kunde og burde have inddækket sig i tyske Koks, hvorved deres Tab var blevet formindsket.

De Indstævnte har dernæst under Henvielse til Købelovens § 25 protesteret mod, at Sagsøgerne kunde være berettiget til at kræve Erstatning for tabt Avance, og de Indstævnte bestrider forøvrigt, at Sagsøgerne har haft noget Avancetab. Endelig protesterer de Indstævnte mod, at Sagsøgerne i deres Erstatningsberegning gaar ud fra saa høj en Dækningspris som 48 sh pr Ton.

Direktør i det indstævnte Selskab Poul Albert Jensen har som Vidne forklaret, at Slutsedlen oprindeligt var indgaaet med Firmaet Alfred Christensen & Co og senere overgik til Sagsøgerne. Vidnet har i Telefonen overfor Firmaet Alfred Christensen & Co betegnet Koksene som »Friedländer Koks«, der mellem Fagfolk maa regnes som »Robur« Koks. Det maatte efter Vidnets Formening ogsaa staa Fagfolk klart, at de Indstævnte købte større Partier »Friedländer Koks«, og at dette var polske Koks.

Prokurist i Firmaet Alfred Christensen & Co, Robert André Christensen har derimod som Vidne forklaret, at der ikke i Telefonsamtalerne med forrige Vidne var nævnt Navnet Friedländer.

Direktør i det indstævnte Selskab Holger Julius Jensen har som Vidne forklaret, at han i Oktober Maaned talte i Telefon med Sagsøgerne om Forsinkelsen, og at der da ikke fra Sagsøgerne blev protesteret mod, at det var »Friedländer Koks«, der skulde leveres.

Direktør i det sagsøgende Selskab Alf Christensen har som Vidne

forklaret, at han ikke protesterede mod de Indstævntes Skrivelse af 6 Oktober 1926, da han haabede, at Sagen vilde gaa i Orden. Vidnet har erkendt, at det af de Indstævntes Korrespondance forstod, at Koksene skulde leveres fra Friedländer, men ikke protesterede i den Anledning, da han mente, at Friedländer, der jo er et Handelsfirma, kunde levere ikke blot fra Polen, men ogsaa fra Tyskland.

Efter Proceduren maa Sagens Udfald i første Række bero paa, om Handlen angaar Koks fra hele Øvreslesien eller kun fra den polske Del deraf, idet de Indstævnte ifølge de foreliggende Oplysninger kun i sidste Fald kan antages at være fritaget for Levering paa Grund af Vognmangel.

Naar det i den omhandlede Slutseddell er anført, at den solgte Vare er »øvreslesiske Hyttekoks«, kan den Betegnelse omfatte saavel polske som tyske Koks, og Spørgsmaalet bliver da, om Henvisningen til Friedländer og Co.s Salgsbetingelser betegnede, at de omkontraherede Varer var polske Koks. At de Indstævnte kun har villet sælge polske Koks, fremgaar tilstrækkeligt af de foreliggende Oplysninger, men dette burde være fremhævet med større Tydelighed, idet de Indstævnte ikke kunde gaa ud fra, at Sagsøgerne af Overskriften paa Salgsbetingelserne skulde forstaa, at Varen hidrørte fra Polen. Sagsøgerne burde imidlertid, da de Indstævnte overfor dem gjorde gældende, at Vanskelighed med Hensyn til Levering fra Polen kunde faa Betydning for deres Leveringspligt, have taget klart Standpunkt derimod, saafremt de ikke var enige deri. Dette har Sagsøgerne ikke gjort. Sagsøgerne protesterede saaledes ikke imod, at de Indstævnte i deres ovennævnte Skrivelse af 6 Oktober 1926 gjorde gældende, at de eventuelt var frigjorte i Tilfælde af Vognmangel i Polen, og Sagsøgerne undlod derhos i deres ligeledes nævnte Skrivelse af 16 s M at protestere mod, at de Indstævnte i Skrivelse af 15 s M under Henvisning til Skrivelsen af 6 s M gjorde gældende, at de maatte være fritagne paa samme Maade som Friedländer, men indskrænkede sig til at nægte at indrømme, at Friedländer var fritaget for Levering. Herefter findes de Indstævnte at have været beføjede til at gaa ud fra, at Sagsøgerne var paa det rene med, at det var polske Koks, der skulde leveres, og Sagsøgerne findes derfor ikke nu at kunne gøre Krav paa Erstatning, fordi de Indstævnte ikke har leveret tyske Koks.

Som Følge heraf vil de Indstævnte være at frifinde med Hensyn til de af Sagsøgerne mod dem rejste Krav.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

---

---

Tirsdag den 17 April 1928.

Nr 274/1927.    **Medhjælper Viggo Laursen** (Møldrup efter Ordre)  
 mod

**Fru Inger Marie Skovsende**, født Sørensen (Henriques efter Ordre)  
 og **Maskinsnedker Niels Thomsen Skovsende** (Stein efter Ordre),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt et Barn maa anses for det indstævnte Ægtepars ægtefødte Barn.

Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1927: Det ovennævnte af Sagsøgerinden, Fru Inger Marie Skovsende, f Sørensen, den 2 Juli 1926 fødte Drengbarn kan ikke anses for hendes og Sagsøgte, Maskinsnedker Niels Thomsens Skovsendes ægtefødte Barn. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de henholdsvis for Sagsøgerinden og for nævnte Sagsøgte beskikkede Sagførere, Overretssagførerne Povl Thomsen og Aage Smith, i Salær hver 60 Kr, hvilke Salærer udredes af det offentlige.

#### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Saaledes som Sagen er anlagt, burde der have været beskikket en Væрге for Barnet, og denne Væрге have været indstævnt. Der findes imidlertid efter Omstændighederne ikke Føje til i Anledning af, at dette ikke er sket, at afvise Sagen.

Efter alt, hvad der foreligger kan det ikke anses for godtgjort, at Barnet ikke er Maskinsnedker Skovsendes og Fru Skovsendes ægtefødte Barn, og der vil herefter være at give Dom som nedenfor anført. Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

#### Thi kendes for Ret:

Det af Indstævnte, Fru Inger Marie Skovsende, f Sørensen, den 2 Juli 1926 fødte Drengbarn bør anses som hendes og Indstævnte Maskinsnedker Niels Thomsen Skovsendes ægtefødte Barn. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Overretssagførerne Poul Thomsen og Aage Smith i Salær hver 60 Kroner og Højesteretssagførerne Møldrup, Henriques og Stein i Salær for Højesterethver 150 Kroner, hvilke Salærer alle udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgerinden, Fru Inger Marie Skovsende, f Sørensen, nedlagt Paastand om, at det ved Dom afgøres, hvorvidt det



af hende den 2 Juli 1926 fødte Drengbarn skal anses som hendes og hendes i Henhold til Separationsbevilling af 20 Oktober 1926 fraseparerede Mand, Sagsøgte, Maskinsnedker Niels Thomsen Skovsendes ægtefødte Barn.

Sagsøgte Skovsende paastaar paa sin Side Domsafgørelse for, at Barnet ikke er hans ægtefødte Barn.

Sagsøgte, Medhjælper Viggo Laursen, som antages at have haft Samleje med Sagsøgerinden paa et saadant Tidspunkt, at han kan være Fader til Barnet, har nedlagt Paastand om, at det ved Dommen statueres, at Barnet er Sagsøgerindens og Sagsøgte Skovsendes ægtefødte Barn.

Under Sagen, hvor saavel Sagsøgerinden som de Sagsøgte har afgivet personlige Forklaringer, gaar de separerede Ægtefællers samstemmende Redegørelse ud paa, at de — som blev gift 1914 i en Alder af, han 42 Aar og hun 23 Aar, og begge havde Børn af tidligere Forbindelser, hvorhos de i deres Ægteskab har Fællesbarnet Lilly Ninna Skovsende, født den 9 Februar 1915 — ophørte med deres kønslige Samliv fra 1919, medens de, indtil Sagsøgerinden omkring 10 April 1926 flyttede fra Fællesbopælen, iøvrigt levede fordrageligt sammen, med fælles Husholdning, Bolig o s v — dog med hver sit Soveværelse, idet de i Almindelighed overfor Omverdenen optraadte som Ægtefæller, uden at de imidlertid havde erotiske Følelser overfor hinanden.

De har nærmere i det enkelte forklaret, hvorledes Sygdom hos Hustruen og bl a deraf flydende Modvilje hos hende mod Samleje med Manden lidt efter lidt skilte dem fra hinanden og udelukkede kønslig Forbindelse dem imellem.

Efter den Troværdighed, hvormed Retten finder disse Forklaringer afgivet, og navnlig under Hensyn til Forklaringernes indre Sandsynlighed, samt til den Støtte, Forklaringerne har i en under Sagen afgivet Vidneforklaring af Fru Dagny Grue, til hvem Fru Skovsende allerede i 1920 ved en nærmere angiven Lejlighed har udtalt sig om, at Ægtefællerne ikke samlevede som Ægtefæller, finder Retten i Overensstemmelse med Retsplejelovens Regler — bl a i dens § 292 — om Bevisbedømmelse at burde lægge Forklaringen til Grund for Sagens Paadømmelse.

Da det herefter maa anses udelukket, at det ommeldte, den 2 Juli 1926 fødte Barn kan være Ægtefællernes fælles Barn, vil der være at give Dom overensstemmende med Sagsøgte Skovsendes Paastand.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der vil være at tillægge de for Sagsøgerinden og for Sagsøgte Skovsende — hvem der er meddelt Bevillinger til fri Proces — beskikkede Sagførere i Salær 60 Kr, hvilke Beløb bliver at udrede af det offentlige.

Onsdag den 18 April 1928.

Nr 112/1927. Kurvemager **Jacob Jacobsen** (Bang)

mod

fhv Ejendomskommissionær **Niels Nielsen Huus** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningspligt for Misligholdelse af en Overenskomst om Leje af en Butik.

Østre Landsrets Dom af 24 Marts 1927: Sagsøgte, Kurvemager Jacob Jacobsen, bør til Sagsøgeren, fhv Ejendomskommissionær Niels Nielsen Huus, betale 500 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 26 Juli 1926, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 100 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Indstævnte, der under Sagens Forberedelse var mødt for Ankeudvalget og havde nedlagt Paastand om Dommens Stadfæstelse, udeblev fra den til den 26 Januar d A berammede Domsforhandling. Sagen udgik derfor til skriftlig Behandling. Efter at Appellanten derpaa havde fremlagt et Indlæg, mødte Indstævnte og begærede paany at indtræde og at svare i Sagen. Da det imidlertid ikke er godtgjort, at hans Udeblivelse ikke kan lægges ham til Last som en Forsømmelse, vil i Henhold til Retsplejelovens § 415, 3 Stk, hans Begæring ikke imod Appellantens Protest kunne tages til Følge.

I Dommen er det i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde rettelig antaget, at Appellanten har misligholdt Overenskomsten af 21 Januar 1926, og da det Indstævnte herved tilføjede Tab efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes at kunne sættes til 200 Kroner, vil Appellanten være at dømme til at betale Indstævnte dette Beløb med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil være at ophæve.

### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Kurvemager Jacob Jacobsen, bør til Indstævnte, fhv Ejendomskommissionær Niels Nielsen Huus, betale 200 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 26 Juli 1926, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 21 Januar 1926 blev der imellem Ejendomskommissionær Niels Nielsen Huus og Kurveinager Jacob Jacobsen indgaaet en Overenskomst, hvorefter Huus lejede en Cigarbutik i den Jacobsen tilhørende Ejendom Adelgade Nr 52 saaledes, at Huus skulde overtage Butiken til den Tid, til hvilken den daværende Lejer kunde opsiges. Den 1 Maj 1926 fraflyttede den tidligere Lejer, den 3 Maj tilskrev Huus's Sagfører Jacobsen saaledes: »I Anledning af, at De nu har nægtet at udleje den hidtil af Fru D Hadzak benyttede Butik til Herr N N Huus, saaledes som de skriftligt har lovet ham det, maa jeg paa Herr Huus Vegne bede Dem se ind paa mit Kontor for at enten Kontrakten kan blive ordnet eller vi kan blive enige om en Erstatning for Misligholdelse.«

Endvidere tilskrev vedkommende Sagfører den 11 s M Jacobsen, at Huus, da Jacobsen ikke i Mindelighed havde villet ordne Sagen vedrørende Lejemaalet i Ejendommen Adelgade Nr 52, havde givet Sagføreren Ordre til at anlægge Sag imod Jacobsen til Betaling af 500 Kr, saafremt dette Beløb ikke inden Ugens Udgang blev indbetalt.

Den 24 Juli 1926 tilskrev Jacobsens Sagfører Huus's Sagfører, at Butiken i Jacobsens Ejendom, da Huus ikke havde henvendt sig til Jacobsen for at faa Lejemaalet i Orden, stadig stod ledig og vedvarende var til Huus's Disposition. Herpaa blev der svaret Jacobsens Sagfører, at Sagen nu ikke mere havde Interesse for Huus. Under denne Sag gør nu Huus gældende, at Jacobsen har misligholdt Overenskomsten af 26\*) Januar 1926 ved uden lovlig Grund at nægte at stille Butiken til hans Raadighed. Idet han videre har anbragt, at der herved er paaført ham et Tab af 801 Kr, paastaar han i Henhold til Forligsklage af 26 Juli 1926 og Stævning af 21 Januar 1927 Jacobsen dømt til at betale de nævnte 801 Kr tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato.

Jacobsen paastaar sig frifundet, idet han gør gældende, at han ikke har nægtet at udleje Butiken til Huus, men at han nogle Dage før den 1 Maj 1926 henvendte sig til Huus og spurgte ham, om han havde noget imod, at Jacobsen benyttede Butiken, hvortil Huus svarede, at han vilde tænke over det og give Svar i Løbet af nogle Dage, men Huus kom ikke.

Ved de af Fru Hansine Christine Petersen og Løjtnant Frede Risegaard Bentzen afgivne Forklaringer maa det anses for godtgjort, at Jacobsen nogle Dage før 1 Maj 1926 meddelte Huus, at denne ikke kunde faa Butiken, da Jacobsen selv havde Brug for den. Jacobsen har erkendt, at han intet foretog sig efter Modtagelsen af Skrivelsen af 3 Maj 1926, og at han efter Modtagelsen af Skrivelsen af 11 s M ikke foretog sig andet end at anmode sin Hustru om at gaa op og tale med Huus's Sagfører. Jacobsens Hustru har forklaret, at hun intet kan huske om sin Samtale med Sagføreren.

Efter det saaledes foreliggende findes det godtgjort, at Jacobsen har misligholdt Overenskomsten af 26\*) Januar 1926, og han maa derfor erstatte Huus det ham ved Misligholdelsen paaførte Tab. Erstatningen

---

\*) Skal være 21.

findes efter det under Sagen oplyste og bl a under Hensyn til det i Skrivelsen af 11 Maj 1926 anførte passende at kunne sættes til 500 Kr, hvilket Beløb Jacobsen saaledes vil være at dømme til at betale Huus med Renter som paastaet. Endvidere vil Jacobsen have at betale Huus Sagens Omkostninger med 100 Kr.

---

Nr 318/1927. Gæstgiver **Marius Mortensen**, Landmand **Hans Erlang**, Landmand **Andreas Bjerregaard** og Kontorbestyrer **Hans Mortensen** (Cohn)

mod

A/S **Nordslesvigs Bank** i Likvidation (Bruun),

betræffende Appellantens Forpligtelse i Henhold til en Kaution.

Søndre Landsrets Dom af 3 Oktober 1927: De Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, Gæstgiver Marius Mortensen, Landmand Hans Erlang, Landmand Andreas Bjerregaard og Kontorbestyrer Hans Mortensen, bør een for alle og alle for een til Sagsøgerne, A/S Nordslesvigs Bank i Likvidation, betale 5000 Kr med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 10 Februar 1927, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Indstævnte, ligeledes in solidum, til Sagsøgerne 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt Sagen foreligger Højesteret til Paakendelse, anførte Grunde vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, saavidt den er paaanket.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Gæstgiver Marius Mortensen, Landmand Hans Erlang, Landmand Andreas Bjerregaard og Kontorbestyrer Hans Mortensen, een for alle og alle for een, til Indstævnte, Aktieselskabet Nordslesvigs Bank i Likvidation, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Køb af en i Tingbogen (Grundbogen) for Haderslev Bind VIII Blad 10 indført Ejendom indrømmede Sagsøgerne, A/S Nordlesvigs Bank i Tønder nu i Likvidation, Køberen Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, Haderslev, til Berigtigelse af den skyldige Restkøbesum. 22 500 Kr ved Kontrakt af 10 Marts 1924 en til dette Beløb svarende Kassekredit, der derhos sikredes ved, at nævnte Indstævnte overtog et af Sælgerne til Banken udstedt alt paa Ejendommen hæftende Skadesløsbrev, stort 25 000 Kr.

I Kassekredit-Kontrakten fastsattes det bl a, at der de første 5 Aar skulde afdrages 1000 Kr aarlig fra 1 April 1924 at regne, hvorhos Kreditten i samme Tidsrum skulde være uopsigelig, forudsat at Renter og Afdrag betales rettidig, og Ejendommen ikke solgtes.

Da Banken paa Grund af de faldende Ejendomspriser senere ikke mente at have tilstrækkelig Sikkerhed for Kassekreditten forlangte den, at nævnte Indstævnte skulde stille en personlig Kaution for de sidste 5000 Kr af Skylden, og med Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, Haderslev, som Skyldner oprettedes der da den 10 November 1925 paa en selvstændig Blanket en i Formen ny Kassekredit-Kontrakt lydende paa 5000 Kr, hvilken Kontrakt uden Medvirken fra Bankens Side af Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, forelagdes de Medindstævnte. Gæstgiver Marius Mortensen, Haderslev, Landmand Hans Erlang, Ladegaard I ved Haderslev, Landmand Andreas Bjerregaard, smst, og Kontorbestyrer Hans Mortensen, Haderslev, der paa Skyldnerens Anmodning underskrev som Selvskyldnerkautionister.

Ved enslydende Skrivelser af 17 November 1925 meddelte Banken Kautionisterne, at Kassekredit-Kontrakten af 10 November 1925 var indleveret til den.

Da Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, i Efteraaret 1926 var ude af Stand til at betale de efter Kassekredit-Kontrakten forfaldne Renter og Afdrag, anmodede Banken under Henvisning til Kassekredit-Kontrakten af 10 November 1925 ved Skrivelse af 15 Oktober 1926 Selvskyldnerkautionisten, Kontorbestyrer Hans Mortensen, om at indbetale 5000 Kr tilligemed Renter og Provision fra 1 April 1926 204 Kr 10 Øre. ialt 5204 Kr 10 Øre.

Efter at der nu var ført Forhandlinger mellem Banken og Kautionisterne, hvorunder disse vægrede sig ved at efterkomme Bankens Krav, oprettede Banken under 13 Januar 1927 ved Overførelse af 5000 Kr fra Kassekreditten, aabnet 10 Marts 1924, en særlig Konto for Kassekreditten af 10 November 1925, hvorom Banken under s D tilskrev Hovedskyldneren, Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, der imidlertid nægter at have modtaget Skrivelsen.

Under Anbringende af, at Formaålet med at fremskaffe Selvskyldnerkautionister for Kassekredit-Kontrakten af 10 November 1925 var at skaffe yderligere Sikkerhed for Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensens Gæld — hvorom han fuldtud var vidende — samt at Oprettelsen af den nysnævnte Konto hjemles i Kassekredit-Kontrakten af 10 November 1925, hvori det bl a hedder: »Iøvrigt er Banken berettiget til at debitere Kontoen ikke blot for, hvad der kontant udbetales Kredithaveren, men

ogsaa for de Beløb, som denne paa anden Maade (f Eks ved Indtræden i Vekselenagement) maatte blive Banken skyldig,« og at de indstævnte Selvskyldnerkautionister, da Hovedskyldneren ikke har opfyldt sine Forpligtelser efter Kassekredit-Kontrakten, er pligtige at indfri Kassekrediten, har Sagsøgerne nu under nærværende ved Retten for Haderslev Købstad m v forberedte Sag paastaaet de Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, Haderslev, Gæstgiver Marius Mortensen, smst, Landmand Hans Erlang, Ladegaard 1 ved Haderslev, Landmand Andreas Bjerregaard, smst, og Kontorbestyrer Hans Mortensen, Haderslev, een for alle og alle for een tilpligtet at betale Sagsøgerne 5000 Kr med Renter heraf 6 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 10 Februar 1927, til Betaling sker.

De Indstævnte procederer alle til Frifindelse. Selvskyldnerkautionisterne gør for deres Vedkommende gældende, at de har paataget sig Forpligtelsen som Kautionister ud fra den Forudsætning, at der ved Kassekredit-Kontrakten af 10 November 1925 blev indrømmet Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, en virkelig Kredit hos Banken, hvorpaa Debitor kunde trække indtil et Beløb af 5000 Kr, samt at de ikke vilde have tegnet sig som Kautionister, hvis de havde haft Kendskab til, at der i Virkeligheden fra Bankens Side ved Kassekredit-Kontraktens Oprettelse kun tilsigtedes at opnaa Sikkerhed for en gammel, Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, til Banken paahvilende Gæld, hvorom de ej heller havde faaet nogen Underretning af nysnævnte Mortensen. Kautionisterne hævde yderligere, at det havde været Bankens Pligt at underrette dem om Sagens rette Sammenhæng.

Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, støtter sin Frifindelsepaastand derpaa, at han, uagtet han vel vil erkende at skyldte Banken ca 19 000 Kr i Henhold til Kassekredit-Kontrakten af 10 Marts 1924 og vel vil erkende, at Kautionisterne skulde engageres til Sikkerhed for hans gamle Skyld, dog maa nægte at skyldte noget af det indsøgte Beløb, idet han ikke kan erkende foruden den i Kassekredit-Kontrakten af 10 Marts 1924 paatagne Forpligtelse yderligere at skyldte 5000 Kr i Henhold til Kassekredit-Kontrakten af 10 November 1925, hvilket sidste han mener bliver Følgen af den af Banken den 13 Januar 1927 foretagne Postering.

Selv om der efter det foreliggende kan gaas ud fra, at Kautionisterne har ment, da de paatog sig Kautionen, at denne skulde stilles for en Kredit, der ydedes Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, til fri Disposition, saa skyldes denne deres Formening ikke Banken, der har kunnet gaa ud fra, at Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, havde sat Kautionisterne ind i Forholdet, hvorfor der ikke har været nogen særlig Anledning for Banken til at klarlægge Forholdet overfor Kautionisterne, og da Banken herefter og efter det iøvrigt oplyste — selv om Formen for Arrangementet maa siges ikke at være heldig valgt — ikke kan anses ved at lade Kautionisterne forelægge et Kassekredit-Dokument i den foreliggende Affattelse at have vildledet Kautionisterne, vil Bankens Paastand overfor dem være at tage til Følge.

Forsaauidt det af Indstævnte, Gæstgiver Hans Mortensen, anførte angaar, skal bemærkes, at den af Banken den 13 Januar 1927 foretagne Postering ikke medfører, at han kommer til at hæfte med noget større

Beløb end flydende af Kassekredit-Kontrakten af 10 Marts 1924, idet han paa denne Konto er godskrevet for de til Kontoen af 13 Januar 1927 overførte 5000 Kr; herefter vil ogsaa han være at dømme overensstemmende med Bankens Paastand.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have in solidum at betale Sagsøgerne med 300 Kr.

---

Nr 273/1927. **Struer og Omegns Fiskeriforening** (F Bülow)

mod

Urmager **Ingv P Sauer** som Værge for sin Søn **Aage Sauer**  
(Oluf Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningspligt i Anledning af et ved en Tilskuertribunes Sammenskridning forvoldt Ulykkestilfælde.

Vestre Landsrets Dom af 5 Juli 1927: De Sagsøgte, Struer og Omegns Fiskeriforening, bør til Sagsøgeren, Urmager Ingv P Sauer, som Værge for hans Søn Aage Sauer, betale 1000 Kr tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 28 Januar 1927, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Medens Appellanten paastaar sig frifundet, paastaar Indstævnte Erstatningen forhøjet til 2000 Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Struer og Omegns Fiskeriforening, til Indstævnte, Urmager Ingv P Sauer som Værge for sin Søn Aage Sauer, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 8 August 1926 afholdtes i Forbindelse med en Kapsejlsads en Folkefest i Struer Lystanlæg, der var overladt de Sagsøgte, Struer og Omegns Fiskeriforening, saaledes at der gaves Adgang til Festen mod Betaling af Entre. Under Forberedelserne til en Tovtrækning skred en i Anlægget opført Tribune sammen, hvorved otte Børn, deriblandt Urmager Ingv P Sauers 9aarige Søn Aage, der befandt sig under Tribunen, kom til Skade. Han blev samme Dag bragt til Amtssygehuset i Holstebro, hvor han henlaa til den 13 Oktober s A og ifølge en af Sygehusets Overlæge afgiven Erklæring er behandlet for Brud af højre Laarben og »Kontusion af Kraniet (Brud?)«. Idet Sagsøgeren, nævnte Urmager Ingv P Sauer i Struer som Værg for sin nævnte Søn, har anbragt, at Ulykkestilfældet har medført positive Udgifter til Beløb af 613 Kr, at Drengen har haft betydelige Lidelser og har faaet varig Mên af det passerede, idet han er kommet til at halte lidt som Følge af, at det brækkede Ben efter Sammenvoksningen er ca 1 cm kortere end det andet, samt at de Sagsøgte er ansvarlige for Skaden, har han under nærværende Sag paastaet dem tilpligtet at betale ham i hans nævnte Egenskab 5000 Kr, subsidiært et ved Rettens Skøn fastsat Beløb tillige med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 28 Januar 1927, indtil Betaling sker. Han har derhos forbeholdt sig senere at fremsætte videregaaende Erstatningskrav, saafremt det skulde vise sig, at Drengen paa anden Maade end ovennævnt har faaet varig Mên af det passerede, navnlig ved Beskadigelse af hans Hoved eller Øjne. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, idet de har bestridt, at de er ansvarlige for den skete Skade.

Ifølge Sagens Oplysninger blev der af Formanden for Struer Idrætsklub rettet Anmodning til et Medlem af Klubben, Tømrersvend Jens Peder Rasmussen, om at rejse en Tribune til Brug ved en Brydekamp, der skulde indgaa som Led i Forlystelserne ved den ommeldte Fest. En saadan Tribune havde tidligere været i Brug ved lignende Fester og blev ved denne Lejlighed ligesom ellers rejst af Klubbens egne Medlemmer og paa nøjagtig samme Maade som tidligere, idet Materialet hver Gang blev laant af en Trælasthandel og kun blev betalt, for saa vidt det blev skaaret i Stykker. Den blev rejst i en Højde af ca 1 m over Jorden, dens Størrelse var 5,67 m  $\times$  5,67, og Støttepælene var af Dimensioner 10  $\times$  10 cm. Tribunen var, efter hvad Fiskeriforeningens Formand har forklaret, ogsaa beregnet til, at denne Forenings Bestyrelse kunde opholde sig paa den, naar Præmieuddelingen fandt Sted, og den blev ogsaa den paagældende Dag benyttet hertil. Da der paa Pladsen umiddelbart nord for Tribunen skulde finde en Tovtrækning Sted, samlede der sig mange Mennesker, efter Sagsøgerens Fremstilling henimod 100, dog væsenlig Børn, paa Tribunen, og idet disse var urolige og stimlede sammen paa dens mod Nord vendende Side, begyndte Tribunen pludselig at skride. Ingen af Støttepælerne knækkede under Sammen-skridningen. Straks efter at denne havde fundet Sted, blev Tribunen af tilstedeværende Personer løftet saa meget, at nogle under den værende Børn kunde frigøres.

Tømrermester J T Jensen og Overbanemester H J B Kornerup, der



efter Anmodning af Politimesteren har besigtiget Tribunen efter dens Sammenskridning, har erklæret, at den, naar Hensyn tages til dens Bestemmelse, nemlig at tjene til Ophold for Personer under Brydning, Boksning og Præmieuddeling, var forsvarlig, baade forsaavidt angaar det anvendte Tømmers Dimensioner og Arbejdets Udførelse; derimod var den ikke solid nok til at modstaa Trykket af en tilfældig Sammenstimling af en Menneskemasse i dens ene Side, hvortil Overbanemester Kornerup som Vidne under nærværende Sag har føjet, at der til en Tribune, der skal give Plads for Tilskuere, bør benyttes  $3\frac{1}{2}$  à 4 Tommers Søm og ikke som sket 3 Tommers Søm. Ifølge de nævnte Mænds Erklæring var Sammenstyrtningen bevirket ved en Forskydning i Underbygningen. Tømrsersvend Rasmussen har derhos forklaret, at Tribunen er skredet sammen som Følge af, at de mod Nord værende Støttepiller sank dybere i Jorden.

Det er bestridt, at der fra de Sagsøgte Side intet er gjort for at hindre, at Tribunen blev benyttet af Publikum, naar den ikke gav Plads for de fornævnte Idrætskampe og Præmieuddelinger, og ligesom det i sig selv maatte være naturligt, at der paa Tribunen, der tilsyneladende ikke frembød nogen Fare, samlede sig Tilskuere, naar Forlystelserne var henlagt til Pladsen umiddelbart foran den, saaledes maatte Fiskeriforeningens Bestyrelse, hvis Formand har erkendt, at Arrangementet af den ommeldte Tovtrækning var overdraget ham, være forberedt paa, at dette i betydeligt Omfang vilde ske, og Bestyrelsen burde derfor have hindret en saadan Benyttelse, naar den ikke havde forvisset sig om, hvorvidt Tribunen kunde taale den. Efter det saaledes foreliggende findes de Sagsøgte at maatte have Ansvaret for den Skade, der blev en Følge af Tribunens Sammenskridning, og de vil følgelig have at yde Sagsøgeren Ersatning for den Aage Sauer tilføjede Læsion.

Med Hensyn til Erstatningens Størrelse har de Sagsøgte bestridt, at der er tilføjet Drengen mere end en forbigaaende Beskadigelse, og da Sagsøgeren ikke har godtgjort, at han vil have varig Mén af det skete, og navnlig at der er Grund til at antage, at hans Halthed vil blive vedvarende, findes Erstatningen, idet Sagsøgerens Opgørelse over hans positive Udgifter, derunder Betalingen for Sygehusbehandlingen og Tabet ved Beskadigelse af Klæder m v, efter Omstændighederne vil kunne lægges til Grund, og idet der yderligere tilkommer ham Erstatning for Lidelse og de hidtil hafte Ulemper, under eet at kunne bestemmes til 1000 Kr, hvilket Beløb de Sagsøgte saaledes vil være at tilpligte at betale Sagsøgeren med Renter som paastaet.

De Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 300 Kr.

---

Fredag den 20 April 1928.

Nr 24/1927. Ingeniør, cand polyt **J Lassen** (Selv)

mod

Ingeniør **F A H Petersen** (Biintervenient: Direktør **F A H Petersen**) (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at forlange at Indstævnte skal udtræde af det mellem Parterne bestaaende Interessentskab.

Sø- og Handelsrettens Dom af 14 Januar 1927: Indstævnte, Ingeniør **F A H Petersen**, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Ingeniør, cand polyt **J Lassen**, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten gentaget de af ham for Sø- og Handelsretten principalt, subsidiært og mere subsidiært nedlagte Paastande. Han har derhos mest subsidiært nedlagt Paastand om, at Indstævnte dømmes til at udtræde af »Benzintank-Kompagniet ved Lassen & Petersen« med en af Retten fastsat Skæringsdag og efter en pr nævnte Dag opgjort Status.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger — bl a om de nærmere Omstændigheder ved Optrinnet den 24 Marts 1926 — findes det, skønt Indstævntes Optræden ved den nævnte Lejlighed, som udtalt i Dommen, var meget utilbørlig, ikke at være godtgjort, at Indstævnte har tilsidesat de Pligter, der paahvilede ham som Medlem af Interessentskabet, paa en saadan Maade, at det kunde berettigede Appellanten til at gøre Bestemmelserne i Interessentskabskontraktens § 13 gældende. Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Juli Maaned 1921 fik Sagsøgeren, Ingeniør, cand polyt **J Lassen**, af Københavns Kommune Bevilling til Etablering af tre Benzintank-Anlæg paa offentlig Gade. I September Maaned s A henvendte Indstævnte, Ingeniør **F A H Petersen**, sig til Sagsøgeren og foreslog denne et Kompagniskab med Hensyn til Tank-Anlægene. Parterne forhandlede

derefter med hinanden, og det viste sig derunder, at det fra Indstævntes Side var Meningen, at Indstævntes Fader, Direktør F A H Petersen, skulde sætte Penge i Virksomheden, og at Sagsøgeren og Indstævnte skulde præstere Arbejdet.

Den 13 September 1921 blev der oprettet en Slutseddél mellem Parterne og Direktør F A H Petersen, ved hvilken de enedes om at danne et Interessentskab til Udnyttelsen af den af Sagsøgeren erhvervede Bevilling til de tre Benzintank-Anlæg; endvidere skulde Bevillinger til Tankanlæg, der senere maatte blive søgt og opnaaet af nogen af Interessenterne, stilles til Firmaets Disposition, og Sagsøgeren forpligtede sig særligt til, hvis han opnaaede Eneret til Drift af Tankanlæg ved Bellevue og Charlottenlund, at give Interessentskabet fortrinsvis Ret til Udnyttelsen og Driften.

I Slutningen af September 1921 oprettedes der Lejekontrakt, ved hvilken Københavns Magistrat til Sagsøgeren udlejede Plads til de tre Benzin-Tanke.

Den 28 Juni 1922 blev der mellem Parterne og Direktør F A H Petersen oprettet endelig Interessentskabskontrakt med Virkning fra 3 September 1921 at regne. Interessentskabet skulde virke under Firma-navnet »Benzintank-Kompagniet ved Lassen & Petersen«, og Firmaet tegnede af Sagsøgeren i Forening med en af de andre Interessenter, dog at Indstævnte havde Ret til at tegne Firmaet i dets daglige Drift og derfor erholdt Procura. Medens Sagsøgeren stillede Retten til forskellige Tank-Anlæg til Firmaets Disposition, skulde Direktør Petersen yde den fornødne Kapital indtil et vist Beløb. Hvad Direktør Petersen lod Firmaet tilflyde af Penge eller Penges Værd, skulde betragtes som Laan til Firmaet, for hvilket de to Ingeniører hæftede solidarisk. De af Direktør Petersen udredede Anlægsudgifter skulde forrentes med 7 pCt p a og afdrages paa nærmere angiven Maade, og for det Beløb, Direktør Petersen yderligere stillede til Firmaets Disposition, skulde de to Ingeniører ligeledes hæfte solidarisk.

Alle Anlæg, Tilbehør, Varer og Effekter, som Direktør Petersen betalte, skulde indkøbes i hans Navn og forblive hans Ejendom, indtil hans hele Tilgodehavende hos Firmaet var betalt. Direktør Petersen var berettiget og forpligtet til, naar ethvert Laan var tilbagebetalt, at udtræde af Interessentskabet og uden Vederlag overdrage de to Ingeniører alle Effekter til fælles Ejendom.

Overfor Trediemand skulde Firmaets Indhavere hæfte solidarisk for Interessentskabets Forpligtelser.

Der blev i Kontrakten givet nærmere Bestemmelse om Fordeling af Vinding og Tab, og det var blandt andet bestemt, at de to Ingeniører skulde dele Tab lige, medens Direktør Petersen skulde have 8 pCt og de to andre hver 46 pCt af Nettoudbyttet. Oversteg Nettoudbyttet en vis Sum, gjaldt dog andre Fordelingsregler. Opsigelse kunde ske med ½ Aars Varsel til en 1 Januar, dog tidligst 1 Januar 1931. I Tilfælde af Opsigelse fra en af Ingeniørernes Side havde den opsagte Ingeniør Ret og Pligt til inden en Maaned efter Opsigelsens Modtagelse at erklære, om han vilde beholde Forretningen og udløse den opsigende, eller om han selv vilde vige og udløses.

Saafremt Direktør Petersen afgik ved Døden, overgik alle dennes Rettigheder til Indstævnte, Ingeniør Petersen, dog at de to Ingeniører hver skulde oppebære 50 pCt af Nettoudbyttet.

Kontrakten indeholdt derhos i § 13 følgende Bestemmelser:

»I Tilfælde af væsenlig Misligholdelse af nærværende Kontrakt, — hertil henregnes specielt enhver Overtrædelse af § 4 — er den (eller de) krænkede Part (Parter) berettiget til ene at beholde og fortsætte Forretningen under uforandret Firma eller til at forlange Likvidation, alene mod at udbetale den Misligholdende hans Kapital, opgjort pr første indtrædende 1 Januar, uden Renter den 1 Januar, der indtræffer mindst eet Aar efter, at Misligholdelsen er kommet til hans (deres) Kundskab og med Fradrag af Erstatning for paaført direkte eller indirekte Skade. Den (de) krænkede har een Maaned til at afgøre, hvorvidt han (de) vil gøre denne sin (deres) Ret gældende og paa hvilken af de nævnte Maader. Andelen i det løbende og følgende Aars Udbytte, saavel som ej udbetalt Gage har den Misligholdende forbrudt.

Den Misligholdende maa ikke drive eller være aktivt eller passivt interesseret i Benzintank-Anlæg eller Benzinforsyning, -import eller -handel, saalænge den (de) Krænkede driver Forretningen, se dog § 1 in fine. I Overtrædelsestilfælde betales en Bøde paa 25 000 Kr til den krænkede Part.«

Samarbejdet mellem de to Ingeniører, der i Forening havde den daglige Ledelse af Forretningen, gik ikke godt.

Fra Sagsøgerens Side gøres det gældende, at Indstævnte behandlede ham som en Underordnet og særligt i en for Personalet tilgængelig Dagbog jævnligen paatalte Sagsøgerens Forhold paa en Maade, der ikke var passende overfor en ligeberettiget Medinteressent. Af Indstævnte anføres det, at Sagsøgeren lod det skorte paa Flid og Paapasselighed med sit Arbejde for Selskabet og særlig forsømte den meget vigtige daglige Kontrol.

Den 24 September\*) 1926, medens Parterne opholdt sig i Sagsøgerens Lejlighed, kom det til et hæftigt Optrin mellem Parterne, og det endte med, at Indstævnte tilføjede Sagsøgeren nogle Slag i Hovedet med knyttet Haand.

Foranledningen hertil var følgende:

Sagsøgeren var interesseret i en Benzintank i Hammerichsgade, hvilket Forhold efter udtrykkelig Vedtagelse var holdt udenfor Interessentskontrakten. Indstævnte, der havde hørt fortælle, at Sagsøgeren til en af Interessentskabets Kunder, Vognmand Sprogøe, skulde have sagt, at denne kunde købe Benzin fra Tanken i Hammerichsgade, bebrejdede Sagsøgeren dette Forhold. Sagsøgeren gjorde heroverfor gældende, at han til Vognmand Sprogøe kun havde sagt, at denne kunde faa Benzin i Hammerichsgade, hvis de kom til at mangle Benzin om Natten. Da Indstævnte efter paa Stedet at have telefoneret til Sprogøe, fastholdt sin Beskyldning, beskyldte Sagsøgeren Indstævnte for at lyve, hvorpaa Indstævnte slog Sagsøgeren som anført. Sagsøgeren, der var

\*) Skal være Marts.

syg, hvilket Indstævnte ikke vil have været bekendt med, slog ikke igen, men raabte paa Hjælp, hvorefter Indstævnte forlod Lejligheden.

Samme Eftermiddag henvendte Sagsøgeren sig til Læge, der i en den 6 December 1926 udstedt Lægeerklæring angaaende den af ham foretagne Undersøgelse af Sagsøgeren blandt andet udtaler, at der fandtes Æmhed af hele Underkæben og foran højre Øre.

Den næste Dag tilskrev Sagsøgeren Indstævnte og advarede denne mod oftere at udvise usømmelig og brutal Adfærd, idet han i saa Fald vilde se sig nødsaget til at søge Politiets Beskyttelse.

Hertil svarede Indstævnte i Skrivelse af 26 Marts 1926:

»Jeg har modtaget Deres Brev af 25 ds.

Min fremtidige Optræden afhænger af Dem selv: hvis De optræder sømmeligt og ikke paany fremsætter Insinuationer, risikerer De selvsømmelig ikke flere Lussinger.

Men de to Lussinger i Forgaars havde De ærlig og redelig selv Bud efter, og kan de hjælpe til at klare Deres Begreber om Deres Forpligtelser overfor Deres Kompagnon, har de gjort deres Nytte.

Jeg forbeholder mig min Ret ifølge Interessentskabskontrakten i Anledning af Affæren Sprogøe«.

I Skrivelse af 22 April gjorde Sagsøgeren derefter overfor Indstævnte gældende, at der fra Indstævntes Side forelaa en væsenlig Misligholdelse af Kontrakten, da Indstævnte gentagne Gange havde optraadt overfor Sagsøgeren paa en Maade, der var stridende mod Pligten til loyalt Samarbejde, særlig under Hensyn til, at Indstævnte havde overfaldet Sagsøgeren i dennes Hjem uden derefter at afgive en uforbeholden Undskyldning. Sagsøgeren meddelte derhos i Skrivelsen, at han agtede at beholde Forretningen under uforandret Firma mod at udbetale Indstævnte hans Kapital opgjort paa Ophævelsesdagen.

Da Indstævnte ikke svarede herpaa, sendte Sagsøgeren Indstævnte et nyt Brev, dateret 1 Maj 1926, i hvilket han fastsatte Ophævelsesdagen til den 8 s M og erklærede, at han med Hensyn til Udbetalingen maatte henholde sig til Kontraktens § 13, hvorfor Indstævntes Kapital vilde være at udbetale uden Renter den 1 Januar 1928.

Indstævnte svarede herpaa ved en Skrivelse af 6 Maj 1926, i hvilken han erklærede, at han nu efter moden Overvejelse kunde indse, at han havde handlet urigtigt ved at slaa Sagsøgeren, men protesterede imod at have misligholdt Interessentskabskontrakten, og mod, at Sagsøgeren kunde fjerne ham fra Forretningen.

Efter Sagsøgerens Anbringende har Indstævnte den følgende Tid paa egen Haand truffet forskellige vigtige Dispositioner i Selskabets Forhold uden at forhandle med Sagsøgeren derom, og Sagsøgeren har i saa Henseende særlig anført, at Indstævnte afbrød Forbindelsen med en Hr Heiden, der havde virket for Interessentskabet, samt at Indstævnte paa egen Haand førte Forhandlinger om fortsat Levering af Benzin til en Vognmandssammenslutning med det Resultat, at Interessentskabet mistede Leverancen.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren nedlagt Paastand paa, at Indstævnte dømmes til i Henhold til Bestemmelserne i Interessentskabskontrakt af 28 Juni 1922 § 13 at udtræde af Interessentskabet »Benzin-

tank-Kompagniet ved Lassen & Petersen« med den 8 Maj 1926 som Udtrædelsesdag, at Sagsøgte dømmes til at erkende, at Udbetaling af hans i Interessentskabet indestaaende Kapital, opgjort pr 1 Januar 1927, skal finde Sted den 1 Januar 1928, og at Sagsøgte dømmes til at anerkende, at han er uberettiget til at drive eller være aktivt eller passivt interesseret i Benzintank-Anlæg eller Benzinforsyning, -import eller -handel, saalænge Sagsøgeren driver »Benzintank-Kompagniet ved Lassen & Petersen« under dette eller under andet Firmanavn.

Subsidiært har Sagsøgeren paastaet, at Indstævnte dømmes til at udtræde af Benzintank-Kompagniet ved Lassen & Petersen med den 8 Maj 1926 som Skæringsdag efter en pr nævnte Dag opgjort Status, og at Indstævnte dømmes til at anerkende, at han er uberettiget til at drive eller være aktivt eller passivt interesseret i Benzintank-Anlæg eller Benzinforsyning, -import eller -handel, saalænge Sagsøgeren driver Benzintank-Kompagniet ved Lassen & Petersen under dette eller andet Firmanavn.

Mere subsidiært har Sagsøgeren paastaet, at Indstævnte dømmes til at udtræde af Benzintank-Kompagniet ved Lassen & Petersen med den 8 Maj 1926 som Skæringsdag efter en for nævnte Dag opgjort Status.

Sagsøgeren har under Sagen gjort gældende, at Indstævnte allerede inden 24 Marts 1926 er optraadt illoyalt overfor ham, hvilket havde en stadig stigende Misstemning til Følge, og ved Overfaldet den 24 Marts 1926 kulminerede Misstemningen saaledes, at Stillingen blev aldeles uudholdelig for Sagsøgeren. Dette i Forbindelse med Indstævntes Brev af 26 Marts 1926 samt hans ovenfor nævnte senere egenraadige Forhold, maa efter Sagsøgerens Formening berettigede Sagsøgeren til at gøre den i Kontraktens § 13 indeholdte Bestemmelse om væsenlige Misligholdelser gældende. Forøvrigt hævder Sagsøgeren, at han, selv om Kontraktens § 13 ikke maatte være anvendelig, maatte have Ret at udløse Indstævnte af Interessentskabet.

Efter Sagsøgerens Formening kan Hensynet til Direktør F A H Petersen ikke være til Hinder herfor, idet denne vel i Forhold til Omverdenen stod som Interessent, men i Forhold til Parterne var Kreditor.

Indstævnte har paastaet sig frifundet, idet han nægter at have misligholdt Kontrakten. Indstævnte nægter særligt at have optraadt egenraadigt og illoyalt overfor Sagsøgeren, og han bestrider, at Sagsøgeren har noget at bebrejde ham med Hensyn til Forholdet overfor Heiden og Vognmandssammenslutningen, da Heiden selv hævdede Samarbejdet som Følge af en nødvendig Indskriden fra Indstævntes Side, og da Forhandlingerne med den nævnte Vognmandssammenslutning førtes med Sagsøgerens Vidende og saaledes, at Sagsøgeren, hvis han havde ønsket det, kunde have deltaget i Forhandlingerne.

Da der i Kontraktens § 13 indeholdes en Bestemmelse om, at en krænkede Interessent har en Frist af en Maaned til at afgøre, om han vil gøre sin Ret gældende paa Grund af Misligholdeelsen, og denne Frist kun er overholdt med Hensyn til det den 24 Marts 1926 passerede Optrin, protesterer Indstævnte mod, at der tages noget Hensyn til andre af de af Sagsøgeren paaberaabte Forhold allerede af den Grund, at

Retten til at gøre disse Forhold gældende som Mislighold er fortabt ved, at Forældelsesfristen i § 13 forsaavidt ikke er overholdt.

Indstævnte erkender at have forløbet sig overfor Sagsøgeren ved at slaa denne den 24 Marts 1926 og erkender ligeledes, at Brevet af 26 s M var uheldigt affattet, men han nægter, at dette kan betragtes som en Misligholdelse af Kontrakten. Efter Indstævntes Formening forudsætter Kontraktens § 13, at Misligholdelsen skal medføre økonomisk Skade — direkte eller indirekte — for Interessentskabet, og de foreskrevne Følger af Misligholdelsen maa endvidere forudsætte, at de er af meget væsentlig Art. Dertil kommer, at Hensynet til den 3die Interessent, Direktør F A H Petersen, der er virkelig Interessent i Selskabet og ikke blot Kreditor i Forhold til Parterne, medfører, at Sagsøgerens Paastand ikke vilde kunne gennemføres imod Direktør Petersens Ønske.

Direktør Petersen har intervenseret i Sagen og støttet Indstævntes Paastand uden at nedlægge selvstændig Paastand, idet han har anført, at han ikke ønsker at være i Interessentskab med Sagsøgeren, hvis Indstævnte udtræder.

Vognmand Axel Valdemar Sprogøe har som Vidne forklaret, at Sagsøgeren til ham har sagt, at han, hvis der var lukket andre Steder, kunde faa Benzin fra Tanken i Hammerichsgade, og Vognmand Sprogøe har derefter givet sine Chauffører Ordre til at tage Benzin fra Hammerichsgade-Tanken, hvis de kom til at mangle Benzin om Natten. Vidnet har benægtet, at Sagsøgeren til ham har sagt, at Hammerichsgade-Tanken var samme Forretning som Benzintank-Kompagniet.

Foreløbig bemærkes, at der under Hensyn til den i Kontraktens § 13 indeholdte Forældelsesfrist kun vil kunne være Spørgsmaal om, hvorvidt den af Indstævnte den 24 Marts 1926 udviste voldelige Adfærd kan have de af Sagsøgeren paastaaede Følger, da det for de øvrige af Sagsøgeren anførte Forholds Vedkommende ikke ses, at han inden den foreskrevne Frist af en Maaned har gjort sin eventuelle Ret gældende.

Ved den den 24 Marts udøvede Voldshandling har Indstævnte vel handlet meget utilbørligt overfor sin Medinteressent, og dette Forhold vilde efter Sagens Natur have berettiget Sagsøgeren til at udtræde af Interessentskabet. Derimod findes det saaledes af Indstævnte udviste Forhold ikke at kunne anses som en Misligholdelse af nogen kontraktmæssig Forpligtelse og særlig ikke som en Misligholdelse af den i Kontraktens § 13 omhandlede Art, hvortil kommer, at Hensynet til den 3die Interessent ikke er foreneligt med de af Sagsøgeren nedlagte Paastande, da Direktør F A H Petersen, der i enhver Henseende maa betragtes som Interessent, ikke kan være pligtig til mod sin Vilje at fortsætte Interessentskabet med Sagsøgeren alene, efter at Indstævnte er udtraadt.

Da Sagsøgeren under Sagen har erklæret, at han ikke ønsker Dom for sin Ret til at udtræde af Interessentskabet, vil Indstævnte i Henhold til det anførte være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

---

Tirsdag den 24 April 1928.

Nr 316/1927. **Københavns Magistrat (Trolle)**

mod

**Maalerkontrollør Charles Valdemar Axel Olsen (Ahnfelt-Rønne),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at oppebære Ventepenge.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 5 Oktober 1927: Sagsøgeren, Urmager ved Københavns Belysningsvæsen Charles Valdemar Axel Olsen, kendes berettiget til at oppebære Ventepenge i Overensstemmelse med Reglen i § 30 i Vedtægt for Bestyrelsen af Staden Københavns kommunale Anliggender. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte, Københavns Magistrat, 100 Kr til Sagsøgeren inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det oplyste har Indstævnte siden den 1 August 1927 forrettet Tjeneste som Maalerkontrollør. Til den i Dommen givne Fremstilling føjes, at Stillingen som Urmager under Belysningsvæsnet, der oprindeligt har krævet Urmageruddannelse, medfører Beskæftigelse dels paa Værksted med Reparation og Vedligeholdelse af Elektricitetsmaalere, dels i Byen med Undersøgelse og Prøve af disse Maalere og Rettelse af mindre Fejl, i Forbindelse hvormed Aflæsning forekommer. Tidligere har Urmagerne derhos foretaget kvartalsvis Aflæsning af Elektricitetsmaalere. Maalerkontrollører er beskæftigede med Vandpaafyldning af Gasmaalere og navnlig med Aflæsninger af Gas- og Elektricitetsmaalere.

Der ses nu ikke at være en saadan Forskel paa disse to Stillinge, at Indstævnte, der ifølge § 45 i Vedtægten af 31 Marts 1920 er pligtig at underkaste sig de Forandringer i hans Tjenesteforretningers Omfang og Beskaffenhed, som maatte blive bestemt, har været berettiget til at protestere imod at blive ansat som Maalerkontrollør. Herefter vil Appellanten overensstemmende med sin derom nedlagte Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Københavns Magistrat, bør for Tiltale af Indstævnte, Maalerkontrollør Charles Valdemar Axel Olsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter



betaler Indstævnte til Appellanten med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Charles Valdemar Axel Olsen, der er født den 19 Juni 1888 og uddannet som Finmekaniker, arbejdede efter udstaaet Læretid i Udlandet i over ti Aar, hvorefter han vendte hjem og fik Ansættelse hos Firmaet Cornelius Knudsen. I April 1920 læste han i »Nationaltidende« en Annonce, hvori det hed: »Finmekaniker (Instrumentmager), der er fortrølig med Reparation af elek Maalerinstrumenter, søges til fast Stilling under Kommunen.« Olsen indlagde Billet paa Annoncen, der viste sig at hidrøre fra Københavns Belysningsvæsen, og blev antaget fra 1 Juni s A at regne. Den 4 Januar 1921 blev han af Københavns Magistrat fast ansat som Urmager ved Københavns Belysningsvæsen fra den 1 Februar 1921 at regne og med Lønanciennitet i 11 Lønklasse fra 1 Februar 1918 for at bringe Lønnen mere i Overensstemmelse med den tilsvarende Lønning i det private Erhvervsliv. Da Københavns Magistrat i Juni Maaned 1927 besluttede at nedlægge to Stillinger som Urmager under Belysningsvæsnet — deriblandt Olsens — og at ansætte de paagældende Urmagere som Maalerkontrollører, har Belysningsvæsnet ved Skrivelse af 1 August d A paalagt Olsen at forrette Tjeneste om Maalerkontrollør i Henhold til et af Magistraten den 26 Juli d A udfærdiget nyt Ansættelsesbrev for ham som Tjenestemand i 12 Lønklasse, hvilket Ansættelsesbrev var vedlagt Belysningsvæsnets Skrivelse. Trods bestemt Protest fra Sagsøgeren og hans Organisation har Magistraten vægret sig ved at annullere den nye Beskikkelse.

Under Anbringende af, at denne Forflyttelse er i Strid med § 30 jfr § 46 i »Vedtægten for Bestyrelsen af Staden Københavns kommunale Anliggender«, har Sagsøgeren, Urmager ved Københavns Belysningsvæsen Charles Valdemar Axel Olsen, under denne mod Københavns Magistrat anlagte Sag paastaet sig kendt berettiget til at oppebære Ventepenge i Overensstemmelse med Reglerne i nysnævnte § 30.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

I § 30 hedder det: »Den Tjenestemand, hvis Stilling inddrages, — — — er, naar der ikke tilbydes ham Ansættelse i en anden efter hans Uddannelse og Helbredstilstand passende Tjenestestilling paa de i § 46 angivne Vilkaar, berettiget til i fem Aar at oppebære Ventepenge — — —.«

Sagsøgeren hævder nu, at den ham tilbudte Stilling som Maalerkontrollør ikke svarer til hans Uddannelse, idet han er uddannet og altid har arbejdet som Finmekaniker, medens en Maalerkontrollørs Arbejde kun kan anses som Arbejdsmandsarbejde, hvortil ikke kræves nogensomhelst Uddannelse. Heroverfor hævder Sagsøgte, at en Urmager ved Belys-

ningsvæsnet nærmest har samme Arbejde som en Maalerkontrollør, idet han bl a skal tilse Elektricitetsmaalere hos Forbrugerne, ligesom Maalerkontrollørerne tilser Gasmaalere.

Efter det om de paagældende Stillinger oplyste maa Retten gaa ud fra, at den tilbudte Stilling som Maalerkontrollør ikke kan siges at være passende efter Sagsøgerens Uddannelse, hvorfor der vil være at give Sagsøgeren Medhold i hans Paastand.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren 100 Kr.

---

Nr 355/1926. Aktieselskabet **Jens Boisen** eller nu Firmaet **Jens Boisen & Köhn** (Selv)

mod

Gaardejer **F Witt** (Cohn),

betræffende Betaling af et Appellanten af Indstævnte ydet Laan.

Søndre Landsrets Dom af 13 December 1926: De Indstævnte, A/S Jens Boisen, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse betale Sagsøgeren, Gaardejer F Witt, 15 000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 9 Juni 1925, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 600 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er Aktieselskabet Jens Boisen traadt i Likvidation og dets Aktiver og Passiver overtaget af Firmaet Jens Boisen & Köhn, og dette Firma er derpaa indtraadt i Sagen i Aktieselskabets Sted.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker Dommens Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Jens Boisen eller nu Firmaet Jens Boisen & Köhn, til Indstævnte, Gaardejer F Witt, med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Gaardejer F Witt af Valdemars-  
toft A/S Jens Boisen, Sønderborg, dømt til Betaling af 15 000 Kr, som  
han skal have laant Aktieselskabet den 9 Juni 1925, med Renter 5 pCt  
aarlig fra nævnte Dato.

De Indstævnte paastaar sig frifundet, idet de gør gældende, at de  
hverken har anmodet om eller har erholdt det ommeldte Laan. De har  
nærmere fremstillet Sagen saaledes: I Aaret 1924 foretog Tobakshandler  
i Flensborg H Becke som Leder af et Konsortium, der foruden ham selv  
bestod af Gaardejer F Witt (Sagsøgeren) m fl et større Opkøb af Cigarer  
hos A/S Jens Boisen; Cigarerne skulde importeres til Tyskland; Købe-  
summen blev betalt kontant til Aktieselskabet. Da Konsortiet til Forret-  
ningens Gennemførelse havde Brug for Penge, laante Becke den 22 Ok-  
tober 1924 hos Blikkenslager Zimmermann i Sønderborg et Beløb stor  
15 000 Kr, der ifølge det om Laanet oprettede Dokument skulde tilbage-  
betales denne den 22 Januar 1925; efter Dokumentet udlaantes Beløbet  
»imod tre Maaneders Veksel og Kautionsssikring af A/S Jens Boisen«. Efter  
at Laanet var forfaldet, og særlig efter at Becke i Marts 1925 var  
afgaaet ved Døden og hans Bo, der var insolvent, var taget under Skifte-  
behandling i Flensborg, opfordrede Zimmermann indtrængende Aktiesel-  
skabet, der som ovenfor anført var Garant overfor ham, til at skaffe  
ham de 15 000 Kr, og Aktieselskabets Prokurist Køhn fik efter Henvæn-  
delse til Konsortiet i Flensborg gennem daværende Bankdirektor Holst  
i Flensborg, der var Medlem af Kreditorudvalget i Beckes Bo, udleveret  
to Checks til Beløb ialt 15 000 Kr, som Witt havde udstedt; Beløbet blev  
af Køhn straks udbetalt til Zimmermann, og for Beløbets Modtagelse blev  
der udstedt Kvittering til Beckes Bo. Aktieselskabet har saaledes ikke  
faaet de 15 000 Kr af Konsortiet eller Witt, men det er Zimmermann, der  
har faaet dette sit Tilgodehavende hos Beckes Bo eller Konsortiet betalt  
af Witt som Konsortialdeltager eller paa Beckes Bos Vegne. For Belø-  
bet blev — som det senere er oplyst — Witt opført som Krediter i  
Beckes Bøger og samtidig med Beløbets Udbetaling d v s den 9 Juni 1925  
trak Witt en tre Maaneders Veksel, stor 15 000 Kr, paa Beckes Bo, hvil-  
ken Veksel akcepteredes af Skifteforvalteren i Beckes Bo og endossere-  
des af Witt, hvorefter Vekslen paategnedes Endossement af A/S Jens  
Boisen m fl. Denne Veksel fornyedes i September 1925 i fuldstændig  
samme Form, og efter at denne Veksel Nr 2 den 6 December 1925 var  
forfaldet, udstedtes en ny Veksel pr 6 Januar 1926, der ligeledes var  
akcepteret af Skifteforvalteren, og som blev paategnet Endossement af  
A/S Jens Boisen og de øvrige efter dem følgende Endossenter. Da denne  
Veksel efter at være protesteret i Flensborg præsenteredes A/S Jens  
Boisen til Betaling, erfarede disse, at Vekslen, der var tilsendt dem,  
uden at Trassentens Navn var vedføjet, var trasseret ikke af Witt, saa-  
ledes som de var gaaet ud fra, at den vilde blive, men af Witts Tjeneste-  
karl P Hansen, og de nægtede dels af denne Grund, dels fordi Vekslen  
endvidere led af forskellige Formfejl at indfri Vekslen, og Witt har saa-  
ledes ejheller noget vekselretligt Krav paa dem.

Heroverfor har Witt anført, at det var Becke alene, der havde fore-  
taget det forommeldte Køb, og at han (Witt) i ethvert Fald ikke var i

Konsortium med Becke derom; hans Forhold til Becke bestod alene deri, at han til denne Forretning havde laant Becke 25 000 Kr paa Betingelse af, at han skulde have  $\frac{3}{4}$  af den forventede Gevinst, men ikke deltage i Tabet udover med de 25 000 Kr. Han har endvidere fastholdt, at han, der saaledes stod ganske udenfor Beckes Dispositioner i Anledning af nævnte Opkøb, alene som en privat Forretning har udlaant de 15 000 Kr til de Indstævnte paa deres Anmodning, og at disse uden Hensyn til de ommeldte Vekseltransaktioner er pligtige til at betale denne Skyld, der er det reelle bag Vekslerne liggende Restforhold, hvilken Skyld han forlængst har opsagt. Han har endelig paastaet — hvad der ogsaa ved Vidneførsel er godtgjort — at han er ganske uden Skyld i, at han efter at have betalt de Indstævnte de 15 000 Kr er blevet opført i Beckes Bøger som Kreditor for dette Beløb.

Ved de i Sagen fremkomne Oplysninger maa det overfor de Indstævntes uklare og i nogen Grad forbeholdne Udtalelser anses som godtgjort, at de efter gentagne Gange at være rykket af Zimmermann, ved en af deres Indehavere Jens Boisen har henvendt sig om Laan af 15 000 Kr til forskellige Personer, men uden gunstigt Resultat, og at Jens Boisen sluttelig tog ud til Sagsøgeren og bad ham om Hjælp, idet han forklarede ham, at Zimmermann vilde have de 15 000 Kr, for hvilke A/S Jens Boisen havde ydet ham Garanti, at Selskabet ikke havde disse Penge og maatte gaa fallit, hvis det ikke kunde skaffe dem, samt at Sagsøgeren derefter lovede at laane Selskabet Beløbet. Det maa endvidere anses som godtgjort, at Sagsøgeren ogsaa har betalt A/S Jens Boisen de 15 000 Kr, hvilket efter Direktør Holst's Forklaring foregik saaledes, at Sagsøgeren henvendte sig til ham og bad ham — som en privat Tjeneste — modtage to af ham (Witt) udstedte Checks for ialt 15 000 Kr og paa Anfordring at udlevere disse til Direktør Jens Boisen i A/S Jens Boisen, og at han (Holst) derefter i Banken udleverede Selskabets Prokurist Køhn de to Checks uden at modtage nogen Kvittering, men mod Aflevering af en af Køhn medbragt Veksel d v s den ovenfor nævnte Veksel af 9 Juni 1925.

Da det saaledes maa anses som godtgjort, at de Indstævnte til sig selv har modtaget det ommeldte Laan, og da dette Laan ikke er betalt, vil de være at dømme efter Sagsøgerens Paastand, hvorhos de vil have at godtgøre ham Sagens Omkostninger med 600 Kr.

---

Nr 298/1927.    Enkefru **Ida Sophie Clausen** paa egne Vegne og som Værge for sine umyndige Børn, **Anni** og **Margarethe Clausen** (I Kondrup efter Ordre),

m o d

Aktieselskabet **Sønderborg Dampskibsselskab**, (Schjærring),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningspligt overfor Appellanten i Anledning af dennes Tab af Forsøger.

Søndre Landsrets Dom af 18 Oktober 1926: De Indstævnte, A/S Sønderborg Dampskibsselskab, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Ida Sophie Clausen, i nærværende Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

I Dommen er det i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde rettelig antaget, at Selskabet ikke har paadraget sig Ansvar efter Sølovens § 7 for det skete. Appellantinden findes dernæst heller ikke at kunne rette noget Krav mod Søformuen. Selv om man nemlig maatte finde, at Kaptajnen havde gjort sig skyldig i et efter Straffelovens § 198 strafbart Forhold, og at Appellantinden derfor havde haft et Erstatningskrav mod Selskabet og Ret til for dette Krav at holde sig til Søformuen, maa Selskabet under de foreliggende Omstændigheder være berettiget til at afvise dette Krav. Herom bemærkes følgende:

Af Proceduren og Sagens Oplysninger fremgaar, at Selskabet i Foraaret 1927 havde fordelt Søformuen, der kun androg henved 5000 Kroner, mellem forskellige, der havde Ret til Erstatning, og efter alt, hvad der foreligger, havde Selskabet da god Føje til at gaa ud fra, at det var endelig afgjort, at Appellantinden, som først den 8 September 1927 af Justitsministeriet fik Tilladelse til at indanke Landsrettens Dom for Højesteret, intet Erstatningskrav havde overfor Selskabet. Under disse Omstændigheder maa der gives Selskabet Medhold i, at Selskabet i Medfør af Sølovens § 274 maa være berettiget til at afvise Appellantindens mulige Erstatningskrav.

I Henhold til det anførte vil Dommen overensstemmende med Selskabets Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører I Kondrup 300 Kroner, der udredes af det offenlige.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 28 Juni 1924 om Eftermiddagen ved 4-Tiden afsejlede det Sønderborg Dampskibsselskab tilhørende Dampskib »Thor« fra København med Sønderborg som Maal. Foruden en Del Passagerer medførte Skibet en samlet Last paa ca 155 Tons. Der var kun ca 82 Tons lastet i Rum-

menne, medens godt 72 Tons var lastet paa Dækket. Forlasten var udelukkende lastet med Olietønder til en Vægt af 40 Tons; Agterlasten var ligesom Dækket lastet med Stykgods. Dækslasten bestod bl a af 25 Tons Jærnbjelker, der var fordelt paa begge Sider af Skibet, dog med størst Vægt i Bagbordssiden, hvilket fik Skibet til at hælde noget til Bagbord. Skibet, hvis Fortank kun var halvt fyldt med Vand, og som ikke var forsynet med Lastelinemærker, da det gik i indskrænket Fart, laa lavere med Agterskibet end med Forskibet, saaledes at en Del af Agterdækket var under Vand. Det fremgaar endelig af det oplyste, at Kaptajnen inden Skibets Afgang var blevet raadet fra at tage saa megen Last ind, men at han ikke havde fundet Anledning til at tage Hensyn hertil.

Ved Skibets Afgang fra København blæste det stærkt fra Nord-Vest, senere fra Vest-Nord-Vest, og Strømmen var haardt sydgaaende. Syd for Drogdens Fyrskib voksede Vind og Strøm i Styrke, Skibets Slagside til Bagbord tog til, og Vandet stod ind gennem den aabne Lænseport paa Bagbordssiden ca 1 Fod højt ved Skanseklædningen. For at faa Porten lukket sendte Styrmanden Bud til Kaptajnen og bad denne et Øjeblik gaa op imod Vinden. Det viste sig dog umuligt at faa Porten lukket, og da Skibet ved Drejningen op imod Vinden havde faaet større Slagside, anmodede Styrmanden Kaptajnen om at lade Skibet falde af for Vinden. Det synes som om Kaptajnen derefter af Nervøsitet har lagt Roret haardt Styrbord, saaledes at han altsaa drejede stærkere op mod Vinden, og Skibet krængede derefter helt over til Bagbord, kæntrede og sank. Foruden Kaptajnen og flere Passagerer druknede Maskinist Clausen af Sønderborg.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgerinden, Maskinist Clausens efterlevende Hustru, Enkefru Ida Sophie Clausen, f Brag, af Sønderborg paa egne Vegne og tillige som Værge for sine to umyndige Børn, Anni Clausen, født 20 Januar 1908, og Margarethe Clausen, født 27 Oktober 1909, paastaat de Indstævnte, A/S Sønderborg Dampskibsselskab af Sønderborg dømt til Betaling af 40 000 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 25 Juni 1925, indtil Betaling sker. De Indstævnte procederer til Frifindelse.

Sagsøgerindens Fremstilling gaar nærmere ud paa, at hendes afdøde Mand, der var født den 6 April 1874 og var hendes og Børnenes Forsørger, har været ansat i 2½ Aar i Selskabets Tjeneste som Maskinist med en Maanedsløn af 425 Kr foruden fri Middagsmad om Bord og Ekstrabetaling for Overtimer, ialt ca 120 Kr., altsaa med en gennemsnitlig Løn af 575 Kr maanedlig eller 6900 Kr aarlig af hvilket Beløb 4000 Kr maa antages at være medgaaet til Familiens Underhold, saaledes at det Tab, som hun og Børn har lidt ved Tabet af deres Forsørger, der paaregnes at have kunnet leve og arbejde endnu i 10 Aar, udgør 40 000 Kr.

Sagsøgerinden gør i første Linje gældende, at Selskabet i Medfør af Sølovens § 7 maa være personlig ansvarlig — altsaa med dets hele Formue — for det af hende rejste Krav paa Erstatning. Hun har til Støtte herfor anbragt, at Selskabets Forhold overfor Anvendelsen af »Thor« maa betegnes som uforvarlig, og at derfor ogsaa Katastrofen og dermed tillige hendes Mands Død maa tilregnes Selskabet. I denne

Henseende har hun navnlig henvist til, at Selskabet, — efter at »Thor«, der tidligere væsenligst gik i Fart langs Slesvigs Kyst, i de seneste Aar var begyndt at foretage Sejladser til Hamborg og København, — har undladt gennem Foretagelse af sagkyndig Stabilitetsberegning og Krængningsprøve at faa nøjagtig fastslaaet Maksimum af den Last, som det var forsvarligt at indlade. Under disse Omstændigheder savnede Kaptajnen, der ikke heller paa anden Maade havde faaet nogen Instruksion, ganske den fornødne Rettesnor for, hvormeget »Thor«, hvis Amningsmærker tilmed var afslidte, kunde laste. Spørgsmaalet om Lastens Mængde var derfor ganske overladt Kaptajnens under disse Omstændigheder usikre Skøn. I det her foreliggende Tilfælde maa efter Sagsøgerindens Formening den væsenligste Aarsag til Kæntringen netop søges deri, at Skibet var overlastet, og med Lastens Størrelse var Selskabet bekendt, bl a fordi det ved Indladningen var repræsenteret af Firmaet C K Hansen & Co, hvem det ogsaa maatte paahvile at paase Stuvningens Forsvarlighed. Subsidiært har Sagsøgerinden henvist til, at Selskabet, da Kaptajnen har gjort sig skyldig i Fejl og Forsømmelse i Tjenesten, i Medfør af Sølovens § 8 maa hæfte med Skib og Fragt.

De Indstævnte har benægtet, at der for et Skib som »Thor« har været Pligt eller Anledning til at foretage Stabilitetsberegning og Krængningsprøve, ligesom de hævder, at det afgørende for Spørgsmaalet om, hvor stor en Last der bør indtages, efter Skik og Brug maa bero paa Kaptajnens sømandsmæssige Erfaring og hans gennem Aarene opøvede Skøn, som de har været berettiget til at stole paa, ligesom ogsaa Tilsynet med Indlastningen og Stuvningen med Føje altid har været overladt til Kaptajnen. De har i denne Forbindelse fremhævet, at der har været givet Kaptajnen udtrykkelig Ordre til i første Linje at paase Ladningens og de ombordværendes Sikkerhed, og at de har været uvidende om, at Skibets Amningsmærker var skuret af, hvilket det da ogsaa maatte være Kaptajnens Pligt at rapportere. De Indstævnte har i det foreliggende Tilfælde været ganske ubekendte med Lastens Størrelse, og C K Hansen er kun optraadt som Ekspeditør og har intet haft med Rederivirksomheden at gøre. Men hertil kommer, at »Thor«s Kæntring efter de Indstævntes Formening overhovedet ikke skyldes, at »Thor« havde indtaget en større Last, end den ved en behørig Stuvning kunde have baaret, men alene Mangel paa Stabilitet, der atter beroede paa de særlige forhaandenværende Forhold, derunder navnlig, at Lasten var uforsvarlig stuvet, at Fortanken kun var halvt fyldt med Vand og den gennem den aabne Bagbords-Lænseport indtrængte betydelige Vandmængde. Der foreligger derfor intet Grundlag for et Ansvar og da navnlig ikke for noget strafferetligt Ansvar for Rederiet, og da der efter de Indstævntes Formening ikke heller foreligger et tilstrækkeligt Grundlag til at antage, at Kaptajnen skulde have gjort sig skyldig i et af Straffelovens § 198 omfattet Forhold, hæfter de Indstævnte hverken med deres hele Formue eller Søformuen.

Efter alt foreliggende kan det ikke antages, at den direkte Aarsag til Kæntringen har været en Overlastning af Skibet, der flere Gange tidligere uden Uheld har haft en ligesaa stor Last og ved denne Lejlighed jo ogsaa havde baaret sin Last et Par Timer. Det skal i denne Forbin-

delse bemærkes, at deer efter »Thor«s Forlis er udarbejdet nye Bestemmelser, hvorefter ethvert til regelmæssig Befordring af Passagerer benyttet Skib skal have Lastelinie mærker og Fribordscertificat, selv om det gaar i indskrænket Fart, og at »Thor«, hvis disse Bestemmelser inden Forliset havde været i Kraft, kun vilde have indtaget 9 Tons mere Last end tilladeligt. Det maa iøvrigt antages, at Rederiet har været uvidende om Lastens Størrelse ved »Thor«s Afsejling, og der foreligger ikke oplyst noget om, at Selskabet ved denne eller tidligere Lejligheder skulde have øvet noget Tryk overfor Kaptajnen for at faa ham til at laste saa meget som muligt. Direktiver med Hensyn til Lastens Størrelse i et Skib, der ikke havde Lastelinie mærker, lod sig vanskeligt give, og det maa i første Række være Kaptajnen, der bærer Ansvaret for en Overlastning. Hovedaarsagen til Katastrofen maa antages at have været Lastens daarlige Stuvning (megen og for tung Last paa Dækket og for meget Last agter) og det løse Vand i Tanken, medens Overlastningen kun har været en medvirkende Aarsag, men ogsaa med Hensyn til Stuvningen maa det i Almindelighed være Kaptajnen alene, der bærer Ansvaret. Der ses herefter ikke at paahvile Rederiet noget personligt Ansvar for det skete, og der foreligger derfor alene af den Grund ikke noget Grundlag for at paalægge det sagsøgte Selskab Ansvar med dets hele Formue.

Spørgsmaalet drejer sig herefter alene om, hvorvidt de Indstævnte i Medfør af Sølovens § 8 hæfter med Søformuen. Selv om der nu efter det oplyste maa gaas ud fra, at Kaptajnen har gjort sig skyldig i Fejl og Forsømmelse i Tjenesten, findes det dog efter samtlige Sagens Oplysninger betænkeligt at gaa ud fra, at han under de foreliggende Omstændigheder har paadraget sig Strafskyld for uagtsomt Manddrab, og da der kun under denne Forudsætning kan blive Spørgsmaal om at paalægge de Indstævnte det under denne Sag omhandlede Erstatningsansvar for Tab af Forsørger, vil de Indstævntes Frifindelsespaastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde hæves.

---

Onsdag den 25 April.

Nr 279/1927. **Marry Helene Kristine Nielsen** (Harboe efter Ordre)  
mod

Tjenestekarl **Jens Christian Rasmussen** (V Kondrup efter Ordre),

betræffende Underholdsbidrag til et af Appellantinden født Barn.

Foreløbig Dom afsagt 20 Marts 1926 af Retten for Kalundborg Købstad mv: Saafremt Sagsøgte, Tjenestekarl Jens Christian



Rasmussen af Bjergsted, med sin Ed inden Retten bekræfter, at han ingensinde har haft Samleje med Sagsøgerinden, Tjenestepige Marry Helene Kristine Nielsen, Kallundborg, vil han være at frifinde for hendes Tiltale i denne Sag. Trøster han sig derimod ikke til at aflægge saadan Ed, vil han være at dømme til at betale til Sagsøgerinden og det af hende den 15 Februar 1926 fødte Barn, Solveig Margrethe Nielsen, de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 omhandlede Bidrag efter Øvrighedens Bestemmelse.

---

Østre Landsrets foreløbige Dom af 25 November 1926: Saafremt Indstævnte, Tjenestekarl Jens Christian Rasmussen, med sin Ed inden Retten bekræfter, at han ikke har haft Samleje med Appellantinden, Marry Helene Kristine Nielsen, i Tiden fra den 23 April 1925 til den 26 Juni s A, vil han ved Dom være at frifinde for Appellantindens Tiltale i denne Sag. Aflægger Indstævnte derimod ikke saadan Ed, vil han være at dømme til at betale til Appellantinden og hendes den 15 Februar 1926 fødte Barn Solveig Margrethe Nielsen de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 omhandlede Bidrag efter Øvrighedens Bestemmelse.

---

Østre Landsrets endelige Dom af 7 December 1926: Indstævnte, Tjenestekarl Jens Christian Rasmussen, Bjergsted, bør for Tiltale af Appellantinden Marry Helene Kristine Nielsen, Kalundborg, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Overretssagfører Knud Jespersen i Salær for Landsretten 100 Kr og Overretssagfører Wiuff, Kalundborg, i Salær 70 Kr og i Godtgørelse for hafte Udlæg 54 Kr 50 Øre, hvilke Beløb alle udredes af det Offentlige.

### Højesterets Dom

De i denne Sag af Østre Landsret afsagte Domme er i Henhold til Justitsministeriets Tilladelse af 17 August 1927 indanket for Højesteret.

I Henhold til de i de to Domme anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommene overensstemmende med Indstævntes Paa-stand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Harboe og V Kondrup hver 200 Kroner, hvilke Salærer udredes af det Offentlige.

---

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Sagsøgerinden, Tjenestepige Marry Helene Kristine Nielsen af Kalundborg, Sagsøgte, Tjenestekarl Jens Christian Rasmussen, der er født i Raklev den 3 December 1896, tilpligtet som Fader til det af hende den 15 Februar d A fødte Barn, Solveig Margrethe Nielsen, der er avlet udenfor Ægteskab, at betale de i Lov Nr 130 af 27 Maj 1908 §§ 1 og 2 omhandlede Bidrag efter Øvrighedens Bestemmelse. Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagsøgerinden har forklaret, at hun den 17 Maj 1925 har haft legemlig Omgang med Sagsøgte paa hans Værelse paa Gaarden »Gammelrand« og at hun ellers aldrig nogensinde har haft Samleje med nogen Mandsperson. Sagsøgte benægter nogensinde at have haft legemlig Omgang med Sagsøgerinden.

Idet der udover Parternes Forklaringer iøvrigt ikke foreligger Bevisligheder i Sagen, findes dennes Udfald i Henhold til Retsplejelovens § 307 II at burde gøres afhængig af Sagsøgtes Ed saaledes, at dersom han med sin Ed bekræfter, at han ingensinde har haft legemlig Omgang med Sagsøgerinden, vil han være at frifinde for hendes Tiltale, hvorimod han, hvis han ikke aflægger saadan Ed, vil være at dømme efter hendes Paastand.

---

Præmisserne til Landsrettens foreløbige Dom er saalydende:

Den indankede foreløbige Dom er afsagt af Retten for Kalundborg Købstad m v den 20 Marts 1926 og paastaas af Appellantinden forandret principalt saaledes, at Indstævnte tilpligtes at betale de i Dommen ommeldte Bidrag, subsidiært saaledes, at Sagens Udfald gøres afhængig af hendes Ed paa, at hun i Undfangelsestiden har haft Samleje med Indstævnte.

Indstævnte paastaar principalt Dommen forandret derhen, at han frifindes, subsidiært stadfæstet.

Under Sagens Behandling for Landsretten har Parterne paany afgivet Forklaring, ligesom der er afgivet Forklaring af forskellige Vidner.

Ifølge Retslægeraadets Erklæring kan det i Dommen omhandlede Barn være avlet i Tiden fra kort før Slutningen af April 1925 til kort før Slutningen af Juni s A.

Der er ikke under Sagen tilvejebragt Oplysninger, som afgørende bestyrker eller svækker Appellantindens Sigtelse mod Indstævnte, og Sagens Udfald findes herefter og under Hensyn til det iøvrigt foreliggende at burde gøres afhængig af hans Ed, saaledes at der gives foreløbig Dom som nedenfor anført.

---

Præmisserne til Landsrettens endelige Dom er saalydende:

Efter at Retten den 25 f M havde afsagt foreløbig Dom (Edsdom) i Sagen, har Indstævnte i Dag inden nærværende Ret med Ed bekræftet, at han ikke har haft Samleje med Appellantinden i Tiden fra den 23 April 1925 til den 26 Juni s A. Herefter vil der overensstemmende med

Indstævntes Paastand være at give endelig Dom i Sagen som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Der vil hos det Offenlige være at tillægge den for Appellantinden for Landsretten beskikkede Sagfører i Salær 100 Kr og Overretssagfører Wiuff, Kalundborg, der har været beskikket til at give Møde for Appellantinden under Vidneførsler i Kalundborg, i Salær 70 Kr og i Godtgørelse for hafte Udlæg 54 Kr 50 Øre.

---

Torsdag den 26 April.

Nr 356/1926. Bogtrykker Vilh Pald (Thamsen)

mod

**Handelsbanken i Odense** (Gelting),

betræffende Spørgsmaal om Gyldigheden af et af Indstævnte foretaget Salg af et Appellanten tilhørende, til Indstævnte pantsat Bogtrykkeri.

Kendelse afsagt af Odense Købstads Fogedret den 23 Marts 1926: Den paagældende Forretning vil være at fremme.

Fogden udleverede derefter de paagældende Lokaler og de paagældende Effekter til Landsretssagfører Ernst Petersen paa dennes Mandants Vegne, dog at der gives Rekvisitus en Dags Frist til at fjerne sine personlige Ejendele fra Lokalerne.

Østre Landsrets Dom af 24 September 1926: Den indankede Kendelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Bogtrykker Vilhelm Pald, Odense, til Indstævnte, Handelsbanken i Odense, med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Aisigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Bogtrykker Vilh Pald, til Indstævnte, Handelsbanken i Odense, med 400 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Fogedkendelsens Præmisser er saalydende:

Under denne Forretning har Rekvirenten under Hensyn til de fremlagte og foreviste Dokumenter begæret sig de i de foreviste Dokumenter nævnte Effekter udleveret sig samt Rekviritus udsat af de af ham benyttede Trykkerilokaler.

Rekviritus har protesteret herimod under Anbringende af, at Rekvirenten har benyttet sig af hans finansielle Nød til at afpresse ham den paagældende Fuldmagt, samt at Effekterne er solgt til Underpris.

Under Forretningen er det dog ikke bevist eller sandsynliggjort, at den paagældende Fuldmagt er fremtvunget og ejheller at den for Effekterne opnaaede Pris kan kaldes nogen Underpris.

Den begærede Forretning vil derfor være at fremme.

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt af Odense Købstads Fogedret den 23 Marts 1926 og paastaas af Appellanten, Bogtrykker Wilhelm Pald, Odense, forandret saaledes, at Udleveringsforretningen — som ulovlig — ikke kan nyde Fremme, medens Indstævnte, Handelsbanken i Odense, paastaar Kendelsen stadfæstet.

For Landsretten har foruden Appellanten Bankdirektør L N Ditlevsen og Overretssagfører V V Krarup afgivet Forklaring.

I Overensstemmelse med, hvad der er statueret i den indankede Kendelse, kan det ikke anses godtgjort, at Appellantens Underskrift paa det mellem Parterne den 18 Februar 1926 indgaaede Forlig eller paa den Indstævnte af Appellanten samtidig meddelte uigenkaldelige Fuldmagt til — saafremt hans Gæld til Indstævnte ikke prompte var betalt senest den 4 Marts 1926 — at sælge de til Indstævnte ved Skadesløsbrev af 21 August 1924 pantsatte Løsøreeffekter paa den Maade og paa de Vilkaar, som Indstævnte maatte bestemme, af Indstævnte skulde være udvirket paa en mod Aftalelovens § 31 stridende Maade, eller at det af Indstævnte i Henhold til Fuldmagten til Bogtrykker P Maare ved Købekontrakt af 11 Marts 1926 foretagne Salg skulde være sket til Underpris.

Forsaavidt Appellanten for Landsretten til Støtte for sin Paastand yderligere har anført, at Retshandlen ikke skulde være bindende for Appellanten, fordi Maare burde have indset, at Indstævnte som Fuldmægtig ved Retshandlens Foretagelse handlede i Strid med Appellantens Ønske i Henseende til Købesummens Størrelse, findes der intet Hensyn at kunne tages til dette ubestyrkede Anbringende.

Idet den foretagne Udleveringsforretning dernæst efter de under Fogedforretningen fremlagte Bevisligheder maa anses sket til Indstævnte paa den ovennævnte Købers Vegne, kan der endelig ikke gives Appellanten Medhold i, at den umiddelbare Fogedforretning skulde være

foretaget uden den i saa Henseende fornødne Lovhjemmel.

Som Følge af det anførte vil Appellantens Paastand ikke kunne tages til Følge, hvorimod Kendelsen efter Indstævntes Paastand vil være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes Appellanten efter Omstændighederne at burde godtgøre Indstævnte med 200 Kr.

---

Fredag den 27 April.

Nr 213/1927.    Lensgreve **J C Scheel** (F Bülow)

mod

Fabrikant **A Heymann Bloch** (Henriques),

betræffende en Appellanten paahvilende Kautionsforpligtelse.

Vestre Landsrets Dom af 30 April 1927: Sagsøgte, Lensgreve J Scheel, bør til Sagsøgeren, Fabrikant A Heyman Bloch, betale 17 659 Kr 86 Øre tilligemed Renter heraf 7 pCt p a fra den 27 Februar 1922, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 600 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Aftalen paa Mødet den 22 November 1921 gik ud paa, at Indstævnte skulde laane Selskabet 50 000 Kroner, og at K Scheel skulde refundere Indstævnte 20 000 Kroner heraf, saaledes at Indstævntes Tilskud faktisk ikke kom til at overstige 30 000 Kroner.

Efter alt, hvad der foreligger, kan det ikke antages, at det har været Meningen med Udstedelsen af Saldokvitteringen, at Indstævnte hermed gav Afkald paa sit Krav overfor Appellanten. Herefter vil Appellantens principale Paastand om Frifindelse ikke kunne tages til Følge.

Da der imidlertid efter Proceduren og det for Højesteret oplyste maa gaas ud fra, at der i K Scheels Konkursbo ikke vil blive nogen Dividende til de upriviligerede Kreditorer, vil Appellanten overensstemmende med den af ham nedlagte subsidiære Paastand kun være at dømme til at betale Indstævnte 13 244 Kroner 85 Øre med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 1000 Kroner.

## Thi kendes for Ret:

Appellanten, Lensgreve J Scheel, bør til Indstævnte, Fabrikant A Heyman Bloch, betale 13 244 Kroner 85 Øre med Renter heraf 7 pCt aarlig fra den 27 Februar 1922, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Omkring Aaret 1920 stiftedes paa Initiativ af Greve Kristen S Scheel et Aktieselskab ved Navn A/S Nordisk Regnemaskinefabrik, hvis Formaal var at drive en Fabrik til Fabrikation af Regnemaskiner. Aktieselskabets Bestyrelse bestod af nævnte Kristen Scheel tilligemed Sagsøgeren, Fabrikant A Heyman Bloch af Skovlund og Sagsøgte, Lensgreve J Scheel af Gl Ryomgaard, der er Kristen Scheels Broder. Bestyrelsen var Indehaver af Aktiemajoriteten, og Fabrikken financieredes bl a ved tvende i Handelsbanken i Randers og Erhvervsbanken i København optagne Kassekreditter, der androg henholdsvis ca 80 000 Kr og ca 17 000 Kr, og for hvilke Sagsøgeren og Sagsøgte hæftede personlig.

I Aaret 1921 var Kassekreditterne opbrugte, og da det for at fortsætte Fabrikkens Drift var nødvendigt at skaffe yderligere Kapital, indgik den ovennævnte Bestyrelse under 26 Februar s A en Overenskomst med Sagsøgeren, hvorved denne forpligtede sig til at yde Selskabet en Forstrækning af indtil 50 000 Kr paa Vilkaar, at Selskabet skulde forrente dette Laan med samme Rente, som svaredes til Handelsbanken af løbende Kassekreditter, og at Bestyrelsen in solidum forpligtede sig til at friholde Sagsøgeren for ethvert Tab med Hensyn til Ydelsen af Laanet. Paa et senere den 22 November s A afholdt Bestyrelsesmøde blev det fastslaaet, at Meningen med Overenskomsten var, at Sagsøgeren skulde forstrække Selskabet med 50 000 Kr, og at han delvis havde fyldtgjort denne Forpligtelse ved at indbetale c 25 000 Kr i Selskabet og ved, at Kristen Scheel, hos hvem han havde et Tilgodehavende af 20 000 Kr, havde indbetalt et noget større Beløb i Selskabet, hvorefter Sagsøgeren kun var pligtig i Henhold til sit fornævnte Laanetsagn yderligere at tilskyde 5000 Kr. Da Sagsøgeren var ude af Stand til at indbetale dette Beløb kontant, tilbød Sagsøgte at fremskaffe 10 000 Kr, der var nødvendige til Fabrikkens fortsatte Drift indtil Januar Maaned 1922, mod at Sagsøgeren kautionerede for Halvdelen af Beløbet, og heri indvilligede Sagsøgeren. I Begyndelsen af Aaret 1922 viste det sig atter nødvendigt at skaffe ny Kapital til Fabrikkens fortsatte Drift, og for at sikre mulige Indskydere af ny Kapital mod, at denne blev benyttet til Betaling af den Selskabet paahvilende Gæld, enedes Bestyrelsen om, at Sagsøgeren og Sagsøgte skulde give Selskabet Saldokvittering for deres Tilgodehavende hos det, i hvilken Anledning der under 29 Marts

1922 udstedtes saalydende af Sagsøgeren og Sagsøgte underskrevne Kvittering: »Underskrevne Greve J C Scheel, Fabrikant A Bloch meddeler herved A/S Nordisk Regnemaskinefabrik Saldokvittering og forpligter sig til at indfri Kassekreditterne i A/S Handelsbanken, Randers, og Erhvervsbanken, København, samt løbende Veksel Kr 15 000 pr  $\frac{22}{100}$  22«.

Sagsøgte indskød derpaa ny Kapital i Foretagendet, som det imidlertid ikke lykkedes at gennemføre, idet Selskabet tilsidst maatte likvidere. Efter at Sagsøgeren og Sagsøgte derpaa har indfriet de til Selskabets Drift hos forskellige Banker optagne Laan, har Sagsøgeren, som i Henhold til ovennævnte Overenskomst af 26 Februar 1921 har indbetalt til Selskabet Beløb, der pr 27 Februar 1922 med Renter udgjorde 26 489 Kr 70 Øre, under nærværende Sag søgt Sagsøgte til at betale  $\frac{2}{3}$  heraf med 17 659 Kr 86 Øre tilligemed Renter heraf 7 pCt p a fra den 27 Februar 1922, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at den ham paahvilende Kautionsforpligtelse maa anses ophørt derved, at Sagsøgeren har givet sin Hoveddebitor, det oftnævnte Selskab, Saldokvittering for sit Tilgodehavende.

Under Hensyn til, at denne Saldokvittering ikke blot er meddelt med Sagsøgtes Samtykke, men endog, som det maa antages, paa hans Opfordring og i hans Interesse, kan der ikke gives Sagsøgte Medhold i hans ovenfor anførte Betragtning, i hvilken Sammenhæng yderligere bemærkes, at der ikke mod Sagsøgerens Benægtelse er ført Bevis for Rigtigheden af et af Sagsøgte fremsat Anbringende, ifølge hvilket Sagsøgeren ved Saldokvitteringens Afgivelse udtrykkelig gav Afkald paa det ham tilkommende Kautionskrav mod Sagsøgte.

For saa vidt Sagsøgte dernæst under Henviisning til, at Kristen Scheels Bo er under Konkursbehandling, subsidiært har paastaet sig frifundet mod at tilsvare Halvdelen af de af Sagsøgeren til Selskabet ydede Forstrækninger eller 13 244 Kr 85 Øre, vil der i Mangel af nærmere Oplysninger om denne Konkurs ikke kunne tages Hensyn hertil.

Sagsøgte vil herefter, idet det under Sagen er ubestridt, at Handelsbankens Rente af Kassekreditter siden den 7 Februar 1922 til Stadighed har været mindst 7 pCt, være at dømme efter Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgeren med 600 Kr.

---

Lørdag den 28 April.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 66/1928 (**Rigsadvokaten mod Johan Peter Hansen**) blev Tiltalte for Brandstiftelse og Assurancesvig anset i Medfør af Straffelovens §§ 281 og 259 med Tugthusarbejde i 10 Aar.

---

Mandag den 30 April.

Nr 101/1927. Husejer L Svendsen (Thamsen)

mod

Fru Victorine Tauszky, Budapest (Meyer),

betræffende Tilbagebetaling af et af Indstævnte ved en Handel om en fast Ejendom udbetalt Beløb.

Østre Landsrets Dom af 25 Marts 1927: Sagsøgte, Husejer Leonhard Svendsen, Gentofte, bør til Sagsøgerinden, Fru Victorine Tauszky, født Lang, Budapest, betale 5000 Kr tilligemed Renter heraf, 5 pCt aarlig, fra den 9 September 1926, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten, der principalt paastaar sig frifundet, paastaar subsidiært, at han kun dømmes til at betale Indstævnte 1677 Kroner 70 Øre.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Husejer L Svendsen, til Indstævnte, Fru Victorine Tauszky, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Fru Victorine Tauszky, f Lang, Budapest, paastaaet Sagsøgte, Husejer Leonhard Svendsen, Gentofte, tilpligtet at tilbagebetale et af hende til Sagsøgte udbetalt kontant Beløb, stort 5000 Kr. tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 9 Juni 1926, til Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af 1647 Kr 70 Øre, mere subsidiært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat Beløb.



Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Den 8 Juni 1926 oprettedes der imellem Sagsøgte og Sagsøgerinden en Slutseddel, hvorefter Sagsøgte til Sagsøgerinden solgte Ejendommen Brogade 19 for 135 000 Kr, hvoraf 5000 Kr skulde udbetales den 9 s M, 10 000 Kr ved Købekontraktens Underskrift og Resten berigtiges ved Køberindens Overtagelse af indestaaende Prioriteter og Udstedelse af Panteobligationer til Sælgeren. Køberinden var pligtig at tage Skøde paa Ejendommen senest den 1 Juli 1926. Slutsedlen blev underskrevet for Køberinden af hendes Moder, Fru Antonie Sophie Fent »i Henhold til Fuldmagt«.

Ved Handelens Afslutning forelaa en paa Tysk affattet, Budapest den 27 Marts 1926 dateret, notarialiter attesteret og legaliseret Fuldmagt, ved hvilken Sagsøgerinden giver sin Moder, nævnte Fru Fent, Bemyndigelse til at besøge, overtage og forvalte alle Sagsøgerindens i København verserende Forretninger og Anliggender saavel som Indkøb af »Waren, Schmucksachen, Eigenthümer« af Værdi indtil 100 000 danske Kroner, alt med Dispositionsret for Fru Fent indtil Sagsøgerindens personlige Tilstedekomst her.

Den 9 Juni udbetalte Fru Fent de stipulerede 5000 Kr til Sagsøgte.

Ejendommen var blevet anvist Fru Fent af en Kommissionær, Olsen, hvorimod Sagsøgerinden, der bor i Budapest, ikke personlig havde haft noget med Handelen at gøre. Til Stede ved dens Afslutning var, foruden Sagsøgte, Olsen og Fru Fent, dennes Ægtefælle, Grosserer Adolf Alois Fent og Sagførerfuldmægtig Johannes Jørgen Christensen, der maa antages at være optraadt paa sin Broders, Sagfører Olaf H Christensens Vegne. Sagsøgte var Sagfører Christensens Klient, og paa Fru Fents Anmodning paatog Fuldmægtig Christensen sig ogsaa at fungere som hendes juridiske Raadgiver ved Handlen. Det blev i Slutsedlen bestemt, at Sagsøgte skulde betale Kommissionssalær, medens Køberinden skulde betale alle øvrige Omkostninger ved Handlens Ordning og Berigtigelse, derunder Salær til Sagfører Olaf H Christensen. Under Forhandlingerne den 8 Juni kom det paa Tale, hvorvidt Fuldmagten af 27 Marts 1926 indeholdt tilstrækkelig Bemyndigelse for Fru Fent til at købe Ejendommen paa Datterens Vegne, og der blev truffet Aftale om, at der skulde fremskaffes en yderligere Fuldmagt fra Sagsøgerinden og hendes Mand til Brug ved Udfærdigelse af de endelige lovformelige Dokumenter i Anledning af Købet; Fuldmægtig Christensen affattede og tilstillede den 9 Juni Fru Fent en saadan Fuldmagt, som hun oversatte paa Tysk og lod Christensen gennemse, hvorefter hun sendte den til Datteren i Budapest. Datteren og hendes Mand, Direktør Tauszky, vilde imidlertid ikke uden videre underskrive den modtagne Fuldmagt, som efter deres Mening var daarlige oversat og tildels uforstaaelig. Med Skrivelse af 14 Juni 1926 sendte Direktør Tauszky Fuldmagtsformularen tilbage og henstillede til Fru Fent, om det ikke vilde være hensigtsmæssigt, at hun straks sendte Originalteksten til ham, saa at han og hans Hustru kunde underskrive den, eller hvis Fuldmagten ønskedes affattet paa Tysk, at hun enten lod den oversætte autentisk eller overlod ham selv at besøge det i Budapest. Direktør Tauszky tilføjede, at Udfærdigelsen, Over-

sættelsen og Legalisationen af en ny Fuldmagt vilde vare 1 a 2 Uger. Fru Fent meddelte Fuldmægtig Christensen, at hendes Svigersøn ansaa Fuldmagten i den foreliggende Oversættelse for ubrugelig. Om hvad der herefter videre passerede, har Fuldmægtig Christensen under Domsforhandlingen i nærværende Sag forklaret følgende: I Dagene omkring den 24 Juni fandt der en Telefonsamtale Sted mellem ham og Fru Fent, hvorunder sidstnævnte meddelte ham, at der endnu ikke var kommet nogen endelig Fuldmagt og at hun mistvivlede om, at den overhovedet vilde komme frem i rette Tid 5: inden Udløbet af Stempelfristen. Vistnok Dagen efter denne Telefonsamtale henvendte Vidnet sammen med Sagsøgte sig hos Fru Fent og foreslog hende, at hun eller hendes Mand selv skulde tage Skøde paa Ejendommen, saaledes at der til hendes Datter udstedtes Panteobligation for de Penge, som hun stillede til Moderens Disposition i Anledning af Købet. Fru Fent lovede, at hun og hendes Mand vilde overveje Forslaget og derefter give ham nærmere Besked. Den 28 Juni om Formiddagen telefonerede Fru Fent til Vidnet og udtalte, at hun og hendes Mand nu havde overvejet Sagen, og at de var blevet enige om, at Skødet skulde udstedes til Manden. Da Sagsøgte ikke selv havde Skøde paa Ejendommen, stillede Fru Fent det som en udtrykkelig Betingelse, at Skødehaverens Underskrift skulde tilvejebringes, forinden Handlen blev berigtiget. Vidnet lovede, at han skulde se at faa fat paa Skødehaveren, og samme Dags Eftermiddag telefonerede Vidnet til Fru Fent, at han havde faaet Forbindelse med Skødehaveren, og at Skødet skulde ligge færdig paa Sagfører Christensens Kontor den næste Dag Kl 1 Eftermiddag. Den 29 Juni tidlig paa Formiddagen telefonerede Sagfører Thorball til Vidnet og fortalte, at Fru Fent havde henvendt sig til ham. Thorball udtalte derhos, at han havde forstaaet Sagen saaledes, at det var blevet aftalt, at Skødet skulde udstedes til Fru Fent, og han spurgte, om der var noget i Vejen for, at det i Stedet for blev udstedt til Fru Tauszky. Vidnet svarede hertil, at det var der ikke noget i Vejen for, saafremt der tilvejebragtes behørig Fuldmagt fra Fru Tauszky. Samme Dag Kl 1 $\frac{1}{4}$  à 1 $\frac{1}{2}$  telefonerede Sagfører Thorball paany til Vidnet og meddelte, at Fru Fent ikke vilde berigtige Handlen. Paa Vidnets Forespørgsel udtalte Thorball, at der heller ikke kunde blive Tale om, at Fru Tauszky vilde købe Ejendommen. Vidnet foreslog derefter, at den foreliggende Slutseddel af 8 Juni af Hensyn til Stempelfristens Udløb annulleredes, og at der samtidigt udfærdigedes en ny Slutseddel. Sagfører Thorball nægtede at gaa med til denne Ordning, og Vidnet sagde derefter, at han under disse Forhold agtede at lade Slutsedlen stemple, hvilket ogsaa skete. Fru Fent har som Vidne forklaret, at det er rigtigt, at Fuldmægtig Christensen henvendte sig til hende og foreslog, at hun eller hendes Mand skulde tage Skøde paa Ejendommen, og at hun lovede at overveje Sagen sammen med sin Mand, men hun benægter bestemt, at hun derefter skulde have meddelt Fuldmægtig Christensen, at de gik ind paa, at Skødet blev udstedt til hendes Mand. Grosserer Fent har derhos som Vidne forklaret, at han under ingen Omstændigheder vilde indlade sig paa at købe Ejendommen. Ved Skrivelse af 30 Juni meddelte Sagfører Christensen Grosserer Fent, at Sagsøgte

fastholdt Handlen med ham og hans Hustru, og de Dokumenter, hvoraf Genparter samtidigt fremsendtes, henlaa til Underskrift paa Sagfører Christensens Kontor, samt at Ejendommen stilledes til deres Disposition. I Slutningen af denne Skrivelse hedder det:

»Jeg opfordrer Dem til inden denne Uges Udgang at underskrive Dokumenterne, betale Restudbetalingen 10 000 Kr samt 1350 Kr Stempel, som jeg igaar har betalt for Slutsedlens Stempling og endvidere et passende à conto Beløb til Omkostninger ved Handlen, idet Stævning i modsat Fald uopholdelig vil blive udtaget mod Dem til at underskrive Dokumenterne og præstere de nævnte Betalinger.

Jeg tilføjer, at saafremt Fuldmagten maatte fremkomme inden den nævnte Frist, er der, tiltrods for den trufne sidste Aftale, fra Hr Svendsens Side intet til Hinder for, at Adkomst kan udstedes til Deres Steddatter«.

Da Sagfører Christensen ikke modtog noget Svar, tilstillede han under 9 Juli Hr og Fru Fent saalydende Skrivelse:

»Da jeg er uden Svar paa min Skrivelse af 30 f M, hvorved jeg til Grosserer Fent fremsendte Afskrift af de forskellige Dokumenter vedrørende Købet af Ejendommen, Brogade 19, undlader jeg ikke at meddele Dem begge, at hvis Grosserer Fent nu ikke i Løbet af to Dage fra Dato ser op paa mit Kontor og berigtiger Handlen som anført i min fornævnte Skrivelse, gør jeg Dem begge ansvarlig for Misligholdelsen, og udtager straks Stævning imod Dem begge til in solidum at betale Husejer L Svendsen Erstatning for Misligholdelsen, hvilken Erstatning Hr Svendsen ansætter til:..... Kr 8525,00 herpaa er betalt 9 Juni 1926..... — 5000,00

saaledes at det bliver til Betaling af Restbeløbet..... Kr 3525,00 at Stævningen udtages imod Dem begge.«

Under 19 Juli tilskrev Overretssagfører Albert Cohn Sagfører Christensen, at han gennem Fru Fent var anmodet om at søge tilbagebetalt de 5000 Kr, som hun for sin Datter havde udbetalt à conto i Anledning af Handlen om Ejendommen Brogade 19, idet han tilføjede, at saavel Hr som Fru Fent bestred, at Hr Fent skulde have gaaet ind paa at overtage Ejendommen, og at Fru Tauszky under ingen Omstændigheder var bundet ved denne Handel.

Sagfører Christensen udtog derefter for Husejer Svendsen Stævning mod Grosserer Fent og Hustru til Betaling af det i den fornævnte Skrivelse af 19 Juli ommeldte Beløb 3525 Kr, men ved Østre Landsrets Dom af 13 September 1926 blev begge de Sagsøgte frifundet, idet det mod de Sagsøgte Benægtelse ikke ansaaes godtgjort, at Handel med disse var kommet i Stand, og det heller ikke antoges, at Fru Fent ved sin Optræden havde paadraget sig nogen Erstatningspligt overfor Svendsen. Under den ommeldte Retssag tog Overretssagfører Cohn Forbehold om Tilbagebetaling til Fru Tauszky af de 5000 Kr, som indtales under nærværende Sag.

Det er nu under Domsforhandlingen oplyst, at Fru Fent den 2 Juli 1926 har modtaget en ny, behørig Fuldmagt fra sin Datter, og hun har forklaret, at Grunden til, at hun ikke i sin Tid meddelte Sagsøgte Oplys-

ning herom, var den, at hun, da Sagsøgte paa det Tidspunkt, da Fuldmagten kom i hendes Besiddelse, allerede var traadt tilbage fra Handlen med hendes Datter og ubetinget fastholdt hende og hendes Mand som Købere af Ejendommen, ansaa Fuldmagten som værende ganske uden Betydning.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at han og Sagsøgerindens Befuldmægtigede, Fru Fent, vel var enige om at annullere Handlen, saafremt Sagsøgerindens Stedfader, Grosserer Fent, vilde købe Ejendommen, men at denne Forudsætning for Annulationen ikke holdt Stik, idet Grosserer Fent ved Østre Landsrets Dom af 13 September 1926 fik Medhold i sin Paastand om, at han ikke paa bindende Maade var indtraadt i Handlen, og at Handlen med Sagsøgerinden her-efter stadigt staar ved Magt. Det fremhæves i denne Forbindelse, at det af Sagfører Christensens Skrivelse af 30 Juni 1926 fremgaar, at Sagsøgte ved Fuldmagtens Fremkomst den 2 Juli endnu havde været villig til at ordne Handlen med Sagsøgerinden, idet den i Skrivelsen fastsatte Frist først udløb den 3 Juli.

Det Erstatningskrav, som Sagsøgte for det Tilfælde, at Sagsøgerinden ikke vil vedgaa Handlen, fremsætter, opgøres saaledes:

I. Betaling af hans Udlæg.	
a. Stempel til Slutseddel .....	Kr 1350,00
b. Salær til Kommissionæren for Handlen .....	— 500,00
c. Gebyr for Undersøgelse af Fru Fents Ægtepagt.....	— 2,00
d. Udgifter i Sagen IV 279/1926 til Stævning, Retsafgifter og Forkyndelse, Forligsmøde, Optagelsesgebyr, Vidnegebyr, Domsudskrift .....	— 141,20
e. Omkostninger til Overretssagfører Cohn betalt i Henhold til Dom i nævnte Sag .....	— 200,00
f. Ejendomsskyldattest for Brogade Nr 19.....	— 4,10
g. Betalt Højesteretssagfører Fich for Konsultation om Appel af den nævnte Dom til Højesteret.....	— 50,00
h. Salær til Sagfører Christensen for nævnte Retssag....	— 400,00
II. Salær til Sagfører Christensen for Bistand ved Handlen og Udfærdigelse af Dokumenterne, ½ pCt af Købesummen .....	— 675,00
III. Godtgørelse af Leje, som Sagsøgerindens Fuldmægtig, Fru Fent, har opkrævet af et Lokale i den solgte Ejendom	— 30,00
IV. Erstatning for Misligholdelse af Handlen.....	— 2000,00

Ialt Kr 5352,30

Erstatningskravet gøres dog kun gældende til Likvidation, saaledes at Sagsøgtes principale Paastand alene gaar ud paa Frifindelse. Saafremt der ikke af Retten findes at kunne tillægges Sagsøgte Erstatning for Misligholdelse af Handlen, hvilken Erstatning efter det ovenanførte af Sagsøgte er anslaaet til 2000 Kr, paastaar han sig frifundet mod Betaling af 1647 Kr 70 Øre.

Af det i Sagen oplyste fremgaar, at Sagsøgte har været klar over, at den ved Slutsedlens Underskrift foreliggende Fuldmagt fra Sagsøger-

inden ikke indeholdt tilstrækkelig Bemyndigelse for Fru Fent til paa Datterens Vegne at afslutte Købet af den omhandlede Ejendom, og at det derfor var nødvendigt at søge tilvejebragt en ny, behørig Fuldmagt. Det fremgaar derhos saavel af den af Fuldmægtig Christensen afgivne Forklaring om Indholdet af hans Samtale den 29 Juni 1926 om Formiddagen med Sagfører Thorball som af Sagfører Christensens Skrivelser af 30 Juni og 9 Juli 1926 til Grosserer Fent og Hustru, at Sagsøgte paa det paagældende Tidspunkt gjorde gældende, at der var kommet en endelig Handel i Stand mellem ham og Grosserer Fent, og at der ikke ved disse Lejligheder blev taget noget som helst Forbehold om, at Sagsøgte, saafremt Handlen med Grosserer Fent ikke kom i Stand, agtede at holde sig til Sagsøgerinden. Den Omstændighed, at Sagfører Christensen i Skrivelser af 30 Juni tilføjede, at der, saafremt Fuldmagten maatte fremkomme »inden den nævnte Frist« : inden den 3 Juli, »tiltrods for den trufne sidste Aftale« fra Sagsøgtes Side intet var til Hinder for, at Adkomsten kunde udstedes til Sagsøgerinden, og at Fuldmagten inden den sidstnævnte Dato var i Fru Fents Besiddelse, maa være uden Betydning i saa Henseende.

Da der efter det saaledes foreliggende ikke kan anses at være kommet en Sagsøgerinden forbindende Handel i Stand angaaende den i Sagen omhandlede Ejendom, maa hun have Krav paa Tilbagebetaling af det paa hendes Vegne til Sagsøgte udbetalte Beløb, stort 5000 Kr, og der bliver ikke Spørgsmaal om at tillægge Sagsøgte noget Beløb i Erstatning for Omkostninger ved Handlen og for Misligholdelse af samme. De af Sagsøgte afholdte Omkostninger ved den af ham mod Grosserer Fent og Hustru førte Retssag maa derhos være Sagsøgerinden ganske uvedkommende. Hvad endelig angaar det af Fru Fent oppebaarne Lejebeløb, stort 30 Kr, bemærkes, at der efter det under Sagen oplyste maa gaas ud fra, at Fru Fent, der i sin Tid tilstillede Sagsøgte Beløbet efter at have faaet det tilbagesendt, har tilbagebetalt det til vedkommende Lejer.

Herefter vil den af Sagsøgerinden nedlagte Paastand være at tage til Følge, hvorhos Sagsøgte findes at burde tilsvare Sagsøgerinden Sagens Omkostninger med 300 Kr.

Nr 309/1927. Husejer **L Svendsen** (Thamsen)

mod

**Grosserer Adolf Alois Fent og Fru Antonie Sophie Fent (Meyer),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævnte Fru Fents Erstatningsansvar for Misligholdelse af en Handel om en fast Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 13 September 1926: De Sagsøgte, Grosserer Adolf Alois Fent og Fru Antonie Sophie Fent, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Husejer Leonhard Svendsen, i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten, der har indanket Sagen saavel for Grosserer Fents som for Fru Fents Vedkommende, har ved Domsforhandlingen for Højesteret frafaldet Anken, forsaavidt angaar Grosserer Fent, og har derefter nedlagt Paastand om, at Fru Fent dømmes til at betale ham, principalt 5322 Kroner 30 Øre, subsidiært 2000 Kroner og mere subsidiært 322 Kroner 30 Øre. Fru Fent paastaar principalt Sagen afvist og subsidiært, at Dommen stadfæstes.

Den af Fru Fent nedlagte Afvisningspaastand vil ikke kunne tages til Følge.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt Sagen foreligger Højesteret til Paakendelse, anførte Grunde, vil Dommen overensstemmende med Fru Fents Paastand være at stadfæste, saavidt den er paaanket. Herved bemærkes, at der under de foreliggende Omstændigheder ikke ses at have paahvilet Fru Fent en Pligt til at gøre Appellanten bekendt med, at hun den 2 Juli 1926 havde modtaget en ny behørig Fuldmagt fra Fru Tauszky.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 8 Juni 1926 oprettedes der imellem Husejer Leonhard Svendsen og Fru Victorine Tauszky, født Lang, en Slutseddel, hvorefter Svendsen til Fru Tauszky solgte Ejendommen Brogade Nr 19 for 135 000 Kr, hvoraf 5000 Kr skulde udbetales den 9 s M, 10 000 Kr ved Købekontraktens Underskrift og Resten berigtiges ved Køberindens Overtagelse af indestaaende Prioriteter og Udstedelse af Panteobligationer til Sælgeren. Køberinden var pligtig at tage Skøde paa Ejendommen senest den 1 Juli 1926. Slutsedlen blev underskrevet for Køberinden af hendes Moder, Fru Antonie Sophie Fent »i Henhold til Fuldmagt«.

Ved Handlens Afslutning forelaa en paa Tysk affattet Budapest den 27. Marts 1926 dateret, notarialiter attesteret og legaliseret Fuldmagt, ved hvilken Fru Tauszky giver sin Moder, nævnte Fru Fent, Bemyndigelse til at besørge, overtage og forvalte alle Fru Tauszkys i København verserende Forretninger og Anliggender saavel som Indkøb af »Waren, Schmucksachen, Eigenthümer« af Værdi indtil 100 000 danske Kroner, alt

med Dispositionsret for Fru Fent indtil Fru Tauszkys personlige Tilstedekomst her.

Den 9 Juni udbetalte Fru Fent de stipulerede 5000 Kr til Svendsen.

Ejendommen var blevet anvist Fru Fent af en Kommissionær Olsen, hvorimod Fru Tauszky, der bor i Budapest, ikke personlig har haft noget med Handlen at gøre. Til Stede ved dens Afslutning var, foruden Svendsen, Olsen og Fru Fent, dennes Ægtefælle, Grosserer Adolf Alois Fent og Sagførerfuldmægtig Johannes Jørgen Christensen, der maa antages at være optraadt paa sin Broders, Sagfører Olaf H Christensens Vegne. Svendsen var Sagfører Christensens Klient, og paa Fru Fents Anmodning paatog Fuldmægtig Christensen sig ogsaa at fungere som hendes juridiske Raadgiver ved Handlen. Det blev i Sluttedlen bestemt, at Svendsen skulde betale Kommissionssalær, medens Køberinden skulde betale alle øvrige Omkostninger ved Handlens Ordning og Berigtigelse, derunder Salær til Sagfører Olaf H Christensen. Under Forhandlingerne den 8 Juni kom det paa Tale, hvorvidt Fuldmagten af 27 Marts 1926 indeholdt tilstrækkelig Bemyndigelse for Fru Fent til at købe Ejendommen paa Datterens Vegne; man synes efter det oplyste imidlertid at have slaaet sig til Ro med, at den kontante Udbetaling i Forbindelse med det Beløb, for hvilket Køberinden skulde udstede Obligationer til Sælgeren, ikke oversteg 100 000 Kr. Endvidere blev der talt om Tilvejebringelse af en yderligere Fuldmagt fra Fru Tauszky og hendes Mand til Brug ved Udfærdigelse af de endelige lovformelige Dokumenter i Anledning af Købet; Fuldmægtig Christensen affattede og stillede den 9 Juni Fent en saadan Fuldmagt, som hun oversatte paa Tysk og lod Christensen gennemse, hvorefter hun sendte den til Datteren i Budapest. Datteren og hendes Mand, Direktør Tauszky, vilde imidlertid ikke uden videre underskrive den modtagne Fuldmagt, som de, efter hvad der foreligger oplyst, ikke rigtig forstod. Da Fuldmagten endnu omtrent ved Sct Hansdag ikke var fremkommet, kom Svendsen og Fuldmægtig Christensen efter telefonisk Aftale tilstede i Fent og Hustrus Forretning i Antonistræde, og Christensen foreslog dem nu, at Skødet skulde udstedes direkte til Fent eller hans Hustru, saaledes at der til Fru Tauszky udstedtes Panteobligation for de Penge, som hun anbragte i Ejendommen. Fent og Fru Fent svarede, at de vilde tænke over det og give nærmere Besked.

Den 28 Juni førtes der mellem Fru Fent og Fuldmægtig Christensen en Telefonsamtale, om hvis Indhold de under Sagen har afgivet modstridende Forklaringer. Christensen har forklaret, at Fru Fent sagde, at hun og hendes Mand havde besluttet sig til, at Adkomstdokumentet skulde udstedes til Fent, og at det samtidig blev aftalt, at Dokumenterne skulde underskrives og Udbetalingen af de 10 000 Kr finde Sted den næste Dag paa Sagfører Christensens Kontor. Fru Fent har derimod forklaret, at hun under Telefonsamtalen sagde, at hendes Mand ikke vilde købe Ejendommen, men at hun ikke havde noget imod at ordne Sagen paa sin Datters Vegne, og at hun derfor anmodede Christensen om at bringe Skødet til Datteren i Orden; dette vilde Christensen imidlertid ikke høre Tale om. Fent og hans Hustru lod derefter gennem Sagfører Thorball meddele Sagfører Christensen, at de ikke vilde købe Ejendommen.

Svendsen søger nu fornævnte Grosserer Adolf Alois Fent og Fru

Antonie Sophie Fent til in solidum at betale ham et Beløb af 3525 Kr. nemlig Stempel til Sluttedlen 1350 Kr, Salær til Kommissionær Olsen 500 Kr, Salær til Sagfører Olaf H Christensen 675 Kr, Erstatning for Handlens Misligholdelse 6000 Kr, tilsammen 8525 Kr, med Fradrag af de den 9 Juni 1926 betalte 5000 Kr. Af Beløbet kræves derhos Renter, 5 pCt aarlig, fra Stævningens Dato, den 20 Juli 1926.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand gør Svendsen — der iøvrigt som Part har forklaret, at han ikke har handlet med Fent eller Fru Fent, men med Fru Tauszky, men at han ikke havde noget imod, at Skødet blev udstedt til en af de Sagsøgte — i første Række gældende, at de Sagsøgte i Telefonsamtalen den 28 Juni mellem Fru Fent og Fuldmægtig Christensen har ladet meddele, at de havde besluttet, at Fent skulde købe Ejendommen i eget Navn, men da Rigtigheden af dette Anbringende ikke imod de Sagsøgtes Benægtelse er bevist, kan der ikke tages Hensyn dertil. Ej heller kan der lægges Vægt paa, at Fru Fent umiddelbart efter Sluttedlens Oprettelse har foretaget forskellige Dispositioner, saasom Forhandlinger med Ejendommens Lejere om Udførelse af nogle Reparationer, idet disse Dispositioner maa antages trufne med Henblik paa, at Fru Tauszky endelig erhvervede Ejendommen.

I anden Række har Svendsen anbragt, at de Sagsøgte eller i al Fald Fru Fent har paadraget sig Erstatningsansvar overfor ham ved ikke at have tilvejebragt en fyldestgørende Fuldmagt fra Fru Tauszky. Den faktiske Sammenhæng hermed foreligger imidlertid ikke klart oplyst. Svendsen har saaledes forklaret at Fru Fent vilde vente med at underskrive Sluttedlen, til Fuldmagten var i Orden, men at hun paa Fuldmægtig Christensens Udtalelse om, at hvis Svendsen skulde bindes, maatte hun ogsaa bindes, gik ind paa at underskrive, samt at hun før Underskriften lovede at skaffe en ny Fuldmagt fra sin Datter. Olsen har med Hensyn til det sidstnævnte Punkt forklaret overensstemmende med Svendsen. Fru Fent har derimod forklaret, at hun sagde, at hun ikke troede, at hun kunde skaffe en ny Fuldmagt, men vilde forsøge det.

Det findes herefter ikke bevist, at Fru Fent har paataget sig nogen Forpligtelse overfor Svendsen til at fremskaffe yderligere Fuldmagt fra Fru Tauszky end den allerede ved Sluttedlens Oprettelse foreliggende, med hvis Indhold Svendsen var bekendt. Ej heller er det godtgjort, at Fru Fent eller Grosserer Fent iøvrigt har overtaget nogen Garanti for, at Sluttedlen vilde blive opfyldt af Fru Tauszky.

Efter det anførte vil de Sagsøgte være at frifinde og Svendsen have at godtgøre dem Sagens Omkostninger med 200 Kr.





Tirsdag den 1 Maj.

Nr 158/1927. Gaardejer N P Nielsen (Heilesen)

mod

**Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger (Fich),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til at foretage Afkortning i en Brandskadeerstatning.

Østre Landsrets Dom af 12 Marts 1927: De Sagsøgte, Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Lærer, Gaardejer N P Nielsen, Nordenbro, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 175 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger er der ikke ført Bevis for og ej heller tilvejebragt overvejende Sandsynlighed for, at der har været Ild i Soden i Skorstenen, og at Branden er opstaaet som Følge heraf. Herefter har Brandforsikringen ikke i Vedtægtens § 45 haft Hjemmel til at foretage Afkortning i Brandskadeerstatningen saaledes som sket, og Brandforsikringen vil derfor i Overensstemmelse med Appellantens Paastand være at dømme til at betale denne det paa-stævnte Beløb med Renter. Brandforsikringen findes derhos at burde betale Appellanten Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, bør til Appellanten, Gaardejer N P Nielsen, betale 2046 Kroner 75 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 8 Januar 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar fhv Lærer, Gaardejer N P Nielsen, Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger tilpligtet at betale ham 2046 Kr 75 Øre tilligemed Reter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 8 Januar 1927.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Den 3 April 1925 nedbrændte Bygningerne paa den Sagsøgeren tilhørende Ejendom Matr Nr 21 a Nordenbro By, Magleby Sogn, der var forsikret hos de Sagsøgte for 28 500 Kr. Sagsøgeren havde ejet Ejendommen siden 1908, men har selv boet i den siden September 1924.

Under de i Anledning af Branden optagne Forhør udtalte Sagsøgeren, at han var af den Formening, at Ilden hidrørte fra en af Ejendommens Skorstene, og det er hans Opfattelse, at der maa have været Ild i Skorstenen, hvad der ogsaa var kort efter Jul 1924, og at Ilden gennem en Revne i Skorstenen har forplantet sig til Taget, som var Straatag. I samme Retning forklarede Sagsøgerens Hustru. Endvidere udtalte Sagsøgeren, at da Skorstenen ikke har været fejlet siden Oktober Maaned 1924, har der ogsaa været godt sodet, hvad endnu kunde ses.

Om den paagældende Skorsten er derhos oplyst, at den tidligere var temmelig daarlig, i Oktober 1924 har Sagsøgeren og en Arbejdsmand dog istandsat den saa langt ned, de kunde række fra Rygningen. Den paagældende Arbejdsmand har under Forhøret udtalt, at det dog er meget muligt, at der har været en Utæthed, som er undgaaet Opmærksomheden.

Ved Brandforhøret konstateredes ikke, hvad der havde foraarsaget Branden, men Sagsøgeren idømtes ved en af Retten for Rudkøbing Købstad m v den 4 Juni 1925 afsagt Dom en Bøde af 20 Kr for Overtrædelse af Brandpolitilov paa Landet § 21, jfr § 22 i Bekendtgørelse Nr 36 af 30 Marts 1889 for at have udvist Forsømmelighed ved Undladelse af at lade den omhandlede Skorsten rense. Brandskadeerstatningen opgjordes til 27 290 Kr, men ved Udbetalingen afkortede Sagsøgte  $7\frac{1}{2}$  pCt eller 2046 Kr 75 Øre, idet Selskabet henviste til, at i Henhold til dets Vedtægter kan Afkortning indtil  $\frac{1}{6}$  finde Sted, hvis det under Forhørene i Anledning af en Brand »konstateres, eller der dog skaffes overvejende Sandsynlighed for, at den skyldes Uagtsomhed fra den Forsikredes Side ved Overtrædelse af Brandpolitilovgivningens Bestemmelser, saaledes at der enten er idømt ham Mulkt, eller han selv har vedtaget en Bøde«.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at Forudsætningerne for, at en saadan Afkortning i Henhold til den ommeldte Vedtægtsbestemmelse kan ske, ikke er til Stede, idet der intet er oplyst om, at Sagsøgerens Forsømmelighed med Hensyn til at rense Skorstenen har været Aarsag til Branden.

Ved de foran anførte Oplysninger, der bestyrkes ved de iøvrigt under Brandforhøret fremkomne Forklaringer, findes der imidlertid — uanset at Sagsøgeren og hans Hustru senere paa forskellige Punkter har ændret deres oprindelige Forklaringer — at være tilvejebragt overvejende Sandsynlighed for, at Branden er opstaaet som Følge af Ild i Soden i Skorstenen og Utætheder i denne. Da Sagsøgeren derhos efter det foran anførte er idømt Mulkt for at have forsømt at lade Skorstenen feje i Overensstemmelse med Brandpolitiloven, hvortil han efter det oplyste har haft en særlig Foranledning, da der ved Juletid 1924 har været en mindre Skorstensild i den paagældende Skorsten, findes Betingelserne for den stedfundne Afkortning i Medfør af Brandforsikringens Vedtægter at være til Stede.

De Sagsøgte vil derfor være at frifinde, hvorhos Sagsøgeren findes efter Omstændighederne at burde betale dem i Sagsomkostninger 175 Kr.

---

Torsdag den 3 Maj.

Nr. 30/1928. **Jydsk Landhypotekforening** (Bang)

mod

**Restauratør Jens Peter Larsen** (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at foretage Udlæg i Indstævntes Ejendom.

Udlægs- og Indsættelsesforretning af 28 September 1927.

Vestre Landsrets Dom af 14 Januar 1928: Den paaankede Udlægsforretning ophæves. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler de Indstævnte, Jydsk Landhypotekforening, til Appellanten, Restauratør Jens Peter Larsen, 400 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Der maa gives Hypotekforeningen Medhold i, at den i Dommen nævnte Kapital efter Obligationens Indhold var forfalden til Betaling paa Grund af ikke-rettidig Erlæggelse af den halvaarlige Ydelse pr 11 Juni 1927, og at Hypotekforeningen herefter har været berettiget til i Henhold til det i Kvitteringen tagne Forbehold at foretage Udlæg som sket uden særligt Paakrav. Som Følge heraf vil Foreningens Paastand om, at den foretagne Udlægsforretning m v stadfæstes, være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Foreningen med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den under 28 September 1927 foretagne Udlægsforretning og Indsættelsesforretning bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for

---

Færdig fra Trykkeriet den 16 Maj 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 8.

---

---

Torsdag den 3 Maj.

Landsretten og Højesteret betaler Indstævnte, Restauratør Jens Peter Larsen, til Appellanten, Jydsk Land-Hypotekforening, med 800 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den paaankede Udlægsforretning er foretaget den 28 September 1927 af Fogden i Vejle Købstad og Nørvang-Tørrild Herreder.

For Landsretten har Appellanten nedlagt Paastand om, at den paaankede Udlægsforretning ophæves, medens de Indstævnte har paastaaet Udlægsforretningen og den efterfølgende Kendelse, hvorved de Indstævnte er indsat i Besiddelse af Ejendommen, stadfæstet.

Ifølge Sagens Oplysninger betalte Appellanten den pr 11 Juni Termin 1927 forfaldne halvårlige Ydelse til de Indstævnte den 30 Juni s A, hvorhos han den 2 Juli s A indløste en Postopkrævning, hvorved de Indstævnte hos ham tog betalt Rentes Rente af Beløbet m v med ialt 1 Kr 75 Øre. Den 6 s M meddelte de Indstævnte Appellanten Kvittering for saavel Terminsydelsen som det sidstnævnte Beløb, idet der paa Kvitteringen var paastemplet en saalydende Bemærkning: »Der tages ethvert Forbehold med Hensyn til at Kapitalen er forfalden til Betaling paa Grund af at Ydelsen ikke er betalt til Forfaldstid«. Den 17 September 1927 indgav derpaa de Indstævnte, uden forudgaaende Henvendelse til Appellanten, en Begæring til fornævnte Foged om at foretage Udlæg i den pantsatte Ejendom, hvilket Udlæg, som ovenfor anført, blev foretaget den 28 s M, uden at Appellanten var tilstede, hvorhos de Indstævnte samme Dag paa yderligere Begæring blev indsat i Besiddelse af Ejendommen.

Til Støtte for deres Paastand har de Indstævnte gjort gældende, at de paa Grundlag af det af dem ved den ovennævnte Kvitterings Afgivelse tagne Forbehold har været berettigede til at foretage Udlæg som sket. De har derhos anført, at Anledningen til, at de lod Udlæg foretage, var,

at de havde bragt i Erfaring, at Appellanten noget ind i September Maaned 1927 var fraflyttet sin Ejendom for at overtage en Virksomhed i Randers, og at hans Bortrejse skyldtes økonomiske Vanskeligheder ved Driften af en i Forbindelse med den pantsatte Ejendom indrettet Afholdsrestaurations.

Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at det af de Indstævnte overfor Appellanten tagne Forbehold er enslydende med et Forbehold, der af dem altid toges ved Afgivelse af Kvittering for Ydelser, der betales efter den 18 i Terminsmaaned, samt at de Indstævnte i Almindelighed intet videre foretager i Anledning af Forbeholdet.

Naar nu henses til, at de Indstævnte har ladet hengaa mere end to Maaneder efter Kvitteringens Afgivelse, inden de begærede Udlæg foretaget, findes de hos Appellanten — som var bekendt med, at den Mand, fra hvem han i 1926 havde erhvervet den pantsatte Ejendom, ofte havde været i Restance med tilsvarende Ydelser, uden at der i den Anledning var skredet ind imod ham — at have vakt en berettiget Forventning om, at de ikke paa det foreliggende Grundlag vilde skride ind overfor ham, og de maa derfor anses at have afskaaret sig fra uden yderligere Henvendelse til Appellanten at lade foretage Udlæg i hans Ejendom, saa meget mere som de mod hans Benægtelse intet har oplyst om, at han i nogen Maade har forringet denne, som han efter sin Bortrejse lod drive ved en antaget Bestyrer.

Som Følge af det anførte vil Appellantens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes de Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 400 Kr.

---

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 11/1928 (**Rigsadvokaten mod Niels Laurits Ejler Nielsen**) blev Tiltalte for Bedrageri anset i Medfør af Straffelovens § 253, jfr midl Straffelovs § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

---

Nr 369/1927.

Rigsadvokaten

mod

**Emil Ferdinand Rinkwitz** (Fenger) og **Hans Jørgen Hansen** (Møller),

der tiltales henholdsvis for Bedrageri og for Meddelagtighed i Bedrageri.

Søndre Landsrets Dom af 10 November 1927: Tiltalte Jørgen Dominicussen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i nærværende Sag fri at være. De Tiltalte Emil Ferdinand Rinkwitz og Hans Jørgen Hansen, bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost hver især i 40 Dage samt een for begge og begge for een udrede alle af Sagen

lovlig flydende Udgifter, derunder til den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Oehlert, i Salær 60 Kr. Saa bør de Tiltalte Rinkwitz og Hansen og een for begge for een inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse til Landmand J From Nielsen enten tilbagelevere de forommeldte Besætningsdele eller betale deres Værdi med ialt 1620 Kr.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Søndre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af de Tiltalte Rinkwitz og Hansen, dels af det Offenlige for de nævnte to Tiltaltes Vedkommende.

Af de under Sagen, tildels efter Dommens Afsigelse tilveje-bragte Oplysninger fremgaar, at de 4 Køer m m blev solgt til Dominicussen for ialt 1675 Kroner, at nogle af de solgte Dyr først Dagen efter Salget blev bragt over til Dominicussen, og at der dels ved Videresalg af Dyrene, dels paa anden Maade er indvundet ialt 1385 Kroner.

Ved Dommen er det i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde — hvorved bemærkes, at de Højesteret forelagte nye Oplysninger forsaavidt ikke kan føre til andet Resultat — rettelig statueret, at det maa anses for bevist, at de Tiltalte Rinkwitz og Hansen svigagtigt og i Strid med Panthavernes Ret har disponeret saaledes som angivet i Anklageskriftet over de i Dommen nævnte til Gaardens Besætning hørende Dyr. For det af dem saaledes udviste Forhold vil de to Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 256, jfr § 253. Straffene findes for hver af de Tiltalte at burde bestemmes til simpelt Fængsel i 20 Dage. Fuldbyrdelsen af disse Straffe vil dog være at udsætte under de i Lov Nr 63 af 1 April 1911 fastsatte Betingelser. De Tiltalte vil derhos være at dømme til in solidum at betale J From Nielsen i Erstatning 1675 Kroner. Forsaavidt angaar Sagens Omkostninger, vil Dommen være at stadfæste.

### Thi kendes for Ret:

Emil Ferdinand Rinkwitz og Hans Jørgen Hansen bør hensættes i simpelt Fængsel, hver især i 20 Dage, dog at Fuldbyrdelsen af disse Straffe udsættes, og at Straffene efter 5 Aars Forløb fra denne Højesteretsdoms Afsigelse at regne bortfalder, saafremt de i Lov Nr 63 af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes. De Tiltalte Rinkwitz og Hansen betaler derhos, een for begge og begge for een, til Landmand J From Nielsen 1675 Kroner. Forsaavidt angaar Sagens Omkostninger, bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fenger 80 Kroner, som udredes af det Offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er fhv Gaardejer Emil Ferdinand Rinkwitz, der er født i Tyskland den 8 Oktober 1899, og som ikke ses tidligere tiltalt eller straffet, Møller Hans Jørgen Hansen, der er født den 31 Oktober 1877, og som ved Dom, afsagt den 17 April 1926 af Retten for Tønder Købstad m v for Vold, er anset efter Straffelovens § 203 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage, samt Landmand Jørgen Dominicussen, der er født den 12 Oktober 1876 og ikke ses tidligere tiltalt eller straffet, ved Anklageskrift af 6 September 1927 fra Statsadvokaten for Søndre Landsretskreds sat under Tiltale til at lide Straf for følgende Forhold.

Tiltalte Rinkwitz for Bedrageri efter Straffelovens § 253, subsidiært for svigagtigt Forhold efter Straffelovens § 257, i Anledning af, at Tiltalte, der ejede en stærkt behæftet Gaard i Egebæk, i Marts Maaned 1927 paa et Tidspunkt, hvor Tiltalte var klar over, at han ikke kunde blive paa Gaarden, i bedragerisk Hensigt og i Strid med Pantlavernes Panteret af Gaardens Besætning bortsolgte 1 Hest, 4 Køer og 2 Svin til Medtaltte Dominicussen for derved at skaffe Medtaltte Hansen delvis Dækning for Tiltaltes ældre Skyld til denne, hvilket ordnedes derved, at Købesummen for Kreaturerne skulde erlægges af Dominicussen til Hansen, de Tiltalte Hansen og Dominicussen for Meddelagtighed i Bedrageri efter Straffelovens § 253, jfr Kap V, eller for Meddelagtighed i svigagtigt Forhold efter Straffelovens § 257, jfr Kap V, i Anledning af deres ovenfor beskrevne Delagtighed i Transaktionen.

Under Sagen er der nedlagt Paastand om, at de Tiltalte in solidum tilpligtes enten at tilbagelevere de fornævnte Besætningsdele eller at betale i Erstatning til Landmand Jørgen From Nielsen et Beløb af 2000 Kr, hvortil sidstnævnte har ansat de bortfjernede Dyr.

Ved Skøde af 17 April 1926 købte Tiltalte Rinkwitz af sin Fader den i Tingbogen for Eggebæk Bind I Blad 39 og Bind II Blad 60 indførte Ejendom for 43 400 Kr, der afgjordes ved Overtagelsen af den i Ejendommen indestaaende Pantegæld samt løs Gæld, hvorhos der paa Ejendommen blev indført Aftægt til Faderen og dennes Hustru. Pantegælden udgjorde:

1) til den Vest- og Sønderjyske Kreditforening .....	28 000 Kr
2) til Jyske Landhypothekeforening .....	4000 „
3) til Handelsbanken i Tønder .....	7000 „ og
4) til Laanekassen for Sønderjylland .....	1500 „

Tiltalte har ikke underskrevet Overtagelsesobligationer for Gælden. Den 24 Marts 1927 blev der efter Begæring af 1ste Prioritetshaver, den Vest- og Sønderjyske Kreditforening, gjort Udlæg i Ejendommen med Besætning og Tilbehør, der udlagdes Kreditforeningen til brugeligt Pant; Ejeren var dengang rejst bort; under Forretningen blev det oplyst, at de Tiltalte Møller Hansen og dennes Svoger J Dominicussen den 19 s M havde præsenteret Tiltalte Rinkwitz en forfalden Veksel, som denne ikke kunde betale, og at de tvende førstnævnte derpaa havde borttaget 4 Køer, 1 Hest og 2 Grisesøer af Gaardens Besætning, saaledes at der kun var tilbage paa Ejendommen 2 Heste, 2 Køer, 12 Kalve og en Gris

foruden nogle Føl, Stude og Grisesøer, der tilhørte Trediemand. Fra Kreditforeningen blev der derefter rettet Henvendelse til Hansen og Dominicussen om Tilbagelevering af de bortførte Besætningsdele, og da de ikke svarede, blev der indgivet Begæring om kriminel Undersøgelse.

Under denne er det oplyst, at Tiltalte Møller Hansen, der væsenlig for leveret Korn havde et Tilgodehavende hos Tiltalte Rinkwitz paa ca 2400 Kr, hvorfor der var givet ham Veksler, i Begyndelsen af Marts 1927, da Vekslerne forfaldt, rettede Henvendelse til Rinkwitz om Betaling. Denne skulde efter den oprindelige Aftale erlægges ved Hjælp af Købsummen fra Slagteriet for 9 Fedesvin, som Rinkwitz havde opfodret, men da sidstnævnte havde indkasseret og selv forbrugt Pengene for de leverede Svin, meddelte han Hansen, at han ikke kunde skaffe Penge paa anden Maade end ved at sælge af Besætningen. Hansen indfandt sig da vistnok den 19 Marts om Aftenen ca Kl 8 hos Rinkwitz sammen med sin Svoger, Tiltalte Dominicussen, hvem han tilfældig traf paa Vejen og medtog som kyndig i Kreaturhandel, og efter at de i Stalden ved Hjælp af en Køkkenlampe havde besigtiget Kreaturerne, blev der truffet den Aftale, at Dominicussen købte 1 Hest for 450 Kr, 2 Køer til samlet Pris 550 Kr, 2 Køer til samlet Pris 450 Kr og 2 Svin for 170 Kr, ialt 1620 Kr, og at han skulde indbetale Købesummen til Hansen til Afskrivning paa dennes Tilgodehavende. De købte Dyr tog Hansen og Dominicussen med sig, og er det oplyst, at Hesten senere er solgt af sidstnævnte for 350 Kr og de 4 Køer for ialt 965 Kr, medens de 2 Grisesøer fremdeles beror hos ham. De indkomne Penge er udbetalt til Hansen. Kort efter det saaledes passerede forlod Rinkwitz, der var nedtrykt over sin slette økonomiske Stilling, og som uden Resultat havde søgt Hjælp hos Kreditanstalt »Vogelgesang« i Haderslev, Ejendommen, hvor kun Aftægtsmanden blev tilbage for at passe Kreaturerne.

I Henhold til det foretagne Udlæg blev Ejendommen stillet til Tvangsauktion den 3 Juni 1927, under hvilken det udtrykkelig blev oplyst, hvor de bortsolgte Dyr befandt sig; ved Auktionen blev 2den Prioritetshaver, Jysk Landhypothekforening, højstbydende med 29 000 Kr, hvorefter Aftægtsmanden begærede en ny Auktion afholdt, hvilken berammedes til 30 Juni. Den 24 s M fandt der nu Forhandlinger Sted mellem Kautionsisterne for 3die Prioritet og Landmand Jørgen From Nielsen med det Resultat, at Kautionsisterne ved skriftlig Overenskomst forpligtede sig til at skaffe Nielsen Transport fra Handelsbanken paa 3000 Kr af dennes Sikkerhedshypothek, saaledes at Nielsen opnaaede Adgang til paa den forestaaende Auktion eventuelt at skaffe sig Ejendommen udlagt som ufyldstgjort Panthaver. I Overenskomsten hedder det derhos:

»De Krav, der maatte bestaa i Anledning af, at der af en formentlig uberettiget Trediemand er bortført en Del af Besætningen fra Ejendommen, kommer Køberen, Nielsen, til gode.«

Den 30 Juni fandt derpaa 2den Tvangsauktion Sted, og atter her blev der givet udtrykkelig Oplysning om de under Udlægsforretningen manglende Besætningsdele. Højstbydende blev From Nielsen med 33 000 Kr, hvorfor han senere har faaet Ejendommen udlagt af Fogden. Ved det skete Bud blev 1ste og 2den Prioritet fuldstændig dækket; 3die



Prioritetshaver, Handelsbanken i Tønder, fik kun delvis Dækning, men er for det manglende fyldestgjort af Kautionisterne, saaledes at den ej heller har lidt Tab. Den nye Ejer, hvem Kautionisternes Krav mod de Tiltalte som anført er overdraget, har sluttet sig til den oprindelig af Kreditforeningen fremsatte Begæring om strafferetlig Forfølgning og har nedlagt Erstatningspaastand som foran angivet.

Samtlige Tiltalte har erklæret sig »Ikke skyldige« i den dem paa-sigtede Forbrydelse. Rinkwitz har gjort gældende, at han ved Salget af Kreaturerne ikke har ment at handle i Strid med Panthavernes Ret, idet han dengang mente at kunne klare sig igennem og navnlig ikke havde til Hensigt at forlade Ejendommen, hvad han først noget senere i nedtrykt Sindsstemning besluttede sig til. Han har ikke udstedt Overtagelsesobligation til Panthaverne og vil ikke have været klar over, at Pantet omfattede Besættningen. Til Støtte for sin Opfattelse har han henvist til, at han ca 4 Uger forinden Bortsalget af Kreaturerne havde Tilbud om Køb af Ejendommen for 50 000 Kr, hvilket dog ikke blev til noget, hvorhos han har ventet Hjælp fra Kreditanstalt »Vogelgesang«, der har ansat hans Ejendom til Værdi ca 43 000 Kr. Han mener ogsaa, at Ejendommen ved Tvangsauktionen er solgt altfor billig.

Hansen har ligeledes benægtet at have haft til Hensigt at bedrage Pantekreditorerne. Han hævder at have stolet paa, at Rinkwitz kunde klare sig, dels paa Grund af det givne gode Bud paa Ejendommen, som dog ikke førte til Handel, dels ved mulig Hjælp fra »Vogelgesang«. Han bestrider at have tænkt sig Muligheden af, at Rinkwitz vilde forlade Ejendommen som kort efter sket, og henviser til den oprindelige Aftale om, at Rinkwitz skulde i hvert Fald delvis dække ham gennem Overskudet af Salget af Fedesvinene til Slagteriet; da dette ikke blev Tilfældet, var det Rinkwitz, som selv tilbød at sælge ham Kreaturer, og dette gik han ind paa ud fra den Tro, at Gaarden alene, uden Besætning, var tilstrækkelig til Dækning af Prioriteterne.

Dominicussen endelig har anført, at han var ny paa Egnen og ukendt med Forholdene, specielt ganske uvidende om Rinkwitz' økonomiske Stilling. Han vil kun af Hensyn til Hansen, der er hans Svoger, have ladet sig bevæge til at følge med denne, hvem han tilfældigt traf, hen til Rinkwitz for at hjælpe med ved Vurderingen af Kreaturerne, hvorpaa Hansen ikke forstod sig. Aftalen om, at han — Dominicussen — skulde optræde som Køber, blev truffet paa Rinkwitz's Foranledning, og nogen økonomisk Fordel for sig vil Dominicussen hverken have tilsigtet eller opnaaet. Han vidste vel, at Rinkwitz skyldte Hansen Penge, men at der fra disses Side skulde foreligge betrageligt Forhold er en Tanke, som har ligget ham fjernt, og han vilde paa ingen Maade have deltaget i saadant.

Retten finder efter alt foreliggende at maatte lægge den saaledes afgivne Forklaring til Grund ved Paadømmelsen, og Tiltalte Dominicussen vil herefter være at frifinde. Hvad derimod de tvende andre Tiltalte angaar, maa disse efter samtlige oplyste Omstændigheder anses skyldige i det Forhold, hvorfor de tiltales. Tiltalte Rinkwitz maa efter det oplyste have været paa det rene med, at hans økonomiske Stilling var særdeles vanskelig, og det kan ikke være undgaaet hans Opmærk-

somhed, at han ved at sælge saa væsentlige Dele af sin Besætning gjorde Stillingen fortvivlet, hvad da ogsaa bestyrkes ved, at han umiddelbart efter Bortsalget opgav det hele og forlod Gaarden. Hans Forklaring om, at han trods Bortsalget mente at kunne klare sig og derfor ikke at handle ulovligt ved Salget, kan herefter ikke staa til Troende, og den af ham yderligere fremsatte Paastand om ikke at have vidst, at Pantet omfattede Besætningen, maa forkastes som utroværdig; det bemærkes herved, at det skønnes uden Betydning, at han ikke var personlig Debitor efter Obligationerne, der efter de gældende Lovbestemmelser uden særlig Vedtagelse gav Panteret i Besætningen. Herefter vil denne Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 253 med en Straf, som, jfr Lov 1 April 1911 § 13, passende kan bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

For Tiltalte Hansens Vedkommende maa der gaas ud fra, at han har haft et ret nøje Kendskab til Rinkwitz's daarlige økonomiske Forhold, og han maa derfor have været klar over, at han ved til egen Fordel at unddrage Pantekreditorerne saa væsentlige Dele af Besætningen udsatte disse for Tab. Han maa derfor betragtes som medskyldig i det af Tiltalte Rinkwitz udviste Forhold og vil som Følge deraf være at anse efter Straffelovens § 253, jfr § 47, og Lov 1 April 1911 § 13 med en Straf, der ligeledes vil være at bestemme til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Hvad angaar den nedlagte Erstatningspaastand skønnes der ikke at kunne tages Hensyn til de af From Nielsen opgivne Priser paa Kreaturerne, men de ved Bortsalget fastsatte Overtagelsessummer vil være at lægge til Grund, hvorfor de tvende Domfældte in solidum vil være at tilpligte til enten at tilbagelevere From Nielsen Dyrene eller at betale ham deres Værdi med 1620 Kr.

Endelig vil de nævnte Tiltalte Rinkwitz og Hansen, idet Dominicussens Inddragelse under Sagen ikke skønnes at have forvoldt særlige Udgifter, have at udrede in solidum alle med Sagens Behandling forbundne Udgifter, derunder til den for dem sammen med Dominicussen ved Landsretten beskikkede Forsvarer i Salær 60 Kr.

---

M a n d a g d e n 7 M a j .

Nr 268/1927.     **Esbjerg Kommune** (Steglich-Petersen)

m o d

**Fiskeskipper Anton Christensen** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at svare Erhvervs-skat til Esbjerg Kommune.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 12 Juli 1927: Sagsøgte, Fiskeskipper Anton Christensen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Esbjerg Kom-

mune, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte 125 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Den af Indstævnte drevne Fiskerivirksomhed findes ikke at have en saadan Tilknytning til Esbjerg Kommune, at der har været Hjemmel til at paaligne ham Erhvervsskat saaledes som sket. Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Esbjerg Kommune, til Indstævnte, Fiskeskipper Anton Christensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Esbjerg Kommune, paa-staaet Sagsøgte, Fiskeskipper Anton Christensen af Boldesager, dømt til i Erhvervsskat til Sagsøgerne for Skatteaaret 1925/26 at betale 859 Kr 20 Øre tilligemed Renter  $\frac{1}{2}$  pCt mdl af 429 Kr 60 Øre fra den 1 September 1925 og af et tilsvarende Beløb fra 1 Marts 1926, alt indtil Betaling sker.

Sagsøgte har principalt paa-staaet Sagen afvist, hvortil der dog ikke findes Føje. Subsidiært har han nedlagt Frifindelsespaastand.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at Fiskeriet, saaledes som det drives af Sagsøgte med større søgaaende Kutter og med Esbjerg Fiskerihavn samt de dertil knyttede Anlæg som nødvendig Basis, maa sidestilles med de i § 10 i Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 anførte Erhvervsvirksomheder, saa meget mere som Sagsøgte sammen med nogle andre Fiskeskippere paa en lejet Del af Havneterrænet har anbragt tvende ca 170 m<sup>2</sup> store Træbygninger m v, indrettet til Brug i deres Virksomhed blandt andet til Oplag af Olie og Reservemateriel.

Da Fiskeri imidlertid ikke er nævnt blandt de i nysnævnte Lov opregnede Erhvervsvirksomheder og ej heller — selv naar henses til det af Sagsøgerne anførte om Maaden, hvorpaa Sagsøgte drev sit Erhverv — findes at kunne sammenstilles med nogen af disse, har Sagsøgerne manglet Hjemmel til at paaligne Sagsøgte Erhvervsskat, og hans Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge. Sagsøgerne findes derhos at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 125 Kr.

Nr 20/1927. Proprietær **Rasmus Jensen** (Harboe)  
 m o d  
 Godsejer **Erhard Frederiksen** (David),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningspligt for Misligholdelse af en Kontrakt om Avling af Frø.

Østre Landsrets Dom af 6 December 1926: Sagsøgte, Godsejer Erhard Frederiksen, Nøjsomhed, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Proprietær Rasmus Jensen, Høng, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 250 Kr. Til Statskassen bøder Sagsøgte 20 Kr. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Proprietær Rasmus Jensen, til Indstævnte, Godsejer Erhard Frederiksen, med 400 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 5 Juli 1924 tilskrev Sagsøgte, Godsejer Erhard Frederiksen, Nøjsomhed, i Fortsættelse af tidligere stedfundet mundtlig Forhandling, Sagsøgeren, Proprietær Rasmus Jensen, saaledes:

»De foretager Udsæd af to Stammer af Hvidkaal. Elitefrøet saas straks paa Bed, og Planterne udplantes, saasnart ske kan, i Brakmark. Til Efteraaret foretages Sortering af Hovederne efter min eller min Assistent's Anvisning. Udplantning sker saaledes, at Krydsningsfare med andre Kaalsorter er umulig, og der udplantes et saa stort Areal med Hoveder til Høst 1925 som muligt af det forhaandenværende sorterede og typiske Stammemateriale.

Elitefrøet koster 25 Kroner pr kg. Der udsæes 1 kg af hver Stamme. Stamfrøet afregnes Dem med 10 Kroner pr kg for gode, sunde, tørre og velrensede Varer med Arets normale Spireevne. Stamfrøet betales, saasnart det er leveret, og Kvaliteten konstateret og godkendt.

Alle mine Anvisninger til Avlens rationelle Fremme maa følges, og der maa ikke til nogen anden leveres Frø eller Planter af de paagældende Stammer.

I Henhold til behagelig Aftale vil De ringe op og meddele mig, om De er indforstaaet med Betingelserne, hvorefter Elitefrøet omgaaende vil afgaa«.

Dette Tilbud modtog Sagsøgeren, og Frøet blev derefter leveret og saaet.

Da Sagsøgte tidligt i Foraaret telefonerede til Sagsøgeren for at træffe Aftale om Frasortering af Stamhoveder, svarede Sagsøgeren, at der saa godt som ingen Hoveder var at sortere fra, hvilket Sagsøgte fik bekræftet ved sit Besøg hos Sagsøgeren kort efter; ved dette Besøg overlod Sagsøgeren ogsaa til Sagsøgte Afgørelsen, om det kunde betale sig at foretage den Omplantning af de faa Planter, der havde sat Hoved. som efter Sagsøgtes Fremstilling er nødvendig for at frembringe Stamfrø.

Den 14 April 1925 tilskrev Sagsøgte Sagsøgeren saaledes:

»Desværre er min Kontrollør blevet syg, og da jeg vanskeligt i disse Dage kan tage til Høng, maa vi opgive at udplante de store Kaalhoveder. Jeg kan senere sende ham op til Dem, og jeg beder Dem venligst snarest lade alle de uægte Planter fjerne, det er navnlig dem med krusede Blade, der skal væk.«

Sagsøgeren avlede i Sommerens Løb en Del Frø og anmodede i Skrivelse af 22 September 1925 Sagsøgte om at faa tilsendt Sække til 3000 Pund Frø, hvorhos han anmodede om et Forskud paa 10 000 Kr. I Skrivelse af 24 September 1925 svarede Sagsøgte og henlede Sagsøgerens Opmærksomhed paa, at det avlede Frø var Brugsfrø og ikke Stamfrø, og at han ikke kunde købe Brugsfrø, hvad han ikke handlede med, hvorimod han tilbød at være Sagsøgeren behjælpelig med at faa Frøet solgt.

Da en fortsat Korrespondance ikke førte til noget Resultat har Sagsøgeren, der har stillet det avlede Frø til Sagsøgtes Disposition, under nærværende ved Retten for Nakskov Købstad m v forberedte Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale 9670 Kr, nemlig de avlede 967 kg Frø a 10 Kr med Renter 6 pCt p a fra den 16 Oktober 1925, idet han har henvist til, at han har rettet sig efter Sagsøgtes Anvisninger, og at denne derfor maa være forpligtet til at aftage det avlede Frø.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet og har til Støtte herfor fremhævet, at den af Sagsøgeren foretagne Prøve paa at avle Stamfrø ikke er lykkedes, idet Planterne ikke i Foraaret havde sat Hoveder, saaledes at der kunde udplantes Planter til Avling af Stamfrø, at han ikke har nogen Forpligtelse til at aftage det avlede Brugsfrø, og at Risikoen for, om Dyrkningen lykkes eller ikke, maa paahvile Sagsøgeren. Han har derhos anført, at han efter sit Besøg hos Sagsøgeren i Foraaret 1925 kun har villet hjælpe denne med at faa saa meget som muligt ud af den foreliggende Situation. Da der maa gives Sagsøgte Medhold i det af ham anførte, og da Sagsøgtes ovennævnte Brev af 14 April 1925 ikke kan betragtes som Udtryk for, at Sagsøgte var villig til at overtage Frøet. uanset at det ikke var Stamfrø, vil Sagsøgte være at frifinde, hvorhos

Sagsøgeren vil have at betale Sagens Omkostninger til Sagsøgte med 250 Kr.

Som udeblevet fra den befalede Forligsmægling vil Sagsøgte have at bøde 20 Kr til Statskassen.

---

O n s d a g d e n 9 M a j .

Nr 281/1927. Fhv Politibetjent **Carl Lucas Hansen** (Henriques)  
 mod  
**Ribe Amtsråd (Møldrup),**

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa Diæter for Tjenesterejser.

(Sagen behandlet skriftlig).

Vestre Landsrets Dom af 24 Januar 1927: De Sagsøgte, Ribe Amtsråd, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Politibetjent Carl Lucas Hansen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 150 Kr. Der tillægges den for Sagsøgeren for Landsretten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Sørensen, et Salær af 80 Kr, der tilligemed det hans beskikkede Sagfører under Sagens Forberedelse ved Underretten, Overretssagfører Tranberg Jensen, tillagte Salær af 100 Kr udredes af det Offenlige. De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter alt, hvad der foreligger, maa der gaas ud fra, at Appellanten, der ved sin Ansættelse fik anvist Bramminge, Darum og Hunderup Sogne som sit daglige Tjenestedistrikt, hvortil efter hans senere Beskikkelse i 1920 henlagdes Gørding, Vejrup og Aastrup Sogne, hvad Appellanten ikke findes at have kunnet modsætte sig, ifølge sit Beskikkelsesbrev har Krav paa Dagpenge for Tjenesterejser udenfor det ham saaledes anviste Distrikt, og herpaa ses han ikke senere at have givet Afkald. Der vil derfor efter Appellantens subsidiære Paastand være at tilkende ham et Beløb af 498 Kroner med Renter. Sagens Omkostninger for begge Retter findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Ribe Amtsråd, bør til Appellanten, fhv Politibetjent Carl Lucas Hansen, betale 498 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 11 Oktober 1926, til Betaling sker. Sa-

gens Omkostninger for begge Retter ophæves. Med Hensyn til de beskikkede Sagførere tilkendte Salærer bør Landsrettens Dom ved Magt at stande.

Det Indstævnte idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved et af Stiftamtmanden over Ribe Stift under 29 Februar 1916 udfærdiget Ansættelsesbrev blev Sagsøgeren, fhv Politibetjent Carl Lucas Hansen i Svendborg, beskikket som Politibetjent i Ribe Herred foreløbig med Bopæl i Bramminge fra den 1 Marts 1916 at regne paa nærmere i Ansættelsesbrevet angivne Vilkaar, ifølge hvilke der bl a skulde udbetales Sagsøgeren »5 Kr daglig i Diæter for Tjenesterejser udenfor Distriktet«, hvilket Beløb senere er blevet forhøjet til 8 Kr. Efter Retsplejelovens Ikrafttræden, ved hvilken Ribe Herred forenedes med Gørding-Malt Herreder og Ribe Købstad til een Politikreds, der benævnes Politikreds Nr 65, Ribe Købstad m v, indstillede Politimesteren i denne Kreds i Skrivelse af 23 August 1920 til de Sagsøgte, Ribe Amtsraad, at Sagsøgeren tillige beskikkedes som Politibetjent i Gørding-Malt Herreder. Indstillingen var motiveret med, at der i Gørding-Malt Herreder, hvor der ligesom i Ribe Herred var ansat to Politibetjente, for Fremtiden kun vilde blive een Betjent til Raadighed til den egentlige Polititjeneste, idet den anden der ansatte Betjent skulde bestyre den i Holsted oprettede Politistation, og at det derfor vilde være nødvendigt at lade Sagsøgeren gøre Tjeneste i disse Herreder foruden i Ribe Herred. Politimesteren har derhos i Indstillingen udtalt, at han efter at have faaet tildelt den Styrke af Kriminalpoliti, han for Tiden kunde vente at opnaa, ikke mere behøvede at anvende Ordenspolitiet som Kriminalpoliti, og at Sagsøgeren efter den nye Ordning vilde faa mindre Arbejde. De Sagsøgte imødekom Politimesterens Indstilling ved under 21 September 1920 at forsyne Sagsøgerens Ansættelsesbrev med Paategning om, at der meddeltes ham Beskikkelse som Politibetjent i den Del af Politikreds Nr 65, som er beliggende i Ribe Amts Landdistrikt, og herimod blev der ikke protesteret fra Sagsøgerens Side.

Sagsøgeren, der som Betjent under Ribe Herreds Jurisdiktion havde Ordre til at gøre Tjeneste i Sognene Bramminge, Darum og Hunderup, og som efter at have faaet sit Ansættelsesbrev ændret fik dette Omraade udvidet med Gørding, Vejrup og Aastrup Sogne, fik i Henhold til derom indgivet Ansøgning sin Afsked som Politibetjent fra den 1 Juli 1924 at regne. Han har derefter overfor de Sagsøgte fremsat Krav paa, at der for Tiden fra den 1 Oktober 1920 til Afskedigelsesdagen udbetales ham Diæter til et samlet Beløb af 2584 Kr for samtlige de Rejser, han har foretaget i Politikreds Nr 65 udenfor Bramminge, Darum og Hunderup Sogne, og da de Sagsøgte har bestridt hans Ret til disse Diæter, har han under nærværende Sag søgt dem til at betale det nævnte Beløb tillige med Renter deraf 5 pCt p a fra den 16 Juni 1924, indtil Betaling

sker. Han har deros nedlagt en subsidiær Paastand om Tilkendelse af Diæter for de Rejser, han har foretaget i Politikredsen udenfor de ovennævnte seks Sogne.

De Sagsøgte har i det hele paastaaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin principale Paastand har Sagsøgeren i første Række anført, at hans Ansættelsesbrev hjemler ham Diæter for Rejser udenfor hans Distrikt, og at der ved Ordet Distrikt maa sigtes til det ham af Politimesteren oprindelig anviste Tjenesteomraade, altsaa Bramminge, Darum og Hunderup Sogne.

I disse Betragtninger vil der ikke kunne gives Sagsøgeren Medhold, idet den Omstændighed, at vedkommende Politimester for at fordele Arbejdet mellem de indenfor samme Kreds ansatte Betjente har anvist Sagsøgeren et specielt Tjenesteomraade, indenfor hvilket hans Arbejde hovedsagelig vil falde, ikke udelukker, at Sagsøgeren ifølge sit Ansættelsesbrev er pligtig at gøre Tjeneste hvorsomhelst i hele den Kreds, for hvilken han er beskikket, uden at kunne gøre Krav paa Diæter for de derved nødvendiggjorte Rejser. Herefter, samt idet det samme maa gælde for den større Kreds, for hvilken Sagsøgeren senere er blevet beskikket, vil de Sagsøgte, da det er uomtvistet, at samtlige de Rejser, for hvilke der forlanges Diæter, er foretaget i det til Politikreds Nr 65 hørende Landdistrikt, være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale de Sagsøgte med 150 Kr.

Der vil være at tillægge den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører for Landsretten et Salær af 80 Kr, der tilligemed et Salær af 100 Kr, hvortil det hans beskikkede Sagfører under Sagens Forberedelse ved Underretten tilkendte Salær findes at burde nedsættes, bliver at udrede af det offentlige.

---

Torsdag den 10 Maj.

**Nr 198/1927. Landarbejderforbundet i Danmark, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund i Danmark (Henriques)**

mod

**Gaardejer Niels Andersen m fl (Martensen-Larsen),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Erstatningspligt for Tab forvoldt ved en Blokade.

Østre Landsrets Dom af 28 Maj 1927: De Sagsøgte, Landarbejderforbundet i Danmark, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund i Danmark, bør, een for alle og alle for een, til Sagsøgerne, Gaardejerne Niels Andersen, Mads Eriksen, Kristen Herskind, Jens Knudsen, Jens Legarth, Jens Munkedal, J B Østergaard Pedersen,



Peter Petersen, Otto Precht, A Sørensen, Johannes Sørensen og Theodor Sørensen betale

til Andersen .....	2 600 Kr
— Eriksen .....	19 800 —
— Herskind .....	11 200 —
— Knudsen .....	33 200 —
— Legarth .....	38 000 —
— Munkedal .....	9 000 —
— Østergaard Pedersen .....	16 250 —
— Petersen .....	21 200 —
— Precht .....	5 250 —
— A Sørensen .....	8 700 —
— Johs Sørensen .....	5 700 —
— Th Sørensen .....	13 000 —

ialt 183 900 Kr

og til Sagsøgerne i Fællesskab..... 1 008 — 24 Øre

altsaa ialt 184 908 Kr 24 Øre

tilligemed Rente af de enkelte Beløb 5 pCt p a fra den 15 September 1926, til Betaling sker. Saa bør de Sagsøgte og, ligeledes een for alle og alle for een, til Sagsøgerne betale Sagens Omkostninger med 7000 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som udtalt i Dommen har de Indstævnte Krav paa Erstatning for det Tab, som den retstridige Blokade i Tiden efter den 10 Juni 1925 har paaført dem. Efter Omstændighederne findes nu Erstatningen at kunne sættes til 130 000 Kroner, og Appellanterne vil herefter være at dømme til in solidum at betale de Indstævnte dette Beløb med Renter. Det bemærkes herved, at Erstatningen vil være at fordele mellem de Indstævnte i det Forhold, som er angivet ved de Beløb som ved Landsrettens Dom er tilkendt dem.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til de Indstævnte med 1200 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Landarbejderforbundet i Danmark, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund i Danmark, bør een for alle og alle for een til de Indstævnte, Gaardejerne Niels Andersen, Mads Eriksen, Kristen Herskind, Jens Knudsen, Jens Legarth, Jens

Munkedal, J B Østergaard Pedersen, Peter Petersen, Otto Precht, A Sørensen, Johannes Sørensen og Theodor Sørensen, betale 130 000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 15 September 1926, til Betaling sker. Forsaa-vidt angaar Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, een for alle og alle for een, til de Indstævnte med 1200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1923 iværksatte Landarbejderforbundet i Danmark, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund i Danmark i Anledning af en Lønstrid med Kolindsund Ejerlav og efter en resultatløs Strejke Blokade overfor Ejerne af 13 Gaarde i Kolindsund.

Gaardejerne hævdede, at de havde lidt stor Skade ved Blokaden, dels ved at have faaet mindre Priser for deres Varer end ellers, dels ved ikke at have kunnet sælge deres Produkter; i mange Tilfælde havde deres sædvanlige Modtagere nægtet at handle med dem, og deres Gaarde var ligefrem paa Grund af Blokaden usælgelige til en ordentlig Pris; en af dem havde endog maattet opgive sin Gaard, da dens Indtægter ved Blokaden gik alt for langt ned.

De anlagde derfor Sag mod de tre Forbund, hvem de paastod dømt til Udredelse af en Erstatning, og efter at Sagen først var paadømt her ved Retten og derefter indbragt for Højesteret, blev Forbundene ved Højesterets Dom af 9 Juni 1926 — ved hvilken Blokaden betegnedes som retstridig — dømt til in solidum at erstatte dem det Tab, Forbundene ved Blokaden havde tilføjet dem i Tiden indtil den Dag — den 10 Juni 1925 — da Sagen optoges til Dom ved Landsretten, hvilken Erstatning sattes til 100 000 Kr.

Under denne Sag har nu tolv af de paagældende Gaardejere, Sagsøgerne Niels Andersen af Enghavegaard, Mads Eriksen af Næsgaard, Kristen Herskind af Kaustruplund, Jens Knudsen af Skarnæs, Jens Legarth af Søholm, Jens Munkedal af Ellegaard, J B Østergaard Pedersen af Pognæs, Peter Petersen af Sivested Odde, Otto Precht af Østereng, A Sørensen af Rørholm, Johannes Sørensen af Gl Dæmning og Theodor Sørensen af Benzons høj, — idet de har anført, at Blokaden i det Aar, der forløb efter den 10 Juni 1925 indtil Højesteretsdommens Afsigelse, blev gennemført med endnu større Energi end før og i dette Tidsrum har paaført dem store Tab ved at hindre dem i at faa deres Produkter af Høsten 1925 afsat — endelig paastaet de Sagsøgte, de tre nævnte Forbund, dømte til i Erstatning for Tab paa denne Høst at betale in solidum

Andersen .....	2 720	Kr 00	Øre
Eriksen .....	20 814	— 50	—
Herskind .....	11 707	— 75	—
Knudsen .....	34 936	— 86	—
Legarth .....	39 831	— 25	—
Munkedal .....	9 445	— 15	—
Østergaard Pedersen .....	17 076	— 61	—
Petersen .....	22 294	— 00	—
Precht .....	5 478	— 68	—
A Sørensen .....	9 121	— 50	—
Johs. Sørensen .....	5 962	— 50	—
og Th Sørensen .....	13 678	— 25	—

ialt 193 067 Kr 05 Øre

og til Sagsøgerne i Fællesskab som deres Andel i Udgifterne ved de Selvhjælpssalg, der ifølge Aftale med Forbundenes Sagfører er foretaget gennem

Mægler .....	1 008	— 24	—
--------------	-------	------	---

alt ialt 194 075 Kr 29 Øre

tilligemed Rente heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 15 September 1926.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

De Sagsøgte har bestridt, at Sagsøgerne har lidt de af dem angivne Tab, hvorved de har anført, dels at den Sagsøgerne ved Højesteretsdommen tilkendte Erstatning i Virkeligheden dækker eventuelle senere Tab, dels at Tabene, forsaavidt de overhovedet er lidt, ikke alene beror paa Blokadens Virkniniger, men ogsaa paa Landbrugets Konjunkturer og paa Vanskeligheden ved overhovedet at afsætte Landbrugsprodukter.

Der er under Sagen den 10 Februar 1927 optaget en Syns- og Skønsforretning til Oplysning navnlig om, hvor store Beholdninger der fandtes hos Sagsøgerne af Straa, Halm og Hø m v fra Høsten 1925, og om, i hvilken Tilstand disse Beholdninger var. Sagsøgerne har derhos ved personligt Møde i Retten forklaret nærmere, hvorledes de er kommet til de af dem angivne Erstatningsbeløb, og endelig er der afgivet Forklaring af forskellige Vidner.

Efter de i Højesteretsdommen benyttede Udtryk findes der ikke at kunne gives de Sagsøgte Medhold i, at der ikke skulde kunne tilkendes Sagsøgerne Erstatning for de efter den 10 Juni 1925 som Følge af Blokaden lidte Tab.

Efter det oplyste maa der nu gaas ud fra, at der efter nævnte Dato er ved Blokaden paaført Sagsøgerne yderligere Tab, og hvad angaar

Færdig fra Trykkeriet den 23 Maj 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokollsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 9.

---

---

Torsdag den 10 Maj.

Størrelsen af disse Tab, maa det ved det fremkomne anses efter Omstændighederne tilstrækkelig godtgjort, at de af Sagsøgerne rejste Krav i det hele stemmer med, hvad der bør tillægges hver enkelt af dem i Erstatning. Idet der imidlertid ikke kan ses bort fra, at Kravenes Rigtighed ikke er saa fuldt ud dokumenteret, som det kunde være sket, og fra at en Del af Tabene mulig skyldes Forhold — særlig Konjunktursvingninger — for hvilke de Sagsøgte ikke bærer Ansvar, findes, alt dette taget i Betragtning, den Sagsøgerne tilkommende Erstatning at burde fastsættes som følger:

Andersen .....	2 600	Kr
Eriksen .....	19 800	—
Herskind .....	11 200	—
Knudsen .....	33 200	—
Legarth .....	38 000	—
Munkedal .....	9 000	—
Østergaard Pedersen .....	16 250	—
Petersen .....	21 200	—
Precht .....	5 250	—
A Sørensen .....	8 700	—
Johs Sørensen .....	5 700	—
Th Sørensen .....	13 000	—
	<hr/>	
	ialt 183 900	Kr
hvtill kommer ovennævnte .....	1 008	— 24 Øre
	<hr/>	
	ialt 184 908	Kr 24 Øre

og de Sagsøgte vil saaledes være at tilpligte in solidum at betale disse Beløb med Rente af de enkelte Beløb overensstemmende med Sagsøgerne Paastand.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde, ligeledes in solidum, godtgøre Sagsøgerne med 7000 Kr.

Nr 197/1927. **Landarbejderforbundet i Danmark, Dansk Arbejdsmandforbund og De samvirkende Fagforbund i Danmark**  
(Henriques)

mod

Firmaet **N Kjær** (Martensen-Larsen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningspligt for Tab forvoldt ved en Blokade.

Østre Landsrets Dom af 28 Maj 1927: De Sagsøgte, Landarbejderforbundet i Danmark, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund i Danmark, bør, een for alle og alle for een, til Sagsøgeren, Firmaet N Kjær, betale 35 298 Kr 00 Øre tilligemed Rente heraf 5 pCt p a fra den 15 September 1926, til Betaling sker Saa bør de Sagsøgte og, ligeledes een for alle og alle for een, til Sagsøgeren betale Sagens Omkostninger med 2500 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Erstatningen efter Omstændighederne findes at burde nedsættes til 25 000 Kroner.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanterne have in solidum at betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Erstatningen bestemmes til 25 000 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Landarbejderforbundet i Danmark, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund i Danmark, een for alle og alle for een, til Indstævnte, Firmaet N Kjær, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1923 iværksatte Landarbejderforbundet i Danmark, Dansk Arbejdsmandsforbund og De samvirkende Fagforbund i Danmark i Anledning af en Lønstrid med Kolindsund Ejerlav og efter en resultatløs Strejke Blokade overfor Ejerne af 13 Gaarde i Kolindsund, og for at gennemføre denne Blokade etablerede de fra den 4 April 1924 endvidere Blokade overfor Købmand af Mørke, N Kjær, forsaavidt angik

hans Salg og Transport af Korn, Halm, Hø og Frø eller Indkøb og Transport af Kul, Olie og Kunstgødning.

Kjær anlagde derefter Sag mod de tre Forbund, hvem han paastod dømt til Udredelse af Erstatning, og efter at Sagen først var paakendt her ved Retten og derefter indbragt for Højesteret, blev Forbundene ved Højesterets Dom af 9 Juni 1926 — ved hvilken Blokaden betegnedes som retsstridig — dømt til in solidum at erstatte Købmand Kjær eller, idet han efter Landsretsdommens Afsigelse var afgaaet ved Døden, hans Dødsbo det Tab, Forbundene ved Blokaden havde tilføjet ham i Tiden indtil den Dag — den 10 Juni 1925 — da Sagen optoges til Dom ved Landsretten, hvilken Erstatning sættes til 30 000 Kr.

Under denne Sag har nu Købmand Kjærs Retsefterfølger, Firmaet N Kjær af Mørke, idet det har anført, at Blokaden i det Aar, der forløb efter den 10 Juni 1925 indtil Højesteretsdommens Afsigelse, blev gennemført med endnu større Energi end før og i dette Tidsrum har paaført Firmaet store Tab, endelig paastaaet de Sagsøgte, de tre nævnte Forbund, dømt til i Erstatning for disse

Tab at betale Firmaet .....	51 228 Kr 42 Øre
med Tillæg af .....	298 — 00 —

som dets Andel i Udgifterne ved de Selvhjælpssalg,  
der efter Aftale med Forbundenes Sagfører er  
foretaget gennem Mægler.

---

ialt 51 526 Kr 42 Øre

tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 15 September 1926.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

De Sagsøgte har bestridt, at Firmaet har lidt det af det angivne Tab, hvorved de har anført, dels at den Købmand Kjærs Dødsbo ved Højesteretsdommen tilkendte Erstatning i Virkeligheden dækker eventuelle senere Tab, dels at saadanne Tab, forsaavidt de overhovedet er lidt, ikke alene beror paa Blokadens Virkninger, men ogsaa paa Landbrugets Konjunkturer og paa Vanskeligheden ved overhovedet at afsætte Landbrugsprodukter.

Til Oplysning i Sagen er der fremlagt en af Revisions- og Forvaltningsinstituttet A/S udarbejdet Beretning om en af det ved Benyttelse af Firmaets Bøger foretaget Undersøgelse af Grundlaget for Erstatningsopgørelsen, og endvidere er der afgivet Forklaring af forskellige Vidner.

Efter de i Højesteretsdommen benyttede Udtryk findes der ikke at kunne gives de Sagsøgte Medhold i, at der ikke skulde kunne tilkendes Sagsøgeren Erstatning for de efter den 10 Juni 1925 som Følge af Blokaden lidt Tab.

Efter det oplyste maa der nu gaas ud fra, at der efter nævnte Dato er ved Blokaden paaført Firmaet yderligere Tab, og hvad angaar Størrelsen af dette Tab, maa det ved det fremkomne anses efter Omstændighederne tilstrækkelig godtgjort, at det af Firmaet rejste Krav i det hele stemmer med, hvad der bør tillægges det i Erstatning. Idet der imidlertid ikke kan ses bort dels fra, at Beregningen af den skete Skades

Værdi, forsaavidt den i stort Omfang hævdes at hidrøre fra mistet Fortjeneste, er ret usikker, dels fra at en Del af Tabet mulig skyldes Forhold, for hvilke de Sagsøgte ikke bærer Ansvar, findes, alt taget i Betragtning, den Firmaet tilkommende Erstatning at burde fastsættes

til .....	35 000 Kr 00 Øre
hvortil kommer ovennævnte .....	298 — 00 —

ialt 35 298 Kr 00 Øre

og de Sagsøgte vil saaledes være at tilpligte in solidum at betale dette Beløb med Renter deraf som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde, ligeledes in solidum, godtgøre Firmaet med 2500 Kr.

---

Fredag den 11 Maj.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 21/1928 (**Rigsadvokaten** mod **Søren Jakobsen**) blev Tiltalte for Tyveri i Medfør af Strfl § 230 I anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

---

Lørdag den 12 Maj.

Nr 259/1927.      Arbejdsmand **Peter Olsen** (Liebe)

m o d

**Arbejds mændenes Fagforening for Køge og Omegn** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om den indstævnte Forenings Pligt til at genoptage Appellanten som Medlem.

Dom afsagt af Retten for Køge Købstad m v d 28 April 1927: De Sagsøgte, Arbejds mændenes Fagforening for Køge og Omegn, vil have at genoptage Sagsøgeren, Arbejdsmand Peter Olsen, Køge, som Medlem af Fagforeningen samt betale ham et Beløb af 500 Kr. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren med 100 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Østre Landsrets Dom af 23 Juni 1927: Appellanterne, Arbejds mændenes Fagforening for Køge og Omegn, bør for Tiltale af Indstævnte, Arbejdsmand Peter Olsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Underrettsdommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, maa det billiges, at Fagforeningen ved nævnte Dom er blevet dømt til at genoptage Appellanten som Medlem og til at betale ham Erstatning. Erstatningen, som Appellanten for Landsretten og for Højesteret har paastaet sat til 1500 Kroner, findes efter det oplyste at kunne bestemmes til 1000 Kroner.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

#### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn bør genoptage Appellanten, Arbejdsmand Peter Olsen, som Medlem og betale ham i Erstatning 1000 Kroner. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Liebe 200 Kroner, der udredes af det Offenlige.

Denne Højesteretsdom at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den 15 Februar d A blev Arbejdsmand Peter Olsen, Køge, der var Medlem af Arbejdsmændenes Fagforening for Køge og Omegn, af Føreren paa S/S »Themis«, der da lossede Brosten i Køge, anmodet om at være Skibsbesætningen behjælpelig med at fylde Sten i Kasser ved Losningen, da en Mand af Besætningen var bleven syg. Olsen skulde efter Aftale med Føreren for at deltage i Losningen af 330 Tons Chaussesten i Overensstemmelse med den gældende Priskurant have en Betaling af 98 Kr 25 Øre.

Under Arbejdet blev Olsen af Fagforeningens Formand, Arbejdsmand C R Poulsen, beordret til at nedlægge Arbejdet under Anbringende af, at en Arbejdsmand ikke maatte være Skibsbesætningen behjælpelig med at losse om Bord. Olsen nægtede dette bl a under Henvisning til, at det paagældende Skib selv plejede at sørge for Losningsarbejdet om Bord.

Formanden gav derefter de Arbejdsmænd, der i Land hjalp til med Skibets Losning, Ordre til at nedlægge Arbejdet, hvorfor Kaptajnen saa sig nødsaget til at afskedige Olsen.

Samme Dag fik Olsen fra Fagforeningen Meddelelse om, at han i Medfør af Foreningens Love § 19 var ekskluderet af denne.

Da Olsen ikke kan erkende at have overtraadt Fagforeningens Love, har han under nærværende Sag søgt Foreningen dømt til at genoptage



ham som Medlem samt dømt til at betale ham en Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke over 600 Kr, idet han som udelukket af Fagforeningen ikke har kunnet skaffe sig noget Arbejde.

Fagforeningen har paastaet sig frifundet, idet den gør gældende, dels at Sagsøgeren har overtraadt Overenskomsten mellem Arbejdsgiverne og Arbejdsmændene for Havnearbejdet i Køge § 10, 1 Stk, hvorefter delvis Bordarbejde paa Skibe ikke kan finde Sted, og derved vist ukollegial Optræden, dels at han har forsømt efter Opfordring at møde til Bestyrelsesmødet samt til den den 23 Februar d A indkaldte Generalforsamling og der tale sin Sag, hvorved bemærkes, at Generalforsamlingen ifølge Lovenes § 19 er øverste Myndighed i saadanne Sager.

Sagsøgeren gør heroverfor gældende, at S/S Themis de 4 andre Gange, den har losset her i Havnen, selv har sørget for Losningsarbejdet, hvorfor han mener, at den maa omfattes af den i Overenskomstens § 10, 1 Stk, 3 Pkt omtalte Undtagelsesbestemmelse fra Forbudet mod delvis Bordarbejde. Ganske bortset fra, om det nu efter det oplyste kan anses for tilstrækkeligt godtgjort, at S/S »Themis« omfattes af den nævnte Undtagelsesbestemmelse, maa dette Spørgsmaal dog anses for saa tvivlsomt, at Sagsøgeren ved at tage Losningsarbejde om Bord ikke kan siges at have gjort sig skyldig i saadan ukollegial Optræden, at der efter Lovenes § 19 har været noget Grundlag for at ekskludere ham af Fagforeningen, og denne vil derfor, uanset at han har forsømt at møde paa Foreningens Generalforsamling og tale sin Sag, være at dømme til at genoptage ham som Medlem.

Foreningen vil derhos have at erstatte Sagsøgeren det ham ved Eksklusionen foraarsagede Tab med et Beløb af 500 Kr samt betale Sagens Omkostninger med 100 Kr.

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Retten for Køge Købstad m v den 28 April 1927.

Med Bemærkning, at den omhandlede Bestemmelse i »Overenskomst for Havne-Arbejde mellem Køge Arbejdsgiverforening og Arbejdsmændenes Fagforening for Kjøge og Omegn« lyder saaledes: »Forsaavidt angaar det indenbords Arbejde i Dampere, Lægttere og de Sejlere, der ifølge Overenskomst losses som Dampere, er det en Forudsætning for de fastsatte Akkordsatser, at ogsaa Bordarbejdet udføres af Havnearbejderne. Skulde et Skib bestemt vægre sig ved at lade Havnearbejdere udføre det indenbords Arbejde, forhøjes Betalingen for Arbejdet i Land med 15 pCt af den for Bord- og Landarbejdet fastsatte samlede Takst. Delvis Bordarbejde kan ikke finde Sted. Fra denne Bestemmelse er undtaget Trælast-Skibe og andre Skibe, som overenskomstmæssigt eller coutumemæssigt selv har udført Bordarbejdet«, og idet det i hvert Fald ikke er godtgjort, at S/S »Themis« coutumemæssigt selv har udført

Bordarbejdet, vil Underrettsdommen være at forandre derhen, at Appellanterne frifindes for Indstævntes Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

---

Nr 164/1927.      Grosserer **Vilhelm Nellemann** (Bache)

mod

Vognmand **Hjalmar Olsen** (Fenger)

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at betale et af Appellanten for Reparation af et til Indstævnte solgt Automobil udlagt Beløb.

Vestre Landsrets Dom af 31 Marts 1927: Sagsøgte, Vognmand Hjalmar Olsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer Vilh Nellemann, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 1000 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger nærmest bestyrker Dommens Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde bestemmes til 600 Kroner. Appellanten vil derhos have at betale de nedennævnte Salærer m m, hvorved bemærkes, at Overretssagfører Stensgaard efter Beskikkelse har givet Møde for Indstævnte under en efter Dommens Afsigelse stedfundet Vidneførsel.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten bestemmes til 600 Kroner. Appellanten, Grosserer Vilh Nellemann, betaler derhos til Overretssagfører Stensgaard i Salær 25 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 5 Kroner og til Højesteretssagfører Fenger i Salær for Højesteret 250 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I November Maaned 1924 købte Sagsøgte, Vognmand Hjalmar Olsen af Humlum, af Sagsøgeren, Grosserer Vilh Nellemann i Randers, et brugt Lastautomobil af Fabrikat Nasch for en Købesum af 6000 Kr. Ved Handlens Indgaaelse var Sagsøgte personlig tilstede hos Sagsøgeren i Randers. Automobilen var ved denne Lejlighed skilt ad, men det blev fra Sagsøgerens Side lovet, at Automobilen skulde blive vel istandsat og leveret i driftsikker Stand. Ca 14 Dage senere fandt Leveringen Sted i Viborg, men allerede under Vejs til Struer fungerede Motoren ikke upaa-klageligt, og paa to Ture i de følgende Dage til Lemvig gik Vognen atter og atter istaa. Gennem Automobilforhandler Jens Nielsen i Struer, der kendte begge Parter og havde været tilstede ved Handlens Indgaaelse, blev der telefonisk rettet Klage til Sagsøgeren, der straks sendte to Mekanikere til Struer for at se paa Vognen. Det viste sig, at der var Vanskeligheder ved Benzintilførslen til Karburatoren, og der blev derfor paamonteret en Vacuumtank til Afhjælpning heraf. Efter at Mekanikerne var rejst, viste de samme Vanskeligheder sig paany. Naar Vognen skulde startes som kold, maatte Sagsøgte spænde en lille Lastvogn, han havde, for og køre et Stykke, inden Automobilen kunde komme igang, og det gik stadig meget ofte istaa og maatte meget hyppigt underkastes Reparationer af forskellig Slags. I Januar Maaned 1925 leverede Sagsøgeren et nyt Batteri, da det, der sad paa Vognen, ikke duede, og i samme Maaned indsendtes Cylinderblokken til Sagsøgeren til Reparation, da der fandtes et Hul i en af Cylinderene. I den følgende Tid kørte Sagsøgte med Automobilen, der dog stadig ikke var i Orden, saaledes at der paaførtes Sagsøgte megen Tidsspilde og Ulejlighed. I Juli Maaned 1925 skiltes Motorens Bund- og Topstykke ad, saaledes at Vognen ikke kunde køre, og den blev da sendt med Banen til Sagsøgeren, der anmodedes om at foretage et Hovedeftersyn af Vognen. Efter at Vognen var meldt færdig, lod Sagsøgte den afhente, men allerede paa Hjemvejen gik den flere Gange istaa, ligesom der ogsaa var andre Mangler ved den, og Sagsøgte beklagede sig da til Automobilforhandler Nielsen, der straks telefonisk i meget stærke Udtryk bebrejdede Sagsøgeren, at Vognen stadig ikke var i saadan Stand som lovet. Sagsøgeren sendte da paany en Mekaniker til Struer, der foretog nogle Smaareparationer paa Vognen, men allerede under den af ham derpaa foretagne Prøvekørsel gik Vognen en Gang istaa, og da den i de følgende Dage viste sig lige saa vanskelig at køre med som tidligere, opgav Sagsøgte at anvende den regelmæssigt i sin daglige Virksomhed. Under 19 August 1925 sendte Sagsøgeren til Sagsøgte Regning over den i Juli Maaned foretagne Hovedreparation, udvisende et Tilgodehavende for Sagsøgeren paa 959 Kr 92 Øre, og da Sagsøgte vægrede sig ved at betale Sagsøgeren noget Beløb, har denne under nærværende Sag paastaet Sagsøgte dømt til at betale ham det nævnte Tilgodehavende tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 29 Januar 1926, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte gjort gældende, at han ikke er pligtig at betale det paastævnte Beløb, da den Reparation, det udgør Betaling for, kun har udgjort et Led i Sagsøgerens pligtmæssige Be-

stræbelser for at bringe Vognen i kontraktmæssig Stand. Men selv om der ikke kunde gives Medhold i denne Betragtning, vil han dog ikke anse sig forpligtet til at betale, da han vil have et langt større Modkrav paa Sagsøgeren som Følge af, at Vognen aldrig har været i driftsikker Stand.

Herimod har Sagsøgeren anbragt, at der til Grund for den i Juli 1925 foretagne Reparation laa en Begæring om Foretagelse af et almindeligt aarligt Hovedeftersyn, som Sagsøgeren ikke havde nogen Pligt til at foretage gratis, og at han, forinden Vognen udleveredes, foreviste Sagsøgte Regning over Reparationen, uden at Sagsøgte protesterede mod at have Pligt til at betale den. I det Sagsøgeren dernæst har hævdet i November 1924 at have leveret Vognen i driftsikker Stand, som tilsagt, har han anført, at Sagsøgte — som ikke havende reklameret — i al Fald ikke nu kan paaberaabe sig, at Vognen ikke ved Leveringen har været kontraktmæssig.

Der er under Sagen afholdt en Syns- og Skønsforretning, hvorved der er konstateret forskellige Mangler ved Automobilet, deriblandt at den paamonterede Vacuumtank er ubrugelig, at der findes det ovennævnte Hul i en Cylinder, samt at Cylinderblokken er revnet, og at et af dens Hjørner er skævt og daarligt autogensvejset.

Efter det under Sagen oplyste kan der nu ikke gaas ud fra, at den i Juli 1925 foretagne Reparation, der vel maa anses foranlediget ved Vognens manglende Driftsikkerhed, udelukkende har drejet sig om Arbejder i denne Relation, og da Sagsøgeren under de foreliggende Omstændigheder findes at have været berettiget til at gaa ud fra, at der ønskedes et Hovedeftersyn af Vognen, vilde Sagsøgte være pligtig til at betale i al Fald en Del af det paastævnte Beløb. Der maa imidlertid gives Sagsøgte Medhold i, at Vognen ikke paa noget Tidspunkt kan anses at have været driftsikker, hvilket Sagsøgeren under Hensyn til de stadige til ham rettede Klager ikke kan have været uvidende om, og naar henses til, at der herved er paaført Sagsøgte baade Ulejlighed og Tab, og at det ved Syns- og Skønsforretningen er godtgjort, at Automobilet lider af Mangler, der i ikke ringe Grad nedsætter dets Handelsværdi, og som Sagsøgte maatte kunne vente ikke forelaa, har Sagsøgte ved de nævnte Omstændigheder erhvervet et Modkrav overfor Sagsøgeren, der ihvertfald maa antages at overstige det paastævnte Beløb. Som Følge heraf vil Sagsøgte være at frifinde, hvorhos Sagsøgeren findes at burde betale ham Sagens Omkostninger med 1000 Kr.

---

T i r s d a g d e n 1 5 M a j .

Nr 131/1927. Gaardejerne **Markus Christensen, Jens Chr Pedersen, Ingvard Møller, Niels Madsen, Mads Madsen og Jens Møller Lidegaard** samt Fabrikant **Mads Poder** (Heilesen)

m o d

De interesserede Lodsejere af Rønbjerg, Hvidbjerg og Brøndum Sogne, **Jens Chr Sørensen** m fl, **Estvad-Rønbjerg Sogneraad** (Fich) og **Brøndum-Hvidbjerg Sogneraad** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Rigtigheden af en af en Overlandvæsenskommission afsagt Afvisningskendelse.

V a n d s y n s k e n d e l s e , afsagt den 31 August 1925.

Kendelse afsagt den 14 December 1925 af en af Landbrugsministeriet den 23 Oktober 1925 nedsat Landvæsenskommission: Den indankede Vandsynskendelse stadfæstes.

Kendelse afsagt den 21 Oktober 1926 af en af Landbrugsministeriet den 4 Juni 1926 nedsat Overlandvæsenskommission: Denne Sag afvises. Omkostningerne ved Sagens Behandling for Overlandvæsenskommissionen udredes af Rekvirenterne in solidum.

### Højesterets Dom

Den indankede Kendelse er afsagt af en af Landbrugsministeriet den 4 Juni 1926 nedsat Overlandvæsenskommission.

For Højesteret har Appellanterne nedlagt Paastand om, at Kendelsen ophæves, og at Sagen hjemvises til Overlandvæsenskommissionen til Afgørelse i Realiteten med eller uden Hjemvisning til Landvæsenskommissionen. Appellanterne gør til Støtte for deres Paastand gældende, at Sagen efter sin Beskaffenhed burde være indbragt for Landvæsenskommissionen som 1ste Instans, og at den med Urette er afvist af Overlandvæsenskommissionen. Da imidlertid Lov af 30 December 1858 § 21 ikke giver Hjemmel til for Højesteret at indbringe Spørgsmaal om Landvæsenskommissionernes og Overlandvæsenskommissionernes indbyrdes Kompetence i Sager, der efter deres Beskaffenhed henhører under Landvæsenskommissionernes Omraade, vil Sagen i Overensstemmelse med den af de Indstævnte, der har givet Møde for Højesteret, nemlig de interesserede Lodsejere af Rønbjerg, Hvidbjerg og Brøndum Sogne, Jens Chr Sørensen m fl, og Estvad-Rønbjerg Sogneraad, nedlagte principale Paastand være at afvise fra Højesteret.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale de nævnte Indstævnte med 500 Kroner.

## Thi kendes for Ret:

Nærværende Sag afvises fra Højesteret. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Gaardejerne Markus Christensen, Jens Chr Pedersen, Ingvard Møller, Niels Madsen, Mads Madsen og Jens Møller Lidegaard samt Fabrikant Mads Poder, een for alle og alle for een, til de Indstævnte, de interesserede Lodsejere af Rønbjerg, Hvidbjerg og Brøndum Sogne, Jens Chr Sørensen m fl og Estvad Rønbjerg Sogneraad med 500 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgørelse.

---

Præmisserne til Landvæsenkommissionens Kendelse er saalydende:

Under en efter Begæring af Estvad-Rønbjerg og Brøndum-Hvidbjerg Sogneraad afholdt Vandsynsforretning vedrørende det mindre offentlige Vandløb i Skellet mellem Hvidbjerg og Rønbjerg blev der under 31 August d A afsagt en Kendelse, ved hvilken et af Hedeselskabet udarbejdet Forslag til Uddybning og delvis Forlægning af det nævnte Vandløb paa nærmere angivet Maade tillagdes Fremme bl a saaledes, at der m H t Vandløbets Retning bestemtes, at det fra Skellet mellem Matr Nr 17 og 38 a Hvidbjerg By og Sogn forlægges i nordlig Retning i Skellet mellem de nævnte Matr Nr indtil det mindre offentlige Vandløb der fra Skjelhjørnet imellem Matr Nr 17, 38 a og 15 a og Hvidbjerg By og Sogn løber i nordlig og vestlig Retning gennem Hvidbjerg Kær.

Denne Kendelse har Ejerne af følgende interesserede Ejendomme, Matr Nr 11 o, 6 a, 15 c, 15 d, 32 a, 38 a Hvidbjerg By og Sogn, 1 f, 10 a, 11 a, 13 b, 14 a, Rettrup By, Brøndum Sogn og Matr Nr 15 e og 17 h Hvidbjerg By og Sogn indanket for Landvæsenkommissionen, hvor de har nedlagt Paastand om, at Kendelsen omstødes, forsaavidt angaar den omtalte Forlægning af Vandløbet i nordlig Retning, istedetfor hvilken Forlægning de ønsker Uddybningen fortsat i Amtsskelgrøften til Skellet mellem Matr Nr 2 b og 6 a Rettrup By, Brøndum Sogn. De mødte af de iøvrigt indkaldte Lodsejere har derimod paastaet Kendelsen stadfæstet. Appellanterne har til Begrundelse af deres Paastand henvist til, at den planlagte Forlægning udsætter deres Ejendomme for betydelig Fare for Oversvømmelser og deraf følgende Værdiforringelse dels m H t Tørvefabrikation paa Arealerne, men ogsaa forsaavidt de bruges til Eng, og at det, da Omkostningerne ved Uddybning af Amtsskelgrøften ikke foreligger specificeret, henstaar som uvist, hvor betydelige de vil blive og om de vilde kunne komme i Betragtning mod Ulemperne for deres Ejendomme. De har tillige henvist til, at det formentlig i en tidligere Landvæsenkommissionskendelse af 22 December 1919 skulde være forudsat, at den ved Vandsynet bestemte Forlægning ikke kan tilstedes.

Foreløbig bemærkes, at sidstnævnte Betragtning ikke kan gives Med-

hold, idet den nævnte Kendelse kun ses at udtale, at en Paastand om Forlægning, som nævnt, under hin Sag af Hensyn til andre — ikke indkaldte — Lodsejere ikke kunde komme i Betragtning.

M H t de iøvrigt paaberaabte Grunde er Kommissionen efter de foreliggende Oplysninger og det Skøn, den har dannet sig ved at bese de paagældende Arealer, kommet til det Resultat, at der i al Fald kun er en meget ringe Grad af Sandsynlighed for, at Appellanternes Ejendomme vil lide Skade ved at Arbejdet udføres som projekteret. Kommer hertil, at det, selv om en nøjagtig Opgørelse over Omkostningerne ved Uddybningen af Amtsskelgrøften ikke foreligger, ikke kan være tvivlsomt, at Udgifterne derved vil blive betydelig større end ved det projekterede Anlæg, samt at dette i og for sig synes Kommissionen at danne et naturligere Afløb end Afløbet gennem Amtsskelgrøften, hvilket sidste formentlig ogsaa vil blive betydeligt vanskeligere og dyrere at vedligeholde, finder Kommissionen at burde stadfæste den indankede Kendelse. Omkostningerne ved Kommissionen, som begge Parter har paastaaet sig tillagt vil forskudsvis være at udrede af Appellanterne, men saaledes, at Halvdelen deraf refunderes dem, naar Projektet fremmes og henregnes til Anlægsomkostningerne og fordeles i Forbindelse med disse.

---

Præmisserne til Overlandvæsenskommissionens Kendelse er saalydende:

Under en efter Begæring af Estvad-Rønbjerg og Brøndum-Hvidbjerg Sogneraad afholdt Vandsynsforretning vedrørende det mindre offentlige Vandløb i Skellet mellem Hvidbjerg og Rønbjerg Sogn blev der den 31 August f A afsagt en Kendelse, ved hvilken et af det danske Hedeselskab udarbejdet Projekt til Uddybning og delvis Forlægning af det nævnte Vandløb paa nærmere angivet Maade tillagdes Fremme bl a saaledes, at der med Hensyn til Vandløbets Retning bestemtes, at det fra Skellet mellem Matr Nr 17 og 38 a af Hvidbjerg By og Sogn forlægges i nordlig Retning i Skellet mellem de nævnte Matr Nr indtil det mindre offentlige Vandløb, der fra Skeljhjørnet mellem Matr Nr 17, 38 a og 15 a af Hvidbjerg By og Sogn løber i nordlig og vestlig Retning gennem Hvidbjerg Kær.

Denne Kendelse blev af Ejerne af følgende interesserede Ejendomme, nemlig Matr Nr 11 o, 6 a, 15 c, 15 d, 32 a og 38 a af Hvidbjerg By og Sogn; Matr Nr 1 f, 10 a, 11 a, 13 b og 14 a af Rettrup By, Brøndum Sogn, samt Matr Nr 15 e og 17 af Hvidbjerg By og Sogn indanket for en Landvæsenskommission til Omstødelse, forsaavidt angaar den omhandlede Forlægning af Vandløbet i nordlig Retning, istedetfor hvilken Forlægning de ønskede Uddybningen fortsat i den saakaldte Amtsskelgrøft til Skellet mellem Matr Nr 2 h og 6 a af Rettrup By, Brøndum Sogn. Landvæsenskommissionen bestemte imidlertid under 14 December f A, at den indankede Vandsynskendelse stadfæstes, idet Omkostningerne ved Kommissionen forskudsvis udredes af Appellanterne, men saaledes, at Halvdelen deraf refunderes dem, naar Projektet fremmes, og henregnes til Anlægsomkostningerne og fordeles i Forbindelse med disse.

Denne Landvæsenskommissionskendelse er af de samme Mænd begæret indanket for en Overlandvæsenskommission, idet de navnlig har anført, at Sagen formentlig med Urette er paadømt af Vandsynsmændene, men burde været paadømt af Landvæsenskommissionen i første Instans, idet Sagen i Virkeligheden ikke drejer sig om en egenlig Regulering af et eksisterende offentligt Vandløb, men om en hel eller delvis Nedlæggelse af Løbet fra det sydvestlige Skel af Matr Nr 17 af Hvidbjerg mod Vest og om en Tilvejebringelse af et helt nyt Vandløb mod Nord over Rekvirenternes Ejendomme med Tilknytning til et derværende mindre offentligt Vandløb, hvorfor Sagen burde have været behandlet i Overensstemmelse med Lov Nr 128 af 19 April 1907 og saaledes — paa Grund af Rekvirenternes Stilling — ikke været afgjort ved Kendelse af Vandsynsmændene. De har derhos anført, at Vandsynsmændene og Landvæsenskommissionen ikke har taget under Paakendelse Spørgsmaalet om, hvilken Erstatning der kan tilkomme dem, saafremt det godkendte Projekt skal nyde Fremme, i hvilken Henseende de bemærke, at der vil blive ledet Vand fra et meget betydeligt Areal ind paa deres Ejendomme, Vand, som aldrig før har berørt disse, men som er blevet afledet gennem det gamle eksisterende offentlige Vandløb, som nu vil blive afbrudt, saaledes at hele dets Vandmængde gennem en nyanlagt aaben Ledning ledes ind paa deres Ejendomme, paa hvilke den, som de siger, vil vanskeliggøre, delvis umuliggøre Fabrikation af Tørv. Endvidere bemærker de, at Sagen er afgjort, uden at der er foretaget nogen Beregning over Bekostningen ved at uddybe det gamle offentlige Vandløb mod Vest, saaledes at Forligsmægling forsaavidt ikke har været behørig, som der ikke er givet dem Anledning til paa Grundlag af en saadan Beregning at fremkomme med Forligstilbud, ligesom der overhovedet ikke er foretaget Forligsprøve angaaende Erstatningsspørgsmaalet.

Idet Rekvirenterne, uagtet det ved Landbrugsministeriets Skrivelse af 8 April d A blev tilkendegivet dem, at Landbrugsministeriet maatte anse Landvæsenskommissionen som højeste Instans for en Sag som den heromhandlede, og at Sagen derfor efter Landbrugsministeriets Opfattelse vilde blive afvist fra Overlandvæsenskommissionen, hvis den indankedes dertil, fastholdt deres Andragende, blev der af nævnte Ministerium under 4 Juni d A til at behandle og paakende Sagen nedsat en Overlandvæsenskommission bestaaende af Stiftamtmand Trolle Friis i Viborg som Formand og Landvæsenskommissærerne Gaardejer Jens Mortensen, R af D, af Tøndering og Amtsraadmedlem, Gaardejer Kr Bundgaard af Stubbegaard (Viborg Amtsraadsreds) samt Proprietær Chr Sørensen af Voldbjerggaard og Proprietær C O Nislev af Nr Lem (Ringkøbing Amtsraadsreds) som Medlemmer.

Efter at Forholdene paa Aastedet var besøgtede af Overlandvæsenskommissionen, hvorved befandtes, at de mindre offentlige Vandløb, som efter Projektet forbindes med hinanden, et Stykke længere fremme støde til hinanden og forenes til eet Vandløb, og Forligsforhandlinger førte mellem Rekvirenterne og de øvrige Lodsejere, optog Kommissionen de foreliggende Spørgsmaal til Kendelse.

Næst at bemærke, at der ikke for Landvæsenskommissionen — heller



ikke i den Skrivelse, hvorved den blev begært nedsat — ses at have været rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Vandsynsmændene har været kompetente til at afsige Kendelse i Sagen, ligesom Paastand om Erstatning til Rekvirenterne for Skade paa deres Ejendomme ikke har været nedlagt, maa Overlandvæsenskommissionen — hvis samtlige landbrugs-kyndige Medlemmer iøvrigt maa være af den Opfattelse, at der ved Gennemførelsen af Hedeselskabets heromhandlede Projekt tilføjes Rekvirenterne en Uret, og at der i den paagældende Sag burde have været gaaet frem efter Lov Nr 128 af 19 April 1907, saaledes at den ikke burde have været afgjort ved Kendelse af Vandsynsmændene i første Instans — formene, at da der foreligger en af Landvæsenskommissionen stadfæstet Kendelse af Vandsynsmændene, er Sagen i Henhold til Lov af 28 Maj 1880 § 5, 1 Stk, endelig afgjort ved Landvæsenskommissionens Kendelse af 14 December i A, idet den nævnte Kendelse navnlig maa anses for at indeholde en ogsaa for Kompetencespørgsmaalets Vedkommende endelig Afgørelse, og Sagen vil saaledes være at afvise fra Overlandvæsenskommissionen. Omkostningerne ved Overlandvæsenskommissionen vil være at udrede af Rekvirenterne in solidum.

---

Nr 216/1927. Hotelejer **K Drasbek** (Overretssagf Ørum)  
 mod  
**Kolind-Ebdrup-Skarresø Sogneraad** (Heilesen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at udlægge et Areal til Markedsplads.

Dom afsagt den 1 Februar 1927 af Retten for Ebeltoft Købstad m v: Sagsøgte, Hotelejer K Drasbek, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Kolind-Ebdrup-Skarresø Sogneraad, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

Vestre Landsrets Dom af 21 Maj 1927: Indstævnte, Hotelejer K Drasbek, bør taale, at den ham tilhørende Parcel Matr Nr 10 c, Kolind, benyttes som Markedsplads for de offentlige Markeder i Kolind, hvorhos han bør bringe nævnte Parcel tilbage til den Skikkelse, den havde, forinden han opløjede den i Marts Maaned 1926. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne, Kolind-Ebdrup-Skarresø Sogneraad, 700 Kr. De idømte Sagsomkostninger udredes og Dommen iøvrigt at efterkomme inden 4 Uger.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

I Henhold til de i Landsrettens Dom anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger nærmest bestyrker

denne Doms Resultat, vil Landsrettens Dom overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Hotelejer K Drasbek, til Indstævnte, Kolind-Ebdrup-Skarresø Sogneraad, med 500 Kroner.

Denne Højesteretsdom i det hele at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

I Kolind Stationsby, hvor der nu afholdes 12 Markeder om Aaret, har Markedspladsen indtil 1925 al Tid været ved den gamle Kro. I 1878 har dennes daværende Ejer Christen Christensen Drasbek ladet tinglæse følgende i Februar s A udstedte Deklaration:

»Da undertegnede Gaardejer og Sognefoged Chr Drasbek af Hyllested som Ejer af Kolind Kro har maattet udlægge en Markedsplads sammesteds i Anledning af nogle Markeders Oprettelse i Kolind, saa erkender jeg mig herved forpligtet til at lade den nævnte Markedsplads tjene som saadan, saalænge der afholdes Markeder i Kolind, imod at jeg indrømmes  $\frac{2}{3}$  af Stadpengene ved disse.

Denne Deklaration vil kunne tinglæses og noteres som behæftende min Ejendom Matr Nr 10 b af Kolind — — —

I 1877 havde nævnte Drasbek af Gaardejer Rs Andersen Kroer købt et Jordstykke, der i Købekontrakt, tinglæst den 2 Juli s A, betegnes som »en Englod, som støder op til Kolind Kro udgørende den Eng, jeg har beliggende sønden for Maarup Møllebæk og er begrænset af Herredsvejen og mod Syd af forskellige Huse«. I Kontrakten staar under Betingelser Punkt 1: »Køberen modtager Englodden den 1 November d A, men han maa benytte den aldeles, som han finder for godt, de Dage, der afholdes Markeder ved Kolind Kro fra nu af uden Indskrænkning af Udlejeren i nogen Maade«.

Det købte Jordstykke fik Matr Nr 10 c med følgende Bemærkning i Ministeriets Udstykningskrivelse, som er dateret den 22 Januar 1879: »bliver at bebygge inden to Aar eller at forene med anden Ejendom«. I Skødet til Drasbek, som er oprettet 1880, udtales, at Ejendommen vil være at forene med Matr Nr 10 b, og at det med Hensyn til Sammenlægningspligten underskrives af Køberen.

Om den Forhandling, der har fundet Sted med Kroens Ejer om Markedspladsens Udlægning, har intet kunnet oplyses udover, hvad der fremgaar af den anførte Deklaration. Der vides ikke at være udstedt,

og der er ikke tinglæst nogen tilsvarende Deklaration angaaende Matr Nr 10 c.

Markederne blev holdt baade paa Matr Nr 10 b og 10 c; Teltene stod især paa det sidste, Matr Nr 10 b ligger ved Siden af og Nord for Kroen og er ved en offentlig Vej adskilt fra Matr Nr 10 c, der bestaar dels af en Trekant, der begrænses af den nævnte Vej, af Maarup Aa og mod Syd af den egenlige Byvej, dels af en Strækning langs dennes sydlige Side. Markedshandlen er al Tid for en stor Del foregaaet paa selve Byvejen. Da Pladsen efterhaanden viste sig utilstrækkelig, fik Kroens Ejer, fornævnte Drasbeks Søn, Christian Christensen Drasbek fra Herredskontoret gennem Sognefogden Opfordring til at sørge for en Udvidelse og købte da et Jordstykke Matr Nr 10 x paa den anden Side af Aaen. Han oppebar ikke blot  $\frac{2}{3}$  Stadepenge for Benyttelsen af Matr Nr 10 b men ogsaa af Staderne paa den øvrige Del af Markedspladsen.

I 1902 udlejede sidstnævnte Kroejer C C Drasbek Kroen, hvori der af Lejeren blev drevet Afholdsbeværtning, og fik sin Bevilling flyttet til det af ham opførte »Drasbeks Hotel« ved Jærnbanestationen. I den Anledning lod han paa Matr Nr 10 c syd for Byvejen opføre et Hus, hvori han paa Markedsdage holdt Beværtning. I samme Aar bortforpagtede han Hotellet, hvormed ifølge Kontrakten fulgte »Markedspladsen Matr Nr 10 c og 10 x af Kolind med Ret til Stadepenge samt det paa Markedspladsen opførte Beværtningshus« til sin Søn, Sagsøgte, nu Hotelejer Kresten Drasbek. I 1908 solgte han Kroen — Matr Nr 10 b og 15 b — til P Mikkelsen, ifølge Købekontrakten bl a paa følgende Vilkaar: »og skal den Del af 10 b, som er udlagt til Markedsplads, vedblivende udlægges og bevares som saadan til Fordel for Ejeren af 10 c ibd — — — og vil Skødet herpaa (paa 10 b) derfor tillige være at læse servitutstiftende«. Hensigten med denne Bestemmelse var bl a, at Drasbek vilde beholde Indtægten af Stadepengene.

C C Drasbeks Enke solgte i 1915\*) Hotellet og Matr Nr 10 c m fl til Sagsøgte K Drasbek. I Købekontrakten findes den Bemærkning: »Køberen er bekendt med (at der) paa Ejendommen hæfter Deklaration, særlig om Vejret, om Markedsplads og med Hensyn til Elektricitetsværk«.

Forholdene paa Markederne var paa det Tidspunkt undergaaet den Forandring, at der ikke mere blev drevet Beværtning paa Markedspladsen, fordi Sogneraadet ikke vilde give Tilladelse til Beværtning med Udskænkning af stærke Drikke. Som Følge deraf indkom der ikke mere Stadepenge; og det ses, at K Drasbek i 1915 til Sogneraadet — som det maa antages uden Resultat — har indgivet et Andragende om, at der

\*) Skal være 1914.

---

Frædig fra Trykkeriet den 30 Maj 1928.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Liud) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 10.

---

---

T i r s d a g d e n 1 5 M a j .

for Benyttelsen af Markedspladsen ydes ham et Vederlag af 50 Kr for hvert Marked, i Stedet for de bortfaldne Stædepenge. Da han kun kunde faa Tilladelse til at drive Afholdsbeværtning i sit omtalte Hus paa Markedspladsen, ophørte han med at benytte det.

Da der i 1918 var Tale om en Forøgelse af Markedernes Antal, og en Udvidelse af Markedspladsen fandtes nødvendig, men Matr Nr 10 x blev regnet for uanvendelig, stillede K Drasbek uden Vederlag til Raadighed i nævnte Øjemed et ham tilhørende Jordstykke Mtr Nr 12 t, der støder op til 10 c, og paa hvilket der derefter blev lagt Servitut for et Tidsrum af ti Aar. I 1919 indgav han et Andragende til Sogneraadet om paa Markedsdagene at maatte forhandle stærke Drikke i sit Hus paa Markedspladsen, »da jeg har ca 2½ Td Land, der henligger som Markedsplads uden Vederlag eller anden Indtægt af Jorden — — «, men opnaaede ikke den ansøgte Tilladelse.

I Anledning af at han i 1924 tænkte paa at sælge Huset paa Markedspladsen, erfarede han, at der ikke var tinglæst nogen Hæftelse paa Matr Nr 10 c angaaende dets Anvendelse til Markedsplads. Han ansøgte da, i Januar 1925, Erhvervsministeriet om, at Markedspladsen maatte blive flyttet til en ham tilhørende Plads ved Stationen, hvor der aarlig holdes Dyrskue, og erklærede det i Skrivelse til Sogneraadet af 3 Juni s A for sin Beslutning ikke mere at ville stille sin Ejendom Matr Nr 10 c til Disposition til Afholdelse af Markeder. I Marts f A lod han den Del af Matr Nr 10 c, der er betegnet som Trekanten, og som hidtil havde henligget udyrket, pløje op. Hans Andragende resulterede omsider i, at Markederne blev forlagt til hans omtalte Plads, hvorfra de dog senere igen er blevet forlagt til Matr Nr 10 b og nogle andre Grunde der i Nærheden.

Kolind Ebdrup Skarresø Sognereaad har nu søgt Hotelejer Kresten Drasbek og paastaet ham dømt til

1. at taale, at hans Ejendom Matr Nr 10 c Kolind benyttes som Markedsplads for de offentlige Markeder og

2. at bringe nævnte Matr Nr 10 c tilbage til den Skikkelse, det havde, forinden han opløjede det.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for deres Paastand gør Sagsøgerne gældende, at det af det foreliggende tilstrækkeligt fremgaar, at Sagsøgtes Bedstefader over-

for det offentlige har forpligtet sig til at udlægge ogsaa Matr Nr 10 c som Markedsplads paa samme Vilkaar som Matr Nr 10 b, saaledes at hans Tilsagn ikke nu kan tages tilbage, samt at Sagsøgtes Fader og Sagsøgte selv ved at lade Matr Nr 10 c benytte som Markedsplads og modtage Andel af Statedpengene overfor det offentlige er indgaaet paa, at Arealet inddrages under den samme Forpligtelse, som hæfter paa Matr Nr 10 b.

Sagsøgte hævder, at det offentlige har ladet sig nøje med Matr Nr 10 b, og at Kroens daværende Ejer kun har udlagt Matr Nr 10 c til den omtalte Benyttelse af Velvilje, men ikke givet noget Løfte, samt at der ikke i Ejernes senere Forhold overfor det offentlige ligger nogen Indrømmelse, der kan udelukke Sagsøgte fra at inddrage Parcellen.

Endvidere gør Sagsøgerne gældende, at der, ved at Pladsen i den forløbne Aarrække har henligget til Brug som Markedsplads, er vundet Hævd for det offentlige paa Ret til denne Benyttelse af samme.

Sagsøgte anfører herimod, at Hævd i et saadant Forhold kun kan vindes i Alderstid og derfor her er udelukket.

Selv om der er Formodning derfor, kan det ikke ved de foreliggende Oplysninger anses for tilstrækkeligt godtgjort, at Sagsøgtes Bedstefader i sin Tid har forpligtet sig til at udlægge ogsaa Matr Nr 10 c til Markedsplads, da den Mulighed ogsaa foreligger, at det offentlige kan have ladet sig nøje med den Forpligtelse, han paatog sig ved den tinglæste Deklaration, og at han kan have udlagt Matr Nr 10 c i egen Interesse uden at paatage sig Forpligtelser med Hensyn til dette. At Ejerne af Matr Nr 10 c alene ved at stille det til Raadighed som sket for Markedernes Afholdelse, skulde have paataget sig nogen Forpligtelse ud i Fremtiden, ses ikke at kunne begrundes. For Hævd for det offentlige paa Pladsens Benyttelse er Betingelserne ikke til Stede, da den Brug, der er udøvet, kun er sket ved enkelte Lejligheder, men ikke ved faste og varige Indretninger af nogen Art, og ligger indenfor Mands Minde.

Sagsøgtes Frifindelsespaastand vil herefter være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Der ses ikke under Sagen at foreligge nogen Overtrædelse af Stempelovgivningen.

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 1 Februar 1927 af Retten for Ebeltoft Købstad m v.

Efter alt det foreliggende maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Udlæggelsen af Parcellen Matr Nr 10 c, Kolind, som Markedsplads i Forbindelse med Matr Nr 10 b, sammesteds, er sket i Henhold til en af Indstævntes Bedstefader i sin Tid overfor det offentlige paataget Forpligtelse hertil, samt at Indstævnte ved sin Erhvervelse af Parcellen har været indforstaaet hermed.

Som Følge heraf vil Appellanternes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanterne med 700 Kr.

---

Nr 332/1927. Kro- og Møllejeer **Chr Jørgensen** (Selv)  
m o d

Forsikringsaktieselskabet »Codan« (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at godtgøre Indstævnte et udbetalt Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 15 September 1927: Sagsøgte, Kro- og Møllejeer Chr Jørgensen, bør til Sagsøgerne, Forsikrings A/S »Codan«, betale 740 Kr 50 Øre tillige med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 6 December 1926, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 150 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den overensstemmende med en af Indstævnte nedlagt subsidier Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Kro- og Møllejeer Chr Jørgensen, til Indstævnte, Forsikrings-Aktieselskabet »Codan«, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved et den 3 November 1925 over Stuehuset paa Ejendommen »Risbølgaard« foretaget Brandsyn blev der i Brandbogens Rubrik angaaende, hvorvidt alt var forefundet i Orden, tilført Besvarelsen: Nej, hvorhos Arbejdsmand Jørgen Schmidt, der da beboede en Del af Huset, af Brandfogden fik meddelt Paalæg om at faa bragt Skorstenen i forsvarlig Stand, da den i høj Grad manglede Udrapning fra Loftet og opefter. Der manglede derhos Brandredskaber paa Ejendommen, ligesom der heller ikke var Tralværk omkring Skorstenen, uagtet der paa Loftet henlaa en Del Halm; men disse sidste Mangler, hvis Tilstedeværelse konstateredes ved Brandsynet, blev dog ikke paatalt. Lejeren, der mente, at det givne Paalæg rettelig burde have været rettet til Ejendommens Ejer, Sagsøgte Kro- og Møllejeer Chr Jørgensen af Donslund, gav kort efter denne Besked om det ved Brandsynet givne Paalæg vedrørende Skorstenen, idet han tilbød at gøre den i Stand, hvis Sagsøgte vilde levere ham Materialier. Han fik imidlertid ikke disse og fraflyttede derefter

Ejendommen midt i December Maaned d A, hvorpaa Huset stod ubeboet, indtil den tidligere af Arbejdsmand Schmidt beboede Del af dette den 16 Februar 1926 ved skriftlig Lejekontrakt udlejedes til Arbejdsmand Kristian Poulsen Lund for en maanedlig Leje af 7 Kr de to første Maaneder og derefter 10 Kr. I Lejekontrakten hedder det bl a: »Det lejede overleveres ved Lejemaalets Begyndelse i behørig Stand — — — og er Lejeren forpligtet at aflevere det lejede i samme Stand som ved Modtagelsen uden anden Forringelse end den, Slid og Ælde maatte have medført, Lejeren maa gøre det i Stand til at bebo — — — Skorstenens Rensning maa udføres af Lejeren.

Saadanne Reparationer af Ejendommen eller Lejligheden, som Ejeeren maatte finde nødvendig, kan Lejeren ikke modsætte sig — — —.«

Kort efter Indflytningen fejede Lund Skorstenen og lagde da Mærke til, at der i Skorstenspiiben var en Revne, hvorfor han gjorde Sagsøgte bekendt hermed og dels opfordrede denne til at foretage Reparation, dels tilbød selv at besørge denne, naar han fik de fornødne Materialier. Sagsøgte lovede at skaffe disse, men foretog dog ikke noget. Lund flyttede af Hensyn til det manglende Tralværk Halmen bort fra Skorstenen.

Den 16 Maj s A nedbrændte Stuehuset til »Risbølgaard«, og da Arbejdsmand Lunds væsenligste Indbo ved denne Lejlighed gik op i Luer, udbetalte Sagsøgerne, Forsikrings A/S »Codan« i København, hos hvem Lund havde sit Løsøre forsikret, denne den 22 Juli næst efter en Erstatning for den af ham ved Branden lidt Skade, der opgjordes til 1456 Kr for Indbo og til 25 Kr for Høns og Kyllinger.

Idet Sagsøgerne har gjort gældende, at den stedfundne Brand skyldes Skorstenens mangelfulde Tilstand, og at Sagsøgte, der under en mod ham rejst Sag for Overtrædelse af § 11, 7 og 13 Stykke, samt §§ 37 og 46 i Brandpolitiloven har vedtaget at erlægge en Bøde af 50 Kr, overfor Lund maa bære Ansvar for den hans Løsøre ved Branden overgaede Skade, har de, der efter Forsikringsbetingelserne har Ret til at indtræde i den forsikredes Ret til at forlange Erstatning hos Tredjemand, under nærværende Sag søgt Sagsøgte til Betaling af det af dem til Lund ialt udbetalte Beløb, altsaa 1481 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 6 December 1926, indtil Betaling sker. Sagsøgte har derimod paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Forsaavidt Sagsøgte til Støtte for sin Frifindelsespaastand har gjort gældende, at Ildens Opkomst skyldes, at Lunds Hustru Branddagen har fyret op med Grankvas, og at Gnister er føget oven ud af Skorstenen og har antændt Straataget, kan der ikke gives ham Medhold heri, idet det maa anses godtgjort, at det den paagældende Dag blæste en Del, og Ilden er opstaaet lige omkring Skorstenen. Der maa herefter gaas ud fra, at Brandens Opstaaen skyldes Skorstenens mangelfulde Tilstand.

Naar Sagsøgte dernæst har gjort gældende, at Lund selv maa bære Ansaret for Benyttelsen af Skorstenen, eftersom dennes Vedligeholdelse efter Lejekontrakten paahvilede Lejeren, kan der heller ikke i saa Henseende gives ham Medhold, idet den Lejeren efter Kontrakten paahvilende Vedligeholdelsespligt ikke kan anses at have Hensyn til andet end Vedligeholdelse af Lejlighedens Indre. Sagsøgte, der, som meldt,

saavel af Schmidt har faaet Meddelelse om Brandsynets Udsættelser med Hensyn til Skorstenen, som af Lund har faaet Anmodning om at sætte den i forsvarlig Stand, bærer derfor i og for sig i Forhold til sin Lejer Lund herved Ansvar for den Skade, som han maatte have lidt ved Skorstenens mangelfulde Tilstand; men da Lund selv har konstateret denne og burde have været klar over, at det var forbundet med Fare at benytte Skorstenen uden at lade foretage Reparation af den paa Sagsøgte Regning, findes han ikke at kunne faa hele det lidte Tab godtgjort hos Sagsøgte, men maa selv bære en Del af dette, hvilken Andel findes at kunne sættes til Halvdelen. Da Sagsøgerne støtter deres Krav mod Sagsøgte paa den Lund tilkommende Ret overfor denne, vil der følgende kun kunne tilkendes dem hos ham det halve af 1481 Kr eller 740 Kr 50 Øre tillige med Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at godtgøre Sagsøgerne med 150 Kr.

---

O n s d a g d e n 1 6 M a j .

Nr 262/1927. Vildthandler **J C Lorentzen** (Trolle)

m o d

fhv Overmontør **J P Jarset** (Bruun) og Viktualiehandler **Konrad Nielsen** (Winther)

o g

Nr 342/1927. Fhv Overmontør **J P Jarset** (Bruun)

m o d

Viktualiehandler **Konrad Nielsen** (Winther),

betræffende Erstatningsansvaret for et Overmontør Jarset ved en Paa-kørsel forvoldt Skade.

Østre Landsrets Dom af 3 August 1927: Sagsøgte, Viktualiehandler Konrad Nielsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Overmontør Jens Peter Jarset i denne Sag fri at være. Sagsøgte, Vildthandler J C Lorentzen, bør til Sagsøgeren betale 12 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 31 Marts 1927, til Betaling sker. Forsaavidt angaar Sagsøgte Nielsen ophæves Sagens Omkostninger. Til det Offentlige betaler Sagsøgte Lorentzen de Rets- og Stempelafgifter, som skulde have været erlagt, saafremt Sagen ikke for Sagsøgerens Vedkommende havde været beneficeret, dog kun i Forhold til 12 000 Kr, og til Overretssagfører O Bing 150 Kr i Salær og 108 Kr 60 Øre i Godtgørelse for Udlæg. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er indanket for Højesteret af Vildthandler Lorentzen og af fhv Overmontør Jarset.



Den af Jarset for Højesteret nedlagte Paastand gaar ud paa, at Lorentzen og Viktualiehandler Nielsen dømmes til in solidum at betale ham en Erstatning af 24 067 Kroner med Renter. Lorentzen paastaar sig derimod frifundet, og Nielsen endelig paastaar principalt Dommen stadfæstet.

Ved Dommen er det i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde rettelig statueret, at Lorentzen er erstatningspligtig overfor Jarset. Efter alt, hvad der foreligger, maa det imidlertid ogsaa antages, at Nielsen er erstatningspligtig overfor Jarset, idet Nielsen har udvist Uforsigtighed bl a ved ikke at holde Automobiliet tilbage, skønt han saa, at Lorentzen kom kørende i jævnt Trav og svingede ud til venstre for at komme udenom de udover Vejen hængende Grene, og skønt han maatte være opmærksom paa, at Kørebanen paa det paagældende Sted var meget smal.

Da Erstatningen nu findes at kunne bestemmes som i Dommen sket, vil Lorentzen og Nielsen herefter være at dømme til in solidum at betale Jarset 12 000 Kroner med Renter. Herved bemærkes efter den Anledning, Proceduren giver, at det Forhold, hvori Lorentzen og Nielsen indbyrdes vil have at tilsvare Erstatningen, findes at burde bestemmes saaledes, at Lorentzen tilsvare  $\frac{2}{3}$  og Nielsen  $\frac{1}{3}$  af Erstatningsbeløbet. Lorentzen og Nielsen vil endelig have in solidum at betale Sagens Omkostninger for begge Retter efter Reglerne for beneficerede Sager, saaledes som nedenfor anført.

#### Thi kendes for Ret:

Vildthandler J C Lorentzen og Viktualiehandler Konrad Nielsen bør, een for begge og begge for een, til fhv Overmontør J P Jarset betale 12 000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 31 Marts 1927, til Betaling sker. Lorentzen og Nielsen betaler derhos, een for begge og begge for een, til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Jarset ikke havde haft fri Proces for Landsretten og Højesteret — Afgifterne m m dog kun beregnet i Forhold til et Beløb af 12 000 Kroner — til Overretssagfører O Bing i Salær 150 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 108 Kroner 60 Øre og til Højesteretssagfører Bruun i Salær for Højesteret 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Søndag den 5 Juli 1925 om Eftermiddagen ca Kl 2 kom Sagsøgte, Vildthandler J C Lorentzen, kørende som Kusk i et Hestekøretøj med Sagsøgeren, fhv Overmontør Jens Peter Jarset, ved Siden af sig paa Bukken som Passagerer mod Vest ad Vejen mellem Nybro og Frederiksdal. Da Vognen befandt sig i en Kurve af Vejen ved »Tusculum« omtrent ved det sidste af en Række paa 5 Træer i Vejens nordlige Side (højre Side af Kørselsretningen), mødte han et i Retning mod Nybro kørende Automobil, ført af Sagsøgte, Viktualiehandler Konrad Nielsen. Idet de to Køretøjer passerede hinanden paa det forholdsvis smalle Sted af Vejen, greb det venstre Forhjuls Nav ganske let fat i Automobilers Forskærm og derpaa, idet Lorentzen vilde dreje sin Vogn tilhøjre, fat i Bagskærmen, eller mulig Vognens Baghjul fat i denne. Hesten blev herved urolig og løb frem et Stykke opad Bakken mod Frederiksdal, hvor den vendte og løb tilbage, indtil det lykkedes at standse den ved, at den drejedes ind mod en Tjørnehæk overfor Automobilet. Inden Hesten standsedes, slog den bagud og ramte derved den ene Vognstang, og enten det ene Stykke af denne Stang eller mulig Hestens Ben ramte Overmontør Jarsets venstre Ben, som brækkedes. Jarset blev straks af Nielsen med dennes Automobil kørt til Amtssygehuset paa Frederiksberg, hvor han henlaa som Patient til 9 November 1925.

Ifølge en den 21 April 1926 af Reservekirurgen ved Frederiksberg Hospital afgivet Erklæring fandtes der ved Indlæggelsen et splintret, aabent Brud af nederste Del af venstre Underben, hvorfør Patienten blev behandlet med Operation og Massage. Ved Udskrivelsen var Saaret lægt, men Patienten gik endnu med en Krykke og en Stok. I en den 5 Oktober 1926 afgivet Erklæring har Overlægen ved nævnte Hospital vedrørende Jarset udtalt følgende:

»Jeg har undersøgt ham i Dag og der findes nu en Forkortning paa c 2 cmt. Der er desuden en Vinkelbøjning af Skinnebenet, saaledes at der dannes en udad aaben Vinkel paa c 170—175° med Toppunktet svarende til Brudstedet. Derved kommer Foden til at staa i Platfodsstilling, som tildels kan ophæves ved Indlæg i Støvlerne.

Bevægeligheden i Fodleddet er indskrænket ca 30° m Hensyn til Flexion og Extension, derimod er Pronation og Supination omtrent normalt til Stede.

Tilstanden vil ikke blive bedre og Tilskadekomne maa anses for blivende Invalid, idet han maa gaa med Stok og stadig er platfodet«.

Arbejderforsikrings-Raadet har i en Skrivelse af 13 Juni 1927 udtalt, at saafremt Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde Raadet i Henhold til Lovens § 32 have tillagt den tilskadekomne en Invaliditetserstatning, beregnet efter en Invaliditetsgrad af 30 pCt.

En angaaende Ulykken paabegyndt Politiundersøgelse sluttedes den 5 August 1925, idet der ikke af Politiet saas at foreligge nogen Overtrædelse fra Førerens Side.

Idet Jarset har gjort gældende, at baade Nielsen og Lorentzen maa være ansvarlige — solidarisk eller paa anden Maade — for den Skade, der ved Begivenheden tilføjedes ham, har han efter erhvervet Bevilling

til fri Proces under nærværende Sag paastaaet Nielsen og Lorentzen in solidum tilpligtet at betale

- 1) i Medfør af Ulykkesforsikringsloven af 6 Juli 1916 § 32 9750 Kr
- 2) Erstatning for »Lidelse, Lyde og Vansir« samt Næringstab 14000 —
- 3) Diverse mindre Udgifter ..... 317 —

ialt 24067 Kr,

tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 31 Marts 1927.

Begge de Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært mod Betaling af et efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

Nielsen har forklaret, at han kørte med en Fart af 10 Km i Timen. Han fik Øje paa Hestekøretøjet i en Afstand af 30 m, og idet han mente, at Lorentzen ogsaa havde set ham, og at der var Plads paa Vejen til at passere, kørte han ganske langsomt fremad lige op ad Kantstenen i højre Side af Vejen. Efter Sammenstødet standsede han saa at sige øjeblikkelig.

Sagsøgte Lorentzen har forklaret, at han kørte i jævnt Trav i den højre Side af Vejen og opdagede først Niensens Motorkøretøj, da han var lige udfør det efter at have passeret den foran »Tusculum«s Garage værende Række Træer, af hvilke et eller flere groede buskagtigt udover Vejkanten og skjulte Overblikket over denne. Naar Sammenstødet skete, mener han, at dette skyldtes, at Nielsen ikke gav noget Advarselssignal, da han saa ham, hvilket vilde have faaet ham til at holde tilbage.

Sagsøgeren Jarset forklarer nogenlunde i Overensstemmelse med Sagsøgte Lorentzen om de nærmere Omstændigheder ved Ulykken.

Hvor Sammenstødet nøjagtigt skete er der nogen Uenighed om mellem Sagens Parter, men efter de fremkomne Vidneforklaringer om Motorkøretøjets Plads lige efter Sammenstødet maa det nærmest antages at være sket lige efter, at Hestekøretøjet havde passeret Træerne udfør »Tusculum«s Garage.

Efter alt det foreliggende har de 2 Køretøjer efter Opmaaling af Vejens Bredde haft Plads til at passere hinanden paa Sammenstødsstedet, hvad enten dette antages at være lige udfør de ofte omtalte Træer eller lidt efter disse. Motorkøretøjet har derhos kørt helt ud i højre Side af Vejbanen og saa langsomt, at det kunde standse øjeblikkeligt, og da Vejen var frit overskuelig fremefter, findes der ikke under de foreliggende Omstændigheder at have været tilstrækkelig Anledning for Nielsen til at standse helt eller give Signal.

Efter alt det oplyste har Lorentzen udvist grov Uagtsomhed ved sin Kørsel, idet han dels har kørt for hurtigt paa det paagældende Vestykke, som det paa Grund af Træerne udfør Garagen var vanskeligt for ham at overse, og dels ikke har holdt sin Vogn tilstrækkelig til højre, men har ladet den komme ind over Midten af Vejen uden at have sin Opmærksomhed tilstrækkelig henvendt paa modgaaende Færdsel.

Derimod findes Nielsen ikke at have udvist Mangel paa Agtpagivenhed.

Herefter findes Ulykken alene at være forvoldt ved det af Lorentzen udviste Forhold og Jarsets Paastand om, at der tilkendes ham

Erstatning hos Lorentzen vil herefter være at tage til Følge, saaledes at Erstatningsbeløbet efter samtlige foreliggende Omstændigheder findes at kunne ansættes til ialt 12 000 Kr med Renter som paastaet. Nielsen vil derimod være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes forsaavidt angaar det af Jarset mod Nielsen anlagte Søgmaal at burde ophæves, medens Lorentzen for sit Vedkommende findes at burde betale disse efter Reglerne for benefice-rede Sager — dog kun i Forhold til det tilkendte Beløb — og herunder til den for Jarset beskikkede Sagfører, Overretssagfører Otto Bing, 150 Kr i Salær og 108 Kr 60 Øre i Godtgørelse for Udlæg.

---

Fredag den 18 Maj.

Nr 38/1928. Aktieselskabet Dampskibsselskabet »Atalanta«  
(Geltling)  
mod  
Styrmænd **M Simonsen** (Thamsen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at betale Indstævnte Tillægshyre.

Sø- og Handelsrettens Dom af 20 Januar 1928: De Sagsøgte, A/S Dampskibsselskabet »Atalanta« ved dets korresponderende Redere E & H Nissen, bør til Sagsøgeren, Styrmænd M Simonsen betale 365 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 3 December 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 50 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Den omstridte Bestemmelse i Sømandslovens § 32 findes efter Bestemmelsens Forhistorie og efter det Formaals, den maa antages at have tilsigtet, at maatte forstaas saaledes, at det afgørende er, om Paamønstringen har fundet Sted i Europa. Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand kunne stadfæstes. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Dampskibsselskabet »Atalanta«, til Indstævnte, Styrmænd M Simonsen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 6 Februar 1926 blev Sagsøgeren, Styrmand M Simonsen, Løgstør, i Rotterdam paamønstreret det de Sagsøgte A/S Dampskibsselskabet »Atalanta« tilhørende S/S »Sierra Leone« for en Rejse fra Rotterdam til New York og videre. Den 28 April 1926 blev han efter et Ulykkestilfælde afmønstreret i Beaumont i Amerika, hvor han blev indlagt paa Hospitalet. Rederiet har senere betalt hans Hospitalsophold og en Maanedes ekstra Hyre, men Sagsøgeren gør gældende, at han i Henhold til Sømandslovens § 32 har Krav paa Tillægshyre for to Maaneder, og han har derfor under nærværende Sag sagsøgt A/S Dampskibsselskabet »Atalanta« ved dets korresponderende Redere, E & H Nissen, og paa-staaet sig tilkendt en Maanedes Hyre 365 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 3 December 1927, til Betaling sker.

Sagsøgeren har nærmere henvist til, at han, der er dansk, er paamønstreret i Europa og paa Grund af Sygdom afmønstreret i Amerika. Sø- og Handelsretten har i en Dom afsagt den 22 Februar 1927 fastslaaet, at der under Omstændigheder som de foreliggende tilkommer Sømanden Tillægshyre efter Sømandslovens § 32, 1 Stk, og Sagsøgeren henholder sig hertil.

De Sagsøgte har paa-staaet sig frifundet, idet de gør gældende, at Skibet, da Sagsøgeren blev paamønstreret, ikke anvendtes i europæisk Fart, men gik direkte fra Rotterdam til New York. Betingelserne for Tillægshyre efter Sømandslovens § 32 foreligger efter de Sagsøgte Mening derfor ikke.

Retten maa henholde sig til sine Udtalelser i den fornævnte Dom af 22 Februar 1927, hvorefter det afgørende findes at maatte være, om Sømanden er paamønstreret i Europa, men afmønstreret udenfor Europa. Herefter vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, saaledes at Sagens Omkostninger fastsættes til 50 Kr.

Nr 363/1927. Aktieselskabet **Carl M Cohrs Sølvvarefabriker**  
(Møller)

m o d

Aktieselskabet **Fredericia Sølvindustri** og Direktør **Hans Peter Thomsen** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Ansvar for Efterligning af et af Appellanten indregistreret Mønster.

Vestre Landsrets Dom af 8 Oktober 1927: De Sagsøgte, A/S Fredericia Sølvindustri, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Carl M Cohrs Sølvvarefabriker, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 200 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er der fremlagt forskellige Erklæringer afgivne bl a af Københavns Guldsmedelaug, Jysk Guld-

smedeforening, Det kgl Akademi for de skønne Kunster og Direktøren for Kunstindustrimuseet.

Efter alt, hvad der foreligger, findes det for Aktieselskabet Fredericia Sølvindustri registrerede Mønster trods nogle Forskelligheder at maatte stemples som en Efterligning af det Mønster, som Appellanten havde faaet registreret. Herefter vil Fredericia Sølvindustri være at dømme til at betale en Erstatning, der findes at kunne bestemmes til 2000 Kroner, hvorhos den for Fredericia Sølvindustri stedfundne Registrering i Henhold til Lov Nr 107 af 1 April 1905 § 26 vil være at erklære virkningsløs. Endvidere vil Direktør Hans Peter Thomsen i Medfør af nævnte Lovs § 26 være at anse med en Bøde paa 200 Kroner, som vil være at tillægge Fredericia Købstads Kæmnerkasse.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte Aktieselskabet Fredericia Sølvindustri bør til Appellanten, Aktieselskabet Carl M Cohrs Sølvvarefabriker, betale 2000 Kroner. Den for nævnte Indstævnte stedfundne Registrering bør være virkningsløs. Indstævnte Direktør Hans Peter Thomsen bør til Fredericia Købstads Kæmnerkasse bøde 200 Kroner. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret betaler de to Indstævnte, een for begge og begge for een, til Appellanten med 500 Kroner.

Det Appellanten tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 24 Januar 1924 erholdt Sagsøgerne, A/S Carl M Cohrs Sølvvarefabriker i Fredericia, for et Tidsrum af 6 Aar indregistreret i Henhold til Lov Nr 107 af 1 April 1905 forskellige Mønstre som Forbillede for Forside til Skafter til Skeer og Gafler m v. Den 23 November 1926 fik de Sagsøgte, A/S Fredericia Sølvindustri, ligeledes i Fredericia, paa lignende Maade indregistreret et af dem frembragt Mønster for Skafter til Skeer og Gafler. Idet Sagsøgerne har anbragt, at det for de Sagsøgte indregistrerede Mønster, der af dem benævnes »Eva-Mønstret«, er en Efterligning af det af de for Sagsøgerne registrerede Mønstre, der benævnes »Alexandra-Mønstret«, og at deres Mønsteret saaledes er krænkert ved de Sagsøgtes Benyttelse af »Eva-Mønstret« til Salgsvarer, har de derpaa under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale Sagsøgerne en Erstatning efter Rettens Skøn — dog ikke over 5000 Kr — hvorhos de yderligere har nedlagt Paastand om, at den om-

meldte for de Sagsøgte skete Registrering kendes virkningsløs i Henhold til den nævnte Lovs § 28, samt at det sagsøgte Selskabs administrerende Direktør Hans Peter Thomsen anses med Bødestraf efter samme Lovs § 26.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne gjort gældende, at Ligheden mellem de to Mønstre er saa væsenlig, at de let forveksles, hvorved de navnlig har anført, at Hovedmotivet i begge Mønstre er et stiliseret Agern med Bægerblade. Sagsøgerne har derhos fremlagt en Erklæring af 7 Maj 1927 fra Foreningen for Kunsthåndværk i København, hvori det bl a hedder, at Skeernes Komposition, betragtet som Helhed, er den samme, at det for Skeernes hele Komposition afgørende Led, nemlig Midtpartiet, har samme Længdedimensioner, samt at, hvad Detaillerne angaar, fremtræder det ornamentale Hovedmotiv paa de Sagsøgte Ske, nemlig den stiliserede Frugt med sine Bægerblade, tydeligt som en ændret Gengivelse af det samme Motiv paa Sagsøgernes Ske.

Under Sagen er der paa Foranledning af de Sagsøgte optaget en Syns- og Skønsforretning, hvorunder de udmeldte Mænd har udtalt, at de to Mønstre ikke i Handel kan forveksles med hinanden.

Selvom de Sagsøgte, der intet nærmere har oplyst om, paa hvilket Grundlag deres Mønster er udarbejdet, maatte have benyttet Sagsøgernes »Alexandra-Mønster« som Forbillede ved Udarbejdelsen af »Eva-Mønstreet«, finder Retten, at der uanset Lighedspunkter — navnlig i Hovedmotivet — imellem de paagældende Skeer, af hvilke Eksemplarer har været fremlagt for Retten, dog er en saadan Forskel mellem Skeerne, at det ikke vil kunne statueres, at »Eva-Mønstreet« fremtræder som en Efterligning af »Alexandra-Mønstreet«. I denne Henseende fremhæves navnlig, at der i Hovedmotivet paa »Eva-Mønstreet« indeholdes et liggende stort »E«, der ikke findes paa »Alexandra-Mønstreet«, selv om dettes Bægerblade noget nærmer sig til Formen af dette Bogstav, at samtlige de øvrige Detailler er helt forskellige, samt at Helhedsindtrykket som Følge heraf og paa Grund af Mellemstykkets helt igennem afvigende Karakter og Form fremtræder ganske forskelligt.

Herefter vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Sagsøgte med 200 Kr.

---

Tirsdag den 22 Maj.

Nr 294/1926. Grosserer **L Ib Petersen** (Cohn)

mod

Malmester **Th Jørgensen** (Holtens-Bechtolsheim),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at betale Erstatning for Skade tilføjet nogle Appellanten tilhørende i Indstævntes Lokaler beboende Maskiner ved en Brand.

Østre Landsrets Dom af 30 Oktober 1926: Sagsøgte, Malermester Th Jørgensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Grosserer L Ib Petersen, i denne Sag fri at være. Grosserer Petersen bør til Malermester Jørgensen betale 377 Kr og denne Sags Omkostninger med 400 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at Indstævnte dømmes til at betale ham 30 198 Kroner med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og i det de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer L Ib Petersen, til Indstævnte, Malermester Th Jørgensen, med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lejekontrakt af 31 Maj 1924 udlejede Ejeren af Kvistgaard Fabriker — i hvilke der da af Ejeren dreves et Savværk og tidligere endvidere havde været drevet dels en Træskofabrik, dels en Gummifabrik —, Malermester Th Jørgensen, til Grosserer L Ib Petersen en Del af Fabrikens Lokaler, og Petersen, der havde erhvervet de i Lokalerne henstaaende til Træskofabrikationen og til Gummifabriken tidligere benyttede Maskiner m v, havde derefter disse Maskiner m v henstaaende i det lejede, uden at han imidlertid gjorde Brug af dem.

Den 21 August 1925 opstod der Brand i den Del af Fabrikernes Bygninger, hvori Savværket dreves, og idet Ilden bredte sig, blev de Petersen tilhørende Maskiner efter hans Anbringende helt eller delvis ødelagt.

Det er ikke ved de i Anledning af Branden foretagne Undersøgelser fastslaaet, hvad Aarsagen dertil har været, idet det dog maa antages i nogen Grad sandsynliggjort, at Ilden er opstaaet ved Antændelse af Spaaner, som havde ligget i umiddelbar Nærhed af Dampkedlen. Ved Undersøgelsen blev det derimod konstateret, at der havde foreligget Overtrædelse af Bekendtgørelse Nr 648 af 15 December 1919 om Tilsynet med Dampkedler paa Landjorden § 36, Punkt 17 — hvorefter der paa og omkring Kedlen altid skal være ryddeligt, rent og ordentligt — og Punkt 18 — hvorefter Brændslet i Kedelrummet skal være beskyttet mod



Antændelse — og i denne Anledning har Jørgensen inden Retten vedtaget at erlægge en Statskassen tilfaldende Bøde af 40 Kr.

Idet Petersen har anbragt, at Jørgensen ved ikke at have paaset Overholdelsen af de Regler, der er fastsat for Indretningen af vedkommende Arbejdssted, maa være ham ansvarlig for den Ødelæggelse af de ham tilhørende Maskiner, som Branden har medført, har han under denne Sag paastaet Jørgensen tilpligtet at erstatte ham den ham paaførte Skade, som han har opgjort til Kr 43 825 tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Sagens Anlæg, den 16 August d A.

Jørgensen paastaar sig frifundet. Han har derhos tingfæstet et Modkrav paa Petersen, stort 377 Kr, der udgør hans Omkostninger ved, at han, da Petersen trods dertil paatagen Forpligtelse ikke senest den 1 Juni d A havde bortfjernet Maskinerne, selv ved Fogden har ladet dem fjerne.

Petersen har erkendt Rigtigheden af dette Modkrav.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Jørgensen i første Række gjort gældende, at han ikke paa saadan Maade er ansvarlig for Branden, at han derved kan have paadraget sig noget Erstatningsansvar overfor Petersen. Yderligere har han hævdet, at ethvert Mellemværende Parterne imellem i al Fald er afgjort ved en af dem indgaaet Overenskomst af 8 December 1925, og endelig har han anført, at Petersen ikke har lidt nogen Skade ved Branden.

Som ovenfor bemærket er det ikke godtgjort, af hvilken Aarsag Branden er opstaaet. Da det saaledes end ikke er godtgjort, at Jørgensen ved Tilsidesættelse af almindelig Forsigtighed har forarsaget Branden, og idet navnlig den Omstændighed, at Jørgensen har overtraadt de ovennævnte præventive Bestemmelser i Bekendtgørelsen af 15 December 1919 og mulig — hvad Petersen hævder, at han har gjort — tillige andre præventive Bestemmelser, ikke kan medføre, at han kan anses ansvarlig for selve Branden, maa det allerede af denne Grund statueres, at han ikke er pligtig at yde Petersen Erstatning i den heromhandlede Anledning, og han vil saaledes være at frifinde for Petersens Tiltale i denne Sag.

Forsaavidt det af Jørgensen tingfæstede Modkrav angaar, vil Petersen være at dømme overensstemmende med den nedlagte Paastand.

Sagens Omkostninger findes Petersen at burde godtgøre Jørgensen med 400 Kr.

---

Nr 270/1927. Smedemester **P A Østergaard** (Bruun)

m o d

Smedemester **Chr Andersen** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Misligholdelse af en Købekontrakt.

Vestre Landsrets Dom af 23 Maj 1927: Sagsøgte, Smedemester Chr Andersen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Smedemester P A

Østergaard, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 150 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Smedemester P A Østergaard, til Indstævnte, Smedemester Chr Andersen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 14 Juni 1920 blev der mellem Sagsøgeren, Smedemester P A Østergaard i Hobro, og Sagsøgte, Smedemester Chr Andersen, sammesteds, indgaaet en Købekontrakt, hvorved Sagsøgte solgte den af ham drevne Smedeforretning i Hobro tillige med forskelligt i Købekontrakten nærmere specificeret Værktøj, hvis Værdi ved en den 9 Marts og den 7 April 1926 afholdt Syns- og Skønsforretning er anslaaet til 3980 Kr, til Sagsøgeren for en Pris af 6000 Kr. I Købekontraktens Post 5 hedder det:

»I Overdragelsen er endvidere indbefattet Lejeret til Værksted, Beslagskur, Lagerrum, Vognport og Gaardsplads i Sælgerens Ejendom uopsigelig i 5 Aar fra Oktober Flyttedag 1920 at regne for en aarlig Leje af 600 Kr, skriver seks Hundrede Kroner, der betales kvartalsvis forud hver 15 Juli, Oktober Flyttedag, 15 Januar og April Flyttedag, 1ste Gang den 15 Juli d A for Tiden til Oktober Flyttedag d A, naar de fem Aar er forløbet og Forholdet ikke ophører vedvarer Lejemaalet med 1 Aars Opsigelse fra hver af Siderne til en April eller Oktober Flyttedag.

Dersom Køberen sælger sin Forretning kan han uden Ejerens Samtykke overdrage denne Lejeret til Køberen paa samme Betingelser som forannævnt. — — —«

og i dens Post 7:

»Sælgeren har ikke Ret til saalænge nærværende Kontrakt overholdes og er i Kraft at drive Smedeforretning eller dermed konkurrerende Virksomhed i Hobro eller i en Afstand af 8 km derfra.«

Sagsøgte opsigte Lejemaalet til Oktober Flyttedag 1925, hvorefter Sagsøgeren flyttede til andre Lokaler i Hobro, hvor han fortsatte sin Virksomhed, medens Sagsøgte paany begyndte at drive Smedeforret-

ning fra det tidligere til Sagsøgeren udlejede Værksted.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at Sagsøgtes Genoptagelse af sin Smedevirksomhed maa betragtes som en Misligholdelse af Købekontraktens Post 7, og at Sagsøgte derved har paaført ham et Tab, som han anslaaer til 5000 Kr, har han under nærværende Sag søgt Sagsøgte til at betale ham dette Beløb tillige med Renter deraf 5 pCt p a fra den 16 September 1926, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har pastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anført, at den fornævnte Bestemmelse maa forstaas saaledes, at den afskærer Sagsøgte fra at drive Smedeforretning i Hobro og indtil 8 km derfra, saalænge Sagsøgeren udøver samme Næring i Hobro.

Heri vil der ikke kunne gives Sagsøgeren Medhold, idet Ordene: »saalænge nærværende Kontrakt overholdes og er i Kraft« ikke vel lader sig forene med den af Sagsøgeren hævdede Forstaaelse, men nærmest synes at sigte til det indgaaede Lejemaal, hvilket bestyrkes ved, at Smedemester Hans Christian Petersen af Langaa, der af Parterne blev benyttet som Kommissionær ved Handlens Indgaaelse, som Vidne har forklaret, at Sagsøgeren købte Sagsøgtes Forretning for den Tid, han havde lejet hans Ejendom. Da Bestemmelsen herefter maa antages alene at have haft til Formaal at forbyde Sagsøgte at konkurrere med Sagsøgeren, saalænge denne var Lejer af Sagsøgtes Lokaler, har Sagsøgte ikke ved Genoptagelse af sin Smedevirksomhed gjort sig skyldig i noget til Erstatning forpligtende Forhold overfor Sagsøgeren, og Sagsøgte vil derfor være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde betale Sagsøgte med 150 Kr.

---

O n s d a g d e n 2 3 M a j .

Nr 133/1927. Læder- og Hudehandler **J Chr Hansen** (Kemp)  
m o d  
**Firmaet Ludv Dellheim & Co** (Meyer),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at annullere en Handel om et Parti Huder.

Vestres Landsrets Dom af 25 Februar 1927: Sagsøgte, Læder- og Hudehandler J Chr Hansen, bør til Sagsøgerne, Firmaet Ludvig Dellheim & Co, betale 1440 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra

---

Færdig fra Trykkeriet den 6 Juni 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 11.

---

---

Onsdag den 23 Maj.

den 24 September 1926, indtil Betaling sker, og Sagsomkostninger 300 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Som nævnt i Dommen har Appellanten ikke gjort Skridt til at opfylde Slutsedlens Bestemmelser om, at Huderne skulde leveres frit Banevogn Ribe. Det bemærkes derhos, at der i Skrivelser af 18 August 1926 indeholdtes et Tilbud om Betaling gennem Bank mod Fragtbrevsduplikat, et Tilbud, der efter Omstændighederne maa siges at have været fyldestgørende. Herefter har Appellanten ikke været berettiget til at træde tilbage fra Handlen, og Dommen vil som Følge heraf efter Indstævntes Paa-stand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

## Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Læder- og Hudehandler J Chr Hansen, til Indstævnte, Firmaet Ludvig Dellheim & Co, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 5 August 1926 solgte Sagsøgte, Læder- og Hudehandler J Chr Hansen i Ribe, ved en Repræsentant i København, P Nissen-Hansen, til Sagsøgerne, Firmaet Ludvig Dellheim & Co i København, ca 300 Stk svære, originale Kohuder, hvidsaltede og auktionsbehandlede til en Pris af 80 Øre pr kg fersk Vægt, frit Banevogn i Ribe, at modtage i Løbet af

10—14 Dage og betalbar netto kontant ved Modtagelsen. Den 14 s M kom Sagsøgernes Repræsentant J Andreasen til Ribe og besaa da enkelte af de købte Huder, hvorhos han modtog Vægtspecifikation over Huderne. Under 18 August 1926 tilstillede Nissen-Hansen paa Foranledning af Sagsøgerne Sagsøgte en Skrivelse, hvori han anmodede Sagsøgte om at afsende de købte Huder. Da Sagsøgte imidlertid ikke afsendte Huderne, har Sagsøgerne derpaa under nærværende Sag paaستااet Sagsøgte tilpligtet at betale i Erstatning for Handlens Ikke-Opfyldelse 1440 Kr tilligemed Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 24 September 1926, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte gjort gældende, at da Sagsøgerne efter de foranførte Handelsvilkaar skulde modtage Huderne i Ribe, maatte de være pligtige at lade en Repræsentant møde i Ribe senest den 19 August for paa deres Vegne at besigtige Huderne og modtage dem. Den Omstændighed, at Sagsøgerne efter Andreasens Besøg i Ribe mulig for deres Vedkommende vilde give Afkald paa den omhandlede Modtagelse, kan efter Sagsøgtes videre Anbringende ikke betage ham hans Ret til at kræve Modtagelsen, som kunde blive af Betydning for ham derved, at den afskar senere Indsigelser. Som Følge heraf maatte Sagsøgte, der paa Grund af Bortrejse først den 20 August modtog Nissen Hansens Brev af 18 s M og saaledes ikke inden Modtagelsestidens Udløb kunde komme i Forbindelse med Sagsøgerne, være berettiget til at træde tilbage fra Handlen.

Efter Handelsvilkaarene findes nu Sagsøgte, der, som ogsaa af ham erkendt, skulde sørge for Betaling af Jærnbanevogn, at have været pligtig inden Udløbet af de 14 Dage at foretage saadan Bestilling og give Sagsøgerne Meddelelse herom. Da det er uomtvistet, at Bestilling af Jærnbanevogn ikke er sket, har Sagsøgerne allerede af denne Grund ikke kunnet være pligtige at gøre Skridt til at modtage Varerne i Ribe, og Sagsøgte har saaledes uden Føje hævet Handlen.

Herefter, samt da Sagsøgte ikke har rejst særskilt Indsigelse mod Størrelsen af det indsøgte Beløb, vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 300 Kr.

---

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 44/1928 (**Rigsadvokaten mod Svend Erik Andersen**) blev Tiltalte for uterligt Forhold anset i Medfør af Strfl § 176, jfr § 173, disse §§ tildels sammenholdt med § 46 og i det hele med § 37 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

---

Torsdag den 24 Maj.

Nr 79/1928.     Ingeniør **Jean Charles Valdemar Krayenbühl**  
paakærer

Østre Landsrets Kendelse af 24 Marts 1928.

Den paakærede Kendelse er saalydende:

Under nærværende Sag har Ingeniør Jean Charles Valdemar Krayenbühl fremsat Begæring om Ophævelse af det over ham afsagte Umyndiggørelsesdekret.

Da det under Sagen oplyste imidlertid findes ikke at give Føje til at tage denne Begæring til Følge,

bestemmes:

Ovennævnte Begæring kan ikke tages til Følge.

### Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse

I Henhold til de i den paakærede, af Østre Landsret afsagte Kendelse anførte Grunde

bestemmes:

Landsrettens Kendelse bør ved Magt at stande.

Fredag den 25 Maj.

Nr 63/1928.     Rigsadvokaten  
mod  
**Charles Emil Christensen.**  
der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 15 Februar 1928: De Tiltalte Peter Rudolf Hansen, Charles Emil Christensen, Edvard Carl Christian Hansen og Elof Johannes Jensen bør straffes, de tre førstnævnte med Forbedringshusarbejde, Peter Rudolf Hansen i 3 Aar, Christensen og Edvard Carl Christian Hansen hver især i 1 Aar, og Jensen med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. De Tiltalte Peter Rudolf Hansen, Christensen og Edvard Carl Christian Hansen og Jensen bør derhos een for alle og alle for een betale Sagens Omkostninger, dog at de Tiltalte Christensen, Edvard Carl Christian Hansen og Jensen hver for sig ikke udreder udover  $\frac{1}{4}$  af Omkostningernes samlede Beløb, og at de Tiltalte Peter Rudolf Hansen, Christensen, Edvard Carl Christian Hansen og Jensen hver for sig betaler i Salær til de for dem for Landsretten beskikkede Sagførere, henholdsvis Overretssagfører Byrdal 150 Kr, Lem-

ming 150 Kr, Repsdorph 100 Kr og Lachmann 100 Kr. Tiltalte Peter Rudolf Hansen bør betale i Erstatning til Gaardejer Valentin R Brinth 4000 Kr og til Ingeniør Bjørn Bjørnson 5000 Kr. De Tiltalte Peter Rudolf Hansen og Christensen bør derhos een for begge og begge for een betale i Erstatning til Musikdirektør Henrik Clausen 5000 Kr. De idømte Erstatninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte Christensen, dels af det offentlige for denne Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt angaar Tiltalte Christensen, anførte Grunde vil den, saavidt paaanket er, være at stadfæste, dog at Straffetiden for Tiltalte findes at burde forlænges til 18 Maaneder.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Tiltalte Charles Emil Christensen bestemmes til 18 Maaneder. I Salær for Højesteret betaler nævnte Tiltalte til Højesteretssagfører Fich 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen har været foretaget dels ved Københavns Byrets 3die Afdeling (227/26), dels ved samme Rets 5te Afdeling ( $\frac{138}{27}^a$ ,  $\frac{138}{27}^b$ ) tiltales Peter Rudolf Hansen i Henhold til Anklageskrift af 24 Juni 1927 til at lide Straf:

I Henhold til Anklageskrift af 11 Januar 1928 tiltales endvidere fornævnte Peter Rudolf Hansen samt Charles Emil Christensen, Edvard Carl Christian Hansen og Elob Johannes Jensen til at lide Straf:

#### I.

Tiltalte Peter Rudolf Hansen:

a) principalt for Bedrageri efter Straffelovens § 251 for i den Hensigt ulovligt at forbruge det paagældende Beløb svigagtigt den 27 April 1927 at have formaaet Ingeniør Bjørn Bjørnson til hos sig at deponere 5000 Kr i Anledning af et mellem dem samme Dag oprettet Kompagniskab til Udnyttelse af de af Tiltalte P R Hansen »erhvervede Opfindelser af Konserveringsmidler til Fødevarer«, idet Tiltalte Hansen svigagtigt gav det Udseende af, at de Aktiver, han indskød i Kompagniskabet, derunder som Depositum 5000 Kr Aktier i »Østerbros Fisk- og Vildtforretning«, var af betydelig Værdi, medens de i Virkeligheden var saa godt

som værdiløse, og for derpaa til egen Fordel ulovligt at have forbrugt de af Bjørnson deponerede 5000 Kr;

b) subsidiært for Bedrageri efter Straffelovens § 253 for svigagtigt til egen Fordel at have forbrugt ovennævnte 5000 Kr, der var deponerede af Bjørnson;

## II.

Tiltalte Charles Emil Christensen og Tiltalte Peter Rudolf Hansen for Bedrageri efter Straffelovens §§ 251 og 253 ved, at Tiltalte Christensen, i Forstaaelse med Tiltalte Hansen, den 21 Juni 1927 svigagtigt ved urigtige Foregivender formaaede Musikdirektør Henrik Clausen til at indgaa Interessentskabskontrakt med sig om Eneforhandlingen af »Danish Preserving Company's Preserveringssalte samt Essenser«, og i den Anledning udbetale sig 5000 Kr, uagtet Christensen og Hansen var klar over, at 1) Foretagendet var Svindel og ikke vilde kunne give noget Udbytte, og idet Christensen dels urigtigt 2) angav, at han mod kontant Betaling af 10 000 Kr af Hansen havde faaet overdraget Forhandlingsretten til de nævnte Præservingssalte, dels under Forevisning af gamle Ordresedler urigtigt 3) gav det Udseende af, at det drejede sig om en meget salgbar Vare, og dels gav 4) Clausen Sikkerhed i ca 73 Kasser Tobak, for hvilke Tiltalte Christensen opgav en Værdi af 4500 Kr, medens det nævnte Parti Tobak var langt mindre værd;

## III.

— — — — —  
Tiltalte Peter Rudolf Hansen er født den 21 Maj 1887 og tidligere ifølge Dom anset bli ved Københavns Kriminal- og Politirets Dom af 19 Oktober 1909 efter Straffelovens § 248 betingelsesvis med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 30 Dage og senest ved Københavns Byrets Dom af 19 Juli 1923 efter Straffelovens § 101, jfr § 100, med en Bøde til Statskassen paa 40 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 4 Dage.

I Aarene 1921—27 har der 5 Gange været indledet Undersøgelse mod Tiltalte angaaende Bedrageri, men samtlige Sager sluttedes uden Tiltale.

Tiltalte Christensen er født den 27 Marts 1872 og tidligere anset:

ved Højesterets Dom af 18 Marts 1909 efter Straffelovens § 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage,

ved Højesterets Dom af 12 April 1920 efter Straffelovens § 228, jfr Lov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage, og senest

ved Østre Landsrets Dom af 30 Juni 1924 efter Straffelovens § 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

— — — — —  
ad Anklageskrift af 11 Januar 1928, I og II.

Tiltalte Hansen har med Hensyn til det Selskab »Danish Preserving Co«, for hvilket han var Direktør, og som efter hans Opgivende havde Kontor og Lokaler i Ejendommen Silkeborggade Nr 14, nærmere forklaret følgende: Selskabet, der var uanmeldt, var baseret paa Fremstillingen af Konserveringsmidler til Fødevarer efter nogle af ham erhvervede Recepter, der var hans Fabrikshemmelighed. I 1923 var han kommet i Forbindelse med en Mand ved Navn Fr Suenson, der var Indehaver



af disse Recepter, de indgik da et Kompagniskab under Navn af Fr Suenson & Co, idet Suenson i Selskabet indskød de nævnte Recepter, Tiltalte sit Arbejde. Konserveringsmidlerne bestod af forskellige Salte, der benævnedes som Washingsalt, Birmingham Pickle Salt og Birmingham Bacon Salt. Saltene blev i 1923 og 1924 demonstrerede for forskellige Slagtere, Fiskehandlere, en autoriseret Dyrslæge m fl, og disse afgav Erklæringer, hvorefter Saltene var vel egnede til at fjerne Slim og syrlig Lugt ved overhængt Kød, gammel Fisk m v. Ved et derefter, formentlig i 1924 foretaget Prøvesalg i 4 Uger, opnaaedes et særdeles gunstigt Resultat, ca 2500 Kr netto, og Tiltalte forment herefter, at Saltene var en fortrinlig Handelsvare med sikre Muligheder. Omkring 1925 enedes Tiltalte med Fr Suenson om, at denne skulde udtræde af Firmaet, saaledes at Tiltalte beholdt hele Forretningen, derunder Recepterne mod, at han kun kvitterede et Krav stort 25 000 Kr, som han havde paa Suenson; om denne Transaktion blev der oprettet et Dokument. Tiltalte var herefter alene Ejer af de fornævnte Rettigheder, men da han ikke selv havde Tid til at drive Forretningen, indgik han den 15 Maj 1926 Kontrakt med Firmaet Pontoppidan & Simonsen om i Forening at drive Forretning ved Fabrikation og Salg af »Birmingham Preserving Salte«. Firmaet skulde indbetale 3000 Kr, hvoraf straks blev betalt de 2000 Kr; Tiltalte udleverede da ogsaa Firmaet Varer for dette Beløb, men da Firmaet nægtede at betale de resterende 1000 Kr, afbrødes Forbindelsen. Tiltalte kom derefter gennem et af en norsk Ingeniør Bjørn B Bjørnson indrykket Avertissement om Kapitalanbringelse i Forbindelse med denne, og den 27 April 1927 indgik Parterne Kontrakt om Kompagniskab om Udnyttelsen af de af Tiltalte erhvervede Opfindelser af Konserveringsmidler for Fødevarer. Efter Kontraktens § 2 skulde Ingeniør Bjørnson »til Sikkerhed for nærværende Kontraktsforhold« hos Tiltalte deponere 5000 Kr, medens Tiltalte hos Bjørnson skulde deponere Aktier i A/S »Østerbro Fisk-, Vildt- og Fjerkræslager«, Silkeborggade 14, hvilket ogsaa skete. Forinden Bjørnson, der skulde varetage den udenlandske Forretning, var kommet ud at rejse, henvendte imidlertid Tiltalte Charles Emil Christensen sig til Tiltalte Hansen for at købe Udnyttelsesretten af de nævnte Salte og nogle Preserveringssensenser for Skandinavien, og efter Forhandlinger enedes man foreløbig — ved en den 4 Juni 1927 oprettet, af Bjørnson, men ikke af Tiltalte Hansen underskrevet Kontrakt — om, at Tiltalte Christensen for Erhvervelsen skulde betale 18 000 Kr i 2 Veksler paa 9000 Kr hver, men da Bjørnson ikke vilde gaa ind paa Tiltalte Hansens Anmodning om at diskontere den ene Veksel, skønt Tiltalte Christensen var villig til at give Sikkerhed i et ham tilhørende stort Tobakslager og en Automobil, og der saaledes var Uenighed mellem Kompagnonerne, afbrød Christensen Forhandlingerne. Som Følge af Uenigheden ophævedes derefter Kompagniskabet mellem Bjørnson og Tiltalte Hansen ved en Paategning af 10 Juni 1927 paa Kontrakten fra samme Dag. Tiltalte vilde, da han var fornærmet paa Bjørnson, ikke i Øjeblikket betale denne deponerede 5000 Kr tilbage, skønt han havde Pengene, og Bjørnson havde jo desuden Aktierne, der var mere end pari værd. Umiddelbart efter, at Bjørnson var traadt ud af Kontraktsforholdet, traadte Tiltalte Hansen og Tiltalte Christensen paany

i Forbindelse med hinanden, og ved en den 10 Juni 1927 oprettet Slutteddel overdrog Tiltalte Hansen som Direktør for Danish Preserving Company til Tiltalte Christensen, Tordenskjoldsgade 24 St Eneforhandlingen for Danmark af de nævnte Salte for 10 000 Kr, der betaltes kontant til Tiltalte Hansen af Tiltalte Christensen mod Kvittering af 10 Juni 1927. Samtidig bestilte Tiltalte Christensen hos Tiltalte Hansen et Parti af Varerne, hvilke Tiltalte Christensen ifølge Kvittering af 18 Juni 1927 ligeledes betalte Tiltalte Hansen kontant med 2770 Kr; en Del af disse Varer leveredes i Slutningen af Juni, medens Resten ikke var leveret, da Sagen kom op. Tiltalte Christensens Forklaring er, forsaavidt hans Forhold angaar, overensstemmende med Tiltalte Hansens ovenfor anførte Forklaring.

De af de Tiltalte i Sagen afgivne Erklæringer har paa saa godt som alle væsenlige Punkter enten været i høj Grad tilbageholdende eller fuldstændig usandfærdige.

Hvad selve Saltene angaar, er det i Erklæringen af 6 August 1927 fra Statsprøveanstalten udtalt, at der ikke i disses Sammensætning kan siges at ligge nogen Fabrikshemmelighed, da de bestaar af Blandinger af de i Konserveringstekniken almindelig anvendte Midler.

De foran ommeldte Erklæringer om Saltenes Brugbarhed, der tildels var ret gunstige om end gennemgaaende uden virkelig Betydning, er ved Afhøringer under Sagen for Størstedelen afsvækkede, og det fremgaar i ethvert Tilfælde af Sagen, at der ikke er eller har været noget Marked af Betydning for Varerne. Tiltalte Hansen har da ogsaa maattet indrømme, at han overhovedet kun 3 Gange har fremstillet de ovennævnte Salte, nemlig dels ved det ovenfor ommeldte Prøvesalg, som han selv vil have foretaget, men hvis gunstige Resultat maa anses som opdigtet, dels ved den ovennævnte Leverance til Firmaet Pontopidan & Simonsen, dels endelig ved Leverancen til Tiltalte Christensen. Der var saaledes ikke nogen i Gang værende Forretning, og der var, da Sagen kom op, ej heller noget Lager hos Tiltalte Hansen udover ca 80 Pund i Daaser af færdige Produkter og 6 Sække almindelig Salt; ejheller forefandtes Destillationsapparat eller andre Maskiner — disse var efter Tiltalte Hansens Udtalelser flyttet andetsteds hen, uden at han dog vilde angive hvor.

Det er dernæst saavel af en Agent Monies, der havde virket for Tiltalte Hansen i 1924, som af ovennævnte Simonsen udtalt, at Saltene var meget vanskelige at afhænde, ligesom der under Sagen er fremskaffet Udtalelser fra en Række af Tiltalte Hansens tidligere Kunder, der alle har udtalt, at Saltene var ubrugelige, og at de derfor ikke gjorde yderligere Køb. Der er derfor ingen Tvivl om, at Tiltalte Hansen har været fuldstændig klar over, at Recepterne til Saltene var ganske værdiløse, hvilket ogsaa maa antages at have været den sande Grund til, at han ikke beskæftigede sig yderligere med Forretningen. Det maa dernæst bli ved Agent Monies Vidneforklaring anses godtgjort, at Personen Fr Suenson er en opdigtet Person, at Firmaets Adresse Olfert Fischersgade 5 var erhvervet derved, at Tiltalte betalte en Handlende 15 Kr om Maaneden for at give Tilladelse til, at Firmaet benyttede hans Adresse, og at det eller de Dokumenter, hvorefter Retten til Saltene er

overgaaet til Tiltalte Hansen for et stort Beløb, er udfærdiget af denne selv alene for ved Fremvisningen af dem hos andre at vække Tiltro til, at Recepterne havde en betydelig Værdi, og det er netop ogsaa saaledes, Tiltalte Hansen har forholdt sig overfor Firmaet Pontoppidan & Simonsen og overfor Ingeniør Bjørnson, idet det fremgaa af Simonsens og Bjørnsens Vidneforklaringer, at Tiltalte Hansen har forevist dem Dokumenter udvisende, at han selv havde betalt 10 000 Kr eller 15 000 Kr for Recepterne. Dokumentet eller Dokumenterne har intetsteds været til at finde. Endelig maa de tvende Tiltaltes Forklaringer om, at Tiltalte Christensen i Henhold til Slutsedlen af 21 Juni 1927 har betalt Tiltalte Hansen 10 000 Kr og desuden 2770 Kr for Varer, anses som aldeles usandfærdige; Tiltalte Christensen har erkendt, at han kun havde ringe Indtægter, og at han det sidste Aar i Skat kun har betalt ca 13 Kr halvaarlig, og han har med Hensyn til Spørgsmaalet, hvorfra han havde de nævnte Pengebeløb, alene udtalt, at han havde en Financier, hos hvem han kunde faa store Beløb, men hvis Navn han havde maattet sværge ikke at røbe. Det maa herefter antages, at de Tiltalte, da det paa det nævnte Tidspunkt maatte anses mere praktisk, at en ny Mand kom til at repræsentere Receptrettighederne i Stedet for Tiltalte Hansen, i fælles Interesse har foretaget den heromhandlede Transaktion for at sætte Tiltalte Christensen i Stand til at optræde som den, der havde givet et betydeligt Beløb for Recepterne, og for at han derved paa samme Maade som tidligere Tiltalte Hansen kunde narre andre til at indskyde Beløb i Forretningen, hvad ogsaa straks lykkedes overfor Musikdirektør Henrik Clausen, jfr nærmere Forhold II. Den ommeldte Transaktion er ogsaa derved mistænkelig, at Dokumenterne er oprettet af de Tiltalte uden Sagførermedhjælp, medens der baade ved Kontrakten med Bjørnson og med Clausen blev benyttet Sagførere, at Tiltalte Christensen, der under Forhandlingerne med Bjørnson efter Vidneforklaringerne optraadte som en meget forsigtig Mand, købte Retten til Eneforhandling af Preserveringsmidlerne uden i mindste Maade at sikre sig, at Tiltalte Hansen var effektiv forpligtet overfor ham til at fremstille og levere Varerne, samt at Tiltalte Christensen i hvert Fald har maattet erkende, at han i Virkeligheden slet ikke kendte noget nærmere til eller undersøgte Tiltalte Hansens hele Forhold med Hensyn til Recepterne, Fabrikationsvirksomheden m m. At de Tiltalte saaledes har handlet i Forstaaelse med hinanden fremgaa ogsaa bl a af deres Forhold under Forhandlingerne med Bjørnson og Tiltalte Hansen om Tiltalte Christensens paatænkte Køb. Under Forhandlingerne optraadte de, som om de ikke kendte hinanden, skønt de havde kendt hinanden i 4—5 Aar og hver for sig var vidende om, at den anden havde været sigtet for Bedrageri, idet de gensidig havde bragt Sagen ud af Verden for den anden ved at dække Skylden — ogsaa i Forholdet til Clausen nægtede Tiltalte Christensen, at Direktør for Danish Preserving Co, P R Hansen var identisk med Tiltalte Rudolf Hansen — under de nævnte Forhandlinger holdt Tiltalte Christensen bestemt paa kun at ville betale med Veksler, samt paa, at Tiltalte Hansen i de første Maaneder skulde forestaa Salget for ham, hvorfor Tiltalte Hansen forlangte at faa et særligt Vederlag og henstillede til Bjørnson at diskontere den ene Veksel paa

9000 Kr, og da Tiltalte Christensen tilbød Sikkerhed for Vekselbeløbet i et Parti Tobak og en Automobil, udtalte Tiltalte Hansen sig gunstigt om disse Sikkerheder, skønt han maatte være paa det rene med, at de kun havde ringe Værdi. Da Bjørnson imidlertid ikke fandt Sikkerheden god nok og derfor nægtede at diskontere Vekslen, mislykkedes dette fælles Forsøg fra de Tiltaltes Side paa at narre Bjørnson for 9000 Kr. Endelig kan det anføres, at Tiltalte Hansen i Tiltalte Christensens Forhold overfor Clausen har støttet Tiltalte Christensen, idet han har forklaret, at han af denne for 3500 Kr havde købt en mindre Del af et Parti Tobak, af hvilket en anden Del var givet Clausen i Sikkerhed, skønt Forholdet efter det oplyste er det, at hele Partiet højst havde en Værdi af 1000 Kr. Herefter vil Tiltalte Hansen være at anse som meddelagtig i det nedenfor anmeldte mod Henrik Clausen begaaede Bedrageri.

Med Hensyn til Forhold I bemærkes derhos særligt, at Tiltalte Hansen ogsaa har udvist Svig overfor Bjørnson derved, at han — formentlig for at gøre denne tryk for det af ham præsterede Depot, 5000 Kr konstant — gav ham i Sikkerhed 5000 Kr i Aktier i det fornævnte Aktieselskab, om hvilke Aktier Tiltalte maatte vide, at de var ganske værdiløse, idet Aktieselskabet laa stille, og dets eneste »Aktiv« var Lejretten til nogle Lokaler i Ejendommen Silkeborggade Nr 14, hvilke han havde fremlejet for nogle Hundrede Kroner aarligt samt Ret til Benyttelse af enkelte af Lokalerne, medens han selv — paa Aktieselskabets Vegne — for Lokalerne betalte en aarlig Leje af ca 1400 Kr. Det bemærkes, at Aktieselskabet var indregistreret med en Kapital, stor 5000 Kr; samtlige Aktier var saaledes i Tiltalte Hansens Besiddelse.

Det af Bjørnson deponerede Beløb, som Tiltalte Hansen ikke har fefunderet Bjørnson, maa, uanset hans Forklaring, at han havde det i Behold et Sted, anses som svigagtigt forbrugt af ham. For sit Forhold overfor Bjørnson vil han herefter være at anse efter Straffelovens § 251.

Med Hensyn til Forhold II bemærkes særligt, at Tiltalte Christensen, der fra 1 Juni 1927 havde lejet Ret til at benytte nogle Kontorlokaler i Tordenskjoldsgade Nr 24, omkring Midten af Juni 1927 annoncerede om Personer med Kapital, i hvilken Anledning Musikdirektør Henrik Clausen henvendte sig til ham. Der blev derefter den 21 Juni 1927 oprettet en Kontrakt mellem Tiltalte og Clausen, hvorefter de under Firma C Christensen & Co skulde drive Import- og Engrosforretning, og hvorefter de hver skulde indskyde 5000 Kr i Handelen til Køb af Eneretten til Forhandling af de oftnævnte Salte, hvorhos Tiltalte forpligtede sig til til enhver Tid at have et Lager liggende til en Indkøbspris af ca 2500 Kr, ved Paategning af 21 Juni 1927 paa Slutsedlen af 10 Juni 1927 overdrog Tiltalte dernæst den nævnte Eneforhandlingsret til Firmaet C Christensen & Co. Tiltalte gør nu gældende, at Clausen har misligholdt Kontrakten, bl a ved ikke at komme paa Kontoret til aftalt Tid, hvorfor han ikke har villet betale ham de indskudte Penge tilbage, førend han ved civilretlig Dom blev forpligtet dertil. Denne Tiltaltes Paastand er imidlertid fuldstændig i Strid med Sandheden, idet Clausen netop var nede paa Kontoret, men da han saa, at der ingen Varer var, og da han ikke kunde faa Oplysning hos Tiltalte om Sagernes Stilling, blev han

bange for, at han var blevet bedraget af Tiltalte, hvorfor han den 1 Juli 1927 indgav Anmeldelse mod Tiltalte for Bedrageri.

Efter hvad foran er anført har Tiltalte Christensen været vidende om, at Saltene og dermed den omhandlede Eneforhandlingsret var uden Værdi, og han har derfor ved Forevisning af de paagældende — efter det oplyste alene for at vildlede oprettede — Dokumenter svigagtig bevæget Clausen til at indbetale de 5000 Kr. Han har dernæst efter det oplyste, derunder Overretssagfører Ydes Vidneforklaring, netop da Clausen under Forhandlingerne blev betænkelig ved Sagen, forevist denne en stor Del Ordresedler, af hvilke Størsteparten var daterede Maj uden Angivelse af Aar, og derved givet Clausen Anledning til at tro, at Forretningen var i god Gang, samt udtalt, at noget af det første, Clausen skulde foretage sig, var at effektuere disse Ordre, og det var Fremvisningen af disse Ordresedler, der efter Clausens Forklaring slog Hovedet paa Sømmet i hans Overvejelser; Forholdet var imidlertid det, at Ordresedlerne, hvad ogsaa en Del af dem udviste, stammede fra 1924, hvorom Tiltalte Christensen ikke har kunnet være uvidende, og han har saaledes ogsaa herved udvist Svig overfor Clausen. Endelig har Tiltalte Christensen udvist Svig overfor Clausen derved, at han, da Clausen under Forhandlingerne om Kontraktens Oprettelse forlangte Sikkerhed for sit Indskud, gav ham Sikkerhed i Halvdelen af et Parti Tobak, som han havde beroende i Frihavnen, idet han angav Værdien af den stillede Sikkerhed til 4500 Kr eller dog i ethvert Fald til 3000 Kr, skønt han kort i Forvejen havde købt hele Partiet for 450 Kr kontant og med Forpligtelse til at betale resterende Lagerleje ca 600 Kr. Efter det oplyste har Partiet ligget paa Frihavnslageret ca 4—5 Aar, og hele Partiets Værdi er højest 1000 Kr. De ommeldte 5000 Kr maa anses som forbrugt af Tiltalte Christensen. Hans Forhold vil herefter være at henføre under Straffelovens § 251, og efter det ovenfor anførte vil Tiltalte Hansens Forhold under nærværende Punkt være at henføre under samme §.

Herefter vil de Tiltalte være at anse, Tiltalte Peter Rudolf Hansen efter Straffelovens §§ 224, 251 og 259, Tiltalte Christensen efter Straffelovens § 251, Tiltalte Edvard Carl Christian Hansen og Tiltalte Jensen efter Straffelovens §§ 224 og 259, efter Omstændighederne de Tiltalte Peter Rudolf Hansen, Christensen og Edvard Carl Christian Hansen med Forbedringshusarbejde, førstnævnte i 3 Aar, de to sidstnævnte hver især i 1 Aar, og Tiltalte Jensen med en Straf, der under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Overensstemmende med derom nedlagte Paastande vil Tiltalte Peter Rudolf Hansen derhos have at udrede i Erstatning til Gaardejer Valentin R Brinth 4000 Kr og til Ingeniør Bjørn Bjørnson 5000 Kr.

I Henhold til tilsvarende Paastand vil de Tiltalte Peter Rudolf Hansen og Christensen have in solidum at udrede i Erstatning til Musikdirektør Henrik Clausen 5000 Kr.

Nr 255/1927.     **Artist Edvard Nielsen Zamos (Meyer)**

mod

**Aktieselskabet Københavns Sommertivoli (F Bülow),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at annullere en Artistkontrakt.

Østre Landsrets Dom af 8 Juni 1927: De Sagsøgte, Aktieselskabet Københavns Sommertivoli, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Artist Edvard Nielsen Zamos, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgeren betale til de Sagsøgte med 150 Kr, hvilket Beløb vil være at udrede inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Artist Edvard Nielsen Zamos, til Indstævnte, Aktieselskabet Københavns Sommertivoli med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Artist Edvard Nielsen Zamos, paastaaet de Sagsøgte, A/S Københavns Sommertivoli, tilpligtet at betale ham i Erstatning for Kontraktsbrud et Beløb, stort 2016 Kr, tilligemed Renter heraf, 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 18 Maj 1927, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Sagens nærmere Omstændigheder er efter det under Sagen oplyste følgende:

Efter forudgaaende Aftale foreviste Sagsøgeren vistnok i December 1926 for Tivolis Direktør, Arkitekt Arne Petersen, et af ham konstrueret Artistnummer; ved denne Lejlighed var Lederen af Tivolis Plæneforestillinger, Direktør Peter Hoffland, til Stede. Nummeret bestod i, at Sagsøgeren bar paa Skuldrene et tragtformet Stativ, i hvis indre ringformede Bane først to Cyklister og derefter en Cyklist og en Motorcyklist samtidigt kørte omkring. Efter at Forevisningen var tilendebragt,

udtalte Direktør Petersen, at Sagsøgeren kunde faa Engagement til en Optræden paa Plænen i Tivoli i Maj eller Juni Maaned 1927, men at han maatte tale nærmere med Hoffland om Betingelserne. Sagsøgeren havde derefter en Samtale med Hoffland, der tilbød ham 1200 Kr for en Optræden i Tiden 7—31 Maj 1927, hvilket Tilbud Sagsøgeren modtog. Senere lod Sagsøgeren sig engagere til at forevise det paagældende Artistnummer ved et Karneval, som en Forening lod afholde i Tivolis Koncertsal vistnok i Begyndelsen af Marts Maaned 1927. Der indtraf imidlertid under Forevisningen et Uheld, der antagelig skyldtes en Fejl ved det af Sagsøgeren benyttede Materiel, saa at Nummeret ikke kunde gennemføres. Tivolis Direktion, der erholdt Meddelelse om Uheldet, blev nu betænkelig ved at lade Sagsøgeren optræde ved Plæneforestillingerne, saa meget mere som Tivolis Inspektør overfor Direktionen udtalte, at han ansaa Nummeret for ikke tilstrækkelig prøvet og forbundet med Fare. Der blev i den Anledning afholdt et Møde paa Tivolis Kontor, hvor begge Tivolis Direktører, Arne Petersen og Victor Lemkow, samt Sagsøgeren var til Stede, medens Tivolis Kontorchef Richard Rydberg kun overværede en Del af Mødet. Om hvad der passerede under dette Møde er der ikke fuld Enighed mellem Parterne. Sagsøgeren har forklaret, at Direktør Petersen spurgte ham, om han nu ogsaa var »sikker«, og at han besvarede dette Spørgsmaal bekræftende, men tilføjede, at for hændelige Uheld kunde selvfølgelig ingen garantere; han nægtede at efterkomme Direktør Petersens Krav om en fornyet Prøve under Henvi- ning til, at der allerede efter stedfunden Prøve var kommet et Engage- ment i Stand, men tilbød, at der i den skriftlige Kontrakt, der skulde oprettes, blev indsat en Bestemmelse om, at Kontraktsforholdet skulde ophøre uden Varsel, hvis Nummeret ikke »klappede«. Direktør Petersen har derimod forklaret, at det var ham, der, efter at Sagsøgeren havde vægret sig ved at gaa med til en ny Prøve, forlangte en Klausul indført i Kontrakten om, at Kontraktsforholdet skulde ophøre uden Varsel, der- som Nummeret ikke blev udført paa tilfredsstillende Maade, idet han dog ikke saa sig i Stand til nøjagtigt at erindre de af ham i denne Forbindelse benyttede Udtryk; han benægtede, at Sagsøgeren skulde have taget Forbehold med Hensyn til hændelige Uheld. Der blev der- efter under 24 Marts 1927 mellem Parterne oprettet en skriftlig Kontrakt, hvorved Sagsøgeren blev engageret til at udføre sit Artistnummer i Tivoli i Tiden 7 Maj til 31 Maj 1927, begge Dage inklusive, for en daglig Gage af 48 Kr. I Kontrakten blev optaget saalydende »sær- skilte Bestemmelser«:

»I Tilfælde Schetnay Nielsen Trio ikke udfører deres Præsentationer tilfredsstillende (bl a Cykel- og Motorcykelkørsel samtidigt i den dertil indrettede Bane, som Her Schatney under Nummerets Udførelse bærer paa Skuldrene) er Tivolis Direktion berettiget til straks at hæve Kon- trakten, hvorefter Hr Schetnay Nielsen kun har Krav paa Betaling for de Dage, hvori han har optraadt«.

Sagsøgeren udførte derefter Nummeret ved Tivolis Plæneforestil- linger i Dagene 7—13 Maj 1927, uden at der skete noget Uheld; men under Opvisningen den 14 Maj skete der et alvorligt Uheld, da Cyklisten og Motorcyklisten skulde køre samtidigt, idet Føreren af Motorcyklen

mistede sit Tag paa Hanen for Tilførslen af Gas, efter at Kørslen var begyndt, og Farten som Følge heraf blev sat for stærkt op, saa at Motorcyklen gik ud mod Kanten af Tragten, og Sagsøgeren herefter ikke var i Stand til at bære Tragten; det lykkedes dog en Kontrollør at støtte Tragten, og der skete ingen Skade udover, at den paagældende Kontrollør iik et stærkt Slag i Hovedet. Nummeret blev nu aflyst, og samme Aften meddelte Tivolis Direktion Sagsøgeren, at den hævede Kontrakten. Sagsøgeren protesterede mod, at Kontrakten blev hævet, og afslog et af Direktionen fremsat Tilbud om en mindelig Ordning; han stillede sig til Disposition den følgende Aften, men fik ikke Tilladelse til at optræde.

Sagsøgeren, der formener, at det af Direktionen foretagne Skridt er retstridigt og uden Hjemmel i Kontrakten, gør under nærværende Sag Krav paa Gage for Resten af Kontraktstiden, eller 17 Dage a 48 Kr, ialt 816 Kr, hvorhos han gør gældende, at han ved Direktionens retstridige Optræden har lidt et betydeligt Tab, som han anslaar til mindst 1200 Kr, idet han, der havde taget Engagement i Tivoli for en meget lav Gage udelukkende for derved at faa Mulighed for senere at opnaa gode Engagementer andetsteds, ved paa retstridig Maade at være bortvist har faaet sine Muligheder for at oppebære Fortjeneste stærkt forringede.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Paastand om Frifindelse anført, at det skete Uheld skyldes manglende Dygtighed hos de Optrædende og Mangel paa Tilsyn fra Sagsøgerens Side. De har i saa Henseende oplyst, at der om Formiddagen den Dag, Uheldet indtraadte, var blevet foretaget en Reparation paa Motorcyklen, hvorhos der samtidigt blev foretaget en Omændring, idet der blev indsat en Fjeder, hvorved Gastilførslen lettedes, saaledes at det ikke ved Kørslens Begyndelse var nødvendigt at øve et saa stærkt Tryk med Haanden paa den Hane, hvorved der aabnedes for Gassen. Motorcyklisten havde vel derefter foretaget en Prøve med Motorcyklen paa Jorden, men havde forsømt at prøve at køre Motorcyklen i den i Tragten værende Bane. Uheldet skyldtes, at Motorcyklisten, efter at han havde aabnet for Gassen, mistede sit Tag paa Hanen, idet hans Finger smuttede. Farten kunde herefter ikke i den korte Tid, der stod til Disposition, reguleres, og Motorcyklen kørte i stærk Fart ud mod Randen af Tragten, hvor den blev hængende i det ene Hjul, og Sagsøgeren var under disse Omstændigheder ude af Stand til at bære Tragten. De Sagsøgte maa benægte, at den Omstændighed, at Motorcyklisten mistede sit Greb paa Hanen, kan kaldes et hændeligt Uheld; men i ethvert Fald maatte de efter Indholdet af de særskilte Bestemmelser i den indgaaede Kontrakt være berettigede til, da Præsentationen ikke var forløbet tilfredsstillende, at hæve Kontrakten, der efter de Forhandlinger, der var gaaede forud, maatte betragtes som et Prøveengagement. At det drejede sig om et Prøveengagement fremgik foruden af de særskilte Bestemmelser ogsaa deraf, at Gagen i Kontrakten var fastsat dagvis, medens den ellers i Kontrakter af den omhandlede Art fastsættes for hele Engagementstiden eller, for saa vidt det drejer sig om længere Engagementer, maanedsvis. Saaledes som Kontrakten



var affattet maatte Risikoen ogsaa for hændelige Uheld anses for at være gaæet over paa Sagsøgeren.

Direktør Lemkow og Kontorchef Rydberg har som Vidner forklaret, at det under Mødet paa Tivolis Kontor, forinden den skriftlige Kontrakt blev oprettet, af Direktør Arne Petersen udtrykkeligt blev betydet Sagsøgeren, at han, hvis der blot een eneste Gang hændte noget Uheld, straks vilde blive afskediget, og at der ikke fra Sagsøgerens Side blev taget noget Forbehold om, at han ikke kunde garantere for hændelige Uheld.

Der findes at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at den Omstændighed, at Motorcyklisten mistede sit Tag paa Hanen, der regulerede Tilstrømningen af Gas, ikke kan anses som et hændeligt Uheld, og Sagsøgeren maa bære Ansvar for den udviste Mangel paa Dygtighed og Paapasselighed fra Motorcyklistens Side. Herefter har de Sagsøgte — særlig ogsaa under Hensyn til de særskilte Bestemmelser i Kontrakten — været berettiget til uden Varsel at hæve Kontrakten, og deres Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde tilsvare de Sagsøgte med 150 Kr.

---

Nr 168/1927. Fhv Godsejer **A Poulsen** (Winther)

mod

Gartner **P Hejlskov Pedersen** (Graae),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at ophæve et Lejemaal.

Østre Landsrets Dom af 5 Maj 1927: Sagsøgte, Godsejer A Poulsen, bør til Sagsøgeren, Gartner P Hejlskov Pedersen, betale 2000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 17 September 1926, til Betaling sker. Saa betaler han og til det offentlige de Retsafgifter og Stempelgebyrer, der skulde have været erlagte, saafremt Sagen ikke havde været afgiftsfri for Sagsøgeren, samt i Salær til Overretssagfører I Schrøder, 80 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Parterne gentaget de af dem for Landsretten nedlagte Paastande.

Efter alt, hvad der foreligger, maa der gives Appellanten Medhold i, at Indstævnte, der har vægret sig ved at betale den den 15 Maj 1926 forfaldne Lejerate, har gjort sig skyldig i en saadan Misligholdelse af Kontrakten, at det har maattet berettige Appellanten til at hæve Lejemaalene saaledes som sket. Det be-

mærkes herved, at Indstævnte ikke har godtgjort at have mere tilgode hos Appellanten end han maa antages at skyldte denne udover Lejeraten. Herefter vil Appellanten være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Appellanten, fhv Godsejer A Poulsen, bør for Tiltale af Indstævnte, Gartner P Hejlskov Pedersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret 200 Kroner og Overretssagfører I Schrøder i Salær for Landsretten 80 Kroner, hvilke Salærer udredes af det offentlige.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 10 Februar 1926 lejede Sagsøgeren, Gartner P Hejlskov Pedersen, fra 1 Februar s A at regne for et Tidsrum af 5 Aar det til Sagsøgte, Godsejer A Poulsens Ejendom hørende Gartneri med tilhørende Gartnerbolig og Gartneriinventar, alt for en aarlig Leje af 2000 Kr for det første Aar, medens Lejen for de følgende Aar endnu ikke var fastsat; ifølge Kontrakten skulde 200 Kr erlægges som første Rate den 15 Maj s A. Gartneriet m v skulde være i en i Kontrakten nøjere fastsat Tilstand, og visse Mangler skulde ifølge Post 14 afhjælpes af Sagsøgte.

Under Anbringende af, at Gartneriet ikke var i kontraktmæssig Stand ved Sagsøgerens Overtagelse af det, og at Sagsøgte intet foretog sig for at bringe det i saadan Stand, samt at Sagsøgeren i den Anledning havde et Tilgodehavende hos Sagsøgte paa over 300 Kr, vægrede Sagsøgeren sig den 15 Maj s A ved at betale den da forfaldne Lejerate. Sagsøgte begærede derefter under 25 s M Sagsøgeren udsat og sig indsat i Besiddelsen af det udlejede, og ved Kendelse, afsagt den 26 s M af Fogedretten for Hillerød Købstad m v, toges denne Begæring til Følge under Hensyn til, at Sagsøgte ikke anerkendte Berettigelsen af det af Sagsøgeren rejste Krav.

Under nærværende ved Retten for nævnte Retskreds forberedte Sag paastaar Sagsøgeren, der har faaet Bevilling til fri Proces, Sagsøgte dømt til at betale 3000 Kr eller et af Retten fastsat Beløb i Erstatning for det Tab, Sagsøgeren har lidt som Følge af Udsættelsen, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 17 September 1926.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

I den mellem Parterne oprettede Kontrakt findes ingen Bestemmelse om, at Udeblivelse med en enkelt Rate af Lejen skulde hjemle Sagsøgte Ret til at ophæve Kontrakten, og da Sagsøgte heller ikke iøvrigt har

paavist nogen Hjemmel hertil, maa det statueres, at han har savnet Føje til at lade Sagsøgeren udsætte af det udlejede, hvorfor han maa være pligtig at erstatte Sagsøgeren det denne ved Udsættelsen paaførte Tab. Erstatningen findes under Hensyn til den stipulerede Varighed af Lejemaalet og det iøvrigt foreliggende at burde sættes til 2000 Kr med Renter heraf som paastævnt.

Sagsøgte vil have at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager, derunder i Salær til den for Sagsøgeren for Landsretten beskikkede Sagfører, Overrettsagfører I Schrøder, 80 Kr.

---

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 104/1928 (**Rigsadvokaten mod Herdis Helene Pedersen, Voldsgaard Nielsens Hustru**) blev Tiltalte for Tyveri anset i Medfør af Strfl § 228 jfr midl Strfl 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

---

Torsdag den 31 Maj.

Nr 134/1927.    **Andelsselskabet Outrup Elektricitetsværk**  
(Heilesen)

mod

**Husmandsbrandkassen for Danmark (Graae),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for en Brandskade.

Vestre Landsrets Dom af 5 April 1927: De Sagsøgte, Andelsselskabet Outrup Elektricitetsværk, bør til Sagsøgerne, Husmandsbrandkassen for Danmark, betale 16 661 Kr 60 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 26 August 1926, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 600 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det for Højesteret oplyste maa der gaas ud fra, at Husmand Bruun har været klar over, at Dam Thomsen foruden at være Bestyrer for Elektricitetsværket tillige drev Installations-

---

Færdig fra Trykkeriet den 13 Juni 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 12.

---

---

Torsdag den 31 Maj.

tørvirksomhed. Værket findes imidlertid desuagtet at maatte være ansvarligt for den skete Skade. Det maa nemlig under de foreliggende Omstændigheder falde Værket, hvis ansvarlige Bestyrer Dam Thomsen var, til Last, at han ved Reparationsarbejdets Udførelse har begaaet den Fejl at lade Tilslutning til Stærkstrømsledningen finde Sted uden iforvejen at foretage den foreskrevne Isolationsprøve. Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Elektricitetsværket at burde betale Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Andelsselskabet Outrup Elektricitetsværk, til Indstævnte, Husmandsbrandkassen for Danmark, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 23 November 1925 nedbrændte den Husmand Lars Anton Bruun tilhørende Ejendom i Allerslev som Følge af en Kortslutning, der hidrørte fra en Fejl paa den elektriske Kraftmaalerledning. Den 21 November havde Bruun sendt Bud til Bestyreren af Outrup Elektricitetsværk og meddelt, at det elektriske Lys paa Ejendommen pludselig var gaaet ud. Bestyreren, Th Dam Thomsen, sendte derefter sin Medhjælper, Carl Rasmussen, ud til Ejendommen, og han konstaterede, at Sikringen i Masten ved Afgreningen fra Hovedledningen var smeltet, hvorfor han klippede Forbindelsesledningerne fra og satte en Sikring i, saa der kunde faas Lys igen. Om Formiddagen den 23 s M sendte Dam Thomsen paany Rasmussen ud for at udbedre Kortslutningen, og da han var færdig med

dette, prøvede han at sætte Forbindelsesledningerne skiftevis til den Ledning, der var Spænding paa, og da han ikke fandt noget at bemærke, satte han den manglende Mastesikring i. Idet han derefter, uden at prøve Isolationsmodstanden, satte Strøm paa Installationen, hørte han et Smæld samtidig med, at en Gnist slog ud. Rasmussen gik nu ind i Laden for at undersøge, om der var noget galt ved Maalerskabet, og da han kom derind, var der Ild i noget Halm lige over Skabet, hvorfra Branden udbredte sig. Ved Ildsvaaden tilføjedes der Ejendommen en Brandskade som er opgjort til 16 661 Kr 60 Øre, og idet Sagsøgerne, Husmandsbrandkassen for Danmark i København, der har maattet tilsvare Bruun dette Beløb i Erstatning, har anbragt, at Branden skyldes grov Forsømmelse fra Dam Thomsens og Rasmussens Side, og at de Sagsøgte, Andelselskabet Outrup Elektricitetsværk af Outrup som Ejere af det omhandlede Værk maa være ansvarlige herfor, har de under nærværende Sag søgt de Sagsøgte til Betaling af ovennævnte Beløb tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 26 August 1926, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Ved Sagens Oplysninger maa det anses godtgjort, at Kortslutningen er foraarsaget ved urigtigt Forhold fra Rasmussens Side, og det er uomtvistet, at Dam Thomsen, der havde antaget Rasmussen som sin Medhjælper, bærer Ansvar for dennes fejlagtige Optræden, i Anledning af hvilken de begge har erlagt Bøder for Overtrædelse af Stærkstrømslovgivningen.

Til Støtte for deres Frifindelsespaastand har de Sagsøgte gjort gældende, at t Dam Thomsen ved Siden af sin Bestyrerstilling driver selvstændig Virksomhed som elektrisk Installatør, at det er i sidstnævnte Egenskab, at han efter at have modtaget Bestilling paa Udførelsen af Reparationsarbejdet for Bruun har udsendt Rasmussen, og at Udførelsen af dette Arbejde saavel som de derunder begaaede Fejl saaledes er de Sagsøgte uvedkommende. I denne Henseende har de nærmere anført, at Dam Thomsen, der som Bestyrer af Elektricitetsværket har fast Løn, selv oppebærer al Betaling for Reparationer, ligesom han for egen Regning anskaffer alle Materialier dertil.

De Sagsøgte har erkendt, at Husinstallationen oprindelig er indlagt ved deres Foranstaltning mod kontant Betaling af Brugerne, og at Dam Thomsen ingensinde har erholdt Autorisation som Installatør, men at hans Installationsvirksomhed uden nærmere Kontraktsbestemmelser har udviklet sig efterhaanden, som Værket voksede sig større, saaledes at Brugerne, idet der ingen Installatør fandtes paa Stedet, ogsaa med Hensyn til Reparationer maatte henvende sig til Værket, hvis Bestyrer da maatte udføre det fornødne.

Naar henses hertil, samt da den paaberaabte Adskillelse mellem Dam Thomsens Virksomhed som Bestyrer og som Installatør ikke ses at have givet sig noget Udtryk udadtil, findes Brugerne at have været beføjede til at gaa ud fra, at ogsaa Reparationer foretoges af ham som Bestyrer paa de Sagsøgtes Vegne, saaledes at disse var ansvarlige for Bestyrelsens Forhold. Idet det nu er ubestridt, at Sagsøgerne er indtraadt i Bruuns Rettigheder overfor de Sagsøgte, vil disse være at tilpligte at be-

tale Sagsøgerne det indsøgte Beløb, mod hvis Størrelse ingen Indsigelse er fremsat, tilligemed Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 600 Kr.

---

Fredag den 1 Juni.

Nr 264/1927. **Snedkermester K P Duhn (Cohn)**  
 mod  
**Gladsaxe Sogneraad (F Bülow),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at betale Bidrag til Udgifterne ved et Sporvejsanlæg.

Kendelse afsagt den 30 Marts 1927 af Københavns Amts nordre Birks Fogedret: Under nærværende af Gladsaxe Sogneraad hos Snedkermester K P Duhn begærede Udpantningsforretning for Sporvejsbidrag til Gladsaxe Kommune 837 Kr 75 Øre har Rekvisitus protesteret mod Forretningens Fremme, idet han gør gældende, at Lov Nr 309 af 30 Juni 1922, i Henhold til hvilken det paagældende Sporvejsbidrag er paalignet Rekvisitus maa anses grundlovsstridig, da der ved denne er paalagt en ganske lille Del af Gladsaxe Gentofte Kommunes Beboere Pligt til at betale saa godt som hele Anlægget af den omhandlede Sporvej. Han har anført, at Loven bygges paa en Forudsætning om, at de paagældende Grundejeres Ejendom steg i Værdi ved Anlægget, men dels er en saadan Værdistigning ikke konstateret, dels vilde Kommunen faa Anlægget betalt af Grundejere ved forøgede Skatter paa Ejendommene, hvis disse paa Grund af Anlægget steg i Værdi. Endelig har han henvist til, at Lovens Fremgangsmaade med Inddeling af de bidragspligtige Zoner er urimelig, og navnlig er det uretfærdigt, at frivilligt tegnede Bidrag ikke kan forhøjes saaledes, at Grundejere med Facadegrunde, der frivilligt har tegnet ifølge Minimumstaxt, efter Lovens § 1 er beskyttet saaledes, at deres Bidrag ikke kan forhøjes. Rekvirenterne begærer Forretningen fremmet, idet de ikke kan erkende, at den omtalte Lov er grundlovsstridig. Sogneraadet har herved anført, at de frivilligt tegnede Bidrag udgjorde ialt 80 pCt af Grundejere, der repræsenterede 87 pCt af de Arealer, hvor Sporvejsbidrag er paalagt, nemlig 600 Meter fra Sporvejslinien, der var saaledes et stærkt Ønske tilstede hos Beboerne om at faa Sporvejen anlagt, og det er derfor retfærdigt, at alle de Grundejere, den kommer til Nytte, betaler for Anlægget. Sogneraadet har derhos henvist til, at Lovgivningen i tilsvarende Tilfælde, hvor Grundejendomme med en nærmere betegnet Beliggenhed maatte anses forbedrede ved vedkommende Foranstaltninger, har paalagt Ejerne Bidrag til Udgifterne herved, f Eks ved Jernbaneanlæg, Kloakering o lign. Da der nu ikke efter det foreliggende kan gives Rekvisitus Medhold i, at den paagældende Lov maa anses grundlovsstridig, vil den fremsatte Protest mod Forretningens Fremme ikke kunne tages til Følge.

Østre Landsrets Dom af 23 Juni 1927: Den indankede Kendelse og den foretagne Udpankning bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Snedkermester K P Duhn, til de Indstævnte, Gladsaxe Sogneraad, med 150 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter alt, hvad der foreligger, ses der ikke at være noget Grundlag for at erklære Lov Nr 309 af 30 Juni 1922 for grundlovsstridig. For Højesteret har Appellanten imidlertid yderligere gjort gældende, at Loven ikke kan bringes til Anvendelse, da det har vist sig, at de, der har tegnet frivillige Bidrag til Sporvejsanlægget, ikke udgør det af Gladsaxe Sogneraad opgivne Flertal indenfor de interesserede Grundejere. Det er nu ogsaa oplyst, at Antallet af de Grundejere, der har tegnet frivillige Bidrag, er væsentlig mindre end Sogneraadet har opgivet og ogsaa væsentlig mindre end man — som det maa antages — under Forhandlingerne paa Rigsdagen om Lovforslaget gik ud fra. Saaledes som Loven er affattet, kan den nævnte Omstændighed imidlertid ikke begrunde Appellantens Paastand om, at Loven ikke skulde kunne bringes til Anvendelse.

I Henhold til det anførte vil Dommen overensstemmende med Sogneraadets Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Sogneraadet med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Snedkermester K P Duhn, til Indstævnte, Gladsaxe Sogneraad, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den indankede Kendelse er afsagt den 30 Marts 1927 af Københavns Amts nordre Birks Fogedret og paastaas af Appellanten forandret derhen, at Udpanningen nægtes Fremme, og — da den senere er foretaget — ophævet.

De Indstævnte procederer til Kendelsens og den skete Udpannings Stadfæstelse.

For Landsretten har Appellanten i det væsentlige gjort gældende, at der er unddraget de Grundejere, som ikke har tegnet sig for frivillige Bidrag, passende Ækivalent eller Erstatning for de dem gennem Ordningen paalagte Byrder. Da dette imidlertid — selv dets faktiske Rigtig-

hed forudsat — ikke kan afgive noget Grundlag for at erklære Loven for grundlovsstridig, vil de Indstævntes Stadfæstelsespaastand være at tage til Følge.

I Sagsomkostninger for Landsretten vil Appellanten have at betale de Indstævnte 150 Kr.

---

Nr 386/1927.      Sagfører **Valdemar Andersen** (Selv)

mod

**Højesteretssagfører Thamsen** (Ingen),

betræffende et af Indstævnte fremsat Salærkrav.

Østre Landsrets Kendelse af 16 August 1927: Da Retten ikke i det af Sagfører Valdemar Andersen anførte finder tilstrækkelig Grund til, at Landsdommerne Rønnenkamp-Holst og Thorup viger deres Sæde, vil Sagfører Andersens Paastand herom ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den ovennævnte af Sagfører Valdemar Andersen iremsatte Protest kan ikke tages til Følge.

Østre Landsrets Dom af 20 December 1927: Sagsøgte Sagfører Valdemar Andersen bør til Sagsøgeren Højesteretssagfører Sigurd Thamsen betale de paastævnte 1553 Kr 20 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 25 Juli 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. De ovennævnte af Sagsøgte fremsatte Modkrav afvises. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Kendelse og Dom er afsagt af Østre Landsret. I Henhold til de i Kendelsen og Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Kendelse og Dom bør ved Magt at stande.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag søger Højesteretssagfører Sigurd Thamsen Sagfører Valdemar Andersen til Betaling af 1553 Kr 20 Øre som Rest paa Salær-Opgørelse vedrørende bl a og væsenlig en af Thamsen for Ander-



sen ført Højesteretssag mod Veksellerer Jul T Levinsens Likvidationsbo angaaende 247 000 Kr.

Af Beløbet paastaar Sagsøgeren Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 25 Juli 1927.

Under Sagens Forberedelse paastod Sagsøgte Spørgsmaalet om Berettigelsen af de paa Afregningen opførte Salærer: 4500 Kr og 500 Kr afgjort af Sagførerraadet i Henhold til Retsplejelovens § 143. Retten gav den i saa Henseende fornødne Udsættelse, og under 29 November 1927 har Raadet bl a udtalt:

De omtvistede Salærer findes passende og det ses ikke, at der om Salærernes Størrelse har foreligget nogen Aftale, som kunde medføre, at Salærerne skulde ansættes til andre Beløb end dem, hvortil Højesterets-sagfører Thamsen har ansat dem.

Raadet træffer derfor i Sagen den Afgørelse, at de i Højesteretssagfører Thamsens i Sagen fremlagte Afregning af 15 Oktober 1925 opførte Salærer 4500 Kr og 500 Kr godkendes.

Efter at denne Afgørelse var truffet, har Sagsøgte imidlertid fremdeles nægtet at betale Restbeløbet og har under Domsforhandlingen foruden i saa Henseende at paastaa Frifindelse, paa sin Side paastaaet Sagsøgeren dømt til at betale ham 6000 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 13 December 1925. Han gør i saa Henseende gældende,

- a) at de af Sagførerraadet godkendte Salærer bør nedsættes til 1000 Kr, hvorfor han har Krav paa fra Sagsøgeren at faa tilbagebetalt 3500 Kr  
 b) at nogle Salærer, som en Fru Lydia Brix i sin Tid har betalt Sagsøgeren for nogle Sager, der betegnes som »Fru Beckers Barnesag« og »Afkraeftelsessagen« henholdsvis 3500 Kr og 600 Kr nedsættes med ialt..... 3100 —  
 c) at et Salær stort ..... 300 —  
 for »de saakaldte Forligsforhandlinger« bortfalder

---

6900 Kr,

hvilket Beløb nedsættes til 6000 Kr.

Sagsøgeren har heroverfor krævet Sagførerraadets Kendelse lagt til Grund ad a), altsaa forsaavidt angaar Salærer i den Levinske Sag og har med Hensyn til Modkravene under b) og c) protesteret mod, at disse tages under Paakendelse, allerede fordi de først er fremsat under Domsforhandlingen den 15 December 1927, efter at Sagsøgte den 30 November 1927 for Fru Lydia Brix har erhvervet saalydende Dokument kaldet »Gavebrev«:

»Underskrevne Enkefru Lydia Brix i Holte transporterer og overdrager til Sagfører Valdemar Andersen, Vesterbrogade 23 i København, hele mit Krav paa Højesteretssagfører Sigurd Thamsen i København.

Transporten sker uden Vederlag«.

I den saaledes nedlagte Protest findes der efter dette Forholds Art. jfr ogsaa Retsplejelovens § 348, at maatte gives Sagsøgeren Medhold. Sagførerraadets Afgørelse maa dernæst ifølge Retsplejelovens § 143 med Hensyn til Spørgsmaalet om Størrelsen af beregnede Salærer anses bindende for Sagsøgte, jfr herved Forhandlingerne i Rigsdagen gennem

Aarene angaaende Retsplejereformen senest bl a Landstingstidende 1907—08 Spalte 1515 og 1594, og da Sagsøgtes Anbringende om, at Sagsøgeren i sin Tid skal have frafaldet de nu krævede Restsalærer, baade gennem Udstedelse af sine Kvitteringer uden Forbehold og udtrykkelig, ikke mod Sagsøgerens Benægtelse er bevist, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, medens de fremsatte Modkrav vil være at afvise. — Det bemærkes dog, at en af Sagsøgeren nedlagt Paastand om, at nærværende Dom skal gøres eksigibel uden Hensyn til Paaanke, ikke findes at kunne tages til Følge.

Nærværende Sags Omkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren med 200 Kr:

---

Nr 308/1927. Bødkermester **O Jørgensen** (Selv)

mod

Murermester **Niels N Kjærgaard** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende et af Indstævnte fremsat Krav paa Betaling af et Resttilgodehavende fra en Entreprise.

Østre Landsrets Dom af 22 September 1927: Sagsøgte, Bødkermester O Jørgensen, bør til Sagsøgeren, Murermester Niels N Kjærgaard, betale 1740 Kr 75 Øre med Renter af 1097 Kr 95 Øre 3½ pCt p a fra den 1 Marts—7 Juni 1927 og 5 pCt fra sidstnævnte Dato, indtil Betaling sker, og af 642 Kr 80 Øre 5 pCt p a fra sidstnævnte Dato, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at det Indstævnte tilkendte Beløb vil være at nedsætte med 125 Kroner, idet der udover den Appellanten ved Dommen tilkendte Erstatning yderligere vil være at tilkende ham i Erstatning dels 45 Kroner i Anledning af, at Indstævnte delvis har anvendt en ringere Betonblanding end foreskrevet i Kontrakten, dels 80 Kroner i Anledning af, at Indstævnte ikke har givet Betongulvet den i Kontrakten bestemte Tykkelse. Det bemærkes med Hensyn til Renteberegningen, at de 125 Kroner vil være at fradrage i det i Dommen nævnte Beløb af 642 Kroner 80 Øre.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Beløbet 1740 Kroner 75 Øre nedsættes til

1615 Kroner 75 Øre. Sagens Omkostninger for Højesteretophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 14 Oktober 1926 paatog Murermester Niels N Kjærgaard sig Opførelsen af 10 Garager, en Vaskeplads og en Værkstedbygning for Bødkermester O Jørgensen paa dennes Grund Matr Nr 495 af Utterslev. Entreprisesummen var fastsat til 12 470 Kr, hvoraf 4000 Kr skulde betales, naar Garagerne var rejst, 7000 Kr, naar Prioriteringen havde fundet Sted, medens Resten, 1470 Kr, skulde afbetales med 50 Kr maanedlig, første Gang senest 1 Maaned efter Prioriteringens Afslutning. I Beskrivelsen over Arbejdet hedder det:

»Værkstedbygningen opføres af Bindingsværk paa fornævnte Fundament. Tavlene opføres af Skillerumsplader — — —«, og »Værkstedbygningen opføres af Bindingsværk 10 × 10 cm. Taget paa denne saavel som paa Garagebygningen afbindes og rejses af 13/13 cm Tømmer — —«

Parterne var klar over, at der til Bindingsværkets Tavl ikke uden Dispensation fra Bygningslovgivningen kunde anvendes Skillerumsplader; vedkommende Arkitekt indgav ogsaa Ansøgning derom, men da man i Begyndelsen af December Maaned s A fik Afslag herpaa, var Arbejdet allerede udført efter Beskrivelsen og maatte omlaves.

Da Garagerne var rejst, fik Kjærgaard en Veksel stor 5300 Kr, som han diskonterede; af Provenuet fik Jørgensen 1000 Kr, Kjærgaard Resten; ved Prioriteringens Afslutning fik Kjærgaard udbetalt 5700 Kr.

Udenfor Entreprisekontrakten udførte Kjærgaard noget Arbejde, for hvilket han beregnede sig 557 Kr 80 Øre, men Jørgensen vægrede sig ved at betale dette Beløb og forlangte Erstatning under Anbringende af, at Arbejdet ikke var kontraktmæssigt.

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, Murermester Niels N Kjærgaard, Sagsøgte, Bødkermester O Jørgensen, dømt til Betaling af dets den resterende Del af den kontante Udbetaling, 1000 Kr, samt Diskonteringsudgifter, 97 Kr 95 Øre, ialt 1097 Kr 95 Øre med Renter heraf 3½ pCt fra den 1 Marts 1927 til Stævningens Berammelse, den 7 Juni 1927 og 5 pCt p a fra sidstnævnte Dato, indtil Betaling sker, dets Erstatningens\*) Beløb, 557 Kr 80 Øre, og de forfaldne Afdrag af den Del af Entreprisesummen, der skulde henstaa, 300 Kr, ialt 857 Kr 80 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Berammelse, den 7 Juni 1927.

Sagsøgte procederer principalt til Frifindelse for Tiden og gør til Støtte herfor gældende, at Arbejdet ikke er kontraktmæssigt og derfor ikke kan betragtes som færdigt, før Manglerne er afhjulpet. Sagsøgte anfører nærmere, at Betonblandingen ikke er i Overensstemmelse med Konditionernes Bestemmelse herom, at der til Værkstedbygningens Tag er anvendt Tømmer af Dimension 10 × 10 cm, medens der i Kon-

\*) Skal formentlig være Ekstraregningens.

ditionerne er forlangt 13 × 13 cm, at Fundamenterne er for tynde, og at Brandkammen ikke er pudset.

Efter en under Sagens Gang afholdt Syns- og Skønsforretning maa de fremhævede Mangler betragtes som saa uvæsenlige, at Sagsøgte ikke af den Grund kan nægte at antage Arbejdet, men maa være indskrænket til at fordrø Erstatning. Sagsøgtens principale Paastand vil saaledes ikke kunne tages til Følge.

Subsidiært paastaar Sagsøgte sig frifundet mod Betaling af 803 Kr, idet han dels protesterer mod at betale Diskonteringsudgiften 97 Kr 95 Øre, dels fordrø i Erstatning 955 Kr.

Efter Sagens Oplysninger maa Sagsøgte imidlertid antages at være indgaaet paa at betale Diskontering, og efter Skønsforretningen tilkommer der kun Sagsøgte en Godtgørelse paa 215 Kr, hvilket Beløb vil være at fradrage i Sagsøgerens Paastand.

Med Hensyn til Omlavningen af Værkstedbygningen har Sagsøgte forlangt en Erstatning paa 740 Kr, idet han vil have opfordret Sagsøgeren til ikke at paabegynde Opførelsen af denne Bygning, før Dispensationen forelaa. Mod Sagsøgerens Benægtelse er der intet Bevis ført for Rigtigheden af dette Anbringende; baade Sagsøgeren og vedkommende Arkitekt har forklaret, at Sagsøgte trængte stærkt paa for at faa Arbejdet fremmet; herefter findes Sagsøgeren ikke at have paadraget sig noget Erstatningsansvar.

I Overensstemmelse med foranstaaende vil der være at tilkende Sagsøgeren dels 1097 Kr 95 Øre med Renter som paastaet, dels 857 Kr 80 Øre minus 215 Kr lig 642 Kr 80 Øre med Renter.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren 200 Kr.

---

M a n d a g d e n 4 J u n i .

Nr 78/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Christian Lind og Johannes Gustav Lind (Fich),**

der tiltales for Overtrædelse af §§ 60 og 61, jfr § 103, i Politivedtægten for København.

Københavns Byrets Dom af 14 December 1927: De Tiltalte, Bogtrykkerne Christian Lind og Johannes Gustav Lind bør hver især til Københavns Kommunes Kasse bøde 20 Kr og in solidum betale Sagens Omkostninger.

Østre Landsrets Dom af 27 Februar 1928: De Tiltalte, Bogtrykkerne Christian Lind og Johannes Gustav Lind, bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

I Henhold til de i Byrettens Dom anførte Grunde vil denne Dom være at stadfæste. Det bemærkes herved, at den Omstændighed, at Politiet i sin Tid har givet de Tiltaltes Fader, der da var Indehaver af »Triers Bogtrykkeri«, Tilladelse til at benytte de paagældende Plakattavler, ikke kan føre til Frifindelse af de Tiltalte, som efter Faderens Død har overtaget »Triers Bogtrykkeri« og nu er de ansvarlige Indehavere af dette Firma, og som ikke har Politiets Tilladelse til at benytte Plakattavlerne.

Thi kendes for Ret:

Byrettens Dom bør ved Magt at stande.

Byretsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag tiltales ved Anklageskrift af 8 November 1927 Bogtrykker Christian Lind og Bogtrykker Johannes Gustav Lind, der begge i Forening er Indhavere af Triers Bogtrykkeri, for Overtrædelse af Politivedtægten for København §§ 60 og 61, jfr § 103, ved siden April 1923 at have haft Gadeplakattavler anbragt paa forskellige Steder i Byen.

De Tiltalte har anbragt, dels at der ikke i Politivedtægten findes Hjemmel til at forbyde at anbringe Plakater paa private Ejendomme, dels at Politivedtægten ifølge Lov 11 Februar 1863 alene skal fastsætte Bestemmelser af Hensyn til god Orden, og at de nævnte Gadeplakattavlers Anbringelse ikke er i Strid med Ordens- eller Færdelsesbestemmelserne.

Da det omhandlede, i Politivedtægtens § 60, jfr § 61, givne Forbud mod Opslag m v, imidlertid maa antages at have Hjemmel i Lov 11 Februar 1863 ogsaa for saa vidt angaar Opslag paa private Ejendomme, og da de i Anklageskriftet nævnte Gadeplakattavler maa antages at falde ind under Politivedtægtens § 60, jfr § 61, vil de Tiltalte være at anse hver især med en Københavns Kommunes Kasse tilfaldende Bøde, der efter Omstændighederne kan ansættes til 20 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 14 December 1927 af Københavns Byrets 1 Afdeling (Nr 7859—1927) og paaanket hertil med Justitsministeriets Samtykke af de Tiltalte, Bogtrykkerne Christian Lind og Johannes Gustav Lind, til Frifindelse, af Anklagemyndigheden til Skærpelse af den idømte Straf.

De Tiltalte har særlig paaberaabt sig til deres Forsvar, at Bestemmelserne i Politivedtægtens § 60, i Henhold til hvilken Politiet har forbudt deres Virksomhed med Udlejning af Plakattavler, savner den fornødne

Hjemmel i Lovgivningen. I Lov angaaende Omordning af Københavns Politi m v af 11 Februar 1863 § 8 hedder det: »Justitsministeren har — — — at affatte en Politivedtægt for København, hvori optages de Bestemmelser, som skulle have vedvarende Gyldighed med Hensyn til Ordens- og Renlighedspolitiet — — —«.

Efter den første, i Henhold hertil udfærdigede Politivedtægt af 18 Januar 1869 § 57 er det tilladt uden Politiets Tilladelse at foretage Opslag angaaende Teaterforestillinger, Koncerter m m, medens der til alle andre Opslag kræves Politiets Samtykke.

I Politivedtægten af 1 Marts 1913 § 60 bestemmes det: »Plakater, Bekendtgørelser og lignende maa med Undtagelse af de i § 61 nævnte Tilfælde ikke opslaa udenfor de dertil særlig indrettede, af Magistraten anskaffede eller godkendte Plakatsøjler — — —«. Efter § 61 kan Politidirektøren tillade de nuværende Ejere af Plakattavler at benytte disse paa samme Maade som hidtil.

Efter Sagens Oplysninger er Forbudet mod de Tiltaltes Udlejning af Plakattavler ikke begrundet ved »nogen egenlig politimæssig Interesse«, men skyldes alene en Henstilling fra Københavns Magistrat, der — mod en aarlig Afgift — har overdraget A/S Københavns Plakatsøjler Eneret paa offentlig Opslag af Plakater, og som nu søger at skaffe det nævnte Selskab den tilsagte Eneret.

Idet den foran citerede Bestemmelse i Lov 11 Februar 1863 § 8 i hvert Fald ikke kan afgive Hjemmel for et Forbud, der alene tilsigter at skaffe Københavns Kommune en Iudtægt, maa dette Forbud anses uhjemlet, hvorfor de Tiltalte vil være at friinde. De Tiltalte har selv sørget for deres Forsvarer for Landsretten.

---

Nr 239/1927. **Lenskontrollen** (d kst Kammeradvokat)

mod

**Dødsboet efter Hofjægermester Frederik Lensgreve Krag Juel Vind Frijs (Møldrup),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at ophæve Prohibitivpaategningen paa en Panteobligation.

Østre Landsrets Dom af 9 Juni 1927: Sagsøgte, Lenskontrollen, bør ophæve Prohibitivpaategningen paa den ovennævnte Grevskabet Frijsenborgs Successorfond tilhørende Panteobligation, stor 16000 Kr, og udlevere Obligationen til Sagsøgeren, Dødsboet efter Hofjægermester Frederik Greve Krag Juel Vind Frijs, til fri Raadighed. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Af sigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil overensstemmende med Parternes Procedure være at ophæve.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Denne Højesteretsdom at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

-----

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Lensgreve Mogens Krag Juel Vind Frijs til Grevskabet Frijsenborg den 22 Maj 1923 afgik ved Døden, overgik det ved Grevskabets Afløsning i Henhold til § 4 i Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919 oprettede Successorfond til Hofjægermester Frederik Greve Krag Juel Vind Frijs; i Overensstemmelse med Loven udleveredes Fondets ene Halvdel denne til fri Raadighed, medens den anden Halvdel forblev baandlagt under Lenskontrollen til Fordel for den, »som efter ham vilde have været Successor i Grevskabet«.

Om Beregningen af Arveafgiften af denne Erhvervelse opstod der Tvist mellem Greven og Skattedepartementet, hvilken Tvist afgjordes ved Højesterets Dom af 11 Maj 1926, der stadfæstede Østre Landsrets Dom af 29 Juni 1925. Ved Dommen statueredes det, at Arveafgiften af den fremdeles baandlagte Del af Successorfonden skulde beregnes i Overensstemmelse med § 15, jfr § 20, 3 Stk, i Lov Nr 147 af 10 April 1922 om Afgift af Arv og Gave, altsaa ikke af Kapitalværdien af denne Del af Fondet, men af Rentenydelsens kapitaliserede Værdi.

Den afgiftspligtige Værdi opgjordes herefter paa følgende Maade:

1. Kapitalværdien af den fri Halvdel af Fondet....	3 261 837 Kr 06 Øre
2. Udbytte af denne fra Successionsdagen til Anmeldelsesdagen, d 19 November 1923.....	79 008 — 79 —
3. Rentenydelsen af den baandlagte Halvdel, opgjort efter Lovens § 15, jfr § 20.....	2 625 452 — 60 —

Ialt 5 966 298 Kr 45 Øre

Afgiften heraf opgjordes til 1 863 520 Kr.

Af Grev Frederik Frijs og efter dennes Død af hans Dødsbo er der overfor Lenskontrollen fremsat Krav om, at den Del af Afgiftsbeløbet, der efter en forholdsmæssig Beregning falder paa den baandlagte Del af Successorfonden, afholdes af dennes Kapital i Overensstemmelse med Bestemmelsen i § 21, 2 Stk, i Arveafgiftsloven. Lenskontrollen har efter Brevveksling med Skattedepartementet modsat sig dette Krav.

Da nu en Successorfonden tilhørende Panteobligation, stor 16 000 Kr, udstedt af Gaardejer Niels Jensen af Hammel den 8 December 1925 og tinglæst den 22 s M med Pant i Ejendommen Matr Nr 3 e, 3 g og 5 e af Fajstrup, Lading By, er forfalden til Udbetaling, har executores testamenti i Dødsboet efter Hofjægermester Frederik Greve Krag Juel Vind

Frijs: Stiftamtmand, Kammerherre W Oxholm og Overretssagfører G Helms under nærværende Sag paa Dødsboets Vegne paastaet Lenskontrollen tilpligtet at ophæve Prohibitivpaategningen paa den nævnte Obligation, saaledes at denne udleveres Boet til fri Raadighed til delvis Refusion af den formentlig Successorfonden paahvilende af afdøde udredede Arveafgift 820 037 Kr.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Som Værge for Lensgreve Niels Krag Juel Vind Frijs, til hvem Successorfonden nu er overgaaet, har Hofjægermester E A E Lensgreve Bernstorff-Gyldensten, for hvem lis er denuntieret, indtraadt som Biintervenient i Sagen til Støtte for den af Sagsøgte nedlagte Paastand.

Sagsøgte har til Støtte for sin Paastand anført, at Retten til at fordre Arveafgiften af Rentenydelsens kapitaliserede Værdi udredet af Successorfondens sidste Halvdel er hjemlet ved Arveafgiftslovens § 21, 2 Stk, idet Bestemmelsens Hovedregel direkte omfatter denne Afgift, hvorhos Sagsøgeren har henvist til, at denne Forstaaelse af Bestemmelsen er saa meget mere utvivlsom som § 21, 2 Stk, i Slutningen gør Undtagelse for saa vidt angaar de i § 4 i samme Lov Litr c og d ommeldte Tilfælde uden tillige at undtage § 4 Litr b, hvor Successorfonden udtrykkelig omhandles. Til yderligere Belysning af denne Betragtning har Sagsøgeren bemærket, at de to i § 21, 2 Stk, omtalte Undtagelser § 4 Litr c og d i og for sig følger af sig selv, idet der, for saa vidt angaar den førstnævnte, overhovedet ikke findes individualiserede Kapitaldele, hvoraf Arveafgiften for den enkelte Ydelse kunde tages, medens det ved den i Litr d ommeldte Nyden vilde være ganske uforvarligt at tage Arveafgiften ud af en Formue tilhørende en Person, som Loven netop anser for at være i Live.

Endelig har Sagsøgeren hævdet, at Bestemmelsen i Lov Nr 563 af 4 Oktober 1919, § 4, om, at Successorfondens to Halvdele tilfalder hver af de efter den frigørende Besidder nærmest følgende Successorer, ikke kan ændre Forholdet, idet denne Bestemmelse maa forstaaes med de af de almindelige Afgiftslove følgende Begrænsninger.

Sagsøgte har heroverfor gjort gældende, at, naar Arveafgiftslovens § 21, 2 Stk, tilsyneladende omfatter Rentenydelsesretten med Hensyn til Successorfonden, er Grunden den, at Arveafgiftsloven i det store og hele er en Gentagelse af Arveafgiftsloven af 27 Maj 1908, jfr Lov Nr 127 af 10 Maj 1915, og, skønt yngre end Lensafsløsningsloven, ikke er gennemarbejdet under Hensyn til denne. Normen for Afgørelsen af det heromhandlede Spørgsmaal vil derfor ikke være at søge i Arveafgiftslovens § 21, 2 Stk, men maa udfindes ved en Fortolkning af samtlige herhenhørende Bestemmelser, særlig Arveafgiftslovens § 11 og Lensafsløsningslovens § 4, idet Successorfonden herved maa ses under Synspunktet: ekstraordinær Slægtskabsarv. Da det nu ved Østre Landsrets ovennævnte, af Højesteret stadfæstede Dom er fastslaaet, at Henførelse af Successorfonden under Reglerne om Len, Stamhuse og Fideicommisser ikke kan finde Sted, idet Dommen har statueret, at Nydere af Successorfonden ikke kan sidestilles med Besiddere af Len, Stamhuse og Fideicommisser, der af Arveafgiftsloven, jfr dennes § 19, betragtes som Ejere og ikke blot som Brugsnydere, kan § 11, 2 Stk, om Arveafgiftens Berigtigelse ved



Overdragelse til Staten enten af Fideikommiskapital eller fast Ejendom, da her udtrykkeligt kun nævnes Erhververe af Len, Stamhus eller Fideicommiss, ikke paaberaabes for den af Sagsøgeren hævdede Anskuelse. Derimod frembyder de i § 11, 1 Stk Nr 2, jfr § 4 c, omhandlede Indtægtsnydelser — nemlig af Familielegater eller Familiestiftelser, der i Kraft af legal eller fundatsmæssig Successionsorden overgaar til den berettigede — størst Lighed med Rentenydelsesretten af Successionsfonden, hvorfor vel den i § 11, 1 Stk, i Slutningen omhandlede Adgang til afdragsvis Erlæggelse af Afgiften, men ikke en til den Lens-, Stamhus- eller Fideicommissbesiddere i Medfør af Paragraffens 2 Stk tillagte svarende Ret, kan tilkomme Rentenyderen af Successorfonden.

Yderligere har Sagsøgte hævdet, at det maa antages at være Lensafsløsningslovens Hensigt, at Slægtens Ret, som ved denne Lov efter to Successioner fuldstændig forsvinder, ikke ved en indskrænkende Fortolkning kan formindskes mere end det ved Loven, særlig dennes § 4, udtrykkelig er bestemt.

Selv om der ikke kan frakendes denne sidste Betragtning en vis Vægt, maa det afgørende imidlertid være, at Arveafgiftsloven af 10 April 1922, der er senere end Lensafsløsningsloven og som netop ved Bestemmelsen i § 4 b om Successorfonden viser, at sidstnævnte Lov er taget i Betragtning ved Arveafgiftslovens Affattelse, i sin § 21, 2 Stk, giver en Bestemmelse, der efter naturlig Forstaaelse af Ordene omfatter Retten til Rentenydelse af Successorfonden. Det maa herefter antages, at Sagsøgeren er berettiget til at kræve Arveafgiften af den kapitaliserede Rentenydelse af Successorfondens sidste Halvdel udredet af denne, hvorfor der vil være at give Dom i Overensstemmelse med Sagsøgerens Paastand.

Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne være at ophæve.

---

Torsdag den 7 Juni.

Nr 237/1927. Malermester **Karl Frandsen** (Winther)

mod

Blikkenslager **A Nickelsen** (Graae efter Ordre),

betræffende en Færdselsret.

Kendelse afsagt d 6 Maj 1926 af Fogedretten for Silkeborg Købstad m v: Den begærte Forbudsforretning bør fremmes mod en Sikkerhedsstillelse af 500 Kr. — — —

Dom afsagt den 14 Oktober 1926 af Retten for Silkeborg Købstad m v: Den ovenomhandlede Forbudsforretning stadfæstes. Sagsøgte, Blikkenslager A Nickelsen, Silkeborg, bør respektere den frie og uhindrede Færdsel af enhver Art for Beboerne af Sagsøgeren, Malermester af Silkeborg Carl Frandsens Ejendom, Matr Nr 123 af Silkeborg Bygrunde, over Gaardspladsen paa Sagsøgtes Ejendom Matr Nr 122,

smst, ad Passagen mellem Forhuset og Sidehuset mod Øst paa Sagsøgte Ejsendoms og til Sagsøgeren betale Forbudsforretningens Omkostninger med 68 Kr 53 Øre. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 120 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

Vestre Landsrets Dom af 29 April 1927: Det af Fogden i Silkeborg Købstad m v den 6 Maj 1926 nedlagte Forbud ophæves. Iøvrigt bør Appellanten, Blikkenslager A Nickelsen, for Tiltale af Indstævnte, Malermester Carl Frandsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges den for Appellanten beskikkede Sagfører, Overretssagfører Ørum, i Salær 70 Kr, hvilket Beløb tilligemed de Beløb 40 Kr i Salær og 53 Kr 50 Øre i Godtgørelse for Udlæg, der er tillagt den for Appellanten under Appellsagens Forberedelse beskikkede Sagfører, Sagfører M Christensen i Silkeborg, udredes af det offentlige.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter det for Højesteret oplyste maa der gaas ud fra, at der, da Servituten blev stiftet, var en Gennemgang i det paa Matr Nr 123 liggende Hus fra Gaden ind til Gaarden. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Landsrettens Dom anførte Grunde vil denne Dom overensstemmende med Indstævntes Paa-stand være at stadfæste, hvorved dog endnu bemærkes, at Fogedforbudet blev nedlagt den 10 Maj 1926 i Henhold til en af Fogeden den 6 s M afsagt Kendelse. Appellanten vil have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret efter Reglerne for beneficerede Sager, derunder det nedennævnte Salær m m til Overretssagfører C C Christensen, der efter Beskikkelse har givet Møde for Indstævnte under to den 3 Februar 1928 og den 11 Maj 1928 stedfundne Vidneførsler og Partsafhøringer.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Appellanten, Malermester Carl Frandsen, betaler til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir som skulde bruges, saafremt Indstævnte, Blikkenslager A Nickelsen, ikke havde haft fri Proces for Højesteret, til Overretssagfører C C Christensen i Salær og i Godtgørelse for Udlæg ialt 48 Kroner og til Højesteretssagfører Graae i Salær for Højesteret 220 Kroner.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedkendelsens Præmisser er saalydende:

Ifølge Rekvisition af 3 d M har Maler Karl Frandsen, Silkeborg, som Ejer af Matr Nr 123 Silkeborg Købstads Bygrunde begæret nedlagt Fogedforbud mod, at Ejeren af Naboejendommen Matr Nr 122, Blikkenslager Nickelsen, hindrer Færdslen for Beboerne af Matr Nr 123 forbi den østre Ende af Matr Nr 122 igennem Gaardspladsen til Matr Nr 123.

Til Støtte for sin Paastand har Rekvirenten anført, at der i Skødet paa den ham tilhørende Ejendom, hvilket Skøde er tinglæst 6 August 1907, findes en Bestemmelse om, at der med Ejendommen følger Ret til Indkørsel over Naboejendommen Matr Nr 122, hvilken Bestemmelse tillige er noteret paa Foliet for Ejendommen Matr Nr 122, men at Ejeren af sidstnævnte Ejendom, Blikkenslager Nickelsen, til Trods for denne Bestemmelse fra Forhuset til Sidehuset paa sin Ejendom tværs over Indkørselsaabningen til Gaarden mellem de to Ejendomme har anbragt et Stakit, indeholdende dels en Laage, som Rekviritus erklærer at ville aflaae, og dels et Stakitværk, anbragt paa 4 Bøjler, hvilket Stakitværk vel er ret tungt, men dog kan løftes af.

Hensigten med dette Gelænder er, som Rekviritus udtrykker sig, at stoppe den gaaende Færdsel, idet Rekviritus vel erkender, at Rekvirenten er berettiget til Indkørsel over hans Grund, men bestrider hans Ret til anden Færdsel, da Ordene i Skødet: »Ret til Indkørsel« efter Rekviriti Mening udelukker al anden Færdsel end Færdsel med Køretøjer.

Da der maa gives Rekvirenten Medhold i, at det i Sagen omhandlede Rækværk er til Hinder for den frie Udøvelse af den Ret, der efter den ovenfor citerede Bestemmelse i Adkomstdokumenterne tilkommer Rekvirenten, findes dennes Paastand om Forretningens Fremme at burde tages til Følge, dog mod en Sikkerhedsstillelse, der passende findes at kunne sættes til 500 Kr.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 13 December 1863, tinglæst 2 Februar 1864 afhændede Skolelærer A Petersen til Træskomand Jens Nielsen af den ham tilhørende Ejendom Matr Nr 69 c (nu Matr Nr 123) i Silkeborg Parcellen Matr Nr 69 f (nu Matr Nr 122). Af Skødet fremgaar, at der paa Parcellen fandtes et Hus, og der forbeholdtes Sælgeren og efterkommende Ejere »Ret til Indkørsel for den østre Ende af de solgte 8 Fag Hus til Gaardspladsen til den øvrige Del af Ejendommen eller Matr Nr 69 c«. I Overensstemmelse hermed er det paa Foliet for Matr Nr 122 noteret, at »Ejeren af Matr Nr 123 har Ret til Indkørsel forbi den østre Ende af Matr Nr 122 igennem Gaardspladsen til Matr Nr 123.«

---

Færdig fra Trykkeriet den 20 Juni 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokollsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 18.

---

---

Torsdag den 7 Juni.

Den 3 Maj 1926 begærede Sagsøgeren, Malermester Carl Frandsen, Silkeborg, som nuværende Ejer af Matr Nr 123 under Anbringende af, at Sagsøgte, Blikkenslager A Nickelsen, Silkeborg, der nu er Ejer af Matr Nr 122, samme Dag havde spærret Indkørslen over Matr Nr 122 med et aflaaet Tremmeværk saaledes, at enhver Færdsel gennem Indkørslen var spærret, Forbud nedlagt overfor Sagsøgte mod fremtidig at hindre Færdslen for Beboerne af Matr Nr 123, og efter at Fogden den 10 s M mod en Sikkerhedsstilling af 500 Kr havde nedlagt Forbud mod, at Sagsøgte hindrer Færdslen for Beboerne af Matr Nr 123, Silkeborg Bygrunde, forbi den østre Ende af Matr Nr 122, smst, har Sagsøgeren anlagt nærværende Sag, hvorunder han paastaar Forbudet stadfæstet og Sagsøgte kendt pligtig at respektere den frie og uhindrede Færdsel af enhver Art for Beboerne af Sagsøgerens Ejendom, Matr Nr 123, over Gaardspladsen paa Sagsøgtes Ejendom, Matr Nr 122, ad Passagen mellem Forhuset og Sidehuset mod Øst paa Sagsøgtes Ejendom samt tilpligtet at betale Forbudsforretningens Omkostninger med 68 Kr 53 Øre.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet og det nedlagte Forbud ophævet.

Medens Parterne er enige om, at der overensstemmende med det foranførte tilkommer Sagsøgeren og Beboere af hans Ejendom Ret til Indkørsel ad den ommeldte Passage mellem Sagsøgtes Forhus og Sidehus, har Sagsøgte bestridt, at der haves Ret til gaaende Færdsel. Til Støtte herfor har han paaberaabt sig dels Servitutbehæftelsens Ordlyd, der kun omhandler »Indkørsel«, dels det Forhold, at der i ældre Tid har været en Gennemgang fra Gaden gennem Sagsøgerens Forhus til Gaardspladsen, ad hvilken Gennemgang den gaaende Færdsel fandt Sted, indtil en tidligere Ejer af Sagsøgerens Ejendom lod denne tilmure.

Efter de mangelfulde Oplysninger, der under Sagen er tilvejebragt om Tidspunktet for denne Gennemgangs Tilstedeværelse og dens Beskaffenhed, findes der ikke at kunne lægges afgørende Vægt paa dette Forhold. Der findes endvidere ikke deraf, at der ved Servitutbehæftelsen er benyttet Udtrykket »Indkørsel« at kunne sluttes, at Meningen har været, at gaaende Færdsel ikke skulde være tilladt, hvorved bemærkes, at det af afgivne Vidneforklaringer fremgaar, at gaaende Færdsel har fundet Sted ad den fornævnte Passage, uden at Ejerne af Sagsøgtes Ejendom har hindret dette, men herefter kan Sagsøgte ikke anses at have været

berettiget til at spærre Passagen som sket. Der vil derfor være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, hvorhos Sagsøgte vil have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 120 Kr,

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afagt den 14 Oktober 1926 af Retten for Silkeborg Købstad m v.

Efter de foreliggende Oplysninger fandtes der ved Salget i 1864 ikke andre Bygninger paa Matr Nr 123 (Matr Nr 69 a\*) end Huset, der laa ud til Gaden, og fra denne Ejendoms to Lejligheder var der Udgange saavel til Gaden som til Ejendommens Gaard.

Da det herefter ikke kan antages, at Servituten — saaledes som af Indstævnte hævdet — tilsigtede at indrømme en videregaaende Færd-selsret, end dens Ordlyd hjemler, og det ikke er godtgjort, at der er vundet Hævd, hvortil maatte kræves Alderstidshævd, paa gaaende Færd-sel over Matr Nr 122, vil Appellantens Paastand om Frifindelse og Op-hævelse af Fogedforbudet være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighe-derne at burde ophæves.

Der vil være at tillægge de for Appellanten under Appelsagen be-skikkede Sagførere de nedenfor anførte Beløb, der vil være at udrede af det offentlige.

---

Nr 261/1927. **Stjernholms Trælasthandel** i Likvidation (David)  
m o d

**Aktieselskabet Banken for Randers og Omegn** (Steglich-Peterßen),  
betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til at tilbage-betale et Vekselbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 29 Juni 1928: De Sagsøgte, A/S Banken for Randers og Omegn, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Stjernholms Trælasthandel i Likvidation, i denne Sag fri at være. I Sags-omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 850 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at Konsul Petersen i nogen Tid med Bankens Vidende havde haft den ved Pantsætningen afle-verede Nøgle i sin Besiddelse, inden Banken forlangte den udle-veret.

Efter alt, hvad der foreligger, maa der gaas ud fra, at der har

---

\*) Skal formentlig være 69 c.

bestaaet en gyldig Haandpantsætning af de paa Trælasthandelens Plads henliggende Trælastvarer. Det bemærkes herved, at hverken den Omstændighed, at Overretssagfører Nielsen og Konsul Petersen — der som Bankens Repræsentanter sad inde med den ovennævnte Nøgle — var Medlemmer af Trælasthandelens Bestyrelse, eller den Omstændighed, at Trælasthandelens Pladsformand uden Bankens Vidende var i Besiddelse af en Nøgle, der passede til Laagen, har kunnet gøre Pantsætningen ugyldig. Allerede i Henhold til det anførte vil Dommen efter Bankens Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Stjernholms Trælasthandel i Likvidation, til Indstævnte, Aktieselskabet Banken for Randers og Omegn, med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Pantebrev af 29 December 1925 gav A/S Stjernholms Trælasthandel i Horsens til Sikkerhed for Betaling af ethvert Beløb, som Aktieselskabet maatte være eller blive skyldig til de Sagsøgte, A/S Banken for Randers og Omegn i Randers, disse Haandpanteret i forskellige Trælastvarer, der henlaa paa en førstnævnte Selskab tilhørende indhegnet og aflukket Plads i Horsens. Nøglen til Pladsen blev, som i Pantebrevet bestemt, samtidig med dettes Oprettelse overgivet til Overretssagfører Lauritz Nielsen i Horsens, der skulde besidde Nøglen og Haandpantet paa Bankens Vegne. Efter at Nielsen, der, foruden at være de Sagsøgte Sagfører, var Medlem af Bestyrelsen for A/S Stjernholms Trælasthandel, var blevet erklæret konkurs, blev Nøglen af Boet afleveret til Trælasthandelen og derpaa uden de Sagsøgte Vidende og Vilje overgivet til Formand i Bestyrelsen for det nysnævnte A/S, Konsul H Chr Petersen i Kolding, der overfor Banken hæftede som Kautionsist, og i hvis Besiddelse Nøglen forblev indtil den 18 September 1926, da de Sagsøgte efter at have faaet Kundskab herom paa Begæring fik den udleveret. Den 17 s M blev A/S Stjernholms Trælasthandels Ejendomme og Varelager — derunder det til de Sagsøgte haandpantede Trælastparti — afhændet uden Samtykke fra de Sagsøgte, og paa en den 1 Oktober s A i Selskabet afholdt Generalforsamling vedtoges det at lade Selskabet træde i Likvidation. Den 6 s M forfaldt en af Trælasthandlen akcepteret, til de Sagsøgte endosseret Veksel for Selskabets Skyld til disse til Beta-

ling, og efter at der i denne Anledning var ført Forhandlinger mellem Sagsøgerne, A/S Stjernholms Trælasthandel i Likvidation i Horsens, og de Sagsøgte, der under Paaberaabelse af Haandpanteretten krævede Skylden indfriet, indbetalte Sagsøgerne, der frygtede for, at de Sagsøgte i modsat Fald skulde indgive Konkursbegæring mod dem, den 19 og 21 Oktober s A til Dækning af Vekselbeløbet med Renter og Omkostninger et Beløb af ialt 26 147 Kr 41 Øre til de Sagsøgte, idet Sagsøgerne samtidig meddelte, at de forbeholdt sig Tilbagesøgningsret som Følge af, at de ikke kunde anerkende Gyldigheden af den Banken indrømmede Haandpanteret. Samtidig med, at de Sagsøgte i Skrivelser af 20 og 22 Oktober meddelte Tilstaaelse for Beløbets Modtagelse, afviste de det af Sagsøgerne tagne Forbehold som uberettiget og stillede Pantet til Disposition for Sagsøgerne.

Under nærværende Sag har derefter Sagsøgerne paastaaet de Sagsøgte tilpligtet at tilbagebetale dem det fornævnte Beløb 26 147 Kr 41 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 13 November 1926, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne anført, at Indbetalingen af Skylden til de Sagsøgte kun er sket under Forudsætning af, at en gyldig Haandpanteret var stiftet, og under udtrykkeligt Forbehold herom, samt at der —under de ovenanførte Omstændigheder og tillige i Betragtning af, at Trælasthandelens Pladsformand var i Besiddelse af en Nøgle, som passede til en Laage, der førte ind til den Plads, hvor det haandpantssatte Trælastlager beroede — ikke er stiftet en gyldig Haandpanteret for de Sagsøgte, idet Pantsætterne ogsaa efter Pantebrevets Oprettelse og Nøglens Deponering havde Adgang til at raade over det pantsatte uden Samtykke fra de Sagsøgte.

Naar imidlertid henses til, at den de Sagsøgte ved Pantebrevet af 29 December 1925 indrømmede Sikkerhedsret uanset manglende eller utilstrækkelig Overlevering af de pantsatte Genstande maa anses forbindende for Pantsætterne selv, samt til, at Sagsøgerne ikke repræsenterer retsforfølgende Kreditorer, men Pantsætterne og derfor ikke overfor disses til Betaling forfaldne Gæld kan fremsætte Indsigelser eller ved Indfrielsen tage Forbehold i videre Omfang, end Pantsætterne selv vilde være berettiget til, maa der gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne har manglet Hjemmel til at tage Forbehold som sket, og at de Sagsøgte har haft Føje til at nægte Tilbagebetaling af det modtagne Beløb, og de vil saaledes være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale under nærværende Sag.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre de Sagsøgte med 850 Kr.

---

Mandag den 11 Juni.

Nr 283/1927. **Københavns Diskontobank** og **Revisionsbank,**  
Aktieselskab i Likvidation (Steglich-Petersen)

mod

**Kaptajn Hans Jensen** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at refundere Indstævnte et Beløb som denne har indbetalt paa nogle af Appellanten overtagne Aktier.

Sø- og Handelsrettens Dom af 18 Juli 1927: Sagsøgte Københavns Diskontobank og Revisionsbank A/S i Likvidation bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgeren Kaptajn Hans Jensen betale 2000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 20 Maj d A, til Betaling sker og Sagens Omkostninger med 150 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret er det ubestridt, at det under Sagen udtalte Krav kun kan gøres gældende som simpelt Krav i Bankens Likvidationsbo. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, **Københavns Diskontobank** og **Revisionsbank, Aktieselskab i Likvidation,** til Indstævnte, **Kaptajn Hans Jensen** 300 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Dokument af 14 December 1921, deponerede Sagsøgeren Kaptajn Hans Jensen til Sikkerhed for prompte og skadesløs Betaling af enhver Gæld, som han til enhver Tid maatte være eller blive skyldig til Revisionsbanken i København som haandfaaet Pant en Række nærmere nævnte Effekter; Kupons, Renter og øvrigt Udbytte var indbefattet i Pant-sætningen. Banken var berettiget til naar som helst at realisere Pantet ganske saaledes, som Banken i hvert enkelt Tilfælde maatte bestemme, og at gøre sig betalt af, hvad der maatte indkomme. Banken havde endvidere Ret til til enhver Tid ved Effekter lydende paa Navn, at udfærdige eller lade udstede gyldig Transport i Sagsøgerens Navn. Blandt de paagældende Effekter var 20 000 Kr Aktier i Assurancekompagniet



Skandinavisk Lloyd. Paa disse var indbetalt 30 pCt, medens Sagsøgeren for Resten havde udstedt sædvanlig Aktionær-Forskrivning til Skandinavisk Lloyd. Sagsøgerens Skyld overfor Banken hidrørte fra store Kautionsforpligtelser, som Sagsøgeren havde paataget sig til Fordel for Foretagender, hvori han og hans Svigersøn, Direktør Albert Jensen var interesserede, antagelig ogsaa til Foretagender, hvori Direktør Albert Jensen alene var interesseret. I Marts Maaned 1922 søgte Direktør Albert Jensen en Ordning med Banken for sine egne Forhold, og ved denne Lejlighed blev der truffet Ordning med Banken angaaende Sagsøgerens Forhold. Det hedder herom i et af Direktør Albert Jensen den 18 Marts 1922 underskrevet Brev til Københavns Diskontobank og Revisionsbank A/S. » . . . . . 4. Banken giver som lovet Kaptajn Hans Jensen Saldo-kvittering for ethvert Mellemværende under Forudsætning af, at Kaptajn Hans Jensen lader Banken beholde, hvad han allerede har indbetalt i Banken, eller hvad Banken har faaet Sikkerhed i . . . . .«.

Den 22 Marts 1922 skrev Banken følgende til Kaptajn Hans Jensen: »Hermed tillader vi os at sende Dem en Genpart af Herr Albert Jensens Skrivelse til os af 18 ds og vor Skrivelse til ham af D D, blandt andet indeholdende en Ordning af Deres Mellemværende med os. Vi bemærker for en Ordens Skyld ad 4 i Herr Albert Jensens Skrivelse, at vi naturligvis beholder al den Sikkerhed fra Dem, som vi nu har«. Den 20 April 1922 afgav Sagsøgeren uigenkaldelig Fuldmagt til Københavns Diskontobank og Revisionsbank A/S til paa hans Vegne og med fuld forbindelse Virkning for ham at forsyne de paa hans Navn lydende — — — 20 000 Kr Aktier i Assurancekompagniet Skandinavisk Lloyd, Lit. Nr.ne 526—45 med Kvitterings- eller Transport-Paategning. Aktierne paa hvilke Banken stadig har hævet Udbyttet, saalænge saadant blev givet, forblev liggende i Banken, uden at der foretoges videre. Ved Skrivelse af 19 Juli 1926 fandt Bestyrelsen for Skandinavisk Lloyd sig nødsaget til at indkalde 10 pCt af Aktiernes Paalydende, eller for Kaptajn Hans Jensens Vedkommende 2000 Kr paa de Aktier, der beroede i Banken. Som Følge af den af ham i sin Tid udstedte Forskrivning maatte Sagsøgeren betale Beløbet, men under nærværende Sag har han nedlagt Paastand paa, at Københavns Diskontobank og Revisionsbank A/S i Likvidation, tilpligtes at refundere ham det nævnte Beløb 2000 Kr, hvortil kommer Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 20 Maj d A, til Betaling sker. Han gør gældende, at Banken i sin Tid har overtaget de 20 000 Kr Aktier som Ejendom, og som Følge heraf maa det være Bankens Sag at udrede den Indbetaling, der forlanges paa Aktierne. Banken har meddelt Sagsøgeren Saldo-Kvittering mod at beholde, d v s til Ejendom, de forskellige Effekter, Sagsøgeren havde deponeret, og Sagsøgeren har herefter overhovedet intet Mellemværende med Banken. Sagsøgeren er gaaet ud fra, at Banken har sørget for, at hans Forskrivninger blev annulleret, og Banken kan ikke, efter i ca 4 Aar ikke at have ladet høre fra sig, pludselig forlange, at Sagsøgeren skal indbetale paa Aktierne.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Banken bestrider, at den i 1922 overtog Aktierne til Ejendom, og noget saadant kan ikke heller indlægges i Ordet »beholde«, der findes i Skrivelsen af 18 Marts 1922. Meningen var, at Banken skulde have Ret til at beholde, d v s ikke

frigive de Effekter Banken allerede da havde i Haandpant, og gennem Realisation af disse være i Stand til at nedbringe Tabet paa Sagsøgeren; men Meningen har aldrig været, at Banken skulde overtage Effekter med en Indbetalingsforpligtelse. Aktierne er da ogsaa blevet liggende urørte uden at Sagsøgerens Konto i Banken er bogholderimæssig udlignet. Grunden til at Banken ikke har realiseret, er efter dens Udsagn, at det ikke har været muligt at skaffe Bud paa Aktierne.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at ingen af Parterne i 1922 overhovedet har rejst Spørgsmaalet om, hvorledes det skulde gaa med Indbetalingsforpligtelser paa Aktierne. Dette Spørgsmaal er først kommet frem, da Skandinavisk Lloyd indkaldte 10 pCt.

Da Banken gav Sagsøgeren Saldo-Kvittering, var Forholdet det, at den vel eftergav en betydelig Del af hans Skyld, men paa sin Side fik Banken Raadighed over praktisk set alt, hvad Sagsøgeren ejede, og desuden blev der af en af Sagsøgerens Slægtninge indbetalt et ikke ubetydeligt kontant Beløb. Den i 1922 træfne Ordning er ikke klar, idet det i Brevet af 18 Marts 1922 benyttede Udtryk »beholder« er ubestemt. Da Banken imidlertid ved denne Lejlighed gav Sagsøgeren Saldo-Kvittering, kan de Effekter, Banken beholdt, ikke være blevet liggende til Sikkerhed for nogen Skyld fra Sagsøgerens Side, thi en saadan eksisterede ikke længere. Havde Banken villet træffe den Ordning, at der vedblivende skulde bestaa en til Pantet begrænset Fordring eller lignende, burde dette fra Bankens Side have været klart udtrykt. Som Sagen foreligger, maa den naturlige Forstaaelse være den, at Banken beholdt Effekterne til Ejendom. Saaledes har Sagsøgeren forstaaet Forholdet, og dette har han haft Føje til. Naar det saaledes antages, at Banken i 1922 har overtaget de heromhandlede Aktier til Ejendom, maa Følgen — hvilket iøvrigt heller ikke er bestridt fra Bankens Side — være, at Banken i Forholdet til Sagsøgeren ogsaa har overtaget Indbetalingsforpligtelserne paa Aktierne. Herefter vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale med 150 Kr.

---

T i r s d a g d e n 1 2 J u n i .

Nr 321/1926. Restauratør **Robert Michelsen** eller nu hans Konkursbo (Steglich-Petersen efter Ordre)

m o d

Enkefru **Nicoline Sørensen** (Ahnfelt-Rønne) og Sagfører **R Andersens Dødsbo** (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Forpligtelse til at betale Erstatning for Tab forvoldt ved en Udsættelsesforretning.

Ø s t r e L a n d s r e t s D o m af 25 Oktober 1926: De Sagsøgte, Enkefru Nicoline Sørensen og Sagfører R Andersens Dødsbo, bør for Tiltale

af Sagsøgeren, Restauratør Robert Michelsen, i denne Sag fri at være. Til Sagsøgte Enkefru Sørensen betaler Sagsøgeren i Sagsomkostninger 250 Kr. For Sagsøgte R Andersens Dødsbos Vedkommende hæves Sagens Omkostninger. De idømte Sagsomkostninger at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er indanket for Højesteret af Restauratør Michelsen. Denne er imidlertid gaaet fallit i Maj 1927, og hans Konkursbo er derefter indtraadt i Sagen i hans Sted.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at i al Fald Lejen for Tiden fra den 11 Marts til den 11 April 1926 ikke var betalt, da Enkefru Sørensen den 13 Januar 1926 tog Ejendommen til brugeligt Pant. Det bemærkes endvidere, at det maa være uden Betydning i Forhold til Enkefru Sørensen, at Lejen for det nævnte Tidsrum i Sagfører Andersens Bøger staaer noteret som overført til Nybæk, og det allerede fordi denne Notering er sket, efter at Enkefru Sørensen havde taget Ejendommen til brugeligt Pant og havde ladet forkynde for Michelsen, at Lejen fremtidig skulde betales til hendes Sagfører. Endelig maa der gives Enkefru Sørensen Medhold i, at den Misligholdelse med Hensyn til Betaling af Leje, hvori Michelsen havde gjort sig skyldig, var saa væsenlig, at den har maatte berettigge hende til at lade Michelsen udsætte af det lejede saaledes som sket. Herved bemærkes, at hun efter det den 13 Januar 1926 foregaaede og efter Indholdet af Auktionsvilkårene maatte have Krav paa, at den resterende Leje blev betalt til hende. Enkefru Sørensen vil herefter være at friinde.

Der maa dernæst gives Sagfører Andersens Dødsbo Medhold i, at den Omstændighed, at der i den Michelsen i Slutningen af April 1926 tilstillede Opgørelse stod noteret, at Lejen for Tiden fra 11 Marts til 11 April 1926 var overført til Nybæk, ikke har kunnet begrunde et Ansvar for Sagfører Andersen for den skete Udsættelse, allerede fordi det maatte staa Michelsen klart, at denne Overførsel ikke kunde frigøre ham for at betale den paa-gældende Leje til rette Vedkommende o: til Enkefru Sørensen. Herefter og idet det bemærkes, at der, som udtalt i Dommen, ikke kan antages at have paa hvilet Sagfører Andersen nogen Pligt til at staa i Forskud for Michelsen, vil Andersens Dødsbo ogsaa være at friinde.

I Henhold til det anførte vil Dommen, hvis Bestemmelse om Sagens Omkostninger tiltrædes, i det hele være at stadfæste.

I Sagsomkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale 500 Kroner til hver af de Indstævnte.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.  
I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Ap-

pellanten, Restauratør Robert Michelsen eller nu hans Konkursbo, til hver af de Indstævnte, Enkefru Nicoline Sørensen og Sagfører R Andersens Dødsbo, 500 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Steglich-Petersen 400 Kroner, der udredes af det ofenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lejekontrakt af 10 Juni 1925 bortlejede Husejer M Nybæk til Sagsøgeren, Restauratør Robert Michelsen, fra 11 s M Ejendommen Nr 21 i Nyhavn og Nr 4 i Lille Strandstræde med deri indeholdte Beværtningslokaler og Hotel, »Hotel Kronprinsen«, med tilhørende Restauration samt privat 3 Værelers Beboelses-Lejlighed for en aarlig Leje af 18 000 Kr, der skulde erlægges ved, at der fra og med den 12 Juni 1925 paa Sagfører R Andersens Kontor indbetaltes daglig 75 Kr. Det hedder i Kontrakten herom: »Naar der ved Hjælp af disse Indbetalinger foreligger betalt Leje forud for  $\frac{1}{4}$  Aar, ophører de daglige Indbetalinger, dog at der stadig er forudbetalt 3 Maaneders Leje, og fremtidige Lejebetalinger sker maanedsviis  $\frac{1}{4}$  Aar forud.« Den indvendige Vedligeholdelse paahviledes Lejeren. I Lejemaalet medfulgte Inventar og Service. Om Lejemalets Varighed indeholdtes i Kontrakten følgende Bestemmelse:

»Lejemaalet vedvarer indtil det skriftlig opsiges fra Lejerens Side med  $\frac{1}{4}$  Aars Varsel til Ophør den paafølgende Flyttedag. Fra Ejerens Side kan Lejemaalet i Tilfælde af, at Ejeren paa anden Maade maatte ønske at disponere over Ejendommen, opsiges med 3 Maaneders Varsel, dog mod, at han kontant erstatter Lejeren, saafremt Opsigelse finder Sted til Fraflytning senest 11 Juni 1926: 10 000 Kr, til 11 Juni 1927: 7500 Kr, til 11 Juni 1928: 5000 Kr, og til 11 Juni 1929: 2500 Kr, herefter er der fri Opsigelse fra begge Sider.«

Kontrakten indeholder derhos sædvanlig Bestemmelse om, at Lejeren er pligtig til uden Varsel eller Opsigelse straks at fraflytte det lejede, saafremt Lejen ikke skulde blive erlagt til de i Kontrakten bestemte Tider. I de efter Kontraktens Oprettelse følgende Maaneder indbetalte Michelsen til Sagfører Andersen en Række Beløb. Indbetalingerne skete dog ikke daglig med 75 Kr, men paa vilkaarlige Dage og som Regel med større Bøleb, idet Andersen dog deraf afholdt en Del Michelsen paahvilende Udgifter, særlig til Skatter. Andersen, der tillige var Sagfører for Nybæk, for hvem han administrerede den fornævnte Ejendom, overførte i Begyndelsen 75 Kr pr Dag fra Michelsen til Nybæks Konto, men efterhaanden bagud for flere Dage ad Gangen, i 1925 senest den 14 September for den 13 og 14 s M 150 Kr. Pr ultimo December opførtes paa Michelsens Konto en saalydende Post:

Betalt Nybæk Leje fra 11 Juni 25—11 Marts 26. . . . . 13 500 Kr  
 minus tidligere opført Leje . . . . . 6675 „

————— 6825,00.

hvorved der fremkommer en Balance i Andersens Favør af 4374 Kr 76 Øre.

I Henhold til Begæring af 9 Januar 1926 blev Nybæks Bo den 12 s M taget under Konkursbehandling.

Den 13 Januar 1926 foretog Sagsøgte, Enkefru Nicoline Sørensen, som Proritetshaver Udlæg i Ejendommen, som hun tog til brugeligt Pant, idet hun derhos samme Dag for Sagsøgeren lod forkynde en Tilkendegivelse om, at Lejen fremtidig skulde erlægges til hendes Sagfører. Den 15 s M lod hun yderligere Opsigelse forkynde for Sagsøgeren til Fraflytning April Flyttedag 1926. Den 30 Januar 1926 lod Grosserer Filtenborg, der bl a havde en Prioritet i Ejendommen forud for Fru Sørensens Prioritet, Udlæg foretage og overtog Ejendommen til brugeligt Pant, hvilket dog ikke den Gang forkyndtes for Michelsen, hvorved bemærkes, at Sagfører Andersen da var Sagfører ogsaa for Grosserer Filtenborg. Efter at dette var oplyst, lod Filtenborg den 9 April forkynde for Michelsen, at Lejen skulde betales til ham. Den pr 11 April forfaldende Leje indbetalte Sagsøgeren direkte til Grosserer Filtenborgs Repræsentant.

Ved en den 19 April 1926 afholdt Tvangsauktion overtog Enkefru Sørensen Ejendommen som ufyldstgjort Panthaver og begærede derefter Michelsen udsat af det lejede under Henviisning til, at denne havde undladt at betale hende de pr 11 Februar og 11 Marts d A forefaldne Lejerater. Sagsøgeren protesterede imod Udsættelsen. I den af Dommeren i Københavns Byrets 2 Foged-Afdeling den 11 Maj d A afsagte Kendelse udtales herom følgende:

»Det fremgaar af Proceduren, at Andersen har betalt de nævnte Rater til Filtenborg, til hvem ogsaa Lejen pr 11 April d A er indgaaet.

Da det af Rekvirentinden Enkefru Sørensens befuldmægtigede, Sagfører Hennings, er erkendt, at Lejeraterne pr 11 Februar og 11 Marts d A, der efter Lejeforbudet af 13 Januar d A burde have været betalt direkte til Rekvirentinden, dog er kommet denne tilgode derved, at de er afskrevet paa Filtenborgs Obligation, maa det findes betænkeligt at statuere, at der fra Rekvirenti Side skulde foreligge en saa væsenlig Misligholdelse af Lejemaalet, at han nu skulde have dette forbrudt; hans Protest vil derfor for saa vidt være at tage til Følge.«

Under Proceduren havde Enkefru Sørensens Sagfører imidlertid gjort gældende, at der tillige forelaa Lejerestance fra Sagsøgerens Side delvis med Hensyn til den pr 11 December 1925 forfaldne Leje og fuldt ud med Hensyn til Lejen pr 11 Januar d A.

Sagsøgeren henviste heroverfor til en Opgørelse, Sagfører Andersen paa hans Foranledning henimod Udgangen af April Maaned havde tilstillet ham om deres Mellemværende, paa hvilken bl a var anført

1926	Betalt Nybæk Leje fra	$\frac{11}{8}$ 1925 til	$\frac{11}{3}$ 1926.....	13 500,00
Jan 31	— — — —	$\frac{11}{3}$ 1926 til	$\frac{11}{4}$ 1926.....	1 500,00
Febr 20	— — — —	$\frac{11}{4}$ 1926 til	$\frac{11}{5}$ 1926.....	1 500,00

Han gjorde gældende, at herefter ogsaa Lejeraterne pr 11 December og 11 Januar var betalt, og at det i al Fald maatte være paa Sagfører Andersens Ansvar, hvis de var betalt til en uberettiget. Det hedder i denne Anledning i den fornævnte Fogedkendelse:

»Sagfører Hennings bestrider Opgørelsens Rigtighed, og af en af Overretssagfører Bohn Christiansen, der har givet Møde under Proceduren for Sagfører Andersen, afgivet Forklaring, fremgaar det, at Rekviritus staaer i Restance med Lejeraterne pr 11 Decbr f A og 11 Januar d A som af Sagfører Hennings anført, og at Opgørelsen fra Sagfører Andersen forsaavidt er misvisende.

Rekviritus, der forklarer, at han først under Proceduren for Fogedretten er blevet klar over, hvorledes Forholdene angaaende Lejeraterne i Virkeligheden ligger, har tilbudt den 10 ds, altsaa 2 Dage efter Proceduren, at betale til Sagfører Hennings paa Rekvirentindens Vegne det resterende Beløb 2642 Kr.

Sagfører Hennings har nægtet at modtage Beløbet og har begært Forretningen fremmet.

Det skønnes nu ikke rettere end, at Rekviritus, hvis Evne og Vilje til at betale sin Husleje ikke synes at kunne bestrides, og hvis Forklaring om, at han først nu er blevet klar over Forholdene, i ikke ringe Grad bestyrkes ved de under Proceduren tilvejebragte Oplysninger, ved sit nu fremsatte Tilbud, som han maa antages at ville vedstaa, efter Omstændighederne maa betragtes som havende opfyldt sin Betalingspligt, og den fremsatte Begæring om hans Udsættelse af Lejemaalet vil altsaa i det hele være at forkaste.«

Sagsøgeren betalte ikke det fornævnte Beløb den 10 Maj, men anmodede Sagfører Andersen om at betale det. Den 14 Maj tilskrev hans Sagfører Sagfører Andersen saaledes:

»Restauratør Michelsen, Nyhavn 21 har modtaget en ny Meddelelse om Foretagelse af Fogedforretning førstkommande Tirsdag den 18 ds Kl 1<sup>3</sup>/<sub>4</sub> til hvilken Tid jeg beder Dem give Møde, idet jeg paany skal anmode Dem om at betale det under den sidste Fogedforretning omspurgte Beløb Kr 2445,—.

Jeg beklager at maatte gøre Dem personlig ansvarlig, ikke alene fordi dette allerede er sket, men ogsaa saafremt De maatte undlade nu at udrede dette Beløb, idet jeg støtter Deres Ansvar dels paa, at De paa Deres egen Afregning har opført det paagældende Beløb som betalt, hvad det ikke er, dels paa, at De dengang, altsaa i December—Januar stod som Sagfører for Restauratør Michelsen og overfor denne har paa taget Dem det fulde Ansvar for, at Lejen blev betalt det rigtige Sted, nemlig hos Sagfører Hennings.«

Dette Brev besvaredes under 15 Maj af Overretssagfører Bohn Christiansen i en saalydende Skrivelse:

»I Besvarelse af Deres ærede Skrivelse af G D til Prokurator R Andersen skal jeg for denne tillade mig at oplyse, at Prokurator Andersen ikke kan anse sig for forpligtet til at betale det ved Fogedforretningen hos Restauratør Michelsen opgjorte Beløb 2445 Kr.

Det erkendes, at der paa den fra Prokurator R Andersens Kontor afgivne Opgørelse til Deres Klient fejlagtig er opført Leje betalt i Slutningen af Aaret 1925. Denne Leje er ikke indbetalt af Restauratør Michelsen, og ikke viderebetalt af Prokurator Andersen, hvad der, som Opgørelsen udviser, vilde have bevirket, at Hr Michelsen vilde have staaet med en betydelig Debet til Prokurator Andersen pr 31 December

1925. Det virkelige Forhold er, at Restauratør Michelsen pr angivne Dato havde tilgode hos Prokurator Andersen et Beløb af Kr 125,24 som ikke var tilstrækkelig til Dækning af Lejeraten pr 11 December 1925.«

Da Beløbet endnu ikke helt eller delvis var betalt den 18 Maj, blev det ved en s D afsagt Fogedkendelse bestemt, at Udsættelsesforretningen kunde nyde Fremme. Det hedder i Kendelsen bl a:

»Idet bemærkes, at Rekvisitus ved Brev af 12 ds underrettedes om, at Proceduren vilde blive fortsat i Dag, altsaa 5—6 Dage senere, skønnes ikke rettere end, at der maa gives Rekvirentinden Medhold i, at den Omstændighed, at Rekvisitus ikke i Mellemtiden i hvert Tilfælde har deponeret Beløbet, hvilket han — som anført — ikke havde disponibelt ved Forretningens Genoptagelse i Dag, i høj Grad tyder paa manglende Evne til at betale det Beløb, han under den tidligere Procedure tilbød at erlægge; den begærede Udsættelsesforretning vil herefter kunne nyde Fremme, efter Omstændighederne dog kun paa Betingelse af, at Rekvirentinden stiller en Sikkerhed, der passende kan bestemmes til 10 000 Kr kontant eller i sikre Pengeeffekter.«

Da Sagsøgeren senere skaffede Beløbet til Veje, statueredes det ved en den 1 Juni afsagt Kendelse, at det maatte have sit Forblivende ved Kendelsen af 18 Maj d A.

Under denne af Restauratør Michelsen imod Enkefru Nicoline Sørensen og Sagfører R Andersen anlagte Sag paastaar Sagsøgeren under Anbringende af, at der ikke kunde tilkomme Sagsøgte Fru Sørensen nogen Ret til i Tilfælde af manglende Indbetaling af Lejen pr 11 December f A og 11 Januar d A i hendes Egenskab af ufyldstgjort Panthaver at paaberaabe sig en Misligholdelse af Kontrakten, at de nævnte Lejerater maa anses betalte til rette Vedkommende, og at Sagfører Andersen maatte være ansvarlig, hvis dette ikke var Tilfældet, Enkefru Sørensen og — efter at Sagfører R Andersen under Sagens Behandling er afgaaet ved Døden — Sagfører Andersens Dødsbo tilpligtet in solidum at betale ham en Erstatning af 25 000 Kr tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 23 Juli 1926.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Under Sagen er der afgivet Forklaringer af exam juris P G Mogensen, Sagfører Johs Madsen, Sagfører J C J G Østerbye og Bogholderiske, Frøken Anna Christensen, der alle er eller har været beskæftigede paa Sagfører Andersens Kontor. Medens Mogensen har forklaret, at Debiteringen paa Michelsens Konto pr ultimo December 1925 (og tilsvarende Kreditering paa Nybæks Konto) fandt Sted i Begyndelsen af Januar Maaned 1926 og forud for Begæringen den 9 Januar om Nybæks Konkurs, har de andre Vidner forklaret, at dette efter den Tid, som Bogholderiet ved Nytaarstid har udkrævet, er ganske uantageligt.

Efter det foreliggende er Parterne under deres Procedure saavel for Fogedretten som her for Retten gaaet ud fra, at Overholdelse fra Michelsens Side af den ovenfor citerede Bestemmelse i Huslejekontrakten om Tiderne for Lejens Erlæggelse vilde have medført, at Michelsen pr 11 December 1925 skulde erlægge Leje for Maaneden til 11 Marts 1926, den 11 Januar Leje for Maaneden til 11 April 1926.

Selv naar der gaas ud fra, at Tidspunktet for maanedsvis Forud-

betaling af Lejen i Henhold til Kontrakten den 11 Deember 1925 og 11 Januar 1926 endnu ikke var indtraadt, maa det anses erkendt af Sagsøgeren under Proceduren for Fogedretten, at han har været pligtig i Løbet af de to Maaneder fra 11 December 1925 at erlægge i hvert Fald Lejen for Tidsrummet til 11 April 1926. Hvorledes det nu end forholder sig med Tidspunktet for Overførelsen af Leje pr ultimo December 1925 fra Michelsen til Nybæk, maa det antages, at den under 31 Januar som overført til Nybæk bogførte Leje for Tiden fra 11 Marts til 11 April 1926 ikke er erlagt til rette Vedkommende, og Sagsøgeren maa antages under Fogedforretningen at være blevet paa det rene hermed. Da Sagsøgeren derefter har haft fornøden Tid til forinden den nye Udsættelsesforretnings Foretagelse, den 18 Maj, at berigtige en eventuel Fejltagelse fra hans Sagførers Side, og da han i Forhold til Sagsøgte, Enkefru Sørensen, maa bære Ansvaret for den stedfundet Misligholdelse, vil Enkefru Sørensen være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale her under Sagen. Det bliver herefter ufornødent at komme ind paa Spørgsmaalet om Betydningen af den Sagsøgeren af Fru Sørensen meddelte Opsigelse, der iøvrigt ikke har været forelagt Huslejenævnet.

Et tilsvarende Resultat findes at maatte statueres for den anden Sagsøgte Vedkommende. Selv om Sagfører Andersens Opgørelse til Sagsøgeren maatte have været vildledende med Hensyn til Lejen til 11 Marts 1926, og selv om den pr 31 Januar 1926 i Opgørelsen anførte Lejepost med Urette er krediteret Nybæk, findes Sagsøgeren ikke at have været berettiget til i Mellemtiden mellem de to Udsættelsesforretninger at stille Krav til Andersen om at betale de resterende Beløb til rette Vedkommende uden at stille disse til Raadighed for Andersen, der efter alt det foreliggende ikke har haft nogen Pligt til at staa i Forskud for Sagsøgeren.

Medens Sagens Omkostninger for den sidstnævnte Sagsøgte Vedkommende vil kunne ophæves, vil Sagsøgeren have at tilsvare Fru Sørensen 250 Kr i Sagsomkostninger.

---

Nr 151/1927. Kgl Kapelmusikus **Otto Friis-Petersen** (Fich)  
m o d

**Direktionen for Det kongelige Teater og Kapel** (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at modsætte sig, at Indstævnte radioudsender Musikpræstationer, ved hvilke Appellanten medvirker.

Østre Landsrets Dom af 12 April 1927: Sagsøgte, Direktionen for det kgl Teater og Kapel, bør for Tiltale af Sagsøgeren, kgl Kapelmusikus Otto Friis-Petersen, i denne Sag fri at være.



### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at Indstævnte kendes pligtig til at anerkende, at Appellanten ikke for den ham ifølge hans Kontrakt med Indstævnte tilkommende Betaling er pligtig at medvirke ved Musikpræstationer, der radioudsendes.

Efter Indholdet af den mellem Appellanten og Indstævnte indgaaede Kontrakt vil Appellantens Paastand ikke kunne tages til Følge. Det bemærkes herved, at Forfatterloven ikke ses at hjemle Appellanten nogen Ret, som kunde begrunde den af ham nedlagte Paastand.

Herefter vil Dommen ovenstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.  
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en den 1 Juli 1922 af daværende kst Chef for det kgl Teater og Kapel Greve Brockenhuus Schack i denne hans Egenskab og Fløjtenist Otto Friis-Petersen undertegnet Kontrakt engageredes denne sidste som kgl Kapelmusicus fra nævnte Datum at regne i Overensstemmelse med den mellem Undervisningsministeriet »og Kapelforeningen truffe Overenskomst med en aarlig Løn af 5000 Kr (pensionsgivende) samt Tjenestemandstillægene« og 200 Kr i Pladstillæg. I Kontrakten bestemtes desuden, at de for Kapellet hidtil gældende reglementariske Bestemmelser bibeholdtes, samt at Herr Friis-Petersen i Engagementstiden underkastedes Bestemmelserne i det til enhver Tid gældende Tjenestereglement. Endelig fastsattes en Konventionalbøde paa 5200 Kr for det Tilfælde, at den engagerede begik Engagementsbrud.

I 1926 paabegyndtes der fra det kgl Teater Radioudsendelser af dëttes Forestillinger uden dertil forud indhentet Samtykke fra Kapellets Medlemmer, og uden at nogen Ekstrabetaling ydedes disse i denne Anledning. En Protest fra Kapellets Side overfor Teatrets Ledelse førte ikke til noget Resultat.

Ovennævnte kgl Kapelmusicus Friis-Petersen har derfor under nærværende Sag paastaet Direktionen for det kgl Teater og Kapel kendt uberettiget til uden Sagsøgerens Tilladelse at radioudsende Musikpræstationer, ved hvilke Sagsøgeren medvirker, medens han subsidiært har begæret fastslaet, at saadan Radioudsendelse i al Fald kun kan ske mod Vederlag til Sagsøgeren udover den i hans Kontrakt med Teatret fastsatte Gage, uden at han dog under denne Sag har nedlagt Paastand om Tilkendelse af noget bestemt Beløb.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet saavel for den principale som for den subsidiære Paastand.

Det skal nu først bemærkes, at der ingen positive Bestemmelser findes hverken i Sagsøgerens Kontrakt eller i de for dennes Fortolkning bestemmende Reglementer om Sagsøgerens Rettigheder eller Forpligtelser i Tilfælde af Radioudsendelser af Teatrets Forestillinger, og at der er Enighed om, at saadan Udsendelse ikke var forudset, da Kontrakten afsluttedes.

Sagsøgeren har til Støtte for sin Paastand dels fremført, at der i en for hans Kontrakt bestemmende Skrivelse fra Undervisningsministeriet af 20 Juni 1922 udtaltes, at der kun fastsattes Løn for en partiel Tjenesteydelse — formentlig den at medvirke ved det kgl Teaters Prøver og Forestillinger indenfor de ved en Overenskomst mellem Teatret og Kapelforeningen, sammenholdt med de gældende Reglementer fastsatte Grænser — og ikke for Sagsøgerens fulde Arbejdskraft, i Modsætning til hvad der eventuelt kunde blive Tilfælde, dersom Teatret overgik til Dobbeldrift, samt at det ikke af nogen af de for hans Forpligtelser afgørende Bestemmelser fremgik, at Kapellets Medlemmer skulde yde eller deltage i Instrumentmusik, der rundkastedes ved Radio.

Dels har Sagsøgeren hævdet som uomtvisteligt, at der ved Radioudsendelserne gøres et Indgreb i hans Chance for Fortjeneste uden for Teatret.

Sagsøgte har for det første gjort gældende, at det af Benyttelsen af Udtrykket »Tjenestemand« om Kapelmedlemmerne i Tjenestereglementet og af dettes og Lønningsreglementets i det store og hele med Tjenestemandenslovens overensstemmende Struktur fremgaar, at Forholdet mellem Teatret og Sagsøgeren er et offentligretligt, særlig da Kontrakten med Sagsøgeren ifølge sit Indhold ganske kan sidestilles med en Statstjenestemand's Ansættelsesbrev, hvorfor Teatret fuldtud maa kunne disponere over Sagsøgerens Præstationer indenfor de ved Reglementerne satte Grænser og som Følge heraf ogsaa gøre disse til Genstand for Radioudsendelse.

Videre har Sagsøgte benægtet, at der ved saadanne Radioudsendelser kunde paaføres Sagsøgeren Skade i hans Erhvervsmuligheder udenfor Tjenesten ved Kapellet.

Der kan ikke gives Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerens Forhold til Teatret skulde være i den Forstand af offentligretlig Natur, at Kontrakten ikke skulde være bestemmende for dette, men kunde tilsidesættes eensidigt af Teatrets Direktion og de heromhandlede Radioudsendelser foregaa, selv om dette maatte stride mod naturlig Forstaaelse af Kontrakten.

Derimod kan der paa den anden Side ikke gives Sagsøgeren Medhold i, at de ved Kontrakten, sammenholdt med ovenomtalte Betegnelse i Undervisningsministeriets Skrivelse af 20 Juni 1922 af Tjenesteydelsen som partiel, for denne fastsatte Grænser overskrider ved, at Teatrets Forestillinger, derunder ogsaa Sagsøgerens Præstationer, rundkastes ved Radio, idet disse ikke derved bliver enten mere langvarige eller paa anden Maade byrdefuldere for Sagsøgeren.

Naar denne dernæst har gjort gældende, at Rundkastningen skader ham i hans Erhvervschancer udenfor Tjenesten, kan Muligheden heraf

vel ikke anses for udelukket, men ganske bortset fra, at det stiller sig tvivlsomt, om saadan Skade kunde anses for retstridig, ses dens Indtræden ikke tilstrækkelig sandsynliggjort — endsige bevist — til, at der under nærværende Sag vil kunne tages Hensyn til denne Eventualitet.

I Mangel af positive Lovbestemmelser om Beskyttelse mod ubegrænset Udvidelse ad teknisk Vej af Adgangen til at nyde godt af Præstationer som Sagsøgerens heromhandlede vil der herefter hverken kunne gives Sagsøgeren Medhold i hans principale eller subsidiære Paastand, hvorfor Sagsøgte vil være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

---

Torsdag den 14 Juni.

Nr 354/1927. **Københavns Diskontobank og Revisionsbank**  
Aktieselskab, i Likvidation (Steglich-Petersen)

mod

Aktieselskabet Dampskibsselskabet **Orion** (E Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Ret til Modregning overfor deres Skyld til Appellanten.

Østre Landsrets Dom af 17 Novembre 1927: Der tilkommer Sagsøgerne, A/S Dampskibsselskabet »Orion«, Ret til at modregne Selskabets Tilgodehavende ifølge dets ovennævnte Indlaanskonto mod dets Skyld til de Sagsøgte, Københavns Diskontobank og Revisionsbank A/S i Likvidation, med de af Nationalbankens og eventuelt andre i de pantsatte Værdier interesseredes Rettigheder følgende Begrænsninger. Sagens Omkostninger betaler Likvidationsboet til Orion med 2500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Efter den Anledning, Proceduren for Højesteret giver, bemærkes herved følgende: Mellem de til Nationalbanken pantsatte Værdier fandtes den 18 Juli 1924 efter det for Højesteret oplyste ikke alene Skylddokumenter, hidrørende fra Debitorer, som havde Fordringer mod Likvida-

---

Færdig fra Trykkeriet den 27 Juni 1928.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Liud) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 14.

---

---

Torsdag den 14 Juni.

tionsboet, men ogsaa andre Værdipapirer, og der maa herefter, som Sagen foreligger, gaas ud fra, at de i de pantsatte Værdier Interesserede, hvis Rettigheder eventuelt maa begrænse Indstævntes Ret, ikke alene er de af Boets Kreditorer, som kan gøre en Modregningsret gældende.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Diskontobank & Revisionsbank, Aktieselskab i Likvidation, til Indstævnte, Aktieselskabet Dampskibsselskabet Orion, med 800 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en under 24 November 1921 udstedt Panteobligation erkendte Sagsøgeren, A/S Dampskibsselskabet »Orion«, at skyldte Københavns Diskontobank og Revisionsbank A/S i Likvidation 1 200 000 Kr, til Sikkerhed for hvilke Banken erholdt Pant i de Orion tilhørende Baade. I Marts 1924 solgte Orion en af de saaledes pantsatte Baade, nemlig S/S Sirius, og anmodede i den Anledning Discontobanken om at lade denne Baad udgaa af Pantet. Ved en den 1 April 1924 dateret Paa-tegning paa Obligationen relaxerede Discontobanken derefter S/S Sirius af Pantet, uden i den Anledning at kræve noget Afdrag paa Obligationen. Efter Anmodning af Discontobanken indsatte Orion imidlertid samtidig 300 000 Kr af den for S/S Sirius indvundne Købesum paa Indlaansbog Nr 1718 med Diskontobankens Hovedsæde.

Den 18 Juli 1924 standsede Discontobanken sine Betalinger, og dens Bo behandlede i Henhold til Lov Nr 299 af 6 December 1924.

Ved Bankens Betalingsstandsning skyldte Orion ifølge fornævnte

Panteobligation til Rest c 900 000 Kr samt som Overtræk paa Foliokonto i Bankens Kongens Nytorv Afdeling c 45 000 Kr, medens Orion ifølge fornævnte Indlaansbog havde tilgode c 300 000 Kr.

Ved Skrivelse af 8 August 1924 anmodede Overretssagfører H H Schmidt paa Orions Vegne Discontobanken om, at Orions Tilgodehavende ifølge Indlaansbogen pr 18 Juli 1924 maatte blive overført først til Dækning af Orions Overtræk paa Foliokontoen og for Resten til Afskrivning paa Orions Restgæld ifølge Panteobligationen.

Ved Skrivelse af 11 August 1924 svarede Banken med at anmode om, at Indlaansbogen maatte blive indsendt i kvitteret Stand og tilføjede, at saasnart dette Bevis var Banken i Hænde, skulde den foretage de forskellige Posteringer.

Ved Skrivelse af 18 August 1924 indsendtes Indlaansbogen i kvitteret Stand til Discontobanken der derefter telefonisk meddelte, at den intet kunde afskrive paa Panteobligationen, da denne var haandpantset til Nationalbanken til Sikkerhed for Discontobankens Gæld til denne. Denne Haandpantsetning var, hvad der intil da havde været Orion ubekendt, sket allerede i Aaret 1922. Orion maa nu afdrage og forrente Obligationen til Nationalbanken, der til Sikkerhed for sit Tilgodehavende hos Diskontobanken har Haandpant i en Række andre af Diskontobanken til denne overleverede Effekter. Paa Orions Indlaansbog indestod ved Discontobankens Betalingsstandsning 304 500 Kr, hvorpaa blev afskrevet det til Dækning af Orions Overtræk paa Foliokontoen pr 18 Juli 1924 fornødne Beløb, hvorefter Restbeløbet udgjorde 259 882 Kr 22 Øre foruden senere paaløbne Renter. Dette Beløb har Likvidationsboet nægtet Orion Ret til at modregne i Orions Skyld efter den ovennævnte Panteobligation og har kun villet anerkende Orion som simpel Kreditor herfor.

Under Henviisning til, at Afviklingen af Diskontobankens Gæld til Nationalbanken gennem de til Sikkerhed herfor stillede Værdier vil vise et betydeligt Overskud, som Orion har Krav paa, i al Fald forholdsvis kommer Dampskibsselskabet tilgode gennem dets ved Konkurslovens § 15 hjemlede Adgang til Modregning, har under nærværende mod de Sagsøgte, Københavns Diskontobank og Revisionsbank A/S i Likvidation, anlagte Sag Orion nedlagt følgende Paastand:

**P r i n c i p a l t:** Saafremt Værdien af den af Sagsøgerne under 24 Novbr 1921 til de Sagsøgte udstedte Panteobligation, oprindelig stor 1 200 000 Kr ikke nødvendigvis medgaar fuldtud til Dækning af den af Nationalbankens Fordringer paa de Sagsøgte, til Sikkerhed for hvilken paagældende Panteobligation af de Sagsøgte er haandpantset til Nationalbanken, bør de Sagsøgte, saafremt paagældende Panteobligation tilbageleveres dem, anerkende, at Sagsøgernes Modregningsret er genopvaagnet, og saafremt paagældende Panteobligation ikke tilbageleveres dem, anerkende Sagsøgerne som Separatist i de Værdier, der maatte komme de Sagsøgte tilgode som Overskud paa den af Sagsøgte Konti i Nationalbanken, til Sikkerhed for hvilken fornævnte Panteobligation er haandpantset, indtil Sagsøgerne er stillet ligesaagodt som om deres Panteobligation var tilbageleveret de Sagsøgte, og Sagsøgernes Modregningsret som Følge deraf var genopvaagnet, i begge Tilfælde dog ikke udover den Værdi af paagældende Panteobligation, der ikke nødvendigvis er

medgaaet til Dækning af Nationalbankens ovennævnte Fordring, og med fornøden Hensyntagen til eventuelle andre af Sagsøgtes Kreditorer, der er ligestillede med Sagsøgerne. S u b s i d i æ r t: Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at de Værdier, der maatte komme Sagsøgte tilgode som Overskud paa den af Sagsøgtes Konti i Nationalbanken, til Sikkerhed for hvilken den af Sagsøgerne under 24 November 1921 til de Sagsøgte udstedte Panteobligation, oprindeligt stor 1 200 000 Kr, er haandpantset, forlods fordeles mellem Sagsøgerne og de eventuelle andre med Sagsøgerne ligestillede Kreditorer, indtil Sagsøgerne er blevet stillet lige saa godt, som om deres Modregningsret var genopvaagnet i det Omfang, i hvilket de Effekter, det drejer sig om, ikke nødvendigvis medgaar til Dækning af Nationalbankens Fordring.

Likvidationsboet har procederet til Frifindelse.

Til Støtte for den nedlagte Paastand har Orion henvist til, at den Selskabet ifølge Konkurslovens § 15 tilkommende Ret til at modregne Selskabets Resttilgodehavende ifølge den ovennævnte Indlaanskonto mod Selskabets Skyld ifølge Panteobligationen vel maa være begrænset af den Nationalbanken tilkommende Ret som Haandpanthaver til at søge Fyldestgørelse gennem Panteobligationen, men paa den anden Side maa være bestaaende i det Omfang, hvori Hensynet til Nationalbankens Fyldestgørelse ikke kræver det. Da Værdien af samtlige til Nationalbanken haandpantsette Effekter efter det anførte overstiger dens Tilgodehavende, maa Panteobligationen komme Likvidationsboet tilgode enten derved, at selve Obligationen gaar tilbage til Diskontobanken, eller derved, at et til denne svarende Overskud paa Kontoen i Nationalbanken af denne indbetales eller afleveres til Diskontobanken. Om det ene eller andet sker, vil afhænge af, hvilke af de pantsatte Effekter Nationalbanken realiserer til sin Dækning. I begge Tilfælde maa Orions Retsstilling blive den samme, for det første fordi det er et fast Princip i Konkursret, at man saavidt muligt skal søge at undgaa, at Kreditorernes indbyrdes Stilling forrykkes som Følge af Kendsgerninger, der kommer til Eksistens efter Konkursens Begyndelse, og dernæst fordi det vilde være meget stødende for Retsfølelsen, om det skulde være overladt til Nationalbankens For-godtbefindende, — eventuelt efter Samraad med Diskontobanken — om et betydeligt Tab skulde ramme Orion, saaledes at det beroede paa Tilfældigheder eller Vilkaarlighed, om Orion skulde miste alt eller intet.

Likvidationsboet har derimod gjort gældende, at Orions Modregningsret er gaaet tabt ved Haandpantsetningen til Nationalbanken, der fandt Stød længe forinden den ommeldte Indlaanskonto aabnedes, idet Panteobligationen senest er afgivet til Nationalbanken den 15 Marts 1924, medens de 300 000 Kr indbetales den 31 Marts s A, og at denne Modregningsret, der saaledes ikke bestod ved Diskontobankens Betalingsstandsning, ikke senere kan genopvaagne, navnlig ikke som Følge af, at Panteobligationen skulde blive frigivet af Nationalbanken, efter at denne er fyldestgjort gennem de andre deponerede Værdier, og heller ikke ved, at der maatte fremkomme et Overskud af det i Nationalbanken stillede Depot, efter at denne er fuldt dækket gennem Realisation af Resten.

I disse Betragtninger kan der imidlertid ikke gives Likvidationsboet Medhold. Den Orion ifølge Konkurslovens § 15 i Forhold til Likvidations-

boet tilkommende Ret til at modregne Orions Tilgodehavende i Boet mod dets Skyld ifølge Panteobligationen kan ikke anses bortfaldet ved den skete Haandpant sætning i videre Omfang end fornødent til Nationalbankens Fyldestgørelse og maa, overensstemmende med det af Orion hævdede, i Forhold til Boet anses bestaaende i det Omfang, hvori det kan forenes med Haandpant sætningens Formaal.

Da derhos den Omstændighed, at Nationalbanken er beføjet til for at opnaa Dækning at realisere hvilke af de pantsatte Effekter det maatte forekomme den hensigtsmæssigt, ikke kan beføje Likvidationsboet til efter Forgødtbefindende at forrykke det ved Likvidationens Indtræden bestaaende Forhold mellem de forskellige i Boet interesserede, samt da den Omstændighed, at andre af de i de pantsatte Værdier interesserede mulig ogsaa maatte have Krav paa at nyde godt af det efter Nationalbankens Dækning fremkommende Overskud — hvilket Spørgsmaal ikke foreligger til Behandling under denne Sag — ikke kan forringe Orions Retsstilling i Forhold til Boet, maa Orions Ret til Modregning anses fremdeles bestaaende, alene med den af Nationalbankens og eventuelt andre i de pantsatte Værdier interesseredes Ret følgende Begrænsning — efter Omstændighederne, saafremt en Nedskrivning af Panteobligationen med det paagældende Beløb ikke kan ske, saaledes, at Modregningsretten omformes til en Ret til som Separatist at faa udbetalt en saadan Del af Orions Tilgodehavende i Boet, som svarer til Orions forholdsmæssige Anpart i Overskudsprovenuet af de pantsatte Værdier.

Som Følge heraf vil Orions Modregningsret være at anerkende som bestaaende i dette Omfang.

Sagens Omkostninger findes Likvidationsboet efter Omstændighederne at burde godtgøre Orion med 2500 Kr.

---

Fredag den 15 Juni.

Nr 189/1927.     Direktør **Søren Thorsen** (Henriques)

mod

**Landbrugsministeriet** (k kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Statskassens Erstatningsansvar for at Appellantens Besætning er blevet smittet af Mund- og Klovesyge.

Østre Landsrets Dom af 12 April 1927: Sagsøgte, Landbrugsministeriet bør for Tiltale af Sagsøgeren, Direktør Søren Thorsen, Kvandløse, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren Salær til den konstituerede Kammeradvokat 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven,

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Ind-

stævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten vil derhos have at betale 300 Kroner i Salær til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Direktør Søren Thorsen, til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da der til en Mand, som under Mund- og Klovesygeepidemien i 1926 assisterede Politiet i Holbæk og Merløse-Tudse Herreder var indkommet Meddelelse om, at bl a Direktør Søren Thorsens Gaard i Kvandløse var hemmelig befængt med Sygdommen, lod Politimesteren Dyrslæge Clausen, Holbæk, foretage en Undersøgelse paa Gaarden den 17 Maj 1926.

Clausen var nævnte Dag paa Sognefoged Andersens Gaard, sammesteds, hvor Sygdommen var brudt ud. Han besigtigede Køerne fra Fodergang og Staldgang uden nærmere at undersøge dem, da Sygdomstilfældene var aabenbare. I Kostalden sprøjtede han 2 Grise med Serum, ligesom nogle Kalve, der stod andetsteds blev sprøjtet paa samme Maade. Ved dette Arbejde, der efter Clausens Forklaring varede et Kvarterstid, var Clausen iført Kittel, men hverken andet Overtrækstøj eller Gummifodtøj. Da han var færdig, lagde han Kitlen ned i Magasinet bag i sit Automobil, desinficerede sig og Støvlerne og blev derefter kaldt til Telefonen til Samtale med Politimesteren. Derefter kørte han direkte til Direktør Thorsens Gaard og ind paa selve Gaardspladsen. Thorsen var ikke hjemme, og Fru Thorsen, der ligesom sin Mand vil have frygtet meget for, at Dyrslægeundersøgelse skulde bringe Smitten til Gaarden, hvor man paa enhver Maade havde søgt at værges imod Smitten, og hvor Sygdommen ej heller nogensinde var optraadt, anmodede Clausen om at afvente Thorsens Hjemkomst.

Under Ventetiden gik Clausen over til en anden Ejendom, tilhørende Malermester Andersen, hvor Eftersyn ogsaa var beordret af Politimesteren. Der fandtes der ingen Mund- og Klovesyge, og Sygdommen har ej heller senere vist sig der.

Da Thorsen var kommet hjem, protesterede han mod, at Undersøgelse foretoges, men efter at have konstateret, at Clausen kom efter Politiets Ordre, og efter at Thorsen ogsaa overfor Politimesteren havde fremsat Protest, gik Clausen i Gang med Undersøgelsen. Han havde intet Overtrækstøj med — uden den i Magasinet nedlagte inficerede Kittel — og afførte sig derfor sin Trøje, saa at Besigtigelsen nu skete i Skjorteærmer. Han var ikke inde i Staldene, men de Køer, der blev besigtiget, blev trukket udenfor denne. De viste sig alle raske. Han berørte Overlæben paa en af Køerne og berørte en Gang vedkommende Foder-



mesters Haand. Denne Fodermester har dog hævdet, at Clausen ogsaa berørte fornævnte Kos Tunge og en anden Kos Mund, hvilket Clausen ikke mener at have gjort. Svinene, der dels stod i et særskilt Svinehus og dels i en anden Side af Kostalden, undersøgtes ikke og ej heller et Par Kalve, der stod ved Svinene i Kostalden.

Resultatet af Undersøgelsen var, at der ikke fandtes Sygdom, og i Skrivelse af 20 Maj tilskrev Thorsen Politimesteren en hos en Sagfører affattet Skrivelse, hvori han stadfæstede sin Protest den 17 s M og forbeholdt sig, som det hedder »Ret til Erstatning i videst Omfang, saafremt min Besætning skulde faa Mund- og Klovesyge, og dette maa antages at være tilført med Dyrlæggen, der foretog Undersøgelsen, og som kom til mig direkte fra en Gaard, hvis Kvægbesætning er lidende af nævnte Sygdom.«

Den 21 Maj om Morgenens opdagedes det, at en Kalv, der stod ved Svinene i Kostalden, var syg, og den ovennævnte Ko, som Clausen efter sin Forklaring den 17 havde berørt, vilde ikke æde.

Dyrlæge Clausen blev kaldet og konstaterede bl a Mund- og Klovesyge hos Kalven og Blegner mellem Klovene hos 3 nyfødte Grise. Besætningen erklæredes derefter for angrebet og blev sat under offentligt Tilsyn paa sædvanlig Maade.

Da Thorsen mener, at Smitten er bragt til Gaarden netop ved den beordrede Undersøgelse den 17 Maj 1926, og at Landbrugsministeriet — og dermed Statskassen — maa være ansvarlig, baade for Politimesterens efter Thorsens Mening ugrundede Undersøgelse og for Dyrlægens uforsigtige Handlinger ved denne — bl a ved grov Tilsidesættelse af adskillige af de Forsigtighedsforanstaltninger, som er paabudt ved Landbrugsministeriets Cirkulære af 28 November 1924, paastaar Thorsen under denne Sag Landbrugsministeriet tilpligtet at betale ham en Erstatning, som han nærmere har opgjort til 4948 Kr med Renter.

Landbrugsministeriet, der har givet Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, procederer til Frifindelse.

For Politimesterens Vedkommende hævdes det, at han har handlet pligtmæssigt og rigtigt, i al Fald indenfor sin Øvrighedsmyndigheds Grænser, og for Dyrlægens Vedkommende bestrides det, at han har gjort sig skyldig i noget til Erstatning forpligtende Forhold, ligesom det i det hele bestrides, baade at Sygdomsudbruddet skyldes Undersøgelsen den 17 Maj, og at Statskassen, selv under saadan Forudsætning, har noget Ansvar for Dyrlægens Handling, hvorved bl a fremhæves, at Dyrlæggen ikke er Statstjenestemand eller endog blot honoreres af Staten.

Under Sagen er der afgivet Erklæring fra Veterinærphysicus, og denne Erklæring samt Sagens Akter i det hele har været forelagt det veterinære Sundhedsraad. Raadets Udtalelser gaar ud paa, at Smitten antagelig er tilført Besætningen gennem Mælk, tilbageleveret fra vedkommende Mejeri; og i al Fald anser Raadet det for mere sandsynligt, at Smitten er medført med Mælken fra Mejeriet eller paa anden Maade, end at Smitten er sket gennem Dyrlægens Tilstedeværelse og Optræden paa Thorsens Gaard den 17 Maj 1926. Det er derhos bl a oplyst, at der i Tiden fra 17 April til 17 Maj 1926 var adskillige Udbrud af Mund- og Klovesyge i Kvandløse.

Herefter og paa Grundlag af Sagens Oplysninger iøvrigt maa Retten finde det betænkeligt at gaa ud fra, at Sygdommens Optræden skyldes Dyrlægens Optræden, og allerede som Følge heraf vil Landbrugsministeriet være at frifinde.

I Sagsomkostninger vil Sagsøgeren have at betale som Salær til den konstituerede Kammeradvokat 150 Kr.

---

Nr 297/1927. **Hjordkær Sognekirke** ved Menighedsraadet for Hjordkær Sogn (Fenger efter Ordre)

m o d

Gaardejer **Thomas Schmidt** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at kvittere tvende Hypoteker til Udslettelse.

Dom afsagt den 2 Februar 1927 af Retten for Aabenraa Købstad m m: De Sagsøgte, Hjordkær Sognekirke ved Menighedsraadet for Hjordkær Sogn ved Formanden Pastor Lorenzen bør for Sagsøgerens, Gaardejer af Hovslund Thomas Schmidt's Tiltale i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte 20 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, efter hvilket Tidspunkt Dommen kan fuldbyrdes.

Søndre Landsrets Dom af 30 Maj 1927: De Appellindstævnte, Hjordkær Sognekirke ved Menighedsraadet for Hjordkær Sogn, bør mod Betaling af 23 000 Mark (Papirmark) kvittere til Udslettelse tvende Hypoteker, det ene stort 10 000 Mark, indført under Afdeling III Nr 1 i Grundbogen for Hovslund Bind I Blad 12 til Fordel for Hjordkær Sogns Pastorat, det andet stort 13 000 Mark (Pastorat 5200 Mark, Kirken 1200 Mark, Degneembedet 6600 Mark), indført under Afdeling III henholdsvis Nr 3 og 2 i Grundbogen for Hovslund Bind I Blad 12 og Bind I Blad 40 til Fordel for »die evangelisch lutherische Kirchengemeinde Jordkirch« samt udlevere de over Hæftelserne udstedte Hypotekbreve. Saa betaler de Appellindstævnte og til Appellanten, Gaardejer Thomas Schmidt, Sagens Omkostninger for begge Retter med 150 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Søndre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

For Højesteret har Menighedsraadet kun gjort gældende, at det efter Lovgivningens almindelige Regler ikke er pligtigt at kvittere de to Hypoteker mod Betaling af Beløbene i Papirmark, men har Krav paa Betaling i Guldmark eller danske Kroner efter Kursværdien paa den Tid, da Laanene blev ydet.

Under Henvisning til tysk Lovgivning om Opskrivning af Hypoteker har Menighedsraadet derhos nedlagt en subsidiaer Paastand om, at Kvitteringen gøres afhængig af Betaling af 5750 Guldmark.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet den nyere tyske Lovgivnings Regler om Opskrivning af Hypoteker ikke kan bringes til Anvendelse paa de to Hypoteker, vil Dommen være at stadfæste.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Der tillægges Højesteretssagfører Fenger i Salær for Højesteret 200 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 70 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren, Gaardejer Thomas Schmidt, Hovslund, nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte, Hjordkær Sognekirke ved Menighedsraadet for Hjordkær Sogn ved dets Formand Pastor Lorenzen, tilpligtes mod Betaling af 23 000 Papirmark med resterende Renter, disse ogsaa i Papirmark, at meddele Samtykke til, at de i Grundbogen for Hovslund Bind I Blad 12 i Afd III under Nr 1 til Fordel for Hjordkær Sogns Pastorat indførte 10 000 Mark og de i Grundbogen for Hovslund Bind I Blad 12 og Bind I Blad 40 i Afd III under Nr 3 hv 2 til Fordel for »evangelisch lutherische Kirchengemeinde Jordkirch« indførte 13 000 Mark (Pastoratet 5200 Mark, Kirken 1200 Mark, Degneembedet 6600 Mark) udslettes i Grundbogen, og til at udstede tilsvarende Udslettelsesbevilling i notariel attesteret Form, samt til at udlevere de over Hæftelserne udstedte Hypotekbreve.

Indførelsen i Grundbogen er sket i Henhold til henholdsvis den 5 Maj 1887 og 13 Maj 1913 udstedte Pantobligationer (»Schuldurkunden«), hvorfor er udstedt Hypotekbreve. Ifølge Obligationernes Udvidelse er disse opsigelige med  $\frac{1}{2}$  Aars Varsel til en hvilkenensomhelst Dag. Det fremgaar endelig af Sagen, at Opsigelse er sket den 3 April 1926, at Obligationerne saaledes var forfaldne til Udbetaling den 3 Oktober 1926 og at Sagsøgte ikke har været at formaa til mod Erlæggelse af nævnte Markbeløb med Renter i Papirmark at meddele Samtykke til Udslettelse af Hypotekerne i Grundbogen.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet under Henvisning til, at Papirmark ikke længere er lovligt Betalingsmiddel, hverken i Tyskland eller andetsteds, idet de endvidere paaberaaber sig, at Sagsøgerens Pligt gaar ud paa »prompte und schadlos an meinen genannten Kreditor oder jeden anderen getreuen und rechtmässigen Inhaber meine Schuldurkunde auszuzahlen«.

Endelig er anført, at Menighedsraadet ikke anser sig berettiget til frivilligt at indgaa paa at kvittere for de Kirken og Staten (Præstelønningskassen) tilhørende Midler.

Da det fremgaar af Lov om Kirkers Styrelse m m af 30 Juni 1922 § 5, 1 og sidste Stk, at Kirkens Formue er undergivet Overtilsynet, Stiftsovrighedens Bestyrelse, og at Forbrug af Formuen ikke maa finde Sted uden Ministeriets Samtykke, findes Menighedsraadet, hvis Beføjelser ifølge Lov om Menighedsraad af samme Dato Kap III væsenlig gaar ud paa Behandling af kirkelige Forretninger, herefter, — og da der ikke er oplyst noget, der kan føre til andet Resultat — ikke at være rette Sagvolder, hvorfor dette allerede af denne Grund overensstemmende med sin Paastand vil være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde erstatte de Sagsøgte med 20 Kr.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt af Dommeren i Aabenraa Købstad m v.

For Landsretten har Appellanten, Gaardejer Thomas Schmidt, Hovslund, gentaget sin ved Underretten nedlagte Paastand, dog saaledes, at Udselelsesbevilling ikke kræves udstedt i notariel attesteret Form, medens de Appellindstævnte, Hjordkær Sognekirke ved Menighedsraadet for Hjordkær Sogn, paastaar Underretsdommen stadfæstet.

Det fremgaar af Lov om Kirkers Bestyrelse af 30 Juni 1922 (Nr 281) § 6, 2 Stk, at Menighedsraadet i Retstrætter og andre retslige Spørgsmaal kan optræde som Repræsentant for Kirkens Rettigheder. Herefter samt iøvrigt i Henhold til de gældende Lovregler om Menighedsraadets Stilling maa dette anses som rette Sagvolder, og Underretsdommen, der har frifundet de Indstævnte paa Grund af manglende Competence til Sagen, vil derfor være at ophæve.

Med Hensyn til de øvrige af de Indstævnte for Underretten paaberaabte Frifindelsesgrunde, der er gentaget under Domsforhandlingen ved Landsretten, skal følgende bemærkes:

Forsaavidt de Indstævnte paaberaaber sig Ordene i det til Grund for vedkommende Hypotekbrev paa 10000 Mark liggende Gælds-brev (Schuldurkunde) af 5 Maj 1887, hvorefter Debitor forpligter sig til at udbetale »die 10 000 Mark Deutsche Reichsmünze« »prompt und schadlos« til Kreditor eller dennes Retsefterfølger, saaledes at det deraf skulde følge, at Debitor maa holde Kreditor skadesløs for Tab ved Markens Værdiforringelse gennem Betaling i Guldmark eller danske Kroner efter Kursværdi paa Laanets Ydelsestid, kan der ikke heri gives dem Medhold. Det maa nemlig efter Gælds-brevets hele Indhold og Affattelse anses for betænkeligt i de brugte Udtryk at indlægge andet og mere, end at Laanet skal tilbagebetales — saaledes som det er modtaget — i tysk Rigmønt (tyske Mark = Papirmark) uden Hensyn til Markens større eller mindre Værdi i Handel og Vandel, der bestemmes efter de til enhver Tid gældende økonomiske og retlige Forhold, uden at Debitor kan antages at have nogen Indflydelse herpaa.

Naar derhos de Indstævnte henviser til, at den gamle Mark (Papirmarken) paa den Tid, da Opsigelsen fandt Sted, altsaa den 3 April 1926, forlængst var ophørt i det tyske Rige at være lovligt Betalingsmiddel, og at derfor heller ikke i Danmark eller specielt de sønderjyske Landsdele et Tilbud om Betaling af Papirmark kan anses som et lovligt Betalingsstilbud, vil heller ikke denne Betragtning kunne føre til de Indstævntes Frifindelse. Det maa nemlig anses som gældende dansk Ret, af et Tilbud om Hypotekernes Indfrielse ved Betaling af Papirmark vilde være lovligt Tilbud forinden den Dag, da Marken ophørte at være lovligt Betalingsmiddel i Tyskland (efter de Retten foreliggende Oplysninger formentlig den 6 Juni 1925). Men da det nu er uomtvistet, at 23 000 Mark (Papirmark) allerede forinden dette Tidspunkt var praktisk set ganske værdiløse, og da den paaberaabte Bestemmelse om Papirmarkens Træden ud af Kraft den 6 Juni 1925 ikke har medført nogen som helst Værdiforandring, og da endelig Bestemmelsen i BGB § 245, jfr Lov Nr 259 af 28 Juni 1920 § 18 ikke finder nogen Anvendelse i det foreliggende Tilfælde, hvor der gaas over fra en fuldstændig sammenbrudt og praktisk værdiløs Møntenhed (Papirmarken) til en værdifast (Rentemarken eller Guldmarken), maa Retten finde det uden nogensomhelst Betydning eller Forskel i juridisk eller økonomisk Henseende, hvorvidt Tilbud om Betaling af Gæld i Papirmark er fremsat før eller efter det Tidspunkt (den 6 Juni 1925), da Papirmarken skal være ophørt i Tyskland at gælde som lovligt Betalingsmiddel.

Endelig skal det efter den Anledning, de Indstævntes Procedure giver, bemærkes, at det for det her foreliggende Retsspørgsmaals Afgørelse er uden Fetydning, om Menighedsraadets Kvittering alene over for Tinglysningssmyndighederne er tilstrækkelig til Udslettelse af Hypotekerne.

Idet der herefter og efter det iøvrigt oplyste maa gaas ud fra, at Hypotekerne er lovlig opsagt, og Fordringerne til et lovligt Betalingsstilbud opfyldt, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge, saaledes at Sagens Omkostninger for begge Retter, som de Appelindstævnte vil have at udrede, bestemmes til 150 Kr. — — —

---

Nr 254/1927. Firmaet **Zerissen & Co**, Rendsburg  
(Oluf Petersen)

mod

Firmaet **P C Nielsen & Kemp** (Selv),

betreffende et af Appellanten fremsat Krav om Betaling af Restkøbesummen for to af Indstævnte købte Partier Kul.

Østre Landsrets Dom af 2 Juni 1927: De Sagsøgte, Firmaet P C Nielsen & Kemp, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Firmaet Zerissen & Co, i denne Sag fri at være, og bør Sagsøgerne inden 15 Dage efter

denne Doms Afsigelse betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 150 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har det appellerende Firma frafaldet sit Anbringende om, at Indstævnte ikke har handlet som Agent for Firmaet.

Efter de Højesteret forelagte Oplysninger maa der gaas ud fra, at det appellerende Firma paa Grund af Mangel paa Banevogne har været forhindret i at levere det paagældende Parti rettidigt, og da Firmaet herefter efter Indholdet af Kontrakten ikke har paadraget sig noget Ansvar overfor sin Køber i Anledning af Handlens Ikkeopfyldelse, maa der efter Kommissionslovens § 68, 2 Stk, gives Firmaet Medhold i, at Indstævnte ikke har haft Krav paa det omstridte Provisionsbeløb. I Henhold til det anførte vil Indstævnte være at dømme til at betale Firmaet det paastævnte Beløb med Renter.

Indstævnte vil derhos have at betale Firmaet Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Firmaet P C Nielsen & Kemp, bør til Appellanten, Firmaet Zerssen & Co, Rendsburg, betale 75 £ med Renter heraf 6 pCt aarlig fra den 8 Februar 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag har Sagsøgerne, Firmaet Zerssen & Co, Rendsburg, paastaaet de Sagsøgte, Firmaet P C Nielsen & Kemp, Odense dømt til Betaling af 75 Pund Sterling med nærmere angivne Renter, hvilket Beløb udgør Restkøbesummen for to af Sagsøgte købte Partier Kul.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet de Sagsøgte hævde at have Beløbet til Gode i Provision for en den 18 Oktober 1926 ved de Sagsøgtes Mellemkøbst tilvejebragt Handel, hvorved Sagsøgerne solgte Firmaet Danske Andels Kulforretning i Aarhus et nærmere angivet Parti Kul. Overfor Sagsøgernes Henvisning til, at Dansk Andels Kulforretning hævdede denne Handel, gør de Sagsøgte gældende, at dette skyldtes, at Sagsøgerne ikke sørgede for rettidig Opfyldelse af Handlen.

Sagsøgerne har for det første bestridt, at de Sagsøgte ved den paagældende Lejlighed handlede som Agenter for Sagsøgerne — Sag-

søgerne gør gældende, at de Sagsøgte selv havde købt det paagældende Parti, men straks derpaa videresolgte det og derfor anmodede Sagsøgerne om at fakturere Partiet direkte til de Sagsøgtes Køber. Til Bestyrkelse heraf henviser Sagsøgerne til, at Sagsøgerne den 18 Oktober 1926 sendte de Sagsøgte en direkte Slutseddel lydende paa de Sagsøgte som Køber.

Da Sagsøgerne imidlertid i en Følgeskrivelse anerkender, at Partiet skal sendes og faktureres til Aarhusfirmaet til en Pris, der angives at inkludere en »Provision« for Sagsøgte, og de Sagsøgte ligeledes den 18 Oktober sendte Sagsøgerne en Stadfæstelsesskrivelse, hvori det udtrykkelig hedder: »Wir bestätigen heutige Telefongespräche wonach wir als Agentverkauf für Sie an . . . . .« uden at Sagsøgerne fandt Anledning til at tage Afstand fra dennes Indhold, maa der, som Sagen foreligger oplyst, gaas ud fra, at Sagsøgte har handlet som Agenter for Sagsøgerne.

Dernæst bestrider Sagsøgerne, at Handlen er blevet misligholdt ved en Forsinkelse, som af Køberen kunde gøres gældende mod Sagsøgerne.

Efter Sagens Oplysninger skyldtes Forsinkelsen, at Kullene, der skulde leveres fra en øvreschlesisk Grube, ikke rettidig indladedes paa Jærnbane — Leveringstiden var Ugen fra 18 til 24 Oktober 1926, og først 30 s M annullerede Aarhusfirmaet Kontrakten under Henvi sning til Overskrivelse af Leveringsfristen. Sagsøgerne henviser nu til, at Kullene ifølge Slutsedlen solgtes »Waggongestellung vorbehalten, auf Grund der üblichen oberschlesischen Bedingungen«, og gør gældende, at Sagsøgerne baade har aabnet Rembours for sin Leverandør og flere Gange rykket denne for Afsendelsen af Kullene. For saa vidt Sagsøgerne herved nærmere har villet hævde, at det ikke paahvilede dem at stille Jærnbanevogne til Raadighed, har de ikke mod de Sagsøgtes Benægtelse godtgjort Rigtigheden heraf, navnlig heller ikke, at dette skulde indeholdes i Klausulen »Waggongestellung vorbehalten«. I denne Klausul kan efter de Retten forelagte Oplysninger ikke antages at ligge mere end, at den Omstændighed, at Jærnbanevogne ikke kunde skaffes, skulde frigøre Sælgeren for Ansvar efter Kontrakten; men mod Sagsøgtes Benægtelse er det ikke bevist, at Sagsøgerne — henholdsvis disses Leverandør — ikke kunde faa Banevogne til Disposition. Da der endelig heller ikke kan tillægges Sagsøgernes Paaberaabelse af »de sædvanlige øvreschlesiske Betingelser« nogen Betydning, fordi det ikke er oplyst for Retten, hvad disse Betingelser gaar ud paa, maa der gives de Sagsøgte Medhold i, at Andels-Kulforretningens Ophævelse af Handlen maa antages at skyldes enten ligefrem Sagsøgernes Forhold eller dog en Hændelse, som Sagsøgernes Forhold eller dog en Hændelse, som Sagsøgerne ikke kunde paaberaabe sig overfor Kulforretningen. I Henhold til Kommissionslovens § 68, 2 Stk, maa de Sagsøgte derfor have Krav paa den aftalte Provision af den ommeldte Handel, og da Provisionen efter hvad der er ubestridt skulde andrage det paastævnte Beløb, vil de Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at tilsvare de Sagsøgte med 150 Kr.

---

Lørdag den 16 Juni.

Nr 327/1927. **Dansk Arbejdsmandsforbund (Henriques)**  
 mod  
**Kaptajn Alexander Lepvikmann (Liebe),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Skade tilføjet Indstævnte ved en Arbejdsstandsning.

Østre Landsrets Dom af 15 Oktober 1927: Sagsøgte, »Dansk Arbejdsmandsforbund«, bør til Sagsøgeren, Kaptajn Alexander Lepvikmann, betale 1600 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra 30 Juni 1927, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 250 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Dansk Arbejdsmandsforbund ikke gentaget den af Forbundet for Landsretten nedlagte Afvisningspaastand.

Da Arbejds mændenes Fagforening i Frederikssund ikke ses at have gjort sig skyldig i noget retstridigt Forhold overfor Indstævnte, vil Appellanten overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 500 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Dansk Arbejdsmandsforbund, bør for Tiltale af Indstævnte, Kaptajn Alexander Lepvikmann, i denne Sag friat være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Certeparti af 2 April 1925 befragtede Firmaet Hans R Lange af Frederikssund Sejlskibet »Julia« hjemmehørende i Estland og tilhørende Rederiet A Tiedemann & Co, Kasnu i Estland, til Overførelse af en Ladning Tømmer fra Mäntyluo to i Finland til Frederikssund.

Ifølge Certepartiet bestemtes syv løbende Arbejdsdage til Udloosningen, medens Ladningsmodtageren, dersom Skibet i Bestemmelsehavnen opholdtes længere, skulde betale 120 Kr pr Overliggedag. Dog skulde i Tilfælde af Strejke eller Lockout Ligge- og Overliggedage ikke regnes, saalænge saadan varede.



»Julia« ankom den 2 Juni 1925 til Frederikssund, hvor Losning imidlertid ikke straks kunde finde Sted, idet den da stedfindende almindelige Arbejdskonflikt først afsluttedes den 8 s M. Losning paabegyndtes dog heller ikke ved Konfliktens Ophør, idet Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikssund etablerede Særstrejke overfor Firmaet Hans R Lange og derefter undlod at foretage Losningen.

Den 24 Juni afsagde den faste Voldgiftsret en Kendelse, hvori det bl a hedder:

»Den 6 Juni enedes Hovedorganisationerne om, at Arbejdet skulde genoptages Mandag den 8 Juni. I det herom oprettede Dokument hedder det — — — at »Uoverensstemmelser, der maatte opstaa i Anledning af Arbejdets Genoptagelse, maa ikke give Anledning til, at Parterne tager sig selv til Rette, men skal straks indberettes til Hovedorganisationerne.«

I Frederikssund — — — har Arbejderne undladt at genoptage Arbejdet — — — hos Firmaerne — — — Hans R Lange. — — — Grunden er — — — at de paagældende Arbejdsgivere ikke har villet imødekomme et af Arbejderne fremsat Krav om at faa fjernet visse Personer, der under Konflikten har arbejdet for de nævnte Firmaer. Det drejer sig — — — hos Firmaet Hans R Lange om en enkelt Arbejder, der ligeledes angives at være mere betroet — — —

Selv om de Indklagede maatte have Ret i, at der er truffet udtrykkelige Aftaler om, at Personer som de, der her er Tale om, skulde fjernes, maa Retten finde, at det har været uberettiget at undlade at genoptage Arbejdet paa de paagældende Arbejdspladser. Under den angivne Forudsætning vil der vel fra Arbejdsgivernes Side foreligge et Brud paa truffen Aftale, men et saadant Brud maatte fra Arbejdernes Side søges oprettet ad Retsvejen i Stedet for som sket ved Forsøg paa at tage sig selv til Rette. Retten skal derfor afsige den foreløbige Kendelse, at Arbejdet bør genoptages hos de under Sagen omhandlede Firmaer.«

Samme Dag ophørte Særstrejken, og Losningen af »Julia« tilendbragtes den 27 Juni 1925.

Under denne Sag paastaa nu Kaptajn Alexander Lepvikmann som Repræsentant for Rederiet A Tiedemann & Co »Dansk Arbejdsmandsforbund« paa Vegne: »Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikssund« tilpligtet at erstatte ham det Rederiet ved Arbejdsmændenes Undladelse af at losse »Julia« før 16 Dage efter den almindelige Konflikts Ophør foraarsagede Tab, hvilket han anslaa til 16 Gange det i Certepartiet pr Overliggedag stipulerede Beløb eller 1920 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 30 Juni 1927, til Betaling sker.

Sagsøgte har næst at paastaa Afvisning, forsaavidt angaar »Dansk Arbejdsmandsforbundet«, paastaaet Arbejdsmændenes Fagforening i Frederikssund frifundet, i hvilken Henseende Sagsøgte har anført, at Fagforeningen ikke har gjort sig skyldig i noget overfor Sagsøgeren retstridigt Forhold, idet Fagforeningen ingen Overenskomst havde med Sagsøgeren og derfor ingen Pligt til at arbejde for denne. Subsidiært har Sagsøgte med Paaberaabelse af, at Skibet kun havde Krav paa Overliggedagspenge, naar Losningen varede udover 7 Dage, og at Skibet ikke efter den 8 Juni blev opholdt i Frederikssund foruden disse 7 Dage

endnu 16 Dage, procederet til Frifindelse mod Betaling af et Beløb efter Rettens Skøn.

Foreløbig bemærkes, at »Arbejds mændenes Fagforening i Frederikssund« maa opfattes som en Afdeling af »Dansk Arbejdsmandsforbund«, fra hvilket den ogsaa ifølge det oplyste har modtaget Ordre med Hensyn til Forholdet overfor Sagsøgeren, og at Sagsøgte derfor maa anses som rette Sagvolder.

Afvisningspaastanden kan herefter ikke tages til Følge.

D a det maa antages at være in confesso, at Fagforeningens Hensigt med Undladelsen af at foretage Losning ikke var at søge opnaaet bedre Vilkaar for Udførelsen af dette Arbejde hos Sagsøgeren, men at tvinge Firmaet Hans R Lange til at efterkomme et Krav, som Sagsøgeren var ude af Stand til at foranledige opfyldt, og som ifølge den faste Voldgiftsrets ovenomtalte Kendelse af 24 Juni 1925 ikke retmæssigt kunde gennemføres ved Strejke, d a Fagforeningens Undladelse af at losse ifølge dens Stilling i Frederikssund faktisk var ensbetydende med Forhindring af »Julia«s Losning, d a Foreningen herved med Forsæt har tilføjet Sagsøgeren et uforskyldt Tab, samt d a Foreningen herefter ved sin Vægning ved at losse har gjort sig skyldig i et retstridigt Forhold overfor Sagsøgeren, vil Sagsøgte være at dømme til at erstatte Sagsøgeren det ved Forsinkelsen lidte Tab. Dette skønnes at burde ansættes til 100 Kr for hver Dag, han med Urette er blevet opholdt.

Idet nu Bestemmelsen i Certepartiet om det til Udlosning bestemte Dageantal ikke ses at kunne paaberaabes til Fordel for Fagforeningen, der intet Krav havde paa, at »Julia« forblev 7 Dage i Ankomsthavnen, naar dette ikke nødvendiggiordes ved Losningen, og da denne faktisk kun har taget 3 Dage, vil der være at tilkende Sagsøgeren Erstatning for 16 Dages Forsinkelse eller 1600 Kr med Renter heraf som paastaet. Derhos vil Sagsøgte have at udrede Sagens Omkostninger med 250 Kr.

Nr 106/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Jens Jensen Løjstrup (Bruun),**

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 2 April 1928: Tiltalte Jens Jensen Løjstrup bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Jon Johnsen, 60 Kr.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

## kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Jens Jensen Løjstrup til Højesteretssagfører Bruun 60 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 27 Oktober 1927 fra første jydsk Statsadvokatur er Jens Jensen Løjstrup sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 176, jfr §§ 174 og 170, 2 Led, for i Tiden fra November 1925 til Midten af Juli 1927 i Knebel oftere at have forført Ester Marie Katrine Rasmussen, der er født den 8 Januar 1913, og som er i saa høj Grad aandssvag at Brugen af hendes frie Vilje var hende betaget, til Utugt, idet han dels befalte hende mellem Benene og stak en Finger op i hendes Kønsskel, medens hun befalte hans blottede Kønsllem, dels lagde sig ovenpaa hende eller formaaede hende til at lægge sig ovenpaa Tiltalte, alt imedens han stak Fingrene op i hendes Kønssdele.

Tiltalte er født den 11 Juli 1873 og har, foruden at han i 1894 og 1906 har faaet Bøder for Gadeuorden, været anset ved Mols og en Del af Sønder Herreds Ekstrarets Dom af 27 November 1897 efter Straffelovens § 203, jfr § 39, sammenholdt med § 58, med simpelt Fængsel i 14 Dage og ved samme Rets Dom af 16 Juli 1900 efter Straffelovens § 203, jfr § 39 og § 206 og § 58, med lige Straf, men har siden hverken været tiltalt eller straffet.

Ved Sagens Oplysninger, derunder Tiltaltes og Pigens egne Forklaringer, er det tilstrækkelig godtgjort, at han har gjort sig skyldig i det Forhold, der beskrives i Anklageskriftet.

Tiltalte, der allerede i 1897 ved en Undersøgelse af hans Mentalitet blev betegnet som lidt abnorm, karakteriseres nu af Kredslægen i Æbeltoft som »imbecil i lettere Grad«, og af Retslægeraadet som et i aandelig Henseende ringe udviklet Individ, som er sløvet efter Drik og gennemgaaede Sindssygdomsanfald, og hvis Modstandskraft overfor forbryderiske Impulser derfor er noget svagere end det normale Menneskes. Medens han nu vel maa antages at have været paa det rene med, at Pigen var saa ung, at det var en Forbrydelse at drive Utugt med hende, har Retslægeraadet i en Erklæring af 5 Januar\*) 1928 tiltraadt en Udtalelse af Kredslægen, gaaende ud paa, »at det næppe er antageligt, at Tiltalte efter sin aandelige Udvikling har opfattet, at Ester Marie Katrine Rasmussen var fuldstændig blottet for Forstaaelsen af kønslige Forhold og deres Betydning, og ikke besad Evne til at beherske sin kønslige Drift.« Idet Retten kan slutte sig til Retslægeraadets Opfattelse, og der herefter ikke bliver Spørgsmaal om at anse Tiltalte skyldig efter Straffelovens § 176, jfr § 170, II, vil han derimod, idet fornøden Tiltalebegæring foreligger, for sit udviste Forhold være at straffe efter Straffelovens § 176, jfr § 174, med en Straf, der under Hensyntagen til Straffe-

---

\*) Skal være 6 Februar.

lovens § 39 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til sin Forsvarer ved Landsretten 60 Kr.

---

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 90/1928 (**Rigsadvokaten mod Jens Møller**) blev Tiltalte for Vold mod sagesløs Person anset i Medfør af midlertidig Lov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

---

Nr 101/1928.

Rigsadvokaten  
m o d

**Peter Petersen (Liebe),**

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 100 og 101.

Østre Landsrets Dom af 19 April 1928: Tiltalte Peter Petersen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, og i Erstatning til de danske Statsbaner betale 113 Kr 11 Øre. Saa bør og Tiltalte betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører K. Jarner, 50 Kr. Den idømte Erstatning at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at Tiltalte er anset efter de i Dommen nævnte Straffebestemmelser. Straffen findes at burde bestemmes til simpelt Fængsel i 20 Dage. Den af Statsbanerne nedlagte Erstatningspaastand findes ikke at kunne tages under Paakendelse her under Sagen, allerede fordi Tabets Størrelse ikke er tilstrækkelig oplyst. I Henseende til Sagens Omkostninger vil Landsrettens Dom være at stadfæste. Salæret til Tiltaltes Forsvarer for Højesteret vil dog være at udrede af det offentlige.

### Thi kendes for Ret:

Peter Petersen bør hensættes i simpelt Fængsel i 20 Dage. I Henseende til Sagens Omkostninger bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Liebe 60 Kroner, der udredes af det offentlige.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 5 Afdeling tiltales Peter Petersen

1) for Lørdag den 28 Januar 1928 Kl 10<sup>9</sup>/<sub>4</sub> Formiddag i Københavns Hovedbanegaards Ankomsthal med Haan og Skældsord at have overfaldet tjenestgørende Portør H M Lindbo;

2) for umiddelbart efter i Gadedøren til Reventlowsgade 18 med Vold at have overfaldet samme Portør, idet han efter hurtigt at have lukket Gadedøren i, hvorved Portørens venstre Fod kom i Klemme, satte sin Hæl saa haardt paa Fodens Vrist, at der derved fremkom Kontusion af Foden med nogen Hævelse og Rødme samt betydelig Ømhed og en Del Smerter.

Tiltalte er født den 25 April 1884 og senest anset ved Østre Landsrets Dom af 18 November 1926 efter Lov af 20 Marts 1918, jfr Lov 6 Maj 1921 §§ 4 og 24, jfr §§ 32 og 34 med en Bøde stor 600 Kr og Frakendelse af Retten til at føre Motorkøretøj for bestandig.

I 1923 har Tiltalte for Overtrædelse af Straffelovens § 101 vedtaget en Bøde stor 200 Kr.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i de ham paasigtede Forhold. Portør H M Lindbo har imidlertid som Vidne forklaret, at Tiltalte, da han ved den anførte Tid vilde forlade en af Perronerne paa Hovedbanegaarden uden at have løst eller ville løse Perronbillet, og Lindbo derfor fulgte ham gennem Hallen for at afkræve ham Forklaring, overfor Lindbo brugte forskellige Skældsord, samt at Tiltalte, da Lindbo vilde gaa ind i Ejendommen Reventlowsgade 18, hvor Tiltalte gik ind, øvede Vold imod ham som ovenfor ad 2 anført.

Herefter og idet Lindbos Vidneforklaring maa anses bestyrket ved Sagens øvrige Oplysninger, derunder den samme Dag foretagne Lægeundersøgelse vedrørende den Lindbos Fod paaførte Skade, vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens §§ 100 og 101 efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Tiltalte bør derhos betale den nedenfor anførte Erstatning.

---

Tirsdag den 19 Juni.

**Nr 324/1927. Sogneraadforeningernes Ulykkesforsikring for Landbrugere (Heilesen)**

mod

**Snedkersvend Martin Eriksen (Winther),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at refundere Appellanten et udbetalt Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 13 September 1927: Sagsøgte, Snedkersvend Martin Eriksen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Sogneraadforeningernes Ulykkesforsikring for Landbrugere, i denne Sag fri

at være. Til Sagsøgte betaler Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 175 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter alt, hvad der foreligger, kan det ikke anses godtgjort, at den stedfundne Ulykke skyldes grov Uagtsomhed fra afdøde Vestergaards Side, eller at den ikke kunde være undgaaet ved fornøden Agtpaagivenhed og Omhu af Indstævnte. Herefter og da det maa antages, at Vestergaards Enke, som har transporteret sit Erstatningskrav til Appellanten, ved Mandens Død har lidt et Forsørgertab, der ikke skønnes at kunne sættes lavere end det i Paastanden nævnte Beløb af 4074 Kroner, vil Appellantens Paastand i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde godtgøre Appellanten med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Snedkersvend Martin Eriksen, bør til Appellanten, Sogneraadforeningernes Ulykkesforsikring for Landbrugere, betale 4079 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 April 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgte, Snedkersvend Martin Eriksen af Hammershøj, den 5 September 1926 om Eftermiddagen ved Halvtotiden kom kørende paa sin Moorcykle T 125 paa Landevejen fra Viborg til Randers i østlig Retning, stødte han c 8 km øst for Hammershøj sammen med den 73aarige Boelsmand Jens Christian Jensen, kl Vestergaard, af Læsten, der kom gaande fra Marken paa nordre Side af Vejen over Grøften ind paa Vejen. Ved Sammenstødet blev Sagsøgte slynget af Motorcyklen ud paa Græs-rabatten paa Vejens søndre Side, medens Vestergaard blev kastet mod Jorden saaledes, at han laa omtrent midt paa Vejen tværs over denne med Benene vendt mod Syd. Efter en foreløbig Forbinding paa Stedet af en tilkaldt Læge, blev saavel Sagsøgte som Vestergaard transporteret til Randers og indlagt henholdsvis paa Amtssygehuset og Randers Købstads Sygehus. Medens Sagsøgte ved Sammenstødet havde paadraget sig et alvorligt aabent Brud paa højre Skinneben, hvilket Brud dog senere er helbredet uden væsentlige Ulemper, havde Vestergaard faaet et 2 Øre stort contunderet Saar i Nakkens Bløddele og et Brud af højre Laar. Han afgik den 10 s M ved Døden. De obducerende Læger har om Aarsagen til Døden udtalt, at denne skyldes Lungebetændelse, der rimeligvis er

fremkommet som Følge af en ved Ulykkestilfældet fremkomne svækkede Tilstand, med Tilføjende at Ulykkestilfældets direkte Følger er Brud af højre Laarbenschals og Brud af Øjehulens Loft med Blødning i Hjernen. I Anledning af Ulykkestilfældet blev der indledet en offentlig Undersøgelse, der resulterede i, at 2 jydsk Statsadvokatur resolverede, at der ikke skulde foretages mere i Sagen fra det offentlige Side. Efter at Sagsøgerne, Sogneraadforeningernes Ulykkesforsikring for Landbrugere af Sjørslev, hos hvem Vestergaard var ulykkesforsikret, havde udbetalt hans Enke i Erstatning for Tab af Forsørger 4074 Kr samt betalt 5 Kr for en Lægeattest, har de under Anbringende af, at Sagsøgte i Medfør af Motorlovens § 33 er ansvarlig for den skete Skade, og idet de har erhvervet Transport paa Enkens Krav paa Sagsøgte, paastaaet denne tilpligtet at betale dem det af dem udlagte Beløb, ialt 4079 Kr, tilligemed Renter deraf 5 pCt p a fra den 19 April 1927, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Efter det under Sagen oplyste var Vejret den paagældende Dag sigtbart med nogen Blæst fra Vest, Vejen flad og Terrænet let overskueligt fremad og til Siderne.

Ulykken blev ikke overværet af Vidner, men Sagsøgte har om de nærmere Omstændigheder ved denne givet en Fremstilling, der i det væsentlige gaar ud paa, at han kom kørende omtrent midt ad Vejen med en Fart af formentlig højst 30 km i Timen. Han saa da Vestergaard komme gaaende ind paa Marken ved Vejens nordre Side skraaende noget fremad i Retning mod Vejen. Sagsøgte gav da i en Afstand af ca 50 m Signal og kørte i skraa Retning over i højre Side af Kørebanelen, idet han tænkte, at Vestergaard vilde gaa over Grøften ud paa Vejen. Vestergaard sprang imidlertid i et Par hurtige Spring over Grøften op paa Vejkanten, og Sagsøgte, der da befandt sig i en Afstand af c 6 m fra Vestergaard, gav paany Signal, men pludselig sprang denne lige tværs over Vejen mod Motorcyklen, der herved væltede, uagtet Sagsøgte holdt saa langt som muligt over til Vejens højre Side og bremsede saa haardt med Fodbremsen, at Cyklens Baghjul stod stille.

Ved Besigtigelse af Motorcyklens Spor kort efter Ulykken viste det sig, at Cyklen var standset paa en Afstand af 2 a 3 m.

Efter Sagsøgtes Fremstilling, der i nogen Grad bestyrkes ved Forklaringer, afgivne af Personer, der kort efter Ulykkens Indtræden kom til Stede, findes der at maatte gaas ud fra, at Sagsøgte har givet behørigt Signal og iøvrigt har gjort, hvad der stod i hans Magt for at afværge Ulykken ved at bremse haardt og dreje tilhøjre, og at Ulykken alene skyldes, at Vestergaard, hvis Hørelse efter det oplyste var god, og hvis Synsevne kun i mindre Grad var nedsat, er sprunget mod Cyklen under Omstændigheder, hvor Ulykken ikke kunde være afværget af Sagsøgte ved den Agtpaaagivenhed og Omhu, der maa udkræves ved Benyttelsen af Motorkøretøjer. Herefter vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag.

Til Sagsøgte vil Sagsøgerne have at betale Sagens Omkostninger med 175 Kr.

---

Onsdag den 20 Juni.

Nr 226/1927. Positivspiller **Arild Thomsen Lund (Meyer)**  
 mod

Fru **Ruth Alfrida Lund (Selv)** og Jord- og Betonarbejder **Kaj H V H Olsen (F Bülow efter Ordre)**,

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt et af Indstævnte Fru Lund født Barn kan anses avlet i hendes Ægteskab med Appellanten.

Østre Landsrets Dom af 12 April 1927: Det ovennævnte, af Sagsøgerinden, Fru Ruth Alfrida Lund, født Persson, den 6 Maj 1926 fødte Barn bør anses som Ægtebarn af hende og Sagsøgte, Positivspiller Arild Thomas Lund. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten har gentaget den af ham for Landsretten nedlagte Paastand, og til denne Paastand har Indstævnte Fru Ruth Lund sluttet sig. Indstævnte Jord- og Betonarbejder Kaj Olsen paastaar derimod Dømmen stadfæstet, og samme Paastand er nedlagt af Interventionen, Overretssagfører O T Krarup, der den 14 Maj 1928 er beskikket til som Værge for, det af Fru Ruth Lund den 6 Maj 1926 fødte Barn at varetage Barnets Tarv under Sagen.

Efter Dømmens Afsigelse har Professor Oluf Thomsen taget Blodprøver af de tre Parter og af Barnet, og han har derefter afgivet en den 24 Marts 1928 dateret Erklæring, hvorefter Appellanten og Indstævnte Fru Lund er af Blodtype I (O) Barnet af Blodtype III (B) og Indstævnte Olsen af Blodtype IV (A B), og i Henhold hertil konkluderer han derhen, at det af det fundne med Sikkerhed fremgaar, at Appellanten ikke kan være Fader til Barnet, hvis Fader maa have Typen III (B) eller IV (A B), hvorimod Indstævnte Olsen kan være Barnets Fader. Der foreligger endvidere en den 24 April 1928 dateret Skrivelse fra Retslægeraadet, som lyder saaledes:

»Den videnskabelige Basis for Blodtypebestemmelser hos Mennesker maa nu siges at være saa omfattende og sikker, at de Resultater, der af øvede Undersøgere faas ved den praktiske Anvendelse, ikke i Sikkerhed staar tilbage for mange andre medicinske Bevismidler, der anvendes i Rettens Tjeneste, og de maa anses for at være saa utvivlsomme, at de — set fra et retslægeligt Standpunkt — maa siges at egne sig til at danne Grundlag for retslige Afgørelser i Paternitetssager.«

Bl a under Hensyn til en af Professor Thomsen for Højesteret afgivet supplerende Forklaring maa det anses som betænkeligt at bygge Sagens Afgørelse alene paa Resultatet af de foretagne Blodundersøgelser. Da imidlertid de i Sagen iøvrigt fore-



liggende i Dommen i det væsenlige gengivne Oplysninger med Styrke peger hen paa, at Ægtefællerne ikke har haft Samleje med hinanden i det Tidsrum, i hvilket Barnet kan være avlet, findes der herved i Forbindelse med Resultatet af Blodundersøgelserne at være tilvejebragt et efter Omstændighederne tilstrækkeligt Bevis for, at Appellanten ikke kan være Barnets Fader. Herefter vil der være at give Dom efter Appellantens Paastand.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

#### Thi kendes for Ret:

Det af Indstævnte, Fru Ruth Alfrida Lund, f. Persson, den 6 Maj 1926 fødte Barn kan ikke anses at være hendes og Appellanten, Positivspiller Arild Thomsen Lunds Ægtebarn. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Højesteretssagførerne F Bülow og Trolle i Salær for Højesteret hver 150 Kroner, hvilke Salærer udredes af det offenlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 29 Maj 1925 ophævede Sagsøgerinden Ruth Alfrida Lund, født Persson, og Sagsøgte, Positivspiller Arild Thomas Lund, der den 28 September 1919 havde indgaaet Ægteskab, deres Samliv, idet Lund fraflyttede deres fælles Bopæl, Ingerslevgade 144 St, og i Begyndelsen af Juni 1925 fik Logi Holsteinsgade Nr 58, hvor han boede til i Oktober s A. Manden har som Grund til, at han ophævede Samlivet, angivet, at han havde erfaret, at Hustruen havde været ham utro; han indgav i Slutningen af Juni 1925 Andragende om Skilsmisse, men tog sit Andragende tilbage i August s A. I sidstnævnte Maaned søgte Hustruen Separation, som under 14 Oktober 1925 meddeltes Ægtefællerne. Allerede i December s A genoptog de imidlertid Samlivet, og dette er siden fortsat. Den 6 Maj 1926 fødte Sagsøgerinden et Barn, som ifølge Erklæring af 8 September 1926 fra Retslægeraadet kan være avlet i Tiden fra kort før Midten af Juli 1925 til kort før Midten af September s A.

Under Anbringende af, at hun i Tiden fra i Maj 1925 til December s A ikke har haft Samleje med sin Mand, og at hun i Barnets Avlingstid jævnlig har haft Samleje med Sagsøgte, Jord- og Betonarbejder Kaj Hjalmar Victor Heinrich Olsen, paastaar Sagsøgerinden, hvem der er meddelt fri Proces uden Beskikkelse af Sagfører, det ved Dom fastslaaet, om det ommeldte Barn kan anses for Ægtebarn.

Sagsøgte Lund paastaar Dom for, at Barnet ikke er Ægtebarn, og Sagsøgte Olsen paastaar sig frifundet, idet han vel erkender, at han har haft Samleje med Sagsøgerinden, som af hende anbragt, men hævder, at det ikke kan anses for udelukket eller usandsynligt, at Ægtemanden har staaet i kønsligt Forhold til Sagsøgerinden i Avlingstiden.

Ægtefællerne har for Retten forklaret, at de ikke har haft Samleje med hinanden i det i Retslægeraadets Erklæring angivne Tidsrum.

Det er oplyst, at Ægtefællerne i August 1925 mødtes hos vedkommende Præst til gejstlig Mægling, ligesom de i August og September s A mødtes paa Raadhuset til Mægling hos Overpræsidenten. I Slutningen af September besøgte Hustruen sammen med Ægtefællernes Børn Manden paa hans Bopæl i Holsteinsgade.

Da det efter de foreliggende Oplysninger ikke tør anses for udelukket, at Ægtefællerne har haft Samleje med hinanden i Avlingstiden, maa det ommeldte Barn som Følge heraf anses som Ægtebarn.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

Torsdag den 21 Juni.

Nr 313/1927. Enkefru **O A J Mainow** (Schiørring)

mod

**General Accident Fire & Life Assurance Corporation Limited**  
(Fich),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Pligt til at udbetale et Forsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 28 Juni 1927: Sagsøgte General Accident Fire & Life Assurance Corporation Limited, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Fru Octavia Antoinette Jørgine Mainow, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget sit Anbringende om, at det efter Forsikringsbetingelsernes § 1 overhovedet skulde være udelukket i det foreliggende Tilfælde at tale om et Ulykkestilfælde.

Saaledes som Sagen foreligger oplyst, maa der gaas ud fra, at Afdøde ikke har begaaet Selvmord, men at han ved en Fejltagelse har drukket af en af de to Flasker, der indeholdt opløst Cyankalium. Denne Fejltagelse kan imidlertid under de foreliggende Omstændigheder ikke antages at være begaaet, uden at der herved er udvist grov Uagtsomhed fra Afdødes Side, hvorved bemærkes, at Afdøde maa have vidst, at Cyankaliumopløsning er en overordentlig farlig Gift, og at han efter det oplyste ikke var aldeles ædru, da Ulykken skete. Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

## Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden, Enkefru O A J Mainow, til Indstævnte, General Accident Fire & Life Assurance Corporation Limited, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge Ulykkesforsikrings-Police af 26 September 1924 forsikrede General Accident Fire & Life Assurance Corporation Limited Guldsmed Marius Mainow, bl a saaledes, at der skulde betales en Erstatning af 10 000 Kr ved hans Dødsfald som Følge af et Ulykkestilfælde. Den 3 Juli 1926 døde han som Følge af en Cyankaliumforgiftning, og hans Enke, Fru Octavia Antoinette Jørgine Mainow, gør nu under denne Sag gældende, at Dødsfaldet skyldtes et af Forsikringen omfattet Ulykkestilfælde, og paastaar det ovennævnte Forsikringsselskab dømt til at betale hende Forsikringssummen, 10 000 Kr, med Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra Dødsdagen.

Det sagsøgte Selskab paastaar sig frifundet.

For saa vidt Selskabet til Støtte herfor har paaberaabt sig, at Mainow led af kronisk Alkoholisme og derfor ifølge Forsikringsbetingelsernes § 5 var udelukket fra at forsikres, har Selskabet under Domforhandlingen erkendt, at der ikke under Sagen er fremskaffet tilstrækkelige Oplysninger til Støtte for denne Indsigelse.

Iøvrigt paaberaaber Selskabet sig følgende Bestemmelser i Forsikringsbetingelserne:

»§ 1. »Ved Ulykkestilfælde forstaas — — — en — — — Beskadigelse af den forsikredes Legeme, umiddelbart foraarsaget af en ydre, voldsom Aarsag paa mekanisk, tilfældig og pludselig Maade, uden at den forsikrede selv forsætlig, ved grov Uagtsomhed eller ved Kaadhed er Skyld i Beskadigelsen.«

§ 3. »Erstatning ydes ikke for Ulykkestilfælde, der paadrages, — — — medens den forsikrede har været beruset — — —«

§ 4. Bevisregler — — — »Det er — — — vedtaget, saafremt den forsikrede findes død

- a) som druknet i Indlandsvande eller Havnearealer,
- b) som overkørt af Toget udenfor de officielle Overgange, eller
- c) som dræbt ved Skydevaaben, han selv har baaret eller behandlet i det Øjeblik, det dræbende Skud gik af,
- d) eller under andre tilsvarende Omstændigheder, da skal Formodningen være for, at der foreligger et Selvmord og ikke et Ulykkestilfælde.«

Ifølge de Oplysninger, som fremkom ved den offentlige Undersøgelse, der blev foretaget i Anledning af Dødsfaldet, indtraf dette under følgende Omstændigheder:

Mainow, der tidligere paa Dagen havde nydt et Par halve Flasker bajersk Øl, købte om Aftenen mellem Kl 7½ og 8 to halve Flasker Øl. Straks efter at han med disse var kommet ind i sit Værksted i Smallegade Nr 34 paa Frederiksberg, hørte Sagsøgerinden, der opholdt sig i den udenfor Værkstedet beliggende Butik, at en Flaske gik i Stykker; hun gik ind i Værkstedet og saa Mainow staa i Færd med at samle Glas-skaarene op, men forlod straks Værkstedet, da der kom Kunder i Butikken. Omtrent ti Minutter efter hørte hun Mainow stønne, og da hun nu paany gik ind i Værkstedet, fandt hun ham siddende paa sin Arbejdsstol, foroverbøjet med Hovedet hvilende paa Arbejdsbordet. Han var bevidstløs, og Fraaden stod ham ud af Munden. Hun tilkaldte straks Hjælp; man søgte forgæves at træffe en nærboende Læge, og Mainow blev derefter i en tilkaldt Ambulancevogn kørt til Frederiksberg Hospital, men var død inden Ankomsten til Hospitalet. Liget blev den 6 Juli obduceret, og i Obduktionsberetningen udtaler de obducerende Læger, at det er utvivlsomt, at Døden skyldes en gennem Munden indtaget dødelig Dosis af en Cyanforbindelse.

Mainow havde, til Brug i sin Guldsmedevirksomhed, staaende i sit Værksted Flasker med opløst Cyankalium. Det er oplyst, at to saadanne Flasker, den ene en Halvflaske (Bajerflaske) med hvid Etikette, mærket »Forgyldning«, den anden en Sodavandsflaske med hvid Etikette, mærket »Ny Forgyldning«, stod paa et lille Bord i kort Afstand fra Arbejdsbordet. En nær Bekendt af Mainow har forklaret, at han altid havde for Vane at sætte eventuelle Flasker fra Arbejdsbordet over paa det lille Bord, for at de ikke skulde ses fra Butikken, naar Mellemdøren blev aabnet. Det blev ikke ved Undersøgelsen efter Dødsfaldet konstateret, hvad der var blevet af den ene af de Flasker Øl, som Mainow lige før sin Død havde købt.

Det sagsøgte Selskab gør til Støtte for sin Frifindelsespaastand gældende dels, at der overhovedet ikke har foreligget noget Ulykkestilfælde i den i Forsikringsbetingelsernes § 1 angivne Betydning (iffr navnlig Ordene »ydre, voldsom Aarsag« og »paa mekanisk — — — Maade«), dels at Bevisreglen i § 4 maa komme til Anvendelse, idet der intet er oplyst, som udelukker Muligheden eller Sandsynligheden af, at Mainow har begaaet Selvmord, maaske efter pludselig Indskydelse, dels at Dødsfaldet, hvis det ikke er fremkaldt forsætlig, dog i al Fald sandsynligt er foraarsaget ved grov Uagtsomhed fra Mainows Side i Forbindelse med, at han har været paavirket af Spiritus.

Efter Rettens Mening maa der gives Selskabets sidst anførte Betragtning Medhold. Efter Proceduren og Sagens Oplysninger maa der gaas ud fra, at Mainow har drukket Cyankaliumopløsning, og det findes at maatte betegnes som grov Uagtsomhed, at en Guldsmed, der som saadan maa vide, at Cyankaliumopløsning er en overordentlig farlig Gift, omgaas den paa den Maade, som Mainow efter det oplyste maa antages at have gjort, idet han har haft den staaende i en Ølflaske og har haft den Vane at stille en Flaske med bajersk Øl lige ved Siden af, hvilket særdeles let har kunnet foranledige en skæbnesvanger Fejltagelse, navnlig naar det tages i Betragtning, at han, som det maa antages, paa det paagældende Tidspunkt ikke var aldeles ædru.

Selskabet vil af de anførte Grunde være at frifinde i Henhold til Forsikringsbetingelsernes § 1, og det bliver saaledes ikke nødvendigt at komme ind paa Selskabets øvrige Indsigelser.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerinden have at godtgøre Selskabet med 200 Kr.

---

Nr 301/1927. Professor **Utzon-Frank** og Arkitekt **Kaare Klint**  
(Møller)

m o d

- 1) Dommerkomitéen i den offentlige Konkurrence om et Monument i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske (Henriques og Bang)
- 2) Komitéens Formand, Generalkonsul **Holger Adolph** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Pligt til at anerkende Appellanterne som Vindere af en udsat Præmie.

Østre Landsrets Dom af 16 September 1927: De Sagsøgte, Dommerkomitéen i den offentlige Konkurrence om et Monument i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske og Komitéens Formand, Generalkonsul Holger Adolph, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Billedhugger, Professor ved Kunstakademiet Utzon-Frank og Arkitekt Kaare Klint, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne een for begge og begge for een til de nævnte Sagsøgte med 400 Kr. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Anfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanterne nedlagt Paastande, som i det væsentlige svarer til de af dem for Landsretten nedlagte, dog saaledes at Paastandene er nedlagt i omvendt Rækkefølge. Til den for Højesteret nedlagte principale Paastand har de i Dommen nævnte 6 Medlemmer af Dommerkomitéens Kunstnerudvalg saavel som Intervenienten Akademisk Arkitektforening sluttet sig. De øvrige Medlemmer af Komitéen, derunder dens Formand, paa-  
staar Dommen stadfæstet.

Programmet af 15 Juni 1926 findes ikke at hjemle Dommerkomitéens Kunstnermedlemmer en saadan Fortrinsret som i den principale Paastand for Højesteret hævdedt, hvorved Komitéens øvrige Medlemmers Deltagelse i Afstemningen vilde begrænses til at angaa de af Kunstnermedlemmerne udpegede Projekter.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste. I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til

Dommerkomitéen og dens Formand 600 Kroner. Iøvrigt vil Sagens Omkostninger for Højesteret være at ophæve.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Billedhugger, Professor ved Kunstakademiet Utzon-Frank og Arkitekt Kaare Klint, een for begge og begge for een til de Indstævnte, Dommerkomitéen i den offentlige Konkurrence om et Monument i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske og Komitéens Formand, Generalkonsul Holger Adolph 600 Kroner. Iøvrigt ophæves Sagens Omkostninger for Højesteret.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 18 April 1925 udsendte en Komité, bestaaende af 9 Medlemmer af »Forretningsudvalget for Komitéen til Indsamling til et Monument i Marselisborg for de i Verdenskrigen faldne Danske« og 6 Kunstnere, Indbydelse til danske Kunstnere om Deltagelse i en offentlig Konkurrence om et saadant Monument. Ifølge Indbydelsens § 5 tænkte Konkurrencen delt i en Skitsekonkurrence og en afsluttende bunden Konkurrence. For Skitsekonkurrencen skulde udstedes 5 Præmier a 1000 Kr hver. Om den afsluttende Konkurrence, til hvilken enhver af Præmietagerne fra Skitsekonkurrencen skulde have Adgang, hedder det i § 8 bl a:

»Der skal her arbejdes efter et særligt Program, som først kan affattes, efter at Skitsekonkurrencen har været afholdt. . . . . Vinderen af 1 Præmie faar Ledelsen af Arbejdet overdraget og betales herfor overensstemmende med Akademisk Architektforenings Honorarregler af 20 Februar 1922.

Endvidere uddeles en 2 Præmie paa Kr 2000,— og en 3 Præmie paa Kr 1000,—

Saaframt Arbejdet ikke skulde komme til Udførelse, betales der Vinderen af 1 Præmie 3000,—«

Efter at Skitsekonkurrencen var afholdt, blev Slutningskonkurrencen udvidet til yderligere 5 Konkurrerende, hvad Præmietagerne i Skitsekonkurrencen gik ind paa, bl a paa Betingelse af, at intet Projekt fik tilkendt Præmie uden at have en af de 5 Fagdommeres Stemme, og at 1 Præmie kun kunde tildeles et Projekt, der havde mindst 2 Fagdommeres Stemme, og at Programmets Bestemmelse om Arbejdets Overdragelse til Vinderen af 1 Præmie respekteredes. Den 29 Maj 1926 suppleredes Komitéen med 5 Dommersuppleanter, hvoraf 2 Kunstnere.

I det den 15 Juni 1926 udsendte Program for den afsluttende Kon-

kurrence mellem Præmietagerne fra Skitsekonkurrencen og de af Dommerkomitéen indbudte hedder det i § 5:

»Der uddeles 3 Præmier. Vinderen af 1 Præmie indstilles af Dommerkomitéen til Udførelsen af Arbejdet, jfr Punkt 7. Der udbetales til Vinderen af 1 Præmie 3000 Kr, som fradrages i Honoraret, hvis Arbejdet kommer til Udførelse. Endvidere uddeles en 2 Præmie paa Kr 2000,— og en 3 Præmie paa Kr 1000,—

Intet Projekt kan faa tilkendt Præmie uden at have een af Kunstnerudvalgets Stemmer — og 1 Præmie kan kun tildeles et Projekt, der har mindst to af Kunstnerudvalgets Stemmer.«

og § 7 lyder:

»Det Projekt, der har faaet 1 Præmie, indstilles af Dommerkomitéen til Ejeren — Repræsentantskabet for Marselisborg Mindepark — til Antagelse, og Repræsentantskabet træffer da Aftale med Præmietageren om eventuel Udførelse af Arbejdet, for saa vidt der iøvrigt kan opnaas Enighed derom.«

Bedømmelsen af de indkomne Projekter skete i et af Dommerkomitéen den 6 April 1927 afholdt Møde. I dette deltog de 6 Medlemmer af Komitéens »Kunstnerudvalg«, nemlig Havearkitekt Birger Errboe, Arkitekt Holger Jacobsen, fhv Museumsdirektør Karl Madsen, Billedhugger Svend Rathsack, Arkitekt, Professor Anton Rosen og Professor Joakim Skovgaard; 5 andre Medlemmer af Komitéen, nemlig Generalkonsul Holger Adolph, Lensgreve Bent Holstein, Direktør, Brygger Vagn Jacobsen, Borgmester Jacob Jensen og Læge A H Winge; samt 3 Suppleanter, nemlig Højesteretsadvokat C B Henriques, Kontorchef A C Louw og Bankdirektør P Reyn. Et Medlem af Komitéen, Professor C H Ostfeld, havde fremsendt skriftlig Erklæring, indeholdende hans Stemmegivning.

Efter at det var konstateret, at der af de fremkomne Projekter var 5, som Komitéens Medlemmer var enige om at gøre til Genstand for den endelige Bedømmelse, og efter at Kunstnerudvalgets Medlemmer paa Formandens Opfordring havde udtalt sig om disse Projekter, fandt der en længere Drøftelse Sted, under hvilken de øvrige Medlemmer stærkt udtalte sig for at tildele 1 Præmie til et af Billedhugger Axel Poulsen og Arkitekt Axel Ekberg indsendt Projekt. Man skred derefter til Afstemning, der foretoges paa een Gang om, hvem der skulde have 1 Præmie, 2 Præmie og 3 Præmie. For saa vidt angik 1 og 2 Præmie gav Afstemningen til Resultat, at 9 Medlemmer, deriblandt ingen af de 6 Kunstnermedlemmer, stemte for at give 1 Præmie til det nævnte Projekt, medens 4 Kunstnermedlemmer stemte for at tildele 1 Præmie til et af Billedhugger, Professor Utzon-Frank og Arkitekt Kaare Klint indsendt Projekt, og at der til 2 Præmie blev afgivet 6 Stemmer (deriblandt 2 Kunstnerstemmer) for det sidstnævnte Projekt, medens de øvrige Stemmer var spredte. Til 3 Præmie blev der afgivet 7 Stemmer (deriblandt 2 Kunstnerstemmer) for et af Arkitekt, Professor Gottlob og Billedhugger R Harboe indleveret Projekt; de øvrige Stemmer var spredte.

Komitéen vedtog derefter ikke at uddele nogen 1 Præmie, da ingen af Kunstnerudvalgets Medlemmer havde stemt for Poulsens og Ekbergs

Projekt, samt at tildele 2 og 3 Præmie henholdsvis til Utzon-Franks og Klints og til Gottlobs og Harboes Projekt.

Sagsøgerne, Billedhugger, Professor ved Kunstakademiet Utzon-Frank og Arkitekt Kaare Klint, gør nu under denne mod Dommerkomitéen i den offentlige Konkurrence om et Monument i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske og Komitéens Formand, Generalkonsul Holger Adolph, anlagte Sag gældende, at Komitéens Fremgangsmaade er i Strid med § 5 i Programmet for Konkurrencen, idet der derefter skal uddeles 3 Præmier paa henholdsvis 3000 Kr, 2000 Kr og 1000 Kr, og Komitéen ingen Beføjelse har til at vedtage ikke at uddele Præmier. Da Sagsøgerne opfylder den i § 5 fastsatte Betingelse at have opnaaet 2 Kunstnerstemmer, formener de herefter at have Krav paa 1 Præmie og nedlægger principalt Paastand om, at de anerkendes som Vindere af 1 Præmie, og at de Sagsøgte in solidum tilpligtes at betale Sagsøgerne Forskellen mellem 1 og 2 Præmie, 1000 Kr, med Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra Stævningens Dato, den 21 Juni 1927. Subsidiært nedlægger Sagsøgerne Paastand om, at Dommerkomitéens Afstemning omgøres, saaledes at Dommerkomitéens Kunstnermedlemmer først afgør, hvilke af de indleverede Projekter der kan stemmes for henholdsvis til 1ste og de øvrige Præmier, og saaledes at der derefter finder en Afstemning Sted af alle Komitéens Medlemmer om Præmieringen af de Projekter, der i Henhold til Kunstnermedlemmernes Afgørelse opfylder Betingelserne for at kunne opnaa Præmier.

Den sagsøgte Dommerkomité og Sagsøgte Adolph procederer til Frifindelse. Efter deres Mening maa Programmet forstaaes saaledes, at det er Dommerkomitéen, der træffer Afgørelsen, medens dens Kunstnermedlemmer alene har en Veto-Ret, der ikke kan ændre Dommerkomitéens Ret til ved Afstemningen at afgøre, hvem der ikke skal have Præmierne.

De 6 ovennævnte Medlemmer af Komitéen, der som Medlemmer af dennes Kunstnerudvalg deltog i Komitéens Møde den 6 April 1927, slutter sig til den af Sagsøgerne nedlagte subsidiære Paastand. »Akademisk Arkitektforening« har med Parternes Samtykke ladet give Møde under Domsforhandlingen og støttet den nævnte subsidiære Paastand.

Der er under Sagen intet oplyst om, at der har foreligget særlige Aftaler, som paa noget Punkt kan modificere, hvad der udtales i Programmet af 15 Juni 1926, og Sagens Afgørelse beror herefter alene paa, hvorledes dette, navnlig dets § 5, sammenholdt med § 7, rettelig maa forstaaes. For saa vidt Sagsøgerne har villet gøre gældende, at der ifølge Ordene i § 5: »Der uddeles 3 Præmier« skal uddeles 3 Præmier, bemærkes, at de citerede Ord nødvendigvis maa forstaaes i Sammenhæng med Bestemmelserne i Paragraffens 2 Stykke, hvorefter det er en Betingelse for overhovedet at opnaa Præmie, at vedkommende Projekt skal have faaet mindst 1 af Kunstnerudvalgets Stemmer, og en Betingelse for at faa 1 Præmie, at Projektet har mindst 2 af Kunstnerudvalgets Stemmer. Disse Bestemmelser vil endog kunne medføre en Diskvalificering af saa mange Projekter, at Præmie eller dog 1 Præmie ikke kan uddeles. Paa den anden Side maa det være en Selvfølge, at det tilkommer den samlede Dommerkomité at træffe Afgørelsen af, hvilke



Projekter der skal have Præmier, og at intet Projekt kan præmieres, der ikke indenfor den samlede Komité har faaet fornødent Flertal. Sagsøgenes principale Paastand kan derfor ikke tages til Følge. Men ligeledes maa deres subsidiære Paastand forkastes, idet hverken Sagsøgerne eller Dommerkomitéens Kunstnermedlemmer findes at kunne kræve den i Mødet den 6 April 1927 skete Afstemning omgjort. Det maa nemlig efter de foreliggende Oplysninger antages, at der paa Mødet har været Enighed mellem Komitéens Medlemmer om Fremgangsmaaden ved Afstemningen, og Retten maa med den sagsøgte Dommerkomité og Sagsøgte Adolph være enig i, at der ikke med Føje kan rejses nogen væsentlig Indvending imod den anvendte Fremgangsmaade, idet denne ikke findes at være udelukket ved Programmets Bestemmelser, og idet der ikke findes noget som helst Holdepunkt for at betvivle, at de stemmegivendes afvigende Mening er korrekt udtrykt gennem Afstemningen.

Den nedlagte Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne in solidum have at betale til Komitéen og Sagsøgte Adolph med 400 Kr. Iøvrigt vil Sagens Omkostninger være at ophæve.

---

Fredag den 22 Juni.

Nr 334/1927. Gaardejer **Laurits Møller Madsen** (Bang)

mod

**Sydfyns Diskontobank** Aktieselskab i Likvidation (F Bülow).

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at erstatte Appellanten et ved en Assurancesums Udbetaling afkortet Beløb.

Østre Landsrets Dom 16 September 1927: Sagsøgte, Sydfyns Diskontobank A/S i Likvidation, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Laurits Møller Madsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da der, som udtalt i Dommen, maa gaas ud fra, at Appellanten ved Handlens Indgaaelse har regnet med den i Overdragelsesdokumentets Post 1 nævnte uafkortede Assurancesum, og da Indstævnte maa have været klar herover, findes Appellanten at have Krav paa, at Indstævnte betaler ham det omstridte Beløb. Indstævnte vil herefter være at dømme til at betale Appellanten 1363 Kroner 55 Øre med Renter fra Stævningens Dato den 7 April 1927.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Sydfyns Diskontobank, Aktieselskab i Likvidation, bør til Appellanten, Gaardejer Laurits Møller Madsen, betale 1363 Kroner 55 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 April 1927, til Betalingsker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 20 Juli 1924 brændte en Del af Bygningerne paa Ejendommen Matr Nr 1 a m fl af Kegholme, Brahetrolleborg Sogn, og Ejeren, Proprietær Jensen, vedtog i den Anledning den 29 November s A en ham forelagt Bøde af 15 Kr for Overtrædelse af Brandpolitilovens § 21. Den 25 Maj 1925 blev afholdt 2den Tvangsauktion over den nævnte Ejendom. Paa denne Auktion blev Sagsøgte, Sydfyns Diskontobank A/S i Likvidation, højstbydende og forbeholdt sig at lade sig Ejendommen udlægge som ufyldstgjort Panthaver. Ved Transport af 21/22 September s A overdrog Sagsøgte Retten til at erholde Fogedudlægsskøde paa Ejendommen til Sagsøgeren, Gaardejer Lauritz Møller Madsen. I Overdragelsesdokumentets Post 1 hed det:

»Overdragelsen omfatter Ejendommen med Tilbehør og Assurance for nedbrændte Bygninger — i Auktionskonditionerne anført til Kr 27 262,00.«

Sagsøeren fik imidlertid ikke hele den ham saaledes ved Købet opgivne Assurancesum udbetalt, idet den paagældende Brandforsikring paa Grund af den tidligere Ejeres Forhold til Branden fradrog 1363 Kr 55 Øre.

Under denne ved Odense Herreds Rets foreberedte Sag har Sagsøgeren nu paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale sig det saaledes fradragne Beløb med Renter 5 pCt p a fra den 21 September 1925, medens Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Forsikringsselskabet — med Hjemmel i dets Statuter — har indtaget det Standpunkt kun at ville udbetale Forsikringsbeløbet uden Aikortning, for saa vidt saadan Udbetaling er en Betingelse for at Panthaverne i paagældende Ejendom kan opnaa Dækning. Med Hensyn til Sagsøgtes Forhold i saa Henseende er det oplyst, at Banken i det væsentlige opnaar Dækning for sit Tilgodehavende, saafremt den faar den ved Handlen med Sagsøgerne betingede Købesum 104 650 Kr udbetalt uden Fradrag. Forsikringsselskabet ses imidlertid at have støttet sin Vægning ved at udbetale Banken den uafkortede Erstatning derpaa, at det menes at fremgaa af en af nærværende Ret den 30 November 1926 afsagt Dom, at Grunden til, at Banken ikke er blevet fuldt dækket for sin Fordring hos Brandlidte er den, at en Sagfører, nemlig Sagfører Wass i Nyborg, uberettiget har

gjort sig betalt for sit Tilgodehavende gennem Erstatningen for det pantsatte Løsøre, medens Banken, hvis denne Erstatning var udbetalt til Panthaverne, vilde have faaet fuld Dækning. Brandforsikringen har derfor henvist Banken til at søge Dækning for det i Erstatningen for Bygningerne afkortede Beløb hos Sagfører Wass.

Med Hensyn til det saaledes paaberaabte Forhold mellem Sagsøgte og Sagfører Wass — for hvem nærværende Retstrætte er anmeldt, men som ikke har givet Møde under Sagen — ses det af Dommen af 30 November 1926, at Wass havde faaet Transport paa Forsikringssummen for det paa Keglholm den 20 Juli 1924 brændte Løsøre, at han fik denne udbetalt med 12 050 Kr 75 Øre, hvoraf 11 001 Kr vedrørte Løsøre, som hørte med til Panthavernes Pant, og at han til Sagsøgte kun har indbetalt 3521 Kr 21 Øre heraf. Den resterende Del af Assurancen for det pantsatte Løsøre, 7479 Kr 79 Øre, paastod Sagsøgte sig under den ved Dommen paakendte Sag tildømt hos Wass. Dommen statuerede nu, at Wass havde været uberettiget til at anvende nogen Del af de 11 001 Kr til Dækning af andre Udgifter end de i Panthavernes Interesse afholdte. Men ved Opgørelsen af Sagsøgtes Tab lagde Dommen den ved Handlen mellem Sagsøgte og Sagsøgeren opnaaede Købesum til Grund og tilkendte derfor kun Sagsøgte 832 Kr 93 Øre, idet, som det i Dommen yderligere hedder: »Banken har vel gjort gældende, at den maaske vil komme til at udrede en Erstatning til Køberen i Anledning af, at der er sket Fradrag i Brandskadeerstatningen for Bygningerne, som Køberen har overtaget, men om dette Kravs Berettigelse mangler der fornødne Oplysninger, hvorfor Kravet ikke kan tages under Paakendelse under nærværende Sag.«

Overensstemmende med den af Sagsøgeren afgivne Partsforklaring og den af Sagfører Jul Hansen — som paa Sagsøgtes Vegne forhandlede med Sagsøgeren om Salget af Ejendommen — afgivne Vidneforklaring, maa det antages, at begge Parter ved Handlens Indgaaelse regnede med den i Handlens Post 1 angivne uafkortede Assurancesum, og der findes ikke Grund til at betvivle Rigtigheden af Sagsøgerens Forklaring om, at det som Assurancesum opgivne Beløb for ham havde været en Forudsætning for den indgaaede Handel under Hensyn til hans Beregninger over, hvad det vilde koste at bygge. Men selv om der herefter ikke findes Grund til at betvivle, at Banken, saafremt den havde været bekendt med, at Sagfører Wass uberettiget havde tilbageholdt en Del af Løsøreassurancen, hellere vilde have overdraget Sagsøgeren sin Ret til Udlægsskøde, saa meget billigere, som Afkortningen i Assurancesummen androg, end afbryde Forhandlingerne med ham og søge en anden Køber, kan dette ikke hjemle at paalægge Banken Risikoen for, om det ved Overtagelsen forudsatte Assurancebeløb var det rigtige. Hertil kommer

---

Færdig fra Trykkeriet den 11 Juli 1928.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Liud) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokollsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 15.

---

---

Fredag den 22 Juni.

ogsaa, at det i Auktionsvilkaarene, hvortil Overdragelsesdokumentet henviser, i § 8 er anført, at Brandassurancen for de nedbrændte Bygninger kommer til Udbetaling paa sædvanlige statutmæssige Vilkaar, om hvilke sidste Sagsøgeren kunde have forskaffet sig fornøden Underretning. Det er end ikke assereret, at Banken har garanteret Beløbets Rigtighed, og nogen anden Hjemmel til at paalægge Banken den nævnte Risiko har Sagsøgeren ikke paavist. Banken vil derfor være at frifinde og Sagsøgeren have at godtgøre Banken Sagens Omkostninger med 200 Kr.

---

---

Ved Højesterets Dom af samme Dato i Sag Nr 125/1928 (**Rigsadvokaten** mod **Axel Emil Poulsen** og **Ove Erenus Poulsen**) blev de Tiltalte for Tyveri anset i Medfør af Straffelovens § 230 I og II, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 18 Axel Poulsen med Tugthusarbejde i 4 Aar og Ove Poulsen med Forbedringshusarbejde i 4 Aar.

---

---

Torsdag den 28 Juni.

Nr 20/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Hakon Aagesen Refslund** (F Bülow),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden og Embedsforbrydelse.

Dom afsagt den 5 September 1927 af Retten for Haderslev Købstad m v: Tiltalte, Amtslæge Hakon Aagesen Refslund, bør inden 14 Dage fra denne Doms lovlige Forkyndelse til Statskassen bøde 400 Kr samt i Mangel af Bødens lovlige Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 40 Dage. Tiltalte betaler derhos en Femtedel af Sagens Om-

kostninger, deunder ogsaa af det den beskikkede Fosvarer, Landsrets-sagfører Thulstrup, for Domsforhandlingen tillagte Vederlag, stort 400 Kr, medens fire Femtedele af Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Søndre Landsrets Dom af 16 December 1927: Tiltalte, Amtslæge, Dr med Hakon Aagesen Refslund, bør for Tiltale af Anklage-myndigheden i nærværende Sag fri at være. De med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte ved Underretten beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Thulstrup af Haderslev, 400 Kr, udredes af det offentlige.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Søndre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige.

Medens det ikke kan anses bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de ham paasigtede Forhold overfor Meta Kristine Gram, Christine Sommerlund og Anna Bertha Klein, maa det derimod efter de foreliggende tildels efter Landsretsdømmens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger anses for bevist, at Tiltalte har behandlet de i Underrettsdommen under Nr 1 og 3 til 6 nævnte Kvinder paa den i Anklageskriftet nærmere angivne Maade. Tiltalte vil heretter være at anse efter Strfl §§ 141 og 185 med en Straf, der findes at kunne bestemmes under Et til Embedsfortabelse. Tiltalte vil derhos have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor nævnt.

### Thi kendes for Ret:

Hakon Aagesen Refslund bør have sin Tjenestestilling som Amtslæge og Kredslæge forbrudt. Tiltalte betaler derhos Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Landsretssagfører Thulstrup 400 Kroner og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bülow 500 Kroner.

Underrettsdømmens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 16 Juni 1927 har Statsadvokaten for Søndre Landsretskreds rejst Tiltale mod Amtslæge, Dr med Hakon Aagesen Refslund, der er født den 6 Maj 1871, og som ikke er fundet forhen straffet, til at lide Straf:

1. (Forh 1) for Embedsforbrydelse og Blufærdighedskrænkelser efter Strfl §§ 141 og 185 i Anledning af, at han, der i sin Egenskab af Embedslæge den 17 og 19 November 1925 behandlede Pigen Anna Blunk, født den 17 April 1908 for Kønssygdom, under Behandlingen af den paa-gældende paa sin Bolig i Haderslev har misbrugt sin Embedsstilling til ved uterligt Forhold at krænke hendes Blufærdighed, idet han dels en Gang befølte hende paa det venstre Ben udenpaa Tøjet, dels efter Afslutningen af den egentlige Undersøgelse trykkede hende ind imod sig

og berørte hende paa den blottede Krop navnlig paa Bryst og Ryg paa en Maade som ikke nødvendiggjordes af Undersøgelsen,

2. (Forh 2) for Embedsforbrydelse og Blufærdighedskrænkelser efter Strfl §§ 141 og 185 i Anledning af, at han, der i sin Egenskab af Embedslæge fra 7 November 1925 til 18 Januar 1926 behandlede Pigen Meta Kristine Gram, født 8 November 1908 for Kønssygdom, under Behandlingen af den paagældende paa sin Bopæl i Haderslev har misbrugt sin Embedsstilling til ved uterligt Forhold at krænke hendes Blufærdighed, idet han efter Afslutningen af den egentlige Undersøgelse dels nogle Gange trykkede hende ind til sig og berørte hende paa den blottede Krop navnlig paa Ryg og Bryst samt en enkelt Gang tillige paa Kønsdelen paa en Maade, som ikke nødvendiggjordes ved Undersøgelsen, hvorhos han ved en enkelt Lejlighed greb hendes Haand og førte den ind imod sit Skridt,

3. (Forh 4) for Embedsforbrydelse og Blufærdighedskrænkelser efter Strfl §§ 141 og 185 i Anledning af, at han, der i sin Egenskab af Embedslæge fra 23 Maj til 30 Oktober 1924 behandlede Pigen Kristine Hansen, født den 5 Juni 1905 for Kønssygdom, under Behandlingerne af den paagældende har misbrugt sin Embedsstilling til ved uterligt Forhold at krænke hendes Blufærdighed, idet han nogle Gange efter Afslutningen af den egentlige Undersøgelse trykkede hende ind imod sig og befølte hende paa Brystet, Ryggen og i Skridtet udenpaa Tøjet, samt greb hendes Haand og førte den ind imod sit Skridt og endelig ved en enkelt Lejlighed kyssede hende,

4. (Forh 5) for Blufærdighedskrænkelser efter Strfl § 185 ved, at han, som i December Maaned 1925 i sin Konsultation i Haderslev undersøgte Pigen Elisabeth Kathrine Binger, født 1 Marts 1911 i Anledning af hendes Optagelse i Sygekasse, under denne Undersøgelse, imod hendes Vilje, befølte hende paa hendes Krop indenfor Tøjet paa en Maade, som ikke nødvendiggjordes af Undersøgelsen, samt forsøgte at føre hendes Haand ind imod sit Skridt,

5. (Forh 6) for Blufærdighedskrænkelser efter Strfl § 185 ved, at han, som engang i Sommeren 1923 aflagde Lægebesøg i Sergent Christensens Hjem i Haderslev, og som herunder blev konsulteret af Fru Jenny Christensen, født Bossen, under Undersøgelsen af hende befølte hende i Skridtet udenpaa Tøjet paa en Maade, som ikke nødvendiggjordes af Undersøgelsen, samt trykkede hendes Underliv ind imod sig, idet han slog begge sine Arme om hende og lagde Hænderne paa hendes Sæde,

6. (Forh 19) for Blufærdighedskrænkelser efter Strfl § 185 ved, at han, der den 15 Januar 1923 blev konsulteret paa sin Bopæl i Haderslev af Pigen Sofie Marie Hansen for Nervalidelse og Menstruationsforstyrrelser, under Undersøgelsen saavel efter, at hun var afklædt som efter, at hun igen var paaklædt, trykkede hendes Underliv ind imod sig, idet han lagde sin Kind mod hendes Kind, ligesom han, medens hun var afklædt, dels befølte hende paa Kønsdelen, medens hun stod op, dels tog hendes Haand og førte den ind imod sit Skridt,

7. (Forh 7) efter Strfl §§ 141 og 177, jfr § 167, i Anledning af, at han, da han i sin Egenskab af Arrestlæge i Tiden fra 27 November til

2 December 1925 tilsaa Arrestantinden Christine Sommerlund i Haderslev Arresthus, under sin Undersøgelse af hende tog om hende med begge Hænder, lod begge Hænderne glide ned ad hendes Ryg og tilsidst tog hende paa Sædet, idet han samtidig trykkede hendes Underliv ind imod sig paa en Maade, som ikke nødvendigjordes af Undersøgelsen, samt førte sin Haand ind mod hendes Skridt udenpaa Kjolen,

8. (Forh 20) efter Strif §§ 141 og 176, jfr § 167, i Anledning af, at han, da han i sin Egenskab af Arrestlæge i 1924 eller 1925 tilsaa Arrestantinden Anna Bertha Klein i Haderslev Arresthus, under sine Lægebesøg nogle Gange har befølt hende i Skridtet udenpaa Tøjet.

a d 1.

Vidnet Anna Blunk har i Retten bl a forklaret, at hun to Gange i November Maaned har været hos Amtslægen til Undersøgelse for Kønssygdom, at han, efter at han havde sat sig paa en Stol, tog om hendes venstre Ben paa den nederste Del og nedenfor Knæet og førte Haanden op og ned ad det, at hun tog Benet til sig, at Tiltalte, efter at Undersøgelsen paa Lejet havde fundet Sted, og han havde befølt hende, der da stod op, i Nakken og foran paa Halsen, stak sin ene Haand ned indtil Midten af hendes Ryg indenfor Tøjet, og at han, medens han befølte hende i Nakken og paa Halsen samt stak Haanden ned paa hendes Ryg, dels havde den ene Arm bag om Skulderen paa hende samtidig med, at han holdt den anden Haand foran paa Brystet paa hende, dels med en Arm om Ryggen paa hende og staaende foran hende trykkede hende ind til sig. Disse Stillinger har hun videre forklaret saaledes, at da Tiltalte havde den ene Haand om hende, den anden paa Brystet, stod han skraat tilbage for hende, hvorefter han gik lidt længere frem, medens han med den venstre Haand paa Brystet og højre Haand om Skulderen trykkede hende skraat ind til sig.

Tiltalte vil ikke kunne erindre at have rørt ved Vidnets Ben, men har erklæret, at det var meget muligt, at han, da hun efter hans Formening var tungt opfattende, har rørt ved hendes Ben samtidig med, at han anmodede hende om at afføre sig Benklæderne, idet han ved denne Bevægelse har villet bibringe hende Forstaaelsen af, at hun skulde afføre sig det nævnte Klædningsstykke. Han har benægtet at have berørt hendes Ben i uterlig Hensigt. Han har forklaret, at han under en Del af Undersøgelsen af Vidnets Nakkehvirvler, Hals og Albuekirbler har holdt hende paa Brystet, men nægter at have haft sin Haand nede paa hendes nøgne Ryg.

Den Overbetjent, som før Forundersøgelsens Begyndelse optog Rapport over Anna Blunk, har som Vidne forklaret, at han ikke fra Begyndelsen følte sig helt overbevist om Korrektheden af Vidnets Udtalelser til ham om Sagen, at han havde det Indtryk, at hun var vred paa Amtslægen, samt at han, lige indtil Afhøringen af hende var sluttet, havde den Tanke, at Vidnets Forklaring til ham var noget overdrevet, ligesom han som Vidne har udtalt, at Anna Blunk og de andre af ham i denne Anledning afhørte Piger, deriblandt Meta Gram og Christine Hansen »er tilbøjelige til at bruge stærke Udtryk«.

Det skal bemærkes, at t Vidnet Anna Blunk har forklaret, at hendes

Hensigt med at henvende sig til Tiltalte var at faa konstateret, at hun ikke var kønssyg, at Tiltalte hos hende konstaterede en invetereret gonorrhøisk Cervicalkatarrh, dog uden samtidig at finde Gonokokker, samt at Vidnet den 4 December 1925 indlagdes paa herværende Amtssygehus, hvor hun fandtes lidende af gonorrhøisk Parametritis, hvorhos der konstateredes Tilstedeværelsen af Gonokokker.

a d 2.

Vidnet Meta Christine Gram har i Retten bli a forklaret, at hun ifølge modtaget Mødesedel henvendte sig til Tiltalte i Begyndelsen af November 1925, formentlig den 7, for at blive undersøgt for Kønssygdom, og at hun ialt har været 12 Gange hos denne til Undersøgelse, senest antagelig den 8 Januar 1926, at hun ved det første Møde af Taltalte befølte paa Mave, Ryg og Bryst indenfor Chemisen samt i Nakken forinden Undersøgelsen paa Lejet af Kønssdelene, at Tiltalte efter denne Undersøgelse, medens hun endnu laa paa Lejet, atter befølte hende rundt paa Kroppen, nemlig paa den øverste Del af Ryggen, paa Brystet, paa Underlivet og et lille Stykke ned paa Laarene, at han, efter at hun havde rejst sig fra Lejet, endelig atter befølte hende rundt paa Kroppen, medens hun stod oprejst, at Tiltalte, medens han følte hende paa Kroppen med den ene Haand, samtidig holdt hende fast med den anden Haand og klemte hende ind imod sig samt spurgte, om det gjorde ondt, at hun under Befølingerne, der bestod i, at Tiltalte trykkede paa hende og strøg hende paa Kroppen, stod med Siden til Tiltalte. Hun har videre forklaret, at Tiltalte ved det næste Møde 2 Dage senere baade før og efter Undersøgelsen paa Lejet befølte hende rundt paa hendes nøgne Krop og ligeledes efter Undersøgelsen af Kønssdelen, medens hun endnu laa paa Baaren. Ved de følgende Besøg hævder hun at være blevet behandlet paa samme Maade. Hun har dernæst særlig beskrevet Besøget hos Tiltalte den 3 December 1925 saaledes: Efter at være kommet ind til Lægen afførte hun sit Tøj med Undtagelse af Underkjole, Chemise, Sko og Strømper, idet hun paa Foranledning bemærker, at hun ved nogle af de sidste Besøg ligeledes havde beholdt Underkjolen paa. Hun blev derefter i en 10—15 Minutter i oprejst Stilling befølt rundt paa Kroppen. Derpaa lagde hun sig paa Baaren med Skoene i Bøjlen, medens Lægen holdt fast paa det ene Knæ. I ca 10 Minutter befølte han hende derefter paa Mave og Bryst og Kønssdel, hvorpaa hun stod op fra Lejet. Lægen talte lidt med hende, men kun om Sygdommen. Hun stod da omtrent med Siden til ham. Han begyndte at beføle hende. Hun siger, at hun vilde se, hvor langt Lægen vilde gaa, og »at hun gjorde, som om det ikke var hende imod«.

Han følte hende paa Brystet, Ryg og Kønssdel og gjorde, som hun udtrykker det: gennemskede hende. Herunder var der ikke Tale om en anden Pige. Hun tror ikke, at Lægen trykkede hende i Siden i Underlivet. Med sin venstre Haand tog han hendes Haand og førte den hen til sit Skridt, saaledes at hendes Haand berørte dette udenpaa Benklæderne. Hun følte hans Lem og følte, at det var stift. Hun søgte at trække Haanden tilbage, men han holdt stadig fast. Hun tænkte, at nu skulde det holde op, som hun udtrykker det, og ved at bruge sine Kræf-



ter fik hun sin Haand løs. Hun siger dog, at hun ikke var nødt til at anvende al sin Magt for at komme løs.

Tiltalte har forklaret, at han ved Vidnets første Besøg overhovedet ikke befølte hende i staaende Stilling, medens han har erkendt, at han ved de følgende Besøg, dog næppe ved alle disse, har befølt Vidnet paa Kroppen, mest efter Undersøgelsen paa Baaren, men muligvis ogsaa til Tider før. Med Hensyn til Besøget den 3 December 1925 har han bl a forklaret, at det var ham paafaldende, at Vidnet, da hun laa paa Lejet, gjorde flere Bevægelser med Underlivet ved at løfte Sædet og dreje sig rundt, hvilke Foreteelser han karakteriserer som Mavedans. Ved dette Besøg vil han desuden, efter at Vidnet havde rejst sig fra Baaren, have følt paa hendes Underliv for at konstatere, om Æggelederne var betændte, medens han nægter at have ført hendes Haand henimod sit Skridt.

I en skriftlig Fremstilling til Retten har Tiltalte desuden bemærket, at han ved nogle af Meta Grams Konsultationer, muligvis efter at Undersøgelsen paa Lejet var afsluttet, har befølt hendes Ryg og Bryst som Led i Undersøgelsen af hendes Lunger og Hjerte, fordi der dels efter hendes egne Angivelser, dels efter hendes Udseende var Grund til at formode, at hun kunde lide af Lunge- eller Hjertesygdom.

Den ovenfor omtalte Overbetjent har ligeledes afhørt Meta Gram til Rapport; han har som Vidne forklaret, at han kendte Meta Gram fra Gaden og syntes, at hun var for ung til at gaa saa meget ude om Aftenen, som hun gjorde, i hvilken Henseende han har bemærket, at han, hvis Tjeneste falder for en stor Del om Aftenen og om Natten, idet han har Tilsynet med de offentlige Forlystelser, ofte vil have set Meta Gram paa offentlige Baller her i Staden. Han har desuden forklaret, at Meta Gram den Dag, hun mødte til Afhøring hos ham, den 2 December 1925, samtidig med, at hun meddelte, at hun havde faaet Tilsigelse til at møde hos Amtslægen, spurgte, om hun nu skulde møde, at Overbetjenten spurgte, om hun troede, der vilde ske hende noget, at hun dertil svarede, at det var hun temmelig sikker paa, at Overbetjenten derefter udtalte, at han syntes, hun skulde møde, »for saa kan vi se, hvor galt det gaar«, og at hun saa bagefter kunde komme og sige ham, hvis der skete noget, i hvilken Forbindelse han tilføjede: »Det kan vel ikke gaa saa galt«, hvortil hun, saavidt han erindrede, svarede: »Det kan det vel ikke«, og at hun samme Aften, som hun havde været hos Tiltalte, kom til Overbetjenten og fortalte, at det havde været, som det plejede, og snart værre.

a d 3.

Vidnet Kristine Hansen har forklaret, at Tiltalte fra Maj til November 1924 et større Antal Gange har undersøgt hende for Kønssygdom, at han den 4 eller 5 Gang, han havde undersøgt hende, vistnok efter, at hun havde klædt sig helt paa, da han stod foran hende, lagde sin Arm om hendes Skulder, førte Munden hen til hendes Mund og kyssede hende ganske let paa Munden 2 Gange, at han samtidig hermed førte hendes Haand ind mod sit Skridt, og at hun mærkede, at hans Lem var stift, at dette herefter gentog sig de følgende Gange, hun konsulterede Tiltalte, oftest naar hun var paaklædt, men ogsaa til Tider, naar hun kun

var iført Linned, Underkjole, Overbluse, Sko og Strømper, a t hun altid, naar Tiltalte førte hendes Haand hen til sit Skridt, trak Haanden tilbage, og a t han af og til paany førte Haanden hen imod sit Skridt, a t han uden, at hun kan sige, hvor ofte det er sket, naar hun var fuldt paa-klædt, førte sin Haand ind under hendes Kjole mellem hendes Ben.

Tiltalte nægter nogen Sinde at have ført Vidnets Haand ind mod sit Skridt eller at have ført sin Haand ind mellem Pigens Ben under eller uden paa Kjolen bortset fra, hvad han har foretaget sig som nødvendigt Led i Undersøgelsen. Han har erkendt, at han til Tider har lagt Armen om Skulderen paa Vidnet og muligt ført sit Hoved hen til hendes og talt til hende for at trøste hende, der var ulykkelig over at skulle møde saa ofte til Undersøgelse, ligesom han vel nægter nogen Sinde at have kysset hende, men dog ikke vil benægte, at han en enkelt Gang kan have ført sin Mund saa tæt hen til hendes og muligvis har berørt Pigens Læber, saaledes at hun kan have taget dette for et Kys. Han vil kun have lagt sin Arm om Skulderen paa Vidnet som angivet, naar hun var fuldt paaklædt. Det skal bemærkes, at hun til Politirapport, optaget den 19 December 1925, har forklaret, at Tiltalte første Gang, han kyskede hende, befølte hende rundt paa Kroppen og imellem Benene, men uden paa Linnedet og satte sin Mund haardt mod hendes, men at hun inden Retten har ændret denne sin Forklaring derhen, at Tiltalte ved denne Lejlighed, saavidt hun erindrer, først efter at hun var fuldt paaklædt, tog om hende og kun kyskede hende ganske let. Hun har forklaret, at hun, naar Tiltalte kyskede hende, vel trak sig tilbage, men ikke rev sig løs, ligesom hun aldrig vil have sagt til Tiltalte, at han ikke maatte kysse hende eller føre hendes Haand ind mod sit Skridt, ligesom hun heller aldrig vil have været uvenlig overfor ham, skønt hun ej heller vil have vist ham nogen Venlighed.

Forinden Forundersøgelsen har Tiltalte under 30 Januar 1926 til Statsadvokaten afgivet Forklaring bl a om Forholdene 1—3, hvilken Forklaring paa flere væsentlige Punkter maa opfattes som en Indrømmelse af de mod ham rejste Sigtelser. Imidlertid har Tiltalte i Retten, forsaavidt dette var Tilfældet, benægtet Rigtigheden af det af ham til Statsadvokaten forklarede og har begrundet dette med, at han, da han afhørtes af Statsadvokaten, var i en saadan Sindsstemning, at han ikke altid overvejede sine Svar behørigt, skønt disse i al Fald for største Delen oplæstes for ham, og han havde Adgang til at læse Erklæringen igennem, forinden han underskrev denne, samt navnlig med, at han, naar han har forklaret sig overfor Statsadvokaten som sket, har han gjort dette bevidst ud fra den ham af Politimester Rendal indgivne Tanke, at Sagen lettest vilde blive henlagt uden videre Undersøgelse, og han saaledes undgaa de for ham, ganske uden Hensyn til Sagens Udfald, med en retslig Undersøgelse forbundne store Ubehageligheder, naar han udtalte sig »imødekommende« 5: paa en saadan Maade, at Anmelderindens Forklaringer ikke af ham karakteriseredes som fuldstændig usandfærdige.

Som Vidne har Stiftamtmand, Kammerherre Haarløv forklaret, at han Mandag den 15 Februar efter forudgaaende Aftale modtog Besøg af Politimester Rendal i sit Hjem, og at Politimesteren da gjorde Vidnet

bekendt med den mod Tiltalte indledede Undersøgelse, om hvilken han allerede Dagen forud havde erholdt Meddelelse fra Tiltalte selv, og bl a udtalte, at den havde taget en uheldig Vending for Sigtede hos de centrale Myndigheder i København, idet Sagen fra Rigsadvokaten var tilstillet Sundhedsstyrelsen paa det paagældende Tidspunkt. Politimesteren bemærkede i saa Henseende, at det var hans Skyld, at Sagen havde taget denne Vending, idet han havde givet Sigtede et vist Raad om at udtale sig »imødekommende« om den mod ham rettede Klage for derigennem at opnaa, at Sagen ikke førtes videre, d v s til offentlig Undersøgelse. Vidnet forklarer nærmere, at han forstod Politimesterens Anvendelse af Ordet »imødekommende« saaledes, at Politimesteren havde formaet Amtslægen til at indrømme mere, end han var nødt til som stemmende med de faktiske Forhold, altsaa ikke blot, at Politimesteren havde foranlediget Sigtede til at indrømme mere, end Sigtede kunde befrygte, at de forhaandenværende Bevismidler vilde tvinge ham til.

Politimester Rendal har dernæst som Vidne bl a forklaret, at han ikke overfor Kammerherre Haarløv har udtalt sig om, at han havde foranlediget Sigtede til at indrømme noget, som gik ud over Faktum, men han vil ikke nægte, at han kan have sagt til Amtmanden, at hvis Sigtede havde indrømmet noget overfor Statsadvokaten, saa var det Vidnets Skyld, og hermed vil Vidnet have ment, at han havde raadet Sigtede til ikke under Afhøringen i denne Anledning rent ud at benægte, hvad der faktisk var sket. Politimesteren har erklæret aldrig at have spurgt Tiltalte, om de mod ham fremsatte Sigtelser var sande.

Da Stiftamtmand Haarløv ifølge sin overfor Politimester Rendal fastholdte Forklaring af sidstnævntes Udtalelser til ham har faaet et Indtryk, der stemmer med den Opfattelse, som Tiltalte hævder at have erholdt af Politimesterens Angivelser med Hensyn til, hvorledes Tiltalte burde forholde sig, kan Tiltaltes Angivelse af, hvilket hans Motiv har været til at forklare sig overfor Statsadvokaten som sket, ikke forkastes, hvorfor der ikke kan tillægges denne Forklaring selvstændig Beviskraft imod Tiltalte.

#### a d 4.

Vidnet Elisabeth C Binger har forklaret, at Tiltalte, da hun engang før Jul 1925 lod sig undersøge af Tiltalte i Anledning af, at hun søgte Optagelse i en Sygekasse og efter, at Tiltalte havde hørt paa hendes Bryst og Ryg med et Stetoskop, lagde den ene Haand paa hendes Bryst, den anden paa hendes Ryg og trykkede derpaa, befølte hende i Livet, stak Hænderne ned indenfor Tøjet, befølte hende paa Mave, Laar, Ryg og Bagdel, da hun derpaa var gaaet tilbage, tog hende til sig igen og holdende med sin ene Haand om begge hendes Hænder førte disse ind mod sit Skridt, idet han samtidig med den anden Haand trykkede hende ind imod sig, saaledes at han havde sin ene Kind mod hendes og sit Bryst mod hendes Bryst. Da Tiltalte førte hendes Hænder ind mod sit Skridt, vil Vidnet have trukket sig tilbage; men Tiltalte trykkede hende atter ind mod sig med den ene Arm om Ryggen paa hende, idet han med Haanden følte hende op og ned ad Ryggen, særlig op mod det ene Skulderblad. Derunder spurgte han hende, om hun havde været syg før,

hvilket hun benægtede. Hun har videre forklaret, at han trykkede hende saa kraftigt ind imod sig, at hun ikke kunde faa Luft, og herved presede hendes Hænder ind imod hans Skridt, saaledes at hun ikke kunde faa sine Hænder løs.

Hun vil ved at se paa Fruekirkeuret, da hun kom til Tiltalte, og da hun gik fra ham, have konstateret, at hun har været ca 1 Time hos ham, idet hun dog angiver, at Tiltalte, medens hun var hos ham, talte i Telefon 10 Minutter eller et Kvarter.

Tiltalte har forklaret, at han uden at skulle foretage nogen indgaaende Undersøgelse af Personer, der blot ønsker Optagelse i en Sygekasse, dog anser sig pligtig til at undersøge andre Legemsdele end Ryg og Bryst, navnlig ogsaa Underlivet for ev Betændelse i Bughinden. Han nægter bestemt at have ført Vidnets Hænder ind imod sit Skridt. Tiltalte erklærer det for meget muligt, at han under Undersøgelsen af Vidnet kan have holdt hende paa Ryggen med den ene Haand fast ind til sig, medens han med den anden undersøgte Organerne i Underlivet, i hvilken Forbindelse han har bemærket, at han som Følge af, at han havde behandlet Vidnets Søster Erna Binger i en meget ung Alder for Gonorrhoe, fandt Anledning til at foretage en noget grundigere Undersøgelse af Vidnets Underliv end i Almindelighed, særlig da dettes Mave var Tiltalte paafaldende svær.

#### a d 5.

Vidnet, Fru Jenny Christensen har forklaret, at hun under Tiltaltes Besøg i hendes Hjem for at tilse hendes 2—3 Maaneder gamle Barn, da Vidnet klagede over Svaghedstegn, Svimmelhed og muligvis Smerter i Brystet, undersøgte hendes blottede Bryst og Ryg, dog uden at stetoskopere disse Legemsdele. Derunder angiver hun, at han hele Tiden stod foran hende, hvorhos hun videre har forklaret, at han derpaa befølte hende paa Maven og i Skridtet uden paa Tøjet, idet han spurgte, om der ikke var noget med Underlivet, hvilket hun særlig, da hun havde faaet det Indtryk, at Tiltalte var sanselig stemt, bestemt benægtede. Medens Tiltalte derpaa holdt sin Haand paa Skulderen af hende, sagde han, at hun skulde se paa ham, hvorpaa han pludselig slog begge Armene om hende og knugede hende haardt ind til sig, idet han først havde begge Armene om Ryggen paa hende og derefter lod den ene Haand glide ned paa hendes Sæde. Hun mærkede, at hans Lem var erigeret, og rev sig løs. Hun mener, at Befølingerne varede ca 1 Kvarter.

Tiltalte har forklaret, at han ikke erindrer at have talt om, at der havde været noget i Vejen med Vidnets Lunger, men ikke vil benægte, at han kan have udtalt sig saaledes. Han vil have følt paa Vidnets Bryster, som var noget hævede paa Grund af Diegivning, men i hvilke der ikke konstateredes Ømheder. Han erindrer at have følt paa hendes Underliv for at konstatere, om der var Ømheder efter Fødslen. Han vil ikke nægte, at han kan have presset Vidnet ind imod sig med den ene Arm om Ryggen paa hende, men hævder i saa Fald at have holdt den anden Haand foran paa Underlivet for at undersøge, om der var Ømheder i Underlivet. Han nægter bestemt at have haft begge Armene samtidig paa hendes Ryg eller paa hendes Ryg og Sæde.

ad 6 er den Retten forevist og i Afskrift fremlagt en Erklæring undertegnet Sofie Hansen og dateret 27 Januar 1923 saalydende:

»Frøken Sophie Hansen, født den 4 Juni 1899 i Sarup paa Als, afgiver følgende Erklæring:

Mandag, den 15 Januar 1923 konsulterede jeg Amtslæge Dr Refslund i Haderslev paa Grund af, at jeg ved mine maanedlige Blødninger i længere Tid havde Besvær i mine Nerver. Efter at Dr Refslund havde tilbudt mig at tage Plads, og efter en kort Forklaring skulde jeg tage Tøjet af for Brystet. Dr Refslund undersøgte mit Bryst og efter at han var færdig med det, slyngede han sine Arme og min Taille; med hans Ansigt kom han saa nær mit Ansigt, at en stærk Berøring fandt Sted paa begge Sider af Ansigtet. Han trykkede mig stærkt, særlig ogsaa for Brystet. Jeg var i dette Øjeblik saa forbavset, at jeg ikke rigtig vidste, hvordan jeg skulde forholde mig overfor denne stærke Mand. Min højre Arm tog han fat i og lagde den først paa hans Skulder, senere skulde jeg holde samme Arm om hans Ryg, med min Haand i hans Haand, og endelig førte han min højre Haand hen til sine Ben, saaledes, at jeg skulde berøre hans Kønsele. (Imens han saadan berørte mig, spurgte han mig om forskellige ligegyldige Ting, om min Fader var levende, hvor han var boende, hvem det var, der har sendt mig op til ham, hvorledes det gik Fru Nissen o s v. Da jeg sluttelig værgede mig lidt — jeg turde ikke vove at gøre Indsigelse, da jeg havde Frygt for ham). Efter at i denne Stilling en lille Tid var gaaet, løftede Dr Refslund selv mine Klæder op fra nedan og forsøgte at naa min Undermave. Da jeg havde lukkede Benklæder paa, skulde jeg løsne mine Nederdele. Da jeg ikke rigtig kunde vove dette, tog Dr Refslund selv fat, og snart stod jeg overfor ham i bare Linned. Nu begyndte han igen, berørte min Undermave, og særlig mine Kønsele, dog uden at undersøge disse eller indvendige Dele. Han spurgte mig, om det gjorde ondt. Han killede mig. Han gav mig sluttelig fri og jeg kunde tage mine Klæder paa igen. Efter at jeg havde faaet Recepten, berørte og trykkede han mig igen i Ansigtet. Jeg begyndte at græde og han gav mig fri! Han sagde ikke videre noget, jeg skulde bare bringe ham en Sygekassesedel. Det har jeg ikke gjort, og det vil jeg heller ikke, da hverken jeg eller Sygekassen maa være pligtig til at betale den Slags »Lægehjælp«.

Først da jeg kom ud paa Gaden, blev jeg rigtig klar over, at Dr Refslund har overtraadt sine Beføjelser som Læge. Jeg beklager meget, at jeg ikke har gjort energisk Modstand, der var baade Frygt for hans Person og Respekt for ham som Læge og Amtslæge, der lod mig i Tvivl om, hvordan jeg skulde forholde mig. Efter disse Erfaringer ved jeg Besked for en anden Gang! — Da der jo gaar Rygter om, at Dr Refslund gør slige Ting, kan jeg bare ønske, at han i Menneskeslægtens Interesse bliver uskadelliggjort.

Efter at jeg var kommen hjem om Aftenen, mærkede Fru Nissen, at jeg var saa ulykkelig, og hun spurgte mig, hvad der var med mig; jeg har fortalt hende det Skete.

Dr Refslunds Medicin har jeg ikke taget. Flasken har jeg kastet bort, da jeg fuldstændig har mistet Tillid til ham.

Disse mine Udsagn er fuldstændig rigtig, jeg kan bære Ansvar

for, hvad jeg har sagt og er villig til at bekræfte forestaaende til enhver Tid.

sign Sophie Hansen.

Denne Protokol er optaget i Nærværelse af Fru Martin Nissen fra Stevelt, som udtaler, at Frøken Sophie Hansen altid har været en trofast hæderlig Pige og at hun i moralsk Henseende er uantastelig. Hun giver hende det bedste Vidnesbyrd. Fru Nissen tilføjer: Det er jo en Skam, at han (Refslund) maa blive ved at være Læge, eftersom man har hørt flere lignende Tilfælde«.

Det skal i denne Henseende bemærkes, at Erklæringen er afgivet 14 Dage efter den omhandlede Konsultation til en Lægepraktikant, hos hvem det efter det oplyste kan antages, at der har bestaaet en betydelig Modvilje imod Tiltalte, at det af et Vidne, Sofie Hansens Madmoder, til hvem denne havde udtalt sig om det hos Tiltalte passerede umiddelbart efter Hjemkomsten fra Konsultationen, er forklaret, at hun havde det Indtryk, at ovennævnte Erklæring gik noget mere i Enkeltheder end Sofie Hansens Forklaring til hende, og at hun i Modsætning til, hvad der er angivet paa Erklæringen, ikke mener at have været tilstede, medens denne blev affattet eller oplæst, men kun et Øjeblik, medens Sofie Hansen og Lægepraktikanten talte om Sagen.

Inden Retten har Sofie Hansen bl a forklaret, at hun straks ved Begyndelsen af Konsultationen meddelte Tiltalte, at hun led af Angstformemmelser, at hun paa hans Opfordring afførte sig Tøjet paa Overkroppen, at Tiltalte ikke undersøgte hende, men begyndte at omfavne hende, trykke hende ind til sig og lægge sin Kind imod hendes Kind, og at han opfordrede hende til at afføre sig sit øvrige Tøj, og at han, da hun nægtede dette, medens han holdt fast om hende, selv løste hendes Skørter og Benklæder og skubbede disse ned om hendes Ben, at han tog hendes ene Haand og trykkede den ind imod sine Kønsele, samt at han løftede hendes Chemise op og befølte hendes Kønsele. Dernæst har hun efter Vidneafhøringen i en Skrivelse til Retten udtalt, at Tiltalte, da han omfavnede hende, spurgte, om hendes Menses var regelmæssige, hvilket hun vil have bekræftet, medens hun ikke vil have fortalt Tiltalte om andre Menstruationsvanskeligheder, som hun havde.

Hun har benægtet, at nævnte Lægepraktikant har paavirket hende i nogen Retning ved Afgivelsen af Erklæringen af 27 Januar 1923.

Tiltalte har hævdet kun at have foretaget en ren lægelig Undersøgelse ved den omhandlede Lejlighed. Han vil ikke nægte, at Sofie Hansen kan have vægret sig ved at tage Tøjet af Underkroppen, og at han derfor selv har løst dette op, idet han vil have anset det for nødvendigt at undersøge, hvorvidt Patientens Lidelse skyldtes Graviditet. Han mener, at Aarsagen til, at hun begyndte at græde, var, at han spurgte hende om, hvorvidt hun havde haft med Mænd at gøre, medens Sofie Hansen har nægtet, at han rettede nogen saadan Forespørgsel til hende. Tiltalte har derhos i en til Retten afgiven skriftlig Erklæring bl a udtalt, at Grunden til, at han muligvis har givet sig til at løse hendes Nederdel op, har været den, at han havde daarlig Tid, da det var en Mandag, en Formiddag, og der sad mange Patienter og ventede. Han vil have undersøgt hendes Underliv derved, at han med venstre Haand

holdt imod hendes Lænd og med højre følte efter, om Livmoderen var at føle ovenover Symfysen. Han har nægtet at have berørt hendes uøvede Kønsskel eller ført nogen af hendes Hænder mod sin Kønsskel.

Endelig har Tiltalte i en Skrivelse til Retten bemærket, at Sofie Hansens Madmoder har udtalt, at Sofie Hansen senere har været indlagt paa Breklum Nerveanstalt til Behandling, uden at Sagens Parter har produceret nogen Dokumentation vedrørende dette Punkt.

Sofie Hansen har erklæret, at hun var klar over, at der, medens Behandlingen stod paa, var Folk i Venteværelset ved Siden af, og at hun ikke desto mindre ingen Anskrig gjorde.

#### a d 7.

Vidnet Sommerlund har bl a forklaret, at en Dag, medens hun sad fængslet i herværende Arrest som sigtet for Fosterfordrivelse, kom Tiltalte ind til hende, der havde klaget til Arrestforvareren over Søvnløshed. Efter at have talt lidt med hende tog han med Armen om Ryggen paa hende og trykkede hende ind mod sig. Hun antog, at hans Hensigt hermed var at trøste hende, da hun græd. Tiltalte talte om Fosterfordrivelsessagen mod Vidnet og lod Armen glide ned ad Ryggen paa hende, tog hende med begge Hænder om Sædet og trykkede hende ind imod sig, hvorunder hun vil have mærket, at Tiltaltes Lem var erigeret. Efter at have staaet med hende saaledes antagelig i nogle Minutter slap Tiltalte hendes Sæde med den ene Haand og tog hende med denne i Skridtet, idet han spurgte, om alt dernede ellers var i Orden, hvilket hun bekræftede. Derpaa slap Tiltalte hende og sagde, at det var bedst, hendes Underliv blev undersøgt. Hun anmodede imidlertid om, at denne Undersøgelse maatte vente til næste Gang, Tiltalte kom, da hun ikke var helt sikker paa, at Tiltalte ikke vilde søge Samleje med hende. Tiltalte forlod hende derefter. Hun har bemærket, at hun ingen Modstand gjorde overfor Tiltalte og ikke raabte, skønt hun hørte Arrestbetjenten gaa udenfor i Gangen.

Tiltalte har forklaret, at Vidnet paa et Spørgsmaal fra ham angav, at hendes Kønnsorganer ikke var helt i Orden efter Fosterfordrivelsen, og at hun endnu havde Blødninger. Vidnet har nægtet at erindre, om hun paa det paagældende Tidspunkt endnu havde Blødninger. Tiltalte har videre forklaret, at han trykkede Vidnet paa Maven, idet han holdt hende paa Lænden for at undersøge, om der var Eftervirkninger af Fosterfordrivelsen. Han har nægtet at have holdt med begge Hænder paa hendes Sæde og at have trykket hende ind mod sit Underliv. Vidnet Sommerlund og Arrestbetjenten, der ligeledes er afhørt inden Retten, har overensstemmende forklaret, at hun efter Tiltaltes nævnte Besøg havde anmodet Arrestbetjenten om at holde sig i Nærheden, naar Tiltalte næste Gang kom for at tilse hende, medens Arrestbetjenten yderligere har forklaret, at Arrestantinden til ham sagde noget om, at Tiltalte havde været nærgaaende mod hende.

I Arresthusets Lægejournal staar angivet, at Tiltalte den 30 November 1925 har indført: »Blødning under Aborten i Aug, uregelmæssige Smerter i Krydset, Søvnløshed«, ligesom det fremgaar af Journalen, at han har ordineret noget afførende og et Sovemiddel.

a d 8.

Vidnet Anna Klein har inden Retten forklaret, at hun, da hun i Slutningen af 1925 sad i Haderslev Arrest, led af Hjertesygdom, i hvilken Anledning Tiltalte tilkaldtes, at han undersøgte hendes Hjerter ved at høre paa hendes blottede Bryst, at han, der besøgte hende ca 4 Gange i Arresten, ved disse Lejligheder stak sin Haand ind under hendes Kjoleliv og befølte hendes Bryst, hørte paa hendes Hjerter, forsøgte at kysse hende, hvilket hun dog vil have modsat sig, og befølte hende udenpaa Tøjet i Skridtet.

Tiltalte har i en skriftlig Redegørelse til Retten nægtet at have befølt Vidnet udenpaa Tøjet som af hende angivet.

I en Skrivelse af 22 September 1926, ved hvilken Retslægeraadet besvarer visse af Statsadvokaten stillede Spørgsmaal, hedder det bl a: En gynækologisk-venerologisk Undersøgelse fordrer foruden en Undersøgelse af Kønsorganerne bl a ved Spejl og ved Indførelse af en eller flere Fingre i Moderskeden en udvendig Undersøgelse af Underlivet, som, naar den skal gøres rigtig, kun kan foretages, naar Patienten ligger ned. Det kan ogsaa være nødvendigt at føle paa Brysterne af Patienten for at konstatere Forandringer her ved eventuelt Svangerskab, og denne Undersøgelse kan foretages, medens Patienten staar op. Endvidere er det nødvendigt at føle efter Kirtlerne paa Halsen, i Nakken, i Armhulerne, ved Albuerne og i Lyskebøjningerne.

Det skal tilføjes, at man i mange Tilfælde ogsaa vil undersøge Hjerter og Lunger ved Percussion og Auscultation. Hvor der er Mistanke om Nervalidelse, maa der tillige foretages Beføling af Rygsøjlen.

Ved Undersøgelse for Gigtlidelse maa særlig Led og Muskler undersøges, og det kan herved ogsaa være nødvendigt at gennempalpere Patientens Ryg.

Ved Undersøgelse til Optagelse i Sygekasse maa der foretages en generel Undersøgelse, hvor man dog særlig lægger Vægt bl a paa Undersøgelse af Hjerter, Lunger og Kirtler (navnlig paa Hals og Nakke), medens der ikke vil være Grund til mere indgaaende Befølinger af Ryg, Bryst og Underliv, saafremt Patienten da ikke klager over sygelige Fornemmelser her.

Med Hensyn til de af Hr Statsadvokaten stillede Spørgsmaal skal Raadet dernæst — med Bemærkning, at man f s v angaar Kvindernes forskellige, for fleres Vedkommende vaklende Udsagn lægger de i Retten afgivne Forklaringer til Grund — udtale:

Nr 1. Undersøgelse og Behandling for Kønssygdom.

Naar Sigtede efter Vidnets Forklaring har berørt Vidnets Ben og, efter at den egenlige Undersøgelse paa Lejet var endt, har stukket sin ene Haand ned indtil Midten af Vidnets Ryg indenfor Tøjet, kan dette ikke anses for et nødvendigt eller rimeligt Led i Behandlingen.

Nr 2. Undersøgelse og Behandling for Kønssygdom med Underlivs-sygdom.

De angivne Befølinger af Ryg, Bryst og Kønsdele i staaende Stilling og, efter at Undersøgelsen paa Lejet var afsluttet, kan ikke anses for et nødvendigt eller rimeligt Led i Behandlingen.



Nr 4. Undersøgelse og Behandling for Kønssygdom.

Befølingerne i staaende Stilling paa Kroppen udenpaa Tøjet og mellem Vidnets Ben er ikke et nødvendigt eller rimeligt Led i Behandlingen.

For samtlige disse Vidners Vedkommende maa man udtale, at Behandlingen skønnes at have været mere omfattende og oftere foretaget end lægeligt paakrævet.

Nr 5. Undersøgelse for Indmeldelse i Sygekasse.

Begyndelsen af Undersøgelsen er svarende til Formaalet, medens de senere Befølinger indenfor Tøjet paa Vidnets Mave, Laar, Ryg og Bagdel ikke ses at være et nødvendigt eller rimeligt Led i Undersøgelsen.

Nr 6. Undersøgelsen særlig for Smerter i Brystet og Svimmelhed (efter Sigtedes Forklaring tillige for Hvidflod).

Befølingerne i Skridtet og paa Sædet udenpaa Tøjet ses ikke at være et nødvendigt eller rimeligt Led i Undersøgelsen.

Nr 7. Undersøgelse særlig for Søvnløshed (og efter Sigtedes Angivende tillige for Genitalblødning).

Befølingerne ned ad Ryggen, i Skridtet og paa Sædet er ikke et nødvendigt eller rimeligt Led i Undersøgelsen.

— — — —

Nr 19. Undersøgelse for Nerverlidelse og Menstruationsforstyrrelser.

Befølingen af Kønssdelene, medens Vidnet stod op, ses ikke at være et nødvendigt eller rimeligt Led i Undersøgelsen.

Nr 20. Undersøgelse angaaende Mentaltilstand samt Hjertefejl.

Befølingen i Skridtet udenpaa Tøjet er ikke et nødvendigt eller rimeligt Led i Undersøgelsen.

— — — —

Med Hensyn til Statsadvokatens sidste Spørgsmaal skal Raadet derhos — idet man lægger de af Sigtede i Retten afgivne Forklaringer til Grund — udtale, at der i Sigtedes Forklaring om hans Undersøgelser og Behandling findes Fremgangsmaader, der maa siges at være i Uoverensstemmelse med almindelig Lægeskik, saaledes navnlig, naar han beføler Patienter før og særlig efter, at Undersøgelsen paa Lejet er afsluttet (Forh p 19) og naar han under Undersøgelsen af Patienter trykker disse ind imod sig. — — —«

Sundhedsstyrelsen har i en i Sagens Anledning til Ministeriet for Sundhedsvæsen under 12 April 1927 rettet Skrivelse bl a udtalt følgende: »Hvad de Undersøgelser angaar, som Amtslægen har hævdet er lægelige, og som de undersøgte efter hans Mening med Urette har opfattet som utilbørlige Tilnærmelser skal bemærkes:

Det kan ikke ventes, at en beskæftiget Læge skal kunne erindre alle de Haandgreb han under en Undersøgelse har foretaget, saaledes at han i Uger — enkelte Tilfælde endog flere Aar efter — er i Stand til at motivere dem. Det ligger nær at antage, at visse Handlinger under de foreliggende Forhold kan være urigtigt opfattede af de undersøgte, og deres paa mange Punkter vaklende og ved gentagne Forhør ofte afsvækkede Forklaringer maa bidrage til at bestyrke denne Opfattelse.

Sundhedsstyrelsen maa ganske slutte sig til Retslægeraadet, naar dette paapeger hvor omfattende en Lægeundersøgelse bør være, hvis man ikke vil risikere at blive vildledt af lokale Fund, og hvis man vil

sikre sig mod at overse sygelige Tilstande andetsteds, end hvor Patientten ved sine Klager giver Anledning til at undersøge. Ikke mindst ved Optagelse i Sygekasser er dette af den største Vigtighed, nu hvor der i saa Henseende hviler et stort Ansvar paa Lægerne. Der kan derfor næppe udtales noget afgørende om, hvor omfattende en Undersøgelse bør være, da dette ganske afhænger af de foreliggende Forhold og af Forhold, for hvilke der ikke altid kan gøres Rede, og det samme gælder selvfølgelig ogsaa den Tid, der anvendes paa en Undersøgelse«. — — —«

Tiltalte har i en skriftlig Redegørelse udtalt følgende vedrørende Undersøgelse af Personer, der søger Optagelse i en Sygekasse: »I Retslægeraadets indledende Bemærkninger om, hvad der skal foretages ved Undersøgelse til Optagelse i Sygekasse, siges, at der maa foretages en generel Undersøgelse, hvor man særlig vil lægge Vægt bl a paa Undersøgelse af Hjerter og Lunger og Kirtler (navnlig paa Hals og Nakke), medens der ikke vil være Grund til mere indgaaende Befølinger af Ryg, Bryst og Underliv, saafremt da Patientten ikke klager over sygelig Fornemmelser her. Naar Raadet udtaler sig saaledes, saa gaas der aabenbart ud fra, at den hoslagte, ikke udfyldte Blanket benyttes af alle Landets Sygekasser. I København nægtede Sygekasselægerne at udfylde udførlige Blanketter, der i Begyndelsen af 1925 forsøgtes indført ogsaa der (cf UfL, Aarg 1925, Nr 3, S 62. Artikel: »Ny Sygekasseoptagelsesblanketter«). Men ude i Provinsen er meget anderledes. Ved Udstedelse af Optagelsesattester til Haderslev Bys Sygekasse benyttes saaledes den Formular, som afvistes af de københavnske Læger. Bevis er hoslagte Optagelsesattest for Elisabeth Binger, som jeg har rekvireret hos Sygekassen. Er man samvittighedsfuld i sin Virksomhed som attestudstedende Læge, saa kan man ved Udfyldelsen af dette Formular ikke godt helt undlade at undersøge Underlivsorganerne.

Dertil kom forøvrigt, at jeg i foreliggende Tilfælde kendte Familiens Forhold fra før i Tiden, idet jeg for nogle Aar siden havde ydet en ugift Søster Fødselshjælp i Familiens meget uhygiejniske Hjem (det var før Skilsmisningen). Søsteren Erna Binger, der var et ganske forhulet Individ, mindedes jeg ogsaa. Da saa den Optagelsessøgende saa paafaldende sværmavet ud i Forhold til sin Alder, forekom det mig, at hverken en tuberkuløs eller en gonorrhøisk Bughindeligelse var udelukket«.

Tiltalte har endelig selv under 21 Juli 1927 til Retten afgivet en skriftlig Redegørelse for Hovedlinierne i de af ham ved Undersøgelser af kvindelige Patientter for Kønssygdom anvendte Metoder, hvori det bl a hedder:

»Som Regel lader jeg først vedkommende Patient lægge sig paa en Undersøgelsessofa, der er stillet højt og forsynet med Støtter, i hvilke Benene henholdsvis Fødderne fikseres. Har vedkommende Kvinde lukkede Benklæder paa, opfordrer jeg hende forud for denne Undersøgelse til at afføre sig disse fuldstændig, ikke blot at skubbe dem ned. Ellers kan denne første foreløbige Undersøgelse foretages uden videre Afklædning, afset fra at Fodtøjet maa tages af, hvis det er snavset. Det drejer sig ved denne første foreløbige Undersøgelse nærmest kun om en Undersøgelse af selve Kønssdelen. Efter nøje Inspektion af de ydre Kønss-

dele incl Omgivelserne og Analregionen indfører jeg et Rør af forskellig Diameter — helst saa stor Diameter som Forholdene tillader — for at faa Indblik til de indvendige Kønsorganer. Der tages Prøve af Udflod, hvis saadant viser sig, baade fra Livmoderindgangen (Cervikalkanalen) og fra Urinrørets Udgang. Denne Prøve undersøger jeg enten selv mikroskopisk eller sender den til Undersøgelse paa Amtssygehusets Diagnosestation eller begge Dele. Samtidig med denne Undersøgelse sker det, at jeg føler efter, om der er Hævelse eller Ømhed eller begge Dele af Lyskekirtlerne, ligeledes om der findes Udfyldning eller kan konstateres Ømhed ved Tryk udvendig paa Underlivet navnlig ved Siden af Livmoderen. Det sker dog vistnok lige saa ofte, at jeg unnlader at foretage disse sidstnævnte Undersøgelser samtidig med den første foreløbige Undersøgelse og først foretager den paa et senere Stadium, maa-ske ofte først ved en af de følgende Consultationer. Lider Patienten af en gammel, invetereret Gonorrhoe, saa foretager jeg sommetider ogsaa en saakaldt Eksploration — ikke altid ved en af de første Consultationer men ofte som afsluttende Undersøgelse —, idet jeg, medens Patienten ligger paa Lejet eller paa Undersøgelesessofa fører en eller to Fingre ind i Skeden og undersøger de indvendige Organer med den anden Haand paa Underlivet.

Drejer det sig om en løsagtig Kvinde, nøjes jeg næppe nogensinde med ovennævnte Undersøgelser, men foretager, — selv om jeg ikke har fundet Symptomer, der tyder paa Syfilis — for det meste efter at vedkommende har rejst sig fra Lejet — en Undersøgelse af Patienten enten i fuldstændig nøgen Tilstand eller i saa afklædt Tilstand, at intet større Parti af Huden undgaar at blive set. Ved denne Lejlighed eller før eller senere undersøger jeg ogsaa Hals, Mund og Svælg og dernæst navnlig Albue-kirtlerne, Nakkekirtlerne og Lyskekirtlerne, hvis sidstnævnte ikke er tilstrækkelig undersøgt, medens Patienten laa paa Undersøgelesessofa.

Undersøgelse af Albue-kirtler foretager jeg ved med den ene Haand at tage om Underarmen i Nærheden af Haandleddet eller om selve Haanden og saa med den anden Haand at gribe om Albuen, saaledes at Strækkesiden af Albuen hviler i min Hulhaand, og — under afvekslende Bøjning og Strækning af Patientens Arm i Albuelledet — med min Ring- og Langfinger at føle efter, om der kan føles svulne Kirtler paa Bøjesiden af Albuelledet. Naar jeg undersøger for hævede Nakkekirtler, føler jeg med den ene Haands Fingre og øver herunder Modtryk med den anden Haand mod Forsiden af Patientens Hals eller øverste Brystparti. Undersøgelsen af Lyskekirtler foretager jeg vistnok hyppigst medens Patienten ligger ned. Hvis jeg foretager Undersøgelsen paa Patienten i staaende Stilling, saa har jeg den ene Haand paa Lændepartiet eller Sædet enten indenfor eller udenpaa Tøjet og føler efter, om

---

Færdig fra Trykkeriet den 18 Juli 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 16.

---

---

Torsdag den 28 Juni.

der er Kirtler, med den anden Haand. Spørge om det gør ondt, gør man som Regel ikke ved nogen af disse Undersøgelser, fordi kronisk hævede Kirtler ikke plejer at være ømme og det særlig for syfilistiske Kirtler er karakteristisk, at de ikke er ømme. Efter Foretagelsen af nævnte og andre Undersøgelser, der i særlige Tilfælde kan være nødvendige, f Eks Undersøgelse af Leddene eller Ryggen etc pp, lader jeg for det meste Patienten iføre sig en Del af Tøjet og tager, idet jeg igen lader Patienten lægge sig ned — denne Gang lige udstrakt — paa Sofaen, en Blodprøve til Wassermann-Undersøgelse. Jeg benytter hertil en ret tyk Gummislange, der vikles om Overarmen og som Patienten selv maa holde. Denne Gummislange er 2 cm i Diameter og ca 1½ m lang. En kortere og tyndere vilde ogsaa kunne klare det, men jeg har nu engang den beskrevne til det Brug. Det forekommer ogsaa — jeg tror endda ret hyppigt — at jeg undersøger en kønssyg Kvindes Bryster ved koncentrisk Tryk med en eller begge Hænder for at konstatere, om der foreligger Tegn paa Svangerskab.

Det forekommer ogsaa at jeg undersøger Patienter, der lider af Kønssygdom m H til Hjerte-, Nyre- eller Lungelidelse, sommetider af den simple Grund at en saadan Undersøgelse hører med til en fuldstændig Lægeundersøgelse og formentlig aldrig burde undlades, naar man har isinde at anvende Kviksølv-, Neosalvarsan eller andre Indsprøjtninger, sommetider ogsaa af den Grund, at en saadan Patient viser Symptomer paa eller klager over en eller anden Lidelse af akut eller kronisk Art i disse Organer.

Det maa nu trods Tiltaltes paa dette Punkt noget undvigende Udtalelser dels ved selve disse, dels ved Vidnet Kristine Hansens Forklaringer anses bevist, at Tiltalte har kysset Vidnet under eller umiddelbart efter en af dettes tvungne Konsultationer hos Tiltalte, ligesom det ikke kan anses udelukket, at dette har fundet Sted mere end een Gang, selvom Vidnets Angivelse af, at Tiltalte kyssede hende hver Gang, hun senere mødte hos ham, maa anses for overdrevet.

Herved har Tiltalte særlig under Hensyn til, at Vidnet befandt sig hos ham under Lovens Tvang, og Tiltalte foretog Undersøgelsen i sin Egenskab af Embedslæge, gjort sig skyldig i et for en saadan utilbørligt

Forhold, hvorved han maa anses for at have gjort sig strafskyldig i Medfør af Strfl § 141.

Medens der vel iøvrigt paa flere væsentlige Punkter er Lighed mellem Anmelderindernes Forklaringer om de Tiltalte paasigtede strafbare Forhold, kan der imod Tiltaltes Benægtelse ikke alene i dette Faktum ses at foreligge tilstrækkeligt Bevis for Anbringendernes Paalidelighed. Dels er der, medens Efterforskningen stod paa, mellem de under Forhold 1 og 2 omhandlede Kvinder foregaaet Samtaler om Sagen, hvorhos det for andres, navnlig Kristine Hansens Vedkommende, ikke er udelukket, at Anna Blunks og Meta Grams Opfattelse kan være kommet til disses Kundskab gennem Mellemlid. Dels skal i denne Forbindelse bemærkes, at de Tiltalte paasigtede Handlinger, bortset fra de Kys, Tiltalte paa-staaes at have givet Kristine Hansen, samt ganske enkelte mindre betydende Forhold, ikke af de paagældende hævdes at være isolerede, uterlige Handlinger, men med Udgangspunkt i lægelige Undersøgelser, karakteriseres som Exces under saadanne. Naar det saaledes særlig af de under 2, 3, 4 og 6 omhandlede Kvinder hævdes, at Tiltalte har taget deres Haand og ført denne hen mod sit Skridt, er det ikke udelukket, at denne Angivelse kan dække over en Undersøgelse af Albuekirtlerne, navnlig hvis der herunder af en eller anden Grund maatte være en Tilbøjelighed hos Patienten til at holde igen, naar Tiltalte, som i sin ovennævnte Redegørelse angivet, har taget vedkommende ved Haandleddet eller Haanden.

Naar Hensyn dernæst tages til Vidnernes Forudsætninger for at kunne gengive det passerede rigtigt — i hvilken Forbindelse skal bemærkes, at deres Forklaringer for fleres Vedkommende paa væsentlige Punkter synes at være undergaaet Ændringer fra Afhøring til Afhøring — navnlig deres manglende Forstaaelse af Formaålet med en Undersøgelses forskellige Led — for Vidnet, Fru Jenny Christensens Vedkommende desuden den lange Tid, ca 2<sup>3</sup>/<sub>4</sub> Aar, der er hengaaet mellem den paaklagede Tildragelse og hendes første Afhøring i Sagen — samt til den Uoverensstemmelse, der synes at bestaa mellem Retslægeraadets og Sundhedsstyrelsens Opfattelse af Omfanget og Varigheden af lægeligt paakrævede Undersøgelser, bl a hvor det drejer sig om en Ansøger til Optagelse i en Sygekasse, og endelig til den Margin, der som Følge af Tiltaltes Individualitet maa indrømmes denne med Hensyn til Undersøgelseernes Varighed, Grundighed og Hyppighed — skønnes det ikke ved det oplyste at være godtgjort, at Tiltalte overfor de i Anklageskriftet omhandlede Kvinder har foretaget Handlinger som Tiltalte, uden at de efter hans Opfattelse var rimelige Led i de af ham foretagne Undersøgelser, havde Grund til at anse som egnet til at krænke de paagældende Kvinders Blufærdighed.

Idet endelig bemærkes, at det vel ifølge det oplyste ikke kan anses usandsynligt, at Vidnet Christine Sommerlund har næret Frygt for, at Tiltalte havde til Hensigt at søge Samleje med hende, men at denne Frygts Tilstedeværelse, særlig under Hensyn til Vidnets daværende Sindstilstand, ikke kan anses som Bevis for, at Tiltalte har haft saadan eller anden uterlig Hensigt, at en Arrestlæge ikke omfattes af Udtrykkene i Strfl § 167, ligesom der ikke skønnes at foreligge den i Medfør af

Strfl § 1 fornødne fuldstændige Analogi til at anse en Udvidelse af de i Bestemmelsen ommeldte Personers Kreds til ogsaa at omfatte en Arrestlæge for begrundet, og at det i hvert Fald ikke kan anses godtgjort, at Tiltalte i saadan Egenskab har gjort sig skyldig i nogen Uterlighed, vil Tiltalte være at frifinde for de ham paasigtede Forhold bortset fra det ovenomtalte Punkt af de under 3 (Forh 4) paaklagede Handlinger, for hvilken sidste Forseelse Tiltalte i Medfør af Strfl § 141 vil være at anse med en Statskassen tilfaldende Bøde, der efter Omstændighederne skønnes passende at burde ansættes til 400 Kr; i Mangel af Bødens Erlæggelse vil Tiltalte være at hensætte i simpelt Fængsel i 40 Dage. Tiltalte betaler derhos en Femtedel af Sagens Omkostninger, derunder af det den beskikkede Forsvarer, Landsretssagfører Thulstrup, for Domsforhandlingen tillagte Vederlag 400 Kr, medens Resten udredes af det offentlige.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag af Dommeren i Haderslev Købstad m v afsagte Dom er paaanket saavel af Anklagemyndigheden som af Tiltalte, Amts-læge, Dr med Hakon Aagesen Refslund af Haderslev.

Det fremgaar af Sagen, at Tiltalte — efter at han i Januar 1926 var blevet bekendt med de da optagne Politirapporter og de deri indeholdte Sigtelser mod ham — henvendte sig flere Gange til Politimesteren i Haderslev for at tale med denne om Sagen. Selv om det nu maa antages, at Politimesteren, som denne hævdede, ikke har tilsigtet at opfordre Tiltalte til i sine Forklaringer om Sagen blot at undgaa Modstrid med de afhørte Pigers (Anklageskriftet Nr 1, 2 og 3) Forklaring uden Hensyn til, om han herved forklarede sandt eller usandt, og at han (Politimesteren) kun har villet opfordre Tiltalte til at undlade at benægte Faktum, altsaa til at tale Sandhed, saa maa der dog paa den anden Side efter det oplyste — særlig den af Stiftamtmand Haarløv afgivne Forklaring — gaas ud fra, at Politimesteren ikke overfor Tiltalte har fremsat sit Raad om, hvorledes denne skulde forholde sig, med den fornødne Klarhed og Tydelighed, saaledes at det har kunnet give Tiltalte i ethvert Tilfælde nogen beføjet Anledning til Misforstaaelse. Naar derfor Tiltalte har anbragt, at Politimesteren har raadet ham til at indrømme mere, end der stemte med de faktiske Forhold for derved at opnaa — hvad han (Tiltalte) ansaa for en Velfærdssag — Sagens Afslutning uden videre Undersøgelse, og at han (Tiltalte) derefter — i Tillid til Politimesterens Udtalelse — overfor Statsadvokaten den 30 Januar 1926 har afgivet en Forklaring, hvori han ikke tager bestemt Afstand fra de af Pigerne mod ham rejste Sigtelser, findes han Forklaring i saa Henseende ikke at kunne forkastes, og det er derfor i den indankede Dom rettelig antaget, at der ikke kan tillægges Tiltaltes nævnte Forklaring nogen selvstændig Beviskraft. Hvad specielt angaar den mod Tiltalte rejste Sigtelse — jfr Anklageskriftet Nr 3 — for at have kysset Pigen Kristine Hansen, hvem han i Egenskab af Embedslæge behandlede for Kønssygdom, bemærkes følgende:

Medens Pigen har forklaret, at Tiltalte — ved den 4 eller 5 Undersøgelse og vistnok efter, at hun var helt paaklædt — har lagt sin Arm

om hendes Skulder og kysset hende ganske let paa Munden to Gange, uden at hun, der trak sig tilbage, har revet sig løs eller sagt noget dertil eller vist sig uvenlig overfor ham, har Tiltalte benægtet at have kysset hende. Han har erkendt, at han til Tider har lagt Armen om Skulderen paa hende, der var paaklædt, og mulig ført sit Hoved hen til hendes og talt til hende for at trøste hende, der græd og var ulykkelig over at skulle møde saa ofte til Undersøgelse, ligesom han ikke har villet benægte, at han en enkelt Gang kan have ført sin Mund saa tæt hen til hendes og muligvis berørt hendes Læber, saaledes at hun kan have opfattet dette som et Kys.

Selv om der nu gaas ud fra, at Tiltalte ved en enkelt Lejlighed har kysset Pigen — hvilket er utilstedeligt — skønnes Tiltalte ved under de angivne Omstændigheder at have givet Pigen et let Kys ikke at have gjort sig skyldig i et Forhold, der kan karakteriseres som bevidst Misbrug af Embedsstilling til Krænkelse af private Rettigheder, og som derfor omfattes af Strfl § 141, og der vil herefter for saa vidt ikke kunne paalægges ham noget Strafansvar.

Hvad endelig angaar de øvrige mod Tiltalte rejste Sigtelser, har denne ogsaa under Domsforhandlingen for Landsretten bestemt benægtet disses Rigtighed og hævded, at samtlige af ham foretagne Handlinger har været et Led i og ikke i nogen Henseende er gaaet ud over Rammerne for den lægelige Undersøgelse, som han efter Beskaffenheden af det ham forelagte Tilfælde og de ham iøvrigt bekendte Omstændigheder har fundet det nødvendigt og rimeligt at foretage for paa samvittighedsfuld Maade at opfylde sit Kald.

Efter samtlige foreliggende Omstændigheder findes der ikke at være tilvejebragt et tilstrækkeligt Bevis for Rigtigheden af de mod Tiltalte i Anklageskriftet rejste Sigtelser, hvorved bemærkes,

a t de fleste af Undersøgelserne vedrørende de paagældende Kvinder i mere eller mindre Grad stod i Forbindelse med kønslige Forhold, idet Kvinderne i Anklageskriftet Nr 1, 2 og 3 blev behandlet for Kønssygdom, Kvinden under Nr 5 havde født kun et Par Maaneder forud, Kvinden under Nr 6 angav Menstruationsvanskeligheder, og Kvinden under Nr 7 havde gjort sig skyldig i Fosterfordrivelse, hvorhos, forsaavidt angaar Kvinden under Nr 4, dels Optagelsesskemaet i Sygekassen krævede Undersøgelse af Organerne i Underlivet og dels den Omstændighed, at Søsteren i ung Alder var behandlet for Gonorrhoe, kunde give Anledning til en Undersøgelse,

a t det allerede paa Forhaand er i ikke ringe Grad betænkeligt at antage, at de behandlede Kvinder er i Stand til med den fornødne Nøjagtighed at gengive Enkelthederne og Rækkefølgen i den foretagne, ofte omfattende Undersøgelse, derunder hvilke Organer der er berørt, hvilke Stillinger Tiltalte har indtaget, og hvilke Haandgreb han har foretaget,

a t en Lægeundersøgelses Art og Omfang, dens Varighed og enkelte Led maa antages i nogen Grad at variere efter den paagældende Læges særlige Uddannelse og Individualitet,

a t det ikke bør anses udelukket at antage, at Behandlingen og Undersøgelsen har været Genstand for misvisende Opfattelse og urigtig Forstaaelse af Øjemedet med de enkelte Handlinger, Berøringer m v, og

det i desto højere Grad, jo mere intim og langvarig Undersøgelsen har været,

at der med Hensyn til de heromhandlede Kvinder i særlig Grad er Føje til Forbehold overfor Troværdigheden og Paalideligheden af deres — tildels ogsaa under Afhøringen ændrede — Forklaringer, idet Kvinderne under Anklageskriftet Nr 1, 2 og 3 er løsagtige, Kvinden under Nr 4 er født 1 Marts 1911 og altsaa ganske ung, Kvinden under Nr 5 har afgivet Forklaring om et Forhold, der laa ca 3 Aar tilbage i Tiden, Kvinden under Nr 6 ligeledes har forklaret om et Forhold af samme Alder, ligesom ogsaa andre Omstændigheder i nogen Grad svækker Sikkerheden af det af hende givne Billede af det passerede, Kvinden under Nr 7 er meget løsagtig og straffet med Forbedringshusarbejde for Fosterfordrivelse, og Kvinden Nr 8 er straffet mange Gange for Tyveri, sidst med Forbedringshusarbejde og er Statsadvokaturen bekendt som meget løgnagtig.

Tiltalte vil herefter i det hele være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale. De med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder i Salær til den for Underretten beskikkede Forsvarer 400 Kr, vil være at udrede af det offentlige. Da Tiltalte selv har sørgt for sit Forsvar her for Retten, bliver der ikke Spørgsmaal om Tilkendelse af noget Salær .

---

Fredag den 29 Juni.

Nr 156/1927.      **Carl Nordstrand (Henriques)**  
                               m o d  
                               Grosserer **Edmund Frey (Schjørring)**,

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Ikke-Opfyldelse af en Handel om et Parti Kul.

Sø- og Handelsrettens Dom af 14 Marts 1927: Sagsøgte, Grosserer Edmond Frey bør for Sagsøgerne Handelsfirmaet Carl Nordstrands Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse med 500 Kr.

#### **Højesterets Dom**

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret paastaar Appellanten Indstævnte dømt til at betale 637 £ 10 sh med Renter. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 800 Kroner.



### Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dombør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Handelsfirmaet Carl Nordstrand, til Indstævnte, Grosserer Edmond Frey, med 800 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skrivelse af 10 Juni 1926 solgte Sagsøgte, Grosserer Edmond Frey til Sagsøgerne, Handelsfirmaet Carl Nordstrand 10—1200 Tons Hohenlohe Stück/Würfel Kul til en Pris af 15 sh 3 d pr Ton a 1000 kg f o b Danzig/Gdingen i Sælgers Valg, Baltcon Certeparti med 72 Lastetimer og 10 Dages clear notice, stem to be mutually arranged, Afskibning i Juli Maaned 1926.

Efter Aftale mellem Parterne søgte Sagsøgte Tonnage til Ladningen. Han skrev den 28 Juni følgende: »Jeg skal omgaaende lade Dem vide, saasnaert jeg faar passende Tonnage frem, men undlader ikke samtidig at gøre Dem opmærksom paa, at De i alle Tilfælde maa fremkomme med Tonnage her, saaledes at der kan gives 10 Dages Notits til henholdsvis den 11 og 10 Juli, paa hvilke Dage stem er blevet arrangeret i Henhold til Aftale med Dem for disse Ladninger. Forholdet vil blive det, at Kullene tabes, saafremt Tonnage ikke opgives i rette Tid. . . . .«

Den 1 Juli afsluttede Sagsøgte paa Sagsøgernes Vegne Certeparti pr S/S Eemstroom til Lastning den 10 Juli i Danzig, men Damperen blev opholdt i Libau paa Grund af Strejke og fremkom ikke til Cancelleringsdagen den 19 Juli. Den 21 Juli stadfæstede Sagsøgte pr Brev en Telefonsamtale med Sagsøgerne, ifølge hvilken de var enedes om, at Sagsøgerne skulde slutte anden Tonnage, ladeklar 26/28 sub stem, saaledes at Sagsøgte kunde forelægge den for Afskiberne og søge at faa dem til at antage samme. Det hedder videre i Brevet: »Som meddelt Dem er Forholdet det, at Afskiberne tager alle Forbehold, fordi Damperen ikke var ladeklar til sin Cancelleringsdato, og vi løber den Risiko, at den arrangerede stem, saavel som Kullene gaar tabt«. Det viste sig ifølge Opgivende fra Rederiet, at »Eemstroom«s Forsinkelse trak ud, saaledes at den ikke kunde ventes ladeklar i Danzig før omkring 1 August, og den 22 Juli skrev Sagsøgte følgende: »Jeg refererer til behagelig Telefonsamtale i Dag og som meddelt Dem forlanger Afskiberne at faa Juli Tonnage opgivet i Dag, da de i modsat Fald ser sig nødsaget til at annullere Kullene, og jeg imødeser derfor gerne Deres Opgave over Tonnage i Dag inden Kl 5, hvilken jeg da skal forelægge Afskiberne for at faa stem bekræftet«. Først Dagen efter, den 23 Juli meddelte Sagsøgerne, der iøvrigt hævdede, at Afskiberne ikke var berettigede til at annullere, at de i Stedet for S/S Eemstroom stillede to Lægttere for Afskibning den 26 Juli i Danzig eller Gdingen af ca 1300 Tons paa sædvanligt Baltcon

Certeparti, Cancellation 31 Juli for Afskibning af købte Parti, idet Befragningen af S/S Eemstroom annulleredes. Den 24 Juli skrev Sagsøgte, at stem for S/S Eemstroom ifølge Meddelelse fra Afskiberne var gaaet tabt og at Afskiberne som Følge heraf annullerede Kullene.

Sagsøgerne bestred Sagsøgtes Ret til at annullere, og idet de gør gældende, at Prisen paa de paagældende Kul Annulationsdagen var steget til 35 sh pr Ton, har de under nærværende Sag sagsøgt Grosserer Ed Frey til Betaling af Prisdifferencen, opgjort til £ 987 — 10 — 0, hvortil kommer Renter 6 pCt p a fra Stævningens Dato, den 24 November 1926, til Betaling sker. Sagsøgerne gør gældende, at ifølge Købsaftalen var Sagsøgte pligtig at levere Kullene med Afskibning i Juli 1926. Sagsøgerne har stillet fornøden Tonnage, nemlig de to Lægttere til Raadighed til Indladning den 26 Juli, altsaa i rette Tid, og Sagsøgtes Aftaler med hans Sælgere, med Afskiberne og eventuelt med Minen maa være dem uvedkommende. Stem-Spørgsmaalet skulde ganske vist bringes i Orden, men stem var ordnet til S/S Eemstroom's paatænkte Lastning den 10 Juli, og Kullene var transporteret til Lastehavnen fra Minen. Selv om nu denne Stem-Ordning ikke automatisk var gældende for de Lægttere, Sagsøgerne senere stillede til Raadighed, maa det dog være Sagsøgtes Sag at godtgøre, at der ikke kunde træffes Stem-Ordning for Lægtternes Vedkommende, men Sagsøgte har intet oplyst i saa Henseende.

Forsaavidt Aftalerne endvidere indeholder Bestemmelse om, at der skulde gives 10 Dages clear-notice, er denne Fordring opfyldt med Hensyn til Indladningen af S/S Eemstroom, og da Forholdet som tidligere nævnt var det, at Kullene henlaa i Danzig, kunde det ikke være nødvendigt, at Sagsøgerne ogsaa skulde give 10 Dages notice til Indladning af Prammene.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Han henviser til, at Salgsaftalen blev sluttet paa et Tidspunkt, hvor der var Kulstrejke i England, og hvor Efterspørgslen efter øvre-schlesiske Kul derfor var meget stærk. Stem var vanskelig at ordne, og det var almindelig bekendt, at hvis Tonnagen ikke var fremme til den aftalte Tid, blev Kullene ikke henstaaende i Jærnbanevogne eller henliggende i Lasthavnen, men Stem-Ordningen gik tabt, og Kullene forblev ikke til Raadighed. Som Følge heraf fritog en en Gang givet behørig notice ikke for fornyet notice i Tilfælde af, at den til Afskibning opgivne Damper ikke kom rettidig frem. Det var Tilfældet for S/S Eemstroom's Vedkommende, og Sagsøgte var derfor berettiget til for Ordning af stem til de omtalte Lægttere at kræve denne nye Tonnage opgivet med 10 Dages notice, altsaa senest 20 eller 21 Juli. Endnu den 22 Juli kunde Sagsøgte have faaet stem bekræftet Lægtterne, saafremt disse var blevet opgivet inden samme Dags Eftermiddag Kl 5, men denne Betingelse opfyldte Sagsøgerne ikke, og Sagsøgte var derfor berettiget til at annullere.

Subsidiært har Sagsøgte protesteret mod Størrelsen af den af Sagsøgerne opgivne Prisdifference.

Retten maa antage, at Betingelsen 10 Dages clear notice, bl a er indføjet af Hensyn til Ordningen af stem; bortfalder en Stemordning, fordi den til Afskibning opgivne Tonnage ikke kommer rettidig frem, maa

Køberne derfor give ny behørig notice for Ordning af anden stem. Da saadan notice ikke er givet i det foreliggende Tilfælde, har Sagsøgte været berettiget til at annullere, og hans Frifindelsespaastand vil derfor være at tage til Følge, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa Erstatningsberegningen. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde betale med 500 Kr.

Nr 178/1927. Rederiet for M/S »Alice« (Schiørring)

mod

**Generaldirektoratet for De danske Statsbaner (Graae),**

betræffende Betaling af Skade ved en Kollision.

Sø- og Handelsrettens Dom af 1 April 1927: De Sagsøgte, Generaldirektoratet for De danske Statsbaner, bør for Sagsøgerne, Rederiet for M/S »Alice«s Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 14 April 1926 Kl ca 3 Eftermiddag fandt der i Helsingborg Havn en Kollision Sted mellem Dampfærge »Helsingborg«, der kom fra Helsingør og var for indadgaaende til Færgelejet, og Motorskonnerten »Alice« af Halmstad, der kom fra det nordre Havnebassin og var for udadgaaende af Havnen. Ved Kollisionen, der skete omtrent midtvejs mellem Indløbet til den nordre Havn og Lodsstationen, ramte »Alice« først med Bagbordsside Færge, der havde slaaet fuld Kraft Bak, derefter med Styrbords Side Kajen. Efter Kollisionen, ved hvilken »Alice« tog en Del Skade, fortsatte begge Skibe deres Fart, Færge ind i Færgelejet og »Alice« til Høganæs.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Rederiet for Motorskonnert »Alice« sagsøgt Generaldirektoratet for De danske Statsbaner til Betaling af den Skade og det Tidstab, »Alice« har lidt, og som er opgjort til sven-

skø Kr 3140,25, hvortil kommer Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 28 Oktober 1926, til Betaling sker.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Fra begge Skibe er der afgivet Søforklaring for Raadhusretten i Helsingborg. Føreren af »Alice« har herunder forklaret, at han efter at have kastet los i Nordre Havnebassin hørte Dampfærgen give Indsejlingssignal; omtrent samtidig saa han, at der fra søndre Havnebassin kom en Damper under Bugsering, og han slog saa Motoren fra og løb med den Fart, »Alice« havde, ud af Havnebassinet. Ved Udsejlingen gav han Signal om, at han holdt til Styrbords Side. Straks efter at han var kommet ud i Havneløbet, saa han Færgen komme imod sig i Løbets venstre Side med ret stærk Fart. »Alice« fortsatte saa nær op ad Kajen som muligt. Den skød kun en Fart af ca 1 Knob og kunde paa det Tidspunkt ikke bakke, da den lige havde passeret et fremspringende Punkt paa Kajen, saaledes at den vilde have tørnet imod denne eller en ved Kajen liggende Lodskutter, hvis den havde bakket. Færgen slog straks bak, men da den befandt sig helt ovre i venstre Side af Løbet, kunde Kollisionen ikke undgaas.

Føreren af Dampfærgen har forklaret, at han, da han passerede de ydre Brohoveder, fik Øje paa den Damper, der under Bugsering kom ud fra Søndre Havnebassin. For at komme uden om dette Bugsertræk gav han Signal, 2 korte Stød, om at han holdt til venstre i Sejlløbet. Samtidig beordrede han langsom Fart, og Færgen fortsatte nu med en Fart, der ikke var større, end at den var klar til enhver Manøvrering. Da Færgen passerede Lodsstationen, fik han Øje paa »Alice«, der kom ud fra Nordre Havn, tilsyneladende i stærk Fart. Han gav Ordre til fuld Kraft Bak, og Færgen var da ogsaa, da Kollisionen skete, allerede i Bevægelse tilbage, men »Alice« indhentede den.

Sagsøgerne hævder, at Ansvar for Kollisionen paahviler Dampfærgen, der dels ikke ved Indsejlingen har paaset, at der ikke var noget Fartøj for udadgaaende, hvilket Havnereglementet foreskriver, dels ikke som Søvejsreglernes Artikel 25 foreskriver, har holdt sig til den Side af Farvandet eller Midtløbet, der ligger paa Skibets Styrbordsside, dels endelig paa Trods af Havnereglementets Forskrifter har haft større Fart end nødvendig for Færgens Manøvrering. »Alice« har derimod efter Sagsøgernes Mening ikke begaaet nogen Fejl. Føreren slog straks Motoren fra, da han hørte Færgens Signal. Han gav selv Signal ved Udsejlingen fra Havnebassinet og holdt sig saa nær op til Kajen paa Styrbords Side som overhovedet muligt.

De Sagsøgte hævder, at Ansvar for Kollisionen paahviler »Alice« og ikke Dampfærgen. Færgen gav allerede ved de ydre Brohoveder Signal, at den vilde holde til venstre i Sejlløbet, hvilket var nødvendigt af Hensyn til det fra Søndre Havn kommende Bugsertræk. Fra Færgens Side hverken saa eller hørte man noget til »Alice«, før den løb ud af Nordre Havn, men Færgen var allerede paa det Tidspunkt ved at passere Lodsstationen. Saasnart Færgen saa »Alice«, blev der givet Ordre til fuld Kraft Bak, anden Manøvre kunde ikke foretages, navnlig kunde Færgen ikke uden Fare for en Kollision med Bugsertrækket vige ud til

Styrbord. Efter de Sagsøgtes Mening burde »Alice« ikke være løbet ud af Havnebassinet, og »Alice« burde i al Fald, saasnt den fik Øje paa Færgen, have bakket. »Alice« har, hævder de Sagsøgte, ikke overholdt Havnereglementets Forskrifter om, at den Skibsfører, som med sit Fartøj skal gaa ud af Havnen, nøje, inden han forlader sin Fortøjningsplads, bør paase, at der ikke er noget Fartøj under Indsejling.

Subsidiært har de Sagsøgte fremsat forskellige Indvendinger mod det paastævnte Beløbs Størrelse.

Efter Rettens Mening maa Ansvar for Kollisionen paahvile »Alice«. »Alice« befandt sig endnu, da den hørte Dampfærgens Signal, i Nordre Havnebassin, og selv om den, som Føreren hævder, kun har opfattet Signalet som et Indsejlingssignal og ikke som et Signal om, at Færgen vilde holde til venstre i Sejløbet, burde »Alice« ikke være løbet ud af Bassinet, saa meget mere som den saa, at der kom en Dampner under Bugsering fra Søndre Havn; i al Fald burde »Alice« ikke have bragt sig i den Stand, at den, da den saa Dampfærgen, var ude af Stand til at bakke. Det kan ikke anses for godtgjort, at Færgens Fart har været større end nødvendig for Manøvrering, og det kan under de givne Omstændigheder ikke lægges Færgen til Last, at den holdt til venstre i Sejløbet.

Som Følge af foranstaaende vil de Sagsøgte være at frifinde. Sagens Omkostninger vil efter Omstændighederne kunne ophæves.

---

L ø r d a g d e n 30 J u n i .

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 91/1928 (**Rigsadvokaten** mod **Hans Axel Worch Christensen**) blev Tiltalte for Vold anset i Medfør af Straffelovens § 203, jfr § 37 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage, dog at Straffen udsættes og eventuelt bortfalder, saafremt de i midlertidig Lov af 1 April 1911 fastsatte Betingelser overholdes.

---

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 120/1928 (**Rigsadvokaten** mod **Jakob Horsfieldt Poulsen**) blev Tiltalte for Bedrageri anset i Medfør af straffelovens § 251, jfr midl Strfl 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

---

Hermed endte første ordinære Session.

---

Mandag den 30 Juli.

Nr 147/1928. Firmaet **Brødrene Gram** og **Andelsselskabet  
Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning**  
mod  
**Vojens Sogneraad.**

Vestre Landsrets Kendelse af 14 Juni 1928: Sagen henvises til Retten for Haderslev Købstad m v til Fortsættelse af Sagens Forberedelse til Domsforhandling i Realiteten.

**Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse**

Den paakærede Kendelse er afsagt af Vestre Landsret.

Den mellem Parterne værende Tvist findes i sin Helhed at henhøre under de af Kontrakten opstaaende Tvistigheder, der ifølge Kontraktens § 25 skal afgøres ved Voldgift. Sagen vil derfor efter de Kærendes Paastand være at afvise fra Vestre Landsret. Kæresagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale til de Kærende med 200 Kroner.

**Thi bestemmes:**

Denne Sag afvises fra Vestre Landsret.

Kæresagens Omkostninger betaler Indstævnte Vojens Sogneraad til de Kærende Firmaet **Brødrene Gram** og **Andelsselskabet Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning** med 200 Kroner.

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

Ved »Konzessions-Vertrag« af 5 Marts 1918 meddelte Sagsøgerne, den daværende Gemeinde »Woyens« Firmaet »Hans Gram Maschinenfabrik« i Vojens udelukkende Ret til i 17 Aar fra 1 Januar 1918 at regne paa Kommunens Omraade at udføre elektrisk Arbejde til Forsyning med Lys og Kraft, hvorimod Maskinfabriken forpligtede sig til paa sin Bekostning at tilvejebringe følgende for Kommunens Forsyning med Elektricitet nødvendige Anlæg: Kraftcentral, Ledningsnet, Hustilslutninger og Maalere. Sagsøgerne gør nu gældende, at Maskinfabriken, der nu driver Forretning under Firmanavn »Brødrene Gram, Maskinfabrik« har brudt de saaledes givne Forudsætninger for Koncessionen ved uden Sagsøgernes Samtykke at nedlægge den lokale Kraftstation og derefter kun at virke som Fordelere for Højspændingsværket »Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning«, ligesom Sagsøgerne anfører, at Firmaet har modarbejdet Forudsætningerne for Koncessionens Givelse ved hemmeligt at virke for, at større Forbrugere indenfor den nuværende Vojens Sognekommune sluttede sig direkte til Højspændingsværket udenom det lokale Værk, hvis Priser de holdt meget højt.

Under Paaberaelse heraf samt af, at Firmaet uden indhentet Samtykke fra Sagsøgerne endog har solgt sit Værk til det ovennævnte Højspændingsværk, saaledes at dette indtræder i Rettigheder og Forplig-

telser efter Koncessionskontrakten, har Sagsøgerne under nærværende Sag søgt de Sagsøgte, Firmaet Brødrene Gram af Vojens, og det fornævnte Selskab, »Midtsønderjyllands Elektricitetsforsyning« og paastaaet disse dømt til at høre den ovennævnte Kontrakt af 5 Marts 1918 kendt ophævet, hvorhos de har nedlagt en subsidær Paastand gaaende ud paa, at de Sagsøgte dømmes til at respektere de i Kontrakten indeholdte Højstepriser for Strøm, saaledes at 1 Mark omregnes til 88,89 Øre, mest subsidiært, at de Sagsøgte dømmes til at nedsætte Priserne for Strøm i Overensstemmelse med den i Kontrakten givne Reguleringsregel, nemlig at Koncessionshaverne til enhver Tid højst maa tage 5 Pfg mere pr KW, end 3 lignende Steder i Haderslev Kreds gennemsnitlig tager.

De Sagsøgte har principalt paastaaet Sagen afvist under Henvisning til, at der i Kontraktens § 25 efter deres Formening er truffet Bestemmelse om, at alle Tvistspørgsmaal Parterne imellem, der rejser sig af Kontrakten, skal afgøres ved Voldgift og saaledes ikke kan indbringes for Domstolene.

Kontraktens § 25 er saalydende:

»In allen Streitfällen aus diesem Vertrage wird ein Schiedsgericht in folgender Weise gebildet:

Jede Partei benennt mittels eingeschriebenen Briefes der Gegenpartei einen Schiedsrichter, und diese Schiedsrichter benennen ihrerseits einen Obmann. Sollte eine Partei den von ihr zu benennenden Schiedsrichter trotz gehöriger Aufforderung seitens des Gegners diesem nicht binnen vier Wochen genannt haben, so wird der Schiedsrichter auf Antrag des Gegners von der Aufsichtsbehörde (Landrat Hadersleben) ernannt. Das gleiche gilt auf Antrag einer Partei für den Fall, dass die Schiedsrichter nicht binnen einer Frist von vier Wochen seit Ernennung des letzten Schiedsrichters sich über die Person des Obmanns geeinigt und diesen den Parteien benannt haben. Die vierwöchigen Fristen gelten als gewahrt durch rechtzeitige Absendung der eingeschriebenen Briefe. —

Die Schiedsrichter entscheiden mit bindender Wirkung für beide Teile und unter Ausschluss des Rechtsweges nach Massgabe des 10. Buches der Z P O.

Sitz des Schiedsgerichts ist WOYENS. —«

Sagsøgerne har protesteret mod Sagens Afvisning, og Sagen er derefter af de Sagsøgte i Henhold til Retsplejelovens § 345 begært særskilt afgjort med Hensyn til den fremsatte Formalitetsindsigelse.

Da Kontrakten af 5 Marts 1918 er indgaaet paa en Tid, da Vojens hørte til det tyske Rige, under Forudsætninger, som nu er bortfaldne, saavel med Hensyn til Retstilstand som Organisation, og da i hvert Fald nogle af de rejste Stridsspørgsmaal er af en saadan Karakter, at det ikke mod den af den ene Part nu rejste Indsigelse tør antages stemmende med Parternes Mening ved Kontraktens Oprettelse, at Voldgiftsaftalen skulde omfatte de Retten forelagte Tvistepunkter, findes der ikke tilstrækkelig Føje til at tage den fremsatte Afvisningspaastand til Følge, hvorfor

bestemmes:

— — — — —

---

**Ekstrasessionen.**

Mandag den 13 August.

Nr. 173/1928.

Sagfører G Kremer  
modAktieselskabet **Skandinavisk Assurance's Konkursbo.**

Østre Landsrets Kendelse af 29 Juni 1928: Nærværende Sag vil være at udsætte til yderligere Forberedelse.

**Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse**

Den af Østre Landsret den 29 Juni 1928 afsagte Kendelse er paakæret af Sagfører G Kremer, der paastaar Kendelsen ophævet og Sagen hjemvist til Afsigelse af Afvisningsdom eller Frifindelsesdom eller subsidiært til videre Behandling uden Hensyn til Kendelsen. Til Støtte for denne Paastand har Appellanten i det væsenlige gentaget sine for Landsretten fremsatte Indsigelser om, at Konkursboet intet retsgyldigt Krav har paa hans Søn, fhv Direktør Kremer, med Hensyn til det i Kendelsen omtalte Beløb stort 1500 Kroner og i hvert Fald maa erhverve Dom over hans Søn med Hensyn til det omtvistede Krav, inden Søgmaal desangaaende kan rettes mod Appellanten.

Da den af Landsretten truffne Afgørelse, hvorved disse Indsigelser vedrørende Sagens Realitet efter at være gjort til Genstand for særskilt Procedure er forkastet, i Medfør af Retsplejelovens § 295, 2 Stk, udgør en Bestanddel af Landsrettens endelige Dom i den paastævnte Sag, vil Afgørelsen ikke kunne indbringes for Højesteret ved Kære men kun efter Reglerne om Paaanke af Domme. Som Følge heraf vil Kæremaalet ex officio være at afvise.

**Thi bestemmes:****Dette Kæremaal afvises.**

---

Den paakærede Kendelses Præmisser er saalydende:

I November Maaned 1921 var det af Skandinavisk Assurance A/S blevet vedtaget at afkøbe Aktionærerne i Forsikrings-Aktieselskabet Continental de disse tilhørende Aktier i det nævnte Selskab for 50 pCt af deres Paalydende. Overdragelsen af Aktierne til Skandinavisk Assurance A/S fandt Sted i Tiden fra den 3 November til 12 December 1921. Svend Kremer, der var en af Selskabets Direktører, var Ejer af 17 Stk Aktier à 250 Kr i Continental, og disse har han overdraget til Skandinavisk Assurance' den 3 November 1921 og herfor faaet udbetalt 2125 Kr. Den 16 November 1921 er der derhos af Svend Kremer trukket en Check paa Skandinavisk Assurance's Bankkonto i Handelsbanken,



stor 1500 Kr til Svend Kremer's egen Ordre. For Beløbet findes intet andet Kassebilag end et den 26 November 1921 dateret Kassebilag, hvorpaa er opført følgende Tekst: »6 Stk Aktier i Continental à 250 Kr = Kr 1500.—«.

Da Skandinavisk Assurance A/S den 21 Februar 1922 var gaaet konkurs og Kuratorerne undersøgte Selskabets Forhold, derunder ogsaa Forholdet vedrørende Overtagelsen af Aktierne i Continental, hæftede Kuratorerne sig bl a ved Spørgsmaalet om det til Svend Kremer udbetalte Beløb, stort 1500 Kr. I den af Kuratorerne til Skifteretten afgivne Indberetning gjorde de opmærksom paa Forholdet og bemærkede, at der efter det foreliggende var Anledning til at undersøge, om Svend Kremers Tilegnelse af Beløbet ikke var kriminel. Da der senere af Anklagemyndigheden blev rejst Tiltale mod Skandinavisk Assurance A/S's Direktion og Bestyrelse, blev dette Forhold inddraget under Undersøgelsen saavel under Efterforskningen fra Politiets Side som under den senere Forundersøgelse i Byretten.

Spørgsmaalet vedrørende de 1500 Kr udgik imidlertid af den kriminelle Sag, fordi Svend Kremers Fader, Sagsøgte Sagfører G Kremer, den 1 April 1925 i Københavns Byrets III Afdeling deponerede 1500 Kr »til Sikkerhed for Boets paastaede Krav, der ikke anerkendes af Svend Kremer«.

Vilkaarene for Deponeringen af Beløbet var nærmere fastsat i en samtidig til Byretten indgivet, af Sagsøgtes Sagfører affattet Skrivelse af saalydende Indhold:

»I Anledning af, at A/S Skandinavisk Assurance under Konkurs mener at have Krav paa Assurandør Svend Kremer i Anledning af en Check, stor 1500 Kr, som formentlig er udbetalt Hr Kremer i November 1921, fremsender jeg hermed Kr 1500.—, som deponeres til Sikkerhed for Boets paastaede Krav, der ikke anerkendes af Hr Svend Kremer. Beløbet tilfalder Konkursboet, saafremt det ved den endelige Opgørelse af Hr Svend Kremers Gage- og Provisionstilgodehavende viser sig, at Boet har haft Krav paa de nævnte 1500 Kr. Det bemærkes udtrykkeligt, at Deponeringen sker for Hr Sagfører G Kremer, og at Beløbet ikke af Konkursboet kan benyttes til Betaling af andre Krav, derunder Krav ifølge Aktionærforskrivning, som Boet maatte have paa Hr Svend Kremer. Endvidere er det en Forudsætning for Deponeringen, at det paastaede Krav alene søges gennemført ad civilretlig Vej.«

I et den 13 Marts 1925 i Københavns Byret afholdt Forhør har Svend Kremer forklaret, at han ikke tvivlede om, at han havde modtaget det fornævnte Checkbeløb, stort 1500 Kr, men har erklæret, at han ikke kan huske, i hvilken Anledning han har faaet Beløbet udbetalt; han har benægtet at have hævet Beløbet i bedragerisk Hensigt.

I Anledning af, at Svend Kremer i Konkursboet havde anmeldt et Gagekrav, stort 7000 Kr, for Tiden Februar—August 1922, nægtede Kuratorerne at anerkende dette Krav, idet de gjorde gældende, dels at Svend Kremer ved Misligholdelse af sin Kontrakt med Selskabet har forbrudt sit Gagekrav, dels at han i Aarene 1917—1921 har hævet større Beløb à conto Provision, end der tilkom ham, og at det med Urette oppebaarne langt overstiger hans Krav paa Gage. Ved Skifterettens

Kendelse af 29 Februar 1928 blev Svend Kremers Gagekrav anerkendt for Tiden Februar—Marts 1922 med et Beløb af 2000 Kr. Af Kendelsen fremgaar endvidere, at der efter stedfunden Opgørelse af Kremer var hævet i Provision for Aaret 1921 26 000 Kr, medens der kun tilkom ham 15 675 Kr, saaledes at han alene for Aaret 1921 har hævet 10 325 Kr mere, end der tilkom ham.

Provisionsopgørelsens Rigtighed er vel i Almindelighed blevet benægtet af Kremer, der har gjort gældende, at der for Aaret 1921 tilkom ham en større Provision end 26 000 Kr. Men i Skifterettens fornævnte Kendelse hedder det, at Kremer ikke nærmere har paapeget endsige godtgjort, at Boets Opgørelse var urigtig, og Skifteretten har derefter ved Kendelsen lagt Boets Opgørelse til Grund og statueret, at Boets Modkrav oversteg Kremers Gagekrav, og at dette derfor var bragt til Ophør ved Kreditorudvalgets Modregningsbegæring af 31 Januar 1922.

Under Anbringende af, at Konkursboet herefter maa være berettiget til at faa udleveret de fornævnte deponerede 1500 Kr, der ikke er medtaget i den ovenstaaende Opgørelse, har Boet, da Sagfører Kremer har bestridt dets Berettigelse til at erholde Beløbet udbetalt, under nærværende Sag paastaet, at Sagfører Kremer bør anerkende, at A/S Skandinavisk Assurances Konkursbo er berettiget til at faa udbetalt det Beløb, stort 1500 Kr, som han den 1 April 1925 har deponeret i Københavns Byrets III Afdeling til Sikkerhed for Sagsøgernes formentlige Krav mod Assurandør Svend Kremer.

Sagsøgte Sagfører Kremer har under Henviſning til, at Kravet mod hans Søn i al Fald for længst er forældet, principielt paastaet sig frifundet og har subsidiært paastaet sig frifundet for Tiden under Henviſning til, at Boet har undladt at søge sit paastaaede Krav gennemført ved civilt Søgmaal mod Svend Kremer, og at Boet saaledes foreløbig mangler fornøden Betingelse for at kræve det deponerede Beløb udbetalt. Han har derhos, idet han bestrider, at heromhandlede Checkbeløb uberettiget er hævet af Svend Kremer, forsaavidt Retten ikke maatte tage hans fornævnte Indsigelse til Følge, begært Sagen udsat for ved Gennemgang af Selskabets Bøger og Bilag at søge at dokumentere, i hvilken Anledning Beløbet i sin Tid er hævet af Svend Kremer og for eventuelt at godtgøre, at Svend Kremer ved en rigtig Opgørelse af hans Provisionsmellemværende med Selskabet har betydeligt større Beløb tilgode i Provision, end hvad der er antaget i Skifterettens Kendelse.

Under Proceduren er der opstaaet Tvist mellem Parterne om, hvorvidt Sagsøgerne eventuelt kan erholde Sagen udsat for at tilstævne Svend Kremer for at faa Dom over denne enten alternativt eller in solidum med Sagsøgte, Sagfører G Kremer. idet Sagsøgte har gjort gældende, at Sagsøgerne har forsømt i Tide at træffe Foranstaltninger til, at Svend Kremer fra Begyndelsen er blevet inddraget.

Efter Parternes Begæring er de af Sagsøgte fremsatte Indsigelser, hvorved han mener at kunne opnaa Frifindelse eller Frifindelse for Tiden, ved Rettens Beslutning gjort til Genstand for særskilt Procedure.

Da der imidlertid mellem Parterne er Enighed om, at Svend Kremers Gage- og Provisionstilgodehavende først har kunnet endelig op-

gøres i Aaret 1924, og Retten ikke kan give Sagsøgte Medhold i, at der i Ordene »har haft Krav« i Skrivelse af 1 April 1925, hvorved Beløbet blev deponeret i Byretten, kan indlægges, at Forældelsesfristen for det heromhandlede Krav vil være at regne fra November Maaned 1921, da Checken blev udfærdiget, vil der ikke paa Grundlag af den heromhandlede Indsigelse kunne tillægges Sagsøgte Frifindelse, idet Forældelsesfristen efter Indholdet af den fornævnte Skrivelse først kan løbe fra den Dag, da den i fornævnte Skrivelse ommeldte Opgørelse har fundet Sted.

Med Hensyn til Sagsøgtes Paastand om, at der ikke vil kunne erhverves Dom over ham, forinden det ved et med Svend Kremer anlagt Søgemaal er fastslaaet, at denne sidste i Virkeligheden skylder Beløbet til Konkursboet, maa det antages, at Sagsøgte ved Deponering af det paagældende Beløb under de i Skrivelsen af 1 April 1925 fastsatte Vilkaar overfor Konkursboet har paataget sig en selvstændig Forpligtelse til under de i Skrivelsen nærmere angivne Vilkaar at betale Beløbet, og at der derfor ikke har paahvilet Boet nogen Forpligtelse til i Analogien med de for simple Kautionsforhold gældende Retsregler først at søge Kravet inddrevet hos Svend Kremer.

Da det derhos efter Rettens Formening efter de foreliggende Oplysninger ikke kan tilregnes Sagsøgerne som Forsømmelse, at de ikke fra Begyndelsen af Sagsanlægget har medinddraget Svend Kremer under Søgmaalet, giver Retten i Medfør af Retsplejelovens § 253 Sagsøgerne Bemyndigelse til under den Udsættelse i Sagen, der efter det foreliggende maa anses nødvendig, at tilstævne Svend Kremer.

Som Følge af det anførte vil Sagen være at udsætte til yderligere Forberedelse.

---

Onsdag den 29 August.

Ved Højesterest Dom i Sag Nr 146/1928 (**Rigsadvokaten mod Hans Peder Christensen**) blev Landsrettens Dom, ved hvilken Tiltalte var kendt uberettiget til Erstatning for Anholdelse og Fængsling, stadfæstet.

---

Færdig fra Trykkeriet den 26 September 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind) — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 17.

---

---

Onsdag den 29 August.

Nr 258/1927. **Furness Shipping & Agency Company**, Rotterdam (Fenger)

mod

Skibsmægler **I C Hansen** (Schiørring) og Aktieselskabet **Holm & Molzen** (Bache),

betæffende Spørgsmaalet om det indstævnte Aktieselskabs Ret til at annullere en Befragtningskontrakt.

Søndre Landsrets Dom af 16 Juni 1928: De Sagsøgte, Skibsmægler J C Hansen og A/S Holm & Molzen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Furness Shipping & Agency Company, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse hver af de Sagsøgte 400 Kr.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

For Højesteret paastaar Appellanterne principalt det indstævnte Aktieselskab tilpligtet at betale hollandske Fl 10428,10 med Renter, subsidiært Indstævnte Skibsmægler Hansen tilpligtet at betale dette Beløb. De Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

Efter alt, hvad der foreligger, kan det ikke anses bevist, at Indstævnte Hansen har modtaget det den 27 Juni 1924 daterede Brev tidligere end af ham angivet. Efter de foreliggende, til Dels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger maa der derhos — som i Dommen udtalt — gaas ud fra, at det, da Forhandlingerne fandt Sted, var det sædvanlige, at Brunkulsbriketter, der skulde transporteres pr Skib fra Rhinhavne til Østersøhavne, blev transporteret direkte til Bestemmelsesstedet.

Det findes nu ikke at kunne statueres, at der er kommet nogen endelig bindende Kontrakt i Stand mellem Appellanterne og Holm & Molzen, idet der ikke kan siges at være opnaaet Enighed mellem Parterne om, hvorvidt Briketterne maatte omlades

eller skulde transporteres direkte. Som i Dommen antaget, findes derhos Indstævnte Hansen, der er optraadt som Mægler, ikke ved sin Handlemaade at have paadraget sig noget Ansvar overfor Appellanterne. Herefter vil begge de Indstævnte være at finde, og Dommen vil saaledes kunne stadfæstes.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanterne at burde betale 400 Kroner til hver af de Indstævnte.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Furness Shipping & Agency Company, Rotterdam, 400 Kroner til Indstævnte Skibsmægler J C Hansen og 400 Kroner til Indstævnte, Aktieselskabet Holm & Molzen.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

### Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Det fremgaar af nærværende ved Retten for Haderslev Købstad m v forberedte Sag, at Skibsmægler J C Hansen i Haderslev for A/S Holm & Molzen, sammesteds, i Slutningen af Maj 1924 henvendte sig blandt andet til Furness Shipping & Agency Company — nedenfor alene benævnt Furness — i Rotterdam, hvilket Firma han mente var et Rederi, med Meddelelse om, at han søgte prompt Tonnage for Briketter fra Wesserlingen i Tyskland til Haderslev. I Skrivelse af 5 Juni 1924 tilskrev han Furness blandt andet — — — »beg to inform you, that my friend has calculated with steamers of max. 1200 Tons« og i Skrivelse af 17 s M bad han paany Furness om deres Betingelser, hvorefter Furness den 26 s M telegraferede først saaledes: »können wir Briketten mit Greifern einladen«, og derefter saaledes: »Ihre Rate ab Wesserling zu niedrig, acceptieren wenn 3 kg Briketten 8¼ Gulden, 5 kg Briketter 8 Gulden 10 gestaut, wenn Braunkohlbriketes bei Greiferumschlag 7½ Gulden übliche Bedingungen — — —«. Den næste Dag, den 27 Juni sendte Furness en Skrivelse til J C Hansen, hvori det næst Stadfæstelse af Telegrammet hedder saaledes:

»Wo Abladung erfolgen soll an einem Rheinhafen ist Ihre Rate zu niedrig, speziell wenn die Waare gestaut werden muss ist der Umschlag in Rotterdam eine sehr kostspielige Sache. Wir haben Ihnen jedoch 8¼ Gulden bezw. 8,10 notiert und wenn es sich um Braunkohlbriketten handelt sodass der Umschlag hier durch Greifer erfolgen kann, würden wir mit 7½ Gulden einverstanden sein. Die Rate versteht sich natürlich ab frei gestaut in von uns zu stellenden Schiffen in Wesserling. Für Rheintransport gelten natürlich die üblichen Bedingungen die für die Rheinschiffahrt allgemein gelten laut einliegendem Frachtbrief.

Als Basis der Seebeförderung werden von uns Schiffe gestellt.

welche wir chartern auf Grund einliegender Gencon-, Detal oder Coastingcharter.

Schliesslich behalten wir uns noch das Recht vor mit Rheinseeschiffen ab Wesserling direkt zu verladen«.

Dette Brev er efter J C Hansens Paastand først ankommet til Haderslev den 7 eller 8 Juli, skønt Postgangen Rotterdam—Haderslev i Reglen kun tager 2—3 Dage. Den fortsatte Korrespondance er derfor efter Hansens Paastand foregaaet uden Viden om denne Skrivelse. Paa de 2 Telegrammer af 26 Juni svarede Hansen den 27 Juni: »Acceptiere 4—5000 Tonnen Braunkohlen Salonbrikets Wesserlingen-Hadersleben Juli—August—September 7½ Gylden, Beladung ortsübliche Bedingungen — — — Greifer nicht gestattet — — —« og samme Dag telegraferede Furness til Hansen: »Ortsübliche Beladung Wesserling — — — jedoch 7½ wenn Greifer nicht gestattet unmöglich annehmen 8,10 Gulden Juli—August—September Verladung gleichmässig verteilt«. Efter 2 Telegrammer af 28 Juni, hvori Hansen dels spurgte »ob Dampfer oder Leichter« dels berigtigede sit tidligere Tilbud til 8,10 for Juli og August og til 8¼ alene for September Fragter, svarede Furness den 30 Juni telegrafisk: »Briketten geordnet, Dampfer, Leichter unsere Wahl«, hvorhos Furness i Skrivelse af samme Dato anmodede Hansen om at opgive Navn paa Afladeren, hvad Hansen gjorde i Telegram af 1 Juli. Furness satte sig straks derefter i Forbindelse med N W Standard Transport Maatschappij i Rotterdam om Tonnage, med hvilket Selskab de ved Breve af 5 og 7 Juli traf Overenskomst om, at sidstnævnte skulde stille Skibe i Wesserlingen i de nævnte Maaneder for Transport fra Wesserling »längsseits Seedampfer« i Rotterdam for 1 fl 20 pr 1000 kg. Den 7 eller 8 Juli ankom efter Hansens Opgivende Furness fornævnte Skrivelse af 27 Juni, og blev saavel Hansen som Direktør Juhl i A/S Holm & Molzen, hvilken sidste saa Telegrammet den 9 Juli, og som altid havde ment, at Briketterne skulde leveres med direkte Skibe, i høj Grad overraskede ved at se, at der var Tale om Omladning i Rotterdam, og Hansen telegraferede da den 9 Juli til Furness: »Ihr Brief 27/6 erst erhalten, Befrachter laut Telegramme nur mit direkter Verschiffung einverstanden«, paa hvilket Telegram Furness i Brev af 9 s M svarede blandt andet: »Sie referieren an unsere Telegramme. Erstens stipulierten wir übliche Bedingungen, und zweitens geht aus unserer Depesche vom 26 Juni deutlich hervor, dass die Ladung umgeschlagen wird«. Der veksledes herefter en Del Breve og Telegrammer, i hvilken hver af Parterne holdt paa sit Standpunkt respektive direkte Skib og Omladning i Rotterdam. Der blev, da ingen Overenskomst kunde opnaaes, givet Afladeren Besked om ikke at udlevere Ladningen til Furness, hvorefter Furness under 21 Juli telegraferede til Hansen, at de betragtede dette Skridt som Tilbagetræden fra den mellem Hansen og dem oprettede Kontrakt, og at de vilde gøre Hansen ansvarlig i fuldt Omfang for Fautefragt og andre Tab, medmindre der den 22 Juli betaltes dem i Erstatning 3500 Gylden, hvilket Beløb hverken Hansen eller A/S Holm & Molzen vilde betale. Den ommeldte Ladning er senere ankommet til Haderslev med Jærnbane. Furness hævder, at Befragtningskontrakten ved deres Telegram af 30 Juni var endelig af-

sluttet med følgende Indhold, at de med Skib skulde forsende 4—5000 Tons Briketter fra Wesserlingen til Haderslev for en Pris af 8,10 Gylden for Transporter i Juli og August og 8,25 Gylden for Transporter i September, at Indladningen skulde foregaa i Wesserling paa de der sædvanlige Betingelser d v s leveret stuvet i Skibet, samt at Omladning skulde finde Sted i Rotterdam. Denne Transportmaade er efter Furness' Paastand en saa fast Koutume under de paagældende Forhold, at det særlig maa betinges, naar Transport med direkte Skib ønskes. Til Bevis for Eksistensen af denne Koutume har Furness henvist til forskellige under Sagen fremlagte Skrivelser fra private Selskaber og fra »Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam« og Furness paastaar endelig, at den nævnte Transportmaade er stipuleret i Telegrammet af 26 Juni, hvis Ord »Greiferumschlag« alene kan betyde, at Ladningen skal omlades, idet Furness ikke havde noget at gøre med Indladningen i Wesserlingen.

Da J C Hansen og Selskabet saaledes efter Furness' Formening uden nogensomhelst Grund har annulleret Kontrakten, paastaar Furness Shipping & Agency Company Skibsmægler J. C. Hansen, der har sluttet Kontrakten, og A/S Holm & Molzen som Ordregiver dømt til in solidum at betale Kompagniet i Erstatning for Fautefragt og andre Udgifter samt tabt Fortjeneste fl 13 036,85, subsidiært fordrer de, idet de Sagsøgte vilde have været berettigede til at nedsætte Ladningens Størrelse til 4000 Tons, fl. 10 428 10 med Renter 6 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 13 Januar 1926.

Den ommeldte Fautefragt — beregnet til henholdsvis 3000 og 2400 fl — er vel afkrævet Furness, men endnu ikke betalt, da Furness og det fornævnte Rederi er enedes om at udsætte Sagen desangaaende, indtil Afgørelse i nærværende Sag foreligger.

Saavel J C Hansen som A/S Holm & Molzen paastaar sig principalt frifundet, subsidiært frifundet mod Betaling af et af Retten fastsat mindre Beløb.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har J C Hansen anført, at der hverken den 30 Juni eller senere er sluttet en endelig Befragtningskontrakt; der var vel opnaaet Enighed om Raterne, men han og Selskabet havde kun accepteret: »Beladung ortsübliche Bedingungen«, hvorimod de ikke havde accepteret den i Furness' Telegram anførte Passus »übliche Bedingungen«, og Hansen afventede derfor Formular til det Certeparti, som skulde udstedes, men som han ikke havde faaet; Kontrakten var saaledes efter hans Formening ikke gaaet endelig i Orden, og han har herefter ikke misligholdt Kontrakten. Hansen har endvidere gjort gældende, at han alene har handlet som Mægler, hvad der har været Furness bekendt blandt andet af den fornævnte Skrivelse af 5 Juni og af et Brev fra ham af 21 Juni, hvori det i Slutningen hedder: »You will oblige me very much if you will put up a proforma charter which will have your convenience, and I then shall do my utmost to get accept for the same«, saavel som af det trykte »Hoved« paa hans Breve, og at han som Mægler ikke er berettiget til selvstændig Handel, men kun til ved Slutseddel at ordne Parternes Mellemværende. Hansen benægter endelig at have reklameret for sent, idet han fastholder, at

Furness' Brev af 27 Juni først kom den 7 eller 8 Juli med en Forsinkelse, der ikke sjældent finder Sted med Breve fra Udlandet, der bærer Adressen: Hadersleben. Med Hensyn til det af Furness indkrævede Beløb hævder Hansen, at han, hvis han skulde blive dømt, i hvert Fald kun kan gøres ansvarlig for det Tab, Furness har lidt derved, at Brevet af 27 Juni er kommet for sent frem. Han anfører dog, at Kravet paa Fautefragt ikke med Rette kan fremsættes, da Furness har været uberegtiget til at slutte Kontrakt med de nævnte Rhinskibsfirma, inden Kontrakten mellem Parterne var endelig afsluttet.

Da der maa gives Hansen Medhold i, at han ifølge sin Stilling som Mægler, der maa antages at have været Furness bekendt, ikke kan indgaa nogen selvstændig Handel, og da han efter det foreliggende ikke ses som Mægler at have foretaget nogen Handling, der kunde medføre Erstatningskrav\*) for ham overfor Furness, vil han allerede af den Grund være at frifinde for disses Krav.

A/S Holm & Molzen er med Sagsøgerne enige i, at der ved Selskabets Befragtningsagent, J C Hansen, paa Grundlag af de vekslede Telegrammer er sluttet en Kontrakt, der var perfekt ved Furness' Telegram af 30 Juni. Brevet af 27 Juni har Selskabet først faaet Kundskab om den 9 Juli, og Selskabet lod Hansen protestere s D, jfr det ovenciterede Telegram af 9 Juli. Selskabet, der har modtaget mange Briketladninger med direkte Skib netop for at undgaa Skade ved Omladning, har i denne Sag aldrig tænkt paa andet end Transport ved direkte Skib; det har netop ikke sluttet paa »übliche Bedingungen«, hvilke Ord ikke er accepteret, og det har været umuligt for Selskabet at forstaa, at »Greiferumschlag« i Furness' Telegram af 26 Juni skulde betyde Omladning i Rotterdam, særlig ogsaa naar henses til Furness' Telegram af s D: »Können wir mit Greifern einladen«, hvorfor Hansen ogsaa under et i sit Telegram af 27 Juni besvarede Furness' 2 Telegrammer af 26 Juni blandt andet med Ordene: »Greifer nicht gestattet«, og om nogen Omladning indeholder ejheller den øvrige Telegramudveksling nogetsomhelst Ord. Selskabet erkender vel, at Ladningen skulde leveres frit stuvet i de af Furness stillede Fartøjer, men har ved den ommeldte Forespørgsel om Indladning med Greifer tænkt sig, at denne Form for Indladning, der er hurtigere, kunde have Interesse for Furness, som herved fik kortere Ophold ved Wesserlingen. Selskabet har endvidere anført, at det ikke hører til »übliche Bedingungen«, at Briketter transporteres til Nord- og Østersøhavne med Omladning i Rotterdam, men at denne Fremgangsmaade netop er en ren Undtagelse, og til Bevis herfor har Selskabet — næst at fremlægge forskellige ældre Certe-partier over Briketter, der er leveret Selskabet med direkte Skib — henvist til Skrivelse af 30 September 1925 fra Vereinigungsgesellschaft Rheinischer Braunkohlenbergwerke, Abteilung Schifffahrt i Köln, hvilken Skrivelse netop stadfæster Selskabets Opfattelse, og endelig har Selskabet fremlagt en ved Landsrettens Mellekomst indhentet, til denne stilet Erklæring af 12 April d A fra Industri- og Handelskammeret i Köln, der er saalydende:

\*) Skal være Erstatningsansvar.



»Unter Bezugnahme auf die dortige Anfrage vom 30 März 1927 teilen wir ergebnis mit, dass nach unsern Feststellungen es bisher allgemein üblich war, dass Verschiffungen von Braunkohlenbriketts von Rheinstationen nach Ostseehäfen ohne Umschlag in Rotterdam aus dem Rheinschiff in seegehende Schiffe erfolgten. Ohne besondere Anweisung werden, soweit es sich übersehen lässt, sämtliche Anfragen wegen Transport von Braunkohlenbriketts ab Wesserling nach der Ostsee unter Zugrundelegung des Transports im Rheinseeschiff, also ohne Umladung in Rotterdam, bearbeitet. Der Transport im Rheinschiff nach Rotterdam und Umschlag in Rotterdam in das Seegehende Schiff wird nur dann der Kalkulation zu Grunde gelegt, wenn der Auftraggeber, um eine billigere Rate zu erhalten, dies ausdrücklich vorschreibt. Es ist möglich, dass beim Transport von Ruhrkohlen umgekehrt verfahren wird. Dies ist jedoch in der Organisation der Verschiffung der Ruhrkohlen begründet«.

Selskabet protesterer dernæst ex tuto mod det fremsatte Erstatningskrav, der er altfor urimelig stort, og i hvis Beregning der maa være en Fejl, da der ellers ikke kunde blive Tale om en saa stor Avance.

Retten maa efter det foreliggende finde, at der er Koutume for, at Transport af Brunkulsbriketter fra Rhinhavne til Østersøhavne foregaar med direkte Skibe, og da Selskabet Holm & Molzen, der efter sit Kendskab til denne Koutume ikke har haft Grund til særlig at fastslaa direkte Transport, ikke af de udvekslede Telegrammer har kunnet eller burdet se, at Furness mente, at Ladningen skulde omlades i Rotterdam, samt at\*) Furness til Trods for Selskabets berettigede Forlangende har nægtet at transportere Ladningen med direkte Skib, har A/S Holm & Molzen været berettigede til at annullere Kontrakten, hvorfor ogsaa de vil være at frifinde.

Sagens Omkostninger godtgør Furness med 400 Kr til hver af de Sagsøgte.

---

Torsdag den 30 August.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 156/1928 (**Rigsadvokaten mod Georg Emil Meyer**) blev Tiltalte for Bedrageri anset i Medfør af Straffelovens § 251, jfr midl Strfl af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

---

Fredag den 31 August.

Ved Højesteretsdom i Sag Nr 124/1928 (**Rigsadvokaten mod Søren Peder Stiby**) blev Tiltalte for Bedrageri anset i Medfør af Strflv §§ 251 og 253 jfr midl Strfl 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

---

\*) Skal være da.

Nr 22/1928. Aktieselskabet **Københavns Tømmerhandel** (Cohn)  
m o d

**Finansministeriet** (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at tilbagebetale et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 24 Oktober 1927: De Sagsøgte, Finansministeriet, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Københavns Tømmerhandel, i denne Sag fri at være. Som Sagsomkostninger betaler Aktieselskabet i Salær til den konstituerede Kammeradvokat 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanterne principalt nedlagt samme Paastand som for Landsretten. Subsidiært paastaar Appellanterne Indstævnte dømt til at betale 3035 Kroner 44 Øre med Renter.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde maa det billiges, at Appellanternes principale Paastand ikke er taget til Følge.

Til Støtte for deres subsidiære Paastand har Appellanterne anført, at da den ved Bestemmelsen i Skattelovens § 1 Nr 3, næstsidste Stykke, hjemlede Skatnedsættelse i Overensstemmelse med Administrationens Forstaaelse af Bestemmelsen, jfr Cirk Nr 87 af 17 Maj 1922, kun er bragt til Anvendelse paa ialt 214219 Kroner af de til Reservefonden i Aarene 1922 til 1924 henlagte Beløb, kan Bestemmelsen i § 1 Nr 3, sidste Stykke, kun hjemle, at Halvdelen af det nævnte Beløb medregnes til Selskabets skattepligtige Indkomst for Skatteaaret 1926—1927. Heri findes der nu efter Lovens Ord, jfr bl a Ordene »saadanne Reservefonds«, at maatte gives Appellanterne Medhold, og Indstævnte vil som Følge heraf — hvorved bemærkes, at der ikke er Tvist om selve Beløbets Størrelse — være at dømme til at betale Appellanterne 3035 Kroner 44 Øre med Renter som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Finansministeriet, bør til Appellanterne, Aktieselskabet Københavns Tømmerhandel, betale 3035 Kroner 44 Øre med Renter 5 pCt aarlig af Halvdelen fra den 28 September 1926 og af Halvdelen fra den 1 April 1927, alt til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 2 Juni 1925 overførte Sagsøgerne, A/S Københavns Tømmerhandel, fra sit Reservefond til sin Aktiekapital 300 000 Kr, saaledes at Aktiekapitalen udvidedes fra 300 000 Kr til 600 000 Kr, og der bl a paa Grundlag af de i Aarene 1922 — 1923 — 1924 foretagne Henlæggelser til Reservefondet udstedtes Fri-Aktier til Beløb 300 000 Kr. Da der af det Beløb, hvormed Aktiekapitalen blev udvidet, for Skatteaarene 1923/24—1925/26 var ydet Sagsøgerne Fradrag, forsaavidt angik Indkomstskatten til Staten i Henhold til Statsskatteloven af 10 April 1922 § 1, Nr 3, næstsidste Stykke, for Henlæggelse til Reservefond af ialt 255 436 Kr i de paagældende Aar, beregnede Skattevæsenet Sagsøgernes Indtægt for Skatteaaret 1926/27 saaledes at der til den selvangivne Indtægt, i Henhold til nysnævnte Lovs § 1, Nr 3, sidste Stykke, lagdes Halvdelen af det forannævnte Beløb 255 436 Kr eller 127 718 Kr. Den trufne Afgørelse blev fastholdt af Skatteraadet, ligesom den senere af Landsoverskatteraadet, for hvem Sagen indbragtes, stadfæstedes ved Kendelse af 8 Juni d A. Den trufne Afgørelse har medført, at Aktieselskabet har betalt 24 258 Kr 78 Øre i Skat, medens Selskabet, saafremt de 127 718 Kr ikke var tillagt den opgivne Indtægt, kun vilde være kommet til at betale 4631 Kr 04 Øre.

Differencen 19 627 Kr 74 Øre søger Aktieselskabet under denne Sag Finansministeriet tilpligtet at tilbagebetale. Af Beløbet paastaas Renter 5 pCt aarlig af Halvdelen fra 28 September 1926 og af Halvdelen fra 1 April 1927.

Finansministeriet paastaar Frifindelse.

I ovennævnte Skattelovsbestemmelse er bestemt, at i Tilfælde, hvor en Del af et Selskabs Indkomst i Overensstemmelse med de for samme gældende Statuter eller Vedtægter — — henlægges til — — Reservefonds — — nedsættes Skatten for en tilsvarende Del af den beskattede Indkomst med  $\frac{1}{4}$ , men forsaavidt saadanne Reservefonds senere helt eller delvis uddeles som Udbytte til Aktionærerne eller paa anden Maade benyttes til Formaal, der ikke svarer til Hensigten med Fonden paa det Tidspunkt, Henlæggelsen fandt Sted, bliver Halvdelen af de Beløb, hvorover der saaledes disponeres, at medregne til Selskabets skattepligtige Indkomst for det paagældende Aar.

Aktieselskabet gør nu gældende, at Overførelsen fra Reservefond til Aktiekapital er foretaget i Konsolideringsøjemed saaledes, at Beløbene unddrages Aktiemajoritetens Raadighed, og at Dispositionen med Friaktie-Udstedelse m v ikke kan siges at falde ind under Lovens Udtryk: »Uddelt som Udbytte til Aktionærerne eller paa anden Maade benyttet til Formaal, der ikke svarer til Hensigten med Fonden«, hvilken Opfattelse nærmere er søgt støttet ved Henviisning til Rigsdagsforhandlingerne, hvoraf skal fremgaa, at der ved Udtrykkene skal lægges Vægt paa den aktuelle Udbetaling.

Retten finder intet virkeligt Fortolkningsbidrag i det i saa Henseende paaberaabte, og da der maa gives Finansministeriet Medhold i, at Lovbestemmelsen, som ogsaa af Landsoverskatteraadet i dets ovennævnte Kendelse — i Overensstemmelse med tidligere Kendelser — antaget, omfatter en saadan Overførelse fra Reservefond med dertil knyttet

Friaktieudstedelse, der skattemæssig er at anse som ganske ligestillet med Udbyttebetaling, vil Finansministeriet være at frifinde.

Som Sagsomkostninger vil Aktieselskabet have at betale i Salær til den kst Kammeradvokat 200 Kr.

---

Mandag den 3 September.

Nr 325/1927. Forsikrings- og Genforsikrings-Aktieselskabet »Urania« (Møller)

mod

Grosserer Chr Fode (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udbetale et Forsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 29 September 1927: Sagsøgte, Forsikrings- og Genforsikrings-Aktieselskabet »Urania«, bør til Sagsøgeren, Grosserer Chr Fode, betale de paastævnte 2200 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 16 August 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 250 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Som i Dommen nævnt, fandtes der ikke ved Politiumundersøgelsen Spor eller Mærker, der direkte viste hen til, at et Indbrudstyveri havde fundet Sted, og det maa efter de i Sagen, tildels efter Dommens Afsigelse, tilvejebragte Oplysninger anses som en nærliggende Mulighed, at de Genstande, som Indstævnte har opgivet som stjaalne ved Indbrudstyveri, kan være bortkommet fra Lageret paa anden Maade enten før eller efter den 30 Maj 1927. Allerede som Følge heraf vil Appellanten overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Forsikrings- og Genforsikrings-Aktieselskabet »Urania« bør for Tiltale af Indstævnte, Grosserer Chr Fode, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police af 22 Februar 1924 forsikrede Forsikrings- og Genforsikrings-Aktieselskabet »Urania« Grosserer Chr Fode mod Tab og Beskadigelse af Varer »direkte forårsaget ved Indbrudstyveri (Straffelovens § 229, 4 Stk), eller Forsøg derpaa« indtil et Beløb af 3000 Kr. I Forsikringsvilkåarene § 6 hedder det bl a: »Det er en Betingelse for Selskabets Erstatningspligt:

— — — d. at den Forsikrede straks og senest 24 Timer efter, at det er kommet til hans Kundskab, at Skade er indtraadt, gør Anmeldelse derom saavel til Politiet som til Selskabet — —.—« og i § 12: »Krav paa Erstatning fortabes:

a. for de Genstandes Vedkommende, der ikke senest 14 Dage efter, at Tyveriet er kommet til Forsikredes Kundskab, er Selskabet opgivne som bortstjaalne eller beskadigede — —.—«

Mandag den 30 Maj 1927 op ad Formiddagen savnede Grosserer Fode 3 Pakker Chokolade, som havde beroet i hans Kontor; han lagde ikke videre Vægt derpaa, men da det noget senere opdagedes, at 75 Cigarer ogsaa var forsvundet, anstillede man Undersøgelse og blev da klar over, at der siden Lørdag Eftermiddag havde fundet Tyveri Sted. Det bemærkedes a t en Højtaler, der havde staaet i Kontoret, var flyttet ud paa Gulvet i Lagerlokalet, a t en Stabel Æsker var væltet, a t der dels i Reolerne, dels under samme henlaa mange tømte Æsker, og a t en stor Papæske var brudt op og tømt. Der skete samme Dag Anmeldelse til Politiet; men den i denne Anledning indledede Undersøgelse førte ikke til noget Resultat; der fandtes ingen Fingeraftryk eller Skaarspor, Laasen var ikke opbrudt; Entredøren var aflaaet, da Rengøringskone kom om Morgenen. Samme Dag anmeldte Fode Tyveriet for »Urania«, idet han opregnede de Effekter, som han foreløbig manglede; men han tilføjede: »Foruden ovennævnte Ting er der sikkert stjaalet betydeligt mere, men kan vi først se, hvad det er, naar vi foretager Revision efter vorre Lagerbøger, og dette vil ske i Løbet af nogle Dage.«

Den 31 s M tilsendte »Urania« Fode en Skadesanmeldelsesblanket og anmodede om at faa den retour i udfyldt og underskrevet Stand. Den 1 Juni s A indsendte Fode Blanketten; til Spørgsmaal 14: »Hvilke Genstande er bleven stjaalet ved Indbrudstyveriet« svarede Fode: »Foreløbig Opgørelse indsendt, men fuldstændig Opgørelse kan først foreligge, naar Lageret er opgjort.« Den 7 Juli s A — efter at Fode havde afsluttet sin Aarsopgørelse — indsendte han en fuldstændig Opgørelse over, hvad han mente, der var stjaalet; den samlede Værdi androg 2443 Kr 38 Øre; Skrivelsen slutter saaledes: »Jeg beder Dem lade Politiet tilflyde Meddelelse med Kopi af den endelige Opgørelse og forventer omgaaende at høre fra Dem.«

Da Selskabet ikke besvarede denne Skrivelse, henledede Fode under 11 s M dets Opmærksomhed paa den; den 12 s M tog Selskabet Forbehold overfor den fremsendte Opgørelse under Henviſning til Policens § 12. Under den senere Korrespondance tilbød Selskabet en Erstatning paa 400 Kr.

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren, Grosserer Chr Fode, Sagsøgte, Forsikrings- og Genforsikrings-Aktieselskabet »Urania«, dømt

til at betale en Erstatning, som han, under Hensyn til, at en ringe Del af den forefundne Manko kan hidrøre fra Svind, har nedsat til 2200 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato den 16 August 1927.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af 246 Kr 75 Øre.

Til Støtte for sin Paastand anfører Sagsøgte, at der overhovedet ikke kan anses at være forøvet noget Indbrudstyveri, at den foreliggende Manko ikke hidrører fra Tyveriet, om et saadant maatte antages at foreligge, at Sagsøgeren har fortabt sin Ret til Erstatning, fordi han ikke har tilsendt Politiet den fuldstændige Fortegnelse over de stjaalne Effekter, jfr Policens § 6, og at Sagsøgeren i hvert Fald har fortabt sin Ret derved, at han ikke inden 14 Dage efter Tyveriet har fremsendt fuldstændig Skadesopgørelse, jfr Policens § 12 a.

Efter de foreliggende Oplysninger maa det imidlertid antages, at der i det af Sagsøgeren opgivne Tidsrum i hans Lagerlokale er forøvet et Tyveri, der falder ind under Straffelovens § 229, 4 Stk, og at den forefundne Manko hidrører fra Tyveriet. Sagsøgeren har som Part forklaret, at Opgørelsen har fundet Sted ved at sammenholde Lageret med Lagerbogen, at denne er omhyggeligt ført, at der ved tidligere Aarsopgørelser kun er forefundet ganske forsvindende Mangler, og at han har stillet sine Lagerbøger til Sagsøgtes Disposition.

Idet Sagsøgerens Anmeldelse til Politiet maa anses at tilfredsstille Fordringen i Policens § 6 d, og idet Sagsøgte burde have taget Forbehold overfor Sagsøgerens Skadesanmeldelse, hvis det vilde fastholde Fordringen i Policens § 12 om, at fuldstændig Anmeldelse skal foreligge inden 14 Dage efter Tyveriet, vil der være at give Dom efter Sagsøgerens Paastand, saledes at Sagens Omkostninger bestemmes til 250 Kr.

---

Nr 119/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Janus Karl Nielsen Aaen, Anders Christian Oliver Worm Larsen,  
Christian Peter Pedersen og Just Marius Toft (Henriques),**

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 164 af 1 Maj 1923 § 19 og Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 2.

Dom afsagt den 7 November 1927 af Retten for Nørresundby Købstad m v: De Tiltalte, Chauffør Janus Nielsen Aaen, Lærer Worm og Snedker Chr Pedersen, alle af Nr Halne, samt Proprietær Toft, Brorholt, bør for Tiltale af det offentlige i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 3 Marts 1928: Tiltalte Janus Karl Nielsen Aaen bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. De Tiltalte Anders Christian Oliver Worm Larsen, Christian Peter Peder-

sen og Just Marius Toft bør bøde hver 20 Kr, heraf Halvdelen til Kjær Herreds Politikasse og Halvdelen til Aaby-Birsted Kommunes Kasse. Saa udreder de sidstnævnte tre Tiltalte og een for alle og alle for een Sagens Omkostninger for begge Retter.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret dels af de Tiltalte Worm Larsen, Christian Pedersen og Just Toft, dels af det offentlige for alle fire Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de i Landsrettens Dom, forsaavidt angaar de Tiltalte Worm Larsen, Christian Pedersen og Just Toft, anførte Grunde maa det billiges, at disse Tiltalte er anset som i Dommen nævnt, og da Tiltalte Aaen efter det i Sagen oplyste maa siges at være medansvarlig for de begaaede Lovovertrædelser, vil ogsaa denne Tiltalte være at anse efter de i Dommen nævnte Lovbestemmelser. Straffen findes for hans Vedkommende at burde bestemmes til en Bøde paa 50 Kroner, af hvilken Halvdelen vil være at tillægge Kjær Herreds Politikasse og Halvdelen Aaby-Birsted Kommunes Kasse. Sagens Omkostninger vil være at udrede af alle de fire Tiltalte in solidum.

### Thi kendes for Ret:

Janus Karl Nielsen Aaen, Anders Christian Oliver Worm Larsen, Christian Peter Pedersen og Just Marius Toft bør bøde, førstnævnte 50 Kroner og de tre sidstnævnte hver 20 Kroner, med Halvdelen heraf til Kjær Herreds Politikasse og Halvdelen til Aaby-Birsted Kommunes Kasse. De Tiltalte betaler derhos, een for alle og alle for een, Sagens Omkostninger, derunder i Salær til Højesteretssagfører Henriques 100 Kroner.

---

### Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 5 September 1927 er Chauffør Janus Niels Aaen samt Lærer Worm, Snedker Chr Pedersen af Nr Halne og Proprietær Toft, Brorholt, de tre sidstnævnte i deres Egenskab af Bestyrelsesmedlemmer i Foreningen »Nørhalne Kørselsforening«, sat under Tiltalte her ved Retten til at lide Straf for Overtrædelse af Lov om Færdsel Nr 164 af 1 Maj 1923 § 19 og Lov Nr 166 af 4 Juli 1927 § 2, ved fra Februar Maaned iaar, uden tilbørlig Tilladelse, at have drevet Ruteautomobilkørsel fra Nr Halne til Nørresundby til Befordring af Personer.

Det fremgaar af Sagen, at der paa en konstituerende Generalforsamling den 28 December 1926 blev dannet en Forening med det ovennævnte Navn, og ifølge de den nævnte Dag vedtagne Love er For-

eningens Formaal at skaffe sine Medlemmer billig Befordring til og fra Aalborg, hvorhos Adgangen til Foreningen staar aaben for enhver Mand eller Kvinde, der har Interesse i at køre den eller de Strækninger, som Foreningen lader befare. Indmeldelse skal ske skriftlig til Bestyrelsen, som forsyner hvert Medlem med et Medlemskort, hvorhos Medlemmerne tillige kan erholde særlige Kort, som gælder for deres Husstand. Medlemmerne betaler et Indskud paa 1 Kr og et aarligt Kontingent paa 2 Kr, hvorhos de hver Gang, de benytter Foreningens Køretøjer, betaler en fast Takst, som er fastsat af Bestyrelsen under Hensyn til Vej-længden. Foreningen har sluttet Kontrakt med Tiltalte Aaen om, at denne med den ham tilhørende Automobil — en Chevrolet Rutebil til 13 Personer — udfører Kørslen for Foreningens Medlemmer. Oprindeligt var det Aftalen, at Aaen skulde udføre to ugentlige Ture fra Nr Halne til Nørresundby, men senere er der sket en Udvidelse af Kørslen, saaledes at der køres hver Søndag, og Tirsdag og Lørdag to Gange om Dagen. Aaen oppebærer for hver Tur 15 Kr, som han modtager af Foreningen. Kørselspengene indkasseres af Aaen, som afleverer dem til Kassereren en Gang om Ugen, og Aaen har Ordre til ikke at medtage andre Passagerer end Foreningens Medlemmer. Ved de af Politiet flere Gange foretagne Undersøgelser har det ikke vist sig, at der er befordret andre end Foreningens Medlemmer med deres faste Husstand.

Det fremgaar endvidere af Sagen, at Tiltalte Worm, som er Formand for Bestyrelsen, en Dag i Februar Maaned iaar efter Paalæg fra Politiet, indfandt sig paa Politikontoret med Foreningens Medlemsfortegnelse, Love og Kontrakt med Chaufføren, og at han, efter at have opholdt sig paa Kontoret i ca 20 Minutter, fik Dokumenterne tilbage, Medlemsprotokollen forsynet med Forevisningspaategning.

De Tiltalte, der har paastaaet sig frifundet, har principalt gjort gældende, at den ommeldte Kørsel er lovlig, og subsidiært henvist til, at de i hvert Fald er i god Tro, idet de har forment, at Politimesteren, saafremt han fandt noget ulovligt ved deres Forening, vilde have nedlagt Forbud mod Kørslen, efter at han havde set Foreningens Papirer.

Færdselslovens § 19 lyder saaledes:

»Rutekørsel med Automobil til Befordring af Personer ad en bestemt Rute og efter forud lagt Køreplan, maa udenfor Købstæderne og Flækkkerne kun finde Sted efter dertil af vedkommende Amtsraad meddelt skriftlig Tilladelse«.

Lov om Omnibus og Fragtmandskørsel med Motor-Køretøjer dens § 1 lyder saaledes:

»Ved Omnibuskørsel forstaas i denne Lov Kørsel med Motorkøretøjer, der er bestemte til mod Vederlag at benyttes eller faktisk benyttes til samtidig Befordring af flere af hinanden uafhængige Personer«, og dens § 2:

»Til Omnibus og Fragtmandskørsel med Motorkøretøj kræves en forud meddelt Tilladelse«.

Det skal nu først bemærkes, at ingen af de Tiltalte har erholdt Tilladelse til at køre Rutebil.

Det skønnes nu ikke rettere, end at saavel de i Færdselsloven som i Loven om Omnibus og Fragtmandskørsel indeholdte Bestemmelser



tager Sigte paa offentlig Kørsel, d v s for alle og enhver, men at det ikke har været Meningen at kræve særlig Tilladelse for det Tilfælde, at to eller flere Personer efter forudgaaet indbyrdes Aftale paa en Gang lod sig befordre med et Motorkøretøj.

Saadan Tilladelse findes efter de i Færdselsloven anvendte Ord, »af hinanden uafhængige Personer«, ej heller at kunne kræves for Befordring af en Forening, hvis Medlemmer i Fællesskab foretager en Udflugt, eller af Medlemmer af en Forening, hvis Bestyrelse har truffet Aftale med en Bilejer om for et fast Vederlag, der erlægges af Foreningen, at stille sin Vogn til Disposition for Foreningens Medlemmer, uanset om Kørslen sker ved en enkelt Lejlighed eller daglig og ad en bestemt Rute.

Endvidere bemærkes, at Lærer Worm faa Uger efter Foreningens Stiftelse paa Politikontoret heri Nørresundby foreviste Foreningens Love, Medlemsfortegnelse og Kontrakten med Chaufføren, og at det ikke af Politiet blev ham tilkendegivet, at Kørslen var ulovlig, og at han og de øvrige Tiltalte derfor har haft Føje til at tro, at Forholdet ikke var ulovligt.

Endelig bemærkes, at § 19 i Lov af 1 Maj 1923 er ophævet ved Lov af 4 Juli d A, og at det Ansvar, som de Tiltalte muligvis kan have paadraget sig efter den førstnævnte Lov, nu ikke findes at kunne paadrage dem Straf.

Som Følge heraf vil der være at tillægge samtlige Tiltalte Frifindelse, idet Sagens Omkostninger paalægges det offentlige.

#### Landsretsdømmens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag den 7 November 1927 af Nørresundby Købstad og Kjær-Hvetbo Herreders Ret afsagte Dom er alene paaanket af det offentlige.

Tiltalte Janus Karl Nielsen Aaen er født den 29 April 1886 og er tidligere anset ved en af Retten for Nørresundby Købstad m v den 9 September 1926 afsagt Dom efter § 19, jfr § 22, i Færdselsloven med en Bøde af 150 Kr til Kjær Herreds Politikasse og ved samme Rets Dom af 7 December s A efter samme Lovbestemmelse med en Bøde af 300 Kr til nævnte Politikasse, hvorhos han ved nærværende Rets Dom af 15 September 1927 for Overtrædelse af Automobillovens § 24, 1 Stk, Politianordning for Jærnbanner under Privatdrift af 17 November 1903 § 2, og § 4 i Færdselsloven efter Automobillovens § 32, Politianordningens § 12 og Færdselslovens § 22 er anset med en Statskassen tilfaldende Bøde af 400 Kr.

Tiltalte Anders Christian Oliver Worm Larsen er født den 26 December 1898, Tiltalte Christian Peter Pedersen er født den 24 Marts 1888, og Tiltalte Just Marius Toft er født den 1 December 1881. Ingen af disse tre Tiltalte ses tidligere at have været tiltalt eller straffet.

For Landsretten er det oplyst, at den paagældende Forening for Tiden har ca 130 Medlemmer, at Medlemskontingentet ved Foreningens Stiftelse blev fastsat til 1 Kr aarlig, at det nu paa en den 18 Januar 1928 afholdt Generalforsamling er nedsat til 25 Øre aarlig for Medlemmer,

der har erlagt Aarskontingent for 1927 og Indskud, medens ny Medlemmer stadig skal betale 1 Kr i Indskud og 1 Kr i Aarskontingent, samt at Foreningens Indtægter i Aaret 1927 har udgjort ca 4100 Kr, hvoraf ca 3900 Kr er Betaling for Kørsel og Resten Medlemskontingent.

Efter alt foreliggende og særlig naar henses til, at Adgangen til at blive Medlem af Foreningen — mod et ringe Medlemskontingent — staar aaben for alle og enhver, der kan antages at have Interesse i Rute (Omnibus) -kørsel paa den paagældende Strækning, at Foreningens Udgifter i det væsentlige dækkes gennem den takstmæssige Betaling for Befordringen, og at den af Foreningen drevne i Dommen nærmere beskrevne Kørsel i det hele er organiseret ganske som sædvanlig Rute (Omnibus) -kørsel, findes Foreningens Kørsel at maatte falde ind under Bestemmelserne i Færdselslovens § 19 og Loven om Omnibus- og Fragtmandskørsel med Motorkøretøjer § 1. Da Foreningen nu ikke har erhvervet den i disse Love foreskrevne Tilladelse, maa de Tiltalte Larsen, Pedersen og Toft, der som Medlemmer af Foreningens Bestyrelse har Ansvaret for Foreningens Virksomhed, være ifaldet Strafansvar efter førstnævnte Lovs § 22 og sidstnævnte Lovs § 8. Derimod findes Tiltalte Aaen ikke at have Ansvaret for den paagældende Kørsel, hvorfor han vil være at frifinde for det offentlige Tiltale.

Den af de tre førstnævnte Tiltalte forskyldte Straf findes passende at kune bestemmes til en Bøde af 20 Kr for hver, hvoraf Halvdelen vil være at tillægge Kjær Herreds Politikasse og Halvdelen Aaby-Birsted Kommunes Kasse.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil de Tiltalte Larsen, Pedersen og Toft have at udrede in solidum, hvorved bemærkes, at der, da de Tiltalte selv har draget Omsorg for deres Forsvar for Landsretten, ikke bliver Spørgsmaal om Tilkendelse af Salær i saa Henseende.

---

T i r s d a g d e n 4 S e p t e m b e r .

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 182/1928 (**Rigsadvokaten mod Phillip Jakowlew Parchutto**) blev Tiltalte for Bedrageri og Vold mod sagesløs Person anset i Medfør af Strfl § 251 og midlertid Strfl 1 April 1911 § 1, II, første Punktum med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder.

---

O n s d a g d e n 5 S e p t e m b e r .

Ved Højesteret Dom i Sag Nr 141/1928 (**Rigsadvokaten mod Niels Frederik Larsen**) blev Tiltalte for Forbrydelse mod Sædeligheden anset dels efter Strfl §§ 161 og 174, dels efter dens § 176, jfr § 161 og tildels § 174 med Forbedringshusarbejde i 5 Aar.

---

Nr 357/1927. Enkefru **Martine Oline Nielsen** (David)

mod

Aktieselskabet **Slangerupbanen** (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved en Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 11 Maj 1927: De Sagsøgte, A/S Slangerupbanen, bør for Tiltale af Sagsøgerinden, Enkefru Martine Oline Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til de Sagsøgte med 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Sagens Oplysninger maa der gaas ud fra, at Sammen-slyngningen af de ikke isolerede Ledningstraade skyldes stærk Storm i Dagene forinden Ulykken.

I Dommen er det rettelig antaget, at Vognmand Nielsen har udvist betydelig Mangel paa Agtpaagivenhed. Banen findes dog at have Medskyld i den skete Ulykke, hvorved bemærkes, at Indretningen af det paagældende Lysanlæg med ikke isolerede Ledninger, der under ugunstige Omstændigheder kunde sammen-slynges, ikke har været forsvarlig, navnlig naar det ikke fra Banens Side til Stadighed var undergivet et mere effektivt Eftersyn end sket.

Herefter findes Banen at burde dømmes til at betale til Appellantinden Halvdelen af det Beløb, hvortil Erstatningen i Anledning af hendes Mands Død maatte blive fastsat i Henhold til Reglerne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil Banen have at betale til Appellantinden med 1000 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Aktieselskabet Slangerupbanen, bør til Appellantinden, Enkefru Martine Oline Nielsen, betale Halvdelen af det Beløb, hvortil Erstatningen i Anledning af hendes Mands Død maatte blive fastsat i Henhold til Reglerne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 og Sagens Omkostninger for begge Retter med 1000 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Lørdag Eftermiddag den 16 Oktober 1926 ved 6-Tiden førte Vognmand Laurids Christian Nielsen den ham tilhørende Automobilomnibus A Nr 16 675, der gik i regelmæssig Rute fart mellem Søborg og Bagsværd, fra Bagsværd ad Gl Mosevej i Retning mod Buddinge. Ved den ubevogtede Overkørsel ved Jærnbaneoverskæringen ved Stengaarden stødte Automobilet sammen med et Tog, som Klokken 5,57 — 5: 2 Minutter efter planmæssig Tid — var afgaaet fra Buddinge Station i Retning mod Bagsværd Station. I Sammenstødsøjeblikket var Klokken ca 6,01. Ved Sammenstødet blev Automobilet ødelagt, tre Passagerer og Billettøren kvæstedes, Føreren, Vognmand Nielsen, mistede Bevidstheden og døde umiddelbart efter at være blevet bragt til Hospitalet.

En i Anledning af Dødsfaldet indledet Politiundersøgelse sluttedes, uden at der foretoges videre.

Det er under Sagen oplyst, at ved den paagældende Overkørsel er Udsigten fra Landevejen, naar man kommer fra Bagsværd, over Banelegemet mod Buddinge Station, der er beliggende 2 km fra Overkørslen, ganske spærret af Bebyggelser og Haver.

Ved Overkørslen er der af Jærnbaneselskabet foruden de sædvanlige Advarselstavler anbragt et automatisk virkende Signalsystem bestaaende af en meget kraftig Sirene og nogle Lyssignaler.

Signalsystemet sættes i Gang mekanisk, naar Toget passerer nogle Skinnekontakter ca 500 Meter fra Overkørslen.

Sirenen er meget stærkt lydende, og Lyssignalet bestaar af fem Lamper, der brænder i Serier, saaledes, at hvis en Lampe brænder over, slukkes alle, og er saaledes anbragt, at tre af Lamperne viser Blinklys mod de paa Landevejen kommende, to mod de kommende Tog.

At Overkørslen sikredes paa den paagældende Maade er sket efter Forlangende af Ministeriet for offentlige Arbejder, og hele Ordningen og Udførelsen har været forelagt Tilsynet med Privatbanerne og er godkendt af dette i 1921 inden Indretningen.

Den Aften, Sammenstødet mellem Automobilet og Toget skete, var imidlertid den ene Lampe, der skulde lyse mod den Side, hvorfra Automobilet kom, i Uorden og lyste ikke, idet de to ikke isolerede Ledningstraade til Lampen var blevet filtret sammen, saaledes at Strømmen gik udenom Lampen, uden at dette indvirkede paa de andre Lamper, og Togpersonalet maatte tro, at hele Lyssignalapparatet var i Orden. Hvad der har bevirket Sammenfiltreringen af Traadene, og hvornaar den er opstaaet, er ikke oplyst, Sirenen derimod virkede efter Bestemmelse, og Toggføreren har yderligere inden Overkørslen givet Signal med Togløjten. Toget kørte med den sædvanlige og tilladte Hastighed af ca 40 Km i Timen, og Toggføreren bremsede paa behørig Maade, saasnart der var Anledning dertil.

I Anledning af det stedfundne Sammenstød, hvorved Vognmand Nielsen omkom paastaar hans Enke, Fru Martine Oline Nielsen, sig kendt berettiget til Erstatning hos A/S Slangerupbanen i Henhold til Bestemmelserne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 om Erstatningsansvar for Skade ved Jærnbanedrift.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de har gjort gældende, at

Skaden er hidført ved Vognmand Niensens egen Uagtsomhed, og at Slangerupbanen heller ingen Medskyld har i Skaden.

Til Begrundelse af sin Paastand anfører Fru Nielsen, at Aarsagen til Ulykken er, at Blinkfyret i den ommeldte Lampe ikke viste sig, og at hendes Mand derfor har været beføjet til at køre frem i Tillid til, at der intet Tog var i Nærheden, og saaledes ikke forsaavidt kan have udvist nogen Uforsigtighed. Føreren i de store Rutevogne han efter hendes Fremstilling paa Grund af Vognenes Larm ikke høre Lydsignalerne, naar Vognenes Vinduer er lukkede, hvilket de var ved den paagældende Lejlighed, og maa derfor sædvanlig stole alene paa Lyssignalet. At Lyssignalet ikke var i Orden maa medføre Ansvar for Banen, idet man ved at benytte isolerede Ledninger eller færre Lamper paa samme Ledning havde kunnet undgaa Uorden. Hun mener derhos, at Banen ikke har overholdt det den ifølge Reglement af 17 November 1903 for uindhegnede Jærnbaner § 8 paahvilende Pligt til daglig Inspektion af Signalsystemet paa behørig Maade. Endvidere gør hun gældende, at det er uforsvarligt, at Toget paa et saa farligt Sted kører med en Fart af 40 Km i Timen, medens Vognmand Nielsen efter hendes Formening ikke har udvist nogen Uforsigtighed ved sin Føring af Vognen.

Slangerupbanen begrunder derimod sin Frifindelsepaastand med, at Vognmand Nielsen har udvist grov Uagtsomhed, dels ved ikke at give Agt paa Lydsignalerne, dels ved at køre saa hurtigt frem, at han ikke kunde standse øjeblikkelig. Banen mener heller ikke at have nogen Medskyld i Ulykken, idet Uheldet med Lyset var hændeligt, da der ved Opsætningen og Indretningen var gaaet frem efter alle hidtil hafte Erfaringer, og det offentlige ogsaa havde godkendt Indretningen. Toget har heller ikke kørt hurtigere end tilladt, og Apparatet prøves i Virkeligheden ved hvert Togs Forbifart. Da Banestrækningen passeres af 18 Tog om Dagen, og Togførerne straks skal indberette alle Uregelmæssigheder, mener Banerne, at det ikke kan bebrejdes dem, at der ikke er foretaget en særlig Funktionsprøve af alle Lamper hver Dag.

Efter samtlige Oplysninger findes Vognmand Nielsen, der var velkendt med de farlige Forhold ved Overkørslen og vidste, at Toget netop paa det paagældende Tidspunkt maatte ventes, at have udvist en betydelig Mangel paa Agtpaagivenhed ved alene paa Grund af Udeblivelsen af Lyssignalet og uden at sikre sig — ved Aabning af Vindue eller paa anden Maade — at den efter det oplyste meget stærkt lydende Sirene eller Fløjtesignalet fra Toget i paakommende Fald vilde blive hørt, at køre frem paa det meget vanskeligt overskuelige Sted uden at have kunnet standse øjeblikkelig. Da der derhos ikke findes at kunne lægges noget Medansvar for Ulykken paa Banen paa Grund af Advarselssystemets Indretning eller Togets Fart over Overkørslen, ligesaalidt som et saadant Ansvar efter de foreliggende Oplysninger om det fra Jærnbanens Side førte Tilsyn med Banestrækningen og Lyssignalerne og efter Beskaffenheden af den ved disse indtrufne Fejl findes særlig at kunne støttes paa, at Fejlen ikke inden Ulykken var bemærket af Banepersonalet, vil de Sagsøgte i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde betale de Sagsøgte med 250 Kr.

---

Fredag den 7 September.

Nr 120/1927. Vaskemester **M Th Cramer** og Hustru Fru **Severine Cramer**, f Hyllested (Bruun efter Ordre)

mod

Vaskeriejer **N M Pultz** (Ingen),

betræffende et af Appellanten fremsat Lønkrav.

Vestre Landsrets Dom af 15 Februar 1927: Sagsøgte, Vaskeriejer **N M Pultz**, bør til Sagsøgerne, Vaskemester **M Th Cramer** og Hustru, Fru **Severine Cramer**, f Hyllested, betale 622 Kr 96 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 23 Juni 1926, indtil Betaling sker. Sagsøgeren **M Th Cramer** bør for Tiltale af Sagsøgte i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte betalt det idømte Beløb, og Appellanten, der modtaget dette under Forbehold af Anke, paastaar herefter for Højesteret Indstævnte dømt til at betale de i Dommen omtalte 1700 Kroner med Renter. Til en af Indstævnte, der udeblev paa den til Domsforhandling bestemte Retsdag, under Sagens Forberedelse for Højesteret nedlagt Paastand kan der ikke tages Hensyn.

Til den i Dommen givne faktiske Fremstilling bemærkes det, at de til Vaskeriets Drift anvendte to Vaskemaskiner var nye, medens Dampkedlen med Rør var ældre.

I Dommen er det af de i saa Henseende anførte Grunde rettelig antaget, at Appellanterne har været ansatte som højere Tjenende i Indstævntes Vaskeri, og at Indstævnte har været uberegtiget til at afskedige dem uden Varsel. Herefter og under Hensyn til Beskaffenheden af Appellanternes Tjensteforhold har de Krav paa Løn for Tiden indtil 1 Oktober 1926.

Efter de for Højesteret foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger kan det ikke antages, at Appellanterne i Tiden efter deres Afskedigelse har indtjent noget Beløb, som Indstævnte kunde kræve fradraget i deres Krav paa ham. Som Følge heraf vil Appellanternes Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for Landsretten findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 200 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret vil Indstævnte have at betale efter Reglerne for beneficerede Sager derunder i Salær for Højesteret til Højesteretsagfører Bruun 250 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Vaskeriejer **N M Pultz**, bør til Appellanterne, Vaskemester **M Th Cramer** og

Hustru Fru Severine Cramer, født Hyllested, betale 1700 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarligt fra den 23 Juni 1926, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for Landsretten med 200 Kroner. Til det offentlige betaler Indstævnte det stemplede Papir, som skulde bruges, og de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Appellanterne ikke havde haft fri Proces for Højesteret. Saa betaler Indstævnte og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Bruun 250 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 15 Februar 1926 tilskrev Sagsøgte, Vaskeriejer N M Pultz i Frederikshavn, Sagsøgeren, Vaskemester M Th Cramer, sammesteds, et saalydende Brev:

»De erindrer mit Navn fra Gl Avlsgaard, og jeg behøver derfor ikke mange Kommentarer for at præsentere mig for Dem.

Jeg har lige været nede og tale med Deres Søn om at bistaa mig med at anvise mig en dygtig Fagmand paa Vaskeriets Omraade.

Han tog ikke i Betænkning at nævne Dem, og det blev jeg glad for, thi — kan vi paa en eller anden Maade finde hinanden i et Samarbejde, skulde det glæde mig.

Compagniskabet i Ordets rigtige Forstand er jeg bange for, det lærer Tiden Erfaring for, — men de samme Resultater kan maaske naas paa anden Maade.

Pladsen er Fr.havn: Der har jeg en umaadelig Bekendtskab, saavel som i Skagen og Sæby. Har det Deres Interesse, vil jeg gerne snart tale med Dem og bese Pladsen . . .«

Efter yderligere Forhandlinger blev der den 1 Marts 1926 mellem Sagsøgte paa den ene Side og Sagsøgerne, fornævnte Cramer og hans Hustru, Fru Severine Cramer, f Hyllested, oprettet en Kontrakt, hvori det hedder:

»1.

Herr og Fru Cramer samt N M Pultz er indgaaet paa at ofre sin fulde Arbejdskraft i ovennævnte Foretagende.

2.

Som Vederlag herfor erholder Herr og Fru Cramer 100 Kr ugentlig, skriver Eet Hundrede Kroner, samme Vederlag er ligeledes beregnet N M Pultz.

3.

Desuden tilfalder der begge Parter Andel i Netto Udbyttet der fremkommer efter, at alle Udgifter saavel vedrørende selve Driften af Forretningen samt selve Driften af Ejendom. Samme Maalestok gør sig

gældende ved Salg af Forretning samt Ejendom, og det bemærkes, at der er opnaaet Enighed om Udbyttets Fordeling paa følgende Maade, nemlig N M Pultz erholder de  $\frac{3}{4}$  Dele og M Th Cramer  $\frac{1}{4}$  Del.

## 4.

Skulde der mod Forventning vise sig Underskud ved Driften af fornævnte vil et saadant Underskud være M Th Cramer aldeles uvedkommende.

## 5.

Aarsregnskabet der opgøres af aut Revisor sker hver 1 Februar. Driftsregnskab og Status bliver lagt til Grund herfor, det er en Selvfølge, at den indskudte Kapital forrentes.

## 6.

Efter ovenstaaende Overenskomst vil det kunde ses, at der tages Sigte paa et godt sundt Samarbejde, men det vilde ogsaa kunde ses, at Herr N M Pultz er Eneindehaver af saavel Ejendom som Virksomhed.

## 7.

I Tilfælde af Salg af Virksomheden eller Ejendom eller hvis Herr Cramer paa anden Maade skulde fratræde indgaar Cramer paa ikke under nogen Form hverken aktiv eller passiv at indtræde eller starte konkurrerende Virksomhed før efter 5 Aars Forløb, skriver Fem Aar, i følgende Byer: Frederikshavn, Sæby, Hjørring, Skagen, men har Herr Cramer Forkøbsret til forannævnte Virksomhed samt Ejendom — — —.

Sagsøgerne begyndte straks efter Kontraktens Oprettelse at arbejde for Sagsøgte med Vaskeriets Indretning, men selve Driften tog først sin Begyndelse den 1 Maj 1926. Det viste sig imidlertid straks, at Vaskeriets Arbejde var mangelfuldt, idet Tøjet ofte blev plettet, og da dette Forhold ikke bedrede sig, afskedigede Sagsøgte Sagsøgerne den 7 Juni 1926 til Fratrædelse med det samme. Sagsøgerne, der straks overtog en med Sagsøgtets Vaskeri konkurrerende Virksomhed i Frederikshavn, har derpaa, idet de har anbragt, at der tilkom dem 3 Maaneders Opsigelsesfrist, under nærværende Sag søgt Sagsøgte og paastaet ham tilpligtet at betale dem:

tilgodehavende Løn for Tiden indtil Fratrædelsesdagen	1400 Kr 00 Øre
med Fradrag af .....	777 — 04 —

for hvilket Beløb de erkender at være fyldestgjorte,	
altsaa .....	622 Kr 96 Øre
samt Løn for Tiden fra Fratrædelsesdagen indtil 1	
Oktober 1926 .....	1700 — 00 —

tilsammen 2322 Kr 96 Øre,

tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 23 Juni 1926, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet mod Betaling af 152 Kr 90 Øre, som han erkender at skyldte Sagsøgerne i Løn for Tiden indtil Fratrædelsesdagen m v, hvorhos Sagsøgte har paastaet Sagsøge-



ren Th Cramer kendt uberettiget til i Tiden indtil den 7 Juni 1931 at drive eller være interesseret — aktivt eller passivt — i nogen med Sagsøgtes Forretning konkurrerende Virksomhed i Frederikshavn, Sæby, Hjørring og Skagen.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Sagsøgernes Ret til Løn for Tiden indtil Fratrædelsesdagen drejer Tvisten mellem Parterne sig herefter om et Beløb af 470 Kr 06 Øre, som Sagsøgerne hævder at have tilgode udover, hvad Sagsøgte erkender at skyldte. Til Støtte for sin Paastand om Frifindelse for at betale dette Beløb har Sagsøgte — som ikke bestrider, at Beløbet tilkommer Sagsøgerne, forsaavidt de maatte være berettigede til allerede fra den 1 Marts 1926 at beregne sig den i Kontrakten fastsatte Løn af 100 Kr ugentlig — gjort gældende, at der ikke kan tilkomme Sagsøgerne fuld Løn fra et tidligere Tidspunkt end den 1 Maj 1926, da Vaskeriet, som nævnt, traadte i Virksomhed, og at Sagsøgerinden først tiltraadte senere end den 1 Marts, saaledes at deres Tilgodehavende ikke kan blive større end af Sagsøgte anerkendt.

Da der imidlertid efter det foreliggende maa gaas ud fra, at saavel Sagsøgeren som Sagsøgerinden har stillet deres Arbejdskraft til Raadighed for Sagsøgte fra den 1 Marts 1926, kan der efter Kontraktens Indhold intet Hensyn tages til denne Indsigelse, og Sagsøgerne har saaledes Krav paa 470 Kr 06 Øre udover de ovenanførte 152 Kr 90 Øre, altsaa ialt paa 622 Kr 96 Øre.

Angaaende de indsogte 1700 Kr har Sagsøgte i første Række gjort gældende, at Sagsøgerne ikke ved Kontrakten er traadt i Tjenesteforhold til ham, men at der mellem Sagens Parter er stiftet et Interessentskabsforhold, som til enhver Tid har kunnet ophæves. Kontraktens Bestemmelser findes nu vel paa dette Punkt at lide af en betydelig Uklarhed, men naar henses til, at Sagsøgte i det foranførte Brev udtrykkelig udtaler: »Kompagniskab i Ordets rigtige Forstand er jeg bange for«, saavel som til, at det i Kontraktens Post 6 hedder, at Sagsøgte: »er Eneindehaver af saavel Ejendom som Virksomhed«, maa Forholdet dog naturligst forstaas saaledes, at Sagsøgerne er antaget som højere tjene-  
 nende i Sagsøgtes Virksomhed, og der maa da tilkomme dem en Opsigelsesfrist af 3 Maaneder. Sagsøgte har imidlertid videre anført, at han selv under denne Forudsætning har været berettiget til at afskedige Sagsøgerne som sket, fordi de ikke har været deres Plads voksen, hvilket viste sig ved, at Resultaterne af Vaskearbejdet, som ovenfor nævnt, saalænge Sagsøgerne virkede, var utilfredsstillende, uden at de var i Stand til at raade Bod herpaa, medens Arbejdet til Stadighed er blevet upaaklageligt udført, siden en ny Vaskemester ved deres Afgang traadte til. Mod Sagsøgernes Benægtelse kan det nu ikke anses godtgjort af Sagsøgte, at Sagsøgerne bærer Ansvar for de omhandlede Mangler, der efter det foreliggende maa antages i al Fald i nogen Grad at skyldes den Omstændighed, at de til Vaskeriets Drift benyttede Maskiner var ældre og havde henstaaet ubenyttet i længere Tid, inden de toges i Brug i Vaskeriet. Herefter findes Sagsøgerne at være uberettiget afskedigede, og der bliver saaledes efter Aftalelovens § 38, 2 ikke Spørgsmaal om, at Sagsøgeren Cramer i Overensstemmelse med Kontraktens Post 7 kan kendes uberettiget til at drive konkurrerende Virksomhed. Da

Sagsøgerne, som ovenfor nævnt, straks ved Afskedigelsen har overtaget en Vaskeriforretning i Frederikshavn, og de overfor Sagsøgtes Anbringende, at de herved har indtjent mindst lige saa meget, som de skulde have oppebaaret i Løn hos ham, ingen Oplysning har tilvejebragt om deres Udbytte af Forretningen, findes Sagsøgte ikke at kunne have Pligt til at tilsvare dem den indsogte Løn for Tiden efter Fra-trædelsen.

I Henhold til det anførte vil Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgerne 622 Kr 96 Øre tilligemed Renter heraf som paastaaet, hvorhos Sagsøgeren vil være at frifinde for Sagsøgtes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-hæves.

---

Nr 212/1927. Aktieselskabet **Sønderborg Valsemølle** (I Kondrup)  
m o d  
**Sønderborg Købstads Kommune** (Liebe),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Skade tilføjet Appellanten ved nogle Havnearbejder.

Søndre Landsrets Dom af 30 April 1927: De Indstævnte, Sønderborg Købstads Kommune, bør for Tiltale af Sagsøgerne A/S Sønderborg Valsemølle, i nærværende Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

For Højesteret har Appellanten principalt nedlagt samme Paastand som for Landsretten. Subsidiært paastaar Appellanten Indstævnte dømt til at betale en af Retten fastsat Erstatning. Indstævnte paastaar sig frifundet.

I Dommen er det i Henhold til de i saa Henseende anførte Grunde retteligt antaget, at Indstævnte ikke har paadraget sig noget Erstatningsansvar overfor Appellanten, og Dommen vil herefter kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 2000 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Sønderborg Valsemølle, til Indstævnte, Sønderborg Købstads Kommune, med 2000 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1908 opførtes den Sagsøgerne, A/S Sønderborg Valsemølle, tilhørende Bygning, kaldet Valsemøllen. Bygningen er en stor, fler-Etages omtrentlig rektangulær Bygning og er beliggende i Nærheden af Sønderborg Havn; Gavlene vender mod Nord og Syd, og den vestlige Facademur laa ved Opførelsen umiddelbart ved Allsund uden nogen egenlig Kajmur. I de første Aar efter Opførelsen anvendtes Bygningen som Pakhus; omkring Aar 1915 indrettedes den til Mølleri, i hvilken Anledning der indbyggedes en Motor, der atter senere fjernedes og erstattedes med de nu installerede Maskiner.

I Aaret 1923 lod Sønderborg Kommune foretage forskellige Arbejder til Udvidelse af Havnen, derunder bl a Anlæg ad en forbi Valsemøllen førende Kajmur. Om Havnearbejdet ud for Valsemøllen er det oplyst, at der ved en foretaget Undersøgelse af Havbunden viste sig at ligge et dybt Lag Mudder, hvor den nye Kaj skulde staa, og da man frygtede, at dette Mudderlag skulde vanskeliggøre Konsolideringen af Kajen, besluttede man at fjerne dette i en Rende paa tre Meters Bredde. Kajmurens yderste Kant skulde staa i en Afstand fra Valsemøllens vestlige Facademur af 18 Meter, saaledes at der altsaa var en Afstand af 15 Meter fra den opmudrede Rendes inderste Rand og til den nævnte Mur. I Stedet for det fjærnedede Mudder blev der paafyldt et Sandlag af lignende Tykkelse, og de hermed forbundne Arbejder var tilendebragt den 20 Juli 1923. Med Hensyn til det derpaa følgende Arbejde bemærkes, at Kajmuren bestod af en tæt sammenhængende Række af nedrammede Pæle, og at der indenfor denne i en Bredde af 9 Meter blev nedrammet et Bælte af spredte Støttepæle, saaledes at ingen Pæl er nærmere Møllen end 9 Meter. Grunden mellem Kajmuren og Møllen er endelig opfyldt og anlagt som Gade (Kajgaden).

Om Tidspunkterne for Arbejderne bemærkes, at Ramning af Stil-ladspæle ud for Valsemøllen er sket i Tiden fra 27 Oktober—1 December 1923, og at Ramning af Spunspæle ud for Valsemøllen er sket i Tiden fra 28 April 1924—10 Maj 1924, Ramning af Skraapæle samme-steds i Tiden fra 17 Juni 1924—26 s M, 1 August 1924—14 s M og 18 August 1924—29 s M, da Ramningen af alle Pælerækker foran Valsemøllen var færdig.

Den 10 og 11 September 1924 (om Interessen ved dette Tidspunkt jfr nedenfor) nedrammedes Træpæle 40 a 50 Meter Nord for Valsemøllen, dog at det er muligt, at der omkring disse Dage er blevet nedrammet to Stk Kilepæle i Spunsvæggen foran Valsemøllen.

I Løbet af Sommeren 1924 slog Valsemøllens Murværk nogle Revner, af hvilke en Del fik en særlig Udvidelse den 11 September under det da indtraadte særlige Lavvande i Allsund, og Sagsøgeren, der satte den skete Beskadigelse i Forbindelse med Havnearbejderne, begærede derefter Syns- og Skønsmænd udmeldt til at bedømme Skadens Aarsag og Omfang. Om dette sidste Punkt hedder det i den derefter den 22 September 1924 af Skønsmændene, Ingeniørerne Brøckner Larsen og Bran-nov, København, foretagne Forretning bl a: »Søndre Gavl har en Del Revner i Murværket alle beliggende omkring Murbuerne. Af disse Revner er en Del nærmest Hjørnet ved Vandet gamle Revner, der har

aabnet og udvidet sig i Sommerens Løb, medens en Del og navnlig Revnerne længst fra Vandet er ny fremkomne Revner. I Nordre Gavl findes en stor Revne fra Tagskæget ud mod Vandet og ned mod Gavlens Midte. Revnen har eksisteret som en fin Revne, saa længe kan huskes, men har i Sommerens Løb og navnlig den 11 ds forlænget sig omtrent til sin dobbelte Længde og udvidet sig til ca 15 mm og ca 10 mm i Gavlens Tværrøtning. De successivt opstaaede Revner fik en ekstraordinær Udvidelse den 11 ds. Vestfacaden har ingen Revner, hvorimod vi paa 2det Loft har observeret en Bevægelse af Muren udefter paa ca 3 mm. — — — Efter det oplyste maa vi formode, at alle de gamle Revner er opstaaede umiddelbart efter Bygningens Fuldendelse og Belastning og hidrørende fra en mindre Sætning og Forskydning af Pæle i den meget uensartede Byggegrund. — — —

Efter Skønsforretningens Indhold ansaa Sagsøgerne en Forankring af de Bjælkelag, der ikke var forsynede med Murankre, for aldeles paakrævet, og da Sønderborg Byraad paa Forespørgsel erklærede Sagen som sig uvedkommende, lod Sagsøgerne Arbejde udføre, hvilket medførte en Udgift af ialt 1593 Kr 31 Øre.

Den 24 April 1925 afholdtes nyt Syn og Skøn over Valsemøllen, hvis Tilstand efter Sagsøgernes Mening havde forværret sig, og i den af Syns- og Skønsmændene, der var de samme som ved den første Forretning, afgivne Erklæring hedder det bl a: »Omskønt vi formener, at Ændringerne i al Almindelighed ikke er særlig store, fremgaar det dog af disse i Forbindelse med adskillige nye Revnedannelser i Gavlene samt af en Del Spor til Revnedannelser i Facaden ud mod Vandet, at Bygningens Tilstand er af en saadan Karakter, at den bør holdes under nøje regelmæssig teknisk Observation.« Da Erklæringen derhos indeholdt en Bemærkning om, at Bevægelserne af den vestlige Del af nordre Gavl mulig kunde medføre Fare for Omgivelserne, underrettede Sagsøgerne under 27 April s A Bygningskommissionen og Politimesteren om de foretagne Syn og Skøn, hvorefter sidstnævnte under 15 Maj s A meddelte, at der snarest burde foretages en Reparation af Murbuen over Indkørselsporten i søndre Gavl. Denne Reparation har Sagsøgerne derefter ladet udføre med en Bekostning af ialt 325 Kr 49 Øre, ligesom de anmodede Arkitekt Bøtke af Sønderborg om at føre regelmæssig Tilsyn med Bygningen. I December 1926 foranledigede Fabriksinspektoratet Mølleriet standset i Bygningen, og Virksomheden har siden været indstillet.

Under Henviisning til, at den Beskadigelse, som Møllebygningen har lidt, skyldes de foretagne Havnearbejder, og at Sønderborg Købstads Kommune, der har iværksat Arbejderne, maa være ansvarlig for den skete Skade, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaat Kommunen dømt til Betaling af de to ovenfor nævnte Omkostningsbeløb, 1593 Kr 31 Øre og 325 Kr 49 Øre, ialt 1918 Kr 80 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 15 Oktober 1925, indtil Betaling sker. Da det fulde Omfang af den Værdiforringelse, som Bygningen har lidt, efter Sagsøgernes Anbringende først vil kunne konstateres, saasnart Jordlagene og dermed Bygværket er faldet endelig til Ro, og da det endnu ikke har været muligt med nogenlunde Sikker-

hed at fastslaa Skadens Størrelse, har Sagsøgerne yderligere paastaet Kommunen kendt pligtig at erstatte dem alle som Følge af de foretagne Havnearbejder paaførte Tab, derunder ogsaa Driftstab m v.

De Indstævnte, Sønderborg Kommune, procederer til Frifindelse under Henviisning til at de ikke har gjort sig skyldig i noget Forhold, der kan forpligte til Erstatning.

Kommunen har i saa Henseende nærmere anbragt, at samtlige udførte Arbejder ikke ligger udenfor en almindelig, forsvarlig Udnyttelse af Havnearealet, og at Sagsøgerne derfor ved Bygningens Opførelse og Anvendelse har burdet regne med, at saadanne Arbejder i Tidens Løb kunde komme til Udførelse, medens omvendt intet har kunnet berettigede dem til at forudsætte det modsatte. Hvis Bygningen derfor i sin Tid er blevet opført eller anlagt saa lidet solidt, at Bygningens Stabilitet har kunnet lade sig paavirke ved Udførelsen af de nu udførte Arbejder, maa Sagsøgerne selv bære det dermed forbundne Tab. Kommunen bestrider imidlertid overhovedet, at Havnearbejderne har været medvirkende til den skete Skade. Denne paastaas nemlig at have sin Aarsag alene i Bygningens mangelfulde Fundamentering i Vestfacaden, — hvor Fundamentpælene ikke naar ned til eller i hvert Fald ikke tilstrækkeligt ned i den faste Grund — i Forbindelse med en kort efter Bygningens Opførelse sket Svækkelse af denne ved Overbelastning af Etageadskillelserne. Allerede i 1908 sank Bygningen og slog Revner, og Murværket har siden stadig forskudt sig, hvortil ogsaa har bidraget dels Bygningens Omdannelse til Mølleri og den dermed følgende stadige Rystelse fra Maskinerne og dels Indrettelsen af en Silo i det nordvestlige Hjørne gennem alle Etager, hvorved Forbindelsen mellem alle Murene fjernedes. Borttagelsen af Mudder i 1923, hvorefter der paafyldtes Sandlag af lignende Tykkelse, og Pæleramningen i 1924, hvis Rystelser er svagere end de ved Maskinerne og forbikørende Lastautomobiler forarsagede Rystelser, har derfor ingen Andel haft i de skete Forskydninger, ligesom der ikke heller er opstaaet Revner i Tiden efter disse Arbejders Paabegyndelse indtil 10—11 September 1924, og det da indtraadte usædvanlige Lavvande vilde have været uden Betydning, hvis Fundamenteringen havde været tilstrækkelig solid.

Under Processens Gang har der været foretaget Syn og Skøn af Professor ved den polytekniske Læreanstalt E Suenson og Ingeniør Chr B Petersen af København. I den af Syns- og Skønsmændene, der er udmeldt efter Forslag af Ingeniørforeningen, den 29 Oktober 1926 afgivne Erklæring, som Retten mener i det hele at kunne følge, hedder det bl a:

»Kort sammenfattet er vor Opfattelse af Aarsagerne til Begivenhederne denne: Bygningens Kajfacade har været svagt funderet, og senere er Bygningen blevet svækket ved en Overbelastning af Etageadskillelserne. Facademuren er derfor sunket, og denne Synkning er blevet større som Følge af de med Pæleramningerne i Havnen forbundne Rystelser og som Følge af den skiftende Vandstand i Allsund.

I Henhold til den Opfattelse vi saaledes har dannet os, maa vi besvare de stillede Spørgsmaal paa følgende Maade:

De Syns- og Skønsmændene stillede Spørgsmaal og disses Besvarelse er følgende:

1. Maa det antages, at Bygningsdelene ud mod Vandet har været i stadig Bevægelse lige siden Opførelsen og i hele Tidsrummet før Havnearbejderne begyndtes i 1923?

Svar. Der er utvivlsomt foregaaet Bevægelser i den nævnte Periode, omend maaske ikke til Stadighed.

2. Kan det antages, at den i 1923 foretagne Opmudring i Havnen, hvorved der blev fjernet Mudder og paaført Sand i Havnen, kan have haft nogen svækkende Indflydelse paa Bygningens Underlag?

Svar. Det kan ikke benægtes, at de nævnte Arbejder kan have medført Bevægelser i Grunden under Bygningen, og at disse Bevægelser kan have fremmet Synkning af Bygningen.

3. Har, i bekræftende Fald, denne Indflydelse været af større eller mindre Betydning?

Svar. Vi skønner, at denne Indflydelse har været af mindre Betydning end de senere udførte Pæleramninger.

4. Kan det antages, at den i 1923—1924 foretagne Ramning af Pæle til Kajmur og senere Opfyldninger af Grunden fra Møllen og ud til Kajmuren kan have nogen svækkende Indflydelse paa Bygningens Underlag?

Svar. Ja!

5. Har, i bekræftende Fald, denne Indflydelse været af større eller mindre Betydning?

Svar. Det maa antages, at Pæleramningen har haft større Indflydelse end de senere foretagne Opfyldninger.

6. Kan det antages, at Opførelsen af Kajmuren og Opfyldningen af Grunden fra Møllen og ud til denne betydeligt har konsolideret Bygningen for Fremtiden, saa Bygningen nu kan forventes i højere Grad end, hvis disse Arbejder ikke var udført, at befinde sig i Ro i Fremtiden?

Svar. Kajmuren bidrager betydeligt til at hindre Bevægelser i Grunden under Valsemøllen, og ogsaa Fylden vil i nogen Grad hindre Bevægelser, naar først den er kommet i Ro. Men disse Nyanlæg har muliggjort Færdsel med tunge Vogne langs Bygningens Kajfacade, hvorved denne udsættes for Rystelser, som den ikke tidligere har været udsat for. Spørgsmaalet maa derfor besvares benægtende.

7. Maa det antages, at det betydelige Lavvande, som medførte Revnedannelsen i Bygningen omkring 10 September 1924, vilde have bevirket disse Revner alligevel, selv om Opmudringen i Havnen og Pæleramningen ikke havde været foretaget?

Svar. Da der efter Bygningens Opførelse har været paa det nærmeste ligesaa stærke og langvarige Lavvande som omkring 10 September 1924 uden at disse vides at have beskadiget Bygningen i tilnærmelsesvis samme Grad, er der ingen Grund til at antage, at Lavvandet omkring 10 September uden andre medvirkende Aarsager vilde have haft en væsentlig større Virkning end lignende tidligere Lavvande.

8. Maa det efter de foretagne Undersøgelser, og hvad der ved Vidneførsel er oplyst om Revnedannelserne og Sprængningerne i Bygningen, antages, at en solidere Fundamentering med længere og flere Pæle sikkert vilde kunne have forhindret Revnedannelserne og Sprængningerne, uanset Havnearbejderne og Kajbygningen?

Svar. Den Revnedannelse, der skyldes Facademurens Synkning

vilde utvivlsomt være om ikke undgaaet, saa dog formindsket, saafremt Funderingen havde været solidere. Den Del af Bygningens Revner, der skyldes Tagets Sidedryk, vilde utvivlsomt være fremkommet, selvom Funderingen havde været bedre, men ogsaa disse Revner vilde sandsynligvis have holdt sig indenfor snævrere Grænser, hvis Funderingen havde været solidere.

9. Burde saadan solidere Fundamentering have været forudsat ved Bygningens Opførelse som nødvendig, især af Hensyn til at Havnen da gik helt ind til Bygningens Vestside?

Svar. Bygherren har ikke været forpligtet til at forudse og tage Hensyn til Opførelsen af en Kajmur udfør Huset, men kun til at fundere dette paa en til de daværende Forhold svarende, solid Maade. Af et solidt Fundament kræves, at Pælene staar fast, og den Omstændighed, at Huset ved Opførelsen laa umiddelbart ved Allsund, hvis Vandstand undertiden er meget skiftende, forstærker yderligere dette Krav. Hvorvidt en Pæl staar fast eller ikke, bedømmer man ud fra dens Synkning under Ramslagene, men der foreligger ingen Optegnelser desangaaende, og vi savner derfor et sikkert Grundlag for Bedømmelsen af, om Ramningen er foretaget samvittighedsfuldt. Pælens Antal og Tværmaal er forsvarligt valgt, men vor Boringer har vist, at en Del af Pælene under Vestfacaden ikke eller kun i ringe Grad er nede i fast Bund — saafremt Pælelængden kun er 5—6 Meter — og paa Grundlag af det foreliggende maa vi derfor udtale, at Funderingen ikke har den Soliditet, der sædvanligvis kræves.

10. Maa der i saa Henseende til Fundamenteringen stilles større Fordringer til Soliditeten, naar Bygningen skal bruges til Mølleribrug med den store Motor, som indbyggedes omkring 1915, og med de nuværende Maskiner, eller naar den kun bruges til Pakhus?

Svar. De nuværende Maskiner skønnes ikke at paavirke Bygningen værre end Pakhuslast. Den omkring Aar 1915 indbyggede Motor er atter fjernet, og vi kan ikke udtale os om dens Virkninger.

11. Maa Fundamenteringen anses for uforsvarlig svag baade til Pakhusbrug og Mølleribrug?

Svar. Hvis Pælelængden kun er 5—6 Meter, mener vi ikke, at Fundamentet har den Soliditet, der sædvanligvis kræves, hverken til Pakhusbrug eller Mølleribrug.

Saafremt Skønsmændene maatte tillægge de omhandlede Arbejder i Havnen Indflydelse paa Revnedannelsen og Sprængningerne i Bygningen og tillige tilskrive den for svage Fundamentering disse, spørges:

12. Skønner De, at den sidstnævnte af disse Aarsager er af saadan principiel Betydning i Forhold til førstnævnte, at de indtrufne Revnedannelser og Sprængninger i Bygningen maa siges at skyldes uforsvarlig Fundamentering, og at Revnedannelserne og Sprængningerne ikke vilde have vist sig efter og under Opmudringen, Pæleramningen og Kajbygningen, hvis Fundamenteringen havde været forsvarlig?

Svar. Det svage Fundament er utvivlsomt Skyld i, at Beskadigelserne er blevet saa store, men selvom Fundamentet havde været væsentlig stærkere, tør vi ikke paastaa, at Huset vilde have taalt Rystelserne fra Pæleramningerne for Kajmuren uden at lide nogensomhelst Skade.

a) Saafremt Bygningen fra sin Opførelse indtil Opmudringen fandt Sted ingen Skade har lidt udover Revnedannelse ved den første Sænkning som Følge af Belastningen efter Opførelsen, maa den da foretagne Fundering siges at have været tilstrækkelig for sit Formaal indtil dette Tidspunkt?

Svar. Ja, saafremt Revnedannelsen kun har været ubetydelig.

b) Er det forsvarligt, naar et Bygværk som omhandlede ligger paa en Skrænt umiddelbart til Vandet, da at foretage Udgravning i samme i den Nærhed, som sket er, uden at foretage Undersøgelser af Jordbundsforholdene og om fornødent sikre samme?

Svar. Det vilde efter vort Skøn have været rigtigst om Jordbundsforholdene og Husets Fundering var blevet undersøgt forud for Havnearbejdernes Paabegyndelse, og at Parterne derefter havde truffet Aftale om eventuelle nødvendige Sikringsforanstaltninger.

c) Er Jordlagene i en Skraaning, hvori der udgraves, og hvori der findes vandførende Lag, særlig udsat for Skred, naar Ramning til store Dybder sker i den Nærhed, som her har fundet Sted, og er denne Fare forøget ved den forudgaaende Udgravning?

Svar. Ja, men egentlige større Skred er næppe sket.

d) Er der Sandsynlighed for at eventuelle vandførende Lag i omhandlede Skraaning kan være kommet i særlig Bevægelse ved omhandlede Udgravning med paafølgende Rystelser ved den foretagne Pæleramning?

Svar. Saadanne Bevægelser kan godt forekomme, men vi mener ikke, at de har spillet nogen væsentlig Rolle i det foreliggende Tilfælde. Derimod har Rystelserne formindsket Friktionen mellem Jorden og Pælene og derved forringet disses Bæreevne.

e) Kan den ved Udgravning og paafølgende Ramning eventuelt foraarsagede Bevægelse i de bløde Jordlag paavirke en Pælefundering til Knækning af Pæle, der i og for sig under rolige Forhold vilde være i Stand til at bære den lodrette Belastning?

Svar. Ja, men noget saadant er ikke sket i det foreliggende Tilfælde.

Der maa gives Kommunen Medhold i, at de foretagne Arbejder kun er Udtryk for en almindelig og sædvanlig Udnyttelse af Havnearealet, ligesom ikke heller de udførte Arbejder efter deres Art og Udførelsesmaade gaar udover, hvad Sagsøgerne efter Ejendommens Beliggenhed umiddelbart ved Havnen og Allsund maatte være fattet paa. Det maa dernæst vel antages, at Pælenedramningen har været en medvirkende Aarsag til den foreliggende Skades Indtræden. Men det maa paa den anden Side ogsaa antages, at en samtidig medvirkende væsentlig Aarsag har været det Forhold, at Bygningen allerede før Arbejdernes Udførelse har haft en ringere og under det sædvanlige liggende Stabilitet, idet Bygningen var svækket ved Overbelastning og var for svagt funderet. Disse sidste særlige Forhold og den af disse flydende Skade, der muligvis er blevet forøget ved det ekstraordinære, omkring den 11 September 1924, indtraadte Lavvande, maa være Kommunen uvedkommende, ligesom det maatte have paahvilet Sagsøgerne, — der var nærmest til at vide Besked med Bygningens Tilstand, og som i betimelig



Tid forud var bekendt med det forestaaende Arbejde, — selv at træffe de Foranstaltninger, som paa Grund af Bygningens ringere Modstandsevne ansaas nødvendige til dens Betryggelse. Herefter, og da det efter Indholdet af Syns- og Skønsmændenes Erklæring ikke med Sikkerhed tør antages, at Bygningen ogsaa vilde have taget Skade, hvis de ommeldte Svagheder ikke havde været tilstede, samt da der saaledes ikke skønnes at foreligge det fornødne sikre Grundlag til at paalægge Kommunen et Erstatningsansvar af saa betydelig Rækkevidde, som der her er Spørgsmaal om, vil Kommunen i det hele være at frifinde. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Nr 185/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Søren Sørensen (Bache),**

der tiltales for forsættlig Brandstiftelse.

Østre Landsrets Dom af 16 Juli 1928: Tiltalte, Søren Sørensen, bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangkost i 120 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Steinthal, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Søren Sørensen til Højesteretssagfører Bache 80 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 9 Afdeling, tiltales Søren Sørensen til at lide Straf for forsættlig Brandstiftelse paa Hytte eller Skur efter Straffelovens § 282, I ved Natten mellem den 30 April og 1 Maj 1928 for at besvige Brandforsikringen at have stukket Ild paa det af ham i Fællesskab med Edvard Marinus Hansen ejede og beboede Træskur, Hammelstrupvej Nr 5.

Tiltalte er født den 24 Januar 1883, og foruden en Gang som Soldat straffet ved Silkeborg Købstads Rets Dom af 18 Juli 1912 i Medfør af Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 betingelsesvis med Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte i Forening med Arbejdsmand Edvard Marinus Hansen paa en lejet Grund ved Hammelstrupvej havde opført det paagældende Skur af gamle Fordkasser, som Tiltalte ejede; Hansen har anslaaet Udgifterne til Skurets Opførelse til ca 400 Kr; det var brandforsikret for 2000 Kr; han mente, at det vilde faa den Værdi, naar det blev færdigt.

Den 1 Maj 1928 ca Kl 5 om Morgenen opstod der Ild i Skuret, der fuldstændig nedbrændte; Politiet forefandt baade Hansen og Tiltalte, og da Hansen sigtede Tiltalte for at have sat Ild paa Skuret, blev Tiltalte sat under Anholdelse, og da han gjorde Indtryk af at være paa- virket af Spiritus, blev han for Retsmedicinsk Institut underkastet Spiritusundersøgelse af Dr Fog. Om Undersøgelsen, der fandt Sted Kl 7,10 har Dr Fog samme Dag afgivet en Erklæring, hvis Konklusion er saalydende: »Han gør paa Tidspunktet for Undersøgelsen Indtryk af at være let paavirket af Spiritus. Han synes ikke at gøre Forsøg paa at simulere en højere Grad af Spirituspaavirkning end svarende til de virkelige Forhold.

Hans Udseende vidner om kronisk Alkoholisme«.

Tiltalte har tilstaaet, at han har paasat Branden; han var beruset og handlede efter en pludselig Indskydelse; han anslaar Huests Værdi til 600 Kr, og om Grunden til, at det blev brandforsikret for 2000 Kr angiver han, at det var paa Opfordring af Assuranceagenten.

Dagen før Branden drak Tiltalte stærkt; sammen med Arbejdsmand Carl Rasmussen drak han indtil Kl 5 a 6, 16 a 20 Bajere; om Aftenen gik Tiltalte hen til en Nabo, Bladforhandler Frederiksen, hvor han spiste til Aften og drak Snaps og Øl; derfra gik Tiltalte til en anden Nabo, fornævnte Carl Rasmussen, hvor Drikkeriet fortsattes. Under dette forlod han af og til Huset og under en af disse Udflugter gik han hen til sit eget Hus, stablede noget Papir sammen inde i Huset ved den ene Gavl og stak Ild paa det; derefter gik han tilbage til Rasmussen. De forskellige Deltagere i Drikkeriet har forklaret, at Tiltalte var meget fuld og helt »tosset«, hvilket han bliver, naar han faar Brændevin.

Kort efter Branden fandtes en Del Tiltalte tilhørende Tøj og et Uhr paa Pladsen, ca 60 m bag ved Huset; Tiltalte vil ikke bestride, at han selv har bragt sit Tøj derhen, men han vil ikke kunne erindre noget, derom.

Tiltalte har været underkastet mental Observation af Fængselslægen, der i en Erklæring af 22 Maj 1928 har udtalt: »Søren Sørensen . . . . . har under Opholdet herinde ikke frembrudt Tegn paa chr Alkoholisme eller paa i den nærmeste foregaaende Tid at have drukket overmaade meget. Der har ikke været nogen begyndende Delirium, ingen Uro eller Søvnløshed, ingen Mavetilfælde, eller Kramper, og der er kun ubetydelig Tremor af Fingrene. Han kan kun betegnes som kronisk alkoholisk i meget let Grad. Han vil ikke tidligere have fejlet noget og mener ogsaa nu at være rask.

Der har ikke været noget paafaldende ved Optræden eller Tale herinde. Der er ikke Tegn paa organiske Nervesygdomme, Sindssygdomme eller Epilepsi. Den paagældende Dag synes han at have haft en middelstærk Rus, der er slet ikke Tegn paa nogen patologisk Rus.

Det, han har foretaget under Rusen, hører ind under de impulsive Handlinger, som saa mange berusede foretager, naar Hæmningerne er faldet bort, Handlinger som de ikke vilde foretage i ædru Tilstand, men hvorom dog Tanken næppe er ny.

Yderligere Observation er efter mit Skøn næppe nødvendigt.

Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 282 I med en Straf, der passende vil kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

---

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 129/1928 (**Rigsadvokaten mod Hans Kristian Tomsen**) blev Tiltalte for Bedrageri anset i Medfør af Strfl § 251, jfr midlertidig Strfl § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Nr 197/1928.

Rigsadvokaten  
m o d

**Oskar Knudsen og Carl Julius Jensen (V Kondrup),**

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 98 og 101, førstnævnte tillige for Overtrædelse af Straffelovens § 251.

Østre Landsrets Dom af 6 August 1928: De Tiltalte Oskar Knudsen og Carl Julius Jensen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, Knudsen i 4 og Jensen i 2 Maaneder og in solidum betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Vibe-Hastrup, 50 Kr. Endvidere udreder Knudsen i Erstatning til Holtug Kommune 60 Kr og til Hellested Kommune 60 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges for Tiltalte Knudsen til 6 Maaneder og for Tiltalte Jensen til 3 Maaneder.

---

Færdig fra Trykkeriet den 3 Oktober 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokollsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 18.

---

---

Fredag den 7 September.

## Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes, for Oskar Knudsen til 6 Maaneder og for Carl Julius Jensen til 3 Maaneder. I Salær for Højesteret betaler de Tiltalte, een for begge og begge for een, til Højesteretssagfører V Kondrup 60 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Storehedinge Købstad m v, tiltales Oskar Knudsen og Carl Julius Jensen til Straf:

### A.

Begge de Tiltalte efter Straffelovens §§ 98 og 101 for den 4 Maj 1928 paa offentlig Vej ved Holtug Kirke med Vold og Trudsel om Vold samt med Skældsord og anden fornærmelig Tiltale at have overfaldet Sogneraadformand Christen Hansen Christensen af Holtug i Anledning af hans nævnte Bestilling.

### B.

Knudsen desuden efter Straffelovens § 251 for Bedrageri ved under urigtige Foregivender, i bedragerisk Hensigt at have skaffet sig nedennævnte Beløb udbetalt som »Fattighjælp«:

den 24 April 1928: af Sogneraadformand i Holtug paa Holtug Kommunes Vegne 60 Kr;

den 14 Juni 1928: af Sogneraadformanden i Hellested paa Hellested Kommunes Vegne 60 Kr.

Tiltalte Knudsen er født den 28 August 1890 og ikke tidligere straffet.

Tiltalte Jensen er født den 12 Juni 1887 og har tre Gange vedtaget Bøder for Overtrædelse af Jagtloven.

ad A) Sogneraadformand Christen Hansen Christensen har som Vidne forklaret, at han den 4 Maj passerede forbi begge de Tiltalte, der laa i en Vejgrøft tæt ved Holtug Kirke. Da han var kommet lidt forbi,

kaldte Knudsen paa ham, men Vidnet vedblev at gaa; Knudsen satte sig da paa sin Cykle og kørte efter ham. Da han havde naaet ham, satte han Cyklen fra sig og tog fat i Jakkekraven paa Vidnet, udtalte sin Misfornøjelse over ikke at have faaet Del i Arbejdet med Regulering af et Vandløb i Holtug og kom med forskellige haanlige Udtalelser mod ham. Knudsen kaldte nu paa Sigtede Jensen, der lidt efter kom kørende paa Cykle hen til Vidnet. Saavidt Vidnet husker, sagde Knudsen til Jensen, at det ikke var rigtigt, at Vidnet havde nægtet ham Arbejde. Jensen tog nu fat i Vidnets Jakke, idet han sagde noget lignende som: »Du kan vist slaa et Kraftspring«. Jensen holdt sin Haand truende op imod Vidnet og kom med forskellige Udtalelser, navnlig bebrejdede han Vidnet, at han ikke havde faaet Arbejde. Der gik omtrent 1½ Time, inden Sogneraadsformanden kunde komme fra de Tiltalte; hans Jakke blev revet itu, men han ved ikke, hvem af de Tiltalte, der har gjort dette.

Tjenestekarl Niels Jørgen Christensen har forklaret overensstemmende med Sogneraadsformanden; han hørte Knudsen kalde Sogneraadsformanden for »Lort«, »Flab« og »den dummeste Mand i Holtug«. Han saa Jensen tage fat i Sogneraadsformandens Krave og ruske ham, idet han holdt sin knyttede Haand op for Ansigtet af ham.

Værkfører Hans Larsen har forklaret, at de Tiltalte havde fat i Sogneraadsformandens Frakkekrave.

De Tiltalte har ikke villet benægte Rigtigheden af den af Sogneraadsformanden afgivne Forklaring; de var saa paavirkede af Spiritus, at de ikke nærmere kan erindre, hvad der passerede; dog har de benægtet, at Oprinet varede 1½ Time; de mener kun at have holdt Sogneraadsformanden tilbage en halv Times Tid.

Idet Sogneraadsformand Christensens Forklaring vil være at lægge til Grund for Sagens Afgørelse, vil de Tiltaltes Forhold være at henføre under Straffelovens §§ 98 og 101.

ad B) Sogneraadsformand Christensen har forklaret, at Knudsen den 24 April henvendte sig til ham og anmodede om Flyttebevis, idet han angav at have faaet Plads som Fodermester hos Gaardejer Herman Petersen, Knabstrup ved Holbæk. Knudsen fik Flyttebeviset og anmodede derefter om Hjælp til Flytningen; Christensen meddelte Knudsen, at Vognmanden i Holtug plejede at køre for dem, der fik Understøttelse af Sogneraadet; men Knudsen bemærkede, at han havde truffet Aftale med en Vognmand i Holbæk om at besørge Flytningen; han forlangte og fik 60 Kr kontant til Flytningen.

Knudsen har ikke haft noget at erindre mod Christensens Forklaring. Han har erkendt, at han under det usandfærdige Anbringende at have faaet en Fodermesterplads i Knabstrup og at skulle flytte dertil, har faaet de 60 Kr udbetalt; han fremsatte det urigtige Foregivende, fordi han var klar over, at Sogneraadsformanden ikke vilde have udbetalt ham denne Sum til Tøj, hvortil han har anvendt den største Del.

Formanden for Hellested Sogneraad, Gaardejer Anders Andersen, har forklaret, at Knudsen den 11 Juni indfandt sig hos ham og angav, at han, der var gift, var arbejdsløs og uden Midler til at forsørge Familien; Sogneraadsformanden gav ham da 20 Kr.

Den 14 s M kom Knudsen igen, meddelte, at han nu havde faaet

Arbejde paa »Wegenersminde« ved Holbæk, hvortil han skulde flytte den paafølgende Dag, og bad om 60 Kr til Flytningen, hvilket Beløb blev ham udbetalt, efter at Knudsen paa Forlangende havde fremskaffet et Flyttebevis.

Knudsen har forklaret, at han den 8 Juni fik udbetalt som sin og sin Hustrus Løn paa Juellinge 44 Kr; hvilke Penge han forbrugte under sit Ophold i København paa Værtshuse der i Tiden fra den 8—11 s M. Efter at han den 11 s M havde faaet 20 Kr af Sogneraadsformand Andersen, tog han til Storehedinge, hvor han brugte Pengene paa Værtshus. Da han nu ikke havde noget at leve af og tænkte sig, at han vanskeligt kunde faa mere hos Sogneraadsformanden som almindelig Understøttelse, angav han i Strid med Sandheden, at han havde faaet Arbejde paa »Wegenersminde« og havde truffet Aftale om Flytningen med en Vognmand i Holbæk; de 60 Kr brugte han under et 2 Dages Ophold i København samt under en Rejse for at søge Arbejde.

Sogneraadsformand Andersen har erklæret, at han ikke vilde have udbetalt Knudsen de 60 Kr, hvis denne ikke var fremkommet med Meddelelsen om Flytning.

Idet Knudsen saaledes under urigtige Anbringender har forskaffet sig de paagældende Beløb udbetalt, vil hans Forhold forsaavidt være at henføre under Straffelovens § 251.

De Tiltalte vil herefter være at anse, Knudsen efter Straffelovens §§ 98, 101 og 251 og Jensen efter §§ 98 og 101 med Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 4 Maaneder og Jensen i 2 Maaneder, hvorhos Knudsen vil have at betale de nedenfor fastsatte Erstatninger.

---

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 139/1928 (**Rigsadvokaten** mod **Ludvig Johannes Pedersen**) blev Tiltalte for Forsøg paa groft Tyveri anset i Medfør af Strfl § 229, IV, jfr § 46 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

---

Mandag den 10 September.

Nr 379/1927. **Generaldirektoratet for de danske Statsbaner**  
(Graae)

mod

Fragtmand **Hans Christensen** (Fich)

og .

Nr 24/1928. **Det østsjællandske Jærnbaneselskab** Aktieselskab  
(David)

mod

Fragtmand **Hans Christensen** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om de appellerende Baners Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved en Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 12 December 1927: De Sagsøgte, Generaldirektoratet for de danske Statsbaner og Østsjællandske Jærnbaneselskab A/S bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Fragtmand Hans Christensen, betale det paastævnte Beløb, 6224 Kr 50 Øre, med Renter heraf 5 pCt p a fra den 16 September 1927, til Betaling sker. Sagsøgeren bør for Tiltale af Sagsøgte, Østsjællandske Jærnbaneselskab A/S, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler begge de Sagsøgte een for begge og begge for een til Sagsøgeren med 500 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanterne, Generaldirektoratet for de danske Statsbaner og det østsjællandske Jærnbaneselskab Aktieselskab, har for Højesteret hver for sig nedlagt Paastand om Frifindelse. Appellanterne gør derhos ligesom for Landsretten subsidiært gældende, at Automobilet ikke har haft en Værdi af 6000 Kroner. Østsjællandske Jærnbaneselskab har derimod ikke gentaget den af Selskabet for Landsretten overfor Indstævnte, Fragtmand Hans Christensen, nedlagte Erstatningspaastand. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen, forsaauidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Generaldirektoratet for de danske Statsbaner og Det østsjællandske Jærnbaneselskab Aktieselskab, een for begge og begge for een, til Indstævnte, Fragtmand Hans Christensen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren, Fragtmand Hans Christensen af Storehedinge, de Sagsøgte, Generaldirektoratet for de danske Statsbaner og Østsjællandske Jærnbaneselskab A/S, dømt til een for begge og begge for een at betale ham i Erstatning for Tab forvoldt ved Paakørsel af et ham tilhørende 3 Tons Lastautomobil 6224 Kr 50 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 16 September 1927.

Det paastaaende Beløb fremkommer saaledes:

Lastvognens Værdi .....	6000 Kr 00 Øre
forskellige Beløb for Udgifter foraarsagede ved Paa- kørslen .....	399 — 50 —
	<hr/>
	6399 Kr 50 Øre
fragaar for Resterne af Vognen .....	175 — 00 —
	<hr/>
	6224 Kr 50 Øre

Begge de Sagsøgte paastaar sig frifundet og Østsjællandske Jærnbaneselskab paastaar sig tillagt en Erstatning, stor 117 Kr 55 Øre for Skade paa det dem tilhørende Lokomotiv, der paakørte Automobilet.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Den 11 Maj 1927 Kl ca 9,20 Aften kom den i Sagsøgerens Tjeneste ansatte Chauffør I E L G Andersen kørende med det ovennævnte Lastautomobil ad Landevejen fra Køge til Storehedinge.

Idet Lastautomobilet i Nærheden af Køge passerede Overkørslen over Jærnbanelinien, paakørtes det af et Østsjællandske Jærnbaneselskab tilhørende mod Køge kørende Godstog og ødelagdes, hvorimod Chaufføren ikke led nogen nævneværdig Skade. Jærnbanelinien har ved den paagældende Overkørsel 2 Spor, et for Statsbanerne og et for Østsjællandske Jærnbane. De ved Overkørslen værende Bomme vedligeholdes af Statsbanerne med Bidrag fra Privatbanen og passes for alle Tog af en af Statsbanerne ansat og efter Statsbanernes sædvanlige Regler lønnet Ledvogter, alt i Henhold til en mellem Statsbanerne og Østsjællandske Jærnbaneselskab gældende Overenskomst af 27—30 December 1878.

Med Hensyn til det ved den paagældende Paakørsel passerede, er der for Landsretten afgivet forskellige Vidneforklaringer:

Chauffør Andersen har saaledes forklaret følgende: Han kører vel daglig Turen fra Storehedinge til København og tilbage igen, men han vender hjem til noget forskellige Tider, og han var ikke klar over, at der planmæssig skulde komme et Tog omtrent ved den Tid, han den paagældende Dag vilde passere den i Sagen ommeldte Overkørsel. Han har i hvert Fald ikke kørt med større Fart end den for hans Vogn tilladte, 18 km i Timen, og han husker bestemt, at han den paagældende Aften, ligesom ogsaa altid ellers, ved en Sidevej ca 40 m fra Jærnbanebommen saa efter, om Bommen var oppe, og da saa Bommen rage lodret op i Luften og den røde Lygte midt paa Bommen. Samtidig med, at han saa efter Bommen, saa han efter Ledvogteren; men saa hverken denne paa dette Tidspunkt eller senere, da han var ved Overkørslen.

Ved Overkørslen saa han hverken tilhøjre eller tilvenstre, idet han gik ud fra, at naar Bommen var oppe, kunde han frit køre frem uden at vente, at noget Tog skulde komme. Han har heller ikke bemærket noget, der tydede paa, at Bommen var ved at blive sænket, da han kørte frem, og navnlig ikke, at Bommen eller Gitteret paa den skulde have stødt mod det zinkbeklædte Tag paa Førerhuset paa hans Automobil eller mod nogensomhelst anden Del af denne. Han bemærkede intet til Jærnbane-toget, forinden han i selve Sammenstødsøjeblikket hørte Lokomotivet fløjte, og først da han laa mellem Stumperne af den itukørte Vogn, hørte



han den ved Bommen anbragte Klokke ringe som Tegn paa, at Bommen gik ned.

Ledvogteren ved den paagældende Overkørsel Niels Christiansen har som Vidne bl a forklaret, at der lige før det østsjællandske Jærnbanelog skulde komme, passerede et Godstog ad Statsbanesporet, og at han, da dette Tog var passeret, hejsede Bommene op, men blev staaende ved Haandsvinget, idet han spejdede efter Østsjællandske Tog. Han fik Øje paa Lyset fra Lokomotivet, da dette havde passeret en lille Granlund, og han mener, at Lokomotivet da var i en Afstand af ca 300 Meter fra hans Post. Naar han ikke tidligere fik Øje paa Lyset, skyldtes det, at Lyset den Aften ikke var stærkt. I det samme han fik Øje paa Lyset, begyndte han at hejse Bommene ned. Umiddelbart derefter fik han Øje paa Lastautomobilet, der nærmede sig hurtigt. Da Automobilet vedblev at nærme sig, uden at Farten nedsattes, blev han klar over, at der var Fare for Sammenstød, og gik ud fra, at Føreren ikke var klar paa, at man var i Færd med at sænke Bommene. Da han mente, at Førerens Opmærksomhed snarere vilde blive vakt, hvis han gav Signal med Lygten, end hvis han fortsatte med at nedsænke Bommene, slap han Haandtaget. Bommene stod da skraat, saaledes at den yderste Del af Bommene var omtrent i Mandshøjde. Han greb sin Lygte og gik et Par Skridt fra sin Plads ud mod Vejen og svingede Lygten i Knæhøjde, men Automobilet, der, da han havde sluppet Haandsvinget, var nærvæd Bommen, fortsatte Farten uforandret. Han hørte derefter et Knubs, hidrørende fra, at Bommen rørte ved Automobilet formentlig ved Taget paa Førerhuset, og saa Bommen ryge et Stykke i Vejret. Straks efter fandt Sammenstødet Sted. Da han derefter vilde hejse Bommen helt ned, kunde den yderste Ende af den mod Køge vendende Bom ikke gaa ned i Hakket, og dette skyldtes, at Bomstykket var bøjet ind efter. Han bøjede derefter Bomstykket tilbage, hvorefter Bommen kunde gaa ned i Hakket. Bøjningen maa skyldes Berøringen med Automobilet. Da han næste Dag undersøgte Bomstangen, fandt han henimod Spidsen en Bule og nogle Afskrabninger. Han mener, at disse Mærker skyldes Berøringen med Automobilet, og at Automobilet, saafremt han ikke havde standset Nedsænkningen af Bommene, vilde have paakørt disse. Mærkerne paa Bommen eller Bøjningen af denne har han ikke paavist for nogen.

Lokomotivfører J Gramm, der førte Toget, der paakørte Automobilet, har forklaret, at han kørte med sædvanlig Fart ca 15—20 km i Timen, at han, da Lokomotivet havde passeret den ovennævnte Granlund, saaledes som han plejer, naar han har passeret dette Sted ved Indkørsel til Køge Station, havde givet sædvanligt Fløjtesignal til Togpersonalet om at være klar til Bremsning af Hensyn til Indkørslen, at han først, da han omtrent var lige ud for Overkørslen, saa, at Bommene var oppe, og at Sammenstødet skete, uden at han, der havde Plads i højre Side af Lokomotivet, havde set det fra venstre Side kommende Automobil. Han har intet forsømt i Retning af at holde Udkig.

Fyrbøderen paa Toget Hans Jensen har forklaret som Togføreren med Tilføjende, at han, der stod i venstre Side af Lokomotivet, ikke saa noget til Automobilet før Sammenstødet, og at han om Bommenes Stillings kun tør sige, at de ikke var helt nede. Togføreren og Fyrbøderen

konstaterede ifølge deres Forklaringer straks efter Paakørslen sammen, at Lygten paa Lokomotivet brændte, som den skulde.

Endvidere har Politibetjent Jensen, der umiddelbart efter Sammenstødet foretog Afhøring af de paagældende, for Landsretten forklaret, at Ledvogter Christiansen, der var meget grebet af det passerede, da til ham forklarede, at det godt kunde være, at han havde været noget sent paa det med Lukningen af Bommene.

Sagsøgeren, Fragtmand Christensen har forklaret, at Ledvogter Christiansen, da Sagsøgeren en Timestid efter Uheldet kom tilstede, udtalte: »Ja, det er min Skyld, det er min Skyld«, samt at Christiansen havde Taarer i Øjnene og var meget oprevet.

Til Støtte for sin nedlagte Erstatningspaastand har Sagsøgeren gjort gældende, at Ulykken væsenlig skyldes, at Bommene ved Overkørslen ikke var sænkede rettidig, uagtet der ventedes et Tog, hvilket er en grov Uagtsomhed fra den af Statsbanerne ansatte Ledvogters Side. Lokomotivføreren paa Østsjællandske Jærnbanes Tog har dernæst ikke holdt tilstrækkeligt Udkig og navnlig ikke passeret Overkørslen med tilstrækkelig Forsigtighed, idet han burde have opdaget, at Bommene ikke var nede, og at et Automobil nærmede sig. Begge de Sagsøgte maa derfor baade i Henhold til den udvidede Erstatningsregel efter Lov om Erstatningsansvar for Skade ved Jærnbanedrift af 11 Marts 1921, jfr særlig §§ 9 og 1, hvorefter selv hændelig Skade skal erstattes og efter Reglen i D L 3—19—2 blive ansvarlige overfor Sagsøgeren, hvis Chauffør ikke har udvist nogen Uforsigtighed i Retning af for hurtig Kørsel eller manglende Udkig, der kan have været medvirkende til Sammenstødet.

Generaldirektoratet for Statsbanerne har til Støtte for deres Frifindelsespaastand anført, at Sagen er dem uvedkommende. Deres Forhold falder ikke ind under Loven af 11 Marts 1921, idet denne ikke angaar enhver Skade. Forholdet mellem Statsbanerne og Østsjællandske Jærnbane er nemlig ordnet ved den tidligere nævnte Overenskomst af December 1878, og efter denne har Statsbanerne vel ved sit Personale overtaget Pasningen af Bommene ved de fælles Overkørsler, og Personalet ved disse er vel antaget af Staten, men det er tillige at betragte som ansat hos Privatbanen, der bidrager til alle Udgifter ved Overkørslerne og Personale efter en bestemt i Overenskomsten fastsat Delingsnorm. Overenskomsten fastslaar derhos i sin § 3 med Hensyn til Personalet paa Køge Station udtrykkelig, at Privatbanen ikke overfor Statsbanerne kan gøre Ansvar gældende for Statsbanepersonalets Fejl eller Forsømmelser.

Det er i nærværende Tilfælde Privatbanens Lokomotiv, som paa Privatbanens eget Spor forvolder Skade ved Paakørsel, og Bommens Pasning maa betragtes som foretaget af en af Privatbanens Personale. Statsbanerne hævder derhos tillige, at der ikke er bevist Forsømmelighed fra Ledvogterens Side, men denne har i det foreliggende Tilfælde handlet forsvarligt, og at der heller ikke efter D L 3—19—2 kan paalægges dem noget Ansvar.

Østsjællandske Jærnbaneselskab begrunder sin Frifindelsespaastand og sin nedlagte Erstatningspaastand med følgende:

Der kan intet bebrejdes Lokomotivføreren. Chaufføren har den væsenligste Skyld i Ulykken, idet han baade maa antages at have kørt

for hurtig og ikke tilstrækkelig paapasseligt, han burde nemlig dels have set Bommen, dels Toget der kom, og han havde, da der er ca 9 Meter fra Bommen til Østsjællandske Jærnbanes Spor, der var det for ham fjernest liggende, selv da han var kommet ind paa Banelinien, rigelig Tid til at opdage Toget og standse inden Paakørslen.

Forsaavidt denne Betragtning ikke anerkendes, anføres, at hverken Loven af 11 Marts 1921 eller D L 3—19—2 kan føre til noget Ansvar for dem. Ulykken er sket ved den manglende Lukning af Bommene, og for dette har Statsbanerne, der med Hensyn hertil er en Privatbanen uvedkommende Tredjemand, jfr Undtagelsesbestemmelsen i oftnævnte Lov af 1921 § 1, Ansvaret. Overenskomsten af 1878 har slet ikke Sigte paa Ansvaret for et Forhold som det foreliggende, og D L 3—19—2 kan ikke bringes til Anvendelse, da der ingen Fejl er begaaet fra Østsjællandske Jærnbanes Folks Side, idet Ledvogteren ikke er deres Tjenestemand eller undergivet nogensomhelst Instruktion fra deres Side.

Subsidiært mener saavel Statsbanerne som Østsjællandske Jærnbaneselskab, at Værdien af det paakørte Automobil er ansat for højt, men har ikke noget at erindre imod den øvrige Beregning af Erstatningen.

Efter alt det iøvrigt foreliggende vil der ikke kunne gaas ud fra Rigtigheden af Ledvogterens Forklaring om det passerede, og der er heller ikke bevist nogen Uagtsomhed fra Sagsøgerens Chaufførs Side, der kan medføre, at Ansvaret for Skaden kan paalægges ham. Det maa derimod antages, at der er udvist grov Forsømmelighed ved Lukning af Bommen, og at Sammenstødet skyldes dette Forhold. Det maa derhos antages, at Reglerne om Erstatning i Overenskomsten af 1878 kun vedrører det indbyrdes Forhold mellem de to Baner, og at de af Statsbanerne antagne Ledvogtere, der skal passe de fælles Overkørsler ikke kan betragtes som Tjenestemænd for Østsjællandske Jærnbane. Statsbanernes Forhold vil derfor i nærværende Tilfælde falde ind under Erstatningsreglerne i Loven af 1921.

Hvad Østsjællandske Jærnbaneselskab angaar, er Skaden forvoldt af deres Tog paa deres Linie, og de maa under Hensyn hertil ligeledes blive ansvarlige efter Lov af 1921, idet Statsbanerne ikke, naar de to Institutioner ved Overenskomsten af 1878 delvis i Fællesskab driver Jærnbanedrift, i Forhold til dem kan siges at være en uvedkommende Tredjemand. Da derhos Automobiletets Værdi efter de i Sagen tilvejebragte Oplysninger, derunder en af en sagkyndig Mekaniker Chr Nielsen for Landsretten afgivet Forklaring, synes passende ansat, vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge, medens han vil være at frifinde for det fremsatte Modkrav.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgeren in solidum med 500 Kr.

---

Tirsdag den 11 September.

Nr 96/1928.

Sagfører Valdemar Andersen

mod

Redaktør Frejlif Olsen.

Østre Landsrets Dom af 12 Marts 1928: De forommeldte Udtalelser bør være døde og magtesløse. Iøvrigt bør Sagsøgte, Redaktør Frejlif Olsen, for Tiltale af Sagsøgeren, Sagfører Valdemar Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Under denne Sag har Appellanten Sagfører Valdemar Andersen paaanket en af Østre Landsret den 12 Marts 1928 afsagt Dom i en af ham mod Indstævnte Redaktør Frejlif Olsen anlagt Sag angaaende Injurier m m. Under Sagens Forberedelse for Højesteret har Appellanten fremsat Anmodning om Tilladelse til at føre forskellige, nærmere angivne Vidner.

Da Appellanten efter det for Højesteret foreliggende maa antages at lide af Sindssygdom i en saadan Form, at den maa udelukke ham fra at optræde som Part i Retssager, vil Indstævningen i denne Sag være at afvise.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Højesteretsstævningen i denne Sag afvises. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I »Ekstrabladet« for den 5 Januar 1928 findes en underskrevet Artikel med Overskrift: »Sagfører Valdemar Andersen bedraget«. »Han antog en fra Forbedringshuset løsladt Bedrager som Bogholder og Kasserer.«

I Artiklen refereres Behandlingen i Byretten af en Sag mod en Mand ved Navn Holmehave, som Sagfører Valdemar Andersen havde antaget som Kontorist, og som formentes at have bedraget ham.

Det hedder blandt andet i Artiklen:

»Vald Andersen holdt et af sine berømte, berygtede, timelange Forredrag for Dommeren.« — — — »Hr Andersens uendelig mange Petiteser, ligegyldige Indskudssætninger, overflødige Hug til højre og venstre — — — efter alt, hvad den Mand har oplevet af Modgang de senere Aar, er det jo ikke saa underligt, at »han er blevet lidt til en Side.«

Under denne Sag har Sagfører Valdemar Andersen paastaaet Redaktør Frejlif Olsen, som ansvarlig for det paagældende Nummer af Bladet, anset med Straf efter Injurielovgivningen og tilpligtet at betale

Sagsøgeren i Erstatning 10 000 Kr med Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra Stævningens Dato den 8 Januar 1928. Han paastaar derhos de fremhævede Udtalelser mortificeret.

Sagsøgte paastaar Frifindelse. Han gør i første Række gældende, at Ytringsfrihedens Grænser ikke er overskredet ved den paagældende Artikel, der i sin Helhed viser en velvillig Holdning overfor Sagsøgeren. Yderligere henvises til, at Udtrykket »berygget« efter den Sammenhæng, hvori det forekommer, ikke kan forstaas som injurierende, men kun som sigtende til det notoriske Faktum, at Valdemar Andersen i Reglen meget kraftigt maa standses af Dommerne under sine mundtlige Foredrag. Udtrykket »lidt til en Side« anses i al Fald hjemlet ved Henviisning til nærmere angivne Domme vedrørende Sagsøgeren, derunder at der foreligger Domme — ogsaa Højesteretsdomme — for, at Sagsøgeren maa betragtes som sindssyg. Sluttelig bestrides det, at Sagsøgeren har lidt noget Tab, der kan afgive Grundlag for Paastanden om Erstatning.

Medens der efter alt foreliggende, derunder at de paaklagede Udladelser efter den Forbindelse, hvori de forekommer i Artiklen, saavel som efter dennes hele Form og Indhold, ikke ses at være Udtryk for eller at tilsigte Ringeagt for Sagsøgeren, ikke skønnes at være Grundlag for at tage dennes Paastand om Straf for Ærefornærmelser til Følge, vil de paagældende Udladelser, der efter deres Form ligger udenfor Avisreferatets Øjemed og derfor forsaavidt er ukaldede, være at mortificere, hvorimod der ikke foreligger oplyst Omstændigheder, der begrunder Sagsøgerens Anbringende om lidt Tab, hvorfor hans Paastand om Erstatning allerede af den Grund ikke kan tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

---

Nr 97/1928.

Sagfører **Valdemar Andersen**  
 mod  
 Redaktør **Chr Gulmann.**

Østre Landsrets Dom af 12 Marts 1928: Sagsøgte, Redaktør af Berlingske Tidende, Chr Gulmann, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Sagfører Valdemar Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Under denne Sag har Appellanten Sagfører Valdemar Andersen paaanket en af Østre Landsret den 12 Marts 1928 afsagt Dom i en af ham mod Indstævnte Redaktør Chr Gulmann anlagt Sag angaaende Injurier m m. Under Sagens Forberedelse for Højesteret har Appellanten fremsat Anmodning om Tilladelse til at føre forskellige, nærmere angivne Vidner.

Da Appellanten efter det for Højesteret foreliggende maa antages at lide af Sindssygdом i en saadan Form, at den maa



Statskassen bøde 40 Kr eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i 4 Dage. Iøvrigt bør Sagsøgte for Sagsøgerens Tiltale fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren med 50 Kr. Den idømte Bøde at udredes inden 14 Dage og de idømte Sagsomkostninger inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Under denne Sag har Appellanten Sagfører Valdemar Andersen paaanket en af Østre Landsret den 12 Marts 1928 afsagt Dom i en af ham mod Indstævnte Fru Alexandra Baars anlagt Sag angaaende Injurier m m. Under Sagens Forberedelse for Højesteret har Appellanten fremsat Anmodning om Tilladelse til at føre forskellige, nærmere angivne Vidner.

Da Appellanten efter det for Højesteret foreliggende maa antages at lide af Sindssygdom i en saadan Form, at den maa udelukke ham fra at optræde som Part i Retssager, vil Indstævningen i denne Sag være at afvise.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde op-  
hæves.

### Thi kendes for Ret:

Højesteretsstævningen i denne Sag afvises.  
Sagens Omkostninger for Højesteret op-  
hæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagfører Valdemar Andersen paastaet Fru Alexandra Baars anset med Straf for Ærefornærmelse i Anledning af, at hun den 31 Januar d A skal have »i Raabeform brugt Udtalelsen: Den lille Lort« om ham, og den 9 Februar d A have sagt til en Tjener Franke, der var paa Vej op til Sagsøgeren: »Er De ikke bange? Har De Deres Liv kært, saa skal De ikke gaa derop.«

Sagsøgeren paastaar derhos de nævnte Udtalelser mortificeret og Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning stor 2000 Kr med Renter deraf, 5 pCt aarlig, fra Stævningens Dato, den 10 Februar d A.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet hun benægter at have fremsat de paagældende Ytringer, i al Fald under saadanne Forhold, at de kan anses ærefornærmende for Sagsøgeren.

Ved de under Sagen afgivne Forklaringer maa det anses bevist, at Sagsøgte, der er Indehaver af en Hotelpension i en Ejendom paa Vesterbrogade, i hvilken Sagsøgeren har Lokaler, en Dag blev tilkaldt af en Gæst, der ansaa sig groft fornærmet af Sagsøgeren. Paa den foreliggende Anledning sagde — eller raabte — Sagsøgte da til en Portier — Ferslew — noget lignende som: »Kan De ikke klare den lille Lort, maa vi have en skrappere Portier.«

Yderligere maa det, blandt andet efter den af nævnte Tjener Franke afgivne Vidneforklaring, antages, at Sagsøgte er fremkommet med en

Ytring omtrent som den, der af Sagsøgeren tillæges Sagsøgte. Franke har blandt andet forklaret, at han »ikke regnede med« den Ytring, da han kender Sagsøgeren, men at Ytringen, som den faldt, maatte opfattes som »Grin« eller »Haan mod Sagsøgeren.«

Som Sagen saaledes foreligger, findes der at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at de paagældende Udladelser indeholder Tilkendegivelse af Ringeagt overfor Sagsøgeren. De vil herefter være at mortificere, hvorhos Sagsøgte efter Straffelovens § 217 vil være at anse med en Statskassen tilfaldende Bøde, hvis Størrelse under Hensyn til samtlige Omstændigheder — derunder, at Sagsøgte som Indehaver af Hotelpensionen har haft Grund til at føle sig fornærmet ved Sagsøgerens Optræden overfor vedkommende Gæst — findes passende at kunne ansættes til 40 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 4 Dage.

Da Sagsøgeren ikke har oplyst, at der ved de fremsatte Udladelser er tilføjet ham Tab, vil hans Paastand om Tilkendelse af Erstatning ikke kunne tages til Følge, og Sagsøgte vil for saa vidt være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at betale Sagsøgeren med 50 Kr.

---

Nr 112/1928.      Sagfører **Valdemar Andersen**

mod

1) det Offenlige ved Justitsminister **S Rytter**, 2) Københavns Kommunehospital ved Borgmester **Hedebol**, 3) Professor **Aug Wimmer**, 4) Politidirektør **Fabricius Hansen**, 5) Politilæge **Fog** og 6) Politiinspektør **Thune-Jacobsen**.

Østre Landsrets Kendelse af 8 Maj 1928: Da Retten ikke i det af Sagfører Valdemar Andersen anførte finder tilstrækkelig Grund til, at Landsdommer Rønnenkamp-Holst viger sit Sæde, vil Sagfører Andersens Paastand herom ikke kunne tages til Følge.

Thi bestemmes:

Den ovennævnte af Sagfører Valdemar Andersen fremsatte Protest kan ikke tages til Følge.

Østre Landsrets Dom af 15 Maj 1928: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren Vald Andersen til den konstituerede Kammeradvokat 100 Kr i Salær og til de Sagsøgte 2) Københavns Kommunehospital ved Borgmester P Hedebol og 3) Professor August Wimmer som Leder af Kommunehospitalets 6 Afdeling 100 Kr og til Sagsøgte 5) Politilæge Fog 50 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

**Højesterets Dom**

Den indankede Kendelse og den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.



For Højesteret gaar den af Appellanten principalt nedlagte Paastand ud paa, at Landsdommer Rønnenkamp-Holst tilpligtes at vige sit Sæde, og at Sagen hjemvises til ny Behandling for Landsretten.

De Indstævnte 1 og 4 — 6 har nedlagt Paastand paa, at Landsretsdommen stadfæstes, medens den af de Indstævnte 2 og 3 principalt nedlagte Paastand gaar ud paa, at Ankestævningen afvises paa Grund af Appellantens manglende Procehabilitet.

Under Sagen foreligger forskellige Lægeerklæringer og Udtalelser af Retslægeraadet om Appellantens mentale Tilstand, af hvilke de senest fremkomne er gengivne i Dommen. Herefter maa det antages, at Appellanten lider af Sindssygdom i en saadan Form, at den maa udelukke ham fra at optræde som Part i Retssager, og Indstævningen i denne Sag vil derfor være at afvise.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Højesteretsstævningen i denne Sag afvises.  
Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren Sagsfører Vald Andersen — der den 16 Marts 1928 ved Politiets Foranstaltning blev indlagt paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, hvor han endnu tilbageholdes — anbragt, at denne Indlæggelse er ganske ulovlig og indeholder en uhjemlet og ubegrundet Frihedsberøvelse. Efter Stævning til de Sagsøgte, 1) Det Offenlige ved Justitsminister Rytter, 2) Københavns Kommunehospital ved Borgmester P Hedebøl, 3) Professor August Wimmer som ansvarlig Leder af Kommunehospitalets 6 Afdeling, 4) Politidirektør Fabricius-Hansen, 5) Politilæge Fog og 6) Opdagelsespolitiets Chef Thune Jacobsen, har han derfor nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte tilpligtes straks at løslade ham og derefter in solidum at udbetale ham som foreløbig Erstatning 1200 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg den 11 April 1928. Endvidere har han paastaaet de Sagsøgte 3) Wimmer 5) Fog og 6) Thune Jacobsen idømt Straf for deres Adfærd imod ham i Medfør af Straffelovens §§ 210 og 211.

De Sagsøgte har under særskilt Procedure af Sagens Formalitet nedlagt Paastand paa Sagens Afvisning, idet de har anført, at Sagsøgeren den 16 Marts ved Foranstaltning af Københavns Politi er tvangsindlagt paa Kommunehospitalet som sindssyg og farlig for sine Omgivelser i Henhold til en af Sagsøgte Læge Fog samme Dag udstedt Erklæring, og at det, da en saadan Tvangsindlæggelse henhører under Administrationens Myndighedsomraade, ikke kan tilkomme Domstolene at prøve, om der har foreligget tilstrækkelig Grund for Indlæggelsen, eller hvorvidt denne bør opretholdes. Af de Sagsøgte Kommunehospi-

talet ved Borgmester Hedebol og Professor Aug. Wimmer er endvidere som Afvisningsgrund anført, at Sagsøgeren som sindssyg ikke paa egen Haand kan optræde som Procespart.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren for at have truet Højesterets Præsident i Anledning af dennes Embedsgerning ved Østre Landsrets Dom af 23 Juli 1925 blev fundet skyldig i Overtrædelse af Straffelovens § 98, dog saaledes, at det i Medfør af Straffelovens § 38, 2 Stk, bestemtes, at der vilde være at træffe passende Sikkerhedsforanstaltninger mod Sagsøgeren, som ifølge en af Retslægeraadet under Sagen afgivet Erklæring maatte antages at være sindssyg og lidende af Kværlantforrykthed samt farlig for den offentlige Sikkerhed. Sagsøgeren blev derefter anbragt paa Sct Hans Hospital, hvorfra han i Februar 1926 blev udskrevet paa Prøve.

Bl a paa Grund af hans Optræden overfor en Dommer i Anledning af dennes Embedsførelse er der nu efter Justitsministeriets Bestemmelse indledet Straffesag ved Københavns Byret imod Sagsøgeren, hvorunder der ifølge de Sagsøgte Fremstilling agtes nedlagt Paastand om Anvendelse af Sikkerhedsforanstaltninger i Henhold til Straffelovens § 38, 2 Stk.

I den ovennævnte af Politilæge Fog den 16 Marts afgivne Erklæring udtales det:

»Sagfører Valdemar Andersen, 57 Aar, f 12 Februar 1871 i Middelfart — — bedes modt straks paa Kom Hosp for Obs — for mb ment — farlig for sine Omgivelser!

Tilset idag — — —«.

I en den 14 April d A afgivet Erklæring har Retslægeraadet derhos udtalt:

»Raadet maa anbefale, at den sindssyge Valdemar Andersen, der for Tiden ganske har mistet Herredømmet over sig selv og maa anses farlig for den offentlige Sikkerhed, genanbringes i Sct Hans Hospital«.

Endelig har Overlægen ved Kommunehospitalets 6 Afdeling i en den 5 Maj 1928 afgivet Erklæring udtalt, at Sagsøgeren — som det i Erklæringen hedder —: »efter mit Skønnende stadig er sindssyg, lidende af udpræget og stærk Kværlantforrykthed, og at han efter det for mig oplyste som efter det i det hele foreliggende maa anses for atter ved uheldige Omstændigheder at kunne blive farlig for sine Omgivelser«.

Som Sagen herefter foreligger er Sagsøgeren paa Grundlag af afgivne Lægeerklæringer og det om hans Optræden iøvrigt oplyste ved Foranstaltning af Københavns Politi tvangsindlagt som værende sindssyg og farlig for den offentlige Sikkerhed, hvilken Foranstaltning Justitsministeren efter Proceduren maa antages at have tiltraadt, og da det efter gældende dansk Ret ikke tilkommer Domstolene at afgøre, om Administrationens paa det saaledes foreliggende Grundlag udøvede Skøn om Nødvendigheden af Tvangsindlæggelsen er rigtigt, vil den fremsatte Paastand om, at de Sagsøgte tilpligtes straks at løslade ham, — saa lidt som de af Sagsøgeren iøvrigt nedlagte Paastande, der efter Domsforhandlingen maa anses afhængige af Lovmedholdeligheden af den stedfundne Indlæggelse — ikke kunne tages under Paakendelse af Domstolene.

Som Følge heraf og idet der herefter ikke findes Anledning til at komme ind paa Spørgsmaalet om Sagsøgerens Proceshabilitet, vil Sagen i det hele være at afvise.

Sagsøgeren findes derhos at burde betale i Sagsomkostninger til den konstituerede Kammeradvokat, der har givet Møde for de Sagsøgte 1) Det Offenlige ved Justitsminister Rytter, 4) Politidirektør Fabricius Hansen og 6) Opdagelsespolitiets Chef Thune Jacobsen 100 Kr i Salær, samt til de Sagsøgte 2) Københavns Kommunehospital ved Borgmester P Hedebo og 3) Professor August Wimmer som Leder af Kommunehospitalets 6 Afdeling 100 Kr og til Sagsøgte 5) Politilæge Fog 50 Kr.

---

Nr 174/1928.      **Sagfører Valdemar Andersen**

m o d

**Professor Aug Wimmer.**

Kendelse afsagt af Københavns Byret den 2 Juli 1928: Under denne Sag har Appellanten, Sagfører Valdemar Andersen, nedlagt Paastand paa at Retsformanden, Landsdommer Axel Rasmussen og Landsdommer Hoff skal vige deres Sæde under Anbringende af, at de ved tidligere Lejligheder har været partiske overfor ham, i hvilken Henseende han for saa vidt Landsdommer Hoff angaar har begæret Vidneførelse. Idet Appellantens Anbringende findes ganske ubeføjet og den begærte Vidneførelse derfor uden Betydning,

b e s t e m m e s :

Appellantens Paastand kan ikke tages til Følge.

### **Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse**

Under denne ved Københavns Byret (16 Afdeling) anlagte Sag paastod Sagfører Valdemar Andersen, der af Københavns Politi var indlagt paa Kommunehospitalets 6 Afdeling, Overlægen for denne Afdeling Professor Aug Wimmer tilpligtet at drage Omsorg for at Sagsøgeren fik saa megen frisk Luft i Haven hver Dag som Retten maatte bestemme, dog mindst lige saa meget som Patienter ved Kommunehospitalet til enhver Tid sædvanligvis har Ret til, straks at udlevere og lade Sagsøgeren bære sit Tøj, der befandt sig i hans Varetægt og som lige var ankommet fra Skræderen, samt dømt efter Straffelovens § 210 for den paa-

---

Færdig fra Trykkeriet den 10 Oktober 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 19.

---

---

Tirsdag den 11 September.

pegede Mishandling og Tilsidesættelse af Sagsøgerens fuldt berettigede Ønsker. Efter at denne Sag var afvist fra Retten, paankede Sagfører Andersen Sagen til Østre Landsret, hvor han bl a nedlagde Paastand om at nogle af Dommerne skulde vige deres Sæde, men ved Landsrettens Kendelse af 2 Juli d A toges denne Paastand ikke til Følge. Denne Kendelse har Sagfører Andersen nu paakæret til Højesteret, hvor Modparten ligesom i de foregaaende Instanser har paastaaet Sagen afvist under Paabe-  
raabelse af, at Klageren paa Grund af sin Sindstilstand ikke paa egen Haand kan optræde som Part i en Retssag.

Af det foreliggende, derunder forskellige Lægeerklæringer og Udtalelser af Retslægeraadet fremgaar det, at Sagfører Valdemar Andersen lider af Sindssygdom (Kværulantforrykthed). Retslægeraadet har derhos den 14 April d A udtalt, at den sindssyge Valdemar Andersen for Tiden ganske har mistet Herredømmet over sig selv og maa anses farlig for den offentlige Sikkerhed. Da Klageren herefter maa anses udelukket fra paa egen Haand at optræde som Part i Retssager,

bestemmes:

Dette Kæremaal afvises.

---

---

Torsdag den 4 Oktober.

Nr 340/1927. Vognmand **Alfred Knudsen** (Trolle)  
mod

**Dansk Arbejdsmands Forbunds** Svendborg Afdeling og dennes  
Formand, Arbejdsmand **Chr Mikkelsen** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Erstatningsansvar for Skade tilføjet Appellanten ved en Blokade.

Østre Landsrets Dom af 3 Oktober 1927: De Sagsøgte, Dansk Arbejdsmands Forbunds Svendborg Afdeling og dennes Formand, Arbejdsmand Chr Mikkelsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Vognmand Alfred Knudsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 400 Kr, som udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven. Hos det Offentlige tillægges der Overretssagfører Chr Langballe i Salær 100 Kr og Sagfører Chr Poulsen af Svendborg i Salær 200 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Vognmand Alfred Knudsen, til de Indstævnte, Dansk Arbejdsmands Forbunds Svendborg Afdeling og Arbejdsmand Chr Mikkelsen, med 300 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Trolle 300 Kroner, der udredes af det Offentlige.

De Appellanten idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Arbejdsmand Chr Petersen kørte i Dagene fra 15 Marts 1926 til 24 s M en Del Ture som Chauffør for Sagsøgeren, Vognmand Alfred Knudsen, idet han med stiltiende Bemyndigelse fra Sagsøgeren var antaget af Chauffør H P Jensen til at vikariere for dennes Søn, som havde Sygdomsforfald. Da Petersen fratraadte fik han ikke sit Tilgodehavende udbetalt. Omkring den 16 April s A klagede Petersen til Formanden for Sagsøgte, Dansk Arbejdsmands Forbunds Svendborg Afdeling, Medsagsøgte, Arbejdsmand Chr Mikkelsen, og bad denne skaffe ham sin Løn. Mikkelsen telefonerede til Sagsøgeren, der svarede, at Petersen blot kunde komme op paa Sagsøgerens Kontor, men da Petersen efter en Henvendelse paa Sagsøgerens Kontor meddelte Mikkelsen, at han heller ikke ved denne Henvendelse havde faaet sine Penge, idet Sagsøgeren vilde gøre Petersen ansvarlig for et Vogndæk, som var punkteret under hans Kørsel, indfandt Mikkelsen sig Mandag den 19 April før Arbejdstidens Begyndelse hos Sagsøgeren og erklærede, at hvis Petersen ikke fik sin Løn, vilde han (Mikkelsen) lade Arbejdet nedlægge hos Sagsøge-

ren. Da Sagsøgeren desuagtet ikke vilde udbetale den Løn, Petersen krævede, opfordrede Mikkelsen Arbejderne hos Sagsøgeren til at forlade Arbejdet, og dette gjorde de straks, idet de derefter meddelte Mikkelsen, at tre andre af Sagsøgerens Chauffører ligeledes havde Løn tilgode hos Sagsøgeren til samlet Beløb ca 800 Kr. Den 21 s M indeholdt »Sydfyns Social-Demokrat« saalydende Meddelelse:

»Faglige Forhold.

Da flere af vore Medlemmer har Penge tilgode hos Vognmand Alfred Knudsen og han nægter at betale, har vi set os nødsaget til at tage Folkene fra ham. Indtil nævnte Forhold er ordnet kan ingen af vore Medlemmer arbejde for ham.

Bestyrelsen for  
Arbejdsmandenes Fagforening.«

Mikkelsen foranledigede derefter til Jævning af Konflikten et Møde afholdt mellem Bestyrelsen for Vognmandsforeningen i Svendborg og et Udvalg af Arbejdsmandsforbundet, men Mødet, paa hvilket ogsaa Sagsøgeren var tilstede, endte resultatløst. Det samme blev Tilfældet med et senere Møde, som Formanden for den stedlige Arbejdsgiverforening havde faaet i Stand med samme Formaal.

Den 23 Juli s A indklagede Sagsøgeren de Sagsøgte til Forligskommissionen, idet han bebudede Sagsanlæg mod dem til Erstatning for retstridig Blokade. Forligsmæglingen var forgæves.

Senere har Dansk Arbejdsmands Forbund, da Arbejderne fremdeles ingen Penge fik af Knudsen, henvendt sig til Arbejdsgiverforeningens Bestyrelse i København; der afholdtes et Møde om Spørgsmaalet, men paa dette meddelte Arbejdsgiverforeningens Repræsentant, at Sagsøgeren i September Maaned 1926 var blevet slettet som Medlem af Arbejdsgiverforeningen paa Grund af Restance, og derfor kunde Arbejdsgiverforeningen ikke beskæftige sig med Spørgsmaalet.

Efter at Sagsøgeren havde faaet Bevilling til fri Proces, har han derefter under denne ved Retten for Svendborg Købstad m v forberedte Sag paastaet de Sagsøgte dømt in solidum til at betale ham i Erstatning 10 000 Kr, subsidiært et ved Rettens Skøn fastsat Beløb med nærmere angivne Renter samt til at hæve den overfor Sagsøgeren iværksatte Blokade.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Forsaavidt Sagsøgeren til Støtte for sin Paastand har gjort gældende, at de Sagsøgte har generet ham ved paa forskellige Arbejdspladser at forbyde de derværende Arbejdere at hjælpe til ved Ekspeditionen af hans Vogne, saalænge Konflikten mellem ham og Forbundet vedvarede, bemærkes, at det ikke mod de Sagsøgtes Benægtelse findes bevist, at de har foretaget noget i paagældende Retning udover, hvad der laa i den ovenfor gengivne Blokadeerklæring, og i denne findes det betænkeligt at indlægge en Opfordring til andet end Vægning ved at tage Arbejde hos Sagsøgeren selv.

Spørgsmaalet i Sagen bliver derfor alene, om de Sagsøgte har været berettiget til under de foreliggende Forhold at forbyde Medlemmerne af deres Organisation at tage Arbejde hos Sagsøgeren.

Om det nærmere Indhold af de før Blokadeerklæringen førte Forhandlinger mellem Sagsøgeren og Mikkelsen er der nu vel ikke Enighed, idet Mikkelsen hævder, at Sagsøgeren som Grund for sin Vægning ved at udbetale Petersen nogen Løn, angav at have et større Modkrav, hidrørende fra Ødelæggelsen af det omtalte Dæk, hvorimod Sagsøgeren hævder, at Tvisten under Forhandlingerne drejede sig om, hvorvidt Petersen skulde have Timeløn — som Sagsøgeren forment, han var antaget paa — eller Ugeløn — som Mikkelsen hævdede, han havde Krav paa.

Ved Sagsøgte Mikkelsens Partsforklaring og den af Arbejdsmand Chr Petersen afgivne Vidneforklaring, der i saa Henseende bestyrkes noget ved den af Arbejdsmand Chr Hansen afgivne Vidneforklaring, maa det imidlertid anses godtgjort, at Sagsøgeren har vægret sig ved at udbetale Petersen Løn under Paaberaabelse af, at han havde et større Modkrav paa ham, nemlig Erstatning for et ødelagt Dæk. Sagsøgeren har intet som helst oplyst til Støtte for et saadant Modkravs Berettigelse. Hans Unladelse af at betale Petersen — ligesom ogsaa de tre andre Chauffører — tilgodehavende Løn maa efter det i Sagen iøvrigt oplyste antages at have sin Grund i økonomiske Vanskeligheder. Men under disse Omstændigheder findes det af de Sagsøgte udviste Forhold ikke retstridigt, og de vil derfor være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale. Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 400 Kr, medens det Sagsøgerens beskikkede Sagfører for Landsretten, Overretssagfører Chr Langballe, tilkommende Salær, 100 Kr, ligesom det Salær af 200 Kr, der er tillagt den for Sagsøgeren under Sagens Forberedelse beskikkede Sagfører, Chr Poulsen af Svendborg, vil være at udrede af det offenlige.

---

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 164/1928 (**Rigsadvokaten mod Thomas Christian Frederiksen**) blev Tiltalte for Krænkelser af Blufærdigheden anset i Medfør af Strfl § 185, jfr Lov 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 10 Dage.

---

Nr 300/1927. Barber **Johannes Lorentzen** (Cohn)

m o d

Aktieselskabet **Joh F Hansen** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at unnlade at drive en med Indstævnte konkurrerende Handel.

Dom afsagt den 23 November 1926 af Københavns Amts Søndre og Amager Birks Rets Dom: Sagsøgte, Barber Johannes Lorentzen, bør være uberettiget til paa den af ham af Sagsøgerne, A/S Joh F Hansen, overdragne Ejendom, Matr Nr 5 eø af Taastrup Valby, Høje Taastrup Sogn, at drive nogen Handel, der i Hen-

hold til det foranførte maa anses at etablere Konkurrence med den af fornævnte Aktieselskab i dennes nuhavende Ejendom i Taastrup drevne Forretning, dog med Undtagelse af Aviser, Bøger og som Biartikler Cigarer. Sagsøgte bør derhos, naar Sagsøgerne forlanger det, fjerne den af ham paa fornævnte Matr Nr 5eø af Taastrup Valby opførte Bygning. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 200 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 28 Januar 1927: Den indankede Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Barber Johannes Lorentzen, til de Indstævnte, A/S Joh F Hansen, med 100 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Da Bestemmelsen i Købekontraktens Post 5, 2 Stk, efter sin Ordlyd maa antages at tage Sigte paa den endelige Bebyggelse af det solgte Grundstykke, og da den i Underrettsdommen nævnte, paa den solgte Grund opførte mindre Bygning efter det for Højesteret oplyste i alt væsentlig var fuldført, da Købekontrakten udfærdigedes den 25 Marts 1919, samt da Aktieselskabet som ligeledes i Underrettsdommen anført den 15 Februar 1923 har givet Samtykke til Optagelse af et Kreditforeningslaan i Ejendommen, saaledes at Laanet ikke skal præjudiceres af Bestemmelserne i Købekontraktens Post 5, vil Indstævntes Paastand om Nedrivning af Bygningen ikke kunne tages til Følge og Appellanten vil derfor forsaavidt være at frifinde for Indstævntes Tiltale.

Iøvrigt vil Landsrettens Dom i Henhold til de i samme paa-beraabte Grunde være at stadfæste, hvorved bemærkes, at det af Proceduren for Højesteret fremgaar, at der ikke har været forhandlet Vine i Kioskforretningen, og at der ikke forhandles Dametasker og Legetøj i Indstævntes Forretning.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Forsaavidt angaar den af Indstævnte Aktieselskabet Joh F Hansen nedlagte Paastand om Fjernelse af den paa Matr Nr 5eø af Taastrup Valby opførte Bygning bør Appellanten Barber Johannes Lorentzen for Indstævntes Tiltale fri at være. Iøvrigt bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves.



Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Efter at der fra Efteraaret 1918 var ført Forhandlinger mellem Direktør Joh F Hansen og Sagsøgte i nærværende Sag, Barber Johannes Lorentzen, om Salg til sidstnævnte af en førstnævnte tilhørende Grund paa ca 1800 Kv Alen i Taastrup Stationsby ved Køge Landevej i Nærheden af Jærnbanestationen sammesteds, og grænsende umiddelbart op til den Ejendom, hvori Sælgeren i en Aarrække og efter ham Sagsøgeren i nærværende Sag, det omtrent samtidig med Handlen oprettede A/S Johs F Hansen, Taastrup St, har drevet Købmandsforretning, blev der den 25 Marts 1919 mellem de to nævnte Personer oprettet en Købekontrakt, hvorved Joh F Hansen til Lorentzen solgte den omtalte, under 11 Marts s A som Matr Nr 5 eø af Taastrup Valby udstykkede Parcel for en Købesum af 18000 Kr. I Købekontraktens § 5 paalagdes der den solgte Ejendom »den Indskrækning, at Næringsdrift i Ejendommen, saalænge A/S Joh F Hansen driver Forretning i sin nuhavende Ejendom i Taastrup, ikke maa være nogen med dens nuhavende Forretning konkurrerende Forretning«. I Slutningen af samme § hedder det derhos: »Endvidere betinges, at den Bygning der opføres paa den herved overdragne Grund, maa være i Arkitektur, i Højde m v, som den Bygning, Køberen tidligere har opført paa Nabogrunden, nu solgt til A/S Forstædernes Bank«.

I Slutningen af Købekontrakten er der efter Ordene »Medundertegnede Barber og Husejer Johs Lorentzen erkender herved at have indgaaet denne Kontrakt til skadesløst at opfylde og efterkomme« og umiddelbart forud for Datering og Underskriften tilføjet følgende:

»Vi er enige om trods foranstaaende Indskrænkninger, at der i Ejendommen maa indrettes Blad Udsalg til Forhandling af Aviser, Tidsskrifter og Bøger, og hvor der ogsaa maa som Biartikel sælges Cigarer.«

Den 16 Juni s A blev der ved Paategning paa foranstaaende Købekontrakt og i Henhold til de deri indeholdte Betingelser givet Sagsøgte Lorentzen Skøde paa den solgte Ejendom.

Allerede inden Købekontrakten udfærdigedes, havde Lorentzen, som ifølge denne havde tiltraadt Ejendommen fra og med 1 Oktober 1918, paa den omhandlede Grund ud imod Køge Landevej paabegyndt Opførelsen af en mindre Bygning af Grundmur i 1 Etage, indrettet med 2 Butikslokaler ud mod Vejen og en mindre Beboelseslejlighed, med Hensyn til hvilken Ejendom der er Enighed mellem Parterne om, at den saavel i Arkitektur som i Højde er vidt forskellig fra det vedtagne Forbillede.

I den ene af de nævnte Butiker blev der installeret en Barber- og Frisørforretning, der fra først af eller i hvert Fald ikke længe efter Aabningen overtoges af Sagsøgtes Søn, og i den anden en »Kiosk«forretning, der i de første Aar blev drevet af Sagsøgte selv.

I Sommeren 1924\*) solgte Sagsøgte imidlertid den sidstnævnte Forretning til fhv Gaardejer N P Andersen for en Sum af 4000 Kr foruden Betaling for Varelageret efter Opgørelse, hvorhos det til Kioskforretningen benyttede Forretningslokale m m i den omtalte Bygning udleje-

\*) Skal være 1923.

des til Køberen for en aarlig Leje af 1200 Kr. Andersen er senere død, og Kioskforretningen drives siden da af hans Enke.

Det er in confesso under Sagen, at der paa denne Forretning saavel i Sagsøgtes egen Tid som efter, at den er overgaaet til fornævnte ihv Gaardejer Andersen og senere til dennes Enke, foruden Aviser, Tidskrifter og Bøger og Cigarer forhandles Galanterivarer saasom Lædervarer af forskellig Slags, derunder Pengepunge og Dametasker, Lommelygter, Lommeknive, Legetøj, Haandsæbe, Chokolade og Vine.

Det er ligeledes ubestridt under Sagen, at alle de saaledes opregnede Varer ligeledes forhandles og længe før Ejendommens Salg er blevet forhandlet i Sagsøgerens Forretning.

Den 25 Oktober 1923 lod Sagsøgeren for Sagsøgte forkynde en Beskikkelse gaaende ud paa, at den omhandlede Forhandling i Kiosken af de nævnte Varer er i Strid med den ovenanførte i § 5, 1 Stykke i Sagsøgtes Købekontrakt indeholdte Bestemmelse, der er tinglæst paa Matr Nr 5eø som servitutstiftende, men hertil er der ikke blevet taget noget Hensyn, idet den omhandlede Forretning uforandret er fortsat.

Med Hensyn til Bestemmelserne i § 5, 2 Stykke, i Købekontrakten, der ligeledes er tinglæst og noteret paa Ejendommens Folio, er det oplyst, at Sagsøgte i Juli 1922 skriftlig henvendte sig til Bestyrelsen for A/S Joh F Hansen med Anmodning om at fratage Selskabets Ret til at paatale, som det i Andragendet hedder, »den ved den stedfundne Bebyggelse skete Overskridelse af Bygningsindskrænkningerne«, der — — — bestaar deri, at den paa Parcellen opførte Bygning ikke opfylder Vilkaarene i Købekontraktens § 5 med Hensyn til Arkitektur og Højde m v.«

Dette Andragende blev imidlertid ved en Skrivelse af 12 September s A fra Selskabets Direktion besvaret derhen, at denne ikke kunde bevilge det ansøgte, men vilde forelægge Andragendet for en Generalforsamling, saafremt Sagsøgte fremsatte Begæring herom. Dette skete, men paa en Generalforsamling i Selskabet den 31 Oktober s A vedtoges det at afslaa Andragendet.

Ved en senere Paategning af 15 Februar 1923 paa Sagsøgtes Skøde, tinglæst 20 s M, har Aktieselskabet meddelt Samtykke til, at der i Matr Nr 5eø maa optages et Laan i Østifternes Kreditforening, stort Kr 10 300 a 4½ pCt og med statutmæssige Forpligtelser, saaledes at dette Laan ikke skal præjudiceres af Bestemmelserne i Købekontraktens § 5.

Under denne Sag har nu Sagsøgeren, fornævnte A/S Joh F Hansen, nedlagt Paastand om, at Sagsøgte, Barber Lorentzen, kendes uberettiget til i den ham af Sagsøgeren overdragne Ejendom Matr Nr 5eø af Taastrup Valby, Høje Taastrup Sogn, at drive nogen Handel, der konkurrerer med den af A/S Joh F Hansen i dennes nuhavende Ejendom i Taastrup drevne Forretning, dog med Undtagelse af Aviser, Bøger og som Biartikel Cigarer, samt at Sagsøgte kendes pligtig til, naar Sagsøgeren forlanger det, at fjerne den af ham paa nævnte Matr Nr opførte Bygning som stridende mod Servitutbestemmelserne i Købekontraktens § 5, 2.

Sagsøgte, der procederer til Friiendelse i begge de i Sagsøgerens Paastand omhandlede Punkter, har til Støtte herfor gjort gældende, at

den paagældende Ejendomshandel, uagtet Købekontrakten først er affattet og dateret den 15\*) Marts 1919, allerede var endelig aftalt i Oktober Maaned 1918, medens den skriftlige Udfærdigelse afventede Tilendebringelsen af den solgte Parcels Udstykning og selvstændige Matrikulering. Medens Sagsøgte erkender, at han maa være bundet ved begge de i Købekontraktens § 5 indeholdte Servitutbestemmelser, synes det dog efter hans i det hele uklare Argumentation at være hans Formening, at han ikke kan tilpligtes at nedrive den engang opførte Bygning, idet denne, der som anført, i det væsenlige skal have været færdigbygget, da Købekontrakten blev skrevet, maa antages at være stiltiende godkendt af Sagsøgerne, saaledes at Bestemmelsen i §'ens 2det Stykke kun skal have Gyldighed for en fremtidig Nybebyggelse af Grunden.

Hvad angaar Bestemmelsen i 1 Stykke gør Sagsøgte gældende, at denne kun har for Øje Forholdet i en eventuel i Overensstemmelse med Bestemmelsen i 2det Stykke opført Forretningsbygning, hvor en for Sagsøgerne følelig Konkurrenceforretning maatte blive dreven, medens den i Forhold til Sagsøgernes store Forretning ubetydelige Konkurrence, der drives i den nuværende uanselige Bygning ikke kan komme i Betragtning.

Der kan imidlertid ikke gives Sagsøgte Medhold i disse Betragtninger, der savner ethvert Holdepunkt i Indholdet af Købekontraktens § 5 og ikke heller finder Støtte i de foreliggende Oplysninger om den paagældende Ejendomshandels endelige Afslutning, medens de direkte modsiges af den i Købekontraktens Slutning indrømmede begrænsede Salgstilladelse og af Indholdet af Sagsøgernes egen Indrømmelse i det ovenomtalte Andragende af Juli 1922, og der endelig heller ikke af Sagsøgte er oplyst noget Forhold, der bestyrker hans Anbringende om, at den i 1919 paa Ejendommen opførte Bygning skulde være godkendt af Sagsøgerne paa en saadan Maade, at deres Frihed til at kræve den fjernet som stridende mod den citerede § 5 derved skulde være indskrænket.

Det maa bemærkes, at Sagsøgte ikke selv for Tiden ses at drive nogen konkurrerende Forretning i den paagældende Bygning, og at den af Sagsøgeren paastaede Dom derfor kun kan betragtes om en Anerkendelsesdom.

Da der imidlertid ikke fra Sagsøgtens Side er rejst nogen hertil sigtende Indsigelse mod Sagsøgernes Paastand, vil denne i Henhold til det foranførte i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter dette Udfald at maatte paalægges Sagsøgte, efter Omstændighederne med et Beløb af 200 Kr.

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 23 November 1926 af Københavns Amts søndre og Amager Birks Ret og paastaas af Appellanten ændret derhen, at han frifindes for de Indstævntes Tiltale, medens de Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

---

\*) Skal være 25.

For Landsretten har Enkefru L A Andersen, der er Indehaver af den i Sagen omhandlede Kioskforretning, som Vidne forklaret, at hun i det væsentlige sælger Læder-Artikler og Cigarer, medns Forhandling af Aviser, Tidsskrifter og Bøger i Forhold hertil maa anses som Bi-Artikler.

Med denne Bemærkning og i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Appellanten have at betale de Indstævnte med 100 Kr.

---

Nr 227/1927. Barber **Johannes Lorentzen** (Cohn)

m o d

Enkefru **Augusta Andersen** (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at svare Erstatning i Anledning af Misligholdelse af en Købekontrakt.

Østre Landsrets Dom af 1 Juli 1927: Sagsøgte, Barber Johannes Lorentzen, bør til Sagsøgerinden, Enkefru Augusta Andersen, betale 1500 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 4 Juni 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den i Dommen nævnte af Østre Landsret den 28 Januar 1927 i en Sag mellem Aktieselskabet Joh F Hansen og Appellanten afsagte Dom er ved en af Højesteret i Dag afsagt Dom stadfæstet, forsaavidt angaar dens Bestemmelse om, at Appellanten med den i Dommen nævnte Begrænsning kendes uberettiget til at drive en med Aktieselskabet konkurrerende Handel. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den i Overensstemmelse med en af Indstævnte subsidært nedlagte Paastand være at stadfæste. Appellanten vil derhos have at betale de nedenfor nævnte Beløb til Højesterets-sagfører Steglich-Petersen, der efter Beskikkelse har givet Møde for Indstævnte.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, Til Højesteretssagfører Steglich-Petersen betaler Appellanten, Barber Johannes Lorentzen i Salær for Højesteret 300 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 5 Kroner 40 Øre.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til Slutteddel af 18 Juli 1923 og Købekontrakt af 4 August 1923 solgte Sagsøgte, Barber Johannes Lorentzen, til Sagsøgerinden, Enkefru Augusta Andersens afdøde Mand, fhv Gaardejer Andersen, den Sagsøgte tilhørende Kioskforretning i hans Ejendom Køgevej 48, Taastrup, for en Pris af 4000 Kr samt det i Kiosken værende Varelager for en Pris af 4329 Kr 78 Øre. Samtidig med Salget bortlejede Sagsøgte til Sagsøgerindens Mand Kiosklokaler m v uopsigeligt i 5 Aar til en aarlig Leje af 1200 Kr. Ved Forhandlingerne bemærkede Sagsøgte, at der paahvilede hans Ejendom den Servitut, at der ikke i hans Ejendom maatte drives nogen med A/S Johan F Hansen, der havde Forretning i Ejendommen, konkurrerende Forretning. Der indførtes i den Anledning følgende Bestemmelse i den om Handelen oprettede Slutteddel: »Køberen er gjort bekendt med, at Sælgerens Skøde paa Ejendommen er læst servitutstiftende om, at der ikke i Ejendommen maa drives nogen med A/S Johan F Hansen, Taastrup, konkurrerende Virksomhed, og er Køberen pligtig at respektere denne Bestemmelse, saaledes at en Overtrædelse heraf betragtes som en væsenlig Overtrædelse af Kontrakten.«

Ved Overtagelsen af Varelageret overtog Sagsøgerinden og hendes Mand hele det Sagsøgte tilhørende i Kioskforretningen værende Varelager, hvori der bl a fandtes et Lager af Lommeløgter, Piber, Punge, Tegnebøger og andre Lædervarer, Knive, Lommespjelle, Fotografiapparater etc, alt til en Pris af 1709 Kr 89 Øre.

30 Marts 1926 blev der af A/S Johan F Hansen i Anledning af, at der fra Kiosken solgtes nogle af de fornævnte Galanterivarer m m, anlagt Sag ved søndre Birks Ret mod Barber Lorentzen, der ved Dom af 23 November 1926 blev kendt uberettiget til at drive nogen Handel, der maatte anses at etablere Konkurrence med den af A/S Johan F Hansen drevne Forretning, dog med Undtagelse af Aviser, Bøger og som Biartikel Cigarer, og denne Dom blev stadfæstet af Østre Landsret den 28 Januar 1927. Sagsøgerinden tilskrev A/S Johan F Hansen den 4 Februar d A og anmodede om, at der maatte blive givet hende Ret til at disponere frit uden Hensyn til Konkurrence-Klausulen, saaledes at hun kunde sælge de foran omtalte Varer. Der blev imidlertid svaret, at Aktieselskabet ikke kunde give hende Tilladelse hertil. Sagsøgerinden har under nærværende Sag gjort gældende, at Sagsøgte under Forhandlingerne om Servituten, hvis Ordlyd ikke blev omtalt, udtalte, at Servituten ikke betød noget, idet den kun gik ud paa, at der ikke maatte drives Forretning med Kolonialvarer, Kul og Brændsel, at det jo imidlertid har vist sig, at Servituten har haft et langt mere omfattende og for hendes Forretning generende Omfang, og at hun som Følge heraf har lidt et Tab dels ved, at hun nu ligger inde med et Varelager, som hun ikke maa sælge, dels ved, at hendes Omsætning er gaaet betydeligt ned ved, at hun bliver nødt til at fraflytte det lejede til Oktober Flyttedag d A, hvilket alt har forvoldt og vil forvolde hende Forstyrrelser i hendes Stilling og Forhold. Den hende tilkommende Erstatning har hun paastaet Sagsøgte dømt til at betale hende med 3000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 4 Juni 1927.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han bestrider at have ført

sin Køber bag Lyset med Hensyn til Servituten. Han har benægtet, at han har udtalt sig om Servitutens Indhold som af Sagsøgerinden forklaret. Han hævder, at han i al Fald har vist Sagsøgerindens Mand sit Skøde, hvori Servituten stod, og at han tillige har vist ham en Skrivelse af 18 December 1922 fra Aktieselskabet til ham, hvori det udtrykkelig udtaltes, at Salg af Lommeknive, Punge, Lommelamper m v var i Strid med Servituten, og at Aktieselskabet maatte forlange, at man ophørte med Salget heraf. Han erkender vel, at han har udtalt, at det hele ikke betød saa meget, men han fastholder, at Sagsøgerinden og hendes Mand vidste fuld Besked og derfor maatte overtage Risikoen.

Daværende Overretssagfører Zangenberg har som Vidne forklaret, at han, der optraadte som Sagfører for Gaardejer Andersen og hans Hustru under Forhandlingerne, blev gjort bekendt med, at der hvilede en Servitut paa Ejendommen af det omtalte Indhold. Han bad om at blive gjort nærmere bekendt med Servitutens Ordlyd, men fik det Svar, at Skødet ikke var tilstede, men at det kun gik ud paa, at der ikke maatte sælges Kolonialvarer, Kul og andet Brændsel. I Tillid hertil affattede han Slutseddell og Købekontrakt, og først senere erfarede han gennem en Skrivelse fra Aktieselskabet Servitutens nærmere Indhold. Han har bestemt benægtet, at Sagsøgte under Forhandlingerne foreviste den fornævnte Skrivelse af 18 December 1922.

Efter alt, hvad der foreligger, maa der gaas ud fra, at Sagsøgte har givet Sagsøgerinden og hendes Mand Føje til at gaa ud fra, at de havde Ret til at sælge samtlige de Varer, der forefandtes i Forretningen, og som de overtog. Den hende derefter tilkommende Erstatning findes efter samtlige Omstændigheder passende at kunne sættes til 1500 Kr.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgerinden med 200 Kr.

---

Fredag den 5 Oktober.

Nr 257/1927. Aktieselskabet **Lemvig Bank** (Meyer)

mod

**Skattedepartementet** (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at tilbagebetale et Skattebeløb.

Østre Landsrets Dom af 11 Juni 1927: Sagsøgte, Skattedepartementet, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Lemvig Bank, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Dommen er det rettelig antaget, at Sagen ikke kan afvises fra Domstolene.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse til-

vejebragte Oplysninger maa det antages, at Banken allerede ved sit Regnskab for Aaret 1922 har maattet regne med at den paa Laanet i Industrihotellet vilde lide et Tab, der i hvert Fald ikke vilde blive mindre end de 20 000 Kroner, der afsattes til Tabets Imødegaaelse. Da Banken maatte være berettiget til at fradrage et saadant Tab i sin skattepligtige Indkomst for nævnte Aar, og da den ikke kan anses udelukket herfra, fordi den foreløbig kun har henlagt det nævnte Beløb til en Delkrederefond, har den Krav paa at faa den for meget erlagte Skat tilbagebetalt saaledes som paastaet. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Skatte-departementet at burde betale til Banken med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Skattedepartementet, bør til Appellanten, Aktieselskabet Lemvig Bank, betale 2644 Kroner 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarligt fra den 11 December 1923, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Henhold til Obligation af 16 August 1920 udlaante A/S Lemvig Bank til Lemvig Industri- og Haandværkerforening et Beløb af 50 000 Kr, hvorfor blev givet Pant i den Forening tilhørende Ejendom »Industrihotellet« næsteften 191 000 Kr Kreditforeningsmidler.

Det viste sig imidlertid snart, at Hotellet ikke kunde svare sig, og i December Termin 1922 betaltes der hverken Renter eller Afdrag; den 12 Juni 1923 blev der afholdt Tvangsauktion over Hotellet, og Kreditforeningen overtog det for 100 000 Kr som ufyldstgjort Panthaver. Da Lemvig Bank affattede sit Regnskab for Regnskabsaaret 1922 — Kalenderaaret — var man klar over, at dette Engagement vilde give Tab — hvor stort kunde den Gang ikke fastslaas og der blev derfor til Delkrederefonden overført et Beløb af 20 000 Kr »til Imødegaaelse af Tab ved Industrihotellet«.

Paa Selvangivelsen for 1922 fradrog Banken disse 20 000 Kr i den skattepligtige Indkomst; men Ligningskommissionen medregnede dette Beløb, og denne Afgørelse blev stadfæstet af Skatteraadet og Landoverskatteraadet, der i sin Kendelse af 25 April 1924 udtaler, at da det heromhandlede Tab ikke ved Udgangen af 1922 kan siges at have været konstateret, kan det til Imødegaaelse af Tabet i Regnskabet for 1922 hensatte Beløb, 20 000 Kr, ikke fradrages ved Opgørelsen af Bankens skattepligtige Indkomst i dette Regnskabsaar. En Anmodning til Skattedepartementet om at bevile en Nedsættelse af Skatten blev afslaaet.

Under denne Sag paastaar Sagsøgerne, A/S Lemvig Bank, Sagsøgte,

Skattedepartementet, dømt til at tilbagebetale for meget erlagt Skat 2644 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 11 December 1923.

Til Støtte for denne Paastand anfører Sagsøgerne navnlig, at Skattedepartementet i Skrivelse af 19 April 1926 har paalagt Skattemyndighederne, at der fremtidig ved Opgørelsen af Bankers skattepligtige Indkomst tages Hensyn til de Beløb, som Bankinspektøren har krævet henlagt til Imødegaaelse af Tab paa udestaaende Fordringer, saaledes at saadanne Beløb bringes i Fradrag som skattefri Afskrivninger.

Sagsøgte paastaar principalt Afvisning, idet Sagen angaar Spørgsmaal om Skatteansættelsen, der ikke kan tages under Paakendelse af Domstolene.

Da Sagen imidlertid ikke alene angaar Ansættelse til Skat, maa Domstolene anses kompetente til at afgøre Spørgsmaalet.

Subsidiært procederer Sagsøgte til Frifindelse under Henvisning til, at Tabet ikke var konstateret ved Udgangen af 1922, og at Banken ikke har afskrevet det omhandlede Beløb som tabt, men netop ved at overføre det til Delcrederefonden selv har tilkendegivet, at det endnu ikke var afgjort, om der var lidt Tab paa den omhandlede Fordring.

Det er in confesso under Sagen, at Hensættelsen af det omstridte Beløb er sket uden Konference med Bankinspektøren.

Der findes nu at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at Fradrag i den skattepligtige Indtægt kun vil kunne ske, naar det Beløb, der agtes fradraget, er afskrevet som tabt, og da dette ikke er sket, maa Sagsøgte frifindes.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

---

M a n d a g d e n 8 O k t o b e r .

Nr 12/1928. Forretningsfører **Hans Lorentz Boisen** m fl  
(Steglich-Petersen)

m o d

Partikulier **Rasmus Andersen** m fl (David),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udlevere nogle Sparekassebøger til et Dødsbo.

Østre Landsrets Dom af 29 November 1927: Sagsøgte, Forretningsfører Hans Lorentz Boisen, bør til Dødsboet efter fornævnte Maren Andersen, født Hansen, og tidligere afdøde Ægtefælle, Gaardejer Mads Andersen, udlevere Kontrabøgerne med Fyens Disconto Kasse Nr 32996, 42739, 42742, 42736, 42735, 46118, 42741, 42738 og 42737, men derimod ikke Kontrabog med Fyens Stifts Sparekasse Nr 68690. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne, Partikulier Rasmus Andersen, Partikulier Anders Andersen, Fru Maren Hansen, født Andersen, med Ægtefælle Lærer Johan Hansen, Gaardejer Jørgen Andersen, Fru Kristine Johansen, født Andersen, med Ægtefælle Gaardejer Peder Johansen, Gaardejer Peter Andersen, Gaardejer Anders Andersen, Fru Marie Hansen med



Ægtefælle Gaardejer Christian Hansen, Fru Petrine Andersen med Ægtefælle Gaardejer Valdemar Andersen, Fru Anna Larsen med Ægtefælle Gaardejer Hans Lorentz Larsen, Landmand Anders Andersen, Frøken Maren Kirstine Andersen, Gaardejer Jørgen Andersen, Frøken Rasmine Andersen, Frøken Hansine Andersen, Fru Anna Larsen, født Andersen, med Ægtefælle Gaardejer Anders Larsen og Fru Johanne Nielsen med Ægtefælle Gaardejer N P Nielsen en for alle og alle for en til Sagsøgte, Gaardejer Jacob Petersen, 150 Kr, medens de Sagsøgte Forretningsfører Hans Lorentz Boisen, fhv Sognefoged og Gaardejer Lars Hansen, Købmand Chr Boisen, Arbejdsmand Laurits Larsen, Forpagter Hans Lorentz Hansen, Husbestyrerinde, Enkefru Maren Hansen, Fru Karen Larsen med Ægtefælle Forpagter Vilhelm Poulsen, Fru Anna Krogh med Ægtefælle Købmand Krogh og Husmand Christian Hansen en for alle og alle for en til Sagsøgerne betaler i Sagsomkostninger 700 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

De i Slutningen af Dommen nævnte 9 Sagsøgte nedlægger som Appellanter for Højesteret Paastand om Frifindelse, medens de Indstævnte — de for Landsretten optrædende Sagsøgere — paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste, saavidt paaanket er.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til de Indstævnte med 500 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Forretningsfører Hans Lorentz Boisen m fl, een for alle og alle for een, til de Indstævnte Partikulier Rasmus Andersen m fl med 500 Kroner.

Denne Højesteretsdom at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

De barnløse Ægtefæller, Gaardejer Mads Andersen og Hustru Maren, født Hansen, oprettede den 13 Februar 1901 i Forening et Testamente, hvorved Arveforholdene ordnedes under Henblik paa, om Manden eller Hustruen først afgik ved Døden. For det Tilfælde, at Manden døde først, skulde Enken udrede en Række nærmere bestemte Legater à 1000 Kr, hvorefter det i Testamentet hedder videre:

## »2.

Naar undtages de i 1ste Post ommeldte Udbetalinger skal min Hustru, saalænge hun lever, have den fulde Nyttes- og Brugsret af vore faste og løse Ejendele samt nyde de aarlige Renter af de Penge- og Pengeeffekter, som vi foruden ovenmeldte Kapitaler, ved min, Mads Andersens, Død maatte eje.

Som Følge heraf har hun Ret til at dyrke og drive vor Ejendom, Stegsted Mosegaard, med Tilliggende, Besætning og Inventarium m v, som hun bedst ved og kan, og nyde alle Indtægter af samme, selvfølgelig imod at svare alle af Gaarden med Tilliggende gaaende Skatter og Afgifter samt Tiender, at forrente den paa samme mulig hvilende Prioritetsgæld og at udrede alle med Gaardens Drift gaaende Udgifter.

Paa Grund af, at hun, som anført, ikke erholder Dispositionsret over Gaarden med Tilliggende, men kun Nyttes- og Brugsret over samme, er hun uberettiget til at sælge, skænke eller paa anden Maade at overdrage Gaarden med Tilliggende eller nogen Del af samme, ligesom hun ej heller maa behæfte samme med nogen Gjæld, og skal enhver af hende foretaget herimod stridende Retshandel være en Nullitet. Med Hensyn til Gaardens Besætning og Inventarium m v har hun, som meldt, ogsaa kun Nyttes- og Brugsretten over samme; men er det en Selvfølge, at hun kan gjøre de Forandringer med samme, som Gaardens Drift maatte udfordre, dog at der altid paa Gaarden er den efter dens Størrelse fornødne Besætning og Inventarium i ordentlig og forsvarlig Stand.

Af vor ved min Død efter Udredelsen af de i 1ste Post ommeldte Kapitaler, efterladte Kapitalformue nyder hun i sin Levetid Renterne og skulde derfor nogen Del af samme i hendes Levetid blive opsagt til Udbetaling eller paa anden Maade indfriet, er hun vel berettiget til at kvittere for og at modtage samme, men hun skal være forpligtet til at anbringe det saaledes udbetalte Beløb paa betryggende Maade enten i Sparrekasser eller Banker eller i faste Ejendomme, saaledes at den efterladte Formue bliver uformindsket til vores Arvinger, som nedenfor anført.

Skulde min Hustru efter min Død ønske i hendes Levetid at bortforpagte Gaarden med Besætning og Inventarium, da har hun Ret hertil og tilfalder Forpagtningstiden hende; men Bortforpagtningen maa dog ikke ske paa anden Maade, end at den efter min Hustrus Død af vor Gaardarving kan opsiges inden St Hansdag til Ophør paafølgende 1 Maj.«

I Testamentets senere Bestemmelser er det fastsat, hvorledes der efter den længstlevendes Død skal forholdes dels med Gaarden, som mod nærmere bestemt Vederlag skal tilfalde en af Mandens Brodersønner, dels med den øvrige Formue, der — bortset fra visse specielt fastsatte Udbetalinger — skal tilfalde Slægtninge af Manden, saaledes at disse altsaa er Universalarvinger. Endelig hedder det i Testamentets Post 8:

»Medens vi, saalænge vi Begge er ilive, selvfølgelig kunne gjøre Forandringer i dette Testamente eller ganske tilbagekalde samme, bestemte vi derimod herved udtrykkelig, at naar en af os er afgaaet ved Døden, da skal den Længstlevende være aldeles uberettiget til at gøre nogen Foran-

dring i nærværende Testamente, og bliver dette derfor, naar en af os er afgaaet ved Døden, uigenkaldelig fra den Længstlevendes Side.»

Ved Kodiciel af 21 December 1904 gjorde Ægtefællerne visse Ændringer i Bestemmelserne angaaende Gaardarvingens Stilling og de Kapitalbeløb, som Hustruen skulde udbetale efter Mandens Død, m v, men udtalte derhos, at Testamentet iøvrigt blev ved Magt i sine øvrige Punkter.

Den 26 August 1917 afgik Mads Andersen ved Døden, og den 4 Oktober s A overtog Enken som eneste Arving hans Bo til privat Skifte. Ifølge den da afgivne Arveanmeldelse udgjorde Bobeholdningen 168 000 Kr. Ved Kodiciel af 17 Februar 1921 indsatte Enken som executores testamenti til Behandling af hele Boet Sagfører Fr Lersey og hendes Søster søn, Forretningsfører Joh Th Boisen. Efter at sidstnævnte var afgaaet ved Døden, indsatte hun ved Kodiciel af 29 December 1924 i hans Sted hans Broder, Forretningsfører Hans Lorentz Boisen.

Enken afgik ved Døden den 1 Juni 1926. Eksecutorerne registrerede Boet den 22 og 24 s M, hvorved forefandtes foruden Gaarden med Besætning og Inventarium samt Indbo og et kontant Beløb yderligere en Panteobligation af Paalydende 5000 Kr, der beroede paa Gaarden, samt i afdødes Boks i Fyens Disconto Kasse 5 Sparekassebøger af samlet Paalydende 30 408 Kr 96 Øre.

Det oplystes derhos, at der i fornævnte executor, Forretningsfører H L Boisens Bankboks, beroede de nedenfor nævnte 10 Kontrabøger, lydende paa de anførte Navne, hvorpaa af Enken efter hendes Mands Død var indsat de ligeledes anførte Beløb:

Kontrabog med Fyens Stifts Sparekasse:

Nr 68690, lydende paa Jacob Petersen, Hovedstol 1000 Kr.

Kontrabøger med Fyens Discontokasse:

Nr 32996 lydende paa Lars Hansen, Troelse, Hovedstol 3100 Kr.

„ 42739 „ „ Chr Boisen, Odense, 1000 Kr.

„ 42742 „ „ Laurits Larsen, Odense, 1500 Kr.

„ 42736 „ „ Hans Lorentz Hansen, Hjelmerup, 1000 Kr.

„ 42735 „ „ Maren Hansen, Hjelmerup, 1000 Kr.

„ 46118 „ „ Lorentz Boisen, Odense, 1000 Kr.

„ 42741 „ „ Karen Larsen, Ravnebjerg, 2000 Kr.

„ 42738 „ „ Anna Krogh, Odense, 1000 Kr.

„ 42737 „ „ Christian Hansen, Hjelmerup, 1500 Kr.

Under nærværende ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag har nu Sagsøgerne, Partikulier Rasmus Andersen, Partikulier Anders Andersen, Fru Maren Hansen, født Andersen, med Ægtefælle Lærer Johan Hansen, Gaardejer Jørgen Andersen, Fru Kristine Johansen, født

Færdig fra Trykkeriet den 17 Oktober 1928

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokollsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 20.

---

---

Mandag den 8 Oktober.

Andersen, med Ægtefælle Gaardejer Peder Johansen, Gaardejer Peter Andersen, Gaardejer Anders Andersen, Fru Marie Hansen med Ægtefælle Gaardejer Christian Hansen, Sanderum Stormark, Fru Petrine Andersen med Ægtefælle Gaardejer Valdemar Andersen, Fru Anna Larsen med Ægtefælle Gaardejer Hans Lorentz Larsen, Landmand Anders Andersen, Frøken Marie Kristine Andersen, Gaardejer Jørgen Andersen, Frøken Rasmine Andersen, Frøken Hansine Andersen, Fru Anna Larsen, født Andersen, med Ægtefælle Gaardejer Anders Larsen, og Fru Johanne Nielsen med Ægtefælle Gaardejer N P Nielsen, der alle som den afdøde Mands Slægtninge er Universalarvinger i Boet, under Indstævning af de ovennævnte 10 Personer, paa hvis Navn Kontrabøgerne lyder, nedlagt Paastand om, at Sagsøgte, Forretningsfører Hans Lorentz Boisen, dømmes til at udlevere til Boet de nævnte 10 Kontrabøger i den Stand, hvori de var ved hans Modtagelse af dem.

Til Støtte for Paastanden gør Sagsøgerne gældende, at Enkens Indsættelse af Beløbene paa Sparekassebøgerne er ensbetydende med Gavedispositioner, der først skal opfyldes efter hendes Død, og at de derfor i Medfør af Arveforordningens § 30 kan kræves tilsidesat, allerede fordi Enken efter Indholdet af Testamentet var inkompetent til saaledes at raade over nogen Del af Boets Kapital. Subsidiært, nemlig for det Tilfælde, at Dispositionerne maatte blive anerkendte som Livsgaver, støtter Sagsøgerne Kravet om, at de kendes ugyldige, paa den Omstændighed, at Enken ved Testamentet har bundet sig til ej heller i levende Live at disponere over Boets Kapitalværdier, samt at Gavemodtagerne eller dog H L Boisen har været vidende herom.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse under Anbringende af, at der foreligger fuldbyrdede Livsgaver, og at de ikke har været bekendt med, at Enken ifølge Testamentet manglede Kompetence i saa Henseende, hvorfor Gaven ikke overfor dem kan omstødes.

Til Oplysning om de nærmere Omstændigheder, hvorunder Dispositionerne er sket, har H L Boisen som Part forklaret følgende:

Afdøde var en særdeles bestemt Kvinde, der selv vidste, hvad hun vilde, og som tog sine Bestemmelser selv uden at konferere med nogen. I de sidste c 3 Aar var Boisen hende, der opbevarede sine Aktiver i

sin egen Bankboks, behjælpelig med i Terminerne at hæve Renter paa Bank- og Sparekassebøger, ligesom han paa hendes Anmodning har indsat Penge for hende paa saadanne Bøger og lejlighedsvis ydet hende anden underordnet Bistand. Ca 3 Aar før hendes Død fik han af hende overleveret til Opbevaring i sin Boks 3 Sparekassebøger, lydende paa hendes Søskenes Navne: Lars Hansen, Fru Christine Boisen (H L Boisens Moder) og Jens Hansen, idet hun herunder udtalte: »Nu overleverer jeg dig disse Bøger, som jeg vil bede Dig udlevere efter min Død«, med Tilføjende, at det eneste, hun forlangte, var Renterne, som hun paalagde ham at hæve og udbetale til hende; men hun tilføjede yderligere ved samme Lejlighed: »Det er jo Jer Børn, der skal have Pengene, men jeg har sat dem paa Jeres Forældres Navn, og dette skal Du sige til dem, naar Du udleverer dem Bøgerne.« Ca 1 Aar senere sagde Maren Andersen til ham, at hun kunde jo i Grunden ligesaa godt selv ændre Navnene, saa Bøgerne kom til at lyde paa Søskenebørnene selv, og hun bad ham ordne det for hende, og dette skete saa samme Dag, alt paa hendes eget Initiativ. Dog skete der ingen Ændring med Hensyn til den Sparekassebog, der lød og lyder paa hendes Halvbroder Lars Hansens Navn, idet hun havde meddelt Boisen, at hun allerede havde talt med Lars Hansen om, hvorledes han vilde fordele Pengene mellem sine Børn. I Stedet for Bogen til Fru Boisen kom der tre Bøger, nemlig til Christian Boisen, Lorentz Boisen og Anna Krogh, født Boisen; i Stedet for Jens Hansens Bog kom der Bøger til Hans L Hansen, Maren Hansen og Christian Hansen. Samtidig blev der saa lavet to nye Bøger, nemlig til Laurits Larsen og Karen Larsen, der er Børn af en ikke forud betænkt Søster, Marie Larsen. Senere, en Dag i Januar 1926, har Boisen efter Enkens Anmodning yderligere indsat 500 Kr paa hver af de to Bøger, der lyder paa Laurits Larsens og Chr Hansens Navne. Hvad endelig angaar den paa Jacob Petersens Navn lydende Sparekassebog, paa hvilken Indsættelsen er sket faa Dage før Enkens Død, nemlig den 26 Maj 1926, har Boisen forklaret, at Enken flere Gange har sagt til ham, at Jacob Petersen, som var hendes Gaardbestyrer, skulde have 1000 Kr i Bryllupsgave, og at hun, hvis han ikke holdt Bryllup inden hendes Død, vilde give Pengene til Boisen, for at han kunde udbetale Jacob Petersen Beløbet, naar han holdt Bryllup. Da Boisen havde indsat Beløbet paa Sparekassebogen, sagde Enken til ham, om han ikke vilde opbevare denne Sparekassebog i sin Box paa samme Maade som Bankbøgerne og udlevere Jacob Petersen Sparekassebogen efter hendes Død. Boisen har videre forklaret, at han ved Opbevaringen af Bøgerne nærmest betragtede sig som Repræsentant for de Søskenebørn, paa hvis Navne Bøgerne lød; han maa derfor formene, at han, hvis Enken havde forlangt Bøgerne udleveret til sig, havde vægret sig ved at foretage denne Udlevering, og at han mener at ville have stillet sig paa samme Maade, saafremt Enken havde forlangt de oprindelige Bøger, lydende paa hendes Søskenes Navne, udleveret af ham, da han jo fra hende selv vidste, at Beløbene var tiltænkt disse Søskenes Børn. Enken har ikke sagt til ham, at han skulde give Søskenebørnene Meddelelse om Navneforandringerne paa Bøgerne, men saa vidt han ved, har hun selv givet Søskenebørnene Meddelelse om Navneforandringen. Hun er aldrig overfor ham fremkommet med Udtalelser, hvormed hun kan siges

at have forpligtet sig til ikke at kræve Bøgerne tilbage, idet hun i saa Henseende kun har udtalt, hvad han foran har forklaret. Hun har efter Transaktionens Ordning aldrig talt med ham om disse Bøger. Hun modtog kun Renterne af deres Paalydende, naar han havde hævet dem og udbetalte dem til hende. Hun svarede Skat af de paa Bøgerne indestaaende Beløb indtil sin Død. Endelig har Boisen forklaret, at han vel vidste, at der eksisterede et Testamente, men han har aldrig læst Testamentet eller været bekendt med dettes Bestemmelser før efter Maren Andersens Død.

Af de øvrige Sagsøgte har Chr Boisen forklaret, at Enken havde meddelt ham, at der var lidt til ham efter hendes Død, og at Beløbet stod paa en Bog, som H L Boisen opbevarede. Sidstnævnte har derhos inden Enkens Død meddelt ham, at han opbevarede denne Bog i Brødrenes fælles Bankboks samt meddelt ham Bogens Paalydende. Fru Anna Krogh har afgivet en tilsvarende Forklaring. Af de øvrige afgivne Partsforklaringer fremgaar, at det ligeledes til Resten af de paagældende Børn af Enkens Søkende med Undtagelse af Chr Hansen var omtalt af Enken, at de vilde faa Penge eller en Bog efter hende, uden at dog noget Beløb blev nævnt. Gaardbestyreren Jacob Petersen har forklaret, at Enken har meddelt ham, at hun havde indsat 1000 Kr paa en Sparekassebog lydende paa hans Navn, og at denne Sparekassebog opbevaredes af H L Boisen. Petersen har været Bestyrer af Afdødes Gaard i 1½ Aar og har ved flere Lejligheder hjulpet Afdøde, der da var gammel og svagelig. Hun har — formentlig som Følge heraf — sagt til ham, at hun nok skulde paaskønne ham. Hun har senere sagt til ham, da han blev forlovet, at hun nok skulde paaskønne ham med en god Brudgave. Chr Boisen, Fru Krogh, Laurits Larsen, H L Hansen, Fru Karen Larsen og Chr Hansen har alle forklaret enten ikke at have vidst, at der var et Testamente, eller dog ikke at have kendt noget til dettes Indhold.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Beløbet paa den paa Enkens Halvbroder Lars Hansens Navn lydende Bog er indsat den 5 September 1922, Beløbene paa de Bøger, der lyder paa Enkens Søkendes Børns Navne, den 10 April 1924 — med de fornævnte yderligere Indsættelser paa to af Bøgerne, der skete den 12 Januar 1926 — og Beløbet paa Jacob Petersens Bog, som alt nævnt, den 26 Maj 1926. Fra Fyens Disconto Kasse er det oplyst, at der paa de paagældende Bøger sidst er hævet Renter den 2 December 1925, samt at paa Kontrabøger i Disconto Kassen udbetales Renten og Dele af Kapitalen som Regel til Bogens Ihænde-haver, og Banken frigøres i alle Tilfælde ved Betaling til Ihændehaveren; ved hele Kapitalens Udbetaling bliver Bogen at tilbagelevere Banken i kvitteret Stand. Fyens Stifts Sparekasse har oplyst, at Bogen Nr 68690 er noteret som tilhørende Jacob Petersen, og at der ikke er meddelt Kontoen nogen Prohibitivpaategning, saa at Beløbet er indsat paa almindelige Vilkaar. Efter Sparekassens Vedtægter kan Tilbagebetaling af en paa en Sparekassebog indskudt Kapital eller Dele deraf i Reglen fordres af, og uden Ansvar for Sparekassen ske til Ihændehaveren, forsaavidt han kan opgive det Navn, paa hvilket Bogen er noteret i Sparekassens Hovedbøger. Til yderligere Betyggelse mod Udbetaling til Uberettigede kan dog Indskyderne forlange tilført Hovedbogen visse

nærmere Betingelser for Udbetalingen, og denne kan da kun finde Sted under Opfyldelse af disse Betingelser.

Idet bemærkes, at det under Proceduren er oplyst, at Gaardbestyrelsen, nuværende Gaardejer Jacob Petersen, efter Enkens Død har indgaaet Ægteskab, findes det efter samtlige foreliggende Omstændigheder at maatte statuere, at Indsættelsen af Beløbet paa den paa hans Navn lydende Kontrabog er sket til Opfyldelse af et ham givet Løfte om en Bryllupsgave, der skulde effektueres, naar han blev gift og saaledes ikke var bestemt til først at opfyldes efter Enkens Død. Herefter, og da intet er oplyst, som tyder paa, at Petersen var kendt med Bestemmelser i Testamentet, som kunde udelukke Enken fra retskraftig at give et saadant Gaveløfte, vil Sagsørgernes Paastand om denne Bogs Udlevering til Boet ikke kunne tages til Følge.

Hvad derimod angaar de 9 øvrige Kontrabøger, maa det for det første anses givet, at Beløbene efter disse under alle Omstændigheder først skulde komme de paagældende tilgode efter Enkens Død, ligesom det af Sagen fremgaar, at Enken selv har disponeret over Renterne. Det kan derhos ikke ved den af Sagsøgte H L Boisen afgivne, paa dette Punkt ret vage Partsforklaring og det iøvrigt oplyste anses godtgjort, at Enken ved at overgive Boisen Bøgerne til Opbevaring eller ved Afgivelse af bindende Meddelelser til de paagældende, paa hvis Navne Bøgerne lød, har afskaaret sig fra at disponere paa anden Vis over de derpaa indsatte Beløb og dermed fraskrevet sig Raadigheden over dem paa en saadan Maade, at de ved Indsættelsen paa Kontrabøgerne tilsigtede Gaver bringes udenfor Omraadet af Arveforordningens § 30. Herefter vil af den af Sagsørgerne anførte Grund disses Paastand for de ni Kontrabøgers Vedkommende være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsørgerne in solidum at burde betale Sagsøgte Jacob Petersen med 150 Kr og de øvrige Sagsøgte in solidum at burde godtgøre Sagsørgerne med 700 Kr.

Tirsdag den 9 Oktober.

Nr 265/1927. Gaardejer **Anders Chr Andersen**  
(Overretssagi Ørum)

mod

Fru **Johanne Egesborg** (Harboe) og Proprietær **Ernst Nielsen**  
(Gelting),

betræffende Indstævnte Fru Johanne Egesborgs Pligt til at udstede et Skøde til Appellanten.

Vestre Landsrets Dom af 30 Juni 1927: De Sagsøgte, Fru Johanne Egesborg og Proprietær Ernst Nielsen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Gaardejer Anders Chr Andersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Den af Appellanten for Højesteret nedlagte Paastand gaar ud paa:

a t det af Indstævnte Fru Johanne Egesborg til Indstævnte Proprietær Ernst Nielsen den 14 Oktober 1926 udstedte, den 26 November s A tinglæste Skøde paa Parcellen Matr Nr 1 x af Neder Thestrup kendes ugyldigt i Forhold til Appellanten,

a t Fru Egesborg tilpligtes at tilskøde Appellanten den nævnte Parcel for en Købesum af 475 Kroner pr Td Land, at betale, naar Parcellen er frigjort for Pantegæld, og iøvrigt paa de Vilkaar, som er aftalt med Fru Egesborgs Ægtefælle den 17 April 1926, og

a t Proprietær Ernst Nielsen tilpligtes at meddele Samtykke til Tinglysning af saadant Skøde.

Indstævnte Fru Egesborg procederer principalt til Frifindelse, subsidiært til Frifindelse for Tiden.

Indstævnte Proprietær Ernst Nielsen paastaar principalt Dommen stadfæstet og har derhos nedlagt en subsidiær Paastand.

For Højesteret har Fru Egesborg ikke gentaget sin Indsigelse om, at den mellem Appellanten og hendes Mand oprettede Købekontrakt er ugyldig, fordi Købet ikke var godkendt af hende.

I Dommen er det rettelig antaget, at Indstævnte Nielsen ved Erhvervelsen af Parcellen ikke kan antages at have været i god Tro med Hensyn til Parcellens tidligere Afhændelse til Appellanten.

Efter alt foreliggende findes det derhos ikke at kunne statuere, at det har været umuligt for Fru Egesborg at opfylde Appellantens Fordring om at erholde behæftelsesfrit Skøde paa Parcellen.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge, dog i den nedenfor nærmere angivne Form. Det bemærkes herved, at det ikke findes nødvendigt i Konklusionen at optage nogen Bestemmelse om, at Indstævnte Nielsen maa være pligtig at meddele Samtykke til Tinglysning af Skødet, idet saadant Samtykke efter Dommens øvrige Indhold maa være overflødigt.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale til Appellanten med 800 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Det af Indstævnte Fru Johanne Egesborg til Indstævnte Proprietær Ernst Nielsen den 14 Oktober 1926 udstedte, den 26 November s A tinglæste Skøde paa Parcellen Matr Nr 1 x af Neder Thestrup bør være ugyldigt i Forhold til Appellanten Gaardejer Anders Chr Andersen, og bør Fru Egesborg tilskøde Appellanten den nævnte Parcel for en Købesum af 475 Kroner pr Td Land, at betale, naar Parcellen er frigjort



for Pantegæld, og iøvrigt paa de Vilkaar, som er aftalt med hendes Mand den 17 April 1926.

Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte Fru Johanne Egesborg og Proprietær Ernst Nielsen, een for begge og begge for een, til Appellanten med 800 Kroner.

Denne Højesteretsdom, forsaavidt den paa lægger Fru Egesborg at udstede Skøde og de Indstævnte at betale Sagsomkostninger, at efterkomme inden 15 Dage efter dens Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 17 April 1926 blev der mellem Sagsøgeren, Gaardejer Anders Chr Andersen af Skjelhøje, og fhv Proprietær A Egesborg af Tikøb oprettet en Købekontrakt, ifølge hvilken Sagsøgeren af Sagsøgte Fru Johanne Egesborg ved hendes fornævnte Mand købte en Parcel af den hende som Særeje tilhørende Ejendom, Matr Nr 1 a Neder Thestrupgaard, Lysgaard Sogn, for en Købesum af 4560 Kr, der skulde betales i December Termin s A. Skødet paa Parcellen, der solgtes ubehæftet, skulde efter Købekontrakten udstedes, naar Udstykningen af Ejendommen var i Orden. Købekontrakten blev ikke tinglæst. Under 12 Juli s A udstedte Sagsøgte Fru Egesborg Skøde til Medsagsøgte Proprietær Ernst Nielsen af Neder Thestrup paa Hovedejendommen, Matr Nr 1 a med Undtagelse af den nævnte Parcel, der ved Landbrugsministeriets Udstykningsapprobation af 26\*) Juni s A var blevet udstykket som Matr Nr 1 x Neder Thestrup. Foruden den paa Ejendommen hvilende første og anden Prioritet til henholdsvis Kreditforeningen af jyske Landejndomsbesiddere og Jysk Land Hypotekforening overtog Sagsøgte Nielsen en i Ejendommen indestaaende tredje Prioritet til Pastor emeritus Bergenhammer, stor 12 000 Kr. I Skødet var under Post 3 optaget følgende Bestemmelse:

»Køberen er gjort bekendt med, at der om den fra Ejendommen ved Udstykningskrivelse af 25 f M udstykkede Parcel Matr Nr 1 x er oprettet Købekontrakt hvorved Parcellen af mig Fru Johanne Egesborg er solgt. Parcellen er i Tiden under Pantet for Kredit- og Hypotekforeningsskølden og Gælden til Bergenhammer. Hvis Kreditforeningen eller Hypotekforeningen mod Forventning skulde forlange Indbetaling skal denne præsteres af Køberen. Sælgeren indestaar for, at Bergenhammer ikke forlanger Penge for Relaxationen.«

Efter Oprettelsen af Købekontrakten af 17 April 1926 havde Sagsøgte Fru Egesborgs Mand udfoldet Bestræbelser for at erholde Parcellen Matr Nr 1 x frigjort for de samme i Forening med Hovedejendommen paahvilende Pantehæftelser, og hans Bestræbelser var resulteret i, at Pastor emeritus Bergenhammer under 21 s M for sit Vedkommende havde meddelt Tilladelse til Relaksationen, bl a paa Vilkaar, at Salgssummen for Parcellen efter Fradrag af Halvdelen af Udstykningsomkostnin-

\*) Skal være 25.

gerne fuldt ud anvendtes til Afdragning paa de forudgaaende Prioriteter, medens første Prioritetshaveren under 24 Juli s A som Vilkaar for Relaksationen forlangte udbetalt et ekstraordinært Afdrag paa 2100 Kr, og 2 Prioritetshaver under 9 September s A meddelte ubetinget Tilladelse til samme.

Under 24 August s A overdrog Pastor em Bergenhammer imidlertid sin Panteobligation i Parcellen til Sagsøgte Niensens Fader, I C Nielsen, der erklærede sig uvillig til at lade Parcellen udgaa af Pantet, og da Sagsøgte Fru Egesborg herefter ikke saa sig i Stand til at meddele Sagsøgeren behæftelsesfrit Skøde, annullerede hun under 9 Oktober s A Handlen om Parcellen med Sagsøgeren med den Motivering, at hun ikke havde underskrevet eller paa anden Maade godkendt den til ham udstedte Købekontrakt, og overdrog ved Skøde af 14 s M Parcellen til Sagsøgte Nielsen for en Købesum af 3300 Kr, hvilket Skøde blev tinglæst den 26 November s A.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at han, der rettidig har fremsat Tilbud om Betaling af Købesummen for Parcellen, har Krav paa af Sagsøgte Fru Egesborg at erholde behæftelsesfrit Skøde paa samme, og at Sagsøgte Nielsen ved Erhvervelsen af den bl a gennem sit Skøde paa Hovedejendommen var bekendt med, at Parcellen alt var afhændet, og tillige vidste, at der i den Anledning plejedes Underhandling mellem Sagsøgeren og Sagsøgte Fru Egesborg, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at lade udslette af Pantebogen det fornævnte, under 26 November 1926 tinglæste Skøde paa Parcellen og Sagsøgte Fru Egesborg tilpligtet derefter at udstede behæftelsesfrit Skøde til Sagsøgeren i Henhold til Købekontrakten af 17 April 1926.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Forsaauidt det af Sagsøgte Fru Egesborg er gjort gældende, at den mellem Sagsøgeren og hendes Mand oprettede Købekontrakt er ugyldig, fordi Købet ikke er godkendt af hende, kan der ikke tillægges denne Indsigelse nogen Betydning allerede af den Grund, at hun i det af hende under 12 Juli 1926 udstedte Skøde til Sagsøgte Nielsen paa Hovedejendommen — som ovenfor anført udtrykkeligt har anerkendt bemeldte Købekontrakt.

Af samme Grund vil der ej heller kunne tages noget Hensyn til et af Sagsøgte Nielsen fremsat Anbringende om ved Erhvervelsen af Parcellen at have været i god Tro med Hensyn til Parcellens tidligere Afhændelse til Sagsøgeren, idet det findes at være uden Betydning i saa Henseende, at han vil have stillet som Betingelse for sin Erhvervelse, at Sagsøgte Fru Egesborg var løst fra sine Forpligtelser overfor Sagsøgeren, og at han først indlod sig paa det endelige Køb efter at have erfaret, at hun havde annulleret Handlen med denne.

Derimod findes der at maatte gives Sagsøgte Fru Egesborg Medhold i den af hende fremsatte Indsigelse gaaende ud paa, at det efter Sagsøgte Niensens Faders Stilling til Spørgsmaalet om Parcellens Frigørelse for Pantegælden til ham vil være umuligt for hende at opfylde Sagsøgerens Fordring om at erholde behæftelsesfrit Skøde paa Parcellen, i hvilken Henseende bemærkes, at der efter Parternes Procedure maa gaas ud fra, at Sagsøgte Fru Egesborg kun vilde være i Stand til at op-

fyldte den nævnte Betingelse ved Samtykke fra Sagsøgte Nielsens Fader til Relaksationen.

De af Sagsøgeren nedlagte Paastande overfor de Sagsøgte vil her- efter som uigennemførlige ikke kunne tages til Følge, og idet Sagsøgeren under Domsforhandlingen udtrykkelig har erklæret ikke at ville nedlægge nogen subsidiær Paastand om Erstatning, saaledes at Spørgsmaalet herom er unddraget Rettens Afgørelse, vil de Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale under denne Sag.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op- hæves.

---

Torsdag den 11 Oktober.

Nr 27/1928. Det Forenede Danske Livsforsikringsaktieselskab  
»Hafnia« (Liebe)

mod

Lægepraktikantinde **Maren Carstensen**, Hamborg (Cohn),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at betale et Forsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 25 Januar 1928: De Sagsøgte, Det Forenede Danske Livsforsikrings-A/S »Hafnia«, bør til Arvefælles- skabet efter afdøde Rentier Peter Marcussen Carstensen, bestaaende af Fru Anna Carstensen, f Detlefsen, og hendes Døtre, Anni, Christine og Sagsøgerinden, Lægepraktikantinde Maren Carstensen, Hamborg, betale 77 163,75 Reichsmark med Renter af 75 000 Reichsmark 2 pCt over den til enhver Tid værende Rigsbankdiskonto fra den 12 Februar 1924, og af Resten 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 2 November 1927, alt til Betaling sker. Saa betaler de Sagsøgte ogsaa til det offentlige de Retsafgifter, der skulde have været erlagt og det Stempel, der skulde være forbrugt, hvis Sagen ikke for Sagsøgerindens Vedkommende havde været beneficeret, og iøvrigt i Sagsomkostninger 1500 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved Dommen er det rettelig statueret, at Indstævnte i For- sikringsbetingelsernes § 19 har haft fornøden Hjemmel til at an- lægge Sagen ved tysk Domstol, saaledes som sket.

Som udtalt i Dommen kan den af den tyske Landsret den 25 Januar 1927 afsagte Dom, der med Føje har bedømt Retsforholdet efter tysk Ret, ikke siges at stride mod ufravigelige danske Rets- grundsætninger, og det maa derfor billiges, at denne Dom er lagt til Grund ved Sagens Afgørelse af den danske Landsret. Lands- rettens Dom vil herefter overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 3000 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Det forenede danske Livsforsikrings-Aktieselskab »Hafnia«, til Indstævnte, Lægepraktikantinde Maren Carstensen, med 3000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Police Ltr T Nr 102570 af 30 December 1918 overtog de Sagsøgte under denne Sag Det Forenede Danske Livsforsikrings-Aktieselskab »Hafnia«, en blandet Kapitalforsikring for Rentier Peter Marcusen Carstensen af Tønder, til et Beløb af 300 000 Mark at udbetale den 1 November 1928 eller ved den forsikredes tidligere Død. Policen er underskrevet saavel af »Hafnia«s herværende Direktion som af Selskabets Generalbefuldmægtigede for det tyske Rige i Hamborg og er udfærdiget med saavel dansk som tysk Tekst. I Policens § 19 hedder det bl a:

»I Tilfælde af Søgemaal vedrørende Forsikringsforholdet underkaster Selskabet sig i alle Instanser Domstolene paa det Sted, hvor dets Generalbefuldmægtigede for det Tyske Rige eller en tysk Forbundsstat har sit Kontor, eller hvor den Agent, ved hvem Forsikringen tegnedes, paa Tegningstiden havde sit Forretningskontor eller i Mangel af et saadant sin Bopæl.

Alle Forsikringsforholdet vedrørende Tilkendegivelser og Forsendelser fra de interesserede til Selskabet skal ske skriftlig til det Sted, hvor Selskabets Generalbefuldmægtigede for det tyske Rige eller en tysk Forbundsstat har sit Kontor.«

Forsikringen er tegnet mod et Indskud een Gang for alle af 255 060 Mark, hvilket, da Kursen paa Mark da var ca 40, svarede til ca 120 000 danske Kr. Dette Beløb blev indbetalt af Forsikringstageren mod Kvittering ligeledes fra Direktionen og den Generalbefuldmægtigede for det tyske Rige, hvilken Kvittering paa samme Maade indeholder Bemærkning om, at alle Meddelelser o lign skal ske til Generalagenturets Domicil i Hamburg. Samtidig med Betalingen modtog den forsikrede en Skrivelse af 7 Januar 1919 fra Agenten i Rødning, hvori det bl a fremhæves, at »Hafnia« hæfter for Policen med hele sin Formue, og altsaa ikke blot med de i Tyskland deponerede Værdier og Pengeanbringelser.

Forsikringstageren, Rentier Carstensen, afgik ved Døden den 5 Februar 1924, og da »Hafnia« vægrede sig ved at opfylde Policen, anlagde Arvingerne ved Lægepraktikantinde Maren Carstensen ved Landretten

i Hamburg Sag mod »Hafnia« ved dets derværende Generalbefuldmægtigede til Betaling af 75 000 Rmk under Forbehold af yderligere Krav. Under Sagen gav »Hafnia« Møde og paastod Sagen afvist som anlagt ved urigtigt Værneting. Under en særskilt Formalitetsprocedure blev denne Indsigelse forkastet ved Landrettens Delafgørelse af 5 Oktober 1926. Derefter procederedes Sagens Realitet, under hvilken Procedure »Hafnia« ligeledes gav Møde og fremkom med udførlige Indlæg m v. Ved den endelige Dom, som er afsagt af Landretten i Hamburg den 25 Januar 1927 dømtes »Hafnia« til at betale de 75 000 Rmk med Renter 2 pCt over den øjeblikkelige Rigsbanksdiskonto fra den 12 Februar 1924 at regne, samt til Betaling af Sagsomkostningerne. Landrettens Dom er ikke blevet paaanket af »Hafnia« inden Ankefristens Udløb. Ved Landrettens Beslutninger af 27 Maj 1927 og 9 August s A er Omkostningsbeløbet fastsat til ialt 2163,75 Rmk.

Da »Hafnia« har vægret sig ved at betale de Arvingerne efter den Forsikrede saaledes tilkendte Beløb, har de ved Sagsøgerinden, Lægepraktikantinde Maren Carstensen, Hamburg, hvem der er meddelt fri Proces, dog uden Beskikkelse af Sagfører, anlagt nærværende Sag, hvorunder »Hafnia« paastaas dømt til at betale til Arvefællesskabet efter afdøde Rentier Peter Marcussen Carstensen bestaaende af Fru Anna Carstensen, f Detlefsen, og hendes Døtre, Anni, Christine og Sagsøgerinden 77 163,75 Reichsmark med Renter af 75 000 Reichsmark 2 pCt over den til enhver Tid værende Rigsbanksdiskonto fra den 12 Februar 1924, og af Resten 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 2 November 1927, alt til Betaling sker.

De Sagsøgte aastaar sig frifundet, idet de hævder, at de kun er pligtige at indfri den tegnede Forsikring med Papirmark, der nu er værdiløse, men ikke med det paastævnte Beløb, hvortil det tegnede Forsikringsbeløb er opskrevet ved Landrettens Dom af 25 Januar 1927 med de nævnte Omkostningskendelser, da disse Afgørelser er uforbindende for dem.

De Sagsøgte gør i saa Henseende i første Række gældende, at Sagen med Urette er anlagt i Hamborg, saaledes at »Hafnia« altsaa er draget fra sit rette Værneting. Rentier Carstensen havde nemlig lige fra Forsikringens Tegning og til sin Død Bopæl i Tønder, og ved de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark samt ved Overførelsen af den sønderjydske Del af »Hafnia«s tyske Forsikringer tilligemed den der forhaandenværende Reservedækning, der ifølge tysk Lovgivning var bragt i Mark (Papirmark) fra det tyske Reichsaufsichtsamt til det danske Forsikringsraad maa det tidligere ved den tyske Forsikringslovgivning fastslaaede og i Policens § 19 omhandlede tyske Værneting være bortfaldet. Sagen maa altsaa efter de Sagsøgte Formening bedømmes uden Hensyn til den i Hamborg afsagte Dom, og da hverken dansk Lovgivning eller dansk Retspraksis anerkender Aufwertung ☉: Opskrivning af værdiløse Papirmark til Guldmark, maa de frifindes. Og selv om man — med Urette — vilde anvende tysk Ret i det foreliggende Tilfælde, vilde man dog komme til samme Resultat, idet tysk Retspraksis først efter Aaret 1922 — altsaa flere Aar efter de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark — har anerkendt Aufwertungsprincippet.

Videre anfører de Sagsøgte, at selve Resultatet af den tyske Dom er fornuftstridigt. Der er her Tale om et rent dansk Skyldforhold mellem to danske Parter. Ved at gaa den Omvej at søge Retten i Hamborg skulde Sagsøgerne nu opnaa det, som ikke vilde kunne opnaas, hvis der var Tale om et Retsforhold mellem Tyskere, og som endmindre vilde have kunnet opnaas ved danske Domstole. Endelig hævder de Sagsøgte, at den tyske Dom i den Grad strider mod danske Retsprinciper, at den ikke kan nyde Anerkendelse her i Landet.

Retten kan ikke give de Sagsøgte Medhold i det af dem anførte. Den oven citerede Bestemmelse i Forsikringsbetingelsernes § 19 findes nemlig at indeholde en selvstændig Aftale mellem Forsikrer og Forsikrede om, at Sidstnævnte, eventuelt hans Arvinger, maa anlægge Sag mod Selskabet der, hvor dets Generalbefuldmægtigede bor, og denne Overenskomst kan ikke anses at staa i nødvendigt Afhængighedsforhold til den tyske Forsikringslovgivning, som var gældende, da Forsikringsforholdet blev stiftet. Dette skete netop kort efter Vaabenstilstanden i Verdenskrigen og paa et Tidspunkt, da man ansaa det for i høj Grad sandsynligt, at i al Fald Nordlesvig, derunder Tønder, kom tilbage til Danmark, og det havde da været de Sagsøgtes Sag at tage Forbehold for dette Tilfælde, hvis de ikke vilde være bundne ved den ommeldte Bestemmelse efter Afstaaelsen til Danmark. Sagsøgerne findes saaledes med Rette at have kunnet anlægge Sag mod »Hafnia« i Hamborg som sket og forøvrigt ogsaa af den Grund, at »Hafnia« maa antages at have Midler (Gods) der, jfr herved Civilprocesordning § 24\*) sammenholdt med Retsplejelovens § 248, 2 Stk.

Og forsaavidt de Sagsøgte har hævdet, at de ved Sagsanlægget i Hamborg ikke havde nogen egentlig Generalbefuldmægtiget, ved hvem de har kunnet indstævnes for den derværende Ret, maa Landsretten efter det oplyste gaa ud fra det modsatte, hvorved bemærkes, at Sagsøgerne har hævdet, at saadan Indsigelse ikke blev fremsat under Proceduren af Sagen i Hamborg.

Der kan dernæst ikke gives de Sagsøgte Medhold i, at det ved Landsrettens Dom af 25 Januar 1927 statuerede Resultat skulde stride i den Grad mod danske Retsgrundsætninger, at der er tilstrækkeligt Grundlag for at tilsidesætte den, dette saa meget mindre som det paagældende Retsforhold efter det nedenauførte vil være at bedømme efter tysk Ret. Vel har dansk Retspraksis ikke anerkendt Opskrivning af værdiløse Papirmark til Guldmark, men det billige i at afhjælpe Tab ved Markfaldet er dog blevet anerkendt her i Danmark, forsaavidt som der fra den danske Stats Side med Lovhjemmel er ydet adskillige i de sønderjydske Landsdele bosiddende Ejere af Papirmark en vis Godtgørelse til Beløb af ialt ca 60 Millioner Kr for deres Tab ved Markens Fald, ligesom iøvrigt »Hafnia« selv med en ikke ringe Procent yder eller har ydet Godtgørelse til nødlidende Markforsikringer. I Lov Nr 259 af 28 Juni 1920 om Indførelse af dansk Formueret i de sønderjydske Landsdele, dens § 15, hedder det ogsaa, at Retsforhold, der er stiftede inden dansk Rets Ikrafttræden, bliver at bedømme efter den hidtidige Ret, og i dens § 18 bl a,

\*) Skal være § 23.

at Spørgsmaalet, om Opfyldelsen af en Fordring i Indhold stemmer med Forpligtelsen, skal bedømmes efter den Ret, hvorunder Fordringen er stiftet. Med Sagsøgerindens Benægtelse er det heller ikke godtgjort, at Sagsøgerne bliver bedre stillede, end hvis der var Tale om et Forhold mellem Tyskere.

Hvad endelig angaar de Sagsøgte's Fremhævelse af, at Aufwertungsprincippet først blev anerkendt i Tyskland længe efter de sønderjydske Landsdeles Indlemmelse i Danmark, bemærkes, at Forholdet efter det af Sagsøgerne oplyste maa antages at have været det, at man i Tyskland vedblev at anerkende Markmønten efter dens Paalydende lige indtil dens fuldstændige Sammenbrud i 1923, og at de tyske Domstole først efter dette Tidspunkt i Henhold til Paragraf 242 i Bürgerliches Gesetzbuch har anvendt Aufwertung, men dette da ogsaa paa tidligere stiftede Retsforhold.

Landsrettens oftnævnte Dom af 25 Januar 1927 med Omkostningskendelser findes derfor i Overensstemmelse med almindelig anerkendte Regler at burde lægges til Grund for nærværende Rets Afgørelse og Sagsøgerens Paastand vil saaledes være at tage til Følge, hvorhos de Sagsøgte vil have at betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager og for Sagførerbestand 1500 Kr.

---

Fredag den 12 Oktober.

Nr 344/1927. Fhv Hotelejer **Christian Poulsen** (Holtens-Bechtolsheim)

mod

Gaardejer **Jens Pedersen** (Harboe),

betræffende Tilbagelevering af et af Indstævnte til Opfyldelse af en Købekontrakt deponeret Beløb.

Østre Landsrets Dom af 31 Oktober 1927: Sagsøgte, Hotelejer Christian Poulsen, bør taale, at der til Sagsøgeren, Gaardejer Jens Pedersen, udbetales 4000 Kr af det fornævnte hos Overretssagfører Høeg Lorentzen deponerede Beløb med Renter 4½ pCt aarlig af 10 000 Kr fra 1 Maj 1927 til 15 August s A og af 4000 Kr fra 15 August 1927, til Betaling sker, og at den fornævnte Panteobligation, stor 3500 Kr, udleveres til Sagsøgeren. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at han frifindes for Indstævntes Tiltale, og at Indstævnte dømmes til at betale ham en af Retten fastsat Erstatning. Indstævnte har paa sin Side nedlagt Paastand om,

a t Appellanten dømmes til at taale, at det af Indstævnte hos Overretssagfører Høeg Lorentzen kontant deponerede Beløb, stort til Rest 5000 Kroner, med Renter tilbageleveres til Indstævnte, a t Appellanten endvidere dømmes til at taale at den hos Overretssagfører Høeg Lorentzen deponerede Panteobligation med Renter tilbageleveres til Indstævnte, og a t Appellanten tilpligtes at betale Indstævnte principalt 973 Kroner 94 Øre, subsidiært 588 Kroner 31 Øre.

Af Proceduren for Højesteret fremgaar, at Parterne er enige om, at de i Dommen omtalte 600 Kroner er indbefattet under det Beløb af 1277 Kroner 95 Øre, som Appellanten erkender maa krediteres Indstævnte.

Endvidere bemærkes, at der overfor Appellantens Protest ikke vil kunne tages Hensyn til en af Indstævnte fremsat Indsigelse, der, som Sagen foreligger, maa antages at være en ny Indsigelse, og som gaar ud paa, at Appellanten ved Salget har skjult, at Hotellets Omsætning var saa ringe, at Hotellet intet var værd som Hotel.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Appellanten vil derhos have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret efter Reglerne for beneficerede Sager, saaledes som nedenfor anført.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Saabetalder Appellanten Hotelejer Chr Poulsen og til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Indstævnte, Gaardejer Jens Pedersen, ikke havde haft fri Proces for Højesteret, og til Højesteretssagfører Harboe i Salær for Højesteret 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Slutteddel af 25 Januar 1927 købte Sagsøgeren, Gaardejer Jens Pedersen, af Sagsøgte, Hotelejer Christian Poulsen, dennes Hotel »Jernbanehotellet« i Frederiksværk for en Købesum af 66000 Kr, hvoraf der skulde tilvejebringes 7000 Kr som kontant Udbetaling. Pedersen deponerede en Bankbog lydende paa 4000 Kr, der paa Grund af den betingede Opsigelsesfrist først kunde hæves i Slutningen af April, og skulde yderligere den 5 Februar kontant betale de resterende 3000 Kr.

I Sluttedlen fandtes bl a følgende Bestemmelse:



»— — Handelen er betinget af, at Køberen opnaar Gæstgiver- og Beværterbevilling med Ret til Udskænkning af stærke Drikke — — Dersom Bevillingen nægtes Køberen, og Grunden hertil ligger i hans personlige Forhold, som han i Dag har skjult, saaledes navnlig, at han ikke kan opnaa fornøden Vandelsattest, gaar Handelen tilbage, men det paa nævnte Bankbog indestaaende Beløb hjemfalder eo ipso i saa Fald til Sælgeren som Erstatning.«

Pedersen fremskaffede ikke de til Indbetaling den 5 Februar forfaldne 3000 Kr, og det maa antages, at Handelen herefter i nogen Tid er anset som hævet. Da det paa Bankbogen indestaaende Beløb, skønt det tilhørte Pedersen, var indtegnet paa en Broders og hans Moders Navn, blev dette dog afhjulpnet ved, at Pedersen den 17 Februar fremskaffede Tilladelse til, at Beløbet kunde udbetales til Poulsen.

Derefter hengik der nogen Tid, forinden Pedersen lod høre fra sig, men omkring Midten af April henimod den Tid, Beløbet paa Bankbogen kom til Udbetaling, henvendte Pedersen sig til Poulsen og anmodede om, at Købet af Hotellet alligevel maatte blive gennemført, da han nu var i Stand til at fremskaffe en kontant Udbetaling paa 10 000 Kr. Poulsen indgik herpaa, idet han helst saa Handelen gennemført.

I en den 26 April 1927 mellem Parterne oprettet Købekontrakt optoges følgende Bestemmelse:

»§ 4.

Handelen er betinget af, at Køberen opnaar Gæstgiver- og Beværterbevilling med Ret til Udskænkning af stærke Drikke, og det er en Selvfølge, at Sælgeren stiller sine Bevillinger til Disposition, for at Køberen kan opnaa Bevillingerne.

Dersom Bevillingen nægtes Køberen, og Grunden hertil ligger i hans personlige Forhold, som han i Dag har skjult, saaledes navnlig, at han ikke kan opnaa fornøden Vandelsattest, eller hvis Køberen paa anden Maade undlader at opfylde sine Forpligtelser ifølge dette Overdragelsesdokument, gaar Handelen tilbage, men et Beløb af 5000 Kr — 5 Tusinde Kroner — af det i Dag udbetalte hjemfalder eo ipso i saa Fald til Sælgeren som Erstatning. Dersom Handelen gaar tilbage af Aarsager, der ikke kan tilregnes Køberen, betaler denne de med Købekontraktens Udfærdigelse og Stempeling m v forbundne Omkostninger.«

Til Sikkerhed for Handelens Opfyldelse gav Pedersen til Poulsen oprykkende Haandpanteret i en ham tilhørende Panteobligation, stor 3500 Kr, i hvilken han samme Dag havde givet Overretssagfører Høeg Lorentzen i Frederikssund 1ste Prioritets Haandpanteret til Sikkerhed for skadesløs Betaling af alle de med Handelen forbundne Omkostninger. Den kontante Del af Købesummen, 10 000 Kr, blev af Hensyn til, at Handelen skulde ophæves, saafremt Pedersen ikke fik Bevilling, deponeret hos Overretssagfører Høeg Lorentzen, til hvem Pedersen i Juni Termin yderligere indbetalte 600 Kr, der blev anvendt til at betale en Del af de Hotellet paahvilende Terminsydelser.

Efter at Pedersen den 5 Maj var indilyttet i Hotellet, og der var indgivet Ansøgning om Bevilling for ham, blev der den 31 s M efter Begæring af en Gaardejer, der havde et ret betydeligt Beløb tilgode hos ham,

foretaget Arrest i samtlige hans Ejendele, deriblandt ogsaa i de deponerede 10 000 Kr.

I Begyndelsen af August fik Pedersen Meddelelse om, at han ikke kunde faa den ansøgte Hotelbevilling, og Politiet lukkede straks Hotellet. I Skrivelse af 9 August udtalte Bevillingsnævnet paa Anmodning, at Grunden til Nægtelsen bl a skyldtes den Omstændighed, at Pedersen ikke havde fremlagt tilstrækkelig Dokumentation for sin økonomiske Stilling. Poulsen, der nu ansaa sig for berettiget til i Medfør at Kontraktens § 4 at hæve Handelen, anmodede Pedersen om at fraflytte Hotellet, men da han ikke var til at bevæge hertil, medmindre han fik de 10 000 Kr tilbage og den haandpantssatte Obligation frigivet, lod Poulsen den 15 August foretage en Fogedforretning hos Pedersen for at faa ham udsat af Hotellet. Under denne Forretning enedes de imidlertid om, at Pedersen flyttede mod at faa 5000 Kr af de deponerede 10 000 Kr, i hvilke der den 31 Maj var gjort Arrest, overført i Depot hos Fogden, og om, at Afgørelse af Parternes Mellemværende i Anledning af Handelen, deriblandt Spørgsmaalet om Tilbageleveringen af de resterende 5000 Kr og Obligationen skulde afgøres under den af Pedersen faa Dage i Forvejen mod Poulsen anlagte Retssag.

Under nærværende ved Retten for Frederikssund Købstad m v forberedte Sag har Pedersen nu paastaaet Poulsen dømt til at taale, a t det hos Overretssagfører Høeg Lorentzen deponerede Beløb, til Rest 5000 Kr, med vedhængende Renter 4½ pCt aarlig af 10 000 Kr fra 1 Maj 1927 til 15 August s A og af 5000 Kr fra 15 August 1927, til Betaling sker, tilbageleveres til ham af Høeg Lorentzen, a t den hos denne haandpantssatte Obligation, stor 3500 Kr, med vedhængende Renter fra 11 Juni Termin 1927 udleveres til Sagsøgeren, og a t Poulsen tilpligtes at betale ham hans forgæves Udgifter til Købekontrakten m v, 1063 Kr 58 Øre, og de af ham i Juni Termin indbetalte 600 Kr, ialt 1663 Kr 58 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 12 August 1927.

Poulsen har paastaaet sig frifundet mod til Pedersen at betale 761 Kr 62 Øre.\*) Han gør til Støtte herfor gældende, a t de 5000 Kr, der er deponerede til Sikkerhed for Handelens Opfyldelse, i Medfør af Købekontraktens § 4 maa tilfalde ham som Erstatning, da det skyldes Pedersens daarlige økonomiske Forhold, som Pedersen har lagt Skjul paa, at Bevillingen ikke blev givet, og at Handelen som Følge heraf ikke blev gennemført, a t han ikke er i Stand til at udlevere Obligationen, da den er haandpantssat hos Overretssagfører Høeg Lorentzen, a t de 1063 Kr 58 Øre er ham fuldstændig uvedkommende, da de er medgaaet til Omkostningerne ved Handelen, og efter den herom i Kontrakten optagne Bestemmelse ikke skal tilbagebetales til Køberen, og a t de 600 Kr, da de er anvendt til Betaling af Hotellets Terminsydelser i Juni Termin 1927, ikke skal tilbagebetales til Pedersen. Ved at denne i sin Besiddelsestid hos de faste Lejere af Lejligheder i Hotelejendommen har oppebaaret ialt 565 Kr 69 Øre, men til Gengæld yderligere i Terminsydelser til Fordel for Hotellet har afholdt Udgifter til Beløb af 1277 Kr 95 Øre, fremkom-

---

\*) Skal være 712 Kr 26 Øre.

mer der det fornævnte Beløb af 761 Kr 62 Øre,\*) som han erkender at skyldte.

Poulsen har derhos nedlagt Paastand om, at Pedersen tilpligtes at betale ham en efter Rettens Skøn fastsat Erstatning, idet han hævder, at der for Afsavn af Hotellet, i Lejegendtgørelse i Anledning af hans Fraflytning fra dette, og for Mangler ved Hotelinventaret m v, samt for Forringelse af Hotellets Værdi i Handel og Vandel maa tilkomme ham en betydelig Godtgørelse, og under Henviisning til, at han ved Salg af Hotellet kun kan forvente at opnaa en Pris af ca 56 000 Kr for dette, paastaar han denne Erstatning fastsat til et Beløb, der efter Fradrag af de fornævnte 712 Kr 26 Øre, afrundet nedad ikke ansættes lavere end til 10 000 Kr, som han paastaar sig tilkendt med Renter 5 pCt aarlig fra Svarskriftets Dato, den 1 September 1927.

Pedersen har bestridt, at Poulsen har lidt noget Tab udover et Beløb paa 93 Kr 45 Øre for Mangler ved Hotelinventaret ved dets Aflevering.

Pedersen har som Part forklaret, at han ved Handelens Indgaaelse har meddelt Poulsen, at han da havde flere Retssager løbende, og at Overretssagfører Høeg Lorentzen, der var Sagfører for begge Parter, hertil svarede ham, at dette intet havde at betyde med Hensyn til Opnaaelsen af den fornødne Hotelbevilling.

Pedersens Broder, Landmand Anders Pedersen, der overværede Forhandlingerne om Købet af Hotellet, har som Vidne forklaret, at Høeg Lorentzen udtalte, at det intet kunde gøre, selv om Pedersen havde flere Retssager.

Tjener Carl Valdemar Olsen, der ved Handelens Indgaaelse var Kommissionær for Pedersen, har forklaret, at Pedersen, da Høeg Lorentzen spurgte, om »de maatte beholde noget«, hvis han ikke fik Bevillingen, svarede Nej, og at Høeg Lorentzen udtalte, at det intet gjorde, om Pedersen havde flere Retssager, naar han blot kunde skaffe den fornødne Vandelsattest. Vognmand Søren Larsen, der var tilstede ved en af Handlerne, har forklaret, at Pedersen den Gang udtalte, at han var indviklet i en Retssag.

Endvidere har Overretssagfører Høeg Lorentzens Bogholderske, Frøken Viola Møller, som Vidne forklaret, at Pedersen, da der i Januar var Tale om, at han skulde betale Erstatning i Tilfælde af, at han ikke opnaaede Bevillingen, protesterede imod dette. Høeg Lorentzen spurgte ham, efter hvad Vidnet har forklaret, om der var noget galt med hans Fortid og fremhævede, at man i saa Fald ikke vilde handle med ham, og Pedersen svarede da, at der ikke i hans Fortid var nogen Hindring for, at han kunde faa Bevillingen. Da Pedersen derefter spurgte, om det

---

\*) Skal være 712 Kr 26 Øre.

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 21.

---

---

Fredag den 12 Oktober.

gjorde noget, hvis han var indviklet i en Retssag, svarede Høeg Lorentzen, at en almindelig Retssag kunde enhver komme ud for.

Kontrakten af 26 April 1927, som Parterne maa antages at have været enige om helt skulde træde i Stedet for Sluttedlen af 25 Januar, saaledes at dennes Retsvirkninger derved var bortfaldne, og som gør Handelen betinget af, at Pedersen erhvervede fornøden Hotelbevilling, maa forstaaes saaledes, at hver af Parterne havde Ret til at træde tilbage, hvis Vilkaaret ikke blev opfyldt, og da Pedersen under Forhandlingerne om Købet af Hotellet ikke efter de foreliggende Oplysninger kan antages at have lagt Skjul paa noget Forhold, som han da maatte være klar over kunde hindre ham i at opnaa Bevilling, har han ikke herved i Medfør af Købekontraktens § 4 paadraget sig nogen Forpligtelse til at afstaa de deponerede 5000 Kr som Erstatning til Poulsen.

Pedersen maa derfor have Krav paa at faa de 5000 Kr og Obligationen paa de 3500 Kr tilbageleveret af Poulsen, hvorimod Poulsen paa Grund af Købekontraktens udtrykkelige Bestemmelse i saa Henseende ikke kan anses pligtig til at godtgøre Pedersen hans forgæves Udgifter til Købekontrakten m m, ligesom Poulsen ikke vil kunne dømmes til at betale Pedersen de 600 Kr, der, som Sagen paa dette Punkt foreligger oplyst, maa antages at være medgaaet udelukkende til Betaling af Renter i Juni Termin af den Hotellet paahvilende Prioritetsgæld.

Hvad Modfordringen angaar kan der ifølge Indholdet af den omtvandede Bestemmelse i Købekontrakten ikke tilkomme Poulsen nogen Erstatning i Anledning af, at han ved fremtidigt Salg ikke kan opnaa en Købesum af 66 000 Kr for Hotellet, eller fordi han i Pedersens Ejertid er fraflyttet dette. Derimod vil der, i Anledning af, at Pedersen i sin Besiddelsestid efter de foreliggende Oplysninger maa antages at have for sømt og i nogen Grad at have vanrøgtet Hotellet, være at tilkende Poulsen en skønsomt fastsat Erstatning, der efter Fradrag af det ovennævnte Beløb af 712 Kr 26 Øre findes at kunne fastsættes til 1000 Kr.

Herefter vil Poulsen være at dømme til at taale, at t der udleveres et Beløb af 4000 Kr, og at den hos Høeg Lorentzen haandpantatte Pantobligation udleveres af denne.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Mandag den 15 Oktober.

Nr 338/1927. Købmand C Thomsen (Henriques)  
 mod  
 Tagtækker P Knudsen (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at betale for en Vognladning Teglsten.

Søndre Landsrets Dom af 27 Oktober 1927: Indstævnte, Købmand C Thomsen, bør til Sagsøgeren, Tagtækker P Knudsen, betale 1295 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 12 Maj 1927, til Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Indstævnte til Sagsøgeren 150 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Købmand C Thomsen, til Indstævnte, Tagtækker P Knudsen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1922 lod det stedlige Sogneraad opføre en Skole i Burkal; som Hovedentreprenør blev Bygmester Ecks, Tønder, antaget, Arbejdet som ledende Arkitekt blev overdraget Arkitekt Thaysen, Tønder. Taglægningen blev i Underentreprise overdraget Sagsøgeren, Tagtækker P Knudsen, Tønder, der, som ønsket, bestilte en særlig Slags Tagsten hos Firmaet Fink & Co., Aabenraa, til en Pris af ca 4000 Kr. Fink & Co kunde imidlertid ikke levere Tagstenene, og Sagsøgeren henvendte sig da efter foregaaende Forhandling med Arkitekt Thaysen til Indstævnte, Købmand C Thomsen, Tønder, der tilbød at levere de ønskede Tagsten, der igen købtes hos Handelsfirmaet Svend Petersen & Co, Sønderborg; paa Grund af indtruffet Prisstigning skulde Tagstenene dog nu koste 6690 Kr. Thomsen leverede herefter en Vognladning Tag-Sten, der blev lagt op paa den vestlige Fløj paa Lærerboligen til Burkal Skole, men de to følgende Vognladninger blev kasseret og Thomsen erklærede sig

herefter ude af Stand til at gennemføre Leveringen. Arkitekt Thaysen bestilte nu paa egen Haand 20 000 Tagsten til hele Skolen hos Tiedemann, Tønder, for en Pris af 8629 Kr, men da man i Efteraaret 1922 under en Sammenkomst, hvor bl a Arkitekt Thaysen, Bygmester Ecks og Thomsen var til Stede, enedes om at lade den første Vognladning af de Tagsten, der var leveret af Thomsen, blive liggende, uanset at de ikke ganske passede sammen med de af Tiedemann leverede, mod en Godtgørelse til Sogneraadet paa 600 Kr, blev en af de af Tiedemann leverede Vognladninger tilovers, hvorved det Spørgsmaal, hvem der skulde betale den tilovers blevne Vognladning, hvis Levering har andraget 1295 Kr 50 Øre, maatte blive aktuelt.

Under en af Handelsfirmaet Svend Petersen & Co mod Indstævnte under nærværende Sag, Thomsen, anlagt Sag angaaende deres Mellemværende om Tagstenene — en Sag, hvorunder Sagsøgeren under nærværende Sag, Knudsen, mødte som Vidne — blev der under 26 Maj 1923 inden Tønder Købstad m v s Ret indgaaet et saalydende Forlig:

»Sagsøgeren S Petersen godskriver Sagsøgte Thomsen 400 Kr, mod at Sagsøgte ikke har noget Erstatningskrav paa Sagsøgeren hidrørende fra Leverancen af de 22 000 Tagsten til Burkal Skole.

Tagtækker Knudsen erklærer, at han er enig i, at Firmaet Thomsen herefter godtgør ham 800 Kr, saaledes at Knudsen ikke herefter har yderligere Erstatningskrav eller andet hos Sagsøgte Thomsen hidrørende fra Leverancen af Tagsten til Burkal Skole og saaledes, at Sagsøgte Thomsen overtager det Erstatningsansvar, som muligvis Ecks og Thaysen vil gøre gældende mod Knudsen.«

Idet Sagsøgeren Knudsen nu gør gældende, at det i Forliget ommeldte »Erstatningsansvar«, som Thomsen skulde overtage, hvorved han (Knudsen) har villet sikre sig mod et eventuelt Ansvar for Forsinkelse samt mod Ansvar for Betaling af de tilovers blevne Sten, er gjort gældende imod ham derved, at Arkitekt Thaysen har fradraget 1295 Kr 50 Øre i Ecks Tilgodehavende, hvilket Beløb igen af Ecks er fradraget i Knudsens Tilgodehavende, har han under nærværende ved Tønder Købstad m v s Ret forberedte Sag paastaaet Indstævnte Thomsen tilpligtet at betale de nævnte 1295 Kr 50 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt fra Forligsklagens Dato, den 12 Maj 1927, til Betaling sker.

Indstævnte har paastaaet sig frifundet. Til Støtte for sin Paastand har Indstævnte, der vel erkender, at det ommeldte Beløb er blevet fradraget overfor Sagsøgeren, som af denne nærmere anført, anbragt, at der ved det i Retsforliget ommeldte Udtryk »Erstatningsansvar« alene er sigtet til Ansvar for Forsinkelse med Arbejdets Aflevering — hvormed man dog i Virkeligheden ikke regnede — hvad ej heller er gjort gældende, samt at Udtrykket ikke kan paaberaabes af Sagsøgeren som Grundlag for en Forpligtelse til at betale det indsøgte Beløb, idet der jo kun er sket et Fradrag i et Sagsøgeren tilkommende Krav, men ikke gjort noget Ansvar gældende mod ham.

Som Vidne har Landsretssagfører, Dr jur Sievert, Tønder, Indstævntes Sagfører, der repræsenterede Købmand Thomsen i Retsmødet, hvor Forliget blev indgaaet, forklaret, at han ikke har hørt den tilovers blevne Vognladning Sten omtalt, da Forliget blev sluttet.

Da det ommeldte Spørgsmaal om, hvem der skulde hæfte for den tiloversblevne Vognladning Tagsten, forelaa ved Retsforligets Indgaaelse, samt da der efter Indstævntes eget Anbringende ikke som praktisk Mulighed har været regnet med, at der skulde blive gjort noget Erstatningsansvar for Forsinkelse gældende, findes det rimeligst at forstaa Forliget saaledes, at Sagsøgeren, der iøvrigt kun ufuldstændig beherskede det danske Sprog, ved den Forliget givne Formulering tillige har villet sikre sig mod det senere overfor ham skete Fradrag for Betalingen af de tiloversblevne Tagsten, og Indstævnte vil herefter være at dømme i Overensstemmelse med den af Sagsøgeren nedlagte Paa-stand. I Sagsomkostninger findes Indstævnte at burde betale til Sagsøgeren 150 Kr.

---

Nr 31/1928. **Ribe Amts Mejeriforenings Forsikringsforening**  
(Steglich-Petersen),  
m o d  
Gaardejer **Hans Hansen** (Bache),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at udbetale et Forsikringsbeløb.

Vestre Landsrets Dom af 19 December 1927: De Sagsøgte. Ribe Amts Mejeriforenings Forsikringsforening, bør til Sagsøgeren, Gaardejer Hans Hansen, betale 737 Kr 50 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 4 November 1927, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 150 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Ribe Amts Mejeriforenings Forsikringsforening, til Indstævnte, Gaardejer Hans Hansen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da Sagsøgeren, Gaardejer Hans Hansen af Askov Dalgaard, i 1913 erhvervede den ham nu tilhørende Landejendom, indtraadte han som

Medlem af den sagsøgte Forening, Ribe Amts Mejeriforenings Forsikringsforening, der i 1910 var stiftet for Andelshavere i Mejerier indenfor nævnte Mejeriforening til Forsikring mod Driftstab opstaaet som Følge af Mund- og Klovsyge i Besætningerne. Den sagsøgte Forenings Organisation var saaledes, at Mejeriforeningens Bestyrelse og Repræsentanter var Foreningens øverste Myndighed og dannede dens Generalforsamling, og paa en den 2 September 1924 afholdt Generalforsamling vedtoges Vedtægter for Foreningen, der var noget ændrede i Forhold til de oprindelige Vedtægter. Der ydedes herefter ogsaa Erstatning for Dødsfald i Besætningerne som Følge af Mund- og Klovsyge, og medens den Erstatning, der ydedes for Driftstab oprindeligt var fastsat til 25 Kr pr indtegnat Forsikringsportion — 1 Stk Kvæg paa 2 Aar og derover udgjorde 1 Portion, under 2 Aar  $\frac{1}{2}$  Portion — optoges der nu i Lighed med, hvad der allerede var vedtaget paa en den 16 Marts 1922 afholdt Generalforsamling, en Bestemmelse om, at Erstatningsbeløbet for Driftstab skulde fastsættes af Generalforsamlingen. Endvidere indeholder de reviderede Vedtægter den Bestemmelse, at Udmeldelse af Foreningen maatte ske »inden hvert Aars 1 Januar, men den udmeldte staa fremdeles som Medlem i paafølgende Kalenderaar«. Ved en den 23 Februar 1925 afholdt Generalforsamling vedtoges det dernæst, at der ved gentaget Angreb af Sygdommen i en Kvægbesætning kun ydedes Erstatning for Driftstab, naar der var forløbet mindst 3 Maaneder efter, at Besætningen ved foregaaende Sygdomsangreb var frigivet for Veterinærpolitiets Tilsyn. Paa en den 6 Maj 1926 afholdt Generalforsamling, paa hvilken blandt andet Driftstabserstatningen fastsattes til 25 Kr pr Forsikringsportion, bestemtes det at publicere den fornævnte Generalforsamlingsbeslutning af 23 Februar 1925, hvilket derefter skete. I Sagsøgerens Besætning var der opstaaet Mund- og Klovsyge den 19 August 1925 og den 5 April 1926, og ved begge disse Lejligheder havde Sagsøgeren faaet udbetalt Erstatning af de Sagsøgte. Den 22 Maj 1926 konstateredes Sygdommen paany i Besætningen, Sagsøgeren meddelte dette til Bestyreren for Vejen Mejeri, hvori Sagsøgeren er Andelshaver, og Mejeribestyreren, der var de Sagsøgtes Tillidsmand i den paagældende Mejerikreds, udtalte under Samtalen, at Sagsøgeren denne Gang ikke kunde faa Erstatning, hvortil Sagsøgeren, der den 8 eller 9 Maj 1926 i Dagspressen havde læst om den den 23 Februar 1925 truffne Beslutning, svarede, at det kunde han vel ikke. Noget senere optoges der Forhandlinger mellem Sagsøgeren og andre Medlemmer af den sagsøgte Forening, hvem der under tilsvarende Omstændigheder var nægtet Erstatning, og da de maatte mene, at de Sagsøgte havde været uberettigede hertil, har Sagsøgeren anlagt nærværende Søgemaal. Han har herunder anført, at Vedtagelsen af 23 Februar 1925, som han først er blevet bekendt med den 8 eller 9 Maj 1926, ikke efter sit Indhold har kunnet gøres gældende overfor ham, der paa sidstnævnte Tidspunkt var bundet til at være Medlem af den sagsøgte Forening indtil 1 Januar 1928, og hvis Rettigheder og Forpligtelser overfor de Sagsøgte, saa længe han var Medlem af Foreningen, maatte bero paa de af ham godkendte Vedtægter af 2 September 1924, efter hvilke han vilde kunne kræve Erstatning i Anledning af det den 22 Maj 1926 konstaterede Angreb af Mund- og



Klovsyge, og idet han under Henviſning til en den 8 Februar 1927 udstedt Dyrlæggeattest har oplyst, at der under sidstnævnte Sygdomsperiode har været angrebet en saadan Del af hans Besætning, der svarer til 29½ Forsikringsportion, har han paastaet de Sagsøgte dømt til at betale ham en Erstatning af 30 Kr pr Forsikringsportion, ialt 885 Kr, eller subsidiært 25 Kr pr Portion, ialt 737 Kr 50 Øre, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 4 November 1927, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

De Sagsøgte har til Støtte for deres Paastand anført følgende: Da den sagsøgte Forening i 1910 stiftedes og ogsaa senere hen, var det den almindelige Anskuelse, at et Kreatur, der havde været angrebet af Mund- og Klovsyge, fremtidig var immun overfor Sygdommen, og det er derfor naturligt, at saavel de oprindelige Vedtægter som Vedtægterne af 1924 intet indeholder om, hvorvidt der kan ydes Erstatning i Tilfælde af gentaget Angreb i en Besætning. Under en meget udbredt Epidemi i Vinteren 1924—25 viste det sig imidlertid, at Kreaturer, der havde haft Sygdommen, kunde angribes af den paany, og i Anledning heraf afholdtes Generalforsamlingen den 23 Februar 1925, hvor den ommeldte Bestemmelse med Hensyn til Ydelse af Erstatning i Tilfælde af gentaget Angreb af Sygdommen vedtoges. I det Generalforsamlingen dernæst efter de Sagsøgtes Formening har været kompetent til at tage Bestemmelse om et saadant Forhold, og Sagsøgeren i alt Fald fra den 8 eller 9 Maj 1926 har været bekendt med Vedtagelsen, er denne bindende for ham. Men ogsaa bortset herfra maa Sagsøgeren, der først den 22 Januar 1927 gennem sin Sagfører rejste egentlig Krav overfor de Sagsøgte paa Erstatning, ved sin Passivitet være bundet til at respektere Vedtagelsen. Og dertil kommer, at baade Hensynet til de Sagsøgtes Regnskabsførelse og Kontrol med, at ikke urigtige Krav rejstes, kræver at de forsikrede anmelder Skade og Erstatningskrav indenfor en rimelig Tid og i al Fald i samme Regnskabsaar, i hvilket Sygdommen er optraadt i deres Besætning.

Der findes imidlertid ikke at kunne gives de Sagsøgte Medhold i det af dem anførte. Efter Vedtægterne af 2 September 1924 maatte det paa-hvile de Sagsøgte at betale Erstatning ved gentagne Sygdomsangreb i en Besætning uden Hensyn til, hvilket Tidsrum der var forløbet siden det sidste Angreb, og herefter maa Vedtagelsen paa Generalforsamlingen den 23 Februar 1925 anses at medføre en saa væsenlig Forandring i Kontraktforholdet mellem Sagsøgeren og de Sagsøgte, at der til dens Gyldighed overfor Sagsøgeren maatte kræves dennes Tilslutning. At Sagsøgeren dernæst, efter at han er blevet bekendt med Vedtagelsen, har ladet nogen Tid hengaa, inden han protesterede overfor de Sagsøgte, kan ikke anses at indeholde nogen Godkendelse fra hans Side, og at han først saa sent som i Januar 1927 har rejst Krav paa Erstatning, findes under de foreliggende Omstændigheder ikke at kunne betage ham Retten til Erstatning, saa meget mere som han straks ved Sygdommens Udbrud har foretaget Anmeldelse herom hos de Sagsøgtes Tillidsmand.

Som Følge af det anførte findes Sagsøgeren at have Krav paa Erstatning i Anledning af den den 22 Maj 1926 konstaterede Mund- og

Klovtsyge i hans Besætning. Da den Erstatning, der paa det paagældende Tidspunkt kunde kræves, ved Generalforsamlingsbeslutningen af 6 Maj 1926 med Hjemmel i Vedtægterne af 2 September 1924 var ansat til 25 Kr pr Forsikringsportion, vil der kun kunne tillægges ham en hertil svarende Erstatning, og idet der ikke iøvrigt fra de Sagsøgte er protesteret mod Størrelsen af den krævede Erstatning, vil Sagsøgerens subsidiære Paastand være at tage til Følge.

De Sagsøgte vil derhos have at betale Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 150 Kr.

---

T i r s d a g d e n 1 6 O k t o b e r .

Nr 148/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Anton Marius Severin Sørensen** (Henriques),

der tiltales efter Lov Nr 253 af 12 Juni 1922 § 10, jfr Lov Nr 220 af 1 Maj 1923.

Dom afsagt af Aarhus Købstads Ret den 22 December 1926: Tiltalte Anton Marius Severin Sørensen bør til Statskassen bøde 900 Kr og have at betale Sagens Omkostninger, derunder Vederlag til Forsvareren, Sagfører Sebbelov, 60 Kr. I Afgift til Statskassen betaler Tiltalte inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse 900 Kr.

Vestre Landsrets Dom af 6 Marts 1928: Tiltalte Anton Marius Severin Sørensen bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter og derunder det ved Underrettsdommen Sagfører Sebbelov tillagte Salær af 60 Kr udredes af det offentlige.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det offentlige. I Henhold til de i Landsrettens Dom anførte Grunde

k e n d e s f o r R e t :

L a n d s r e t t e n s D o m b ø r v e d M a g t a t s t a n d e .

---

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Politimesterens Anklageskrift af 15 Juli 1926 tiltales under denne Sag Restaurationsbestyrer Anton Marius Severin Sørensen for at have overtraadt Lov Nr 253 af 12 Juni 1922 § 3, jfr Lov Nr 220 af 1 Maj 1923 ved i Tiden fra 1 Januar 1924 til 1 November 1925 at have bogført

den i hans Vikrsomhed stedfundne afgiftspligtige Omsætning med mindre Beløb end de virkelige indgaaede, hvorved han har unddraget Statskassen Afgift i Henhold til de nævnte Love.

Tiltalte er født den 28 Januar 1876 og findes tidligere ved Aarhus Kriminalrets Dom af 17 Oktober 1924, Lov Nr 104 af 10 Maj 1912 § 1, jfr § 34, og Aarhus Købstads Politivedtægts § 67, II Stk, efter dens § 98, jfr Lov 4 Februar 1871 § 6, at være idømt Bøde til Aarhus Kommunes Kasse 200 Kr og 50 Kr til Aarhus Købstads Politikasse.

Ved de af Toldvæsnet i Sagen foretagne Undersøgelser er det dels ved Henvendelse til Tiltaltes Leverandører, dels ved en Gennemgang af Tiltaltes Kassebog, de i Restaurationen førte Kladder, Kontrabøger og de til Bogføring hørende Regnskabsbilag, konstateret, at Vareindkøbet i det omhandlede Tidsrum andrager ialt 60 351 Kr. Paa Grundlag af dette Vareindkøb og de af Tiltalte opgivne Leveringspriser inklusive Afgift, samt under Hensyntagen til saavel det bogførte som det af Tiltalte derudover opgivne Privatforbrug er Omsætningen for nævnte Tidsrum udregnet først til 104 484 Kr incl Afgift og senere, idet ny Paastand fra Tiltalte om yderligere Fradrag tages i Betragtning, til 102 100 Kr. Da Omsætningen i Driftsregnskabet, hvorefter Afgiften erlægges, kun er bogført med 93 284 Kr, er der herefter en Difference mellem den faktiske Omsætning og den bogførte Omsætning paa henholdsvis 11 200 Kr og 8816 Kr, hvoraf der ikke er betalt Afgift.

Tiltalte, der maa antages oprindelig overfor Toldvæsnet at have forklaret Differencen som fremkommet blandt andet ved Snyderier fra Personalet og ved Undladelse af at indføre forskellige Kreditposter i Bøgerne, har senere frafaldet denne Forklaring, og nogen nærmere Forklaring paa den forefundne Difference, hvis Tilstedeværelse i hvert Fald med et Beløb paa ca 9000 Kr maa anses tilstrækkelig godtgjort ved Toldvæsnets Undersøgelser, foreligger herefter ikke.

Med Bemærkning, at Tiltaltes Forklaringer paa Sagens væsentlige Punkter har været meget vaklende, og at Tiltaltes Restauration er en udpræget Spiritusbeværtning, vil Tiltalte herefter være at anse efter Lov Nr 253 af 12 Juni 1922 § 10, jfr Lov Nr 220 af 1 Maj 1923 med en Statskassen tilfaldende Bøde efter Omstændighederne stor 900 Kr, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger, derunder Vederlag til Forsvareren, Sagfører Sebbelov, 60 Kr.

I Afgift til Statskassen betaler Tiltalte 900 Kr.

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag, den 22 December 1926 af Aarhus Købstads Ret for Straffesager afsagte Dom er paaanket saavel af Tiltalte som af Anklagemyndigheden.

Ifølge Sagens Oplysninger, der tildels er tilvejebragt efter den indankede Doms Afsigelse, findes det betænkeligt at tilsidesætte Tiltaltes Forklaring, hvorefter det i Dommen anførte Forskelsbeløb af 8816 Kr efter Fradrag af en gennemsnitlig Avance af op imod 100 pCt samt et Afgiftsbeløb af 10 pCt kan vedrøre Varer, som er medgaaet i Tiltaltes

Husholdning og til Traktement i Forretningen i det omhandlede Tidsrum af 22 Maaneder udover det i Toldvæsnets Opgørelse allerede herfor skete Fradrag.

Idet det herefter ikke kan anses godtgjort, at Tiltalte ved urigtig og mangelfuld Opgørelse af sin afgiftspligtige Omsætning har unddraget Statskassen noget Afgiftsbeløb, vil han være at frifinde for den mod ham rejste Tiltalte under nærværende Sag.

Sagens Omkostninger for begge Retter, herunder det ved Underretsdømmen fastsatte Salær af 60 Kr til Forsvareren sammesteds bliver at udrede af det offentlige, hvorved bemærkes, at der, da Tiltalte selv har draget Omsorg for sit Forsvar ved Landsretten, ikke bliver Spørgsmaal om Fastsættelse af Salær herfor.

---

Onsdag den 17 Oktober.

Nr 9/1928. **Det østsjællandske Jærnbaneselskab (David)**

mod

**Østifternes Brandforsikring (Oluf Petersen)**

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for en Brandskade.

Østre Landsrets Dom af 17 November 1927: Sagsøgte, Det østsjællandske Jærnbane-Selskab, bør til Sagsøgeren, Østifternes Brandforsikring, betale de paastævnte 28717 Kr 50 Øre med Renter heraf 5 pCt p a fra den 24 September 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 900 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter det for Højesteret oplyste kan det ikke anses for godtgjort, at Lokomotivets Gnistfanger var i behørig Orden den Dag, Branden fandt Sted. Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Det østsjællandske Jærnbanesel-

skab, til Indstævnte, Østifternes Brandforsikring, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 21 April 1927 nedbrændte Bygningerne til den Gaardejer Hans Petersen tilhørende Ejendom Matr Nr 12 a af Karise; Branden opstod ca Klokken 5½ Eftermiddag umiddelbart efter, at der var passeret et Tog ad den vest for Bygningerne løbende østsjællandske Jærnbanelinje.

Bygningerne var forsikrede i Østifternes Brandforsikring; Skaden blev takseret til 28 700 Kr.

Under Anbringende af, at Ilden maa antages foraarsaget ved Gnister fra det forbi kørende Tog, har under nærværende Sag Sagsøgeren, Østifternes Brandforsikring, paastaet Sagsøgte, Det østsjællandske Jærnbane-Selskab, dømt til at erstatte Skaden med 28 700 Kr samt Udgiften ved Taksationen 17 Kr 50 Øre, ialt 28 717 Kr 50 Øre; af Beløbet paastaas Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 24 September 1927.

Sagsøgte procederer til Friiendelse, idet det benægtes, at Branden er foraarsaget paa den angivne Maade, Lokomotivet er forsynet med Gnistfanger, og baade den og Askekassen var i Orden; Banen benytter kun gode Kul med meget ringe Smuldprocent. Sagsøgte anser det for udelukket, at Gnister, der er i Stand til at tænde, kan føres saa langt bort.

Det fremgaar af det optagne Brandforhør, at Branden først blev bemærket i Taget midt mellem Tagskæg og Rygning paa den nordlige Ende af den vestlige Længe, at det nordvestlige Hjørne af Bygningerne ligger i en Afstand af ca 55 m fra Sporet, og at der paa Branddagen var stærk Blæst (Vindstyrke 7) fra Vest-Nordvest.

Det er endvidere ved Forhøret godtgjort, at ingen af Gaardens Beboere har været ved det Sted, hvor Ilden opstod, umiddelbart før Opkomsten; flere af Vidnerne har selvstændigt iagttaget, at Ilden viste sig faa Minutter efter, at Toget var kørt forbi.

Adskillige af Vidnerne har ved tidligere Lejligheder set, at Gnister fra Lokomotivet i Blæsevej er ført helt hen til Gaardens Bygninger; et enkelt Vidne har endog set Gnister blive ført over Bygningerne.

Der er ingen elektriske Installationer i Gaarden.

Efter det oplyste er der ikke nogensomhelst Grund til at formode, at Ilden er paasat, og da der ikke skønnes nogen anden Mulighed til at forklare Ildens Opstaaen end ved Gnister fra Lokomotivet, vil Sagsøgte være at dømme efter Sagsøgerens Paastand, saaledes at Sagens Omkostninger bestemmes til 900 Kr.

---

Torsdag den 18 Oktober.

Nr 175/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Jacob Jacobsen Kjær (Harboe),**

der tiltales for Falsk og Bedrageri.

Vestre Landsrets Dom af 30 Juni 1928: Tiltalte Jacob Jacobsen Kjær bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage. I Erstatning til A/S M E Grøn & Søn betaler Tiltalte 1553 Kr. Saa betaler Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overretssagfører Ørum, 80 Kr. Den idømte Erstatning udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde maa det billiges, at Tiltalte for sit Forhold overfor Assurance-kompagniet Odin er anset efter Strfl § 275, jfr § 268.

Tiltalte, der ved Hjælp af den i Henhold til den falske Forsikringsbegæring tegnede Kaution har formaaet Aktieselskabet M E Grøn & Søn til at indgaa Konsignationsforholdet med ham, vil herefter tillige være at anse efter Strfl § 251.

Derimod findes det, saaledes som Sagen foreligger oplyst, betænkeligt at statuere, at Tiltalte iøvrigt har gjort sig skyldig i noget strafbart Forhold.

Straffen findes under Hensyn til den midlertidige Straffelovs § 13 at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, og Tiltalte vil derhos være at dømme til at betale Aktieselskabet Grøn & Søn i Erstatning 1553 Kroner.

Sagens Omkostninger vil være at udrede som nedenfor nævnt.

Thi kendes for Ret:

Jacob Jacobsen Kjær bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og i Erstatning til Aktieselskabet M E Grøn & Søn betale 1553 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Harboe 150 Kroner, der udredes af det offentlige. Sagens øvrige Omkostninger, derunder i Salær til Overretssagfører Ørum 80 Kroner, udredes af Tiltalte.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Jacob Jacobsen Kjær ved 3 jyske Statsadvokaters Anklageskrift af 10 Maj 1928 sat under Tiltale til at lide Straf:

**Forhold I.**

a. efter Straffelovens § 268 eller dennes Analogi for Dokumentfalsk ved at han, der var Fallent og intet ejede, den 1 November 1926 falskelig har underskrevet en til Assurancekompagniet »Odin« A/S, København, rettet Kautionsforsikringsbegæring med Navnet A F H Kjær, hvorved han sigtede til sin Hustru, Anna Frieda Helene Kjær, født Andersen, ved Hjælp af hvilken Kaution han opnaaede at faa et Vareparti i Konsignation fra A/S M E Grøn & Søn, København.

b. efter Straffelovens § 268 eller dennes Analogi for Dokumentfalsk ved den 4 November 1926 falskelig at have underskrevet en med A/S M E Grøn & Søn, København, oprettet Konsignationskontrakt med Navnet A F H Kjær, hvorved han sigtede til sin fornævnte Hustru, idet Tiltalte, hvis Kredit var ødelagt, vidste, at han ikke vilde have kunnet opnaa et Konsignationslager ved at opgive sit rigtige Navn,

c. efter Straffelovens § 268 eller dennes Analogi for Dokumentfalsk ved den 12 April 1927 falskeligt at have underskrevet en til A/S M E Grøn & Søn udstedt skadesløs Transport vedrørende nogle Tiltalte tilhørende Fordringer til samlet Beløb 940 Kr 50 Øre med Navnet A Kjær, hvorved sigtedes til Tiltaltes fornævnte Hustru,

e. efter Straffelovens § 251 for Bedrageri ved i den fornævnte Kautionsforsikringsbegæring svigagtigt at have fremsat urigtige Oplysninger om sine økonomiske og personlige Forhold, idet han paa Grundlag af disse Oplysninger erholdt tegnet forommeldte Kautionsforsikring, der atter foranledigede A/S M E Grøn & Søn til at tilstaa ham det fornævnte Konsignationslager.

f. efter Straffelovens § 253 for Bedrageri ved i Tiden fra November 1926 til Foraaret 1927 at have bortsolgt af det fornævnte A/S M E Grøn & Søn tilhørende Konsignationslager og af det ved Salget indkomne til egen Fordel at have forbrugt et Beløb af 1553 Kr.

**Forhold II.**

g. efter Straffelovens § 269 eller dennes Analogi for Veksselfalsk ved den 5 September 1927 falskelig med Navnet A Kjær, hvorved han sigtede til sin fornævnte Hustru, som Trassent at have underskrevet en af Ejner Horsted akcepteret Veksel, stor 65 Kr, hvilken Veksel Tiltalte afgav til Købmand F C Sørensen, Vejle, til Dækning af leverede Varer,

h. efter Straffelovens § 270 eller dennes Analogi ved den 7 Oktober 1927 i et til den under g) nævnte Købmand Sørensen stilet Forretningsbrev falskeligt at have underskrevet sig med Navnet A Kjær, hvorved han sigtede til sin fornævnte Hustru, idet Tiltalte, hvis Kredit i Forvejen var ødelagt, ikke turde optræde under sit rette Navn.

**Forhold III.**

i. efter Straffelovens § 268 eller dennes Analogi for Dokumentfalsk ved den 27 April 1927 falskelig med Navnet A Kjær, under hvilket Navn Tiltalte var traadt i Forretningsforbindelse med nedennævnte Købmand, og hvorved han sigtede til sin fornævnte Hustru, at have underskrevet

et til Købmand A Chr Jensen, Hadsten, stilet Brev, indeholdende en Varebestilling samt ved den 12 Juni 1927 i Gravens falskelig med Navnet A Kjær at have underskrevet et om hans Skyld med Hensyn til disse Varer oprettet frivilligt Forlig for et Beløb af ialt 134 Kr 60 Øre.

Tiltalte, der er født den 27 April 1891, er tidligere ved Vestre Landsrets Dom af 11 December 1922 anset efter Straffelovens § 257 med simpelt Fængsel i 8 Dage, men ses iøvrigt ikke at have været tiltalt eller straffet.

Tiltalte har forklaret, at han før Nytaar 1926 tænkte paa at oprette Ægtepagt med sin Hustru og at løse et paa hendes Navn udfærdiget Næringsbevis som Hjemmel for at paabegynde en ny Forretning med Forhandling af Klæder m v, idet Tiltalte, der tidligere havde drevet Forretning i Kolding, men var gaaet konkurs, paa denne Maade vilde hindre sine Kreditorer i at søge Fyldestgørelse hos ham. Han vil for at faa en saadan Ordning tilvejebragt have rettet Henvendelse til en Sagfører i Kolding, men da denne meddelte ham, at det ikke kunde lade sig gøre, foretog han sig ikke videre for at realisere sit nævnte Forehavende.

a d l a o g e.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i Dokumentfalsk, idet han i det heromhandlede Tilfælde, ligesom hvor han iøvrigt under nærværende Sag er sigtet for denne Forbrydelse, har anført, at hans Hustru, Anna Frieda Helene Kjær har givet ham Fuldmagt til at drive Forretning i hendes Navn og underskrive paa hendes Vegne, og at han i Henhold til den ham saaledes givne Bemyndigelse har underskrevet Forsikringsbegæringen med Hustruens Navn A F H Kjær. Tiltaltes Hustru har under Sagen afgivet Forklaring i Overensstemmelse hermed med Tilføje, at hun i hvert enkelt Tilfælde, hvor Tiltalte har benyttet denne Underskrift (eller Underskriften A Kjær) har bemyndiget ham dertil, men at hun iøvrigt ikke har givet sig af med Forretningens Førelse og er ukendt med de nærmere Enkeltheder.

Forsaavidt Tiltalte i Anklageskriftets Post I e er sigtet for Bedrageri, har han nægtet sig skyldig heri, idet han hævder, at de af ham i Forsikringsbegæringen givne Oplysninger passer paa hans Hustru og saaledes er rigtige.

En Kontorchef i Assurancekompagniet »Odin« har forklaret, at Kompagniet formentlig, inden det antog Forsikringen, har søgt Oplysning om A F H Kjær, a t der ganske vist intet skriftligt foreligger herom, men a t det kan være sket ved en telefonisk Forespørgsel til det af Kompagniet sædvanlig benyttede Oplysningsbureau. Herfra er det udtalt, at man paa en Forespørgsel om Jakob Kjær kunde have oplyst, at han var insolvent, og at Kredit fraaadedes, medens man ikke kunde have givet nogen Oplysning om en Person ved Navn A F H Kjær.

Da Forsikringsbegæringen, i hvilken den underskrivende bl a betegner sig som Skrædermester, ikke fremtræder som udstedt af Tiltaltes Hustru eller ifølge Fuldmagt fra hende, maa der efter det foreliggende gaas ud fra, at Tiltalte har benyttet den nævnte Signatur for at skuffe med Hensyn til sin Identitet. Idet Tiltaltes Benyttelse af Hustruens Navn under de foreliggende Omstændigheder maa jænstilles med Brug af opdigtet Navn, vil Tiltaltes Forhold i de foranførte Henseender, uanset at det ikke er oplyst, at Assurancekompagniet har lagt Vægt paa, fra



hvem Forsikringsbegæringen hidrørte, være at tilregne ham som en Overtrædelse af Straffelovens § 275, jfr § 268.

a d I I g o g h o g a d I I I.

Af lignende Grunde som ovenfor anført vil Tiltalte for det af ham i disse Tilfælde udviste Forhold være at anse efter Straffelovens § 275, jfr dels med § 269, dels med § 270, dels med § 268.

a d I b o g c.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Tiltalte oprindeligt i eget Navn har forhandlet med A/S M E Grøn og Søn om at faa et Konsignationslager, men at han senere underskrev Konsignationskontrakten med Navnet A F H Kjær — og Transporten med Navnet A Kjær. Efter det under Sagen oplyste har nævnte Aktieselskab været klar over, at J Kjær var identisk med A F H Kjær, hvorhos Tiltalte faktisk har overført de i Transporten nærmere betegnede Fordringer til Aktieselskabet. Herefter findes Tiltalte ikke ved i de omhandlede Tilfælde at benytte disse to Signaturer at have gjort sig skyldig i noget strafbart Forhold.

a d I f.

Tiltalte har erkendt, at han har indkasseret Salgssummerne for de ham af A/S M E Grøn & Søn overladte Konsignationsvarer, og at han af det indkomne Beløb til egen Fordel har forbrugt 1553 Kr. Dette Forhold vil være at tilregne ham efter Straffelovens § 257, idet det ikke kan gøre nogen Forandring heri, at Aktieselskabet senere har givet ham Henstand med at betale det fornævnte Beløb.

Den efter foranstaaende af Tiltalte i Medfør af de nævnte Straffebestemmelser forskyldte Straf findes efter Omstændighederne at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

I Overensstemmelse med en af A/S M E Grøn & Søn nedlagt Paa-stand vil Tiltalte have at betale Selskabet en Erstatning af 1553 Kr, hvorimod en af Købmand A Chr Jensen nedlagt Erstatningspaa-stand om Betaling af 282 Kr 20 Øre allerede under Hensyn til Jensens Indrømmelse af ikke at have ladet sig bestemme af det begaaede Falsk til at inklade sig i Forretningsforbindelse med Tiltalte, ikke findes at kunne tages under Paakendelse under nærværende Sag.

Endelig vil Tiltalte have at betale Sagens Omkostninger, og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten 80 Kr.

---

Fredag den 19 Oktober.

Nr 187/1928.

Rigadvokaten  
mod

**Ejnar Harald Hansen og Hjalmar Viggo Hansen (Stein),**

der tiltales for Tyveri, subsidiært ulovlig Omgang med Hittegods.

Østre Landsrets Dom af 23 Juli 1928: Tiltalte Ejnar Harald Hansen og Tiltalte Hjalmar Viggo Hansen bør straffes med Fæng-

sel paa sædvanlig Fangekost, førstnævnte i 80 Dage og sidstnævnte i 40 Dage samt en for begge og begge for en betale de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder i Salær til den for dem for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Arthur Henriques, 60 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagde Dom er paa-ankeet dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden for Tiltalte Ejnar Harald Hansen findes at burde forlænges til 120 Dage.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden for Ejnar Harald Hansen bestemmes til 120 Dage. I Salær for Højesteret betaler de Tiltalte, Ejnar Harald Hansen og Hjalmar Viggo Hansen, en for begge og begge for en, til Højesteretssagfører Stein 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Retten for Maribo Købstad m v tiltales Ejnar Harald Hansen og Hjalmar Viggo Hansen til Straf henholdsvis efter Straffelovens § 230, I og efter Straffelovens § 228 for simpelt Tyveri, subsidiært efter Straffelovens § 247 for ulovlig Omgang med Hittegods ved den 13 Maj d A i Forening paa Stranden ved Drunholm at have tilegnet sig 1 Ramlad, 10 Aalegaardsforbindelser, 7 Bundgarnspæle, 10 mindre Pæle m v til samlet Værdi 60 Kr fra 2—3 Bunker Fiskeredskaber, som Ejeren, Fisker Søren Mikkelsen, Lundeheje, med Strandejerens Samtykke havde haft liggende der Vinteren over.

Tiltalte Ejnar Harald Hansen er født den 8 Februar 1895 og tidligere anset ved Vordingborg Købstads Politirets Dom af 17 November 1915 for Betleri efter Lov af 3 Marts 1860 § 3, saaledes at den udstaaede Varetægtsarrest traadte i Stedet for Straf, og ved Maribo Købstad m v Rets Dom af 28 September 1923 i Medfør af Straffelovens § 228, jfr § 62, og §§ 235, 238 og 247 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maanedere.

Tiltalte Hjalmar Viggo Hansen er født den 28 Marts 1901 og ikke tidligere straffet.

Fisker Søren Mikkelsen har som Vidne forklaret, at han hele Vinteren 1927/28 har haft en Del Bundgarnspæle, Aalegaardsforbindelser, en Del mindre Aalegaardspæle og et Ramlad m m liggende i Klitterne mellem Drunholmen og Høje Brundrag paa Lollands Sydkyst; Effekterne laa i 2 a 3 Bunker saa højt oppe i Klitterne, at selv den højeste Vand-

stand i Vinterens Løb ikke har kunnet naa op til Bunkerne. Mikkelsen, der senest i April Maaned 1928 havde tilset sine Redskaber, bemærkede den 13 Maj s A, da han tilfældig passerede forbi et Arbejderhus ved Sortebækken, at der i Haven henlaa et helt Læs Bundgarnspæle, Aalegaardsrammer m m, som han mente at genkende som sig tilhørende. Han saa nøjere efter og fandt, at ogsaa andre af hans Pæle, Ramladet, gennemskaarne Bundgarnspæle m m fandtes i Bunken; da han med Sikkerhed genkendte Kosterne som sine, tog han ud til Drunholmen og konstaterede da, at der i hans Bunker manglede ca 25 Bundgarnspæle, ca 10 lange Lægter, ca 25 mindre Pæle, 1 Ramlad og 10 Aalegaardsrammer. Han kunde tydelig se af Sporene i Sandet, at det manglende nylig var fjærnet, og at Vandet ikke havde været saa højt oppe, at Effekterne kunde være skyllet bort.

Mikkelsen foretog nu Anmeldelse til Politiet, der i Haven fandt 7 Bundgarnspæle, 10 mindre Pæle, 10 Aalegaardsforbindelser, 1 Ramlad samt diverse Pæle, Lægter og Brædder.

Huset beboedes af de to Tiltalte, der overensstemmede har forklaret, at de den 4 Maj (St Bededag) gik en Tur langs Kysten; de fandt da, spredt mellem Drunholmen og Høje Brundrag, de ovennævnte Effekter liggende i Vandlinjen eller paa Stranden; de samlede dem sammen og bar dem højere op mellem Vandstandslinien og Klitterne, og den 13 Maj havde de en Vogn og kørte det hjem; de har hævdet, at Effekterne ikke laa i Bunker, da de fandt dem. Assistent Ferdinand Hansen har som Vidne forklaret, at han, der jævnligt færdes langs Digerne og Kysten, hele Vinteren har set Mikkelsens Bundgarnspæle m m liggende i Klitterne; Søndag den 13 Maj kom Mikkelsen og fortalte, at han havde set en Del af sine Pæle m m ved Sortebækshuset; Hansen fulgte derefter med Mikkelsen til Kysten, og de konstaterede, at der var fjærnet flere Bunker Pæle m m, at der var tydelige Spor i Klitterne, hvor Bunkerne havde ligget, og at der, hvor Ramladet havde ligget, var tydelige Spor af, at der havde været arbejdet paa at skille det ad, ligesom der ogsaa »stod« Spor af et Køretøj i Sandet langs Bunkernes Plads. Disse Spor udviskes meget hurtigt, hvorfor Hansen ikke nærer Tvivl om, at Bunkerne nylig var fjærnet. Strandfoged Hansen har forklaret, at han hele Vinteren har set Mikkelsens Pæle m m i Bunker i Klitterne; han har haft Lejlighed til at tage Kosterne i Øjesyn og genkender i disse med Sikkerhed de Effekter, som har ligget i Klitterne. De laa saa højt, at selv det højeste Højvande i Vinterens Løb ikke har kunnet naa derop.

Efter de i Sagen iøvrigt foreliggende Oplysninger maa det anses udelukket, at de Tiltalte kan have opsamlet saa betydelige Mængder i Vandet, og det findes derfor ubetænkeligt at forkaste deres Anbringende

---

Færdig fra Trykkeriet den 31 Oktober 1928.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokollsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 22.

---

---

Fredag den 19 Oktober.

om Stedet, hvor de har fundet Effekterne. Deres Forhold vil herefter være at tilregne dem som Tyveri, og de vil være at anse: Ejnar Harald Hansen efter Straffelovens § 230, I og Hjalmar Viggo Hansen efter Straffelovens § 228 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost, førstnævnte i 80 Dage og sidstnævnte i 40 Dage.

---

---

(Stein e O) Nr 244/1927. Fhv Gaardejer **Johan Christiansen**  
m o d

Civildommer **Peter Nicolaj Valentin Buch** (Møldrup e O),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningspligt for manglende Retsanmærkning.

Østre Landsrets Dom af 31 Maj 1927: Sagsøgte, Civildommer Buch, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Gaardejer Johan Christiansen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Dommen er det rettelig antaget, at Indstævntes Forhold ved Udlægsskødets Udstedelse ikke har kunnet paadrage ham Ansvar overfor Appellanten — hvorved bemærkes, at Sagfører Hansen optraadte for denne som Rekvirent af Skødet — men at Undladelsen af at meddele Skødet Retsanmærkning har været retstridig overfor Appellanten. Indstævnte maa derfor være pligtig at erstatte det derved opstaaede Tab. Idet det nu ikke ved de foreliggende, til Dels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes gjort antageligt, at Tabet ogsaa vilde være indtraadt, hvis Retsanmærkningen var blevet givet, vil Appellantens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten vil Indstævnte have at betale til Appellanten med 200 Kroner, medens Sagens Omkostninger for Højesteret vil være at ophæve.

### Thi kendes for Ret:

Inden 4 Uger efter denne Højesteretsdoms Afsigelse bør Indstævnte, Civildommer Peter Nicolaj Valentin Buch, foranledige, at den omhandlede Obligation, stor 3800 Kroner, aflyses eller til Appellanten, fhv Gaardejer Johan Christiansen, betale 3800 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 11 December 1924, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Indstævnte til Appellanten med 200 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagførerne Møldrup og Stein hver 300 Kroner, og i Godtgørelse for Udlægsholdsvi 5 Kroner 60 Øre og 15 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offenlige.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Paa en den 23 Oktober 1918 over den Jens Olsen Blichfeldt tilhørende Ejendom Matr Nr 24 a, 28 a af Rerslev By og Sogn og Matr Nr 18 n af Vindinge By og Sogn afholdt Tvangsauktion blev Sagfører Anton Hansen af Roskilde højestbydende med 10 000 Kr, hvorefter han, der havde gjort Udlæg for et Beløb af 1053 Kr 34 Øre, næsteften en Obligation, stor 5000 Kr, til Kreditkassen for Landejendomme i Østifterne og en Obligation til ham selv og I/S Roskilde Tømmerhandel, stor 3800 Kr, tilkendegav, at han vilde begære sig Ejendommen udlagt som ufyldstgjort Udlægshaver. Ved en den 3 Oktober 1919 dateret Transportkøbekontrakt overdrog Sagfører Hansen til fhv Gaardejer Johan Christiansen Retten til at erholde Udlægsskøde paa den heromhandlede Ejendom.

I Kontraktens § 4 hedder det:

»Købesummen er fastsat til Kr 8500,00, er Otte Tusinde Fem Hundrede Kroner, der afgøres derved, at Køberen:

1) Overtager og fra 1 Oktober d A at regne forrenter eller indfrier, saaledes som han med Vedkommende herom kan forenes, den i Ejendommen paa 1 Prioritet indestaaende Gæld til Creditkassen for Landejendomme i Østifterne sammes 6 Serie 2 Afdeling, stor oprindelig

Kr 5000,00

med 1 Prioritet til over 4 pCt aarlig Ydelse. Hvad derpaa er afdraget kommer Køberen tilgode.

2) Resten  
betales kontant.

Kr 3500,00

---

Kr 8500,00.«

---

Først den 1 Juni 1923 paa et Tidspunkt, da Christiansen forlængst havde opfyldt Kontrakten paa sin Side, meddeltes der — i Henhold til Begæring fra Sagfører A Hansen — Christiansen Udlægsskøde, hvilket skete til Trods for, at det ikke overfor Fogden samtidig godtgjordes, at 2 Prioritets-Obligationen, stor 3800 Kr, var indfriet, eller at der forelaa Samtykke fra alle Vedkommende.

Den 27 Juni s A tinglæstes Skødet uden Retsanmærkning.

I Begyndelsen af 1925 blev Christiansen bekendt med, at nævnte 2 Prioritets-Obligation ikke var indfriet, men haandpantset til Roskilde Bank, og da Christiansen den 20 Marts 1926 havde tilskødet Lars Jensen, Bjevskov, sin Ejendom, deri indbefattet de heromhandlede Matrikelnumre, meddeltes der Skødet ved Tinglæsningen den 31 Marts s A følgende Anmærkning:

»Iflg Pantebogen er Matr Nr 24 a, 28 a, Reerslev og Matr Nr 18 n Vindinge yderl end anført behæftet for Kr 3800 iflg Panteobl til A Hansen og Roskilde Tømmerhandel.«

Christiansen har derefter under nærværende Sag paastaet Sagsøgte, Civildommer Buch i Roskilde, tilpligtet: e n t e n at foranledige, at den paa Ejendommen Matr Nr 24 a, 28 a Reerslev og Matr Nr 18 n Vindinge hæftende, heromhandlede Obligation, stor 3800 Kr, udslettes af Pantebogen eller at betale Sagsøgeren 3800 Kr med Renter 5 pCt p a fra 11 December 1924, idet han har gjort gældende, at Sagsøgte i sin Egenskab af Foged og Retsskriver er ansvarlig for, at Sagsøgerens Adkomst til Ejendommen er behæftet med Mangler, som ikke kan ses af Skødet.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han vel har erkendt, at der er begaaet Fejl saavel ved, at Udlægsskødet er meddelt, uden at Samtykke forelaa fra alle Vedkommende, som ved, at Skødet er tinglæst uden Retsanmærkning, men har hævdet, dels, at der ikke derved er begaaet noget Retsbrud overfor Sagsøgeren, dels, at der, selvom dette maatte være Tilfældet, ikke er paaført Sagsøgeren noget Tab.

Medens der nu vel maa gives Sagsøgte Medhold i, at hans Undladdelse af som Foged at sikre sig Bevis for, at Prioritetshaverne har faaet, hvad der tilkom dem, eller har samtykket i Udstedelse af Skøde, ikke indeholder noget Retsbrud overfor den, der har erholdt Udlægsskøde, idet Bestemmelsen herom i Retsplejelovens § 583 maa antages at være givet til Værn for de til Andel i Auktionsprovenuet berettigede, har han paa den anden Side i sin Egenskab af Retsskriver ved at tinglæse Skødet uden at meddele dette Retsanmærkning om den uindfriede 2 Prioritets Obligation overfor Erhververen af den behæftede Ejendom gjort sig skyldig i en Forsømmelse, der medfører Erstatningsansvar i det Omfang, denne maatte have lidt et Tab ved ikke at have erholdt den i saadan Retsanmærkning liggende Advarsel.

Det skal imidlertid bemærkes, at Sagfører A Hansen, der maa anses for den vanhjemmelsansvarlige, er afgaaet ved Døden den 20 Oktober

1924, at hans Bo, i hvilket Arv og Gæld ikke er vedgaaet, ventes sluttet med en Dividende paa ca 5 pCt, og at han i Maj 1924 havde henvendt sig til sine Kolleger i Roskilde, som da ingen Kendskab havde til, at han sad i økonomiske Vanskeligheder, om pekuniær Bistand. I Mangel af andet Bevis i modsat Retning kan det herefter ikke antages, at Sagfører Hansen, da Udlægsskødet tinglæstes den 27 Juni 1923, skulde have været i Stand til at bringe 2 Prioriteten paa 3800 Kr ud af Verden, idet den paagældende Obligation havde været haandpantset til Roskilde Bank fra 28 Juli 1917, og det kan saaledes ikke anses godtgjort, at selve den Omstændighed, at Retsskriveren har undladt at meddele Skødet Retsanmærkning har paaført Sagsøgeren noget Tab.

Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger skønnes at burde ophæves.

Nr 74/1928. Fhv Vejassistent **O Schwerin** (E Bülow)  
 mod  
**Maribo Amsraad** (Liebe),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til at afskedige Appellanten uden Pension.

Østre Landsrets Dom af 16 Marts 1928: De Sagsøgte, Maribo Amsraad, bør til Sagsøgeren, fhv Vejassistent O Schwerin, betale 107 Kr 65 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 23 December 1927, til Betaling sker, men bør iøvrigt for Tiltale af Sagsøgeren i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret gør Appellanten gældende, at han efter Instruksens § 2 har haft Krav paa, at der blev givet ham 3 Maaneders Opsigelse til Udgangen af Oktober Kvartal 1927, og at der derfor tilkommer ham Løn ikke alene for Oktober, men ogsaa for November og December, og han har herefter nedlagt Paa-stand om, at Indstævnte dømmes til at betale ham 1589 Kroner 26 Øre med Renter og til at anerkende ham som pensionsberettiget i Henhold til Pensionsreglementets § 7 fra den 1 Januar 1928 at regne.

Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

## Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Vejassistent O Schwerin til Indstævnte, Maribo Amtsråd, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 29 Juli 1927 blev Vej- og Vandløbsassistent O Schwerin af Maribo Amtsråd afskediget uden Pension fra sin nævnte Stilling under Maribo Amtskommune fra Udgangen af September Maaned 1927 at regne. I Skrivelsen angaaende Afskedigelsen henvises til § 2 i Amtets Instruks for Vejassistenter af 26 Februar 1896, hvis Bestemmelser angaaende Afskedigelse er saalydende: »Vejassistenten ansættes og afskediges af Amtsrådet. Tjenesteforholdet kan fra begge Sider hæves ved skriftlig Opsigelse med 3 Maaneders Varsel til Udgangen af hvert Kvartal. Lige- som imidlertid Opsigelsesfristen fra Amtsrådets Side kan indskrænkes til 1 Maaned, naar Afskedigelsen finder Sted, fordi Raadet i det Hele ikke er tilfreds med Vejassistentens Tjeneste, saaledes bortfalder den ganske, naar han afskediges, fordi han har gjort sig skyldig i grovere Forseelser.«

Om Pensionsretten hedder det i § 7, 1 Stk, i Pensionsreglement af 29 December 1908 for forskellige under Maribo Amtskommune ansatte Embeds- og Bestillingsmænd samt disses Enker, at denne Ret »indtræder, naar den paagældende Funktionær efter 10 Aars Tjeneste — efter eller uden Ansøgning — afskediges paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden ham utilregnelig Aarsag.«

Idet Schwerin, der siden den 1 December 1908 havde beklædt Stillingen som Vejassistent, mener, at Amtsrådet ikke har haft Hjemmel til at afskedige ham med kortere Varsel end 3 Maaneder, som i Instruksens § 2 fastsat, og idet han anser sig berettiget til fuld Pension efter Pensionsreglementet, paastaar han under denne ved Retten for Nykøbing F Købstad m v forberedte Sag Maribo Amtsråd dømt til at betale ham Lønning for Oktober Maaned 1927 med 493 Kr 87 Øre samt Amtsrådet tilpligtet at anerkende ham som pensionsberettiget fra 1 November 1927 at regne i Henhold til Pensionsreglementets § 7. Endelig paastaar Sagsøgeren sig tilkendt et Beløb af 107 Kr 65 Øre som Rest af Tilgodehavende for Kørselsgodtgørelse for Juli og August Maaned 1927, idet han henviser til, at han kun har faaet udbetalt nævnte Godtgørelse efter en Takst af 25 Øre pr km, medens der rettelig tilkommer ham 30 Øre pr km. Af det paastævnte Beløb af ialt 601 Kr 52 Øre paastaas Renter 5 pCt p a fra Sagens Anlæg, den 23 December 1927.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Til Støtte for deres Berettigelse til at afskedige Sagsøgeren med 2



Maaneders Varsel og uden Pension henviser de Sagsøgte til, at Sagsøgeren, der Natten mellem den 19 og 20 Maj 1927 med sin Motorvogn i Nykøbing paa Falster havde paakørt en elektrisk Lysmast, hvorved de elektriske Ledninger sprængtes, og Strømmen afbrødes, ved Østre Landsrets Dom af 28 Juli 1927 for uforsvarlig Kørsel med Motorkøretøj og for at have ført saadant Køretøj i beruset Tilstand, efter Automobillovens § 32, sammenholdt med § 24, var anset med en Bøde af 600 Kr og i Medfør af Lovens § 34 frakendt Retten for bestandig til at være Fører af Motorkøretøj. Dertil kommer, at der allerede i 1912 og 1915 var tildelt Sagsøgeren alvorlige Advarsler af Amtsraadet henholdsvis i Anledning af hans Overfald paa en Person, af hvem han ansaa sig fornærmet, hvilken Sag afsluttedes forligsmæssigt, og en ham for uforsvarlig Kørsel med Motorcykel over Guldborgsund-Broen overgaaet Bøde af 20 Kr, ligesom der i 1925 var blevet idømt ham en Bøde af 25 Kr for med sin Motorvogn at have passeret en Jernbaneoverkørsel, skønt Bommene var halvt nedsænkede.

Retten finder at maatte give de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerens i Landsrettens Dom ommeldte Forhold maa betegnes som en »grovere Forseelse«, der efter Instruksens § 2, jfr Pensionsreglementets § 7, 1 Stk, berettiger til at afskedige ham med kortere Varsel uden Pension som sket. Det kommer herved særlig i Betragtning, at Instruksens § 12 udtrykkelig foreskriver, at Sagsøgeren, der som Vejassistent indtog en betroet og ledende Stilling med et stort Personale under sig, saavel i som udenfor sin Tjeneste skulde vise en ædruelig, anstændig og ulastelig Opførsel, vise Respekt og Lydighed overfor sine Foresatte og skaffe sig Ærefrygt og Lydighed hos sine Underordnede (Vejmændene), samt at Sagsøgeren var udrustet med en vis Myndighed til at paatale Uordner og Overtrædelser af de Vejvæsenet vedrørende Bestemmelser og haandhæve disse.

De Sagsøgte vil saaledes forsaavidt være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Med Hensyn til Sagsøgerens Krav paa Befordringsgodtgørelse er Forholdet følgende:

Henholdsvis den 18 August og den 8 September 1927 indsendte Sagsøgeren, der efter Instruksens § 6 og Amtsraadets Beslutning af 24 Februar 1926 havde Krav paa Befordringsgodtgørelse efter Regning, sine Rejsejournaler for Juli og August Maaned 1927 til Amtsraadet, idet han, som i den foregaaende Tid, havde opført 30 Øre pr km i Befordringsgodtgørelse ved Benyttelse af Automobil. Efter at Amtsraadet den 31 August 1927 havde nedsat denne Godtgørelse fra 30 Øre til 25 Øre pr km, anvistes der Sagsøgeren den saaledes reducerede Befordringsgodtgørelse, hvilken han modtog under Protest.

Idet nu den skete Nedsættelse først har fundet Sted og er meddelt Sagsøgeren, efter at han havde afholdt de paagældende Udgifter, og idet det ikke findes at burde komme ham til Skade, at han ikke ved Regninger fra de af ham benyttede Vognmænd nærmere har dokumenteret Rigtigheden af de indleverede Opførelser over Befordringsudgifterne, vil de Sagsøgte have at betale Sagsøgeren det nævnte Beløb af 107 Kr 65 Øre.

mod hvis Beregning der ikke er fremsat Indsigelse, med Renter som af Sagsøgeren paastaet.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-  
hæves.

---

M a n d a g d e n 2 2 O k t o b e r .

Nr 87/1927.    Fabrikant **L H Nielsen** (Winther)

m o d

**Brødrene Fritz og Svend Holm** (Holten-Bechtolsheim),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Mis-  
ligholdelse af en Købekontrakt.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 7 Marts 1927: Sagsøgte Fabrikant L H Nielsen bør til Sagsøgerne Brødrene Fritz Holm og Svend Holm betale 24 862 Kr 70 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 10 Juli 1926, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 1800 Kr, alt mod at stille ovennævnte Maskiner og Materiale til Sagsøgtes Disposition.\*) Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen forsaauidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen overensstemmende med de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde godtgøre de Indstævnte med 1500 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fabrikant L H Nielsen, til de Indstævnte, Brødrene Fritz Holm og Svend Holm, med 1500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

\*) Skal formentlig være »mod at ovennævnte Maskiner og Materiale stilles til Sagsøgtes Disposition.«

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 28 April 1925 solgte Sagsøgte Fabrikant L H Nielsen, der er Indehaver af Kolding Staalbørstefabrik, til Sagsøgerne Brødrene Fritz Holm og Svend Holm, i det følgende kaldet Holm, Eneretten, Ejendomsretten og Salgsretten til de af Nielsen opfundne Industribørster, kendetegnet i Patentansøgningen for Czekoslovakiet af 18 December 1924 ved Numrene 5403/24 kl 9 og 5404/24 kl 9 med Tillægsansøgninger, hvilke Patenter omfattede

A en Skotøjsbørste, bestaaende af en delt Børstering (Ringelement) til Brug ved Fremstillingen af cylindriske Børster, som samles af ved Siden af hinanden liggende Børsteringe.

B en Industribørste, bestaaende af en Børstering, navnlig til Fremstilling af cylindriske Børster, som samles af flere Børsteringe.

C en Kosterkaftmekanisme, bestaaende af et indstilleligt paa et Skaft anbragt Redskab eller Brugsgenstand — dette Patent angives i Kontrakten at ville blive udstedt ca Oktober s A, ogsaa for Czekoslovakiet — samt ifølge Post 6 de senere Patentrettigheder, som Nielsen med Hensyn til Børstefabrikation maatte opfinde og erhverve, hvilket er sket med Hensyn til

D et Patent angaaende Anvendelse af Patentet under B paa en fast Børste og

E et Patent angaaende Lukning af en Børstering, hvilke Patentrettigheder alle skulde gælde for Czekoslovakiet, Bulgarien, Rumænien, Grækenland, Tyrkiet og Sydslavien. Tillige fik Holm ved Kontrakten Tilladelse til at tilvirke og sælge Børster fremstillet efter 5 nærmere angivne Patenter med Tillæg, som tilhørte Nielsen. Denne forpligtede sig derhos til at levere de til Fremstilling af de omhandlede Børster fornødne Maskiner og Værktøj samt Materiale, og hvad der senere maatte fremkomme af Forbedringer paa dette Omraade. Maskiner skulde betales kontant ved Leveringen og Materiale m v 30 Dage efter Fakturas Modtagelse. Endvidere var han forpligtet til at være behjælpelig med Fremstilling af alle Sorter af Hoved-, Pokal-, Hunde-, Slibe- og Krads-Børster i Staal, Messing, Fosforbronze, Nysølv, Hestehaar, Fibre og Svinehaar, alt i ca 1400 forskellige Slags og No og give Oplysninger angaaende Fabrikationens Metoder af Staalbørster indsatte i Træ samt fremskaffe de sidste moderne Maskiner benyttet til Fremstilling af disse i Kolding Staalbørstefabrik, ligeledes at opgive Holm Indkøbskilderne for de af samtlige ovennævnte Børsters Fabrikation nødvendige Materialier. Endelig forpligtede Nielsen sig til »at assistere personlig eller ved Repræsentant i 30 Dage i Czekoslovakiet ved at være behjælpelig med Anlæg og Igangsættelse af Fabrikationen af nævnte Børster, Juli eller August d A, Indøvelse af Personale og yderligere at afgive Raad med Hensyn til Fabrikationen saa ofte dette maatte ønskes.«

Som Vederlag for disse Forpligtelser skulde Holm betale Nielsen følgende Beløb:

5000 Kr ved Kontraktens Underskrift, hvilket Beløb ogsaa blev erlagt,

Den 1 Januar 1926 5000 Kr.  
 „ 1 April „ 500 „  
 „ 1 Juli „ „ „  
 „ 1 Oktober „ „ „  
 „ 1 Januar 1927 1 April s A 1 Juli s A 1 Oktober s A Kr 750  
 „ 1 „ 1928 1 „ 1 „ 1 „ „ 1000  
 „ 1 „ 1929 1 „ 1 „ 1 „ „ 1250  
 „ 1 „ 1930 og derefter hvert Kvartal til Købesummen  
 150 000 Kr: Ethundredehalvtredsindstyvetusinde Kr er betalt „ 2875

De med Udtagelse af ovennævnte Patenter A og B for Czekoslovakiet nødvendige Udgifter skulde afholdes af Nielsen hvorimod Patent-aarsafgiften skulde betales af Holm.

I Kontraktens Post 7 hedder det bl a: Naar Betingelserne i denne Kontrakt overholdes fra Holms Side, kan Nielsen ikke opsige Kontrakten, men staar det Holm frit for at opsige Kontrakten med 3 Maaneders Varsel, dog ikke førend 1 Marts 1926, imod at betale de stipulerede Udbetalinger til Ophørsdagen. Endvidere havde Holm Ret til at overdrage sine Rettigheder til en af Nielsen anerkendt Køber og til at optage en Kompagnon. Endelig hedder det i Post 10: Nielsen forpligter sig selv og sine øvrige Forbindelser i andre Lande til under Erstatningsansvar ikke at eksportere nogensomhelst af sine Opfindelser, Maskiner eller forfærdige Varer til de under 1 nævnte Lande uden til Holm, og omvendt forpligter Holm sig ikke at eksportere disse uden Tilladelse af Nielsen.

Bl a paa Grund af den betydelige Købesum var Sagsøgerne interesserede i at komme i Gang snarest muligt, og de købte derfor straks — efter deres Fremstilling efter Tilskyndelse af Nielsen, som forsikrede, at Patenterne vilde være bevilgede i Løbet af ganske kort Tid — en hel Del Maskiner og Materiale for ialt 17 184 Kr 89 Øre, som de betalte i Overensstemmelse med Kontraktens Bestemmelse herom. De rejste derefter til Kolding og fik en Maanedes Uddannelse paa Nielsens derværende Fabrik, og derpaa i Oktober s A til Czekoslovakiet med deres Maskiner m v for at forberede Fabrikationen. Det viste sig nu, at Patenterne ikke var udstedt og i hvert Fald foreløbig ikke kunde ventes udstedt, og at det var Sagsøgerne umuligt at paabegynde Fabrikationen eller overhovedet knytte nogen Forretningsforbindelse med Hensyn til de ovennævnte Børster, saalænge Patent ikke var erhvervet. Efter Hjemkomsten annullerede de derfor Kontrakten og krævede Erstatning hos Nielsen for dens Misligholdelse. Parterne kom imidlertid i Forhandling med hinanden, og under 3 Januar 1926 blev afsluttet følgende Tillægsoverenskomst, idet Sagsøgerne tog Annulationen tilbage: Dags Dato er vi undertegnede blevet enige om, at de i Paragraf 4 anførte Betalinger bortfalder, og at der i Stedet for svares Nielsen en Afgift af 25 pCt af Nettooverskudet, som betales ifølge Opgørelse pr hvert Aars 1 Januar og 1 Juli inden 30 Dage fra nævnte Dato (Første Gang 1 Juli 1927). Saafremt der inden 1932 er blevet betalt Nielsen alt i alt 100 000 Kr, gør Nielsen ikke Fordring paa yderligere Afgift, men bliver dette ikke Tilfældet, forhøjes Afgiften til  $33\frac{1}{3}$  pCt indtil 150 000 Kr er betalt: Nielsen fritager dog Holm for yderligere Afgift, saafremt han inden 1935 har modtaget alt i alt 125 000 (Ethundrede femogtyvetusinde Kr).

Det er Holm tilladt at belaste Driftsomkostningerne med et aarligt Beløb af 500 (Femhundrede) Kr til personligt Forbrug.

Allerede under 16 September 1925 var der mellem Parterne afsluttet en mindre betydende Tillægsoverenskomst bl a om, at Nielsen under visse Omstændigheder skulde tilbagetage en af de Maskiner, Holm havde købt, nemlig den halvautomatiske Maskine, og afholde Udgifterne ved Returneringen.

For at faa Sagen fremskyndet, rejste Fritz Holm i Marts 1926 atter til Czekoslovakiet, men ved de af ham anstillede Undersøgelser viste det sig, at Andragendet om Hovedpatentet paa Industribørsten under B var blevet afslaaet af de czekiske Myndigheder, samt at Ansøgningen vedrørende Skotøjsbørsten under A ikke vilde blive bevilget med de forlangte 3 Patentkrav. Ved Skrivelse af 12 Juni s A hævdede Sagsøgerne paany Kontrakten under Paaberaabelse af, at den var misligholdt fra Nielsens Side og krævede Erstatning, og de paastaar nu under denne Sag Nielsen dømt til Betaling af 39 862 Kr 70 Øre med Renter heraf 6 pCt p a af 5000 Kr fra 28 April 1925, af 500 Kr fra 7 Januar 1926, af 17 184 Kr 89 Øre fra 21 September 1925 og af Restbeløbet 17 177 Kr 81 Øre fra Sagens Anlæg alt mod, at de i Prag paa Transitlager beroede Maskiner m v stilles til Sagsøgtes Disposition. Det paastævnede Beløb fremkommer saaledes:

1 Det Nielsen ved Kontraktens Underskrift den 28 April 25 betalte Beløb .....	Kr	5000.00	Øre.
2 Det Nielsen den 7 Januar 1927 betalte Beløb .....	„	500.00	„
3 Købesummen for Maskiner m v			
a Maskiner fra Nielsen .....	Kr	6522.00	Øre
b Standsninger fra Nielsen .....	„	6195.53	„
c Prægning af disse hos Nielsen..	„	167.37	„
d Traad(Staal) fra Nielsen .....	„	3857.99	„
e Beg fra Nielsen .....	„	30.00	„
f Prægestempler fra Nielsen ....	„	412.00	„
		_____	
			„ 17 184.89 „
med Renter 6 pCt p a fra 21 September 25, da Beløbet blev betalt.			
4 Forsendelse heraf m v			
a Emballage .....	Kr	188.00	Øre
b Emballage .....	„	110.00	„
c Fragt København—Prag .....	„	398.24	„
		_____	
			„ 896.24 „
5 Udlæg til Patentansøgninger (Kosteskafte) .....	„	486.00	„
6 Diverse Prøver .....	„	183.75	„
7 Andre Udlæg til Kontorsager, Oplysninger, Oversættelser, Opbevaring m v .....	„	122.62	„
8 Rejser Sagen vedrørende .....	„	489.20	„
9 Erstatning for tabt Fortjeneste og et Aars spildt Arbejde for Sagsøgerne ansat til 10 pCt af Kontraksvederlaget .....	„	15 000.00	„

Ialt Kr 39 862.70 Øre.

Af Posterne 4—9 paastaas Renter fra Sagens Anlæg.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, og at Sagsøgerne tilpligtes at taale at høre den mellem Parterne indgaaede Kontrakt af 28 April 1925 med senere Tillæg ophævet og tilpligtet at betale de pr 1 Januar 1926 ifølge Kontrakten forfaldne 5000 Kr ÷ de pr 7 s M betalte 500 Kr eller 4500 Kr med Renter, samt at Sagsøgerne tilpligtes at betale til Sagsøgte 476 Kr for leverede Stempler m v med Renter.

Til Støtte for deres Paastand anfører Sagsøgerne, at de var ganske ukyndige med Hensyn til Patentforhold og de af Sagsøgte gjorde Opfindelser, hvad Sagsøgte var bekendt med, og stolede paa hans Opgivender, der bl a gik ud paa, at de var revolutionerende, idet man derved kunde fremstille alle Slags industrielle Børster saa billigt, at de kunde sælges langt under andres Fremstillingspris, og at der dog laa en uhyre Fortjeneste paa dem.

Men særlig henviser Sagsøgerne til, at Nielsen ikke har kunnet skaffe dem de lovede Patenter, idet navnlig Ansøgning paa Patent B, der er et Hovedpatent og det vigtigste af dem alle, er blevet afslaaet, og at det var en afgørende Forudsætning for den indgaaede Kontrakt, at Patenterne blev udstedt i Løbet af kort Tid efter Kontraktens Oprettelse, hvad Sagsøgte ogsaa gentagende, bl a ved Tillægsoverenskomsten af 3 Januar 1926, forsikrede vilde ske.

Sagsøgte har benægtet Rigtigheden af det af Sagsøgerne anførte. Han har efter sin Fremstilling aldrig paataget sig nogen Garanti for, at Patenterne vilde blive udstedt, endsiige for, at de vilde blive udstedt kort efter Kontraktens Oprettelse. Med Hensyn til, at han har solgt Sagsøgerne Eneretten til Fabrikation i Czekoslovakiet har han hævdet, at han, selvom Patentansøgningerne ikke blev bevilget, dog kunde sikre Sagsøgerne en vis Eneret, nemlig ved Aftaler med de Personer i andre Lande, som han havde solgt sine Patenter til dér. Særlig har Sagsøgte hævdet, at Afvisningen eller Tilbagetagelsen af Ansøgningen paa Type B er uden Betydning, da den erstattes af Type E, samt at Sagsøgerne under deres Ophold i Czekoslovakiet i Oktober 1925 er blevet gjort bekendt med, at Ansøgningen paa Type B vilde blive afslaaet og altsaa var vidende herom, da Kontrakten blev noteret ved Tillægsoverenskomsten af 3 Januar 1926. Paa dette Tidspunkt var Sagsøgerne ogsaa ganske klare over, at der ikke kunde siges noget om, hvornaar Patentansøgningerne eventuelt vilde blive bevilget.

Saa vel Sagsøgerne som Sagsøgte har afgivet Forklaring for Retten, væsenlig i Overensstemmelse med, hvad de har anført til Støtte for deres Paastande. Særlig har Sagsøgerne benægtet, at de under deres Ophold i Czekoslovakiet i Oktober 1925 blev klar over — omend de fik Mistanke herom —, at Ansøgningen om Patent paa Type B vilde blive afslaaet, og de har fastholdt, at Sagsøgte stadig og gentagende har udtalt, at Patenterne kom snart.

Under Sagen har der været optaget Syn og Skøn, og Skønsmændene har med Tiltrædelse af Professor ved Polyteknisk Lærestanstalt H Bache bl a udtalt, at Type B udgør en meget væsenlig Del af de solgte Typer A—E. Heroverfor har Sagsøgte forklaret, at det efterhaanden har vist sig, at Anvendelsen af Type B er meget ringe og uden praktisk Betyd-

ning, medens Type E anvendes mere og mere og næsten nu udelukkende, hvilket tildels hidrører fra, at et Eksemplar af Type E kun koster 11 Øre, og at et Eksemplar af Type B koster 31 Øre. Type B beskadiger ogsaa Varerne, saaledes at der næres Uvilje mod at benytte denne Type. Efter denne Forklaring fra Sagsøgtes Side har Skønsmændene og Professor Bache fastholdt deres fornævnte Udtalelse.

Det er uomtvistet, at ingen af Patentansøgningerne endnu er blevet bevilget, at Ansøgningen om Patent paa Type B er tilbagetaget af Sagsøgte, og at der har maattet ændres betydeligt i Ansøgningen om Patent paa Type A.

Foreløbig bemærkes, at der maa gives Sagsøgerne Medhold i, at det har været Patenterne paa de ommeldte Opfindelser, der har været Genstand for Handelen mellem Parterne, idet Sagsøgerne ellers ikke vilde faa den Eneret, som ved Kontrakten er tilsikret dem. Da det nu er givet, at en væsentlig Del af de ommeldte Patenter, nemlig paa Type B ikke vil blive bevilget, og det mod Sagsøgenes Benægtelse ikke findes godtgjort, at de, da Tillægsoverenskomsten af 3 Januar 1926 blev indgaaet, var vidende herom, samt da det efter det Foreliggende, bli a selve Kontraktens Indhold, maa antages, at Sagsøgerne gik ud fra, at Patenterne vilde blive bevilgede kort efter Kontraktens eller i al Fald efter Tillægsoverenskomstens Indgaaelse, hvilket navnlig bestyrkes ved, at de straks købte Maskiner og Materiale hos Sagsøgte for et betydeligt Beløb, og da disse væsentlige Forudsætninger maa anses at have været kendelige for Sagsøgte, findes Sagsøgerne at have været berettigede til at hæve Kontrakten, hvorfor deres Paastand om Tilbagebetaling af de af dem indbetalte Beløb og Godtgørelse for deres Udlæg, tilsammen 24 862 Kr 70 Øre med Renter, vil være at tage til Følge, dog at Renter kun vil kunne tilkendes med 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 10 Juli 1926 — alt mod, at Sagsøgerne stiller ommeldte Maskiner og Materiale til Sagsøgtes Disposition.

Derimod findes der ikke at kunne tilkendes Sagsøgerne Erstatning for tabt Fortjeneste og spildt Arbejde, da det ikke tør statueres, at Sagsøgte ikke har været i god Tro eller har handlet svigagtigt. Efter dette Resultat vil der ikke kunne tilkendes Sagsøgte det af ham paastaede Beløb.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgerne med 1800 Kr.

Nr 267/1927. Maskinforhandler **Carl Lumbye** (Martensen-Larsen)  
 mod  
 Assurance-Compagniet »**Baltica**« (F. Bülow),  
 betræffende Størrelsen af et Forsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 24 Juni 1927: Sagsøgte, Assurance-Compagniet »Baltica«, bør til Sagsøgeren, Maskinforhandler Carl Lumbye, Nakskov, betale 2000 Kr, men bør iøvrigt for Sagsøgerens Tiltale i

denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte 150 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om, at Indstævnte dømmes til at betale ham 3500 Kroner. Indstævnte paastaar derimod Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Maskinforhandler Carl Lumbye, til Indstævnte, Assurance-Compagniet »Baltica«, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police af 29 Marts 1926 forsikrede Sagsøgeren under denne Sag, Maskinforhandler Carl Lumbye, Nakskov, hos Assurance-Compagniet »Baltica« sit Personautomobil af Mærket »Opel«, bl a mod Brandskade til en Forsikringssum af 5000 Kr.

Den 28 Januar 1927 blev Automobilet ødelagt ved Brandskade.

I Henhold til den tegnede Forsikring krævede Sagsøgeren derefter Forsikringssummen 5000 Kr udbetalt hos »Baltica«, der imidlertid under Paaberaabelse af, at Automobilets »sande Værdi« paa den Tid, Skaden skete — hvilket er det Forsikringspolicens § 7 nævner som dets Værdi, der skal erstattes — ikke udgjorde mere end 2000 Kr, kun vilde erstatte det ødelagte Automobil med dette Beløb.

Under denne Sag paastaar Lumbye »Baltica« dømt til Betaling af de 5000 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 2 Juni 1927, medens »Baltica« paastaar Frifindelse mod Betaling af 2000 Kr uden Renter og Sagsomkostninger.

Det er oplyst, at Automobilet, der maa antages at henhøre til Type: »Model 1915«, er udleveret fra Fabriken i 1920 og af Lumbye blev købt som brugt den 8 December 1921 for 7000 Kr, efter at det havde været benyttet her i Landet siden Marts s A.

Naar Lumbye mener at kunne fordre den fulde Forsikringssum be-



talt, støtter han sig i saa Henseende — foruden til et paaberaabt Tilsagn fra »Baltica«s Agent i Nakskov, hvilket Tilsagn maa anses ganske ubestyrket — til, at Automobilet i hans Besiddelsestid er blevet forsynet med »Ekstra-Udstyr og Forbedringer«, som skal udgøre ialt ca 2845 Kr. og at det var vel vedligeholdt.

Efter hvad der under Sagen er oplyst, bli a ved en af Ingeniør Schmitto afgiven Erklæring, som han har vedstaaet og uddybet ved personlig Forklaring her for Retten, maa Automobilets Handelsværdi paa Skadens Tidspunkt anses at have været allerhøjest 1500 Kr; og selv under Hensyntagen til alt, hvad Sagsøgte har anført, finder Retten ikke noget-somhelst Holdepunkt for at statuere, at det økonomiske Tab, som Sagsøgeren kan kræve erstattet hos »Baltica« er større end de tilbudte 2000 Kr.

Sagsøgtes Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at betale »Baltica« med 150 Kr.

---

Onsdag den 24 Oktober.

Nr 295/1927. Fhv Tjenestemand ved Københavns Sporveje  
**Karl Peter Hartvig Nielsen (Cohn)**

mod

**Københavns Magistrat (Trolle),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til at afskedige Appellanten uden Pension.

Østre Landsrets Dom af 28 Juni 1928: De Sagsøgte, Københavns Magistrat paa Københavns Kommunes Vegne, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Tjenestemand ved Københavns Sporveje Karl Peter Hartvig Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfær defter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten fhv Tjenestemand ved Københavns

Sporveje Karl Peter Hartvig Nielsen, til Indstævnte, Københavns Magistrat, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 1 December 1926, da Kontrollør ved Københavns Sporveje N C Andersen stod ved Hulgaardsvej for at kontrollere et Linie 13 Sporvognstog, saa han, at en Bivogns-Konduktør, Sagsøgeren Karl Peter Hartvig Nielsen gik henimod Forperronen og henvendte nogle Ord til en der staaende Passager. Andersen, der havde Mistanke til Nielsen, gik rask gennem Bivognens Indre og bad den paagældende Passager, der viste sig at være stud mag Jørgensen, om at vise sin Billet. Han viste først en Billet, der ikke passede ind i Sagsøgerens Billetheft, men var udstedt af Sagsøgeren den foregaaende Dag paa en anden Linie 13 Bivogn. Det viste sig, at Jørgensen foruden den foreviste Billet kun havde en Billet til, som slet ikke passede, og han fastholdt, at det var den først fremviste Billet, han havde faaet af Sagsøgeren. Sagsøgeren, der fra 1 Marts 1920 har været fast ansat kørende Tjenestemand ved Københavns Sporveje, blev den 18 Januar 1927 suspenderet fra 1 Februar 1927 at regne og blev derefter ved Magistratens Skrivelse af 27 Februar 1927 afskediget fra Udgangen af Februar 1927 at regne, hvorhos det blev tilkendegivet ham, at Kommunalbestyrelsen i Medfør af Bestyrelsesvedtægtens § 32 havde bestemt, at der ikke skulde tillægges ham nogen Pension. Sagsøgeren, der formener sig med Urette afskediget, har under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte, Københavns Magistrat paa Københavns Kommunes Vegne, dømt til at betale ham Restløn for Suspensionstiden m v, ialt opgjort til 1085 Kr, hvorhos han har paastaet sig kendt berettiget til Pension, med nærmere angivne Renter.

Stud mag Jørgensen har forklaret som Vidne, at han, da Billetteringen den 1 December fandt Sted, stod mellem en Mængde andre Passagerer og ikke saa nærmere til Billetteringen. Han mener bestemt at have faaet den omhandlede Billet af Nielsen, og han har forklaret, at han ikke den foregaaende Dag har kørt med Sporvogn, saaledes at det er udelukket, at han ved denne Lejlighed skulde have faaet Billetten. Han har yderligere forklaret, at han nogle Dage efter kørte med en Vogn, hvor Sagsøgeren var Konduktør, at de kom i Samtale sammen, og at Sagsøgeren da spurgte ham, om han ikke den 30 November havde kørt med en Linie 13 blot paa en eller anden Strækning, hvortil Jørgensen svarede Nej. Jørgensen havde under Samtalen det Indtryk, at Nielsen gerne vilde have ham til at sige, at han havde kørt i Sporvogn den 30 November for derved at faa Sagen i Orden.

Sagsøgeren har bestemt fastholdt, at han ikke med Forsæt og i egenyttig Hensigt har givet Jørgensen en brugt Billet, og at han tror, at Billetten maa have siddet som Fejlbillet i Blokken, men at der ogsaa er den Mulighed, at Jørgensen paa en eller anden Maade har faaet fat i Billetten.

Efter alt det oplyste maa der gaas ud fra, at Sagsøgerens Billet-hæfte paa den paagældende Tur iøvrigt har været i fuldstændig Orden, og at der altsaa, hvis Sagsøgerens Forklaring er rigtig, kun skulde have været en eneste Billet, som ikke var rigtig. Da der imidlertid efter de afgivne Forklaringer om den Maade, hvorpaa Billetterne tilvejebringes, ikke kan findes nogen rimelig Forklaring paa en saadan Fejl, maa Retten se bort fra, at Udleveringen af Billetten kan forklares paa denne Maade, efter de afgivne Forklaringer — hvorved bemærkes, at Sagsøgeren i det væsentlige har erkendt Rigtigheden af den af Jørgensen afgivne Vidneforklaring, samt at de Forklaringer, der er afgivet for Landsretten, i det væsentlige er overensstemmende med de Forklaringer, der er afgivne ved de af Sporvejsledelsen optagne Forhør — findes det da ogsaa ubetænkeligt at statuere, at Sagsøgeren har udleveret en brugt Billet og derved har gjort sig skyldig i en saadan Mislighed ved Billetteringen, at han med Føje er suspenderet og afskediget uden Pension. Magistraten vil herefter være at frifinde.

Sagsøgeren findes at burde betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 100 Kr.

---

Nr 23/1928. **Aarhus Havneudvalg (Henriques)**

mod

Statsautoriseret Lods **Hans Houman (Oluf Petersen),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til Lodsning i Aarhus Havn.

Vestre Landsrets Dom af 26 November 1927: De Sagsøgte, Aarhus Havneudvalg, bør anerkende Sagsøgerens, statsautoriseret Lods Hans Houmans Ret til at lodse Skibe ud af og ind i Aarhus Havn i Forbindelse med søgaaende Lodsning. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren 250 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Lov Nr 93 af 26 Juni 1881 om Oprettelsen af et Lodseri i Aarhus maa efter sit Indhold og sin Forhistorie forstaas som hjemlende den eller de i Henhold til Loven i Aarhus ansatte Statslodser Ret til at lodse Skibe ud af og ind i Aarhus Havn i Forbindelse med søgaaende Lodsning, saaledes som hævdet af Indstævnte. I Dommen er det derhos rettelig antaget, at hverken den Omstændighed, at Overenskomsten af 1916 er blevet opsagt, eller den Maade, paa hvilken Indstævnte har forholdt sig i Tiden efter Overenskomstens Udløb, har kunnet berøve ham den ham saaledes tilkommende Ret.

Herefter vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner

**Thi kendes for Ret:**

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aarhus Havneudvalg, til Indstævnte, statsautoriseret Lods Hans Houman, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lov af 20 Juni 1881 blev Marineministeren bemyndiget til at oprette et Statslodseri med søgaaende Lodser i Aarhus. Denne Lov var udfærdiget paa Foranledning af Aarhus Byraad, og forud for Lovforslagets Forelæggelse i Rigsdagen havde Ministeriet ført Forhandlinger med Byraadet angaaende Ordningen af Forholdet mellem Statslodserne og det allerede bestaaende kommunale Havnelodseri. Efter Lovens Udfærdigelse blev Sagen imidlertid af Ministeriet stillet i Bero, indtil Spørgsmaalet paany blev taget op i Foraaret 1907. De mellem Aarhus Byraads Havneudvalg og Overlodsens i det vestlige Distrikt i den Anledning førte Forhandlinger endte med, at Havneudvalget i Skrivelse af 21 Juli 1908 til Overlodsens erklærede sig villig til, paa visse nærmere angivne Betingelser, at nedlægge det kommunale Lodseri og overlade al egentlig Lodsning til Statslodseriet. Et saadant blev dog ikke oprettet førend fra 1 Juli 1916, da der var indgaaet en af de vedkommende Ministerier approberet Overenskomst mellem Aarhus Havneudvalg og Lodsdirektøren. I denne Overenskomst hedder det bl a:

»§ 1.

Der oprettes et søgaaende Lodseri i Aarhus, saaledes at dette efterhaanden kan optage i sig det kommunale Lodseri, der senest overtages af Staten, naar den sidste af de nuværende kommunale Havnelodser afgaar.

§ 7.

De af Lodsdirektøren ansatte Lodser indgaar, saalænge det kommunale Lodseri bestaar, fuldstændig i Havnelodsernes til enhver Tid gældende Vagts- og Tjenesteordning, dog saaledes, at Tur til Søldsning gaar forud for anden Tjeneste.

Naar Havneudvalget maatte fremsætte Begæring herom, kan Lodsdirektøren meddele kommunale Lodser Ret til at udføre søgaaende Lodsning.

## § 9.

Havnelodskassen og Statslodseriets Kasse administreres saaledes: I Havnelodskassen indgaar Lodspenge for al udelukkende Havnelodsning samt indre Havnetjeneste (Litzenpenge), idet Opkrævningen heraf foregaar gennem Toldvæsenet efter de gældende Regler med Hensyn til Gebyr m. m. I Statslodseriets Kasse indgaar Lodspenge for søgaaende Lodsning, hvilke opkræves af de søgaaende Lodser.

— — — —

## § 10.

Taksterne for Havnelodsning m v fastsættes, indtil Staten har overtaget Havnelodseriet, efter de hidtidige Regler, hvorimod den Minister, under hvem Bestyrelsen af Statens Lodserier henhører, fastsætter Takster for de søgaaende Lodsninger fra eller til Aarhus Red. Takster for søgaaende Lodsning fra eller til Havnen fremkommer da som Summen af de to Takster.

— — — —

## § 14.

Denne Overenskomst kan opsiges fra hver af Parterne med 1 Aars Varsel til Ophør ved Udgangen af et Kalenderaar.

— — — —«.

Bemeldte Overenskomst bortfaldt med Udgangen af 1923 efter forudgaaet Opsigelse af 14 Juli 1922 fra Havneudvalgets Side, idet det ikke i Mellemtiden var lykkedes at tilvejebringe Enighed om nogen ny Overenskomst.

Af de ved Statslodseriet ansatte Lodser blev de fire ansatte som kommunale Havnelodser, medens den femte, Sagsøgeren, statsautoriseret Lods Hans Houman i Aarhus, der i de tre første Maaneder af 1924 tillige havde været ansat som Havnelods, vedblev at virke som Statslods. Idet de Sagsøgte, Aarhus Havneudvalg, har bestridt Sagsøgerens Ret til efter den foranførte Overenskomsts Bortfald, at foretage Havnelodsning selv i de Tilfælde, hvor denne udførtes i umiddelbar Forbindelse med Søldsning, har Sagsøgeren under nærværende Sag søgt de Sagsøgte og paastaat dem tilpligtet at høre anerkendt hans Ret til at lodse Skibe ud af og ind i Aarhus Havn i Forbindelse med søgaaende Lodsning. De Sagsøgte har paastaat sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Til Støtte for deres Paastand har de Sagsøgte gjort gældende, at Statslodseriet i Aarhus vel kun kan ophæves ved Lov, men at Udnævnelsen af Statslodser er sket i Medfør af den indgaaede Overenskomst, og saaledes maa være bortfalden ved Overenskomstens Opsigelse, der ogsaa faktisk bevirkede, at de ansatte Lodser, derunder Sagsøgeren, efter Hensetting fra Marineministeriet, søgte og opnaaede Ansættelse som kommunale Havnelodser. Herefter maatte de Sagsøgte gaa ud fra, at den Tilstand, der bestod før den 1 Juli 1916, var genoprettet.

Iøvrigt har de Sagsøgte anført, at al Lodsning indenfor Havnens Omraade fra gammel Tid har været og ligeledes efter de nu gældende Regler, jfr Lov Nr 131 af 17 April 1916 § 12, er forbeholdt de kommunale Lodser, samt at saadan Lodsning alene er udført af Statslodser, derunder Sagsøgeren, fordi disse efter Indholdet af Overenskomstens §§ 7

og 9 tillige virkede som kommunale Lodser. Herved har de Sagsøgte endelig hævdet, at Ministeriet ved i Overenskomsten at indrømme de Sagsøgte Opsigelsesret har anerkendt Havnelodseriets Eneret, ligesom Sagsøgeren selv har respekteret denne Ordning ved henimod halvandet Aar efter den 1 April 1924 ikke at paatage sig Lodsninger indenfor Reden.

Der findes imidlertid at maatte gives Sagsøgeren Medhold i, at den oftnævnte Overenskomst efter de mellem Ministeriet og de Sagsøgte førte Forhandlinger maa antages indgaaet alene for at ordne Forholdet mellem det søgaaende Lodseri og det kommunale Lodseri, som efterhaanden skulde optages i Statslodseriet, og at dens Opsigelse derfor ikke kan have de af de Sagsøgte hævdede Følger, og Statslodseriet maa derfor antages fremdeles at være bestaaende.

Med Hensyn til de Sagsøgtes Anbringende om de kommunale Lodsers Eneret i Aarhus Havn, kan der ikke lægges Vægt paa dette, da den ved den ovennævnte Lovbestemmelse hjemlede Eneret til Lodsning tilkommer alle autoriserede Lodser, hvortil ogsaa Statslodseriets Lodser maa henregnes, og der ikke iøvrigt er anført noget af Betydning til Støtte for de Sagsøgtes Anbringende.

Efter hvad ovenfor er anført om Betydningen af den omhandlede Overenskomst, kan der ej heller gives de Sagsøgte Medhold i, at Opsigelsesbestemmelsen i Overenskomsten indeholder en Anerkendelse fra Ministeriets Side af de kommunale Lodsers Eneret, ligesaa lidt som en saadan Anerkendelse fra Sagsøgerens Side kan udledes af hans Opræden overfor de Sagsøgte.

Herefter vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 250 Kr.

---

Fredag den 26 Oktober.

Nr 347/1927. Redaktør H T Christensen (Selv)

mod

Autovognmandsforeningen »Auto-Bureau« (Fich),

betræffende Opgørelse af Parternes Mellemværende efter et Engagementsforhold.

Østre Landsrets Dom af 7 November 1927: De Sagsøgte, Autovognmandsforeningen »Auto-Bureau«, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Redaktør H T Christensen, i denne Sag fri at være, men bør Sagsøgeren til de Sagsøgte betale 2474 Kr 10 Øre med Renter, 5 pCt aarlig, af 1974 Kr 10 Øre fra den 15 September 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 200 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Redaktør H T Christensen, til Indstævnte, Autovognmandsforeningen »Auto-Bureau«, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 20 November 1923 antog de Sagsøgte Autovognmandsforeningen »Auto-Bureau«, fra den 18 Marts 1924 Sagsøgeren, Redaktør H T Christensen, som Driftsbestyrer og Forretningfører.

I Kontrakten hedder det bl a:

»3.

Udgifter til Kontor og Kontorhold, Telefoner, Annoncer, Tryksager o l afholdes af Driftsbestyreren.

— — — —

5.

Som Vederlag for ovenstaaende betaler Foreningens Medlemmer Driftsbestyreren 5 pCt af den Kørselsindtægt Medlemmerne har af Kørslen tildelt fra Kontoret, samt erholder Driftsbestyreren Halvdelen af Benzinbonussen, der maanedlig udbetales Foreningen i Følge Slutseddel »BP«.

— — — —

7.

Denne Kontrakt er gældende til den af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør den første Marts, dog kan Misligholdelse have øjeblikkelig Ophør til Følge.

— — — —

9.

Driftsbestyreren forpligter sig til ikke at lede nogen konkurrerende Vognmandsforretning i København og Frederiksberg, dette er ogsaa gældende et Aar efter Kontraktens Ophør, saafremt Driftsbestyreren selv har opsagt, eller Misligholdelse har haft Afsked til Følge.

Foruden det i Kontraktens § 5 omhandlede Vederlag tilkom der ifølge senere Overenskomst Sagsøgeren 4 pCt af Gummisalget og 5 pCt af Oliesalget til Foreningens Medlemmer.

Idet Sagsøgeren nu gør gældende, at han den 25 Marts 1927 ganske uberettiget af de Sagsøgte blev suspenderet fra Driftsbestyrervirksomheden, der ifølge Kontraktens § 7 først kunde opsiges til Ophør den 1 Marts 1928, opgør han sit Krav overfor de Sagsøgte i den Anledning saaledes:

1. Erstatning for Tab af 1 Aars Kørselsprocenter beregnet efter Indtægten for Halvaaret fra 1 September 1926—1 Marts 1927 .....	2169 Kr 46 Øre
2. Erstatning for Tab af 1 Aars Benzinprocenter beregnet paa samme Maade .....	2445 — 48 —
3. Tilgodehavender for Procenter af Gummi- og Oliesalg. ....	17 — 50 —
4. Tilgodehavender for Leje af Lokaler m v.....	99 — 25 —
	<hr/>
	4731 Kr 69 Øre

Herfra skal drages:

5. De Sagsøgtes Tilgodehavende hos Sagsøgeren ifølge Bonusregnskabet med Benzin-Leverandøren, Det forenede Oliekompagni .....	800 Kr 00 Øre
6. Sagsøgerens Indtægt af Kørsel for en af de Sagsøgtes Hovedkunder, som Sagsøgeren havde beholdt efter sin Fratræden .....	1007 — 68 —
7. Sagsøgerens Tilsvær for Incassationer .....	473 — 09 —
8. Sagsøgerens Tilsvær for Kassebeholdning .....	140 — 00 —
	<hr/>
	2310 Kr 92 Øre

Da de Sagsøgte ikke har villet godtgøre Sagsøgeren dette Beløb, paastaar han under nærværende Sag de Sagsøgte dømt til at betale ham de nævnte 2310 Kr 92 Øre, under Domsforhandlingen dog nedsat med 19 Kr 25 Øre til 2291 Kr 67 Øre, med Renter, 5 pCt p a, fra Stævningens Dato, den 27 August 1927. Sagsøgeren har dernæst nedlagt en subsidjær Paastand.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet for den af Sagsøgeren under 1 og 2 paastaede Erstatning, idet de gør gældende, at Sagsøgeren den 19 Marts 1927 selv havde opsagt sin Stilling til Fratræden snarest, og at han iøvrigt var blevet afskediget med Rette paa Grund af forskellige mislige Forhold. Idet de Sagsøgte dernæst anfører, at Sagsøgeren ifølge sit Mellemværende med dem skylder dem et Beløb af 2245 Kr 25 Øre, og at han ved straks efter sin Fratræden i Strid med Kontraktens § 9 her i Byen at oprette en ny med de Sagsøgte konkurrerende Vognmandsforretning »Autovognmændenes Bestillingskontor« er ifaldet Erstatnings-



ansvar overfor de Sagsøgte, paastaar de Sagsøgeren dømt til at betale dem dels de nævnte 2245 Kr 25 Øre med Renter, 5 pCt p a, fra Svarskriftets Dato, den 15 September 1927, dels en Erstatning efter Rettens Skøn.

Sagsøgeren paastaar sig frifundet for det af de Sagsøgte mod ham rejste Krav, forsaavidt dette ikke stemmer overens med de i hans Paastand under 5, 7 og 8 skete Fradrag.

Under Domsforhandlingen har bl a Sagsøgeren samt Formanden i den sagsøgte Forening, Vognmand Poul Martin Louis Gissemann og Vognmændene Christian Paulsen, Carl Petersen, Martinus Carl Mathiasen samt Sagsøgerens Hustru, Fru Eli Camilla Christensen, og hans Svigermoder, Fru Else Marie Lauritzen, afgivet Forklaring.

Hvad nu først angaar Sagsøgerens Paastand under 1 og 2 om Erstatning i Anledning af; at han i Strid med Kontrakten skal være blevet suspenderet fra sin Virksomhed, finder Retten efter det oplyste — derunder særlig de af Vognmændene Christian Poulsen og Carl Petersen samt Sagsøgerens Hustru og Svigermoder afgivne Vidneforklaringer — at maatte gaa ud fra, at Sagsøgeren paa et den 19 Marts 1927 afholdt Bestyrelsesmøde, hvor der, som det ofte tidligere var sket, rettedes forskellige Anker mod hans Virksomhed, har udtalt sit Ønske om at fratræde sin Stilling paa en saadan Maade, at Bestyrelsen maatte forstaa det saaledes, at han vilde fratræde snarest muligt, uden i den Anledning at fremsætte noget Krav overfor Foreningen. Der vil derfor allerede af den Grund ikke kunne tillægges Sagsøgeren den af ham paa-staaede Erstatning, og det vil derfor ikke være nødvendigt at komme ind paa de af de Sagsøgte til Støtte for deres Frifindelsespaastand iøvrigt anførte Grunde.

Idet de Sagsøgte ved Opgørelsen af Parternes Mellemværende har godskrevet Sagsøgeren de af ham under 3 og 4 paa-staaede Beløb af henholdsvis 17 Kr 50 Øre og 99 Kr 25 Øre, bliver der herefter kun at tage Stilling til de Sagsøgtes Modpaastand, forsaavidt den gaar ud over, hvad der i Sagsøgerens Paastand under 5, 7 og 8 er godskrevet de Sagsøgte.

Af Posterne paa de Sagsøgtes Opgørelse over Parternes Mellemværende har Sagsøgeren anerkendt Rigtigheden af en Post paa 19 Kr 25 Øre, hvormed han, som allerede ovenfor anført, under Domsforhandlingen har nedsat sin egen Paastand. Endvidere erkender Sagsøgeren, at 8 Poster til samlet Paalydende 514 Kr 37 Øre er indbefattet under hans Tilsvar ifølge hans Paastande Post 7 og 8.

Uenigheden mellem Parterne angaar herefter følgende Forhold:

a. Medens Sagsøgeren, jfr hans Paastands Post 5, kun opgør de Sagsøgtes Tilgodehavende hos Sagsøgeren ifølge Benzinregnskabet med det forenede Oliekompani til 800 Kr, mener de Sagsøgte paa denne Konto at have 1181 Kr 40 Øre til Gode hos Sagsøgeren.

Overfor Differencen, 381 Kr 40 Øre, gør Sagsøgeren for det første gældende, at de Sagsøgte med Urette har debiteret ham 200 Kr 60 Øre, der vedrører Foreningens Mellemværende med Oliekompaniet i Tiden fra den 11 til 26 April 1927, altsaa efter at Sagsøgeren var frattraadt sin Stilling. Til denne Indsigelse vil der imidlertid ikke kunne tages Hensyn,

idet Retten efter det oplyste maa gaa ud fra, at Sagsøgeren har rekviret den Benzin, for hvilken det paagældende Beløb skyldes.

Heller ikke vil der kunne tages Hensyn til en Indsigelse fra Sagsøgeren gaaende ud paa, at da de Sagsøgte Tilgodehavende paa den heromhandlede Konto ifølge Foreningens af en Revisor opgjort Status pr 31 August 1927 kun var 1092 Kr 08 Øre, maa de Sagsøgte Paa-stand i hvert Fald nedskrives med 89 Kr 32 Øre. Efter det oplyste maa Retten nemlig gaa ud fra, at det af de Sagsøgte selv opgjorte Beløb er det rette.

Endelig vil heller ikke den af Sagsøgeren paaberaabte Omstændighed, at det ved en af Revisoren foretaget Opgørelse af Benzinregnskabet har vist sig at Sagsøgeren i det af ham førte Regnskab for Halvaaret 1 September 1926 til 1 Marts 1927 har opført 8038 Liter Benzin mindre, end der ifølge Oliekompagniets Bogføring er leveret Foreningen, kunne bevirke nogen Nedsættelse af de Sagsøgte heromhandlede Tilgodehavende, idet Retten maa gaa ud fra, at Oliekompagniet i sin Opgørelse vedrørende Benzinsalget har regnet med den virkelig leverede Mængde.

Den her omhandlede Post vil saaledes være at tilkende de Sagsøgte med hele dens Paalydende.

b. Naar Sagsøgeren dernæst har protesteret mod en Telefonregning for Januar Kvartal 1927 paa 166 Kr 80 Øre, vil der som Følge af Bestemmelsen i Kontraktens § 3 ikke kunne gives ham Medhold deri.

c. Endvidere gør Sagsøgeren Indsigelse imod, at de Sagsøgte har debiteret ham et Beløb paa 177 Kr 40 Øre som værende hans private — ikke Foreningens — Tilgodehavende hos Vognmand J Petersen, som havde haft en Del Kørsel gennem Foreningen.

Da det nævnte Tilgodehavende efter det oplyste er opstaaet ved, at Petersen selv havde indkasseret Betalingen for Kørsler hos Kunderne, uagtet han i Forvejen af Sagsøgeren som Foreningens Forretningsfører havde modtaget Forskud paa Betalingen, maa der gives Sagsøgeren Medhold i, at denne Post ikke kan debiteres ham og derfor vil være at fradrage i de Sagsøgte Paa-stand.

d. Derimod vil der ikke kunne tages Hensyn til Sagsøgerens Protest mod at blive debiteret et Beløb af 105 Kr som privat Tilgodehavende hos Vognmand E Pflug, idet det ogsaa efter Sagsøgerens egen Forklaring maa antages at være et af ham privat til Pflug udbetalt Beløb, der er de Sagsøgte uvedkommende.

e. Naar de Sagsøgte dernæst har debiteret Sagsøgeren dels for et Beløb af 25 Kr som udgørende Depositum for Kølermærker, indbetalt af fire forskellige Vognmænd og forbrugt af Sagsøgeren, dels for et Beløb af 50 Kr, som Vognmand Gissemand har indbetalt, men som Sagsøgeren skal have forbrugt, vil der overfor Sagsøgerens Paa-stand om, at disse Beløb for ca 3 Aar siden er indgaaet i Foreningens Kasse og forlængst afregnet med Foreningen, ikke kunne gives de Sagsøgte, der ikke har ført nærmere Bevis for deres Paa-stand, Medhold i denne.

De nævnte Beløb paa tilsammen 75 Kr vil saaledes være at fradrage i det af de Sagsøgte paastaaede Beløb.

f. Endvidere vil der være at fradrage et Beløb af 18 Kr 75 Øre, der ifølge de Sagsøgte Opgørelse tilkommer Vognmand G Jensen, men skal

være forbrugt af Sagsøgeren, idet der under Sagen af Sagsøgeren er fremlagt en af den paagældende Vognmand udstedt Kvittering, der maa antages at indbefatte det nævnte Beløb.

g. Endelig protesterer Sagsøgeren imod, at de Sagsøgte har debiteret ham et Beløb af 104 Kr 03 Øre som Udgifter ved Fogedforretninger, afholdt hos Sagsøgeren til Udlevering af Foreningens Bøger, Papirer og øvrige Ejendele.

Da de Sagsøgte, som af dem anført, fik Medhold i deres Paastande under de nævnte Fogedforretninger, findes Udgifterne ved disse med Rette at være debiteret Sagsøgeren.

Hvad endelig den af de Sagsøgte paastaaede Erstatning angaar, maa der gives dem Medhold i, at, da Sagsøgeren umiddelbart efter, at han fratraadte sin Stilling i Strid med Kontraktens § 9, aabnede en konkurrerende Vognmandsforretning heri Byen, og da denne Konkurrence maa antages at have paaført de Sagsøgte Tab, — i hvilken Henseende bemærkes, at Sagsøgeren, jfr hans Paastands Post 6, efter sin Fratræden beholdt en af de Sagsøgtes bedste og største Kunder — findes Sagsøgeren at være erstatningspligtig overfor de Sagsøgte, men Størrelsen af Erstatningen findes dog efter samtlige foreliggende Omstændigheder ikke at kunne fastsættes til et højere Beløb end 500 Kr.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 200 Kr.

---

Mandag den 29 Oktober.

Nr 189/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Hans Rasmussen (David),**

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 245.

Vestret Landsrets Dom af 26 Juli 1928: Tiltalte Hans Rasmussen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten, Overretssagfører Johnsen, 50 Kr.

### Højesterets Dom

Den af Vestre Landsret i denne Sag afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Hans Rasmussen til Højesteretssagfører David 80 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Hans Rasmussen, der er født den 4 December 1878 og som ikke ses tidligere tiltalt eller straffet, ved 3 jydsk Statsadvokators Anklageskrift af 8 Maj 1928 sat under Tiltalte til at lide Straf efter Straffelovens § 245 for Pengeafpresning i Anledning af, at Tiltalte i et den 30 Marts 1928 dateret, Dagen efter udbragt Brev til Købmand af Graasten Henrik Waldemar Petersen, der havde ladet foretage Udlæg hos Tiltalte, har fremsat Trusel om offentlig Skandaliseren og Meddelelse til Petersens Hustru om, at han havde gjort sig skyldig i kønsusædeligt Forhold, saafremt han ikke indgik paa at betale en Affindelsessum, idet Tiltalte antog, at nævnte Petersen kunde være Fader til et af hans tidligere Tjenestepige født Barn, til hvilket bl a Tiltaltes Søn skulde alimentere, og hvortil Tiltalte efter sin Forklaring ønskede, at ogsaa Petersen skulde bidrage.

Det i Anklageskriftet omhandlede Brev er saalydende:

»Herr Købmand Petersen,  
Graasten.

Som jeg har erfaret har de ladet foretage Udpantning for de Renter som de mener dem berettiget til at have tilgode hos mig, trods det at de skylder mig Jagtgodtgørelse for Grøngrøft og en Rest for leveret Byg i Efteraaret 1924, men Tak for god Behandling.

Men nu noget andet. Sidste Vinter altsaa 26 til 27 havde jeg en Pige Marie Kischinski, samme blev gift med Hans Hansen Engskov og fødte den 5 Januar 1928 en Dreng. H Hansen vilde ikke anerkende sig som Fader til Drengen, idet han først har haft med Pigen at gøre i Juni Maa-ned, og de blev gift i September. Pigen angav da min Søn Jørgen som meddelagtig, og det viste sig ogsaa virkelig, at han havde haft med hende at bestille, men da hun jo overfor hendes Mand haardnakket fastholdt, at han var den eneste, der havde haft kønslig Omgang med hende viste det sig alligevel, ifølge hendes fra sidste Vinter egne Udsagn, at der var flere Medhjælpere, saaledes maatte en af deres Naboer sidst paa Dommerkantoret godt vedgaa, at ogsaa han var en af dem, der havde en Aktie med.

Men nu dem Herr Petersen overfor to paalidelige Vidner har Marie Kischinski fortalt, at de flere Gange har kørt med hende i deres Bil, og at de har ført en Samtale med hende, der tyder i den Retning, at ogsaa de kan være Aktionær i den omtalte Dreng. Saaledes har hun fortalt, at de den første Gang, de kørte med hende i Bil, inden hun steg ud af Bilen gjorde Lyset ud og forlangte et Kys af hende, svarede de, at de gjerne vilde have en Kæreste ved Siden af, til at skaane Konen med, De talte endvidere med hende om hvilke Bukser hun bar, og de vilde have at hun skulde opsiges hendes Plads og tage ned til Dem som deres Elskerinde ved Siden af deres Kone ogsaa videre ogsaa videre. Vi gifte Mandfolk er jo klare over, at de ikke flere Gang kører med en saadan Dame i Deres Bil for ingen Ting, eller for blot et Kys. Jeg behøver derfor blot at trykke paa Knappen, saa er ogsaa de med i Rækkerne ved næste Retsmøde i denne Sag. At jeg har forskaaet Dem til Dato skyldes ene og alene at jeg vilde afvente og se hvorledes de vilde praktisere

hvores Mellemværende med de omtalte Renter, hvor de har givet mig en Behandling, der spotter enhver Beskrivelse. Som Familiefader ved man, at det giver et daarligt Forhold i ens Familie, naar saadanne Sager kommer for Dagens Lys, derfor har jeg ladet Naade gaa for Ret til Dato, men som man raaber i Skoven faar man Svar. Deres Kone skal nok blive underrettet personligt fra anden Side, men foreløbig er det paa Æresord en Hemmelighed en Sag mellem os to, Vidnerne er tavse som Graven, under Garanti. Derfor spørger jeg dem herved. Er de villig til at forhandle saaledes, at denne Skandale Sag ikke kommer videre?? Jeg har forelagt hendes Mand Sagen og han trænger haardt til Penge og vil gjerne forhandle, han forlanger omved 2000 Kr engang for alle, men maaske lader han sig noget trykke, han kan jo saa køre videre med deres Nabo, men jeg tror forresten, at ogsaa han har forhandlet, for det er bleven os meddelt, at han har været i Audiens hos denne Dame, efter sidste Retsforhandling. Jeg afventer nu deres Svar til den femte April, hører jeg til denne Dato intet fra dem, afgiver de to Vidner Sagen paa Dommerkontoret.

Med Hensyn til den anden Sag, da maa de frit lade udpante hos mig, mit Princip er at betale enhver sit dette har jeg altid holdt ogsaa overfor dem men til Gengæld maa ogsaa jeg have Krav paa hvad der med Ret tilkommer mig. Jeg har gjort mig Umage nok overfor dem at forhandle, men de har givet mig en Behandling der spotter enhver Beskrivelse og som med det første skal blive gjort offentlig i flere Synderjydske Blade.

Med særdeles Agtelse

Hans Rasmussen.«

Tiltalte har erkendt at have skrevet Brevet, men til sin Undskyldning gjort gældende, at han havde opfattet nogle Ytringer af sine Døtre som tydende paa, at Petersen kunde have staaet i Forhold til den i Brevet nævnte Kvinde, og at det ikke har været hans Mening at ville gøre Alvor af sin Trusel.

Ved Sagens Oplysninger maa det imidlertid anses godtgjort, at Tiltalte har manglet al rimelig Grund til at gaa ud fra, at Petersen havde haft nogensomhelst kønslig Forbindelse med den paagældende Kvinde. Da derhos Tiltalte maatte være paa det rene med, at de i Brevet indeholdte Udtalelser af Petersen maatte opfattes som Trusler om at skandalisere ham, saafremt han ikke indgik paa at betale en Affindelsessum, findes han ved sit ommeldte Forhold at have gjort sig skyldig til Straf efter Straffelovens § 245.

Straffen findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer ved Landsretten 50 Kr.

Nr 4/1928. Driftsbestyrer **Rammeskov** (Kemp)

mod

Skomager **K Thorbjørnsen** og Aktieselskabet **Dansk Læderforsyning** (Fich, for Indstævnte Thorbjørnsen e O),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ejendomsret til nogle af det indstævnte Aktieselskab benyttede Maskiner.

Vestre Landsrets Dom af 15 November 1927: De Sagsøgte, Skomager K Thorbjørnsen og A/S Dansk Læderforsyning, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Driftsbestyrer Rammeskov, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren til førstnævnte 200 Kr og til de sidstnævnte 125 Kr. De idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Om de afgørende Forhandlinger mellem Parterne hos Købmand Klitgaard gaar Indstævnte Thorbjørnsens Forklaring ud paa, at han ikke nærmere husker Indholdet af disse, og at han ikke har hørt, men ikke tør bestride, at Appellanten sagde, at han forbeholdt sig Ejendomsretten over Maskinerne. Da Appellantens Forklaring om disse Forhandlinger derhos er bestyrket, navnlig ved Indholdet af det af Klitgaard derefter affattede Dokument, maa der gaas ud fra, at Appellanten har taget gyldigt Forbehold om vedblivende at være Ejer af Maskinerne. Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale Appellanten med 800 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte Skomager K Thorbjørnsen bør til Appellanten, Driftsbestyrer Rammeskov, udlevere 1 Stk Pudsemaskine Model 223 med Motor, 1 Stk Stansemaskine — brugt, 1 Stk Overlæderskærfemaskine, 1 Stk Kappeskærfemaskine Model 260, 1 Stk Saalespaltmaskine Model 261, 3 Stk Arbejdsstandere, 2 Stk Ago Klæbepresser Model 313 a, 1 Stk Naadlemaskine, 1 Stk Maskinbord med Akselledning, Remme, Remskiver samt Motor og 1 Sæt Stansejern og Læster. Indstævnte Aktieselskabet Dansk Læderforsyning bør anerkende, at Appellanten er Ejer af disse Maskiner. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte, een for begge og begge for een, til Appellanten med 800 Kroner. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Fich 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

De Appellanten tilkendte Sagsomkostninger at udrede og det Indstævnte Thorbjørnsen givne Paalæg at efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

I Begyndelsen af Aaret 1926 indgik Christian A Rammeskov, der er Søn af Sagsøgeren, Driftsbestyrer Rammeskov i Aalborg, en Overenskomst med Sagsøgte, Skomager K Thorbjørnsen, sammesteds, om i Forening at drive en Skotøjsfabrik under Firma »Aalborg Skotøjsfabrik«. Det var Hensigten, at Chr Rammeskov, der ikke hidtil havde kunnet opnaa nogen varig Beskæftigelse, skulde forestaa Salget, medens Sagsøgte Thorbjørnsen skulde forestaa Fabrikationen, hvortil Chr Rammeskov ikke havde noget Kendskab. Ingen af de paagældende var i Besiddelse af Kapital. De til Virksomhedens Drift fornødne Maskiner blev indkøbt og betalt af Sagsøgeren, der dertil fik Bistand af Købmand Klitgaard i Nørresundby, der var Leverandør til Firmaet. Efter Aftale med Interessentskabet henvendte Sagsøgeren sig ogsaa til Klitgaard for at faa oprettet de fornødne Dokumenter i Anledning af Interessentskabets Oprettelse. Der blev derefter af Klitgaard affattet et foreløbigt Udkast til en Interessentskabskontrakt, som er fremlagt under Sagen, og i hvis Post 10 det hedder:

»I/S Maskiner, der tilhører Driftsbestyrer Rammeskov, forpligter jeg, Thorbjørnsen mig til ved Ophævelse af I/S paa Forlangende at overtage og betale og forrente Hr Rammeskov med det fulde Beløb, vi maatte skyldte paa dem, dog med Ret til at betale afdragsvis med 10 pCt hver halvaarlig Termin.

Til Sikkerhed herfor deponerer jeg hos Hr R min Livsforsikringspolice, stor 1000 Kr.«

Da Klitgaard imidlertid ikke saa sig i Stand til at fuldføre Kontrakten, blev dennes endelige Udarbejdelse overdraget Sagfører N Chr Larsen i Aalborg, som vil have konfereret telefonisk med Sagsøgte Thorbjørnsen, bl a angaaende Ordningen af forskellige Forhold vedrørende Indholdet af den Købekontrakt, der skulde udfærdiges angaaende Maskinerne. Inden Sagfører Larsen havde faaet udarbejdet Udkast til Dokumentet, havde Sagsøgerens Søn begaaet Bedrageri, og Sagsøgeren anmodede derfor Sagsøgte om at stille Udfærdigelsen i Bero en kortere Tid, idet Sagsøgeren vilde afvente, om Sønnen herefter kunde forblive i Interessentskabet. Ved Sønnens Udtræden og senere Afrejse fra Landet bortfaldt imidlertid Spørgsmaalet om Oprettelse af Dokumenterne.

Sagsøgte Thorbjørnsen har den 24 Februar 1926 deponeret den omspurgte Livsforsikringspolice hos Sagsøgeren.

Virksomheden tog sin Begyndelse i Midten af Februar Maaned s A, efter at Interessenterne havde opnaaet en Kassekredit paa indtil 2000 Kr i Aalborg Diskontobank mod Kautions af Sagsøgeren og af denne havde modtaget som Driftskapital kontante Forstrækninger til ialt 1026 Kr 54 Øre.

Efter at Chr Rammeskov — som nævnt — havde gjort sig skyldig i

bedrageligt Forhold, fortsatte Sagsøgte Thorbjørnsen Virksomheden alene. Det viste sig imidlertid, at Forretningen ikke kunde svare sig, og i Januar Maaned 1927 saa Sagsøgte sig nødsaget til at standse sine Betalinger, efter at Sagsøgeren havde opsagt sin Kaution for Kassekrediten. Den 3 Marts s A blev der efter Begæring af Medsagsøgte, A/S Dansk Læderforsyning i København, foretaget Arrest hos Sagsøgte Thorbjørnsen for Vekselkrav med paaløbende Omkostninger, ialt 1544 Kr 15 Øre, bl a i de fornævnte Maskiner, der af Sagsøgte Thorbjørnsen under Forretningen angaves at være Indskud i Interessentskabet fra Chr Rammeskovs Side.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at hans Overdragelse af Maskinerne til Interessentskabet er sket med Forbehold af Ejendomsret for ham, indtil de var fuldt betalt, hvilken Betaling skulde præsteres med saadanne aarlige Beløb, at hele Købesummen — Fakturaprisen 5002 Kr 20 Øre med Tillæg af 5 Ct Renter — kunde være betalt i Løbet af 10 Aar, har han under nærværende Sag paastaet Sagsøgte Thorbjørnsen, tilpligtet at udlevere ham disse Maskiner, nemlig:

1 Stk Pudsemaskine Model 223 med Motor, 1 Stk Stansemaskine — brugt, 1 Stk Overlæderskærfemaskine, 1 Stk Kappeskærfemaskine Model 260, 1 Stk Saalespaltmaskine Model 261, 3 Stk Arbejdsstandere, 2 Stk Ago Klæbepresser Model 313 a, 1 Stk Naadlemaskine, 1 Stk Maskinbord med Akselledning, Remme, Remskiver samt Motor og 1 Sæt Stansejern og Læster.

Sagsøgeren har dernæst overfor de Medsagsøgte A/S Dansk Læderforsyning nedlagt Paastand om, at Sagsøgeren anerkendes ejendomsberettiget til Maskinerne.

Begge de Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Sagsøgte Thorbjørnsen, der benægter at have haft nogetsomhelst Kendskab til endsige Andel i det af Klitgaard affattede Udkast, har gjort gældende, at det var en Forudsætning for, at han vilde indgaa Kompagniskab med Sagsøgerens Søn, der havde et daarligt Lov paa sig, og som var uden nogensomhelst Fagkundskab, at Maskinerne overlodes Interessentskabet som Sønnens Indskud i Foretagendet, og at der aldrig fra nogen Side har været rettet Henvendelse til ham om nogen anden Ordning i saa Henseende.

Købmand Klitgaard har som Vidne forklaret, at han som Leverandør til Firmaet kun gav det Kredit, fordi han vidste, at der ikke var oprettet nogen Kontrakt mellem Sagsøgeren og Interessenterne indeholdende Bestemmelserne om, at Sagsøgeren havde Ejendomsret til Maskinerne. Han har derhos i Tilslutning hertil afgivet en Erklæring, hvori han udtaler, at hans Mening med Bestemmelsen i Post 10 i Udkastet har været at udtrykke, ikke — som der staar — at Maskinerne var Sagsøgerens i Forhold til Interessentskabet, men kun i Forholdet til hans Søn for at sikre Sagsøgeren mod, at Sønnen udenom ham solgte sin Andel i Interessentskabet til Skade for Sagsøgeren, for hvis Penge Maskinerne var anskaffede.

Med Hensyn til Deponeringen af Policen er det paa Landsrettens Foranledning oplyst, at Policen af Sagsøgte Thorbjørnsen er overleveret



Sagsøgeren samtidig med, at denne udbetalte Sagsøgte Thorbjørnsen Resten af de fornævnte Forstrækninger paa ialt 1026 Kr 54 Øre og modtog Kvittering herfor.

Uanset at Chr Rammeskov i en før sin Afrejse afgiven Erklæring har udtalt sig overensstemmende med Sagsøgerens Fremstilling, og idet heller ikke Sagsøgerens Besiddelse af Policen under de foreliggende Omstændigheder findes at have nogen afgørende Betydning til Begrundelse af Sagsøgerens Anbringende, kan det mod Sagsøgte Thorbjørnsens Benægtelse ikke anses godtgjort, at Sagsøgeren overfor ham har taget noget Ejendomsforbehold ved Overdragelsen til Interessentskabet af Maskinerne.

Sagsøgte Thorbjørnsen har herefter været berettiget til at gaa ud fra, at Maskinerne af Sagsøgeren overlodes Interessentskabet som hans Søns Indskud, i hvilken Antagelse han med Rette er bleven bestyrket ved, at Sagsøgeren i en Skrivelse til ham af 9 Juli 1926, efter at Sønnen havde begaaet Bedrageriet, alene omtaler sin Kaution for Kassekrediten og sit Laan uden at berøre et eventuelt Mellemværende med Hensyn til Maskinerne.

Som Følge af det anførte vil de af begge de Sagsøgte nedlagte Frifindelsespaastande være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre de Sagsøgte med 200 Kr til Sagsøgte Thorbjørnsen og 125 Kr til de Sagsøgte A/S Dansk Læderforsyning.

-----

Tirsdag den 30 Oktober.

Nr 200/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Charles William Andersen (Graae),**

der tiltales efter Straffelovens § 228, jfr Lov af 1 April 1911 § 13.

Østre Landsrets Dom af 17 August 1928: Tiltalte Charles William Andersen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Axel Kaae, 40 Kr. Saa bør han og til Cigarhandler Poul Andersen betale 250 Kr. Den idømte Erstatning at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den af Østre Landsret i denne Sag afsagte Dom er paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde nedsættes til 80 Dage.

## Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 80 Dage. I Sælær for Højesteret tillægges der Højesterets-sagfører Graae 100 Kroner, der udredes af det offentlige.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelsen er foretaget ved Frederiksberg Birks Rets I Afdeling, tiltales Charles William Andersen ved Anklageskrift af 8 d M til Straf efter Straffelovens § 228 for Tyveri ved den 10 April 1928 om Morgenen ved 6—7 Tiden at have stjaalet en Cigarhandler Poul Andersen tilhørende Tegnebog, indeholdende ca 250 Kr og nogle Papirer, hvilken Tegnebog beroede i en udvendig Lomme i Bestjaalnes Regnfrakke, som hang frit fremme i Bestjaalnes Cigarkiosk, Dalgas Boulevard 137, hvor Tiltalte befandt sig i lovligt Ærinde.

Tiltalte er født den 21 April 1895 og har under 20 August 1923 inden Frederiksberg Birks Ret for Straffesager for Ejendomsindgreb efter Straffelovens § 236 vedtaget en Statskassen tilfaldende Bøde af 50 Kr, men iøvrigt ikke fundet tidligere straffet.

Ved Tiltaltes Anholdelse samme Dag som den fornævnte Tegnebog med Indhold var forsvundet, blev der i Asken i Kakkelovnen i Tiltaltes Logis forefundet en Del forkullede Rester af forskellige Papirer og et forkullet Hjørne af en Tegnebog, som Anmelderen, Cigarhandler Poul Andersen, har genkendt som hidrørende fra den Tegnebog og de Papirer, der var ham frakommet om Morgenen. Paa Papirresterne fandtes anført Ordene »Hr Poul« og »Nimbus«, og det kunde derfor konstateres, at de svarede til Anmelderens Kvitteringer fra Firmaet »Motorfalk«, hvor han havde købt en Nimbus-Motorcykle.

Tiltalte, der har nægtet sig skyldig i Tyveri af de paagældende Effekter, har forklaret, at Anmelderen under deres Samvær Natten til den 10 April i Tiltaltes Logis havde vist Tiltalte, at han var i Besiddelse af 2 Tegnebøger, at Anmelderen tabte en Tegnebog paa Gulvet og var henne ved Kakkelovnen og lagde Brænde eller Papir paa Ilden, samt at Tiltalte ikke kan forklare den Omstændighed, at de fornævnte Effekter er fundet i hans Kakkelovn, paa anden Maade end, at Anmelderen selv har kastet dem derind. Han har derhos forklaret, at Grunden til, at han, der kort forinden sin Anholdelse havde opholdt sig sammen med Anmelderen i dennes Cigarkiosk, pludselig forlod denne, var, at han følte sig syg og skulde »kaste op«, men at han dog tvang sig til at unldade dette, indtil han naaede hjem til sit Logis i Nærheden, hvor han straks gik ind paa W C for at »kaste op«.

Da Anmelderens Forklaringer, der bl a gaar ud paa, at Tiltalte har stjaalet Tegnebogen, og at det er fuldstændigt Opspind af Tiltalte, at Anmelderen selv har kastet sin Tegnebog ind i Kakkelovnen, er bestyrkede ved de af flere Personer i Sagen afgivne Vidneforklaringer, vil Tiltaltes

Forklaringer efter alt det foreliggende være at forkaste, og Tiltalte findes at maatte dømmes som havende begaaet det ovennævnte Tyveri.

Efter det saaledes anførte vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 228 med en Straf, der under Hensyn til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 findes at burde bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 120 Dage.

Tiltalte vil derhos efter Paastand have at udrede nedenauførte Erstatning.

Nr 359/1927.    Enkefru **Thora Smith** (Henriques)

mod

Lokomotivfyrbøderne **A Therkelsen** og **O Nielsen** (Oluf Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantindens Pligt til at udstede Skøde til de Indstævnte paa en Parcel.

Østre Landsrets Dom af 17 November 1927: Sagsøgte, Enkefru Thora Smith, bør mod Betaling af 539 Kr 80 Øre til Sagsøgerne, Lokomotivfyrbøderne A Therkelsen og O I Nielsen, udstede Skøde paa Parcel No 156 af Matr No 13 a Hvidovre. Saa bør Sagsøgte og til Sagsøgerne betale Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udredes, og Dommen i det hele at efterkommes inden 15 Dage efter dens Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter de Højesteret foreliggende Oplysninger har de Indstævnte i Aaret 1920 forhandlet om Købet med Appellantindens Forretningsfører, der dels har udleveret dem et Kort som det i Dommen nævnte, dels har erhvervet deres Underskrifter paa en Liste, der som Indledning indeholdt en Erklæring om, at de havde læst en Blanket til Købekontrakt, hvori fandtes Bestemmelse om Køberens Pligt til at betale Bro- og Vejafgift. Foruden den i Dommen nævnte Bemærkning paa Kortets Bagside er der paa Forsiden af dette, straks efter Beskrivelsen af Arealerne, tydeligt anbragt en Bemærkning om, at Udgifter til Vej- og Kloakanlæg vil blive paalignet Parcelejerne.

---

Færdig fra Trykkeriet den 7 November 1928.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 28.

---

---

Tirsdag den 30 Oktober.

Under disse Omstændigheder findes det at maatte blive til de Indstævntes Skade, saafremt de, som af dem hævdedt, ikke har gjort sig bekendt med det omtvistede Salgsvilkaar, og Appellantindens Paastand vil herefter være at tage til Følge, hvorved bemærkes, at der, som Sagen foreligger oplyst, maa gaas ud fra, at Broafgiftens Vedtagelse ikke kommer i Strid med Lov Nr 505 af 28 September 1918 § 7.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale til Appellantinden med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Appellantinden, Enkefru Thora Schmidt, bør for Tiltale af de Indstævnte, Lokomotivfyrbøderne A Therkelsen og O Nielsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte, een for begge og begge for een, til Appellantinden med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 21 Marts 1920 købte Lokomotivfyrbøder Axel Hansen af Enkefru Thora Smith paa Afbetaling en Parcel No 156, af Ejendommen Matr No 13 a af Hvidovre, kaldet »Eriksminde«; selve Handelen foregik mundtlig, men Køberen modtog fra Sælgerinden en Kvitteringsbog til Brug ved Afdragsbetalingen.

Senere overdrog Hansen sine Rettigheder til Lokomotivfyrbøderne A Therkelsen og O I Nielsen, der nu ønsker Skøde udstedt mod Betaling af Restkøbesummen, 539 Kr 80 Øre. Enkefru Smith, der er indtraadt direkte i Forhold til Therkelsen og Nielsen, har imidlertid forlangt, at der i Købekontrakten optages en Bestemmelse om, at der af Parcellen skal betales en aarlig »Bro- og Vejafgift«, stor 10 Kr, hvilken Afgift skal have Hedsyn til et Bro- og Vejanlæg, der forbinder den saakaldte »Københavns Boulevard« med Vigerslevvej.



Tab ved den indgaaede Handel. Som Følge heraf vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellantinden at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellantinden Fru Rosa Nielsen, født Mølck, til Indstævnte, Sagfører Karl Krange, med 500 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 29 August 1920 overdrog Enkefru Rosa Gyllich, senere gift Nielsen, til Grosserer Øjvind Wik den hende tilhørende Forretning »Skandinavisk Hattemærkefabrik samt Hylsterfabrik« her i Staden for en Købesum af 60 000 Kr, der skulde berigtiges paa nærmere angivet Maade, bl a saaledes, at Fru Gyllich som Betaling modtog en allerede den 9 Juli s A af Grosserer Wiks Hustru, Marie Wik, udstedt Obligation med Pant i den Fru Wik som Særeje tilhørende Ejendom, Matr Nr 4 y af Sundbyøster. Af denne Obligation blev der betalt stipulerede Renter indtil Juni Termin 1925.

Da Grosserer Wik ikke overholdt de stipulerede Betalingsvilkaar, blev der under 23 December 1925 truffet en Ordning, hvorom der gaves Kontrakten en Paategning, hvori det hedder: »Paa nærværende Købekontrakt er foruden den ovennævnte Obligation paa 14 000 Kr, der ved Udstedelsen var at betragte som en Del af Betalingen for Forretningen m v, ekstraordinært afbetalt 10 000 Kr — — —, og indgaar jeg, Fru Rosa Gyllich herved paa at nedsætte mit Restkrav til 6000 Kr.« Endvidere hedder det i Paategningen:

»Fornævnte Nedsættelse af Gælden til 6000 Kroner sker selvfølgelig under Forudsætning af, at Overøvrigheden ikke maatte have noget imod fornævnte Arrangement om Betaling af en Del af Købesummen med en Obligation paa 14 000 Kr i Fru Wiks Villa.

Debitor kan naturligvis opfylde denne Forpligtelse ved, at Fru Wik paa gyldig Maade udsteder nævnte Obligation.»

I Skrivelse af September 1926 anmodede Fru Gyllich om Overpræsidentens Sanktion paa Udstedelse af bemeldte Obligation, hvilken Sanktion ifølge Overpræsidiets Paategning paa Andragendet af 23 November s A ikke er meddelt, idet det bemærkes, at Fru Wik ikke har givet Møde efter Tilsigelse og saaledes maa antages ikke at ønske den paagældende Retshandel approberet.

Da Grosserer Wik ikke heller overholdt den ovennævnte Overenskomst, idet han undlod at betale skyldige Afdrag, tog Fru Gyllich med

Hjemmel i Kontrakten Forretningen tilbage den 3 Februar 1927 ved en Fogedforretning, hvorunder Løsøre, Maskiner m v af Wik ansattes til 1000 Kr. Fru Gyllich fortsatte derefter Forretningens Drift, men da Forretningen efter hendes Anbringende stadig efter Tilbagetagelsen gav Tab, anlagde hun Sag mod Grosserer Wik, hvem hun paastod tilpligtet at betale de ovennævnte 6000 Kr med Fradrag af Værdien for tilbagetagne Maskiner 1000 Kr, altsaa at betale hende 5000 Kr.

Ved den af nærværende Ret i bemeldte Sag den 27 Juni 1927 afsagte Dom blev Grosserer Wik frifundet.

Det hedder herom i Præmisserne: »Det maa følge af den ovenfor gengivne Bestemmelse i Kontrakten af 29 August 1920, at Sagsøgerinden, naar hun ved Forretningens Tilbagetagelse undlader overensstemmende med Bestemmelsen at søge den realiseret for Sagsøgtets Regning, maa have Bevisbyrden for, hvad Forretningens Værdi var i Tilbagetagelsesøjeblikket. Det findes under Hensyn til Størrelsen af Overdragelsessummen i 1920 ikke at kunne have Formodning for sig, at Forretningen ved Tilbagetagelsen skulde have haft en mindre Værdi end det indtalte Beløb, og da Sagsøgerinden ej heller ved det oplyste findes at have godtgjort, at Værdien var mindre, vil Sagsøgte være at frifinde.«

Fru Rosa Nielsen anlagde derpaa en ny Sag, hvorunder hun paastod Fru Wik — i Henhold til hendes ved Købekontrakten paatagne Forpligtelser til med Panteobligationen at betale 14000 Kr af Købesummen — dømt til at betale bemeldte Beløb med nærmere angivne Renter.

Subsidiært paastod Fru Nielsen — for det Tilfælde, at Fru Wik maatte blive frifundet — hendes Mand, Grosserer Wik, tilpligtet som Debitor efter Købekontrakten at betale nævnte, ikke erlagte 14000 Kr med Renter.

Fru Wik og hendes Mand paastod sig hver især frifundet.

Fru Wik gjorde gældende, at da der ikke forelaa Overpræsidentens Sanktion for Udstedelsen af Obligationen paa 14000 Kr med Pant i hendes Særeje, eksisterede der ikke nogen gyldig Forpligtelse for hende overfor Sagsøgerinden efter tidligere gældende Ret.

Fru Wik blev frifundet, idet det i den ved nærværende Ret den 24 Januar d A i Sagen afsagte Dom hedder:

»Der kan nu ikke gives Sagsøgerinden Medhold i, at den omhandlede Transaktion som i Virkeligheden omhandlende en Gældsstiftelse fra Fru Wiks Side, ikke en blot Sikkerhedsstillelse for Mandens Gæld, ikke skulde udkræve Overøvrighedens Sanktion for at være bindende for Hustruen. Og da denne manglende Sanktion ikke heller, som af Sagsøgerinden anført, kan blive overflødig ved, at der, som ovenfor bemærket, i en Aar-række, men forinden Ægteskabslovens Ikrafttræden, er betalt stipulerede Renter af de 14000 Kr, vil Sagsøgte Fru Wik ikke kunne dømmes efter Paastanden, men vil være at frifinde for Sagsøgerindens Tiltale.«

Grosserer Wik paaberaabte sig, at ethvert Mellemværende mellem ham og Fru Nielsen, efter at denne, som ovenfor angivet, havde taget Forretningen tilbage, maatte være afgjort.

Det udtales imidlertid i Dommen, at det af den tidligere Retssag fremgik, at der under det deromhandlede Retsmellemværende ikke var indbefattet de 14000 Kr, for hvilke der skulde gives Pantebrev.

Herefter kendtes Grosserer Wik som Debitor efter Kontrakten pligtig at betale Fru Nielsen de indtalte 14 000 Kr med Renter og Rentes Renter deraf  $5\frac{1}{2}$  pCt p a fra 11 Juni 1925 og i Sagsomkostninger 450 Kr.

Den 14 Februar d A lod Fru Nielsen foretage Eksekution hos Grosserer Wik for Domsbeløbet; det viste sig imidlertid, at han intet ejede til Dækning heraf, hvorfor Fru Nielsen den 18 s M begærede hans Bo taget under Konkursbehandling.

Fru Rosa Nielsen har derefter anlagt nærværende Sag, hvorunder hun gør gældende, at Aarsagen til, at Fru Wik blev frifundet for Betaling af Panteobligationens Paalydende, var den, at Fru Niensens Sagsfører, Karl Krange, havde undladt at søge Overøvrighedens Bekræftelse paa den ved Panteobligationens Udstedelse skete Pantsætning af Hustruens Særeje for den af Manden stiftede Gæld, hvorfor Panteobligationen blev erklæret ugyldig.

Og idet Sagsøgerinden, oftnævnte Fru Rosa Nielsen, f Mølk, endvidere har anbragt, at Ansvarer herfor paahviler Sagsøgte, Sagsfører Karl Krange, og at denne maa være pligtig til at erstatte hende det ved denne Forsømmelse paaførte Tab, har hun paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale hende 14 000 Kr med Renter og Rentes Renter deraf  $5\frac{1}{2}$  pCt p a fra 11 Juni 1925 samt Omkostningerne ifølge Dommen, ved Eksekutionens Foretagelse og ved Konkursbegæringen med et samlet Beløb af 999 Kr 21 Øre samt nærmere angivne Renter.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Han hævder, at han, der iøvrigt var af den Opfattelse, at Overøvrighedens Godkendelse retlig set ikke var nødvendig, da Forholdet i Virkeligheden maatte opfattes saaledes, at Fru Wik ikke kautionerede for Mandens Gæld, men selv stod som Skyldner, flere Gange opfordrede Fru Wik til at komme ind paa hans Kontor for at underskrive Ansøgning til Overøvrigheden, men at hun stedse vægrede sig herved. Indsendelsen til Approbation blev derfor udskudt for at afvente et Tidspunkt, hvor Fru Wik maatte være villig til at underskrive Ansøgning, og Sagsøgte hævder, at dette skete i fuld Overensstemmelse med Sagsøgerinden.

Det anføres endvidere, at der ved den foranciterede Kontraktpaategning af 23 December 1925 skabtes et helt nyt Grundlag mellem Parterne, og at denne Vedtagelse efter dens Indhold hviler paa den Forudsætning, at der ikke allerede tidligere var skaffet Ordning gennem Ansøgning til Overpræsidenten, hvorom der ikke fra Sagsøgerindens Side blev taget nogensomhelst Reservation; da Sagsøgte nogen Tid efter for Sagsøgerinden indgav Ansøgning til Overpræsidenten, førte dette ikke til noget, idet der som foran bemærket af Overpræsidiets meddeltes Andragendet Paategning om, at Fru Wik ikke havde givet Møde efter Tilsigelse og saaledes maatte antages ikke at ønske den paagældende Retshandel approberet.

Sagsøgte gør endnu blandt andet gældende, at Obligationen — selv om Overpræsidenten maatte have givet sin Approbation, hvorom intet kan vides — baade efter den paagældende Ejendoms Prioritetsforhold og Fru Wiks personlige Forhold meget langt fra er pari værd.

Sagsøgerinden bestrider i det Hele Rigtigheden af denne Fremstilling og har navnlig forklaret, at hun ikke har haft nogensomhelst Videt



om og ikke af Sagsøgte er sat i Kundskab om, at der skulde indhentes Approbation hos Overøvrigheden for at opnaa Obligationens Gyldighed, før i Slutningen af 1925, og at Sagsøgte maa være ansvarlig for, at saadan Approbation ikke forlængst forinden var søgt indhentet af ham — hvad han benægter, at han har gjort Skridt til.

Fru Wik, der er afhørt som Vidne under Sagen, har afgivet Forklaring, der gaar ud paa følgende:

Da hun den 9 Juli 1920 underskrev Panteobligationen, skete det efter flere Dages Kamp med sig selv og hendes Mand, idet hun var bange for, at hendes Mand havde købt Forretningen for dyrt. Senere fik hun at vide, at der skulde underskrives endnu et Dokument, om hvis Beskaffenhed hun intet anede, men da hun paa dette Tidspunkt var klar over, at det var en daarlig Forretning, de havde gjort, og havde Mistanke til alt og alle, vægrede hun sig. Først i 1925 fik hun at vide, at Obligationen var ugyldig, fordi den ikke var forelagt Overpræsidenten til Sanktion.

Og hun har yderligere forklaret, at saafremt hun paa et tidligere Tidspunkt havde faaet at vide, at der krævedes Overpræsidentens Sanktion, vilde hun absolut ikke have skrevet under, og Renter af Obligationen vilde ikke være blevet betalt.

Grosserer Wik har som Vidne afgivet en hermed stemmende Forklaring.

Herefter maa der gaas ud fra, at der af Sagsøgte har været rettet Anmodning til Fru Wik om at underskrive Begæring til Overpræsidenten Obligationen vedrørende, selv om Tidspunktet for saadan Anmodning ikke er oplyst. Og det maa efter Vidneforklaringerne i ethvert Fald anses for at være udenfor enhver Tvivl, at Fru Wik har modsat sig og paa et hvilket som helst Tidspunkt vilde have modsat sig Approbation af Pantsætningen.

Herefter findes der — uden at det bliver fornødent at komme ind paa det af Sagsøgte iøvrigt anførte — ikke at foreligge noget Grundlag for det af Sagsøgerinden rejste Erstatningskrav, og Sagsøgte vil som Følge heraf være at friinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerinden have at betale Sagsøgte med 300 Kr.

---

Nr 108/1928. Husejer **Rasmus Jensen** (Selv)

mod

**Rold-Vebbestrup Sogneraad** (Ingen),

betræffende Betaling for en Rørledning m m.

Udpantningsforretning af 29 Oktober 1927.

Vestre Landsrets Dom af 23 Marts 1928: Den paaankede Udpantningsforretning bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten betaler Appellanten, Husejer Rasmus Jensen, inden 15 Dage til de Indstævnte, Rold-Vebbestrup Sogneraad, med 75 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt Paastand om at der tilkendes ham Erstatning i Anledning af, at Udpantningsforretningen er ulovlig. Til denne uden Højesterets Tilladelse fremsatte nye Paastand vil der imidlertid intet Hensyn kunne tages.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. De Indstævnte, Rold-Vebbestrup Sogneraad tilkendte Sagsomkostninger for Landsretten at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Forkyndelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1925 blev der i Rold-Vebbestrup Sognekommune afholdt forskellige Vandsynsmøder i Anledning af en paatænkt Forbedring af Afløbsforholdene fra »Kirketerp Mose«, og ved 2 under 1 og 8 December 1925 afsagte Vandsynskendelser bestemtes det, at Sagen skulde fremmes overensstemmende med et af »Det danske Hedeselskab« udarbejdet Projekt. Appellanten, Husejer Rasmus Jensen af Stokholm, var utilfreds med disse Kendelser, idet han ønskede en lukket Rørledning anbragt i Stedet for en ved Planen forudsat aaben Grøft over hans Mark, og begærede derfor en Landvæsenskommission nedsat. Under et af denne den 6 Maj 1926 i Vebbestrup afholdt Møde blev der opnaaet Forlig, hvorefter Rørledning skulde nedlægges paa Appellantens Grund ved Sogneraadets Foranstaltning, mod at han forpligtede sig til at betale selve Rørene, nemlig dels 12" brændte Lerrør eller Cementnufferør paa en Strækning af 150 løbende Meter, dels 8" brændte Lerrør paa en Strækning af 50 Meter. Sogneraadet anskaffede herefter de fornødne Rør overensstemmende med Forliget og lod dem nedlægge, og efter Arbejdets Afslutning blev det besigtiget af Hedeselskabet, der i Skrivelse af 11 September 1926 erklærede Arbejdet for tilfredsstillende udført, bortset fra noget Jordarbejde, som straks derpaa blev foretaget. Regnskabet over Udgifterne ved det samlede Arbejde blev derpaa udarbejdet i Sommeren 1927 og det viste sig derefter, at Appellanten som sin Andel i det hele Arbejde skulde tilsvare 7 Parter med 192,50 Kr samt for de leverede Rør til den særlige Ledning paa hans Grund 751 Kr, ialt 943 Kr 50 Øre. Dette Beløb nægtede han efter Paakrav at betale, hvorimod han den 15 August 1927 til Sogneraadet indsendte en i almindelig Udtryk holdt Protest mod det til Eftersyn fremlagte Regulativ, der angaves at paaligne hans Ejendom uoverkommelige Byrder. Sogneraadet begærede nu det skyldige Beløb autoriseret af Fogden til Inddrivelse ved Udpantning, og den 29 Oktober 1927 foretoges af Fogden i Hellum-Hindsted Herreder Udpantning for Beløbet hos Appellanten i den ham tilhørende faste Ejen-



og som Følge heraf vil der være at give Dom overensstemmende med Appellantens Paastand som nedenfor anført.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Banen at burde betale til Appellantinden med 800 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Ryomgaard—Gjerrild—Grenaa Jærnbane, bør til Appellantinden, Enkefru M Gyberg, betale det Beløb, hvortil Erstatningen i Anledning af hendes Mands Død maatte blive fastsat i Henhold til Reglerne i Lov Nr 117 af 11 Marts 1921 og Sagens Omkostninger for begge Retter med 800 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 27 Marts 1926 Kl ca 11½ Formiddag i tørt og klart Vejr kom Læge N F Gyberg som Fører af det ham tilhørende Ford-Automobil kørende ad Vejen fra Tranehuse By i Djursland mod Stenvad. Ved Jærnbaneoverskæringen ved Elgaard blev Automobilet paakørt af et Ryomgaard—Gjerrild—Grenaa Jærnbane tilhørende Tog, der kom kørende fra Vest fra Stenvad Station mod Tranehuse Station. Ved Paakørslen blev Automobilet fuldstændig ødelagt og Læge Gyberg saa haardt kvæstet, at han faa Minutter efter afgik ved Døden. Den i Sagens Anledning foretagne retslige Undersøgelse er først sluttet den 24 Februar 1927, idet vedkommende Statsadvokat under denne Dato bestemte, at der ikke fra Anklagemyndighedens Side vilde være at foretage videre, da en fortsat Undersøgelse ikke skønnedes »at kunne føre til, at nogen findes skyldig til Straf«.

I Henhold til Tilladelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder har Af dødes Enke: Enkefru M Gyberg under denne Sag nedlagt Paastand om, at hun kendes berettiget til Erstatning hos Banen, idet hun gør gældende, at den maa bære Ansvaret, da der ikke fra Læge Gyberg Side er udvist nogen Uagtsomhed, men at Sammenstødet alene eller dog delvist skyldes Banens Forhold, bl a derved, at Toget ikke er fremført med behørig Forsigtighed.

Den paagældende Jærnbaneoverskæring, der var ubevogtet, ansaas meget farlig for Færdslen paa Vejen, idet Udsigten fra denne over Jærnbanelegemet var spærret af høje Bakker. Paa Ulykkesdagen herskede en kraftig, østlig Vind, der formenes at have hindret vejfarende i at høre det fra Vest kommende Togs Advarselsfløjt. Toget passerede Jærnbaneoverskæringen med ca 40 Minutters Forsinkelse. Dets Hastighed lige inden Paakørslen antages at have været ca 40 Km. Toget blev først bragt til Standsning ca 110 m efter Overskæringen.

I en af Justitsministeriets Motorsagkyndige i Grenaa den 15 April

1926 afgivet Erklæring udtales, at Aarsagen til Ulykken maa antages at være den, at Toget ikke kan ses i tilstrækkelig Afstand fra Krydsningspunktet, og det Forhold, at der hverken findes Bom, Blinksignal eller anden passende Sikringsmiddel for de vejførende ved den paagældende Jærnbaneoverskæring.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet de hævder, at Afdøde maa anses selv at have bevirket Ulykken ved endog grov Uagtsomhed, idet han, der utallige Gange tidligere havde passeret den paagældende Overskæring og kendte Forholdenes Farlighed trods Advarselsskiltet: »Pas paa Toget« og trods givne Fløjtesignaler er kørt ind paa Banelinien uden at henvende Opmærksomheden paa, om der kom Tog.

De hævder iøvrigt, at han, hvis han havde set sig om i en Afstand af ca 100 m fra Overkørslen eller der, hvor Advarselsskiltet stod, vilde have kunnet se Toget, der bestod af Lokomotiv og 5 a 6 Vogne, i dets fulde Længde: ca 55 m.

Det maa efter de foreliggende Oplysninger — bl a en af Politibetjent O Techen afgivet Forklaring — antages, at der fra Togets Side er afgivet rettidigt og tilstrækkeligt Fløjtesignal. Om utilladelig Hastighed er intet oplyst, og der findes i det hele intet Grundlag for at antage, at der med Hensyn til den Maade, hvorpaa det paagældende Tog er fremført, er udvist noget Forhold der kan lægges Banen til Last.

Med Hensyn til de uheldige Terrænforhold skal bemærkes, at der ikke skønnes at burde tillægges dem nogen særlig Betydning i et Tilfælde som det foreliggende, hvor det drejer sig om en stedkendt Mand, og hvor det var højlys Dag og ingen virkelig Hindring fra Vind og Vejr har foreligget for ved Agtpaagivenhed fra en vejfarendes Side at blive opmærksom paa, at der kom et Tog.

Som Sagen saaledes foreligger, skønnes Ansvar for Ulykken i første Række at maatte paahvile Afdøde, der, som anført, selv førte sit Automobil, og under Hensyn til den af ham udviste Uagtsomhed vil de Sagsøgte være at frifinde.

Sagens Omkostninger skønnes efter Omstændighederne at kunne op-  
læves.

---

Fredag den 2 November.

Nr 353/1927. Grosserer **C M R Nørregaard** (Steglich-Petersen)

mod

**Kapelmester C Biering-Petersen** (Ingen),

betræffende Fordeling af et Teateroverskud.

Østre Landsrets Dom af 17 Oktober 1927: Sagsøgte, Kapelmester C Biering-Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgte, Grosserer C M R Nørregaard, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til Sagsøgte med 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat end det i Dommen antagne

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 30 April 1927 blev der imellem Sagsøgeren under næværende Sag, Grosserer C M R Nørregaard, og Sagsøgte, Kapelmester C Biering-Petersen, der havde lejet »Phønix« Teatret i Frederiksberg Allé for Maanederne Juni og Juli 1927, oprettet en Overenskomst, hvorefter Nørregaard til Teatrets Drift i disse to Maaneder skulde indskyde et Beløb af ikke over 10 000 Kr, medens Biering-Petersen skulde have den kunstneriske Ledelse af Teatret og tillige hver Aften dirigere Orkestret. I Overenskomstens §§ 7 og 8 indeholdtes Bestemmelser om Fordeling af Under-skud og Overskud.

I Henhold til denne Overenskomst indskød Nørregaard kontant 10 000 Kr. I Maanederne Juni og Juli gav Driften ikke noget Overskud, men i Slutningen af Juni\*) Maaned, da Operetten »Nej Nej Nanette« kom til Opførelse, stillede Forholdene sig bedre, og det maa antages, at Teatrets Drift i August Maaned har givet Overskud.

Nørregaard paastaar nu Biering-Petersen dømt til at anerkende, at han er Deltager i Teatrets Drift ogsaa for August Maaned 1927 paa samme Maade som ved Overenskomsten af 30 April 1927 aftalt mellem Parterne for Juni og Juli Maaneder 1927. Sagsøgte, der bestrider, at Sagsøgeren har Del i Driften for August Maaned 1927, paastaar sig fri-fundet.

Under Domsforhandlingen har Parterne og Sagfører Harald Thygesen, der har været Sagsøgerens juridiske Konsulent ved Oprettelsen af Overenskomsten af 30 April 1927 og i det hele i hans Mellemværende med Sagsøgte, afgivet Forklaring.

Medens Sagsøgeren og Sagfører Thygesen overensstemmende har forklaret, at det under Forhandlingerne i Anledning af Overenskomsten udtrykkeligt blev fremhævet fra Sagsøgtes Side, at han havde talt med Ejendommens Ejer om en eventuel Forlængelse af Lejemaalet til ogsaa at gælde for August Maaned, og at Sagsøgeren, hvis ikke andet blev aftalt, skulde deltage i Teatrets Drift i August Maaned, har Sagsøgte derimod forklaret, at han den 27 eller 28 April spurgte Sagsøgeren, om der ikke i Overenskomsten skulde optages en Bestemmelse om Forlængelse af Interessentskabet til at gælde ogsaa for August Maaned, men at Sag-

\*) skal være Juli.

søgeren dertil svarede benægtende, idet han ikke ønskede at være bundet længere end til Udgangen af Juli Maaned.

Sagsøgeren og Sagfører Thygesen har yderligere afgivet Forklaring om forskellige Udtalelser, som Sagsøgte under Forhandlingerne i Juli og August har fremsat og hvorefter Sagsøgte skal have erkendt, at Interessentskabet ogsaa gjaldt for August. Efter Sagsøgtes Forklaring gik de referede Udtalelser fra hans Side ud paa, at Interessentskabet kun skulde fortsættes for August, saafremt Sagsøgeren lod alle sine 10 000 Kr forblive indestaaende i Interessentskabet til August Maanedes Slutning, og da Sagsøgeren den 21 August efter Paakrav hævdede 5000 Kr à conto og den 22 s M yderligere hævdede 2165 Kr 38 Øre, der efter Sagsøgtes Mening udgjorde den Sagsøgeren tilkommende Restsaldo, mener Sagsøgte, at Sagsøgeren ikke har Krav paa at anses som Interessent i Driften for August Maaned.

Sagsøgeren, der har haft al Anledning til at sikre sig Bevis for den af ham paastaaede Aftale eller i al Fald til før Begyndelsen af August Maaned at tilvejebringe en Anerkendelse fra Sagsøgte af, at Sagsøgeren fremdeles var Deltager i Driften for sidstnævnte Maaned, og af de eventuelle Vilkaar for saadan Deltagelse, findes ikke ved det foreliggende at have godtgjort, at Interessentskabet skulde fortsættes i August Maaned, og Sagsøgte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgeren have at godtgøre Sagsøgte med 100 Kr.

---

Nr 58/1928.     **Niels Mortensen og Johannes Olsen (Bruun)**

m o d

**Aktieselskabet Adams Transport Compagni (Martensen-Larsen),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at benytte et Firmanavn.

Sø- og Handelsrettens Dom af 17 Februar 1928: De Sagsøgte, Niels Mortensen og Johs Olsen, i deres Egenskab af Indehavere af det til Handelsregistret i København under Navnet »Soigneringsanstalten Adam« anmeldte ansvarlige Firma, bør være uberettigede til at benytte Firmanavnet »Soigneringsanstalten »Adam« ved Niels Mortensen og Johs Olsen«, og bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse begære Navnet udslettet af Firmaregistret. Sagens Omkostninger betaler de Sagsøgte inden samme Frist til Sagsøgerne, A/S Adams Transport Co, med 100 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Appellanternes Firmanavn adskiller sig tydeligt og paa en Maade, der svarer til de to Forretningers forskellige Art, fra Indstævntes Firmanavn. Herefter kan den Omstændighed alene, at Appellanterne i deres Firmanavn har indskudt Ordet »Adam«,

ikke anses som en Overtrædelse af Fimalovens § 10, 1 Stk. Som Følge heraf vil Appellanterne være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 500 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Appellanterne, Niels Mortensen og Johs Olsen bør for Tiltale af Indstævnte, Aktieselskabet Adams Transport Co, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanterne med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgerne, Aktieselskabet Adams Transport Co, har under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte, Niels Mortensen og Johs Olsen, i deres Egenskab af Indehavere af et til Handelsregistret i København under Navnet »Soigneringsanstalten Adam« anmeldt ansvarligt Firma. kendt uberettigede til at benytte Firmanavnet »Soigneringsanstalten Adam v/ Niels Mortensen og Johs Olsen«, samt kendt pligtige til at begære det udslettet af Firmaregistret inden en af Retten fastsat Frist.

Sagsøgerne har nærmere anført, at deres Forretning blev stiftet i 1884 under Navnet »Adam«. Den 30 September 1889 blev den anmeldt til Handelsregistret som et anonymt Interessentskab under Navnet »Adam limited«. Den 7 November 1907 foretoges ny Anmeldelse af et Kommanditselskab under Navnet »Adam Express Co. ved Ingwersen«. Dette Firma hævedes i 1915 samtidig med, at Forretningen overgik til Aktieselskab, kaldet »Aktieselskabet Adam Ekspres Co.«. Endelig optoges den 17 November 1920 i Aktieselskabsregistret »Aktieselskabet Adams Transport Co. (Adams Express Co A/S)«, hvis Formaal er angivet at være »at drive Speditions-, Transport-, Pakhus- og Magasineringsforretning og lignende Virksomhed, saasom Assurance paa og Lombardering af magasinerede Varer og Varer, der overgives Selskabet til Transport, Auktionering og deslige.« Forholdet har i mere end en Menneskealder været det, at Sagsøgernes Virksomhed i daglig Tale er blevet kaldet »Adam«. Den 29 September 1927 har de Sagsøgte i Københavns Handelsregister faaet optaget Firmaet »Soigneringsanstalten Adam v/ Niels Mortensen og Johs Olsen«. Dette betegner efter Sagsøgernes Mening en Overtrædelse af Fimalovens § 10, 1 Pkt, i Følge hvilken ingen i sit Firma uden Hjemmel maa optage anden Mands Navn, hvorved ogsaa maa forstaas Firmanavn. Sagsøgerne driver mange forskelligartede Forretninger, blandt andet Opbevaring og Rensning af Møbler, og en Forveksling mellem de to Firmanavne er derfor meget nærliggende.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet. Deres Virksomhed gaar tilbage til 1892, og den blev i 1893 anmeldt til Handelsregistret under





Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 27 Maj 1920 solgte Sagsøgeren, Direktør V Thiele, den hidtil af hans Fader, Bogtrykker Just Thiele i Ejendommen Gothersgade 12, 1 Sal o G drevne Bogtrykkeri- og Papirforretning med tilhørende Kortforlag til Trykkeriets mangeaarige Faktor Olaf Mortensen. Købesummen var bestemt til 6000 Kr aarlig i 15 Aar, at erlægge med Halvdelen hver 1 Maj og 1 November, men da det i Aaret 1921 viste sig vanskeligt for Mortensen at udrede Afdragene, blev der den 11 Juli 1921 afsluttet en Tillægsoverenskomst, hvorved bl a Restkøbesummen pr 1 Juli 1921 fastsattes til 40 000 Kr, hvoraf straks betaltes 15 000 Kr, medens de resterende 25 000 Kr skulde betales med 1000 Kr hver 1 November og 1 Maj. I Modsætning til den oprindelige Kontrakt bestemtes det derhos, at O Mortensen skulde betale 3 pCt Rente halvaaarlig af den til enhver Tid resterende Del af Købesummen. De 15 000 Kr havde O Mortensen faaet af sin Broder, Sagsøgte Direktør V Mortensen, Chefoo, Kina, som paa det Tidspunkt var hjemme paa Besøg, og Direktør Mortensen sendte ogsaa efter denne Tid adskillige Gange Forstrækninger hjem til Broderen.

I Sommeren 1925, da Skylden efter Kontrakten var nedbragt til 15 000 Kr, var O Mortensen paany kommet i økonomiske Vanskeligheder og havde Besvær med at tilvejebringe det den 1 November forfaldne Afdrag 1000 Kr med paaløbne Renter af Gælden fra 1 Maj s A. Den 13 eller mulig den 14 November — inden Udløbet af de kontraktmæssige Løbedage — henvendte han sig imidlertid, ledsaget af Sagsøgte, der atter var hjemme paa Besøg, til Direktør Thiele paa dennes Kontor og betalte de 1000 Kr uden Renter. Der fandt ved denne Lejlighed en Forhandling Sted mellem disse tre om O Mortensens Skyldforhold, og der er Enighed mellem Parterne om, at Direktør Mortensen herunder udtrykte sin Misfornøjelse med, at der ved Ordningen af 11 Juli 1921 i Strid med, hvad han ved Ydelsen af de 15 000 Kr og de øvrige Forstrækninger havde forudsat, var betinget Renter, men blev imødegaaet med en Henviisning til, at Bestemmelsen herom var indsat i Kontrakten efter O Mortensens eget Tilbud, samt at Direktør Mortensen fremsatte et Tilbud om Overtagelse af Broderens Restgæld, som skulde bekræftes skriftlig af ham efter hans Tilbagekomst til Kina, hvortil han skulde rejse faa Dage efter, men der er Uenighed om, hvad det nærmere Indhold af Tilbudet var, og hvorvidt der blev afsluttet en endelig og bindende Overenskomst om Gældsovertagelsen. Den 14 November tilsendte Thiele sine to Søskende, der var Parthavere i Købesummen, et Brev, hvori han meddelte, at der ved Forhandlingen var opnaaet Enighed om følgende Ordning:

»Broderen, Vilhelm Mortensen, der indtager en ledende og vellønnet Stilling i Store Nordiske Telegrafelskab i Kina, indgik paa at betale det pr 1 ds forfaldne Afdrag, 1000 Kr, samt at overtage Olaf Mortensens Restgæld ialt 14 000 Kr og at afvikle denne senest den 31 December 1927.

Til Gengæld frafalder vi Kravet om Renter, herunder ogsaa de pr 1 ds forfaldne«.

I de følgende Vintermaaneder udviklede O Mortensens økonomiske Stilling sig i meget uheldig Retning, og den 28 Januar henvendte han sig til Thiele og fik efter nogen Forhandling Tilsagn om, at denne vilde stille den fra Sagsøgte ventede Indbetaling til Raadighed for O Mortensen til Opnaaelse af en Akkord mod, at Sagsøgte indestod for Beløbet. Den 22 Februar tilskrev O Mortensen Sagsøgte, at han var kommet i Vanskeligheder, som truede med at hidføre hans Fallit, hvorhos han angaaende sin Henvendelse af 28 Januar til Thiele og senere Forhandlinger med denne udtalte følgende:

»Min Sagfører og jeg har haft et Møde med Direktør Thiele, han stiller sig saaledes, at de 14 000 Kr, Du har lovet at betale vil han vente med i 4 Aar, saaledes at han faar 3500 Kr om Aaret uden Renter og saa skulde de 14 000 Kr stilles til Disposition til en Akkord eller Fallit, saaledes at ved en Fallit, kan Trykkeriet genkøbes og mit private Hjem.

Men saa fordrede Valdemar Thiele, at Du skulde underskrive en Selvskyldnerkaution overfor ham, at jeg betalte Pengene, det fremhævede jeg var temmelig haardt, da Du havde hjulpet mig nok i Forvejen«.

Den 9 Marts blev der indgivet Konkursbegæring over O Mortensen, som efter forskellige Forhandlinger førte til, at der den 29 s M dekrettedes Konkurs.

Den 13 Marts modtog Thiele følgende, Chefoo den 22 Februar 1926 daterede, Skrivelse fra Sagsøgte:

»I Henhold til vor Samtale i November sidste Aar bekræfter jeg (undertegnede) herved, at jeg overtager Restgælden paa det af Dem til Hr Olaf Mortensen solgte Trykkeri »Mercantile« Gothersgade 12 som følger:

Den oprindelige »slanting« Skala Købekontrakt blev i Juni 1921 annulleret og substitueret af en ny Købekontrakt — — —

— — — Restbeløbet Kr 25 000 (Femogtyvetusinde) var at betale med Kr 1000 (Ettusinde) halvaarlig fra og med 1 November 1921.

Fra 1 November 1921 og til Dato er der af ovennævnte Restgæld paa Kr 25 000 betalt Kr 9000 (Nitusinde) i ordinære halvaarlige Afdrag og yderligere Kr 7400 (Syvtusindefirehundrede) i ekstraordinære Afdrag, hvad udgør Kr 16 400 (Sekstentusindefirehundrede), og hvorefter Balancen i Deres Favør udgør Kr 8600 (Ottetusindesekshundrede).

Efter vor Overenskomst paatager jeg mig herved og garanterer for Betalingen af dette Beløb inden Udgangen af 1927 i følgende fire Terminer.

I Maj 1926 Kr 2000. I November 1926 Kr 2000.

I Maj 1927 Kr 2300. I November 1927 Kr 2300.

Færdig fra Trykkeriet den 14 November 1928.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokollsekretærer.

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 24.

---

Fredag den 2 November.

Sidste Beløb imod en general Kvittering og imod Overlevering til under tegnede af original Købekontrakten afsluttet i Juni 1921«.

Skrivelsen var ledsaget af saalydende, samme Dag daterede Følgeskrivelse:

»Jeg sender Dem vedlagt den ønskede Erklæring i Henhold til vor Samtale. Jeg har affattet denne, som jeg mener var Aanden i vor Samtale og haaber den er fyldestgørende.

Med Hensyn til Tidsfristen to Aar for Betalingen af Restgælden eller som jeg vel nu kan kalde den, min Gæld, betyder dette mindre, men holder for alle Tilfælde af at have godt Albuenum. Vil De venligst lade mig vide om De er enig med mig i Erklæringens Affattelse og i Størrelsen af Restgælden — —

I de ekstraordinære Afdrag har jeg optaget alt hvad Hr Olaf Mortensen har betalt dem siden 1921, da der i den paa mit Initiativ afsluttede Købekontrakt ikke var Tale om, at Købesummen eller Resten af denne skulde være Rentebærende. De frafaldt da ogsaa dette i vor Samtale og grundet denne Imødekommenhed, stillede jeg mig til Disposition og tilbød at betale Restgælden, og gentager saasnart jeg modtager Deres Bekræftigelse paa Modtagelsen og Anerkendelse af min Erklæring, skal første Afdrag blive overleveret Dem.«

Den 16 Marts modtog Thiele imidlertid et samme Dag afsendt Telegram fra Sagsøgte, indeholdende: »Brev toogtyvende Februar annulleret.«

Den 24 Marts telegraferede Thiele til Sagsøgte: »Fastholder Overenskomsten Brev afsendt«, og sendte samme Dag et Brev, hvori han meddelte, at han den 13 s M havde modtaget »den mig lovede Bekræftelse af vor i November 1925 trufne Overenskomst« og endvidere erklærede sig villig til »at acceptere den i Bekræftelsen stiplede Afvikling som tilfredsstillende Opfyldelse af vor Overenskomst af November f A, hvorfor jeg imødeser første Afdrag 2000 Kr tilstillet mig i Løbet af førstkommande Maj Maaned.«

Dette Telegram og Brev forblev imidlertid ubesvaret, og efter at Thiele i O Mortensens Konkursbo havde den 7 August 1926 anmeldt som Restgæld et Krav paa 8600 Kr og herpaa under 15 November 1927 faaet udbetalt 888 Kr 89 Øre, har han under nærværende Sag paastaet Direktør Mortensen tilpligtet at betale det derefter resterende Beløb, 7771

Kr 11 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Sagens Anlæg den 9 Januar 1928. Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren anbragt, at der ved Mødet den 13 November 1925 blev truffet en endelig Overenskomst om, at Sagsøgte overtog O Mortensens Restgæld 14000 Kr til Betaling inden Udgangen af 1927 mod, at Sagsøgeren gav Afkald paa de den 1 November forfaldne og alle fremtidige Renter af Gælden, hvad der ogsaa gav sig Udtryk i, at Afdraget 1000 Kr derefter blev modtaget uden Forbehold om Renter. Han har derhos henvist til, at denne Opfattelse af Aftalerne af 13 November 1925 bestyrkes ikke alene ved det Referat, han straks efter Forhandlingerne har givet sine Søkende i det ovennævnte Brev af 14 November 1925, men ogsaa ved Udtalelserne i O Mortensens Brev af 22 Februar 1926 og særlig ogsaa ved Sagsøgtes Breve af samme Dag, der gaar ud fra, at der var truffet en Overenskomst, idet han herved har gjort gældende, at den Omstændighed, at Sagsøgte i Brevet af 22 Februar ved at betragte de ydede Rentebetalinger som ekstraordinære Afdrag har opgjort Restskylden til 8600 Kr i Stedet for rettelig til 14000 Kr, og at Sagsøgeren selv i sit Svar af 24 Marts af Hensyn til O Mortensens nuværende Forhold godkendte denne Fortolkning af Overenskomsten, ikke kan bevirke, at Sagsøgte ikke skulde være bundet ved det væsenlige Indhold af denne, nemlig Tilsagnet om at overtage Broderens Gæld.

Endelig har han gjort gældende, at Sagsøgtes Brev af 22 Februar i hvert Fald indeholdt et for ham bindende Tilbud, hvis Tilbagekaldelse ved Telegrammet af 16 Marts, der indløb efter Brevenes Modtagelse, er betydningsløs, og som blev antaget af ham indenfor en rimelig Tid ved Telegrammet af 24 Marts og det dertil sig sluttende Brev.

Sagsøgte har bestridt, at der den 13 November 1925 blev afsluttet en endelig Overenskomst, og har anført, at hans Tilsagn kun gik ud paa inden 3 Maaneder efter sin Hjemkomst til Kina at afgive endeligt og bestemt formuleret Tilbud om Gældens Overtagelse. Han har derhos gjort gældende, at hans Tilbud af 22 Februar 1926 ikke kan være bindende for ham, allerede fordi det ikke i betimelig Tid er akcepteret, og navnlig endvidere, fordi det blev afgivet i Uvidenhed om Begivenhedernes Udvikling og under den for Sagsøgeren kendelige Forudsætning, at O Mortensens Forretning derved kunde fortsættes, hvad Sagsøgeren, der vidste, at O Mortensen var ved at gaa fallit, ved Modtagelsen af Tilbudet var paa det rene med ikke var muligt.

Angaaende Forhandlingerne den 13 November 1925 har Sagsøgeren som Part forklaret, at Sagsøgte efter den ovennævnte Drøftelse af de i 1921 vedtagne Renter spurgte, om Sagsøgeren vilde fralade Renterne mod, at Sagsøgte overtog Broderens Restgæld til Betaling inden Udgangen af 1921, samt at Sagsøgte, da Sagsøgeren gik ind herpaa, men dog ønskede straks at faa en skriftlig Bekræftelse, udtalte, at han paa Grund af sin nærførestaaende Afrejse ikke havde Tid dertil, men straks efter sin Hjemkomst til Kina skulde sende en saadan, idet han derhos paa senere Henstilling herom fra Sagsøgeren udtalte, at mellem Gentlemen var et mundtligt Ord ligesaa godt som et skriftligt. Først efter at Sagsøgerens Tilbud var fremsat og antaget, blev de 1000 Kr betalt og

modtaget uden Forbehold om Renter, idet Sagsøgeren betragtede Aftalen som traadt i Kraft. Restgældens Størrelse blev ikke drøftet i Forbindelse hermed, men Sagsøgeren var ikke i Tvivl om, at Sagsøgte var paa det rene med, at den herefter var 14000 Kr, og at Frafaldet af Renter kun angik de ubetalte Renter, altsaa de pr 1 November forfaldne og alle fremtidige Renter. Sagsøgeren har yderligere forklaret, at han under Forhandlingerne ansaa O Mortensen for insolvent, men dog gik ud fra, at han kunde fortsætte, samt at han efter O Mortensens Henvendelse i Januar forstod, at dennes Stilling var kritisk, og fra Begyndelsen af Marts var paa det rene med, at O Mortensen vilde gaa fallit i den allernærmeste Tid.

Sagsøgte Parts-Forklaring gaar ud paa, at han ved den paagældende Lejlighed ifølge en pludselig opstaaet Indskydelse udtalte: »Hvad om jeg overtager min Broders Restgæld til Betaling i Løbet af 2 Aar«, at han, da Thiele gik ind herpaa, men gerne vilde have noget skriftligt, lovede at tilskrive Sagsøgeren herom inden 3 Maaneder efter sin Hjemkomst til Kina, at hans Tanke hermed var, at han vilde sende et skriftligt Tilbud om Betaling af Restgælden efter Fradrag af alle betalte Renter, samt at hans Udtalelse om Gyldigheden af en Gentlemans Ord sigtede til hans Løfte om inden den Tid at sende et Tilbud om Gælds- overtagelse.

Han har yderligere forklaret, at de 1000 Kr, — der som bemærket betaltes af Sagsøgte Broder — blev betalt i Begyndelsen af Forhandlingerne og uden Forbindelse med den heromhandlede Del af disse, og at han paa Hjemvejen meddelte sin Broder, at han vilde sende et Tilbud, hvori han vilde forlange Gælden nedskrevet med de betalte Renter.

Endelig har Sagsøgte forklaret, at han da vel vidste, at Broderen havde en betydelig Gæld, men at han, der ikke af sin Broder var underrettet om Gældens virkelige Størrelse, dog gik ud fra, at Broderen kunde fortsætte Forretningen.

O Mortensen har afgivet en Vidneforklaring i lignende Retning som Sagsøgte.

Selv bortset fra, at der efter Sagsøgerens egen Forklaring ikke i Forbindelse med Sagsøgte Tilbud og dettes Antagelse er sket nogen Præcision af Restgældens Størrelse eller truffet nærmere Bestemmelse om Enkelthederne ved Gældsovertagelsen, derunder om Afdragsterminerne og Overgangen til Sagsøgte af Rettighederne efter Købekontrakten med dertil knyttet Sikkerhedsret, fremgaar det ikke med Sikkerhed af denne Forklaring, at Aftalen om Rentefrafaldet maatte forstaas paa den af Sagsøgeren angivne Maade, hvor han heller ikke har antydning i sit Brev af 24 Marts 1926, hvor han uden Forbehold gaar ind paa den modstaaende Opfattelse i Sagsøgte Brev af 22 Februar s A. Herefter findes det imidlertid betænkeligt overfor Sagsøgte modstaaende Forklaring, at antage, at der ved disse Forhandlinger er truffet en saadan klar og endelig Aftale om Gældsovertagelse, at Sagsøgte har været bundet derved inden den lovede nærmere skriftlige Udformning deraf. Da der derhos maa gives Sagsøgte Medhold i, at det i Henhold hertil fremsatte Tilbud af 22 Februar 1926 efter dets Beskaffenhed krævede Antagelse uden Ophold og derhos af Sagsøgeren maatte forstaas som

knyttet til Forudsætninger, som ved Modtagelsen var bristet, findes Sagsøgeren, hvis Svar af 24 Marts maa anses for sent afgivet, ikke herpaa at kunne stille noget Krav paa Sagsøgte.

Som Følge heraf vil Sagsøgte være at trifinde for Sagsøgerens Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren efter Omstændighederne at burde godtgøre Sagsøgte med 250 Kr.

---

M a n d a g d e n 5 N o v e m b e r .

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 226/1928 (**Rigsadvokaten** mod **Hakon Ejnar Gjellerup Uhd** og **Peder Hansen Pedersen**) blev de Tiltalte for Vold mod sagesløs Person anset efter midlertidig Strfl 1 April 1911 § 1, 2 Stk, 1 Pkt med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i henholdsvis 60 Dage og 40 Dage.

---

T i r s d a g d e n 6 N o v e m b e r .

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 212/1928 (**Rigsadvokaten** mod **Jens Marius Petersen**) blev Tiltalte for Hæleri anset efter Strfl § 238, jfr midlertidig Strfl 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

---

Nr 32/1928.      **Københavns Sporveje** (Trolle)  
m o d

Telegrafassistent, Frøken **Agnes F Hagge** (Heilesen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Erstatningspligt for Skade forvoldt ved en Kørselsulykke.

Østre Landsrets Dom af 23 Januar 1928: De Sagsøgte, Københavns Sporveje, bør til Sagsøgerinden, Telegrafassistent, Frk Agnes F Hagge, betale 6273 Kr 15 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 2 December 1927, til Betaling sker. I Sagsomkostninger bør de Sagsøgte betale Sagsøgerinden 600 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse at regne under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Dommen efter en af Indstævnte nedlagt subsidiær Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret vil Appellanten have at betale som nedenfor nævnt dels til Indstævnte, som har haft fri Proces for Højesteret uden Beskikkelse af Sagfører, dels til det offentlige.

## Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Sporveje, til Indstævnte Telegrafassistent Frk Agnes F Hagge, 300 Kroner. Til det offentlige betaler Appellanten det stemplede Papir, som skulde bruges og de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Indstævnte ikke havde haft fri Proces for Højesteret.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerinden, Telegrafassistent, Frk Agnes F Hagge, paastaaet Københavns Sporveje tilpligtet at betale hende i Erstatning et Beløb, stort 19 273 Kr 15 Øre, subsidiært et af Retten fastsat Beløb, tilligemed Renter af det tilkendte Beløb 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 2 December 1927, til Betaling sker.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Med Hensyn til Sagens nærmere Omstændigheder har Sagsøgerinden oplyst følgende:

Den 23 August 1926 kørte Sagsøgerinden paa Cykel i Bernstorffsgade i højre Side op mod Vesterbrogade; foran hende kørte i samme Side et Hestekøretøj belæst med lange Jærnrør. Hestekøretøjet kørte meget langsomt, og Sagsøgerinden begyndte derfor at køre til venstre for at passere uden om det. Da hun var midtvejs udfor Køretøjet, hørte hun Alarmklokken fra en bagfra kommende Sporvogn. Da hun gik ud fra, at der var for ringe Plads mellem Hestekøretøjet og Sporvognsskinnerne til, at hun kunde køre mellem Køretøjet og den kommende Sporvogn, tænkte hun først paa at dreje til venstre over Sporvognsskinnerne, men opgav at gøre dette, da hun opdagede, at Sporvognen var kommet for tæt ind paa hende; hun ved ikke bestemt, om hun derefter selv sprang af Cyklen, eller om Sporvognen væltede hende, men hun er tilbøjelig til at mene; at Sporvognens højre Side er stødt mod hendes venstre Skulder, og at hun som Følge heraf væltede over mod Hestekøretøjet; hun faldt saaledes, at hun fik den højre Arm ind under Køretøjets venstre Baghjul, hvorved Armen brækkede. Sagsøgerinden gør gældende, at Vognstyren paa Sporvognen har givet for sent Signal, og at han burde have holdt tilbage, idet han, der jo kom bag fra, burde have indset, at der ikke var Plads til at passere uden at paakøre hende. Sagsøgerinden blev umiddelbart efter Ulykken kørt til Kommunehospitalet, hvor hun henlaa som Patient indtil den 26 September 1926.

I en den 15 September 1927 efter stedfundet Undersøgelse afgivet Erklæring har Overchirurg, Dr med Jonas Collin bl a udtalt følgende:

»Bruddet er for den ene Knogles Vedkommende næppe helet med



benet Forbindelse; men der er god Fixation og ingen Løshed. Nogen Forskydning af nederste Brudstykker, saa at Underarmen er en Smule forkortet og Haanden ca 20° indadret (proneret). Der er fremdeles nogen Fortykkelse af Underarmen paa Brudstedet og synligt Svind af Musklerne paa dens øverste Del — alt ialt maa det siges at være skæmmende for en Dame, hvis hun skal arbejde eller færdes med blottet Underarm.

Underarmens Drejning i begge Retninger indskrænket til knap Halvdelen af den normale Bevægelighed; den ledsages af nogen grov Gnubben paa Brudstedet.

Haandleddets Nedadbøjning omtrent halv normal, Opadbøjning  $\frac{1}{3}$  normal.

Finger-, Albue- og Skulderled frie.

Haandtryk og Arms Kraft nedsat til ca Halvdelen af venstre Arms.

Følelse for Berøring og Smerte stærkt men lidt uregelmæssigt nedsat paa Haanden og Underarmens nederste  $\frac{2}{3}$ .

Hun angiver, at hendes Arbejde i Telegrafvæsnet væsenligt bestaar i Haandtering af Knapper anbragte paa lodret Plan, saa at hun skal arbejde med tilbagebøjet Haand. Arbejdet tager hende ca  $1\frac{1}{2}$  Gang saa lang Tid som før Læsionen. Hun bliver hurtigt træt i Armen og har vanskeligt ved at passe det huslige Arbejde i Hjemmet. Egentlige Smerter er der kun ved visse Bevægelser, navnlig Drejning (Vridning af Klude f. Eks.).

Hendes Angivelser passer godt med Læsionen og Fundet ved Undersøgelsen idag. Det er muligt, at der endnu vil komme lidt bedre Function og lidt flere Kræfter; dog vil der sikkert være blivende Nedsættelse af Arbejdsevnen i det væsentlige som nu. Saaftremt Tilstanden skulde vurderes efter de i Ulykkesforsikring sædvanlige Regler (i hvilke jeg har mangeaarig Erfaring), vilde jeg sætte Invaliditeten til 20—25 pCt, snarest det sidste.«

Det er endnu usikkert, om Sagsøgerinden kan bevare sin Stilling som Telegrafassistent; hun oppebærer for Tiden en aarlig Gage af 4453 Kr 80 Øre; hvis hun bliver afskediget, vil hun i Pension kun oppebære ca 2292 Kr aarlig.

Det af Sagsøgerinden fremsatte Erstatningskrav er beregnet saaledes:

Massagebehandling fra September 1926 til August 1928	894 Kr 00 Øre
Udgifter til Ambulance, Lægeerklæringer, Apotekervarer m v .....	104 — 15 —
Lægeerklæringer .....	50 — 00 —
Knust Cykel .....	125 — 00 —
Ødelagt Overstykke .....	100 — 00 —
Erstatning for Lidelse, Ulempe, Lyde og Vansir....	3000 — 00 —
— — Nedsættelse af Arbejdskraft og Erhvervsevne .....	15 000 — 00 —

---

19 273 Kr 15 Øre

---

De Sagsøgte har til Støtte for deres Frifindelsespaastand gjort gældende, at Ulykken alene skyldes den af Sagsøgerinden udviste grove Uagtsomhed, idet hun, forinden hun gav sig til at køre uden om Hestekøretøjet og derved kom i faretruende Nærhed af Sporvejsskinnerne, burde have undersøgt, om der kom en Sporvogn kørende bagved hende, idet det i bekræftende Fald var hendes Pligt at vente med at køre forbi Hestekøretøjet, indtil Sporvognen var passeret. Subsidiært har de Sagsøgte hævdet, at de to sidste Poster paa Sagsøgerindens Erstatningsopgørelse er altfor højt ansatte; med Hensyn til den sidste Post har de Sagsøgte særlig henvist til, at Sagsøgerinden stadigt er i Embede, uanset at det nu snart er halvandet Aar siden, at Ulykkestilfældet fandt Sted.

Under den i Anledning af Ulykkestilfældet foretagne Politiiundersøgelse er det oplyst, at Afstanden paa Ulykkestedet mellem Fortovskanten og den nærmeste Sporvejsskinne er 3,73 m, at Hestekøretøjet var ca 0,75 m fra Fortovskanten, og at Køretøjets Bredde fra Nav til Nav er 1,82 m; det er endvidere under Sagen oplyst, at Sporvognens højre Side ragede 0,3 m udover højre Sporvognsskinne. Herefter var Afstanden mellem Sporvognen og Hestekøretøjet altsaa 0,86 m.

Vedkommende Sporvognsstyrer Johannes Riis har til en Politirapport forklaret, at han ved den paagældende Lejlighed kørte med lidt under halv Fart; da han fik Øje paa Sagsøgerinden, der da kørte ved Siden af Hestekøretøjet, slog han et Slag paa Alarmklokken. Sagsøgerinden sprang derpaa af Cyklen og trak denne. Da der efter hans Formening var rigelig Plads til, at Sporvognen kunde passere, kørte han forbi; han kunde ikke tænke sig, at Sporvognen havde berørt Sagsøgerinden, og han fik først senere at vide, at hun var væltet og kommet til Skade.

Telegrafarbejder Zander Petersen har til en Politirapport forklaret, at han, da Uheldet skete, kom kørende paa Cykel ad Bernstorffsgade mod Vesterbrogade, ca 5 a 6 m bagefter Sagsøgerinden. Udfor Banegaardten vilde Sagsøgerinden køre uden om et Hestekøretøj, der kørte i Skridtgang; idet hun befandt sig midt for Køretøjet, kom en Sporvogn kørende i samme Retning med almindelig Sporvognsfart. Vognstyreren kimedede med Alarmklokken, og Sagsøgerinden sprang nu af Cyklen. Idet hun sprang af, ramte Sporvognen hende, ikke haardt, men dog saa meget, at hun faldt ind over Cyklen og venstre Baghjul paa Køretøjet gik over Cyklen og hendes ene Arm; han mente, at Vognstyreren havde Skyld i det skete, idet han ikke burde være kørt frem, hvor der var saa lidt Plads, som der var mellem Sporvognen og Hestekøretøjet.

Sporvognsstyrer Riis og Telegrafarbejder Zander Petersen har inden Københavns Byrets 2 Afdeling vedstaaet deres til Politirapporten afgivne Forklaringer. Riis forklarede yderligere, at han var i en Afstand af 10—15 m fra Sagsøgerinden, da hun, der var omtrent ud for Hestene, sprang af Cyklen. Zander Petersen forklarede yderligere, at han stod af for en Ringning fra Sporvognen, da han var lige bag ved Hestekøretøjet. Sporvognen var da formentlig 10 a 15 m bagved ham.

Ved en af Københavns Byret den 19 April 1927 afsagt Dom blev Vognstyrer Riis for Overtrædelse af Lov 1 Maj 1923 § 2, jfr § 22 og

Reglement af 1 Juli 1902 anset med en Københavns Kommune tilfaldende Bøde, stor 40 Kr.

Efter det saaledes oplyste findes det ikke at kunne statueres, at der fra Sagsøgerindens Side skulde være udvist grov Uagtsomhed derved, at hun har forsøgt at køre uden om Hestekøretøjet eller derved, at hun, da Vognstyreren ringede med Alarmklokken, efter hvad der efter de afgivne Vidneforklaringer maa antages, er sprunget af Cyklen i Stedet for at gøre Forsøg paa ved at sætte Farten op at komme forbi Hestekøretøjet, inden Sporvognen naaede op til hende. Derimod findes Vognstyreren i Betragtning af den ret ringe Afstand mellem Skinnerne og Hestekøretøjet at burde have indset, at der, hvis han kørte frem, var Fare for, at Sporvognen kunde komme til at ramme Sagsøgerinden. Under alle Omstændigheder kan det ikke efter det foreliggende anses godtgjort fra de Sagsøgte Side, at Ulykken, saafremt Vognstyreren havde bremset straks, da Sagsøgerinden sprang af Cyklen, ikke kunde være afværget. Herefter maa de Sagsøgte i Henhold til § 14 i Sporvognskoncessionen af 9 August 1898 bære Ansvar for den skete Ulykke.

Med Hensyn til Erstatningens Beregning bemærkes, at der ikke under nærværende Sag vil kunne tages Hensyn til det Tab, som maatte paaføres Sagsøgerinden derved, at hun maatte blive afskediget af Telegrafvæsenet, idet det i Øjeblikket maa anses for ganske usikkert, om såadan Afskedigelse vil blive Følgen af det hende overgaaede Ulykkestilfælde. Derimod findes der at burde tillægges Sagsøgerinden allerede nu en Erstatning for det Tab, som er tilføjet hende derved, at hendes Evne til at udføre sit daglige Arbejde udenfor Tjenesten ved Husgerning o l, som det fremgaar — foruden af den fornævnte Lægeerklæring — tillige af en af praktiserende Læge E Francis under 25 August 1927 afgivet, under Sagen fremlagt Erklæring maa anses betydeligt forringet. Den hende herfor tilkommende Erstatning vil passende kunne bestemmes til 2000 Kr. Idet der derhos ikke skønnes Anledning til at nedsætte den af hende forlangte Erstatning for Lidelse, Ulempe, Lyde og Vansir 3000 Kr, vil de Sagsøgte være at tilpligte at betale hende ialt 6273 Kr 15 Øre tilligemed Renter som paastaet, hvorhos de bør betale hende i Sagsomkostninger 600 Kr.

---

Onsdag den 7 November.

Nr 364/1927. Interessentskabet Tørvefabriken »Fugdøl«  
(David)

mod

Bankdirektør Høwinghoff-Petersen (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Forpligtelse til som Bestyrelsesformand at betale for et til Foreningen »Arbejdet adler« leveret Parti Tørv.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 10 Oktober 1927: De Sagsøgte, »Arbejdet adler«s Lokalforening i Kolding, bør til Sagsøgerne, Interessentskabet Tørvefabriken »Fugdøl«, betale 8236 Kr 77 Øre tilgemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 4 December 1926, indtil Betaling sker. Sagsøgte, Bankdirektør K Høwinghoff-Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgerne i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte »Arbejdet adler«s Lokalforening i Kolding til Sagsøgerne 400 Kr, medens Sagsøgerne til Sagsøgte Høwinghoff-Petersen betaler 200 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket af Interessentskabet Tørvefabriken »Fugdøl«, der for Højesteret har gentaget sin i forrige Instans overfor Indstævnte Bankdirektør Høwinghoff-Petersen nedlagte Paastand.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste, dog at Sagens Omkostninger for Landsretten i Forholdet mellem Appellanten og Indstævnte Høwinghoff-Petersen vil være at ophæve.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes ligeledes at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten i Forholdet mellem Appellanten, Interessentskabet Tørvefabriken »Fugdøl«, og Indstævnte Bankdirektør Høwinghoff-Petersen og Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Interessentskabet Tørvefabriken »Fugdøl« af Fugdøl, paastaet de Sagsøgte »Arbejdet adler«s Lokalforening i Kolding, og Formanden for Lokalafdelingens Bestyrelse, Medsagsøgte Bankdirektør H Høwinghoff-Petersen, sammesteds, tilpligtet in solidum at betale 8236 Kr 77 Øre, som skal skyldes af de Sagsøgte til Sagsøgerne for Tørv leverede til Lokalforeningen tilgemed Renter af Beløbet 6 pCt p a fra den 4 December 1926, indtil Betaling sker. Medens den sagsøgte Lokalforening, skønt lovlig stævnet, ikke har ladet give Møde under Sagen og derfor vil være at dømme efter Sagsøgernes Paastand, som stemmer med det fremkomne, har Sagsøgte Høwinghoff-Petersen paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Angaaende Tørveleverancerne, der paabegyndtes den 6 Oktober 1921 og ophørte i Januar 1923, er det oplyst, at Tørvene leveredes til en Brændselsforretning, som den sagsøgte Lokalforening drev i en den tilhørende Ejendom i Kolding, hvor der tillige var Arbejdsherberge. Dette og

Brændselsforretningen lededes af en af Landsforeningen »Arbejdet adler« udpeget Mand der indgik Aftalerne med Sagsøgerne om Levering af Tørvene, deriblandt en Slutteddel af 9 Maj 1922 angaaende 500 Tons Tørv, af hvilke dog kun 330 Tons var blevet leveret, inden Brændselsforretningen i Foraaret 1923 standsede med et betydeligt Underskud, der for Tørveleverancernes Vedkommende sluttelig kom til at udgøre det paa-stævnte Beløb. I Januar og Marts 1922 var der blevet betalt en mindre Del af den daværende Skyld til Sagsøgerne, og den 29 Juli s A trak Sagsøgerne til Udligning af Mellemværendet en Veksel paa 4000 Kr paa den sagsøgte Lokalforening, hvilken Veksel blev akcepteret af Sagsøgte Høwinghoff-Petersen og iøvrigt senere fornyet.

Til Støtte for deres Paastand overfor Sagsøgte Høwinghoff-Petersen har Sagsøgerne anført, at det maa anses som et retstridigt Forhold fra hans Side, at han, der som Formand for Lokalforeningens Bestyrelse maatte være vidende om, at Lokalforeningen var insolvent, iøvrigt allerede inden Tørveleverancerne begyndte, dog lod Leveringerne finde Sted, og at han derfor maa hæfte for Skylden overfor Sagsøgerne.

Det er under Sagen ubestridt, at Lederen af Brændselsforretningen havde Bemyndigelse til at slutte Aftaler om Tørveleverancerne, og at den sagsøgte Lokalforening, inden Sagsøgerne begyndte at levere, havde betydeligt Underskud, idet den foruden Skyld til andre Brændselsleverandører havde stor Bankgæld paa Kassekreditter. Det er derhos oplyst, at Sagsøgte kun i ringe Grad beskæftigede sig med Brændselsforretningen, men at han, da han akcepterede den fornævnte Veksel af 29 Juli 1922, overfor Lederen udtalte, at der ikke mere maatte købes Tørv paa Kredit hos Sagsøgerne. Da Sagsøgerne under Hensyn til den sagsøgte Lokalforenings Karakter ikke kunde paaregne personlig Hæftelse fra nogens Side og derfor havde haft Anledning til at sikre sig Foreningens Betalingsevne, og da det end ikke er paastaaet af Sagsøgerne, at den af dem ydede Kredit er givet i Henhold til urigtige eller ufuldstændige Oplysninger om Foreningens økonomiske Forhold tilstillet dem af Sagsøgte Høwinghoff-Petersen eller Bestyreren mod bedre Vidende findes der ikke at være Grundlag for at paalægge Sagsøgte noget Tilsvar for Lokalforeningens Skyld til Sagsøgerne, og han vil følgelig være at fri-finde for deres Tiltale i denne Sag.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgte »Arbejde adler«s Lokalforening, have at godtgøre Sagsøgerne med 400 Kr, medens disse vil have at godtgøre Sagsøgte Høwinghoff-Petersen Sagens Omkostninger med 200 Kr.

=====

Torsdag den 8 November.

Nr 17/1928. **Ullerup Sogns Andelskasse og Gaardejer Christen Nissen (Cohn)**

mod

Firmaet **Knutzen & Jensen (Fich)**,

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til at gøre Udlæg i nogle Kreaturer paa en Appellanten Christen Nissen tilhørende Ejendom.

Kendelse afsagt den 10 Juni 1927 af Fogedretten i Lundtofte og Nybøl Herreder: Forretningen bør fremmes som af Rekvirenterne begært. — — —

Derpaa dekreterede Fogden Rettens Udlæg til Forauktionering at være sket i de registrerede Effekter — — —

Søndre Landsrets Dom af 22 September 1927: Den indankede Kendelse bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Intet Stempelforhold.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Søndre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Selv om de i Sagen omhandlede 10 Ungsvin og 8 mindre Grise maatte være bestemt til, naar de dertil var tjenlige, at levere til Slagteriet, findes de, saalænge de som uafsatte er til Stede paa Ejendommen, at maatte betragtes som hørende til dennes Besætning. Da de herefter har været indbefattet under Appellanternes Pantesikkerhed, har Indstævnte været uberettiget til at lade gøre Udlæg i Dyrene. Som Følge heraf burde Udlægsforretningen ikke mod Appellanternes Protest have været fremmet. Det dekreterede Udlæg vil saaledes efter Appellanternes Paastand være at ophæve. Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanterne med 500 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Den ovenfor omtalte Udlægsforretning bør være ophævet. Sagens Omkostninger for Landsretten og Højesteret betaler Indstævnte, Firmaet Knutzen & Jensen til Appellanterne, Ullestrup Sogns Andelskasse og Gaardejer Christen Nissen, med 500 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Fogedkendelsens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag paastaar Rekvirenterne, Firmaet Knutzen & Jensen af Sønderborg for et nævnte Firma hos Rekviritus, Gaardejer Chr P Nissen af Brobøl, i Henhold til Dom af 5 Maj d A tilkommende Krav, stort 775 Kr 23 Øre, med Renter og Omkostninger pr 3 Juni d A opgjort til 916 Kr 56 Øre, Udlæg dekretet i nogle Rekviritus tilhørende og paa dennes Gaard og Bopæl i Brobøl beroende, under Begyndelsesforretningen den 3 d M registrerede

10 Ungsvin (ca 5 Mdr gamle) vurderede til .....	750 Kr
og 8 mindre Grise, vurderede til .....	200 —

---

950 Kr

Ullerup Sogns Andelskasse, Avnbøl, der har Pant i Rekvisiti Ejendom, indført i Tingbogen for Blans Bind I Blad 1 for 8000 Kr i Henhold til Panteobligation af 12 November 1926, indført i Tingbogen 8 Januar 1927, og Gaardejer Chresten Nissen af Ballegaard, der ligeledes har Pant i nævnte Ejendom for henholdsvis 10 500 Kr og 11 500 Kr, har protesteret mod, at der dekretes Udlæg i de registrerede Effekter, under Anbringende af, at disse maa anses for lovligt Tilbehør til Rekvisiti Ejendom og som saadant indbefattet under Pantekreditorernes Pantesikkerhed, hvorfor Rekvirenterne ikke uden at krænke Pantekreditorernes Ret skulde kunne gøre Udlæg i de registrerede Ungsvin, og Grise.

Foreløbig bemærkes, at Rekvisiti Ejendom, der ifølge det oplyste har et Jordtilliggende af ca 32 Hektar, er behæftet med en samlet Pantegæld af 104 000 Kr, samt at de registrerede 10 Ungsvin, der under den den 9 April d A for den paagældende Fordring foretagne Arrestforretning var ca 3 Mdr gamle, og de 8 Grise, der dengang kun var Pattegrise, under nævnte Arrestforretning af Rekviritus blev angivet som alle at være bestemt til, naar de dertil var tjenlige, at leveres til Sønderborg Andelslagteri, af hvilket Rekviritus er Andelshaver, og til hvilket han i Aaret 1926 har leveret ca 120 Slagterisvin. Rekviritus protesterede ikke under Arrestforretningen mod vedblivende at fodre de paagældende Ungsvin og Grise.

Rekvirenterne har paastaet Forretningen fremmet under Henvi- ning til § 37 i Lov om Tinglysning Nr 111 af 31 Marts 1926 idet det af Rekvisiti egen ovenfor anførte Forklaring fremgaar, at de registrerede Svin var bestemt til ifølge regelmæssig Drift af Rekvisiti Ejendom at udskilles af denne (ved Levering til Slagteriet), og at der maa tilkomme Rekviritus som Ejer af en ganske vist højt behæftet Ejendom en vis Dispositionsret over det, som Ejendommen afkaster, der maa kunne til- egnes af Rekvisiti almindelige Kreditorer.

Spørgsmaalet om Omfanget af Pantekreditorernes Panteret i Rekvisiti Ejendom og den til samme hørende Besætning og Inventar, findes nu ganske vist ikke at skulle afgøres i Henhold til den af Rekvirenterne paa- beraabte § 1 i Tinglysningsloven, men derimod, idet de paagældende Panterettigheder er stiftet forinden Tinglysningslovens Ikrafttræden, ef- ter Lov Nr 259 af 28 Juni 1920 § 11, jfr Konkurslovens § 153.

Da de registrerede Svin og Grise imidlertid efter Oplysning fra Rekviritus dels er indkøbte som Pattegrise til Opfodring med Salg for Øje og dels er lagt til paa Rekvisiti Ejendom som Afkom af de til Rekvisiti Svinebesætning hørende Moderdyr og saaledes maa betragtes som Frugter, disse har afkastet, da Salg af Ungsvin og Grise som de registrerede netop sker som Følge af en fornuftig og regelmæssig Ud- nyttelse af en Landbrugsejendom for derved at opnaa Indtægter for Ejeren, og da det skønnes, at der, selv om Rekvirenternes Begæring om Udlæg tages til Følge i det foreliggende Tilfælde, bliver et efter Omstændig- hederne tilstrækkeligt og til Ejendommens Drift forsvarligt Antal Moder- dyr tilbage, nemlig to Ungsvin og syv Grisesøer, kan de registrerede Ungsvin og Grise ikke anses at være indbefattet under de fornævnte Panthaveres Panteret, hvorfor Rekvirenternes Begæring om Udlæg i de tidnævnte Ungsvin og Grise vil være at fremme.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Fogedkendelse er afsagt af Dommeren i Lundtofte og Nybøl Herreder.

I Henhold til de i den indankede Kendelse anførte Grunde vil Kendelsen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Landsretten findes at burde ophæves.

---

Fredag den 9 November.

Nr 25/1928. Aktieselskabet **Varde Bank** (Oluf Petersen)  
mod

**De danske Mejeriers Fællesindkøb**, Andelsselskab med begrænset Ansvar (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Beføjelse til at honorere en af Indstævntes Bestyrer paa Indstævntes Vegne endosseret Check.

Vestre Landsrets Dom af 10 December 1927: De Sagsøgte, Aktieselskabet Varde Bank, bør til Sagsøgerne, De danske Mejeriers Fællesindkøb A m b A, betale 2760 Kr 12 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 29 April 1927, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Indholdet af den mellem de Indstævnte og Filialbestyrer H C Andersen indgaaede, i Dommen gengivne Kontrakt af 7 Februar 1924 findes Andersen at have været bemyndiget til at kvittere den af Nordenskov Andelsmejeri paa Øse Andelskasse trukne Check, stor 2760 Kroner 12 Øre og i Banken hæve dens Paalydende. Herefter vil Appellanten være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte at burde betale til Appellanten med 800 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet Varde Bank, bør for Tiltale af Indstævnte, De danske Mejeriers Fællesindkøb, Andelsselskab med begrænset Ansvar, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 800 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---



Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1920 blev nuværende Gæstgiver Andersen af Sagsøgerne, De danske Mejeriers Fællesindkøb A m b A i København, antaget som Bestyrer af en nyoprettet Filial i Esbjerg. I en den 7 Februar 1924 i Kontinuation af en ældre lignende Kontrakt oprettet Bestyrerkontrakt indeholdes der bl a følgende Bestemmelser om Andersens Stilling:

»§ 1.

Som Filialbestyrer skal H C Andersen, som hidtil, følge samtlige de Ordre og Anvisninger der gives ham fra Direktøren for D M F, eller fra D M S's Bestyrelse, og som ikke er i Strid med Bestemmelserne i denne Kontrakt.

Under fornævnte Overledelse og med Iagttagelse af de Ordre eller Anvisninger, der gives derfra, forestaar H C Andersen samtlige Forretninger ved Filialen. Han skal saaledes og bl a fra Hovedforretningen i København rekvirere de Varer, der er Brug for i Filialen, sørge for disse Varers Modtagelse og Opbevaring paa bedste Maade, for deres Salg i størst muligt Omfang til de Priser og paa de Vilkaar, der fastsættes, passe Ekspeditionen, føre Regnskabet og Korrespondancen og for Salg berejse i Bil de Dele af Ringkøbing, Ribe og Vejle Amter samt Sønderjylland, som er vist paa et Kort.

Samtlige Arbejder, forsaavidt de ikke kan udføres af H C Andersen personlig, skal H C Andersen bekoste udført ved dertil af ham antaget Medhjælp — — —

5.

H C Andersen har det fulde og udelukkende Ansvar for samtlige de Varer, der debiteres Filialen, Værdien beregnet efter Udsalgspris. Han svarer saaledes ogsaa til Svind og Forringelser og for rettidig og skadeløs Indgang af Betaling for Varer, som han maatte sælge eller beordre — — —

6.

Det paahviler H C Andersen at afholde samtlige Udgifter ved Filialen og den Virksomhed, der drives derfra, forsaavidt det ikke ved Bestemmelser i denne Kontrakt udtrykkelig fastslaas, at Udgiften skal bæres af D M F — — —

7.

Som Vederlag for samtlige Præstationer, der paahviler H C Andersen, derunder hans personlige Arbejde, ydes der ham ingen fast Gage, men kun følgende Provision af de Varer, der sælges til samtlige D M F's Kunder i Distriktet saaledes: — — —

8.

— — — maa han, saalænge han er Filialbestyrer, ikke have anden Beskæftigelse eller have privat Bopæl andet Sted end i Esbjerg. — — —

11.

Indbetalinger for Varer, solgte paa Kredit fra Filialen skal saavidt muligt ske direkte til D M F, men sker Indbetalingen til Filialen, skal H C Andersen straks indbetale Beløbet til Hovedforretningen, Indbetaling

til Hovedforretningen skal iøvrigt ske efter denne Direktørs nærmere Ordre til enhver Tid.«

Da Andersen ikke kunde faa sine Indtægter til at slaa til, begyndte han ret snart efter sin Ansættelse til egen Fordel at bruge af de Indbetalinger, der indgik til ham paa Sagsøgernes Vegne.

Da Sagsøgerne i Efteraaret 1926 havde fattet Mistanke til Andersen, foranstaltede de en Undersøgelse af hans Forhold, der resulterede i, at Andersen efter en af ham selv foretaget Opgørelse af 24 November 1926 ved Forbrug af Sagsøgernes Midler var blevet dem skyldig et Beløb af 42 316 Kr 05 Øre. Ved en Overenskomst af December s A forpligtede Sagsøgerne sig til ikke at gøre Anmeldelse mod Andersen bl a paa Betingelse af, at denne, der til Nedbringelse af sit Tilsvaer havde overdraget Sagsøgerne forskellige Værdier, yderligere forpligtede sig til at betale disse et Beløb af 8000 Kr i nærmere fastsatte Afdrag. Sagsøgerne forbeholdt sig derhos at rejse Erstatningskrav mod forskellige Banker i Anledning af Udbetalinger af Checks endosserede af Andersen paa Sagsøgernes Vegne. Pr 1 Januar 1927 udviste Andersens Konto hos Sagsøgerne endnu en Debet-Saldo for ham paa over 23 000 Kr.

I Dagene mellem den 26 Juni 1925 og den 7 Juli s A havde de Sagsøgte, Aktieselskabet Varde Banks Afdeling i Esbjerg, til Andersen udbetalt en af Nordenskov Mejeri paa Øse Andelskasse trukket Check stor 2760 Kr 12 Øre, udstedt til »De danske Mejeriers Fællesindkøb, Esbjerg«, hvilken Check af Mejeriet var tilstillet Sagsøgernes Filial i Esbjerg som Betaling for leverede Varer, og af Andersen var blevet forsynet med saalydende Endossementspaategning in blanco: »for De danske Mejeriers Fællesindkøb A m b A H C Andersen«, idet Paategningen med Undtagelse af Andersens Navn, der var skrevet med Blæk, var sket ved Hjælp af et Andersen af Sagsøgerne overladt Trykstempel.

Sagsøgerne har nu anbragt, at Andersen i Stedet for at indbetale Provenuet af nævnte Check til dem selv har forbrugt det, og idet de derhos har gjort gældende, at de Sagsøgte Esbjergafdeling har været ubeføjet til at honorere Checken paa Grundlag af det foreliggende Endossement, idet Andersen hverken havde Prokura eller Bankfuldmagt, og at de Sagsøgte maa være ansvarlige for det Tab, som Sagsøgerne herved har lidt, har de under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte dømt til at betale dem i Erstatning et Beløb svarende til Checkens Paalydende, 2760 Kr 12 Øre, tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 7 Juli 1925, indtil Betaling sker. Sagsøgerne har derhos forbeholdt sig at gøre Ansvar gældende mod de Sagsøgte i Anledning af, at disses Esbjergafdeling ved flere senere Lejligheder under tilsvarende Omstændigheder har udbetalt Checks for et betydeligt Beløb til Andersen. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet, subsidiært frifundet for Tiden.

Til Støtte for deres principale Paastand har de Sagsøgte i første Række anbragt, at Andersen ifølge Bestyrerkontraktens Post 11 har haft Bemyndigelse til at endossere Checks som sket, og at en saadan Bemyndigelse — i Mangel af udtrykkelig Tilkendegivelse om det modsatte — ogsaa maa ligge i hans Stilling som Filialbestyrer, jfr § 10, 2 Stk i Lov Nr 242 af 8 Maj 1917. I sidstnævnte Henseende har de Sagsøgte nærmere anført, at Andersen, der havde Postfuldmagt, i det hele som Leder

af Filialen indtog en saa selvstændig og betroet Stilling navnlig ogsaa med Hensyn til at modtage Indbetalinger, at han maatte anses befuld- mægtiget til med bindende Virkning for Sagsøgerne at endossere Checks som den paagældende, og de har til Støtte for, at det er Sædvane, at Personer i Andersens Stilling endosserer og hæver Checks henvist til en Skrivelse af 29 Oktober 1927 fra Bestyrelsen for de danske Provins- bankers Forening, hvori det hedder:

»Foranlediget af den ærede Banks Anmodning af 20 ds om en Ud- talelse om, hvorvidt man som almindelig Kutyme vil anse en Filialbe- styrer legitimeret til at kvittere lokale til Filialen indgaaede Checks i Tilfælde, hvor en københavnsk Forretning i en Aarrække har opretholdt en Filial i en Provinsby med samme Bestyrer uden at føre nogen Bank- konto i Provinsbyen, skal Bestyrelsen for de danske Provinsbankers For- ening udtale, at efter dens Formening er Stillingen som Bestyrer af en Forretningsfilial — uden nogen for Banken bekendt Indskrænkning i Be- styrelsens Beføjelser — tilstrækkelig Legitimation til at kunne kvittere de til Filialkontoret udstedte og indgaaede Checks«.

De Sagsøgte har endvidere anført, at Sagsøgerne har undladt at føre behørigt Tilsyn med Andersen, idet de ellers paa et meget tidligere Tids- punkt maatte have opdaget, at der forelaa Uregelmæssigheder fra An- dersens Side.

Af Sagens Oplysninger fremgaar det, at Forretningsgangen mellem Sagsøgerne og Filialen i Esbjerg har været saaledes, at der ved hvert Varesalg paa Kredit fra Filialen blev sendt Sagsøgerne en Fakturakopi, at Sagsøgerne paa Grundlag heraf selv førte Regnskabet over, hvad de enkelte Kunder skyldte, og at der hver 3 Maaned af Sagsøgerne blev sendt Kunderne en Opgørelse over deres Skyld. Med Hensyn til Indbeta- lingen fra Filialen er det oplyst, at disse i Tiden, indtil Andelsbanken den 2 Juni 1925 standsede sine Betalinger, skete gennem denne Banks Afdeling i Esbjerg, og at de i Tiden efter 11 Juli s A skete gennem Han- delsbanken i Esbjerg, medens de i det mellemliggende Tidsrum, — altsaa ogsaa paa det Tidspunkt da den oftnævnte Check blev hævet — gik direkte ind til Sagsøgerne, idet Andersen stadig ved Indbetalingssteder redegjorde for, hvilke Kunder der havde indbetalt og skulde godskrives for de Beløb, der fremkom. Der maa derhos gaas ud fra, at Sagsøgerne først i Efteraaret 1926 har modtaget Reklamationer fra Kunder, derunder Nordenskov Mejeri, angaaende Kvartalsopgørelserne, idet Kunderne ind- til da havde nøjedes med at reklamere overfor Andersen, der stadig havde forstaaet at stille dem tilfreds, skønt Forholdet med Hensyn til Nordenskov Mejeri var det, at dets Konto hos Sagsøgerne pr 1 Oktober 1926 udviste et Tilsvær af over 22 000 Kr, skønt Mejeriet regelmæssigt gennem Postoprævninger eller ved Checks havde betalt de leverede Varer.

---

Færdig fra Trykkeriet den 21 November 1928.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 25.

---

---

Fredag den 9 November.

Det findes nu ikke, at der fra den Omstændighed, at der ved Bestyrerkontraktens Post 11 var tillagt Andersen Bemyndigelse til at modtage Indbetalinger for Varer solgte paa Kredit, kan drages den Slutning, at ogsaa den videregaaende Bemyndigelse til at hæve Checks modtaget som Betaling fra Kunder skulde være tillagt ham; thi medens Hensynet til Kunderne nødvendiggjorde, at han som Filialbestyrer maattet kunne modtage deres Indbetalinger for de paa Kredit solgte Varer, var det i Relation til Kunderne upaa krævet, at han kunde hæve Checks i Stedet for at indsende dem direkte til Hovedforretningen, hvortil kommer, at det for Sagsøgerne var uden Interesse at tillægge Andersen en saadan Bemyndigelse. Ej heller kan det anses godtgjort, at Andersen ifølge sin Stilling efter Sædvane maatte anses befuldmægtiget til at hæve Checks som den paagældende, i hvilken Henseende der ikke kan tillægges den fornævnte Skrivelse fra de danske Provinsbankers Forening nogen afgørende Betydning.

Efter det anførte har de Sagsøgte Esbjerg Afdeling ikke været beføjet til at udbetale Checken til Andersen, og de Sagsøgte maa følgende være pligtige at erstatte Sagsøgerne det Tab, som de herved maatte have lidt, hvorved bemærkes, at det ikke er godtgjort, at Sagsøgerne har for sømt at føre Tilsyn med Andersens Virksomhed.

De Sagsøgte har imidlertid endvidere anført, at det ikke er oplyst, at Sagsøgerne har lidt noget Tab ved Udbetalingen af Checken. De har vel erkendt, at dennes Provenu ikke paa de fornævnte Indbetalings sedler findes opført som betalt af Nordenskov Mejeri, men de har hævdet, at det ikke heraf kan sluttes, at Beløbet ikke alligevel er blevet indbetalt til Sagsøgerne, idet det paa Indbetalingssedlerne kan være godskrevet andre Debitorer, og de har til Støtte herfor henvist til, at det med Hensyn til tre af Nordenskov Mejeri i 1926 udstedte Checks, der af Andersen blev indleveret i Handelsbanken i Esbjerg og godskrevet Sagsøger nes Konto, maa anses oplyst, at Beløbene i de Sagsøgerne af Andersen tilstillede Indbetalingssedler er opført som indbetalt af andre Debitorer, samt til, at Andersen som Vidne for Landsretten har forklaret, at han mulig ved Indbetaling til Sagsøgerne af den herommeldte Checks Beløb paa tilsvarende Maade har benyttet dette til Udligning af andre Debitorers Konti.

Selv om der derefter er en Mulighed for, at selve det paagældende Beløb ikke er blevet unddraget Sagsøgerne, findes de Sagsøgte dog ikke at kunne være frigjort for Ansvar for den skete Udbetaling. Naar endelig henses til, at Andersens Besvigelser overfor Sagsøgerne, allerede da Checken blev hævet, antagelig har været af et betydeligt Omfang, at han som nævnt i al Fald ikke har opført det paagældende Beløb som hidrørende fra den Kunde, fra hvem det var fremkommet, samt til at de med Hensyn til Indbetalingerne fra Nordenskov Mejeri begaaede Uregelmæssigheder angaar et Beløb af over Halvdelen af Andersens samlede Besvigelser, maa der, idet det ikke kan forudsættes, at Andersen har anvendt Beløbet direkte til egen Fordel, gaas ud fra, at han har omsat Checken for ved Indbetaling til Sagsøgerne af det kontante Beløb at kunne dække over Besvigelser med Hensyn til Indbetalinger fra andre Kunder, og det maa herefter antages, at der gennem Udbetalingen af Checken er forvoldt Sagsøgerne et Tab, der svarer til det udbetalte Beløb.

Efter det foranførte vil de Sagsøgte's principale Paastand ikke kunne tages til Følge.

Idet der derhos efter det foreliggende ikke er nogen Udsigt til, at Tabet vil kunne faas dækket hos Andersen, hvorfor de Sagsøgte's subsidære Paastand ej heller vil kunne tages til Følge, vil de være at dømme efter Sagsøgenes Paastand, dog at der mod de Sagsøgte's Protest først kan beregnes Renter fra Dagen for Stævningens Indlevering til Berømmelse, den 29 April 1927, og kun med 5 pCt p a.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgerne med 500 Kr.

---

Nr 43/1928.    Fru **Mary Jacobine Sjøberg Balle**, født Sørensen  
(Trolle)

m o d

**Trompeter Albrecht Nielsen Balle** (Martensen-Larsen),

betræffende Ophævelse af Parternes Ægteskab.

Dom afsagt den 5 April 1927 af Retten for Aarhus Købstad: Sagsøgerinden, Fru Mary Jacobine Sjøberg Balle, f Sørensen, Kolding, separeres. Det bestemmes derhos: at Formuefællesskabet mellem Parterne ophæves, og Sagsøgte overtager den Fællesboet paahvilende Gæld, samt at Sagsøgte beholder Forældremyndigheden over de to Fællesbørn, Gerda Lilly Balle og Ove Hugo Balle. Sagens Omkostninger ophæves.

Vestre Landsrets Dom af 24 August 1927: Appellanten, Musikeren Albrecht Nielsen Balle, bør for Tiltale af Indstævnte, Fru Mary Jacobine Sjøberg Balle, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten 200 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret.

Efter Sagens Oplysninger har Samlivet mellem Parterne været hævet, siden Appellantinden i Aaret 1915, fordi hun følte sig i Uoverensstemmelse med Indstævnte, undlod at vende tilbage til Hjemmet, og hun har i det forløbne lange Tidsrum ikke haft nogen Forbindelse af Betydning med Indstævnte eller de to Fællesbørn, af hvilke det ældste nu er fyldt 19 Aar, medens det yngste ved Samlivets Ophævelse ikke var 2 Aar gammelt. Idet Ægteskabets Opretholdelse under disse Omstændigheder ikke skønnes at have virkelig Værdi, og idet der herefter — uanset at Appellantinden maa anses at have Skylden for Samlivets vedvarende Ophævelse — ikke vil kunne tages Hensyn til Indstævntes Protest mod Ægteskabets Opløsning, findes Ægteskabet i Henhold til Lov Nr 276 af 30 Juni 1922 § 55 efter Appellantindens Paastand at burde opløses. Forældremagten over det yngste Barn vil være at tillægge Indstævnte.

Sagens Omkostninger for alle Retter findes at burde ophæves.

#### Thi kendes for Ret:

Ægteskabet mellem Appellantinden, Fru Mary Jacobine Sjøberg Balle, født Sørensen, og Indstævnte, Trompeter Albrecht Nielsen Balle, opløses. Forældremyndigheden over Parternes Fællesbarn, Ove Hugo Balle, tilkendes Indstævnte. Sagens Omkostninger for alle Retter ophæves. Der tillægges Højesteretssagførerne Trolle og Martensen-Larsen i Salær for Højesteret hver 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgerinden, Fru Mary Jacobine Sjøberg Balle, f Sørensen, af Kolding, anført, at hun og Sagsøgte, Trompeter Albrekt Nielsen Balle, nu boende Molsgade 12, Aarhus, den 16 Maj 1908 indgik Ægteskab, og at der i Ægteskabet er to Fællesbørn:

1. Gerda Lily Balle, født 24 Marts 1909,
2. Ove Hugo Balle, født 19 Februar 1914,

at hun den 1 Maj 1915 forlod Hjemmet med Mandens Samtykke for at uddanne sig i Husholdning paa »Ørnereden« ved Aarhus, men ikke senere vendte tilbage til Hjemmet, da Forholdet forinden 1 Maj var blevet daarligt mellem Parterne, idet Manden var trættekær og hysterisk og uudholdelig at leve sammen med, at hun, siden hun forlod Hjemmet, har ernæret sig selv uden nogensomhelst Tilskud fra Mandens Side og derfor ikke gør Krav paa noget Underhold af Manden samt at Fællesboet er delt mellem Parterne. Sagsøgerinden nedlægger nu Paastand

paa Skilsmisse fra Sagsøgte i Henhold til Lov Nr 276 — 1922 § 55 paa Vilkaar, at:

1. Formuefællesskabet ophæves, og Sagsøgte overtager den Fællesboet paahvilende Gæld.

2. Sagsøgte beholder Forældremyndigheden over deres to Fællesbørn, der er hos Sagsøgte.

Subsidiært har Sagsøgerinden ved Slutningsdomsforhandlingen paa-  
staaet Separation i Henhold til nævnte Lovs § 55, 2 Stk.

Sagsøgte har benægtet at være trættekær og hysterisk. Han ønsker Ægteskabet fortsat ved, at Hustruen vender tilbage til ham, og har derfor protesteret saavel mod Skilsmisse som mod Separation og paastaaet sig frifundet.

Som Vidne under Sagen har Sagsøgerindens Moder, Fru Olga Sørensens, forklaret, at Parterne ikke omgikkes nogen paa Grund af Egenhed hos Manden, og at Sagsøgerinden nogle Gange er kommet hjem og har beklaget sig over, at hendes Mand var urimelig og stadig skældte ud uden Grund samt var pirrelig og trættekær. Vidnet havde det Indtryk, at Sagsøgte saa ned paa sin Hustru og hendes Slægtninge. Sagsøgerinden kom efter at have været gift i ca tre Aar engang hjem og vilde ikke blive længere hos Manden, men Vidnet og Mand fik hende til at vende tilbage igen. Vidnet fandt, at Parternes Hjem var et underligt Hjem at komme i, da Ægtefællerne ikke sympatiserede om nogetting, og Balle var altid af modsat Mening af Hustruen, skønt denne altid har været let at omgaas, hvorfor der var en trykket Stemning i Parternes Hjem.

Andre under Sagen afhørte Vidner har ikke kunnet forklare nærmere om Parternes Forhold.

Da Sagsøgte modsætter sig den paastaaede Skilsmisse, findes der herefter ikke at kunne gives Dom til Skilsmisse i Henhold til fornævnte Lovs § 55, hvorimod der i Henhold til samme Lovs § 53, 2 Stk findes at kunne gives Dom til Separation efter Sagsøgerindens Paastand, da Forholdet mellem Ægtefællerne maa anses for ødelagt paa Grund af dyb Uoverensstemmelse, og det ikke er bevist hovedsagelig at skyldes Sagsøgerindens Forhold.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den indankede Dom er afsagt den 5 April 1927 af Retten for Aarhus Købstad.

Appellanten har som Part for Landsretten forklaret, at han fremdeles nærer det Ønske at genoptage Samlivet med Indstævnte, og at han formener, at Meddelelse af Skilsmisse eller Separation vil lægge Hindringer i Vejen for Gennemførelsen af dette Ønske, der tillige skyldes Hensynet til hans Børn.

Da Indstævnte ved siden den 1 September 1915 ensidigt og, som det efter det oplyste maa antages, uden gyldig Grund at unddrage sig Samlivets Genoptagelse hovedsagelig er Skyld i dettes Ophævelse, og da hun i Modsætning til Appellanten ikke har anført noget, der afgørende kunde





ler med Erlæggelse af Leje for Prøvetiden. Appellanten vil saaledes i Overensstemmelse med sin Paastand være at frifinde. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Godsinspektør H Chr Christensen, bør for Tiltale af Indstævnte, Firmaet N C Breit & Co, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddel af 25 April 1927 købte Godsinspektør H Chr Christensen af Firmaet N C Breit & Co en Solsikke-Binder for 1200 Kr, der skulde betales ved rentefri Akcept pr 11 December s A. I Slutsedlen bestemtes det, at Christensen skulde have Binderen paa fri Prøve i en Uge med Ret til at returnere den mod Betaling af en Leje af 300 + Fragten. Binderen blev afleveret til Christensen i Begyndelsen af Juni. Da Christensens Frømarker først var tjenlige til at høstes den 21 eller 22 Juli, telefonerede han samme Dag, som han skulde høste, til Firmaets Filial i Odense og anmodede om at faa en Montør ud paa Gaarden, for at denne kunde hjælpe ved Binderens Igangsættelse, uagtet saadant ikke var aftalt i Slutsedlen. Da der i Dagene den 22 og 23 Juli afholdtes Dyrskue i Odense, kunde Filialen ikke afsø en Montør, men lovede efter Dyrskuedagene at sende en saadan. Mandag den 25 Juli kom der en Montør ud paa Gaarden, men da Christensen, der ikke havde villet vente paa Montøren, i Mellemtiden havde slaaet sine Frømarker ved Haandkraft, var der kun 3—4 Frørækker tilbage, da Montøren kom. Binderen blev dog prøvet paa de tilbageværende Frørækker, efter at der var sat en Kørestang, en Kniv og forskellige Stivere, der var medfulgt med Binderen, paa Maskinen, men da det viste sig, at Frøet blev slaaet til Jorden, og at Binderen ikke kunde komme af med Negene, blev den kørt ind i Laden, og det maa antages, at Christensen samtidig sagde til Montøren, at han ikke kunde bruge Binderen.

Den 26 Juli blev der af Firmaet udtaget Forligsklage og Stævning til Christensen, der fik disse forkyndt den 31 s M.

Nogle Dage senere telefonerede Christensen til Filialen og kom til at tale med Bogholderen, hvem han forespurgte, om Binderen skulde sendes til København eller Odense, uden at faa noget bestemt Svar. Senere tog Christensen ind til Odense, og da han ikke traf Filialens Bestyrer, talte han paany med Bogholderen om Returneringen af Maskinen, men fik ej heller denne Gang nogen Besked, da Bogholderen ikke var kompetent til at besvare hans Spørgsmaal. Først i Midten af August sendte han Binderen til København, uden i Mellemtiden hverken skriftlig eller

mundtlig at have underrettet Firmaet om, hvad han havde besluttet sig til.

Idet Firmaet nu gør gældende, at Christensen ikke inden den i Sluttedlen fastsatte Frist af en Uge har meddelt dem, at han ikke ønskede at beholde Binderen, og ikke rettidig har stillet Binderen til Disposition, og end ikke har tilbudt at betale Leje af denne, har Firmaet under denne ved Retten for Bogense Købstad m v forberedte Sag paastaet Christensen tilpligtet at betale den aftalte Købesum, 1200 Kr, tilligemed Renter 6 pCt p a fra den 11 December 1927, til Betaling sker.

Christensen paastaar sig frifundet under Anbringende af, at han kun har købt Binderen paa Betingelse af, at han skulde have den paa Prøve i en Uge med Ret til Returnering, at en saadan Prøvetid ikke er indrømmet ham, idet han, da Montøren først kom tilstede, da Frøhøsten omtrent var færdig, ikke har haft tilstrækkelig Adgang til at prøve Maskinen, og at han, der som nævnt har returneret Maskinen, herefter ikke er pligtig at betale Firmaet noget.

Efter det foreliggende kan det — selv forudsat, at Firmaet, hvad det bestrider, havde Pligt til at sende en Montør — ikke bebrejdes Firmaet, at Montøren først kom ud paa Gaarden, da Frøhøsten næsten var fuldført, eftersom det maa have paahvilet Christensen som den, der var bekendt med, hvornaar Indbjergningen af Frøet skulde foregaa, hvis han ønskede Assistance af Montør, i Tide at fremsætte Anmodning herom til Firmaet.

Da der maa gives Firmaet Medhold i, at Christensen ikke rettidigt og paa behørig Maade har ladet Firmaet vide, at han ikke vilde beholde Binderen, som han derhos først har returneret midt i August, maa Christensen anses bundet ved Købet. Herefter, og da Christensen ikke har godtgjort Rigtigheden af et Anbringende om, at Binderen ikke er brugelig, vil Firmaets Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger vil Christensen have at tilsvare Firmaet med 225 Kr.

---

Nr 145/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Asmus Sørensen (Martensen-Larsen),**

der tiltales for Vold mod sagesløs Person m m.

Vestre Landsrets Dom af 9 Juni 1928: Tiltalte Asmus Sørensen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder samt betale i Erstatning til Gaardejerne H F Lammers 255 Kr og til Førstelærer O Jørgensen 20 Kr. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overrettsagfører Ørum, 75 Kr. De idømte Erstatninger at udrede inden 15 Dage efter Dommens Forkyndelse.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret og paa-  
anket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at  
stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.  
I Salær for Højesteret betaler Tiltalte As-  
mus Sørensen til Højesteretssagfører Marten-  
sen-Larsen 100 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Asmus Sørensen ved 3 jyske  
Statsadvokatars Anklageskrift af 25 April 1928 sat under Tiltale til at  
lide Straf for følgende Forhold:

I. Efter midlertidig Lov Nr 63 af 1 April 1911 § 1, 2 Stk, jfr  
Straffelovens § 203, for Vold mod sagesløs Person i Anledning af, at Til-  
talte den 14 Februar 1928 ca Kl 23,30 paa Hovedlandevejen mellem  
Hokkerup Skole og Landevejskro har overfaldet Gaardejer Heinrich Fr  
Lammers, der ikke havde givet Tiltalte den fjerneste Anledning til Over-  
faldet, og med knyttet Haand tildelt Lammers et Slag i Ansigtet, hvor-  
ved dennes venstre nedre Øjelaag blev flækket.

II. Efter Straffelovens §§ 100, jfr § 98, I, og 101 for Trusler om Vold  
og Fornærmelse mod Politibetjent i Funktion i Anledning af, at Tiltalte  
den 15 Februar 1928 om Morgenen, da Betjent i Ordenspolitiet Johannes  
Work indfandt sig i Hokkerup for at afhøre og anholde Tiltalte, har  
overfaldet Betjenten med Trusler om Vold (Betjenten skulde lade Til-  
talte i Fred, ellers fik Betjenten »nogen paa Snuden«, Betjenten skulde faa  
»nogen paa Torsken«, Tiltalte kunde »ordne Betjenten med begge Hæn-  
der i Lommen«; endvidere gik Tiltalte »i Hælene paa« Betjenten ned ad  
en Trappe) samt med fornærmelig Tiltale (Tiltalte benyttede saaledes  
bl a Tiltaleformen »Du«).

III. Efter Straffelovens § 228 for simpelt Tyveri, for første Gang  
begaet Tyveri i Anledning af, at Tiltalte den 28 eller 30 Januar 1928  
om Aftenen i tyvagtig Hensigt har tilegnet sig en Lærer Otto Jørgensen  
af Hokkerup tilhørende automatisk Pistol (Lignosepistol), der havde en  
Værdi af 20 Kr, og som beroede i uafaaaset Skrivebordsskuffe paa Be-  
stjaalnes Bopæl i Hokkerup.

Tiltalte er født den 26 Juli 1903 og ses, bortset fra en Bøde paa  
30 Kr til Politikassen for Overtrædelse af Ordensbestemmelserne paa  
Landet i de sønderjydske Landsdele, ikke tidligere tiltalt eller straffet  
her i Landet, hvorimod han den 5 Juli 1916 ved »Schöffengericht, Sønder-  
borg« for Tyveri er anset med 5 Dages Fængsel.

Under Sagen er der af Gaardejer Heinrich Fr Lammers nedlagt  
Paastand om en Erstatning paa 255 Kr og af Førstelærer Otto Jørgen-  
sen paa 20 Kr.

## ad Forhold I.

Af Sagens Oplysninger fremgaar, at Tiltalte om Aftenen den 14 Februar d A opholdt sig i Hokkerup Chaussékro sammen med en ikke her under Sagen tiltalt Person ved Navn Mads Chr Lindhøj, og at de begge dersteds blev temmelig berusede. Omkring Kl 11 forlod de Kroen og paa Vejen mellem denne og Hokkerup Skole mødte de et Hestekøretøj, forspændt med een Hest; i Vognen sad Gaardejer Heinrich Fr Lammers, der kørte Hesten, og ved hans Side hans Hustru, Anna Dorøthea Lammers. Tiltalte og hans Staldbroder, der kom dinglende og skraalende Arm i Arm hen ad Vejen, gik frem imod Hesten og skræmte den, saa at den drejede til Venstre, muligvis har en af dem taget fat i Hesten og drejet den. Gaardejer Lammers stod derpaa efter sin inden Retten afgivne Forklaring ud af Vognen og gik frem foran denne langs Hestens højre Side for at tage fat i dens Hovedtøj, men inden han var naaet hen til Hestens Hoved mødte han de to Personer, der var gaaet frem mod Hesten, og som stod Arm i Arm, den ene lige overfor Lammers med højre Arm fri, og den anden, der bar en graa Filthat, noget tilhøjre for denne med sin højre Arm i den anden Persons venstre. Den Person, som stod lige overfor Lammers, tildelte nu denne et kraftigt Slag i venstre Øje med sin knyttede højre Haand. Lammers greb for sig og fik fat i Kraven paa den ene Person, men maatte atter slippe ham, da Hesten var urolig, og Personerne fjernede sig derpaa. Paa Grund af Mørket kunde hverken Lammers eller hans Hustru med Sikkerhed erkende, hvem af de to Personer det var, der førte Slaget, eller hvorledes Voldsmanden saa ud, men Fru Lammers iagttog, at paa det Tidspunkt, da hendes Mand var staaet ud af Vognen, stod den Person, der var iført Filthat, og som var den højeste, til højre for den mindre Person, der bar Kasket.

Tiltalte, der om Morgenen den 15 Februar d A blev anholdt af Politiet i sit Hjem i Hokkerup, og som under Sagen har været fængslet indtil 10 Marts s A, har vedholdende benægtet at have tilføjet Gaardejer Lammers det foran beskrevne Slag i Øjet. Han erkender, at han sammen med fornævnte Lindhøj den 14 Februar om Aftenen, efter at de i beruset Tilstand havde forladt Kroen, paa Landevejen har mødt et Enspænderkøretøj, men nægter at have grebet fat i Hesten. Overfor Politibetjenten, der den 15 Februar tog Rapport over ham, har han forklaret, at han ikke nærmere saa, hvad der passerede ved Køretøjet, men at Lindhøj straks efter, at de havde fjernet sig fra dette, fortalte, at han — Lindhøj — havde slaaet Kusken. Til en senere Rapport har Tiltalte imidlertid udsagt, at medens han stod ved Køretøjet med sin venstre Arm under Lindhøjs højre, saa han denne med sin venstre Haand slaa Lammers, der var kommet ned af Vognen. Denne Forklaring har Tiltalte fastholdt inden Retten. Han har erkendt, at han den paagældende Aften paa Hovedet havde en Kasket af blaat Tøj med Læderskygge.

Fornævnte Mads Chr Lindhøj har nægtet at have slaaet Lammers og hævdet, at Voldshandlingen er udøvet af Tiltalte Sørensen, der efter Gerningen med en Ed bemærkede til ham, at Lammers »havde faaet sig en ordentlig en i Snuden«, saa det var bedst, at de kom af Sted.

Efter at have fjernet sig fra Køretøjet, begav Tiltalte sig sammen med Lindhøj hen til den hos Lærer Jørgensen i Hokkerup tjenende Pige

Emilie Gasters Vindue, som de rev op. Pigen er kendt med dem begge, og Tiltalte fortalte hende nu, at de havde mødt et Køretøj paa Vejen og havde slaæet Kusken i Ansigtet, saa at hans Øje kom til at bløde. Tiltalte brugte Udtrykket »vi«, men Pigen forstod, at han dermed mente sig selv.

Saa vel Tiltalte som Lindhøj er efter det oplyste bekendte paa den Egn som Slagsbrødre.

Efter alt, hvad der foreligger oplyst, derunder særlig Gaardejer Lammers og Hustrus Forklaringer om den Stilling, de to Personer indtog, da Slaget tildeltes, og Tiltaltes egen Fremstilling paa dette Punkt, samt Pigen Emilie Gasters Forklaring om Tiltaltes Optræden nedenfor hendes Vindue umiddelbart efter Overfaldet, findes det ubetænkeligt mod Tiltaltes Benægtelse at statuere, at han har udført Voldshandlingen mod Gaardejer Lammers. Ved Slaget tilføjedes der Lammers en Flænge paa venstre, nedre Øjenlaags indre Side, hvilken Flænge af Lægen samme Aften blev syet sammen. Beskadigelsen er ifølge Erklæring af 31 Marts d A fra vedkommende Læge fuldkommen hævet, uden at efterlade varig Mên. I Erstatning for Lægeudgifter, Beskadigelse af Klæder, nedsat Arbejdsevne i 14 Dage samt Svie og Smerte har Lammers begært sig tillagt ialt 255 Kr. Tiltaltes saaledes udviste Forhold vil være at henføre under Straffelovens § 203, jfr midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 1, 2 Stk, 1 Pkt.

ad Forhold II.

Ved de af Politibetjent Johannes Work og Skræddermester M Grube afgivne Vidneforklaringer i Forbindelse med Tiltaltes egen Erkendelse maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte under de i Anklageskriftet beskrevne Omstændigheder har overfaldet Betjenten med Trusler om Vold som nærmere i Anklageskriftet angivet samt med fornærmelig Tiltale. For sit saaledes udviste Forhold vil han være at anse efter Straffelovens § 100, jfr § 98, 1 Stk, og § 101.

ad Forhold III.

Tiltalte har nægtet at have tilegnet sig den ommeldte automatiske Pistol (Lignosepistol). Da det imidlertid er oplyst, at Tiltalte den 28 og den 30 Januar d A har været til Stede paa Lærer Jørgensens Bopæl om Aftenen, uden at Læreren selv var til Stede, og der har haft fat i Pistolen, der laa i en uafloaset Skrivebordsskuffe, og at Tiltalte i Dagen umiddelbart efter, at Pistolen savnedes, nemlig i Slutningen af Januar og Begyndelsen af Februar d A, har været i Besiddelse netop af en Lignosepistol, der er et her i Landet ret sjældent Vaaben, og har vist det til forskellige Tjenestekarle af hans Bekendtskab, og da Tiltaltes egen Forklaring om, at han siden 1920 har været i Besiddelse af en Lignosepistol lignende den bortkomne, hvilken Pistol Tiltalte dengang vil have erhvervet af en ukendt Person fra Flensborg og Natten til den 15 Februar have kastet i en Dam i Hokkerup, er utroværdig, findes det ubetænkeligt at anse ham for skyldig i Tyveri af Lærer Jørgensens Pistol. For det saaledes udviste Forhold, der maa tilregnes ham som første Gang begaaet simpelt Tyveri, vil han være at anse efter Straffelovens § 228, jfr midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 13.

Den af Tiltalte i Henhold til de ved hvert enkelt Forhold anførte

Lovbestemmelser forskyldte Straf findes under eet passende at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 6 Maaneder. Tiltalte vil derhos have at udrede i Erstatning til Gaardejer H F Lammers 255 Kr og til Førstelærer O Jørgensen 20 Kr, samt betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

---

Onsdag den 14 November.

Nr 117/1928. Driftsinspektør **Hans Aamodt** (Thamsen)  
mod

**Aktieselskabet Larsen & Petersens Pianofabrikker** og Direktør **Albinus Larsen** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Beføjelse til uden Varsel at hæve en Engagementskontrakt.

Sø- og Handelsrettens Dom af 31 Marts 1928: De Indstævnte, A/S Larsen & Petersens Pianofabrikker og Direktør Albinus Larsen, bør een for begge og begge for een til Sagsøgeren, Driftsinspektør Hans Aamodt, betale 1560 Kr med Renter 5 pCt p a fra 1 Juni 1927, til Betaling sker, men iøvrigt bør de Indstævnte for Sagsøgerens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør Sagsøgeren godtgøre de Indstævnte med 300 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten kun paastaaet sig tilkendt hos de Indstævnte 4 Maaneders Løn à 750 Kroner eller 3000 Kroner foruden de 60 Kroner, hvorom der er Enighed mellem Parterne, altsaa ialt 3060 Kroner med Renter.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse. anførte Grunde, vil den være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande.

De tilkendte Beløb at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 10 December 1912 antog Bestyrelsen for A/S Larsen & Petersens Pianomagasin Sagsøgeren, Driftsinspektør Hans Aamodt, i sin Tjeneste som »Medarbejder« fra 11 s M at regne.

Ifølge Kontrakten skulde Aamodt anvende sin fulde Arbejdskraft i Forretningens Tjeneste og virke for Forretningen paa enhver Maade. Gagen var fastsat til 100 Kr maanedlig, og Engagementet var gensidigt opsigeligt med en Maanedes Varsel til den 1 i en Maaned.

Aamodt fik efterhaanden en ledende Stilling i Aktieselskabet og kom derhos til at deltage i Arbejdet for andre Virksomheder, i hvilke Selskabets Direktør, Hr Albinus Larsen, var interesseret, samt i Direktør Larsens private Forretning. Saaledes fik Aamodt den 7 August 1920 Procura i Aktieselskabet, den 17 August 1921 Generalfuldmagt for Albinus Larsen og den 9 November 1921 Generalfuldmagt for det Albinus Larsen tilhørende Foretagende, Nordisk Annonce Bureau. Aamodts Gage steg i Aarens Løb saaledes, at den i 1921 og 1922 androg 9960 Kr aarlig, og de følgende Aar var Aarsgagen 9000 Kr.

I Slutningen af 1918 blev der mod A/S Larsen & Petersens Pianofabrikker rejst Sigtelse bl a for Vareaager, og under den af Politiet indledede Undersøgelse meddelte Aamodt Politiet, at han var ansvarlig for det passerede, hvorefter den for Overtrædelse af Indenrigsministeriets Bekendtgørelse af 1 Februar 1917 rejste Sigtelse rettedes mod ham under den fortsatte Politiundersøgelse. I Februar 1919 sluttedes Undersøgelsen imidlertid uden Tiltale.

Nogen Tid derefter blev Aamodt syg, efter hans Anbringende paa Grund af overanstrengende Arbejde bl a med Politisagen, og Aamodt maatte for sit Helbreds Skyld tage Ophold i Hornbæk. De med Opholdet i Hornbæk forbundne Udgifter blev betalt af Albinus Larsen.

I 1922 blev der mellem A/S Larsen & Petersens Pianofabrikker og Fabrikant Andreas Christensen truffet en Overenskomst, ved hvilken Andreas Christensen overtog Aktieselskabets Lager for en Købesum af ca 800 000 Kr. Overenskomsten var betinget af, at Albinus Larsen opnaede en vis Ordning med Københavns Diskonto- og Revisionsbank, og Ordningen med den nævnte Bank gennemførtes i 1923. Aamodt deltog i Arbejdet ved Gennemførelsen af disse Ordninger.

Den 20 December 1926 meldte Aamodt sig syg. Efter hans Anbringende var og er han stadig lidende af en Nervesygdom, foraarsaget ved det med hans Virksomhed forbundne anstrengende Arbejde. Aamodt tog derefter Ophold paa et Sanatorium i Sverige og fik til denne Rejse af Albinus Larsen en Pengehjælp, stor 500 Kr. I Slutningen af Marts 1927 rejste Aamodt imidlertid tilbage til København uden dog at tiltræde sin Tjeneste, idet han stadig ikke var rask.

Efter at der mellem Aamodt og Albinus Larsen var opstaaet en Divergens i Anledning af et Provisionsmellemværende, og efter at A/S Larsen & Petersens Pianofabrikker den 22 April 1927 havde meddelt Aamodt, at hans Gage nedsattes fra 1 Maj s A, samt at der ikke mere under hans Sygdom kunde gives ham fuld Gage, protesterede Aamodts Sagfører i Skrivelse af 3 Maj 1927 mod Gagenedsættelsen og mindede om det dygtige Arbejde, Aamodt havde udført, samt de store Tjenester, han havde vist Aktieselskabet. I Skrivelsen henvistes bl a til, at Aamodt havde ordnet »den store kriminelle Sag i 1918 angaaende Kædehandel og Vareaager«, til Ordningen med Andreas Christensen og Diskontobanken, samt til »den kriminelle Sag fra 1924«, som havde krævet et

meget stort Ekstraarbejde og endnu ikke var sluttet. Det anførtes derhos i Skrивelsen, at der, hvis Aamodt skulde fratræde sin Tjeneste, maatte udarbejdes en Opgørelse over, hvad han havde tilgode for mange Eks-traarbejder og Tjenester, idet det anførtes, at der var lovet Aamodt saadan Godtgørelse. Yderligere anførtes det i Skrивelsen, at Aamodt havde Krav paa Vederlag for tilsagt Uopsigelighed. Skrивelsen resulterede i Forslag om mundtlig Forhandling.

Da det ikke blev til noget med den foreslaaede Forhandling, tilskrev Sagsøgerens Sagfører den 14 Maj 1927 Albinus Larsen og anførte i Skrивelsen, at Aamodt nu ønskede fastslaaet sit Tilgodehavende for 7 nærmere angivne Forhold, samt som Punkt 8 en Anerkendelse af hans Ret til Uopsigelighed, og Sagføreren anførte i Brevet, at han, hvis han ikke omgaaende hørte fra Adressaten »med et fornuftigt Svar paa dette Brev,« vilde stævne ham »efter alle 8 Punkter.«

I Skrивelse af 24 Maj 1927 meddelte Aamodts Sagfører Albinus Larsen, at han, da der ikke var kommet noget Svar angaaende Aamodts Krav, nu udtog Klage mod Larsen, hvorhos han begærede fremsendt et nærmere betegnet Dokument.

Ved Skrивelse af 25 Maj 1927 fra Pianofabrikkerne blev Aamodt derefter afskediget fra Udgangen af April Maaned at regne. I Skrивelsen anførtes bl a følgende:

»Efter den usømmelige Opførsel De har udvist mod vort Firma, og efter at vi har konstateret en ny Kasseangel i Deres Regnskab, og yderligere er blevet bekendt med Deres Liv og Færden i en Tid, hvor De sygemeldt paa Lægeattest har hævet fuld Gage, meddeler vi Dem herved, at vi betragter Dem som værende fratraadt Deres Stilling ved Udgangen af April Maaned d A, idet vi gør gældende, at der fra Deres Side foreligger væsentlig Misligholdelse. Den nævnte Kasseangel er opgjort til Kr 1825.—«

Under nærværende hertil fra Østre Landsret henviste, af Aamodt mod de Indstævnte, A/S Larsen & Petersens Pianofabrikker og Direktør Albinus Larsen anlagte Sag gør Aamodt gældende, at der fra hans Side ikke foreligger noget Forhold, der kunde berettigge en Afskedigelse uden Varsel. Særlig har Aamodt bestridt at have haft Kasseangel og henvist til, at han i Anledning af den saaledes fremsatte Sigtelse har anlagt Sag imod Albinus Larsen, hvilket resulterede i, at Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1927 statuerede, at Sigtelsen var ubeføjet og paalagde Albinus Larsen en Bøde for Ærefornærmelse. Endvidere har Aamodt anbragt, at han i 1918 og 1919 af Albinus Larsen har faaet Tilsagn om, at han ikke skulde kunne opsiges fra sin Tjeneste, hvorhos Albinus Larsen samtidig lovede ham en ikke lille kontant Sum for hans Arbejde med Vareaagersagen. Fremdeles hævder Aamodt, at han i 1922 har faaet Løfte om Honorar for sit Arbejde med Overenskomsten med Andreas Christensen og Diskonto-Banken. Aamodt vil have gjort et meget stort Arbejde for at faa en Ordning i Stand og vil særlig have Æren af, at det ved Overenskomsten mellem Pianofabrikkerne og Andreas Christensen blev indført i Kontrakten, at denne var betinget af, at der opnaaedes en Ordning med Banken. Endelig kræver Aamodt 60 Kr i Betaling for noget til Albinus Larsen leveret Porcellæn.



Aamodts Paastand gaar ud paa, at de Indstævnte in solidum dømmes til at betale ham 50 660 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 1 Juni 1927, til Betaling sker.

Kravet opgør Sagsøgeren paa følgende Maade:

Honorar 1918 .....	10 000 Kr.
Honorar 1922—1923 .....	5 000 —
Porcellæn .....	60 —
Erstatning for Uopsigelighed 2000 Kr aarlig, kapitaliseret	35 600 —
	<hr/>
	50 660 Kr.

Subsidiært paastaar Aamodt sig tilkendt 18 060 Kr med Renter som anført, idet han gør gældende, at der foruden Honorarerne, tilsammen 15 000 Kr, og Betaling af Porcellænet 60 Kr, i hver Fald maa tilkomme ham 4 Maaneders Løn à 750 Kr, tilsammen 3000 Kr.

Idet det derhos fra Aamodts Side er anført, at de Indstævnte under Proceduren er fremkommet med usandfærdige Anbringender om Sagsøgerens tjenstlige Stilling, og at Albinus Larsen derfor ikke staar til troende, har han subsidiært nedlagt Paastand om, at Sagen falder ud til Partsed, saaledes at det tillades ham med sin Ed at bekræfte:

1) at han 1918—1919 fik Løfte af de Indstævnte om en ikke lille kontant Sum,

2) at han samtidig fik Løfte om Uopsigelighed,

3) at han i 1922 fik Løfte af de Indstævnte om Honorar for sit Arbejde med Overenskomsten med Andreas Christensen og Diskontobanken.

De Indstævnte har paastaaet sig frifundet mod Betaling af 60 Kr, idet de ikke har villet bestride Rigtigheden af den paa Sagsøgerens Opførelse anførte Post, stor 60 Kr, men benægter, at der er tilsagt Sagsøgeren Ekstrahonorar og Uopsigelighed som af ham anbragt, hvorhos det fra de Indstævntes Side gøres gældende, at en Afskedigelse uden Varsel under alle Omstændigheder har været berettiget paa Grund af de fra Sagsøgerens Sagfører fremkomne ovennævnte Skrivelser af 3 og 14 Maj 1927, hvilke Skrivelser af de Indstævnte karakteriseres som usømmelige og af et saadant Indhold, at der kunde være Spørgsmaal om at fremkalde en Betalingsvilje hos Adressaten, selv om der ikke forelaa noget reelt Grundlag for de af Sagsøgeren rejste Krav.

De Indstævnte har derhos anbragt, at Sagsøgeren har forringet sin Helbredstilstand ved sin Livsførelse og derfor under ingen Omstændigheder vilde kunne gøre Krav paa Ret til Uopsigelighed, men de Indstævnte har ikke ønsket at gøre denne Indsigelse gældende, med mindre den af dem fremsatte Indsigelse gaaende ud paa, at der under ingen Omstændigheder tilkommer Sagsøgeren mere end 1 à 3 Maaneders Opsigelse, ikke kan tages til Følge.

Endelig har de Indstævnte anført, at det af Sagsøgeren fremsatte Krav paa Ekstrahonorar 10 000 Kr i hvert Fald er forældet efter Lov af 22 December 1908, da der var gaaet over 5 Aar fra Forfaldstid, før Sagen blev rejst. De Indstævnte protesterer mod, at Sagen afgøres ved

Partsed, idet de bestrider, at der fra de Indstævntes Side er ført usandfærdig Procedure.

Subsidiært har de Indstævnte paastaet Frifindelse mod foruden de 60 Kr at betale Løn for 2 Maaneder, 1500 Kr, idet de gør gældende, at Sagsøgeren ifølge Kontrakten kun har Krav paa en Maanedes Opsigelse. Til Støtte for, at Kontrakten stadig danner Grundlag for Partmellemværendet, har de Indstævnte henvist til, at Kontrakten saa sent som den 27 Juni 1919 bærer en af Sagsøgeren underskrevet Paategning om en Ændring af Kontraktvilkårene.

Sagsøgeren har bestridt, at det af ham fremsatte Krav paa Honorar for Arbejdet med Vareaaagersagen er forældet, da der ikke var lovet Betaling til nogen bestemt Tid, og Sagsøgeren ikke har haft Anledning til at rejse Spørgsmaalet, før han blev syg i December 1926, hvorfor Forældelsesfristen efter hans Formening ikke kan regnes fra noget tidligere Tidspunkt. Sagsøgeren har derhos bestridt, at Kontrakten fremdeles kan danne Grundlag for hans Stilling, da denne var blevet ganske forandret i Tidens Løb, hvilket bl a har givet sig Udtryk i, at hans Gage ved Tjenesteforholdets Ophør som anført var 9000 Kr, medens Gagen ifølge Kontrakten kun var 1200 Kr. Paategningen af 1919 paa Kontrakten er efter Sagsøgerens Formening uden Betydning med Hensyn til Spørgsmaalet om Kontraktens vedvarende Gyldighed, da en tilsvarende Paategning er blevet givet paa samtlige Funktionærers Kontrakter.

Under Sagen har været ført en Række Vidner.

Direktør Ejnar Rutli Haldur Andersen har forklaret, at han, der var ansat i Nordisk Annonce Bureau, Juleaften 1918 eller 1919 blev tilbage paa Kontoret for at afvente, om Aamodt kom tilbage fra et Møde i Retten. Hvis Aamodt ikke kom tilbage, skulde Vidnet efter Albinus Larsens Anmodning lade Aamodts Hustru tilbringe Juleaften hos ham. Aamodt kom imidlertid tilbage paa Kontoret Juleaften, og der blev drukket et Glas Portvin med ham i den Anledning.

Frøken Poula Christoffersen har forklaret, at hun har været ansat som Prokurist i Nordisk Annonce Bureau til December 1924. Under sin Tjeneste blev hun syg af Overanstængelse, og Vidnets derved foranledigede Landophold blev betalt af et Depot, Vidnet havde stillet ifølge sin Kontrakt med Annonce Bureauet.

Højesteretssagfører Naphtali Cohn har forklaret, at Aamodt, saavidt Vidnet bekendt, ikke har haft nogen afgørende Indflydelse paa Affattelsen af Dokumenterne vedrørende Forholdet mellem A/S Larsen & Petersens Pianofabrikker og Andreas Christensen. Vidnet var Sagfører for A/S Larsen & Petersens Pianofabrikker, og Ordningen kom i Stand under Forhandlingerne med Banken. Efter Vidnets Formening har der aldrig været Tale om andet, end at Overenskomsten skulde være afhængig af en Ordning med Banken, og Vidnet kan ikke tænke sig, at den i den indgaaede Overenskomst indeholdte Slutningsbestemmelse, ved hvilken Overenskomsten var gjort afhængig af, at der opnaaedes Ordning med Banken, skulde hidrøre fra Sagsøgeren. Vidnet husker overhovedet ikke, at Sagsøgeren var tilstede ved Forhandlingerne i Banken.

Revisor Henry Otto Emil Arnborg har forklaret, at han har været

Revisor for A/S Larsen & Petersens Pianofabrikker vistnok fra 1917. Vidnet ved, at det er blevet omtalt, at det var heldigt, at Kontrakten med Diskontobanken og Andreas Christensen havde faaet det Indhold, den havde, men Vidnet ved ikke, hvilken Andel Aamodt har haft i dens Affattelse.

Bogtrykker Frederik Julius Edvard Henrik Christtreu har forklaret, at han i Begyndelsen af Marts 1925 har forhandlet med Aamodt om Kontrakt vedrørende Trykning af et Blad, og at han ogsaa efter Kontraktens Oprettelse har forhandlet med Aamodt, dog i hvert Fald ikke mere end 2 Gange om Maanedene.

Redaktør Olaf Peschardt har forklaret, at han tidligere, vistnok fra April 1925 til April 1926, har været Redaktør af Bladet »Nordisk Motor-industri«, der udgives af Albinus Larsen. Forhandlingerne om Vidnets Antagelse ved og Fratrædelse fra Redaktørstillingen skete med Aamodt, og ogsaa under Engagementet har Vidnet forhandlet med Aamodt. Naar Vidnet forhandlede med Albinus Larsen, var Aamodt tilstede. Vidnet havde det Indtryk, at Aamodt havde betydelige Dispositionsbeføjelser med Hensyn til Bladet.

Redaktør Godtfred Christian Carstens har forklaret, at han har været Redaktør af »Nordisk Motor Industri« siden Maj 1926. Vidnets Kontrakt med Bladet blev underskrevet af Aamodt og overleveret Vidnet af denne. Vidnet har derefter forhandlet med Aamodt og Albinus Larsen, uden at der dog har været meget at forhandle om. Efter Vidnets Forklaring har der ikke været Forhandling en Gang hver Maaned.

Grosserer Emil Matzke har forklaret, at han har forhandlet saavel med Albinus Larsen som med Aamodt, men at han i Reglen forhandlede med Aamodt, der en Gang rejste til Tyskland med Vidnet.

Fhv Fabrikant Einer Johannes Bassøe har forklaret, at han antagelig i 1920 eller 1921 har forhandlet med Aamodt om Salg af Møbler til A/S Larsen & Petersens Pianofabrikker. Forhandlingerne om Salget fandt udelukkende Sted med Aamodt.

Tømremester Marius Henrik Lyngborg Petersen har forklaret, at han i Efteraaret 1926 har bygget Garager paa Albinus Larsens Ejendom paa Vesterbrogade. Kontrakten desangaaende blev sluttet med Aamodt, og Vidnet har overhovedet kun forhandlet med Aamodt og Arkitekten om dette Arbejde.

Skræder David Besiakoff har forklaret, at han i 1926 forhandlede med Aamodt som befuldmægtiget for Albinus Larsen om Stiftelse af A/S Gefiona.

Sagsøgeren personlig har forklaret, at Albinus Larsen Juleaftensdag 1918, da Aamodt skulde i Forhør angaaende Vareaagersagen, udtalte, at det skulde han ikke have gjort for ingen Ting, at han aldrig skulde blive

---

Færdig fra Trykkeriet den 28 November 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 26.

---

---

Onsdag den 14 November.

opsagt, samt at han, hvis han klarede den, skulde faa en ikke lille kontant Sum.

Efter Sagsøgerens Forklaring har Albinus Larsen i 1922 lovet ham Honorar for Forhandlingerne med Diskontobanken, idet Albinus Larsen udtalte, at Aamodt havde fortjent en god Skilling. Endvidere forklarer Sagsøgeren, at Albinus Larsen i Februar 1927 sagde, at han vilde give ham 500 Kr til Rejsen til et Sanatorium i Sverige, og at han, hvis Aamodt ikke blev rask, vilde give ham en Rejse til Schweiz, og Albinus Larsen udtalte da endvidere, at Aamodt aldrig vilde faa økonomiske Vanskeligheder.

Aamodt vil flere Gange overfor Albinus Larsen have omtalt, at han havde Krav paa Ekstrahonorar, bl a i et Brev fra Sommeren 1920, hvor han henviser til, at der var lovet ham en ikke lille kontant Sum, og efter Aamodts Forklaring talte han i Februar 1927 med Aamodt om Ekstrahonorar for Ordningen med Diskontobanken.

Aamodt har endelig forklaret, at Grunden til, at han ikke tidligere har rejst Krav paa Betaling af Ekstrahonorar, er den, at han godt kunde lide Albinus Larsen.

Indstævnte Albinus Larsen har ved den af ham personlig afgivne Forklaring under Domsforhandlingen benægtet, at han har bedt Aamodt om at paatage sig Ansvar for Vareaagersagen, og han har benægtet, at han har lovet Sagsøgeren Ekstrahonorar eller Uopsigeligheid. Han husker i hvert Fald ikke, at han til Aamodt har udtalt, at denne aldrig vilde faa økonomiske Vanskeligheder. Han nægter, at Aamodt tidligere har afkrævet ham Ekstrahonorar, og han husker ikke at have faaet det af Aamodt omtalte Brev fra Sommeren 1920.

Fra de Indstævntes Side er der fremsat Protest mod, at der tages noget Hensyn til Sagsøgerens Anbringende om, at han i 1920 i et Brev har omtalt, at der var lovet ham Honorar, idet en Afskrift af det paa-gældende Brev først er blevet forevist under Domsforhandlingen og ikke har været fremme under Sagens Forberedelse.

Mod de Indstævntes Benægtelse har Sagsøgeren ikke bevist, at der er lovet ham særligt Honorar som af ham under Sagen anbragt, ligesom han ej heller har bevist, at der er tilsagt ham Uopsigeligheid. Selv om den af Sagsøgeren afgivne Forklaring angaaende de fra Indstævnte

Larsen fremkomne Udtalelser maatte være rigtig, findes disse Udtalelser for ubestemte til at begrunde det af Sagsøgeren rejste Krav paa Ekstrahonorar. Dette gælder i fremtrædende Grad den Udtalelse, der efter Sagsøgerens Forklaring skal være faldet i 1922, og med Hensyn til den Sagsøgeren omforklarede Udtalelse i 1918 findes det ikke uden Betydning, at Sagsøgerens Løn, der for 1918 var 3525 Kr, i 1919 steg til 5100 Kr og i 1920 til 8450 Kr, ligesom det af Sagen fremgaar, at Indstævnte Larsen har ydet Sagsøgeren kontante Beløb ud over den Sagsøgeren tilkommende Løn. Hvad særlig angaar Sagsøgerens Arbejde med Vareaagersagen, findes det ikke at ligge udenfor hans Stilling som Funktionær i det indstævnte Aktieselskab at afgive Forklaringer for Politiet angaaende det paasigtede Forhold, og Sagsøgerens Arbejde hermed vilde ikke uden særligt Tilsagn give ham Ret til Ekstrabetaling. Saa fremt Sagsøgeren ved de af ham afgivne Forklaringer har ført Politiet bag Lyset, med Hensyn til hvem der var den for det paasigtede Forhold ansvarlige eller paa anden Maade, vilde han derhos ikke for Retten kunde rejse Krav paa Vederlag herfor, selv om saadant maatte være ham lovet, idet Løftet da vilde være at anse som stridende mod Lov og Ærbarhed.

Hvad dernæst angaar de af Sagsøgeren gengivne Udtalelser om, at han aldrig skulde blive sagt op, og at han aldrig vilde faa økonomiske Vanskeligheder, vilde det ikke være uden Betænkelighed paa Grundlag af saadanne fra deres Sammenhæng løsrevne Ytringer at statuere, at Sagsøgeren har erhvervet Ret til under ingen Omstændigheder at kunne opsiges fra sin Stilling.

Der vil herefter heller ikke blive Spørgsmaal om at tage den af Sagsøgeren subsidiært nedlagte Paastand om Adgang til Partsed til Følge, og de Indstævnte vil saaledes være at frifinde med Hensyn til det af Sagsøgeren fremsatte Krav paa Ekstrabetaling samt Godtgørelse for Uopsigelighed.

Paa den anden Side er det ikke af de Indstævnte godtgjort, at Sagsøgeren har udvist et saadant Forhold, at han kunde opsiges uden Varsel, endda med tilbagevirkende Kraft fra den 1 Maj at regne, hvorved bemærkes, at de af Sagsøgerens Sagfører skrevne Breve af 3 og 14 Maj 1927, som de Indstævnte under Domsforhandlingen særlig har paabe-  
raabt sig til Støtte for Bortvisningens Lovlighed, ikke findes at beret-  
tiggende den stedfundne Afskedigelse uden Varsel. Der vil derfor være at  
tilkende Sagsøgeren Løn til det Tidspunkt, til hvilket han lovligt kunde  
være opsagt. Der er vel mellem Parterne Enighed om, at Sagsøgeren  
under Tjenesteforholdets Bestaaen efterhaanden havde opnaaet en le-  
dende Stilling hos de Indstævnte, og Forandringen af Sagsøgerens Løn-  
ningsvilkaar giver ogsaa klart Udtryk derfor. Det findes dog betæn-  
keligt at anse det i den skriftlige Kontrakt fastsatte Opsigelsesvarsel af  
1 Maaned som bortfaldet. I Kontrakten angives Sagsøgerens Stilling  
som »Medarbejder«, og han var ifølge Kontrakten forpligtet til at stille  
hele sin Arbejdskraft til Raadighed, og den Omstændighed, at der er  
givet Kontrakten Paategning saa sent som i Juni 1919, — hvilket Aar  
Sagsøgerens Gage var steget til 5100 Kr, — taler ogsaa imod, at Kon-  
trakten i sin Helhed var stiltiende ophævet. Herefter vil der foruden

Beløbet, stort 60 Kr, hvorom der er Enighed mellem Parterne, være at tilkende Sagsøgeren Løn for Maj og Juni 1927, 1500 Kr.

Idet der saaledes vil være at afgive endelig Dom paa det foreliggende Grundlag, vil de Indstævnte være at dømme til at betale Sagsøgeren 1560 Kr med Renter som paastaet. De Indstævnte vil være at dømme til at betale Beløbet in solidum saaledes som af Sagsøgeren paastaet, uden at der fra de Indstævntes Side er fremsat særlig Indsigelse i saa Henseende. Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren efter Omstændighederne at burde godtgøre de Indstævnte med 300 Kr.

Statskassens Ret vil være at forbeholde, for saavidt den omhandlede Kontrakt af 10 December 1912 med senere Paategninger ikke er stemplet.

---

Torsdag den 15 November.

Nr 103/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Jens Pauli Frederik Holm og Thomas Jacob Jensen (I Kondrup),**

førstnævnte for Overtrædelse af Sølovens § 294, jfr Lov om Forholdsregler til Skibsfartens Betryggelse af 29 Marts 1920 med Ændringer af 18 April 1925 § 7, sidstnævnte for Overtrædelse af Lov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 84.

Færøernes Rets Dom af 13 August 1927: Tiltalte I Jens Pauli Frederik Holm bør straffes med simpelt Fængsel i 3 Maaneder, medens Tiltalte II Thomas Jacob Jensen bør bøde til Statskassen 500 Kr, hvorhos de Tiltalte in solidum vil have at udrede Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Mitens, 50 Kr.

Østre Landsrets Dom af 28 Oktober 1927: Den indankede Dom bør ved Magt at stande, dog at den Tiltalte Jens Pauli Frederik Holm idømte Fængselsstraf bestemmes til 2 Maaneder og den Tiltalte Thomas Jacob Jensen idømte Bøde til 300 Kr. Sagens Omkostninger for Landsretten udredes af det offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret og er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket dels af de Tiltalte, dels af det offentlige.

For den i Dommen omtalte Forsømmelse med at holde Ud-kig, hvilken maa antages at have foranlediget Søulykken, er Tiltalte Jensen rettelig anset efter Lov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 84 med den i Dommen bestemte Straf.

Da det derhos i Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde ligeledes tiltrædes, at Tiltalte Holm er anset som sket, vil Dommen i det hele kunne stadfæstes. Det bemærkes herved, at de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til et andet Resultat.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører I Kondrup betaler de Tiltalte Jens Pauli Frederik Holm og Thomas Jacob Jensen, een for begge og begge for een, 400 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag tiltales I Skibsfører Jens Pauli Frederik Holm, Kvalbø, født den 7 Marts 1890 i Kvalbø, og II Bedstemand Thomas Jacob Jensen, Frodebø, født den 14 Marts 1903 i Frodebø, af hvilke ingen tidligere er fundet straffet, for Overtrædelse, Tiltalte I af Sølovens § 294, jfr Lov om Forholdsregler til Skibsfartens Betyggelse af 29 Marts 1920 med Ændring af 18 April 1925 § 7, og Tiltalte II af Lov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 84, hvorhos der er nedlagt Paastand paa, at Tiltalte I erklæres uværdig til at føre Skib, og at Tiltalte II erklæres uberettiget til at gøre Tjeneste som Bedstemand for bestandig eller for en vis Tid.

Sagens Omstændigheder er følgende:

Den 21 Marts 1927 laa 2m Fiskerkutter »Florens« af Thorshavn Kl ca 6,45 Eftermiddag under en Storm af S Ø Bak med Vinden Styrbord ind, da den modgaaende 2m Motorkutter »Hafstein« af Trangisvaag, paa hvilken Tiltalte I var Skibsfører, medens Tiltalte II var Bedstemand, kom i Sigte forude i Læ. Kl ca 7, da »Hafstein« var et Par Streger til Luvart, faldt den af, og da en Kollision maatte anses for nær forestaaende, blev Roret paa »Florens« lagt ned, og Mesanen halet op, og da »Florens« omtrent var i Vinden, tørnede »Hafstein«s Hæk mod »Florens«s Bagbords Bov, der blev knust. »Florens« vendte og sejlede efter »Hafstein«, idet der samtidig fra »Florens« blev opsendt Nødsignaler. Da det viste sig umuligt at tætnø Lækagen paa »Florens« og holde den læns, blev Storbaaden sat paa Vandet, og hele Besætningen paa »Florens«, 22 Mand i alt, gik i Baaden. Storbaaden kom imidlertid ind under læ Laaring og blev fyldt med Vand, saa det saa ud til, at den skulde blive knust eller trykket ned, hvorfor 6 Mand af Mandskabet sprang tilbage paa »Florens«. Storbaaden kom nu fri og fjernede sig fra »Florens«, der maa antages at være forlist med de ombord værende 6 Mand, medens Storbaaden efter ca 8 Timers Forløb fik Forbindelse med en Kutter, der bjergede Mandskabet, af hvilke dog en Mand var afgaaet ved Døden, formentlig som Følge af Kulde.

Tiltalte II, der havde Vagt paa »Hafstein«, havde Kl 6½ Eftermiddag lagt »Hafstein« Bak med Vinden Bagbord ind, uden at han da havde be-

mærket »Florens«. Umiddelbart efter Manøvren blev han gjort opmærksom paa »Florens«, og efter et Øjeblik at have været uvis om, hvorvidt »Florens« var medgaaende eller modgaaende, blev han klar over, at »Florens« var modgaaende. Han løste da straks Roret, lagde det op og firede Mesanen ud. Straks efter skete Sammenstødet, hvorved »Hafstein«s Laaring fik en mindre Skade over Vandlinien. Tiltalte I, der havde været nede, gik op, da han hørte, Mesanen blev firet ud. Efter Sammenstødet lagde »Hafstein« atter til Vinden for Bagbords Halse, medens »Florens« kovendte, saa Tiltalte I tænkte, at »Florens« vilde indhente »Hafstein«, hvorfor han gik ned for at skifte Tøj, da han var gaaet op uden at være helt paaklædt. Medens han var nede, kom Tiltalte II og meddelte, at der blev givet Nødsignaler fra »Florens«, der var medgaaende og agterude til Luvart. Tiltalte I foretog sig imidlertid intet, idet han ikke mente det forsvarligt at sætte Baad i Vandet eller vende, da han frygtede, at den Skade, »Hafstein« havde faaet, af Storm og Sø skulde blive gjort større, naar »Hafstein« lagdes paa den anden Bov, og idet han gik ud fra, at »Florens« indhentede »Hafstein«. Da Skibene var kommet i Nærheden af hinanden maatte »Hafstein« imidlertid holde af for forskellige Skibe, og da »Hafstein« atter blev lagt til Vinden, var »Florens« ikke til at se, hvorfor Tiltalte I intet yderligere foretog for at bringe »Florens« eller dens Besætning Hjælp.

Idet Retten maa holde for, at Sammenstødet skyldes den Omstændighed, at der ikke har været holdt tilstrækkeligt Udkig paa »Hafstein«, saa at Tiltalte II, der havde Vagten, rettidig har observeret »Florens«, uagtet man fra denne havde observeret »Hafstein« i en halv Time før Sammenstødet, findes Tiltalte II herved at have overtraadt Lov Nr 181 af 1 Maj 1923 § 84, hvorfor han i Medfør af denne Bestemmelse vil være at anse med en Statskassen tilfaldende Bøde af 500 Kr.

Tiltalte I, der i Virkeligheden intet har foretaget sig for at yde »Florens« Assistance, og som ikke under de forhaandenværende Omstændigheder har haft tilstrækkelig Grund til denne sin Passivitet, vil være at anse i Medfør af Sølovens § 294, jfr § 223, og § 7, jfr § 5 i Lov Nr 152 af 18 April 1925 om Forholdsregler til Skibsfartens Betyggelse af 29 Marts 1920 med Ændring af 18 April 1925, med en Straf, der passende findes at kunne bestemmes til simpelt Fængsel i 3 Maaneder, hvorhos de vil have in solidum at betale Sagens Omkostninger.

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Færøernes Søret den 13 August 1927 afsagte Dom er paaanket af Anklagemyndigheden under Paaberaabelse af den i Retsplejelovens § 944 Nr 2 anførte Grund. For Landsretten har de Tiltalte Jens Pauli Frederik Holm og Thomas Jacob Jensen nedlagt Paastand paa Frifindelse.

Orlogskaptajn Bistrup og Fuldmægtig i Ministeriet for Industri, Handel og Søfart Ove Nielsen har som sagkyndige afgivet Forklaring for Landsretten.

Medens der efter disses Udtalelser og det iøvrigt oplyste maa gaas



ud fra, at der fra »Hafstein«s Side, efter at Tiltalte Jensen havde bemærket »Florens«, er manøvreret rigtigt og foretaget, hvad der var muligt for at undgaa Sammenstødet, findes det at maatte bebrejdes Tiltalte Jensen, at han paa Grund af den i Underrettsdommen beskrevne Forsømmelse med at holde Udkig ikke har bemærket »Florens«, forinden han foretog den ommeldte Kursændring, som han i modsat Fald maatte have været paa det rene med paa det paagældende Tidspunkt kunde medføre Fare for Sammenstød.

For Tiltalte Holms Vedkommende findes det efter det foreliggende betænkeligt at forkaste hans Forklaring om, at han efter Bedstemandens Meddelelse om »Florens«s Nødsignaler overvejede, om han skulde vende og sejle ned mod »Florens« eller holde sin Kurs, saa at han, der havde lagt Skibet bak for at drive, kunde blive indhentet af »Florens«, der stadig kom nærmere, og at han, da han mente, at det sidste vilde være at foretrække, bestemte sig til at holde sin Kurs, hvorved ogsaa »Florens« i Løbet af ca et Kvarter kom saa nær, at han i roligt Vejr kunde have raabt til den, men at han derpaa, da han maatte holde af for de modgaaende Fartøjer, tabte den af Syne og ansaa det for haabløst at foretage videre.

Efter de sagkyndiges Udtalelser maa der derhos gaas ud fra, at Forholdene efter Sammenstødet var meget vanskelige for »Hafstein«, og at Udsigten til, at Tiltalte Holm ved Foretagelsen af andre Manøvrer end sket kunde have bragt Hjælp til »Florens« eller den derfra udsatte Baad, var yderst ringe. Kaptajn Bistrup, der som Chef for Marinens Fiskeriinspektionsskib den næste Dag kom tilstede paa Ulykkesstedet, har yderligere forklaret, at der paa det paagældende Tidspunkt laa en Mængde Fiskefartøjer i Nærheden af Ulykkesstedet, som Tiltalte Holm maatte kunne regne med vilde kunne komme »Florens« til Hjælp, og at Tiltalte Holm efter hans Opfattelse under de givne Forhold og Hensynet til hans eget Skib i det hele har handlet forsvarligt. Derimod har Fuldmægtig Nielsen, der dog ikke har kunnet opgive nogen bestemt Manøvre, som Tiltalte Holm burde have foretaget, udtalt, at der i hvert Fald af Tiltalte burde være udvist en større Agtpaagivenhed og Interesse for det andet Fartøjs Skæbne og i alt Fald foretaget positive Handlinger for at forsøge at komme det til Hjælp, i hvilken Henseende han har bemærket, at han vilde tro, at der var flere Muligheder for at vende Skibet og hjælpe, hvis Tiltalte havde været tilstrækkelig hurtig til at handle.

Efter det foreliggende maa Tiltalte Holm ganske kort efter Sammenstødet have været klar over, at den hans Skib overgaaede Skade ikke medførte nogen særlig Fare for dette, og han findes herefter at have fejlet, dels ved ikke straks personlig at have været virksom for at danne sig et Skøn over det andet Fartøjs Stilling, dels ved ikke — selv om den af ham først holdte Kurs anses forsvarlig — efter at være vejet af for de modgaaende Skibe at have foretaget nogetsomhelst for i al Fald at forsøge at komme »Florens« til Hjælp eller dog undersøge Forholdene paa Ulykkesstedet, i hvilken Henseende bemærkes, at Tiltalte Jensen, da han gav Underretning om Nødsignalerne, spurgte ham, om de skulde vende, samt at hans Skib var forsynet med Motor, som det havde været rimeligt at forsøge at udnytte.



efter optaget Forhandlinger mellem Parterne om Salg af Forretningen; Forhandlingerne førtes paa Firmaets Vegne af en af Indehaveren, cand polyt Harald Klitgaard-Nielsen. Den 19 August samme Aar blev der afsluttet en Kontrakt, hvorved Firmaets Indehavere, Grosserer N P Klitgaard-Nielsen, dennes Søn fornævnte Harald Klitgaard-Nielsen og Datteren Frøken Hedvig Klitgaard-Nielsen, til Grosserer E Mathiesen og cand polyt Harald Klitgaard-Nielsen — af hvilke der var dannet et Interessentskab — overdrog den af dem hidtil drevne Agentur- og Kommissionsforretning med Firmanavn, Agenturer, Inventar m m for en Købesum af 30 650 Kr, hvoraf 10 650 Kr skulde betales straks, medens Resten skulde afvikles ved en nærmere aftalt Andel i Forretningens eventuelle aarlige Overskud. I Kontraktens § 6 hedder det: »Nærværende Overenskomst er for Køberens Vedkommende betinget af, at samtlige de P Klitgaard-Nielsen & Co og Grosserer N P Klitgaard-Nielsen tilhørende Agenturer bibeholdes for Køberne som ansvarlige Indehavere af Firmaet P Klitgaard-Nielsen & Co, saaledes at denne Betingelse er opfyldt, naar intet af de paagældende Firmaer har rejst Indsigelse i Anledning af den stedfundne Ændring med Hensyn til Indehaverne af Firmaet P Klitgaard-Nielsen & Co eller den stedfundne Overdragelse af Agenturer fra Grosserer N P Klitgaard-Nielsen personlig i Løbet af 14 Dage fra Fremsendelse af de i §§ 2 og 5 omhandlede Meddelelser at regne. — —«

Et af Forretningens vigtigste Aktiver var Repræsentationen for Firmaet Serphos & Zonen, Enschede, Holland; straks ved Salgsforhandlingernes Aabning underrettede Harald Klitgaard-Nielsen Grosserer Mathiesen om, at der for Tiden bestod et spændt Forhold til dette Firma, og at der førtes Forhandlinger om en Ordning; Mathiesen blev senere gjort bekendt med, at den ene Indehaver af det hollandske Firma, Simon Serphos, var kommet til København, og at der forhandlede med ham; den 11 August 1927 afsluttedes der mellem Firmaet P Klitgaard-Nielsen ved Harald Klitgaard-Nielsen og Serphos & Zonen en Overenskomst, hvorved førstnævnte straks afgav Repræsentationen og derfor fik en Godtgørelse paa 3000 Kr. Medens Harald Klitgaard-Nielsen vil have meddelt Mathiesen dette før Kontraktens Underskrift, holder Mathiesen paa, at han først blev gjort bekendt med det nogle Dage efter Underskriften; den 26 August 1927 rejste Mathiesen, under Hensyn til at Firmaet havde mistet Repræsentationen for Serphos & Zonen, Krav paa Nedsættelse af Købesummen; der forhandlede derom, og Sælgerne indgik paa Mathiesens Krav, men da Mathiesen nu ogsaa forlangte Nedsættelse af den Del af Købesummen, der skulde udbetales straks, afslog Sælgerne dette, hvorfor Mathiesen den 5 September samme Aar annullerede Kontrakten i Henhold til dens § 6.

Under Anbringende af, at Annulationen er uberettiget, har Sagsøgeren, Grosserer N P Klitgaard-Nielsen, der alene var berettiget til at oppebære Købesummen, under denne Sag paastaet Sagsøgte, Grosserer E Mathiesen, dømt til Betaling af en Erstatning paa 5000 Kr, subsidiært efter Rettens Skøn, med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 3 Oktober 1927.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Sagsøgeren har som Part forklaret, at hans Søn Harald Klitgaard-Nielsen overfor ham har meddelt, at Mathiesen forinden Underskriften af Kontrakten af ham er bleven gjort bekendt med Overenskomsten med Serphos & Zonen. Sagsøgte har forklaret, at han vel er bleven gjort bekendt med, at der førtes Forhandlinger med Simon Serphos her i Byen, men at han først har erfaret Brudet nogle Dage efter Kontraktens Afslutning.

Harald Klitgaard-Nielsen har som Vidne forklaret, at han straks ved Salgsforhandlingernes Begyndelse har gjort Mathiesen bekendt med de Vanskeligheder, som var opstaaet overfor Serphos & Zonen, at han ligeledes meddelte Mathiesen, at der her i Byen førtes Forhandlinger med Simon Serphos, at han ikke overfor Mathiesen har lagt Skjul paa, at Forhandlingerne kunde føre til, at de mistede Repræsentationen, og at han i Dagene fra den 16—18 August — nærmere kan han ikke opgive det — har fortalt Mathiesen, hvorledes Forhandlingerne var endt, idet han tilføjede, at Erstatningssummen 3000 Kr skulde tilfalde Mathiesen. Naar Harald Klitgaard-Nielsen, skønt Overenskomst med Serphos & Zonen blev afsluttet allerede den 11 August, først senere gav Mathiesen Besked om den, var Grunden den, at han, saalænge Simon Serphos opholdt sig her i Byen, nærede Haab om at retablere Forbindelsen; da han erfarede, at Serphos var rejst herfra den 16 August, var han klar over, at denne havde skaffet sig en anden Repræsentant, og gav saa straks Mathiesen fuld Besked om Forholdet. Da Mathiesen fik denne Meddelelse, talte han — ligesom ved tidligere Lejligheder, hvor Muligheden af at miste Repræsentationen for Serphos & Zonen havde været drøftet — om at skaffe andre Repræsentationer, der kunde erstatte det tabte.

Sagsøgte har til Bestyrkelse af sit Standpunkt navnlig paaberaabt sig, at hans Sagfører af Harald Klitgaard-Nielsen havde forlangt en Fortegnelse over de Repræsentationer og Agenturer, som Firmaet overdrog, at hans Sagfører fik en saadan Liste den 16 eller 17 August, og at Firmaet Serphos & Zonen var opført paa denne Liste, der var dateret 15 August, uagtet Brudet allerede var sket den 11 s M.

Harald Klitgaard-Nielsen har heroverfor forklaret, at han ikke nærede Betænkelighed ved at lade det nævnte Firma blive staaende paa Listen, idet han jo enten allerede da havde givet eller i hvert Fald vilde give Mathiesen Meddelelse om den fornævnte Overenskomst; han ønskede ikke at debattere dette Punkt med Mathiesens Sagfører.

Retten finder at maatte lægge den af Harald Klitgaard-Nielsen afgivne Forklaring til Grund for Sagens Paadømmelse; Rigtigheden af denne Forklaring bestyrkes ogsaa derved, at Mathiesen har erkendt under Salgsforhandlingerne at være blevet gjort opmærksom paa Faren for at miste denne Repræsentation, at Mathiesen efter Kontraktens Underskrift har deltaget i Afslutningen af nyt Lejemaal for det nye Firma og Erhvervelse af et nyt Telefon-Nummer.

Herefter har Mathiesen været uberegtiget til at annullere Kontrakten, hvorfor han vil have at tilsvare Sagsøgeren en Erstatning, der passende vil kunne ansættes til 2500 Kr. I Sagsomkostninger vil Sagsøgte have at betale 300 Kr.

Mandag den 19 November.

Nr 85/1928. Matroserne **N Nielsen** og **A Petersen** (Jørgensen)  
mod

Rederiet **Winther & Vollmond** (Holten-Bechtolsheim),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Erstatningsansvar for Tab forvoldt ved deres Nægtelse af at udføre Kullempningsarbejde.

Sø- og Handelsrettens Dom af 28 Februar 1928: De Indstævnte, Rederiet Winther & Vollmond ved dets Indehaver N Winther og Aage Vollmond, bør inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til Sagsøgerne, Matros Niels Nielsen og Matros A Petersen, betale 38,06 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 14 September 1927, til Betaling sker, men bør iøvrigt for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Efter at Indstævnte har opfyldt Dommen, gaar Appellanternes Paastand ud paa, at der yderligere tilkendes dem de i Dommen nævnte 35 Kr 44 Øre med Renter, medens Indstævnte paastaar sig frifundet.

Til den i Dommen givne Fremstilling føjes følgende. Skibet var gaaet ind til Portland, om Aftenen Kl 11½ for at indtage Bunkerkul. Appellanterne havde da Vagt, medens to af Fyrbøderne havde Frivagt og sov og den tredje havde Vagt i Maskinen. Skibet indtog 80 Tons Kul, hvoraf ca 10 Tons skulde lempes i Overbunkerne; for Lemperne fra Land beregnedes dog Betalingen af alle 80 Tons. Skibet forlod atter Havnen Kl 2¼ Formiddag. Medens Appellanterne ikke bestrider, at Dæksmandskabet i Søen eller under særlige Omstændigheder er pligtigt at lempe Kul, gør de gældende, at det er Sædvane, at ved Indtagning af Kul deltager Dæksmandskabet ikke i Lempningsarbejdet. Efter de foreliggende modstridende Oplysninger kan der imidlertid ikke gaas ud fra, at en saadan Sædvane har dannet sig, og da Kaptajen ej heller findes at have tilsidesat sine Pligter efter Sømandslovens § 55, er Appellanterne efter Lovens § 50, 2 Stk pligtige at erstatte Indstævnte de ved deres Forsømmelse forvoldte Udgifter. Indstævnte vil derfor være at frifinde.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne at burde betale Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Rederiet Winther & Vollmond, bør for Tiltale af Appellanterne, Matroserne N Nielsen og A Petersen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler

Appellanterne, een for begge og begge for een, til Indstævnte med 300 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Da S/S »Lise«, med hvilken Sagsøgerne, Matros Niels Nielsen og Matros A Petersen, var forhyrede som Matroser, i Juli Maaned 1927 anløb Portland for Bunker, blev Sagsøgerne beordret til at lempe Kul, men da Sagsøgerne mente, at dette ikke hørte ind under deres Arbejde, nægtede de at udføre Arbejdet, med mindre de fik dobbelt Overtidsbetaling. Kaptajnen vilde imidlertid kun indgaa paa at give almindelig Overtidsbetaling, og der blev derfor taget Kullempere fra Land til at udføre det Sagsøgerne paalagte Arbejde.

Efter Sagsøgernes Fremstilling blev der senere for dem oplæst et Udtog af Skibsdagbogen, hvorefter de var dømt til at betale Udgifter til Kullempere fra Land med 18.20 Kr hver, og da de afmønstredes, blev der ved Afregningen yderligere fratrukket 18.55 Kr for hver af dem med Bemærkning, at det var Bøde for ikke at have villet lempe Kul.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne paastaet de Indstævnte, Rederiet Winther & Vollmond ved dets Indehavere N Winther og Aage Vollmond, dømt til at betale de ved Afregningen tilbageholdte Beløb, ialt 73.50 Kr med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 14 September 1927, til Betaling sker, idet de gør gældende, dels at Kullempning ikke hører til Dæksbesætningens Arbejde, hvorfor Sagsøgerne har været berettigede til at nægte at udføre dette Arbejde, dels at de i Sømandslovens § 64 indeholdte Regler om Forhør ikke er fulgt hverken med Hensyn til Erstatning eller Bøder, hvorfor de Indstævnte maa være pligtige at tilbagebetale Beløbene.

De Indstævnte har paastaet sig frifundet mod Tilbagebetaling af Bødebeløbene, 37,10 Kr, idet de under Henviſning til Sømandslovens § 50 gør gældende, at Sagsøgerne har været uberettigede til at nægte at udføre det dem paalagte Arbejde og derfor maa erstatte den derved forvoldte Udgift, der androg 2 £, hvilket var den af Kullemperne fra Land krævede Minimumsbetaling. De Indstævnte har erkendt, at det er uden retlig Betydning, at det i Skibets Journal er indført, at Sagsøgerne skulde godtgøre Udgifterne til Folkene fra Land, men gør gældende, at den stedfundne Journaltilførsel ikke kan betage Føreren Retten til ved Afregningen at fradrage det Beløb, Sagsøgerne skyldte Rederiet i Erstatning.

Til Støtte for deres Anbringende om, at Dæksbesætningen er pligtig at udføre Kullempning, har de Indstævnte henvist til, at det i § 4 i de i Henhold til Overenskomst mellem Organisationerne fastsatte Forhyringsregler for Dæksbesætningen af Juni 1919 var bestemt, at der for Kullempning skulde ydes en vis Ekstrabetaling. Naar denne Bestemmelse ikke er gentaget i de nu gældende Forhyringsregler, er det efter de Indstævntes Formening kun Udtryk for, at der ikke skal ydes Ekstrabetaling for dette Arbejde.

Fra Sagsøgernes Side gøres det heroverfor gældende, at den Omstændighed, at der i den nye Overenskomst for Dæksbesætningen ingen Bestemmelse findes om Ekstrabetaling for Kullempning, er Udtryk for, at dette Arbejde ikke paahviler Dæksbesætningen.

Subsidiært har de Indstævnte, der har oplyst, at Overtidsbetalingen til Sagsøgerne i Forening vilde have udgjort 96 Øre, paastaet sig frifundet mod foruden Beløbet 37.10 Kr at betale et mindre Beløb efter Rettens Skøn.

Som det fremgaar af det anførte, er der mellem Parterne Enighed om, at de Bøder, der var paalagt Sagsøgerne, skal betales tilbage, og Tvisten drejer sig alene om Tilbagebetalingen af Erstatningsbeløbet.

Der maa gives de Indstævnte Medhold i, at Sagsøgerne ikke har været berettigede til at nægte at udføre det dem paalagte Arbejde med Kullempning, jfr Sømandslovens § 50, 1 Stk, og Sagsøgerne maa som Følge heraf være pligtige at erstatte Rederiet det derved lidte Tab, jfr Sømandslovens § 50, 2 Stk, uden at det kan komme i Betragtning herimod, at Skibsføreren synes at have været af den Formening, at han var kompetent til at paalægge Mandskabet Erstatningsansvar.

Da den af Kaptajnen tilbødte Ekstrabetaling for Arbejdet efter det oplyste vilde andrage 96 Øre, har Rederiet kun lidt et Tab af 36.40 Kr minus 0.96 Kr ved at tage Kullempere fra Land, og den Erstatning, Sagsøgerne vil have at tilsvare, udgør saaledes kun 35.44 Kr. Idet der ved Afregningen med Sagsøgerne er tilbageholdt ialt 73.50 Kr, vil de Indstævnte herefter være at dømme til at betale 38.06 Kr, af hvilket Beløb de vil have at betale Renter som af Sagsøgerne paastaet. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

---

Nr 239/1928.

**Brede Sogneraad**

mod

**Førstelærer H Hansen.**

Vestre Landsrets foreløbige Dom af 11 Oktober 1928: Nærværende Sag henvises til fortsat Behandling i Realiteten for Retten i Lø Herred.

### **Højesterets Kæremaalsudvalgs Kendelse**

Den af Vestre Landsret den 11 Oktober 1928 i Sag Nr 1085/1928: Førstelærer H Hansen mod Brede Sogneraad afsagte foreløbige Dom er af Sogneraadet paakæret til Højesteret. Da der imidlertid savnes Hjemmel til at anvende Kære overfor en saadan foreløbig Dom,

bestemmes:

Dette Kæremaal afvises.

---

Den paakærede Doms Præmisser er saalydende:

Idet Sagsøgeren, Førstelærer H Hansen af Bredebro, har anbragt, at Centralvarmeanlægget i den ham anviste Tjenestebolig i Bredebro ikke fungerer tilfredsstillende har han under nærværende Sag nedlagt Paastand paa, at de Sagsøgte, Brede Sogneraad, tilpligtes at lade udføre de fornødne Forandringer ved dette Anlæg eller at erstatte det med et nyt eller delvist nyt Anlæg.

De Sagsøgte har paa deres Side gjort gældende, at Sagsøgeren savner Beføjelse til paa egen Haand at anlægge Sag mod de Sagsøgte, idet den ham anviste Bolig efter deres Formening er stillet til Raadighed for Undervisningsministeriet, saaledes at alene dette kan være paataleberettiget i den heromhandlede Sag. De Sagsøgte har derfor paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale. Parterne er enige om i Medfør af Retsplejelovens § 295 at begære Spørgsmaalet om, hvorvidt Sagsøgeren har været kompetent til at optræde som saadan, særskilt paakendt.

Foreløbig bemærkes, at Sagsøgeren har forbeholdt sig paa Grundlag af et eventuelt optaget Syn og Skøn at præcisere sin Paastand nærmere under Domsforhandlingen.

Det er i Lærerlønningsloven Nr 561 af 4 Oktober 1919 § 7 foreskrevet, at der skal tillægges de paa Landet fastansatte Lærere Tjenestebolig, og at Planer og Tegninger til nye Boliger skal forelægges Undervisningsministeren til Godkendelse, men heraf kan ikke sluttes, at Boligen er stillet til Undervisningsministeriets Raadighed. Da der ej heller i Lovgivningen findes nærmere Forskrifter for, hvorledes der skal gaas frem i Tilfælde af, at et Sogneraad forsømmer den det paahvilende Pligt til i Medfør af nævnte Lovbestemmelses 5 Stk at besørge en Lærerboligs indvendige Vedligeholdelse, kan vedkommende Lærer ikke anses afskaaret fra selv at søge sine Krav i saa Henseende gennemført ved Domstolene. Da Sagsøgeren saaledes med Føje har anlagt Sagen, vil denne være at henvise til fortsat Forberedelse ved Retten for Lø Herred m v.

---

Tirsdag den 20 November.

Nr 208/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Jens Einer Villi Jensen og Lars Peder Pedersen**  
(Steglich-Petersen),

der tiltales for Spritsmugling.

Frederiksberg Kriminalrets Dom af 31 Maj 1928: De Tiltalte Jens Einer Villi Jensen og Lars Peder Pedersen bør for Anklagemyndighedens Tiltale under denne Sag fri at være. Tiltalte Jens Karl Kristian Olsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage samt inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse in solidum med den under Sagen den 12 Marts 1928 Domfældte Georg



Franz Josef Hansen betale 8261 Kr 80 Øre til Statskassen. Af de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder Salær til de beskikkede Forsvarere, 100 Kr til Sagfører Hedegaard og 60 Kr til Overretssagfører Vogt, betaler Tiltalte Olsen 50 Kr af det Sagfører Hedegaard tillagte Salær samt de øvrige ham vedrørende Omkostninger, medens Resten udredes af det offentlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

Østre Landsrets Dom af 24 Juli 1928: Den indankede Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Landsretten, derunder i Salær til den for de Tiltalte Jens Einer Villi Jensen og Lars Peder Pedersen beskikkede Forsvarer, Overretssagfører O Bing, 50 Kr, udredes af det offentlige.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret og med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af det offentlige. Foruden de i Underrettens ved den indankede Dom stadfæstede Dom anførte Omstændigheder foreligger følgende:

En af Albert Alex Müller, der er født i Tyskland og var forhyret med Motorbaaden »Øen«, afgivet Forklaring gaar ud paa, at Tiltalte Pedersen med »Øen« et Par Dage før den 25 Januar 1928 paa Herthas Flak afhentede godt 800 l Sprit, hvilket Parti af de Tiltalte Pedersen og Jensen ved Nattetid blev landsat paa Kysten, kort før de kom ind i Øresund; om det var i Sverige eller ved Raageleje, erklærede Vidnet ikke at kunne oplyse. Tiltalte Pedersen har erkendt denne Forklaringes Rigtighed, men hævdede, at Landsætningen skete ved Kullen; han har nægtet at opgive, hvem Køberne var.

Den 25 Januar 1928 gik »Øen« ind ved Espergærde med de Tiltalte Pedersen og Jensen ombord.

Naar til det saaledes foreliggende kommer, at saavel Tiltalte Pedersen som Tiltalte Jensen efter det oplyste maa antages i længere Tid ved Hjælp af »Øen« at have drevet Spritsmugleri, ganske vist efter deres Forklaring paa Sverige, at Jensen tidligere gentagne Gange er straffet for Spritsmugleri, samt at han har forklaret, at de tre af de for Afhentning af Spritten domfældte er kendte af ham som Spritsmuglere, og at han tidligere har drevet Spritsmugleri paa Sverige med en af disse, maa det anses bevist, at begge de Tiltalte i Forening ved Hjælp af »Øen« har indsmuglet det omtalte Spritparti.

Herefter vil de være at anse efter Toldlov Nr 108 af 29 Marts 1924 § 48 efter Omstændighederne med en Straf af Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder for hver.

I Henhold til samme Lovbestemmelse vil Fartøjet »Øen« være at konfiskere, hvorhos de Tiltalte in solidum vil have at betale Toldafgift, Tillægsafgift samt Konfiskationsværdi, ialt 9914 Kroner 16 Øre. De vil derhos have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

## Thi kendes for Ret:

Fartøjet »Øen« konfiskeres. De Tiltalte Jens Einer Villi Jensen og Lars Peder Pedersen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost, hver især i 3 Maaneder og, en for begge og begge for en, betale til Statskassen 9914 Kroner 16 Øre. Saabetalende og paa samme Maade Sagens Omkostninger for deres Vedkommende, derunder de ved Underrettens og ved Landsrettens Domme fastsatte Salærer og i Salær for Højesteret til Højesteretssagfører Steglich-Petersen 100 Kroner.

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Anklageskrift af 8 Maj 1928 er Jens Einer Villi Jensen, Lars Peder Pedersen og Jens Karl Kristian Olsen af Statsadvokaten for Sjælland sat under Tiltale til Straf efter Toldforordning af 1 Februar 1797 § 107, Toldlov af 29 Marts 1924 § 48, (jfr Lov af 31 Marts 1928) og Indenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr 437 af 26 Juli 1919 for den 23 Januar 1928 sammen med flere den 12 Marts 1928 ved nærværende Ret domfældte Personer at have deltaget i Indsmugling af 800 Liter Sprit ved Raageleje.

Der nedlægges derhos Paastand paa Konfiskation af Tiltalte Pedersens Fartøj »Øen« og paa, at de Tiltalte tilpligtes at udrede Konfiskationsværdi, Told og Afgifter efter en af Departementet for Told- og Forbrugsafgifter derom nærmere nedlagt Paastand.

Tiltalte Jensen er født den 3 September 1902 i København og tidligere straffet een Gang for Bedrageri og een Gang for Tyveri, hvorhos han ved Skrivelse af 21 Oktober 1925 af Departementet for Told- og Forbrugsafgifter i Henhold til Toldlovens § 48, 2 Stk, er ikendt en Bøde paa 1000 Kr samt yderligere — og senest — er anset ved Østre Landsrets Dom af 2 Juni 1927 for Spritsmugleri i Henhold til Lov Nr 108, 29 Marts 1924 § 48 og Indenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr 437, 26 Juli 1919 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte Pedersen er født den 12 Juni 1891 i Helsingø Sogn og har den 7 August 1918 vedtaget en Bøde af 2400 Kr for Overtrædelse af Udførselsforbud, hvorhos han ved Østre Landsrets Dom af 27 Juni 1923 er anset for Hæleri efter Straffelovens § 238, jfr Lov 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Ved kgl Resolution af 26 August 1923 blev han fritaget for at udstaa Straffen paa Vilkaar af 5 Aars ulastelig Vandel.

Tiltalte Olsen er født den 21 December 1885 i København og er ved Københavns Byrets Dom af 8 Januar 1927 anset efter Toldforordning af 1 Februar 1797 § 107, Lov Nr 108, 29 Marts 1924 § 48 og Indenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr 437 af 26 Juli 1919 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 180 Dage, hvorhos han den 21 November 1927 inden

Københavns Amts nordre Birks Ret har vedtaget en Bøde af 150 Kr for Overtrædelse af Lovgivningen om Motorkøretøjer.

Det er bevist ved Tiltalte Olsens egen Tilstaaelse, som stemmer med det iøvrigt oplyste, at han den 23 Januar 1928 i Forening med tre under denne Sag den 12 Marts s A dømte Personer har afhentet 800 Liter Sprit, som af nogle andre Personer var indsmuglet til Stranden ved Raageleje, og hvoraf Tiltalte og Domfældte Georg Franz Josef Hansen kørte 500 Liter til Stranden ved Skodsborg, hvorfra det blev indladet i Baad og ført til Sverige. Tiltalte Olsen har efter sin Forklaring faaet 250 Kr for sin Bistand ved Indsmugling af den paagældende Sprit.

For de Tiltalte Jensens og Pedersens Vedkommende gaar Anklagen ud paa, at de i Forening har indsmuglet ovennævnte 800 Liter Sprit til Raageleje Strand, idet de dertil benyttede den Pedersen tilhørende, 2,57 Tons Netto drægtige Baad »Øen«.

Jensen og Pedersen nægter sig skyldige i det Forhold, for hvilket de tiltales.

De fire Personer, som har afhentet den paagældende Sprit fra Raageleje Strand, og hvoraf, som anført, de tre er dømt tidligere, har alle forklaret, at Spritten var sat iland, da de hentede den, uden at de har set af hvem, og uden at der, da de kom til, var nogen af dem tilstede, som havde bragt Spritten i Land. Ovennævnte Hansen har forklaret, at Tiltalte Pedersen fra først af havde paataget sig at levere Spritten i Sverrig, men opgav det, da det ønskedes, at den skulde leveres ved Nordsjællands Strand.

Poul Emil Gustav Christensen har forklaret, at han, da Spritten blev hentet, hørte Hansen raabe »Peter og Ejner«, medens Tiltalte Olsen har forklaret, at, saavidt han husker, raabte Hansen saaledes, men at han (Olsen) dog ikke tør sige dette med Bestemthed. Hansen har dertil bemærket, at han ikke har raabt saaledes, men at han derimod ikke just raabte, men derimod ret højt sagde »Bayer«, hvorved han sigtede til en Tysker, der, efter hvad han (Hansen) mente at vide, havde leveret Spritten, da Tiltalte Pedersen havde opgivet det. Den fjerde Deltager i Afhentningen, Christian Dusinius Larsen, som overtog de 300 Liter af Spritten, har forklaret, at han ingen Anelse har om, hvem der har ilandsat denne.

Efter det foreliggende og uanset, at det yderligere er oplyst, at Tiltalte Pedersen i Dagene omkring den 23 Januar har sejlet med sin Baad »Øen« i Færvandet omkring Nordsjælland, skønnes der ikke at være tilvejebragt tilstrækkeligt Bevis til mod hans og Jensens Benægtelse at anse dem skyldige i det Forhold, som Tiltalen angaar, og følgelig bliver de at frifinde.

Færdig fra Trykkeriet den 5 December 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 27.

---

---

Tirsdag den 20 November.

Tiltalte Olsen vil være at anse efter Toldforordningen af 1 Februar 1797 § 107, Lov Nr 108 af 29 Marts 1924 § 48 og Bekendtgørelse Nr 437 af 26 Juli 1919 efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, hvorhos han vil have in solidum med Domfældte Hansen at betale 8261 Kr 80 Øre til Statskassen som Konfiskationsværdi samt Told- og Tillægsafgift af 500 Liter Sprit.

Der tilkendes Sagfører Hedegaard og Overretssagfører Vogt, som under Sagen har været beskikket som Forsvarere, Hedegaard for Jensen og Olsen og Vogt for Pedersen, i Salær 100 Kr til Hedegaard og 60 Kr til Vogt. Heraf betaler Olsen 50 Kr af det Sagfører Hedegaard tillagte Salær, og endvidere betaler han de øvrige for hans Vedkommende med Sagens Behandling forbundne Omkostninger. Resten af Sagens Omkostninger, derunder ovennævnte Salærer, udredes af det offentlige.

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Straffesager for Frederiksberg Birk den 31 Maj 1928 afsagte Dom, ved hvilken Jens Einer Villi Jensen og Lars Peder Pedersen er blevet frifundet for Anklagemyndighedens Tiltale i Henhold til Anklageskrift af 8 Maj 1928 til Straf efter Toldforordningen af 1 Februar 1797 § 107, Toldlov af 29 Marts 1924 § 48 (jfr Lov af 31 Marts 1928) og Indenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr 437 af 26 Juli 1919 samt til Udredelse af Konfiskationsværdi, Told og Afgifter i Overensstemmelse med derom af Departementet for Told- og Forbrugsafgifter nedlagt Paastand og Konfiskation af et Tiltalte Pedersen tilhørende Fartøj »Øen«, er af Anklagemyndigheden indanket her for Retten til Domfældelse efter Anklageskriftet for de to nævnte Tiltaltes Vedkommende.

I Henhold til de for de Tiltalte Jensens og Pedersens Vedkommende i den indankede Dom anførte Grunde, vil Dommen, saavidt den er paaanket, være at stadfæste.

---

---

O n s d a g d e n 2 1 N o v e m b e r .

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 213/1928 (**Rigsadvokaten mod Robert Peter Mortensen**) blev Tiltalte for Bedrageri anset efter Straffelovens § 253, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

---

Nr 47/1928. **Departementet for Told- og Forbrugsafgifter**  
(Den kst Kammeradvokat)  
m o d  
**Firmaet Louis Wolf (Meyer),**

betræffende Spørgsmaalet om det indstævnte Firmas Pligt til at betale Told for et fra deres Lager i Frihavnen bortsolgt Kvantum Sprit.

Østre Landsrets Dom af 24 December 1927: Sagsøgte, Firmaet Louis Wolf, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Departementet for Told- og Forbrugsafgifter, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 4000 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten begrænset sin Paastand til kun at omfatte Betaling af Tolden, 23 634 Kroner 36 Øre med Renter og har ikke gjort gældende, at Indstævnte allerede i sin Egenskab af Lagerhaver i Frihavnen har Ansvar for Afgifternes Erlæggelse.

Efter hvad der er oplyst, er der foruden den under Sagen omhandlede Sprit i samme Tidsrum kun i enkelt Tilfælde solgt Sprit mod kontant Betaling fra Indstævntes Lager i Frihavnen, og største Delen af den derfra solgte Sprit er bestilt i Manus' og Funders Navn og tildels leveret til højere Priser end til andre Købere. Endvidere var Indstævnte i Foraaret 1925 blevet advaret af Toldvæsenet i Anledning af det i Dommen nævnte Salg af en Tromle Sprit. Som fremstillet i Dommen havde Forholdene i Sprithandlen udviklet sig saaledes, at der kun var forholdsvis ringe Afsætningsmuligheder for Sprit i Frihavnen, hvad Indstævnte maatte være paa det rene med, og han burde derfor have forstaaet, at den Sprit, der blev bestilt i saa store Mængder i nogle mindre Firmaers Navne og leveret under saa lidet betryggende Former, var bestemt til Indsmugling.

Ved at udlevere Spritten fra sit Frihavnslager under disse Omstændigheder findes Indstævnte derfor at bære Ansvar for, at den indsmuglede Sprit ikke blev fortoldet, og han maa saaledes tilsvare Toldbeløbet.

Indstævnte vil herefter være at dømme efter Appellantens Paastand og have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor nævnt.

**Thi kendes for Ret:**

Indstævnte, Firmaet Louis Wolf, bør til Appellanten, Departementet for Told- og Forbrugsafgifter, betale 23 634 Kroner 36 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra den 28 Juni 1927, til Betalingsker. Tildet offentlige betaler Indstævnte i Forhold til det fornævnte Beløb de Retsafgifter, som skulde erlægges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Landsretten og for Højesteret og i Salær til Kammeradvokaten 2000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Københavns Byrets Dom af 8 Januar 1927 blev Svend Aage Sørensen, Adolf Maximilian Thorborg og Jens Carl Christian Olsen, der var tiltalt for Overtrædelse af Toldforordningen af 1 Februar 1797 § 107 og Lov Nr 108 af 29 Marts 1924 § 48 samt Indenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr 437 af 26 Juli 1919, i Henhold til de anførte Bestemmelser anset med Straf, bl a for i Tiden fra den 20 Maj 1925 til den 25 August 1926 fra det under denne Sag sagsøgte Firma Louis Wolfs Lagerkælder i Frihavnen at have indsmuglet ialt ca 29 560 Liter Sprit og i Tiden fra 4 Februar 1926 til 7 April s A ialt 480 Flasker Cognac.

Ved samme Rets Dom af 18 s M blev Max Helmi i Henhold til de samme Bestemmelser anset med Straf bl a for af den fornævnte Sprit at have modtaget mindst 7180 Liter og for at have været behjælpelig med at forskaffe omtrent det halve af de ca 14 360 Liter af den omhandlede Sprit, som er indsmuglet i Tiden fra den 3 Februar 1926 til den 25 August s A og for ved Hjælp af de ovennævnte tre Personer at have ladet indsmugle de 480 Flasker Cognac. De Domfældte blev derhos tilpligtet at betale nærmere fastsatte Beløb i Konfiskationsværdi, Told og Tillægsafgift.

De nærmere Omstændigheder ved de ovennævnte Smuglerier var efter det oplyste følgende:

Fra det sagsøgte Firmas Lagerlokaler i Frihavnen vendte et med Gitter forsynet Vindue ud til Langeliniekaen. Olsen, der var ansat som Lagerarbejder hos Firmaet, erklærede sig villig til at være Sørensen og Thorborg behjælpelig med Smugleri gennem det nævnte Vindue af Varer fra Wolfs Lager og anviste Juan Manus, der da havde Lager i Frihavnen, og til hvis Lager Varer altsaa vilde kunne overføres uden Afgiftserlæggelse, som et Firma, i hvis Navn der kunde bestilles Varer paa Wolfs Kontor, uden at Mistanke derved vilde blive vakt, og fra hvilket

der efter hans Formening ikke vilde blive foretaget Skridt imod dem, hvis det skulde blive bekendt, at Varer var rekvireret i dets Navn.

I Henhold til den derefter trufne Aftale om den nærmere Fremgangsmaade meddelte Olsen Dagen forud for hvert Smugleri pr Telefon en af Deltagerne i Smugleriet, naar han stod i Begreb med fra Lageret i Frihavnen at gaa til Wolfs Kontor her i Byen.

Ved telefonisk Henvendelse til dette bestilte paagældende Deltager derefter i Manus' Navn og senere, jfr nedenfor, i Vinhandler Funders Navn mindst en Tromle Sprit (indeholdende noget over 380 Liter) at levere næste Dag mod kontant Betaling. Under Olsens Nærværelse paa Kontoret blev det overdraget ham at foretage Udleveringen. Olsen kom saa til Stede paa Lageret næste Morgen ved 4½ Tiden, medens Sørensen og Thorborg indfandt sig med et Automobil paa Langelinie kajen udfor det fornævnte Vindue, hvorefter Tromlens Indhold ved Hjælp af komprimeret Luft blev trykket gennem et Rør og Slinger ud i en i Automobillet værende Beholder. Sørensen og Thorborg kørte derefter bort med den indsmuglede Sprit og afsatte den til Helmi — der var Vinhandler — og andre, hvorimod Olsen paa Firmaets Kontor med Penge, han havde modtaget af dem, betalte det bestilte, der for Sprittens Vedkommende kostede 55—65 Øre pr Liter, og afgav Erklæring om at have udleveret det til Bestilleren mod kontant Betaling. I Tiden fra den 20 Maj 1925 til 27 Januar 1926 indsmuglede de paa denne Maade Indholdet af ialt 40 Tromler Sprit, der af Thorborg var bestilt telefonisk i Manus' Navn. Da de var blevet vidende om, at Manus ikke længer havde Lager i Frihavnen, bestemte de sig til at benytte et andet Firmas Navn, og i Tiden fra 3 Februar 1926 til 25 August s A, i hvilket Tidsrum det dels var Helmi, dels Thorborg, der foretog Bestillingerne, opgav de derefter som Bestiller Vinhandler Chr Funder, hos hvem Helmi havde været ansat, og med hvem han havde nogen Forbindelse. I denne Tid indsmuglede de ialt 37 Tromler Sprit og ud herover 300 Liter Sprit og fornævnte 480 Flasker Cognac. Fremgangsmaaden var indtil den 11 August 1926 for Sprittens Vedkommende den foran beskrevne. Den 12 August var Olsen blevet afskediget af det sagsøgte Firmas Tjeneste. Efter denne Dag er der efter Bestilling i Funders Navn kun een Gang — nemlig den 25 August — leveret to Tromler Sprit, der af en anden hos Wolf ansat Lagerarbejder blev afleveret direkte paa Funders Lager, hvortil Helmi havde Adgang, og hvorfra de Domfældte bragte den til et tomt Lagerlokale, hvorfra de paa lignende Maade som ellers af dem benyttet pumpede Spritten over i Automobillets Beholder. Cognacen indsmugledes ved, at Olsen pakkede Flaskerne i Pakker af saadan Størrelse, at de kunde rækkes gennem Vinduet ud til Sørensen og Thorborg.

Sørensen og Thorborg afsatte Spritten — som foran bemærket for en stor Del til Helmi — til en Pris af 6 a 6½ Kr pr Liter, og for Cognacen fik de af Helmi 3 a 3½ Kr pr Flaske. Helmi fik 95 Øre pr Liter af den Sprit, der fremskaffedes ved de af ham foretagne Bestillinger. Olsen modtog 400 Kr pr Tromle Sprit, naar Helmi skulde have Betaling for Bestillingen deraf dog kun 300 Kr pr Tromle og ca 80 Øre pr Flaske Cognac.

Under Anbringende af, at de fornævnte domfældte Personer ikke har berigtiget nogen Del af de Afgiftsbeløb, de er dømt til at udrede, og at Sagsøgte — Firmaet Louis Wolf — maa være forpligtet til at erstatte Statskassen det Tab, denne har lidt ved, at de paagældende Varer er indsmuglet fra Firmaets Lager til Toldindlandet uden Afgiftsberigtigelse, paastaar Sagsøgerne, Departementet for Told- og Forbrugsafgifter, paa Statskassens Vegne under denne Sag Sagsøgte kendt pligtig at udrede Afgifterne af de indsmuglede, ikke tilvejebragte Varer, dog ikke forsaavidt angaar de ovennævnte den 25 August 1926 indsmuglede to Tromler Sprit og de ligeledes foran omhandlede 480 Flasker Cognac; Sagsøgerne har herefter beregnet Afgift af ialt 27 054 Liter Sprit med 413 211 Kr 95 Øre, hvilket Beløb de paastaar det sagsøgte Firma dømt til at betale tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 28 Juni 1927.

Firmaet procederer til Frifindelse.

Sagsøgerne gør i første Række gældende, at Sagsøgte Wolf allerede i sin Egenskab af Lagerhaver i Frihavnen har Ansvar for de af Søgsmålet omfattede Afgifter, idet det i de Tilfælde, hvor der gøres Undtagelse fra det almindelige Princip: at Indførselsafgifterne af Varer erlægges ved deres Indførsel, maa anses for en fast Grundsætning, at Lagerhaveren maa betale Afgifterne af de Varer, som er indført paa Lageret af ham og ved Eftersyn ikke forefindes paa dette uden bevislig at være udført, overført til andet frit Lager eller fortoldet. Dette gælder saaledes uden Undtagelse af Betydning de i Toldforordningens Kap V omhandlede Oplag, jfr for Kreditoplags Vedkommende Toldlov 1924, Afdeling 2 c, og i det væsenlige ogsaa de Frilagere og Fridokker, hvis Indretning er hjemlet ved Lov af 4 December 1863, efter hvis § 4 det netop er Fridokkens Øjemed at tjene som partiel Frihavn, og efter hvis § 7 det maa antages, at Toldafgift maa erlægges af alt, der ikke er for-gaaet ved Svinding, Udlækning, Ildsvaade eller anden ulykkelig Hændelse.

Sagsøgte gør heroverfor gældende, at de for Kreditoplag givne Regler er saa nøje forbundne med Krediteringen af Afgifter for de Ejeren betroede Varer, at de ikke kan overføres til det heromhandlede Forhold, og lige saa lidt kan de for Transitoplag i kongeligt Toldpakhus eller privat Pakhus under Toldlukke haandhævede Regler finde Anvendelse paa de til Private udlejede Lagre i Københavns Frihavn; endelig kan efter Sagsøgtens Opfattelse ej heller den i Lov af 4 December 1863 § 7 indeholdte Regel umiddelbart anvendes paa Lagere, der er indrettede paa det Omraade, der henhører under Københavns Frihavn, hvilket Omraade ifølge Lov af 31 Marts 1891 med Hensyn til Told- og Produktionsafgift betragtes som Udland, idet Til- og Fraførsel mellem disse Lagere finder Sted uden Toldvæsnetts Mellekomst, medens Toldvæsnet fører Kontrol med Adgangen til og fra de i Lov af 1863 omhandlede Frilagere.

Der findes at maatte gives Sagsøgte Medhold i, at den af Sagsøgerne hævdede Auskuelse med Hensyn til Lagerhaverens Ansvar ikke for Lagere som det under Sagen omhandlede har fornøden Hjemmel i de af Sagsøgerne paaberaabte Bestemmelser. Hertil kommer, at der ikke af den af Sagsøgerne anførte Bestemmelse i § 7 i Loven af 1863 med nogen



Sikkerhed kan sluttes modsætningsvis til et Ansvar fra Lagerhaveren i et Tilfælde som det heromhandlede. Et ubetinget Ansvar for Sagsøgte findes ej heller som af Sagsøgerne hævdet at følge af Toldforordningens § 110 (endmindre af DL 3—19—2), hvilken Bestemmelse ikke kan antages at give en saa vidtgaaende Regel, at Sælgeren af Varen skulde være ansvarlig for en Indsmugling, der udelukkende for egen Regning foretages af nogen af de hos ham ansatte Folk med Varer, som Paagældende ved urigtigt Foregivende har skaffet sig Raadighed over.

Sagsøgerne har imidlertid yderligere gjort gældende, at Sagsøgte ved at sælge Spritten til Smuglerne har gjort sig skyldig i en Handlemaade, der overfor Statskassen maa gøre ham erstatningspligtig for det denne tilføjede betydelige Tab, idet Salget er sket under saadanne Forhold, at han ikke kan have været i begrundet god Tro, men burde have forstaaet, at det fra de Paagældendes Side ikke drejede sig om Køb til noget legitimt Øjemed.

Sagsøgerne har herved i første Række henvist til, at det Kvantum Sprit, som Sagsøgte har solgt efter Bestillinger, der foregaves at ske alene i Manus' og Funders Navn, har i et Tidsrum af 15 Maaneder udgjort ca 30 000 Liter, hvilket er ganske uforholdsmæssigt, baade i Relation til de meget begrænsede Mængder, der — naar bortses fra de af nogle faa Firmaer i Henhold til særlig Tilladelse drevne Virksomheder — med lovligt Formaal kan omsættes i Frihavnen, og i Relation til Sagsøgte egen Omsætning af Sprit i de Aar, der her kommer i Betragtning. I disse Aar har Indklarerer af Sprit, oplagret i Frihavnen, kun fundet Sted gennem De danske Spritfabriker, men iøvrigt været saa godt som udelukket, og Udførslen af Sprit (Reexporten) været næsten standset efter Emanationen af Finansministeriets Bekendtgørelse af 20 Oktober 1922 om Indskrænkninger i Adgangen til Udførsel her fra Landet af uberigtiget Sprit og Spirituosa, idet Udførslen for hele Danmark udgjorde i 1925 2000 Liter, i 1926 1000 Liter. Sprit kunde i Frihavnen herefter saa godt som alene anvendes til Forskæring af Spirituosa og — da Tilladelse til Indklarerer af forskaarne Spirituosa ikke gives — kun til Brug ved Udførsel til Udlandet, hvortil der imidlertid næsten kun kan udføres originale Spirituosa, saa at Spiritus forskaaret i Frihavnen — bortset fra en ganske ringe Udførsel til Færøerne — kun kunde finde Anvendelse som Skibsproviant i nærmere fastsatte meget begrænsede Kvanta, alt i alt for et tilsvarende Tidsrum betydeligt mindre end af Sagsøgte alene til Smuglerne afsat. Med denne faktiske Mangel paa Afsætningsmuligheder kan Sagsøgte efter Sagsøgernes videre Anbringende ikke have været ubekendt, saa meget mindre som den har givet sig et øjensynligt Udslag i Sagsøgte eget efter Fremkomsten af den fornævnte Bekendtgørelse af Oktober 1922 stærkt formindskede Spritsalg, der i 1925 kun udgjorde ca 33 000 Liter, men deraf alene paa den for Manus oprettede Konto ca 16 000, og i 1926 (af uførtoldet Sprit) 21—22 000 Liter, heraf alene som leveret til Manus og Funder 17—18 000. Disse Forhold i Forbindelse med den Omstændighed, at det har vist sig, at en Tromle Sprit, der i Maj 1925 af Sagsøgte Forretning var leveret en Mand, der ved Bestillingen urigtigt havde foregivet at være Lagerhaver i Frihavnen, i Virkeligheden blev indsmuglet af paagældende, burde have

bibragt Sagsøgte den Tanke, at Spritten kunde være bestemt til Indsmugling, og foranlediget ham til at udvise Agtpaaivenhed, hvilket imidlertid saa langt fra har været Tilfældet, at Sagsøgte efter Sagsøgernes Opfattelse tværtimod har muliggjort Smuglerierne ved at lade det mangle paa almindelig Forsigtighed og at undlade at træffe saadanne Forholdsregler, som ved legitim Forretning uden Gene for ham kunde have været iagttaget, idet han Uge efter Uge har ladet sig nøje med den telefoniske Bestilling og Olsens Opgivende om, at Udvekslingen var sket pr kontant, uden blot en enkelt Gang at stille Krav om skriftlig Bestilling og uden nogensinde at tilstille de som Købere opgivne Firmaer direkte Faktura, uagtet kontant Salg hverken i Almindelighed eller i Sagsøgtes Forretning er det sædvanlige ved Spritsalg, og endelig uden at der bevirkedes nogen Forandring heri ved det paafaldende i, at Funder fra et bestemt Tidspunkt tilsyneladende afløste Manus med ganske tilsvarende Bestillinger og en Betalingsmaade, der ellers kun undtagelsesvis havde været benyttet af Funder ved Indkøb hos Sagsøgte.

Sagsøgte benægter at have udvist noget til Erstatning forpligtende Forhold ved Salget af den under Sagen omhandlede Sprit, hvilket Salg har dannet en ganske underordnet Del af hans Omsætning, der i 1925 udgjorde 0,8 Mill Kr, i 1926 0,9 Mill Kr — og skete til nøjagtigt samme Priser som til andre Købere og med Anvendelse af den altid brugte, ganske normale Forretningsgang. Han har ikke haft den samlede Størrelse af Bestillingerne, der indgik successive, for Øje, men hverken han eller hans Personale har fundet nogetstomhelst mistænkeligt ved Bestillingernes Størrelse eller ved, at de skete pr Telefon, hvilket finder Sted for langt den største Del af hans Forretnings Vedkommende, saalidt som ved, at Købene skete pr kontant, hvilket jævnlige sker. Han kan ikke erkende Rigtigheden af Sagsøgernes Opgivender med Hensyn til Omsætningen af Sprit i Frihavnen, idet han særlig hævder, at der til Forskæring af Spirituosa bruges langt større Kvanta end af Sagsøgerne anført, hvilket han i al Fald er gaaet ud fra, ligesom han har været ubekendt med, at den betydelige Import og Eksport, der finder Sted fra Frihavnen, har været monopoliseret for nogle ganske faa Firmaer; endelig har han anført, at den store Nedgang i hans Spritsalg fra 1923 skyldtes, at et amerikansk Firma, for hvilket han var Repræsentant, ophørte med Salg af Sprit.

Sagsøgte hævder særligt, at han med Føje er gaaet ud fra, at Bestillingerne er sket til andre Lagerhavere. Saavel Manus som Funder havde Lager i Frihavnen; at Manus i Oktober 1925 blev opsagt til Fraflytning af sit Lager, blev Sagsøgte ikke da underrettet om, og da han i Januar 1926 erfarede det, afviste han under en Samtale med Manus at sælge Sprit til ham. At han aldrig har sendt Faktura til Manus er vel rigtigt, men en Følge af den sædvanlige Forretningsgang, og han har aldrig haft nogen Foranledning til at betvivle, at Manus var den virkelige Aftager, idet Sagsøgte i Marts og April Maaneder 1925 paa tilsvarende Betingelser som ved de senere Leverancer har leveret til Manus' Lager i hver af de nævnte Maaneder fire Tromler Sprit, som det efter det foreliggende maa antages, at Manus selv har været Aftager af, og han har som Følge heraf og som Følge af sin fornævnte Samtale med Manus

vedblivende den Opfattelse, at Manus — der ikke har kunnet afhøres om Sagen — havde Forbindelse med eller i hvert Fald var bekendt med de i hans Navn skete Bestillinger af Sprit. At Funder ikke har faaet Faktura, skyldes samme Aarsag, men Sagsøgte har — formentlig i Maj 1926 — under en Samtale med ham udtrykt sin Tilfredshed over, at Funder købte noget Sprit, uden at dette foranledigede Funder til nogen Indsigelse. Han henviser herved ogsaa til, at Helmi har haft nogen Adgang til Benyttelse af Funders Lager i Frihavnen og til med Funders Billigelse at forskafe sig visse originale Varer, som Helmi ellers ikke kunde erholde, hvormed det ogsaa maa have staaet i Forbindelse, at de foran omtalte, den 25 August 1926 leverede to Tromler Sprit har kunnet afleveres paa Funders Frihavnslager.

Vinhandler Christian Funder har som Vidne bl a forklaret, at han ikke har haft nogensomhelst Viden om de i hans Navn skete foran ommeldte Bestillinger af Sprit; han mindes ikke nogen Samtale som den af Sagsøgte nævnte, men kan ikke benægte, at den kan have fundet Sted.

Det er fra Sagsøgernes Side erkendt, at der ikke er Grundlag for nogen Sigelse imod Sagsøgte for Delagtighed i den stedfundne Indsmugling, og det findes ikke godtgjort, at Sagsøgte ved Modtagelsen og Effektueringen af de omhandlede Spritbestillinger har udvist en Mangel paa Agtpaagivenhed, der kunde paadrage ham Erstatningspligt i Forhold til Statskassen.

Som Følge af det anførte vil Sagsøgte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Sagsøgte med 4000 Kr.

---

Torsdag den 22 November.

Nr 245/1927. Proprietær **B Gudme** (Oluf Petersen)

mod

**De sjællandske Mejeriforeningers gensidige Forsikringsforening**  
mod Driftstab ved Mund- og Klovsyge blandt Hornkvæg (F Bülow),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at betale en Forsikringspræmie.

Østre Landsrets Dom af 5 Juli 1927: Sagsøgte, Proprietær B Gudme, bør til Sagsøgeren, De sjællandske Mejeriforeningers gensidige Forsikringsforening mod Driftstab ved Mund- og Klovsyge blandt Hornkvæg, betale de paastævnte Beløb 4245 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 19 Marts 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger bestyrker det antagne Resultat vil Dommen være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Proprietær B Gudme, til Indstævnte, De sjællandske Mejeriforeningers gensidige Forsikringsforening mod Driftstab ved Mund- og Klovtsyge blandt Hornkvæg med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Begæring af 8 December 1924 indmeldte Proprietær B Gudme sine Kreaturbesætninger paa Gaardene Kappelkær og Erikstrup i De sjællandske Mejeriforeningers gensidige Forsikringsforening mod Driftstab ved Mund- og Klovtsyge blandt Hornkvæg, idet han erklærede sig bekendt med Foreningens for Tiden gældende Love. I disses § 7 hedder det:

»Forskudspræmie og Grundpræmie og de øvrige Medlemsbidrag beregnes overensstemmende med Tarifens nærmere Regler — — —«.

Lovenes § 12 bestemmer bl a:

»De til Dækning af Regnskabsaarets Udgifter til Skader, Administration og Reservefondsbidrag fornødne Beløb paalignes — — — Medlemmerne i Forhold til de indtegnede Forsikringsportioner — — —«.

I Lovenes § 24 bestemmes det, at Bestyrelsen vedtager Foreningens Tarif.

Paa Grund af Mund- og Klovsygens stærke Udbredelse saa Foreningen sig i 1926 nødt til to Gange, nemlig pr 20 April 1926 og 26 Juni s A, at paaligne de Forsikrede ekstraordinære Præmier udover Grundpræmien. Der blev herved paalignet Gudme hver Gang 4245 Kr. Paaligningen pr 20 April, overfor hvilken Gudme ingen Indsigelse fremsatte, blev udlignet ved, at Gudme som Erstatning for Sygdom i sine Besætninger af Foreningen under 15 Juli 1926 fik udbetalt 5053 Kr med Fradrag af Paaligningen pr 20 April 4245 Kr + Grundpræmien 19 Kr 50 Øre, eller til Rest 788 Kr 50 Øre.

Under denne ved Retten for Storehedinge Købstad m v forberedte Sag paastaar Foreningen Proprietær Gudme dømt til at betale Raten pr 26 Juni 1926 med Renter 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato, den 19 Marts 1927.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, idet han gør gældende, at Foreningen har været uberettiget til at paaligne ham et saa stort Ekstra-bidrag for 1926 som sket. Han henviser herved til, at Paaligningen ikke er sket simpelt hen i Forhold til de af Medlemmerne indtegnede Forsikringsportioner, saaledes som han formener foreskrevet ved Lovenes § 12, men derimod efter forudgaaende Klassificering af Medlemmer efter disses Besætningers Størrelse, saaledes at der er paalignet Medlemmerne Bidrag efter Kvoter, der forhøjes i Forhold til deres Besætningers Størrelse.

Foreningen har heroverfor henvist til den Bemyndigelse, Vedtægternes § 24 giver Bestyrelsen til Tarifiering af Bidragene, hvori der formenes at ligge en Bemyndigelse til at henføre de forsikrede Objekter i forskellige Fareklasser.

Hvad enten nu Foreningens Bestyrelse har været berettiget eller uberettiget til at tarifere Efterbidragene efter et Hensyn til de paagældende Besætningers Størrelse, er det i al Fald ubestridt, at Bestyrelsen i en lang Aarrække har praktiseret Paaligningen paa samme Maade som i 1926 ved Tarifiering ud fra det nævnte Hensyn, og dette burde Sagsøgte ikke have været uvidende om, da han kunde se det af det i Marts 1926 fremlagte Regnskab for 1925, i hvilket det tilmed udtrykkeligt angives, »at Bestyrelsen — som meddelt paa Repræsentantmødet den 24 November f A og den ekstraordinære Generalforsamling samme Dag — af praktiske Grunde har været nødsaget til at afvige fra Tarifens Bestemmelser for Forsikringer i Tarif-Klasse 3 og 4, idet de Medlemmer, hvis Forsikringer sorterer under nævnte to Klasser, ellers vilde komme til at betale betydelig mere i Præmie, end de kunde opnaa i Erstatningsgodtgørelse — —«.

I al Fald den 15 Juli 1926, da Gudme fik Afregningen med April Paaligningen, burde han derfor have gjort Indsigelse mod den Beregningsmaade, han nu angriber.

I Henhold til det anførte vil Foreningens Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger vil Sagsøgte have at tilsvare Foreningen med 300 Kr.

---

Fredag den 23 November.

Nr 136/1928.

**L M Nørlem** (Selv)

mod

Fru **Elisabeth Gylling** (Fich),

betræffende et fra Appellantens Bestyrelse af en Indstævnte tilhørende Ejendom hidrørende Mellemværende.

Arrestforretning af 16 og 17 April 1928.

Østre Landsrets Dom af 5 Juni 1928: Den ovennævnte Arrestforretning bør som lovlig gjort og forfulgt ved Magt at stande, og

bør Sagsøgte L M Nørlem til Sagsøgerinden Fru Elisabeth Gylling betale 1727 Kr 36 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 7 Marts 1928, indtil Betaling sker, Arrestforretningens Omkostninger med 82 Kr 28 Øre og nærværende Sags Omkostninger med 300 Kr. Saa bør Sagsøgte og til Sagsøgerinden udlevere den forommeldte Kassebog. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Da Appellanten ikke har fremlagt Udskrift af Stævningen til Landsretten, vil Sagen være at afvise, hvorhos Appellanten bør betale Indstævnte Sagens Omkostninger for Højesteret med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Denne Sag afvises. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, L M Nørlem, til Indstævnte, Fru Elisabeth Gylling, med 300 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Maj 1927 indgik Muremester J Gylling som Administrator af Ejendommen, Landemærket 18, der tilhørte hans Hustru Sagsøgerinden under denne Sag Fru Elisabeth Gylling, en Overenskomst med Sagsøgte L M Nørlem, hvorefter han, der drev juridisk Skrivestue i Ejendommen, for et aarligt Honorar skulde blandt andet modtage den af Ejendommen gaaende Leje. Da det viste sig vanskeligt at formaa Nørlem til at afgive noget Regnskab, og da han efter at have afleveret et Regnskab pr 31 December 1927 i dette angav at have udbetalt 700 Kr mere, end hvad Sagsøgerinden erkender at have modtaget, blev Administrationen af Ejendommen overdraget til Landsretssagfører E Skov Jepsen.

Da Nørlem senere vel erkendte at skyldte 1727 Kr 36 Øre, men nægtede at betale dette Beløb, idet han hævdede at have visse Modkrav, blev der paa Begæring af Muremester J Gylling i Henhold til Rekvisition af 26 Marts 1928 af Københavns Byrets Fogedret den 16 og 17 April s A dekretet Arrest — mod en af Rekvirenten stillet Sikkerhed paa 500 Kr — i nærmere angivne Effekter vurderet til 872 Kr og i en Fordring stor 1250 Kr paa Folkebanken for København og Frederiksberg, Frederiksberggade Afdeling, alt til Sikkerhed for Hovedstol 1727 Kr 36 Øre med Renter og Omkostninger.

Under denne Sag paastaar Sagsøgerinden den nævnte Arrestforretning stadfæstet som lovlig gjort og forfulgt samt Sagsøgte tilpligtet at betale principalt 2027 Kr 36 Øre, subsidiært 1627 Kr 36 Øre med Renter af det tilkendte Beløb 5 pCt aarlig fra den 7 Marts 1928 samt Arrestomkostninger med 82 Kr 28 Øre. Sagsøgerinden har endelig paastaet Sagsøgte dømt til Udlevering af den af ham over Ejendommen førte Kassebog.

Med Hensyn til de af Sagsøgerinden indtalte Beløb gaar hendes Fremstilling nærmere ud paa, at der i Sagsøgtes Regnskab, der resulterer i en Skyldsaldo paa 1727 Kr 36 Øre, under 5 Juni 1927 og 7 December 1927 er krediteret som betalt a conto Husleje henholdsvis 700 Kr og 800 Kr i Stedet for rettelig kun 400 Kr og 700 Kr, saaledes at der altsaa er krediteret 300 Kr og 100 Kr ialt 400 Kr for meget. Hun har herefter opgjort sit Tilgodehavende saaledes:

p r i n c i p a l t:

1. Saldoen .....	1727 Kr 36 Øre
2. det for meget krediterede Beløb .....	400 — 00 —

---

2127 Kr 36 Øre

med Fradrag af Sagsøgtes Honorar for et Aar .... 100 — 00 —

---

2027 Kr 36 Øre

s u b s i d i æ r t:

Saldoen .....	1727 Kr 36 Øre
med Fradrag af Honorar .....	100 — 00 —

---

1627 Kr 36 Øre

Sagsøgte paastaar sig frifundet mod Betaling af 927 Kr 36 Øre — subsidiært 1407 Kr 36 Øre — og paastaar derhos Arresten ophævet som ulovlig gjort og sig tillagt Erstatning for ham ved Arrestforretningen paa dragnet Tort, Tab og Kreditspilde.

Sagsøgtes Paastand støttes paa, at Sagsøgte skal have været antaget til det ovennævnte Hverv uopsigelig i 5 Aar fra 1 Juni 1927 — nemlig for de 5 Aar, for hvilke Sagsøgte havde et uopsigeligt Lejemaal i Ejendommen — med et aarligt Honorar af 200 Kr — under Sagen nedsat til 160 Kr —, hvorfor han formener at have tilgode 800 Kr (5×160 Kr) eller i al Fald 320 Kr (2×160 Kr).

Herefter, og idet han hævder, at de ovenfor nævnte a conto Huslejeløb er betalte af ham og derfor er rettelig krediterede, mener han, at Arresten som gjort for større Beløb end Sagsøgerinden har tilgode maa være ulovlig, ligesom Arresten ogsaa iøvrigt maa være ulovlig, fordi Fogedretten ved en Kendelse af 17 April har forkastet Sagsøgtes Forlangende om at fritages for at paavise ham tilhørende egnede Arrestobjekter i Københavns Jurisdiktion, mod at anvise saadanne Objekter beroende i Roskilde.

Sagsøgerinden hævder, at Sagsøgte kun skulde have et aftalt Vederlag paa 100 Kr aarlig for det paagældende Hverv, men benægter, at der er tilsagt ham nogen Uopsigelighed, og hvad han maatte have tilgode er, som ovenfor angivet, afregnet i det Beløb, som indsøges under Sagen.

Der er ikke fra Sagsøgtes Side ført noget Bevis for, at det ham i Maj 1927 overdragne Hverv med Hensyn til Ejendommen skulde være uopsigeligt eller vederlægges med et højere Beløb end af Sagsøgerinden angivet, og efter det foreliggende maa der derfor gaas ud fra, at han kun har Krav paa Vederlag for 1 Aar 100 Kr. Med Hensyn til de omstridte Huslejebetaling er foreliggende der Kvittering for Beløbet 700 Kr, hvorfor dette Beløb maa antages rettelig krediteret, men ikke for Be-





ningsudvalget havde haft Pligt til længe før Juni 1926 at underrette de Indstævnte om deres Mistanke til Emil Petersen, hvortil kommer, at de hos denne foretagne Kasseeftersyn burde være sket uden forud givet Varsel. Herefter vil Dommen efter de Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 400 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Dansk Tjenerforbund, til de Indstævnte, Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab, med 400 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Police Nr 142113 af 11 Maj 1925 tegnede Sagsøgerne, Dansk Tjenerforbund, hos de Sagsøgte, Dansk Kautionsforsikrings-Aktieselskab, en Forsikring for, som det hedder i Policen, »saadanne pekuniære Tab, som det maatte lide ved Uredelighed af Herr Emil Jacob Petersen, København, i dennes Egenskab af Administrator, indtil et Beløb af Kroner — — — Ti Tusinde — — —«. Blandt de Policen paatrykte almindelige Betingelser findes i § 13 saalydende Bestemmelse:

»Naar den Garanterede erfarer eller faar Mistanke om, at den Betroede har begaaet en uredelig Handling, skal han inden 24 Timer tilstille Selskabet Meddelelse herom. Dette gælder, selv om han ikke har til Hensigt at rejse noget Krav paa Selskabet, enten fordi den Betroede har skaffet eller vil skaffe Dækning for Beløbet eller af hvilkensomhelst anden Grund.«

og i § 20 bestemmes bl a:

»Dersom den Garanterede ikke opfylder de ham i § — — — 13 — — — paalagte Forpligtelser, dersom han har vist grov Forsømmelse i Kontrollen med den Betroede — — — mister han Retten til Erstatning.«

Emil Jacob Petersen, der var Administrator af et Sagsøgerne tilhørende Blad, Tjener Tidende, blev ved det københavnske Nævningetings Dom af 7 September 1927 straffet med Forbedringshusarbejde i 8 Maaneder for bedrageligt Forhold, begaaet i Tiden fra 1 November 1924 til 22 Juni 1926 overfor Sagsøgerne i sin Egenskab af Administrator, hvorhos han tilpligtedes at betale Sagsøgerne det besvagne Beløb med 7180 Kr 98 Øre. Tiltalen omfattede yderligere et Beløb paa 2000 Kr, men for dette Beløbs Vedkommende blev strafbart Forhold ikke anset bevist.

Idet Sagsøgerne anbringer, at de ved Emil Jacob Petersens uredelige Forhold har lidt et Tab paa 9180 Kr 98 Øre, paastaar de under nærværende Sag de Sagsøgte tilpligtet at betale dette Beløb tillige med

Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 18 November 1927.

De Sagsøgte paastaar sig principalt frifundet, subsidiært frifundet mod Betaling af 7180 Kr 98 Øre.

De Sagsøgte anfører til Støtte for Frifindelsespaastanden, at Sagsøgerne har tilsidesat de dem ifølge Forsikringsbetingelsernes § 13 paa-hvilende Pligter, og at de derved i Henhold til de samme Betingelsers § 20 har mistet Retten til Erstatning. De bestrider derhos, at det er godtgjort, at Emil Petersen har gjort sig skyldig i uredeligt Forhold med Hensyn til de 2000 Kr.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Emil Petersen som Administrator forvaltede Tjenertidendes Annonceindtægter, der ved Forsikringens Tegning blev anslaaet til ca 50 000 Kr aarlig. Af nævnte Indtægt erholdt Petersen selv 5 pCt som Løn og til Afholdelse af Rejsseudgifter, Kontorhold o s v ved Bladets Administration. Ved Forsikringens Tegning forelagde de Sagsøgte Sagsøgerne en Række Spørgsmaal til skriftlig Besvarelse med Tilkendegivelse af, at Svarene skulde danne Grundlaget for de Sagsøgtes Forpligtelse overfor Sagsøgerne. Sagsøgerne opgav ved den Lejlighed, at Emil Petersen ikke paa noget Tidspunkt vilde komme til at ligge inde med mere end ca 8000 Kr, og at saadant Tilsvaer højst vilde komme til at strække sig over 3 Maaneder ad Gangen, samt at Kontrollen med hans Regnskaber, herunder over rede Penge, udøvedes ved en kvartaarlig Revision, foretaget af Forbundets Forretningsudvalg bistaet af en kyndig Revisor, og at Sagsøgerne hver Gang vilde forvisse sig om, at Emil Petersen var straks i Stand til at indbetale den udfundne Saldo.

Det er oplyst, at en kvartaarlig Revision af Emil Petersens Regnskab fandt Sted den 1 Marts 1926, og at han da, skønt Revisionen forud var anmeldt til ham, hvad den iøvrigt altid blev, manglede ca 70 Kr i det Beløb, han efter Regnskabet skulde tilsvare. Forretningsudvalget foretog sig intet i Anledning heraf. Den 22 Juni blev Regnskabet atter revideret, og nogle ved den Lejlighed opdagede Uordener gav Anledning til en Undersøgelse, som endte med den foran omtalte Straffesag mod Petersen. Under Straffesagen forklarede Bogholder ved Tjenertidende Christian Johannes Vilhelm Hedegaard, der senere er afgaaet ved Døden, under Afhøring i Undersøgelseskammer, at Petersen, der hævde Ret til hos Tjenerforbundet at trække som Driftskapital til Tjenertidendes Distribution og Administration 5000 Kr i hver Henseende, altsaa ialt 10 000 Kr, laante Penge ud over dette Beløb af Tjenerforbundets Kasse, og en Gang i Sommeren 1925, da Forstrækningerne efter Hedegaards Forklaring var kommet over det tilladte Beløb — de androg efter Hedegaards Formening ca 18 000 Kr — sagde Hedegaard til Tjenerforbundets Forretningsfører (Formand) Ludvig Jensen, at det var galt, at Forbundet ydede Petersen saa store Forstrækninger, at der var Underskud, og at Forbundet burde afskedige ham. Efter Hedegaards Forklaring svarede Ludvig Jensen, at de ikke kunde afskedige Petersen. Ludvig Jensen har saavel under Straffesagen som under Vidneførsel i nærværende Sag erkendt, at Hedegaard rettede denne Henvendelse til ham, dog at han bestrider, at Hedegaard sagde, at der var Underskud i Petersens Kasse; i nærværende Sag har Ludvig Jensen bl a forklaret, at Hedegaard

sagde, at Petersen levede over Evne, og at han brugte flere Penge, end han tjente. Ludvig Jensen har imidlertid forklaret, at han ikke troede paa Hedegaards Udtalelsers Rigtighed, da der intet var i Vejen ved Revisionerne, og da Petersen var Ejer af en Ejendom.

Med Hensyn til de 2000 Kr foreligger følgende: Den 2 Januar 1926 modtog Petersen 2000 Kr af Dansk Tjenerforbund til Tjenertidende og udstedte en saalydende, den 2 Januar 1926 dateret Kvittering: »Modtaget af Dansk Tjenerforbund til Distribution af Tjenertidende Kr 2000,00 skriver To Tusinde Kroner, hvorfor kvitteres«. Der foreligger imidlertid en anden af Petersen underskrevet Kvittering af samme Dato og følgende Indhold: »Modtaget a conto af Dansk Tjenerforbund til Administration af Tjenertidende Kr 2000,00 skriver To Tusinde Kroner, hvorfor herved kvitteres«. Medens Petersen under Straffesagen har forklaret, at han kun har modtaget een Gang 2000 Kr, og at de to Kvitteringer saaledes er udstedt for samme Beløb, den sidstanførte fordi Ludvig Jensen i Marts sagde, at den første Kvittering var bortkommet, gaar Ludvig Jensens Forklaring ud paa, at Petersen efter Revisionen den 1 Marts 1926 fik udbetalt 2000 Kr til Administration af Tjenertidende, og for dette Beløb blev sidstanførte Kvittering udstedt. Udbetalingen blev efter Petersens Anmodning ikke bogført, da han, naar der gik Penge ind, vilde løse Kvitteringen tilbage; dette var dog ikke sket, da Anmeldelsen fandt Sted. Ludvig Jensen har endvidere forklaret, at Petersen bad om at maatte forsyne Kvitteringen med en anden Dato end Udbetalingsdagen, og dette gav han ham Tilladelse til uden at tænke over, om det skulde være en tidligere eller en senere Dato; han har ikke kunnet oplyse, hvad Petersens Hensigt med Fejldateringen var. Efter det foreliggende havde Emil Petersen allerede gjort sig skyldig i Forbrug af de ham betroede Midler, dengang Bogholder Hedegaard advarede Forretningfører Ludvig Jensen om Petersens Forhold, og da Hedegaards Advarsel i det mindste maa have vakt Ludvig Jensens Opmærksomhed overfor Emil Petersens Forretningførelse og Færd, kan han, efter hvad der iøvrigt foreligger oplyst, ikke antages at have kunnet undgaa i hvert Fald i Marts 1926 at have faaet Mistanke om, at Petersen havde begaaet uredelig Handling overfor Sagsøgerne. Herefter, og idet Anmeldelsen til de Sagsøgte først skete efter Revisionen i Juni 1926, findes Sagsøgerne i Henhold til de foran gengivne Bestemmelser i Forsikringsbetingelsernes §§ 13 og 20 at have mistet deres Ret til Erstatning hos de Sagsøgte, hvis Frifindelsespaastand saaledes vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger vil Sagsøgerne have at betale de Sagsøgte med 250 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 12 December 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 28.

---

---

Tirsdag den 27 November.

Nr 61/1928. Vognmand **Erik Schat Jacobsen** (Fenger)  
mod  
Grosserer **Th Jensen** (Jørgensen).

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Misligholdelse af en Overenskomst.

Østre Landsrets Dom af 16 December 1927: Sagsøgte, Vognmand Erik Schat Jacobsen, bør til Sagsøgeren, Grosserer Th Jensen, betale 1809 Kr 75 Øre med Renter 5 pCt aarlig af 1762 Kr 08 Øre fra 10 November 1927, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Grosserer Jensen nedsat sin Fordring med 161 Kroner 35 Øre, medens Vognmand Jacobsen har paastaaet sig frifundet og tilkendt en yderligere Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke udover 3000 Kroner.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil Jacobsen være at tilpligte at betale Jensen det paastaaede Beløb 2200 Kroner 73 Øre, hvorimod det under Hensyn til Mellemværendets Uklarhed ikke findes at burde paalægges ham at betale Omkostningerne ved Indsættelsesforretningen. Den Jacobsen tilkommende Erstatning vil være at fastsætte til 1000 Kr. Herefter vil Jacobsen være at dømme til at betale Jensen 1200 Kroner 73 Øre med Renter.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes ligeledes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Vognmand Erik Schat Jacobsen, bør til Indstævnte, Grosserer Th Jensen, betale 1200 Kroner 73 Øre med Renter heraf 5 pCt aar-

lig fra den 10 November 1927, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Højesteretssagiører Fenger i Salær for Højesteret 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det Appellanten idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

For at sætte Sagsøgte, Vognmand Erik Schat Jacobsen, i Stand til at købe en Droske-Automobil afsluttede Sagsøgeren, Grosserer Th Jensen, i Begyndelsen af Aaret 1927 en Overenskomst med Sagsøgte. Oprindelig var det Meningen, at Sagsøgeren skulde laane Sagsøgte et Beløb af 2000 Kr, men det ordnedes saaledes, at Sagsøgte laante 2000 Kr i en Bank mod Kaution af Sagsøgeren. Laanet skulde afdrages med 75 Kr maanedlig. Til Sikkerhed for rettidig Tilbagebetaling af Laanet m m underpantsatte Sagsøgte til Sagsøgeren det Automobil K 1049, som han samtidig købte hos Firmaet A/S H C Christiansen, saaledes at Banklaanet blev brugt som den kontante Del af Købesummen. Han forpligtede sig til at købe sit Forbrug af Gummi, Olie og Benzin mod kontant Betaling hos Sagsøgeren. Det bestemtes i Kontrakten, at saafremt Sagsøgte gjorde sig skyldig i Misligholdelse af sine Betalingsforpligtelser overfor A/S H C Christiansen eller overfor Sagsøgeren, var Sagsøgeren berettiget til ved en umiddelbar Fogedforretning at sætte sig i Besiddelse af Automobilet og fortsætte Kørslen for Sagsøgtes Regning, saaledes at han var berettiget til at anvende de derved indvundne Beløb til Afbetaling af Gælden til A/S H C Christiansen og Sagsøgeren selv. I Afdrag paa Vognen skulde der betales 200 Kr maanedlig. I den første Tid kørte Sagsøgte saaledes, at han selv førte Regnskab og indbetalte de Afdrag der skulde betales til henholdsvis Sagsøgeren og A/S H C Christiansen, men da der ikke blev kørt tilstrækkeligt ind, traf Parterne den Ordning, at Sagsøgerens Søn førte Regnskabet vedrørende Vognen, saaledes at Sagsøgte skulde aflægge daglig Regnskab til Sagsøgerens Søn og indbetale, hvad han havde kørt ind med Fradrag af almindelig Chauffør-Løn og Udgifter. Det var saa Meningen, at de indvundne Beløb skulde opbevares, for at der den 1ste i hver Maaned kunde være tilstrækkeligt til, at Sagsøgeren kunde betale Afdragene til A/S H C Christiansen og Banken, og hvad Sagsøgte skyldte Sagsøgeren for Varer, som Sagsøgeren havde leveret ham, og for Garageleje.

Sagsøgte afleverede ikke Regnskab efter Aftale, og Sagsøgeren, der herefter forudsaa, at der den 1 September ikke vilde være tilstrækkeligt til Dækning af de forfaldne Afdrag etc, ønskede i den Anledning at tale med Sagsøgte, der hver Morgen kom i Garagen, og han gav i August Maaned Ordre til en af sine Folk om at sige det til Sagsøgte. For at være sikker paa at faa fat i Sagsøgte, satte vedkommende Funktionær den 27 August 1927 Sagsøgtes Automobil ind i en Garage, saaledes at Sagsøgte ikke kunde køre ubemærket bort, og nægtede, da Sagsøgte for-

langte sin Vogn udleveret, at efterkomme denne Begæring. Sagsøgeren vilde ikke senere tillade Sagsøgte at køre med Vognen, men lod Sagsøgte tidligere Chauffør køre med den. Den 24 September satte Sagsøgte sig imidlertid i Besiddelse af Vognen, der stod paa Gaden, men i Begyndelsen af Oktober d A lod Sagsøgeren, da Sagsøgte nu skyldte et betydeligt Beløb baade til ham og til A/S H C Christiansen, sig Vognen udlevere ved en umiddelbar Fogedforretning i Henhold til en efter forudgaaende Procedure af Københavns Byrets Fogedret den 30 September 1927 afsagt Kendelse.

Under nærværende Sag har Sagsøgeren paastaaet Sagsøgte dømt til at betale ham 2362 Kr 08 Øre med Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 10 November 1927, samt Omkostningerne ved Fogedforretningen 47 Kr 49 Øre.

Sagsøgeren gør gældende, at det var uden hans Vidende og Vilje, at Automobilet blev tilbageholdt den 27 August, og at Sagsøgte senere indvilligede i, at den foran omtalte Chauffør kørte Vognen i den følgende Tid. Sagsøgte har imidlertid bestemt bestridt Rigtigheden heraf og under Paaberaabelse af, at Sagsøgeren har gjort sig skyldig i ulovlig Selvtægt, der har haft til Følge, at Sagsøgte har været ude af Stand til at ernære sig og til at kunne opfylde sine Forpligtelser og derfor har mistet Vognen, har han paastaaet Sagsøgeren dømt til at betale ham en Erstatning, som han har ansat til et Beløb, der er 600 Kr større end det paastaaente. Han paastaar sig saaledes frifundet og Sagsøgeren dømt til at betale ham 600 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra 3 November 1927. Endvidere paastaar han den ovennævnte Indsættelsesforretning kendt ulovlig og Sagsøgeren kendt pligtig til at udlevere ham Vognen.

Sagsøgeren og Sagsøgte har afgivet Partsforklaring, Sagsøgerens Søn Charles Jensen og den foran omtalte Chauffør Vidneforklaring.

Efter disse Forklaringer maa der gaas ud fra, at Tilbageholdelsen af Vognen den 27 August ikke er sket efter Sagsøgerens Ordre, men at Sagsøgeren billigede og fastholdt Tilbageholdelsen, da han fik den at vide. Det er dernæst oplyst, at Sagsøgte har protesteret mod Tilbageholdelsen, og det kan ikke antages, at han paa noget Tidspunkt i den følgende Tid har godkendt den og er gaaet ind paa, at den foran omtalte Chauffør skulde køre Vognen. Sagsøgeren har herefter fra den 27 August 1927 at regne ulovlig berøvet Sagsøgte Benyttelsen af Vognen, hvorved bemærkes, at Sagsøgte den 27 August ikke skyldte Sagsøgeren noget, medens det dog kunde forudses, at der den 1 September ikke vilde være Dækning til de Ydelser, der skulde erlægges.

Under disse Omstændigheder er Sagsøgeren vel ved det nævnte ulovlige Forhold blevet erstatningspligtig overfor Sagsøgte, men der er ikke tilstrækkelig Grund til at tro, at det er Sagsøgerens uberettigede Tilbageholdelse af Vognen, der har været Aarsag til, at Sagsøgte ikke var i Stand til at overholde sine Forpligtelser og mistede Vognen. Det, der blev indkørt paa Vognen af Sagsøgte, medens han kørte med denne, var nemlig ikke tilstrækkeligt til, at Sagsøgte kunde have opfyldt sine Forpligtelser, saaledes at en Indsættelsesforretning i Længden kunde være undgaaet. Den Sagsøgte tilkommende Erstatning findes herefter at kunne fastsættes til 600 Kr. Sagsøgte vil herefter have at betale Sagsøgeren

1762 Kr 08 Øre, med Renter som nævnt. Endvidere vil der være at tillægge Sagsøgeren Omkostningerne ved nævnte indsættelsesforretning, 47 Kr 49 Øre, altsaa ialt 1809 Kr 57 Øre.

Sagens Omkostninger findes at kunne ophæves.

Nr 178/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Peter Christian Galsgaard (Møldrup),**

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 5 Juli 1928: Tiltalte Peter Christian Galsgaard bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham her for Retten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører K Jarmer, 50 Kr. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige til Skærpelse af Straffen for det under Punkt 1 omtalte Forhold.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Peter Christian Galsgaard til Højesteretssagfører Møldrup 120 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under denne Sag, i hvilken Forundersøgelse er foretaget ved Københavns Byrets 5 Afdeling, tiltales Peter Christian Galsgaard.

1) for den 28 November 1927 under urigtige Foregivender, bl a om Omsætningens Størrelse, og svingagtig Fortielse bl a af, at han ikke af Ejeren havde faaet Tilladelse til at overføre Lejemaalet til Trediemand, hvilken Tilladelse blev nægtet, at have forledet Søren Rasmussen til for en Købesum af 2500 Kr, hvoraf 1300 Kr betaltes kontant, at overtage Brøddudsalget, Thorvaldsensvej 19, Kl, som af Tiltalte var købt den 29 Oktober s A for 800 Kr, og hvis Værdi i hvert Fald ikke oversteg sidstnævnte Beløb;

2) for den 21 Januar 1928 at have formaaet Carl Christensen til for en Købesum stor Kr 2500, hvoraf 1000 Kr betaltes kontant, at overtage Frugtforretningen, Øster Farimagsgade 77, som af Tiltalte var købt den 15 Januar s A for en for Varelageret og Inventaret under eet fastsat Købesum af 400 Kr, og hvis Værdi i hvert Fald ikke oversteg

sidstnævnte Beløb, under svigagtig Fortielse af, at han som nævnt havde overtaget Forretningen nogle faa Dage i Forvejen, at Forretningens Værdi var yderst ringe, og at Ejerens Repræsentant ved Lejemaalets Indgaaelse havde meddelt ham, at Forretningen intet var værd, og at han ved Forretningens eventuelle Videresalg ikke maatte betinge sig nogen Afstaaessum, hvoraf Tiltalte maatte forstaa, at Tilladelsen til Lejemaalets Overførelse til Christensen vilde blive nægtet af Ejeren.

Tiltalte er født den 7 Februar 1879 og ikke fundet forhen straffet.

ad 1) Det er oplyst, at Tiltalte har købt og solgt den omhandlede Forretning til de angivne Tidspunkter og for de anførte Beløb og ved Salget har faaet den anførte Udbetaling. Salget skete efter en af Tiltalte indrykket Dagbladsannonce, hvori angives, at Omsætningen er god, og at Afstaaelsen sker grundet paa indtrufne Omstændigheder. Ved Østre Landsrets Dom af 10 Februar 1928 er Tiltalte tilpligtet at tilbagebetale Køberen S Rasmussen blandt andet de ovennævnte 1300 Kr, der betales kontant. Af Dommen fremgaar, at Tiltalte har hævdet — ligesom under nærværende Sag — at Ejeren havde givet ham Tilsagn om at samtykke i en eventuel Overdragelse af Forretningen, at den Kommissionær, der bistod Tiltalte, har forklaret i Overensstemmelse hermed, men at Ejeren bestemt har benægtet at have givet saadant Samtykke, som der slet ikke var Tale om, ligesom han netop for at konstatere, hvad der var aftalt, samtidig gav Tiltalte en Skrivelse angaaende Tiltaltes Overtagelse af Lejemaalet, men uden at den indeholdt noget om Videre-Overdragelse af Lejemaalet. Det hedder endvidere i Dommen, at Handlen i Brøudsalget, da Tiltalte købte det, var yderst ringe, at Tiltalte ikke har godtgjort, at han i de ca 14 Dage, han havde Forretningen, inden han udbød den til Salg, har tilført Forretningen saadanne Værdier eller saadan Kundekreds, at Salgssummen, sammenlignet med Købesummen, stod i rimeligt Forhold dertil, og at det, selv om Tiltalte ikke har garanteret nogen bestemt Omsætning, findes sandsynliggjort, at Tiltalte ved sin Optræden har bibragt Køberen urigtige Forestillinger om Forretningens Værdi.

Da Tiltalte ikke betalte det Køberen tildømte Beløb, indgav Køberen Politianmeldelse mod Tiltalte. Tiltalte har nægtet sig skyldig i noget svigagtigt Forhold overfor Køberen, han vil have tilført Forretningen dels i Varer dels i Inventar ca 700 Kr, i Forhold til hvad han overtog, og han har, uden dog at kunne paavise det gennem Bogføring, haft en daglig Omsætning af ca 32 Kr.

Køberen S Rasmussen har forklaret, blandt andet for Landsretten, at der ikke var Varer af nogen Betydning, da han overtog Forretningen, at Ejeren af Ejendommen, da han krævede, at Køberen skulde fratræde Lokalet, hævdede, at intet af Inventaret tilhørte Tiltalte, og at Tiltalte forinden Salget udtrykkelig sagde, at Omsætningen var mellem 40 og 50 Kr daglig, og Køberens Ekspeditrice har hørt, at Tiltalte efter Overdragelsen har angivet denne Omsætning, omend hun ikke havde Indtrykket af, at Køberen spurgte, som om han søgte en tidligere givet Oplysning bekræftet.

Efter Køberens Bogføring var den daglige Omsætning i de første 50 Dage efter Overtagelsen ca 10 Kr daglig.



Medens det ikke findes at kunne forkastes, at Tiltalte har troet at have eller at kunne opnaa Ejerens Samtykke til Overtagelse af Lejemaalet, maa der efter det oplyste gaas ud fra, at Tiltalte overfor Køberen har givet urigtige Oplysninger om Omsætningen, der har haft Betydning for Køberen ved hans Bestemmelse om at overtage Forretningen. Dette Forhold findes efter Omstændighederne at maatte tilregnes Tiltalte efter Straffelovens § 251.

ad 2) Det er oplyst, at Tiltalte har foretaget det ovenanførte Køb og Salg til de angivne Tidspunkter og for de anførte Beløb og ved Salget den anførte Udbetaling, hvorved bemærkes, at Restkøbesummen skulde betales den 15 Februar dette Aar.

Ogsaa i dette Forhold maatte Køberen efter kort Tids Forløb fravige Lokalet, da Ejeren ikke vilde samtykke i Overdragelsen af Lejemaalet og ved Østre Landsrets Dom af 13 Marts d A er Tiltalte, der udeblev i Sagen, tilpligtet at betale Køberen blandt andet de ovennævnte af Køberen betalte 1000 Kr.

Køberen af Forretningen har forklaret, at han vel tænkte sig, at Forretningen efter den ham opgivne Omsætning ikke kunde svare sig, men han mente at kunne arbejde den op. Han saa Tiltaltes Lejekontrakt, men lagde ikke Mærke til, naar den var afsluttet, og han forstod af Kontrakten, at Tiltalte havde Ret til at afstaa. Han mener, at det overtagne Varelager ikke var 150 Kr værd, men den, der solgte Forretningen til Tiltalte, har forklaret, at Varelageret da blev opgjort til ca 370 Kr.

Tiltalte har forklaret, at han af den, der udlejede Butiken paa Ejerenes Vegne, vel fik at vide, at Sælgeren ikke maatte tage nogen Afstaaelsessum for Forretningen, men han forstod ikke, at han selv ikke maatte kræve Afstaaelsen betalt af sin Efterfølger, og han forstod Kontrakten saaledes, at han havde Ret til at afstaa.

Vel har ovennævnte Udlejer forklaret, at han betydede Tiltalte, at Forretningen intet var værd, og at han hverken maatte give eller tage Afstaaelsessum, men da Tiltaltes Forklaring om at have forstaaet Kontrakten saaledes, at han havde Ret til at afstaa efter Kontraktens Indhold, ikke findes at kunne forkastes, da det ikke kan anses bevist, at han har forstaaet, at han ikke maatte tage Afstaaelsessum, og da Køberen har set Tiltaltes Lejekontrakt og faaet Omsætningen opgjort, findes der ikke i dette Forhold, uanset Misforholdet mellem Overtagelsessum og Overdragelsessum, at kunne paalægges Tiltalte Ansvar for svingagtigt Forhold, og han vil derfor forsaavidt være at frifinde.

Efter det ad Forhold 1) anførte, vil Tiltalte efter Straffelovens § 251 være at anse efter Omstændighederne og i Henhold til midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Nr 5/1928. Andelsselskabet **Skanderup Andelsmejeri** (Henriques)  
m o d

Gaardejer **Georg Christensen** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til Udtrædelse af det appellerende Mejeri.

Vestre Landsrets Dom af 14 November 1928: Sagsøgeren, Gaardejer Georg Christensen, bør for Tiltale af de Sagsøgte, Andelselskabet Skanderup Andelsmejeri, i denne Sag fri at være. Til Sagsøgeren betaler de Sagsøgte 818 Kr 30 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 28 Januar 1927, indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 450 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten Andelselskabet Skanderup Andelsmejeri, til Indstævnte, Gaardejer Georg Christensen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1916 købte Sagsøgeren, Gaardejer Georg Christensen af Skanderup, en Ejendom i Skanderup og indtraadte samtidig i sin Sælgers Rettigheder og Forpligtelser som Medlem af Skanderup Andelsmejeri. Paa den ordinære Generalforsamling i Mejeriet den 6 December s A blev det ifølge Mejeriets Forhandlingsprotokol af Bestyrelsen foreslaaet, at Lovenes § 5, der da var saalydende: »Mejeriet ejes af Andelshaverne i Forhold til den Mælk, de har leveret i de sidste fem Aar«, skulde ændres til at lyde saaledes: »Udtrædelse af Mejeriet kan kun skø ved en Generalforsamlings Beslutning, naar undtages ved Ejendomssalg, da maa Vedkommende betale den Restgæld, der hviler paa de indtegnede Køer nedtil 15 000 Kr.« Dette Forslag blev vedtaget paa denne Generalforsamling og paa en ekstraordinær Generalforsamling den 20 s M. Sagsøgeren, der var til Stede paa den første af disse Generalforsamlinger, deltog ikke i Forhandlingerne, og undlod at afgive Stemme. Paa en Generalforsamling den 12 December 1923 blev det foreslaaet, at Mejeriet — i Lighed med tidligere — skulde optage et Laan paa 40 Kr pr Ko til Fordeling mellem de Andelshavere, som bandt sig som Andelshavere til 1 November 1931, og dette Forslag blev vedtaget med alle Stemmer mod 12, herunder Sagsøgerens. Da Sagsøgeren senere blev opfordret til at underskrive et Dokument, hvorved Underskriverne i Anledning af Udbetaling af Forskud paa det nævnte Laan forpligtede sig til at levere af deres Mælk til Mejeriet i Tiden indtil 1 November 1931, nægtede han at

underskrive, og han modtog heller ikke noget Forskud paa Laanet; derimod har han modtaget som Renter af sin Andel i Laanet et Beløb af 64 Kr. Sagsøgeren protesterede ogsaa, da det paa to Generalforsamlinger henholdsvis den 10 December 1925 og den 23 s M blev vedtaget at give Lovenes § 5 følgende Affattelse: »Udtrædelse af Mejeriet kan kun ske, naar en Andelshaver sælger sin Ejendom eller efter et halvt Aars Varsel til en af de femaarige Perioders Udløb. I begge Tilfælde skal den udtrædende straks til Mejeriet indbetale et saadant Beløb som, hvis de tilbageblivende Andelshavere betalte tilsvarende Beløb i Forhold til det indtegnede Koantal, vilde være tilstrækkeligt til at nedbringe Mejeriets Gæld til 15 000 Kr«.

Den 28 Oktober 1926 sendte Sagsøgeren Mejeriets Bestyrelse en Skrivelse indeholdende Meddelelse om, at han fra 1 November s A havde solgt sin Mælk til et andet Mejeri, og Anmodning om en Forhandling med Bestyrelsen om Opgørelse af hans Ejendomsforhold til Mejeriet.

Da Bestyrelsen imidlertid har vægret sig ved at anerkende Sagsøgerens Udtræden af Mejeriet og har afkrævet ham Andel i Mejeriets Gæld m v, har han anlagt nærværende Sag og nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte, Andelsselskabet Skanderup Andelsmejeri, tilpligtes at betale ham følgende Beløb:

1. Tilbageholdt Overskud forfaldent til Udbetaling den 8 December 1926 .....	574 Kr 10 Øre
2. Andel i Mejeriets udestaaende Fordringer pr 1 November 1926 .....	92 — 00 —
3. Andel i Mejeriets Aktiver pr sidstnævnte Dag med Fradrag af lovlig stiftet Gæld, i Henhold til § 5 i Lovene i deres oprindelige Affattelse, udregnet i Forhold til den af Sagsøgeren i de sidste 5 Aar leverede Mælkemængde .....	404 — 81 —
4. Godtgørelse i Anledning af, at de Sagsøgte formentlig med Urette har anvendt en Del af det Sagsøgeren tilkommende Overskud til Afdrag paa det i Henhold til Vedtagelsen paa Generalforsamlingen den 12 December 1923 optagne, ham uvedkommende, Laan stort 58 530 Kr, hvilken Godtgørelse efter Forholdet mellem de Afdrag, som skal være erlagt, og den af Sagsøgeren leverede Mælkemængde er udregnet til ..	469 — 85 —
5. Rentegodtgørelse af de Beløb, der efter det under 4 anførte er tilbageholdt, udregnet til 81 Kr 37 Øre med Fradrag af det fornævnte Sagsøgeren udbetalte Rentebeløb 64 Kr eller .....	17 — 37 —
	ialt 1558 Kr 13 Øre

tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato den 28 Januar 1927, indtil Betaling sker.

De Sagsøgte har erkendt at være Sagsøgeren de under 1 og 2 anførte Beløb skyldige og har endvidere erklæret sig villige til at betale Sagsøgeren det under 5 anførte Beløb under Forudsætning af, at Sagsøgeren leverer sin Mælk til Mejeriet indtil 1 November 1931, men har

iøvrigt paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale. De Sagsøgte har derhos nedlagt Paastand om, at Sagsøgeren dømmes til at levere al den Mælk, han producerer, til dem, indtil han paa lovlig Maade kan udtræde af Mejeriet, og at han endvidere dømmes til i Tiden fra 1 November 1926, indtil Leverancen genoptages, og senest til 1 November 1931 at tilsvare Mejeriet en forholdsmæssig Andel af dets Udgifter til Mælkekørsel og Drift, udregnet til 400 Kr aarlig eller 1 Kr 10 Øre pr Dag. De Sagsøgte har derhos nedlagt forskellige subsidiære Paastande. Sagsøgeren har paastaet sig frifundet for de Sagsøgtes Tiltale.

Twisten mellem Parterne drejer sig i første Række om, hvorvidt Sagsøgeren lovlig har kunnet udtræde af Mejeriet fra 1 November 1926.

I et i Mejeriets Forhandlingsprotokol optaget Referat af et den 4 Februar 1911 afholdt Bestyrelsesmøde hedder det:

»Følgende Forslag vedtoges: Undertegnede stemmer for at flytte Skanderup Mejeri til Lunderskov paa en bekvemt liggende Plads, som Bestyrelsen finder passende. Mejeriet bygges Sommeren 1911, og skal være færdigt til Brug i November 1911.

Undertegnede binder sig samtidig til at levere al deres Mælk med Undtagelse af eget Brug i 10 Aar, men Mejeriet skal først udbetales efter 15 Aars Forløb, saa de der udtræder efter 10 Aars Forløb, maa da betale Deres Andel i Restgælden. Ved Ejerskiifte skal Sælgeren betale sin Andel af Mejeriets Gæld, saafremt hans Efterfølger træder fra Mejeriet — — — Det vedtoges samtidig at ny tiltrædende Andelshavere skal underskrive følgende: Undertegnede binder sig til at levere al deres Mælk til Skanderup Mejeri, naar det flyttes til Lunderskov til 1 November 1921. Der udbetales Kr 20,00 pr Ko til nye indmeldte Andelshavere, som kommer til 1 November 1921 imod, at de saa tager Del i det nye Mejeris Gæld, der skal være udbetalt 1926. Udtrædelse kan først ske efter 10 Aar imod, at Restgælden i Mejeriet tilbagebetales. Ved Ejerskiifte skal Sælgeren betale sin Andel af Mejeriets Gæld, saafremt hans Efterfølger træder ud af Mejeriet.«

I Følge Forhandlingsprotokollen blev der paa en Generalforsamling den 9 Oktober s A vedtaget et Forslag fra Bestyrelsen om at afdrage Mejeriets Gæld i 15 Aar, og der maa mellem Parterne anses at være Enighed om, at disse 15 Aar udløb den 1 November 1926, og at Generalforsamlingen har givet sin Tilslutning til de paa det ommeldte Bestyrelsesmøde vedtagne Bestemmelser.

Medens Sagsøgeren nu har hævdet, at disse Bestemmelser, der var gældende, da han indtraadte i Mejeriet, maa være afgørende for hans Stilling til dette, og at han herefter — i Mangel af udtrykkelig Erklæring derom — ikke kan være bundet til Mejeriet udover den Laanperiode, i hvilken han er indtraadt i dette, altsaa kun til 1 November 1926, har de Sagsøgte gjort gældende, at Sagsøgeren maa være bundet ved de paa Generalforsamlingerne i December 1916 vedtagne Lovændringer, hvorefter han — bortset fra Ejendomssalg — kun kan udtræde med Generalforsamlingens Tilladelse. De Sagsøgte, der har erkendt, at Sagsøgeren efter de tidligere gældende Regler maatte være berettiget til at udtræde af Mejeriet allerede i 1921, har særlig anført, at Sagsøgeren dels ved ikke at fremsætte nogen Protest paa Generalforsamlingerne i De-

cember 1916 dels ved at undlade at udtræde i 1921 og vedblive at levere Mælk til Mejeriet lige til 1 November 1926, maa anses at have godkendt, at de paa de oftnævnte Generalforsamlinger vedtagne Bestemmelser er gældende for ham.

Det maa nu i og for sig anses for tvivlsomt, hvilken Rækkevidde de paagældende Bestemmelser havde og særlig, om de skulde gælde udover den da løbende Laanepæode altsaa ogsaa for Tiden efter 1 November 1926, men selv om der gaas ud fra, at de skal forstaaes saaledes, at Andelshaverne fremtidig — bortset fra Ejerskifte — overhovedet kun kunde udtræde af Mejeriet efter Generalforsamlings Beslutning, kunde en Regel af denne Art, der paa et saa væsenlig Punkt vilde ændre Sagsøgerens Retsstilling efter de ved hans Indtræden i Mejeriet gældende Regler, ikke være bindende for ham i Henhold til en Generalforsamlings Beslutning, for hvilken han ikke har stemt, med mindre han kunde siges at have anerkendt Reglen som bindende for sig. I saa Henseende kan der nu ikke tillægges den Omstændighed, at Sagsøgeren ikke udtrykkelig har protesteret paa de paagældende Generalforsamlinger, nogen afgørende Betydning — i hvilken Henseende bemærkes, at der efter det oplyste ikke paa Generalforsamlingerne er blevet gjort Rede for Betydningen af Lovændringerne — og endnu mindre kan der lægges nogen Vægt paa, at Sagsøgeren først har udmeldt sig af Mejeriet fra 1 November 1926, idet dette er i fuld Overenstemmelse med de tidligere gældende Regler.

De Sagsøgte har imidlertid endvidere anført, at selv om Sagsøgeren har været berettiget til at udtræde af Mejeriet fra 1 November 1926, maatte de dog have Krav paa, at der ved Udmeldelsen gaves et passende Varsel, hvilket er af Betydning ved Bortlicitering af Mælkekørslen og i det hele for ikke at volde Forstyrrelser i Mejeriets Drift, og at en Udmeldelse med et Par Dages Varsel herefter ikke kan være lovlig. De Sagsøgte har i saa Henseende henvist til, at der ved Lovændringerne i December 1925 er fastsat et Opsigelsesvarsel af  $\frac{1}{2}$  Aar, og at denne Regel som en praktisk Ordensbestemmelse i al Fald maatte kunne anvendes analogisk i nærværende Tilfælde, selv om de paagældende Lovændringer iøvrigt ikke kunde anses bindende for Sagsøgeren, hvad de Sagsøgte ikke har villet hævde, at de er.

Det kan allerede være Tvivl underkastet, hvorvidt de Sagsøgte efter de Regler, der var gældende, da Sagsøgeren indtraadte i Mejeriet kunde kræve en formelig Udmeldelse til Udløbet af den paagældende Laanepæode, endsige en Udmeldelse med et vist længere Varsel, men bortset herfra findes de Sagsøgte efter alt foreliggende, herunder særlig, at Sagsøgeren nægtede at tage Del i Laanet af 1923, og i denne Forbindelse udtrykkelig vægrede sig ved at forpligte sig til at blive i Mejeriet i en ny femaarig Periode til 1 November 1931, og at han efter det oplyste ogsaa paa en Generalforsamling i Marts 1925 har tilkendegivet, at han vilde ud af Mejeriet, ligesom han stemte imod de paa Generalforsamlingerne i December s A vedtagne Lovændringer, ikke med Føje at kunne have været i Tvivl om, at Sagsøgeren i al Fald vilde udtræde af Mejeriet ved Udløbet af den Laanepæode, i hvilken han var indtraadt i Mejeriet, og herefter har de Sagsøgte ikke med Rette kunnet vægre

sig ved at anerkende Sagsøgeren som udtraadt fra 1 November 1926 at regne i Henhold til hans Meddelelse af 28 Oktober s A.

Efter det anførte vil Sagsøgeren være at frifinde for de Sagsøgtes Tiiltale efter disses principale Paastand, uden at det bliver fornødent at komme ind paa, hvad Sagsøgeren iøvrigt har anført til Støtte for sin Frifindelsespaastand, og der bliver da kun Spørgsmaal om, hvorledes Parternes Mellemværende pr 1 November 1926 skal opgøres. I denne Henseende angaar Tvisten mellem Parterne som foran nævnt kun Posterne 3, 4 og 5 i Sagsøgerens Opgørelse.

#### a d P o s t 3.

Medens der mellem Parterne maa anses at være Enighed om, at den Gæld, af hvilken Sagsøgeren skal tilsvare en Andel, er Mejeriets Restgæld pr 1 November 1926, der andrager 91 449 Kr 84 Øre, med Fradrag af det i Henhold til Generalforsamlingsbeslutningen af December 1923 optagne Laan paa 58 530 Kr eller et Beløb af 32 919 Kr 84 Øre, og at Sagsøgerens Andel af Gæld og Aktiver skal udregnes i Forhold til den af ham i de sidste 5 Aar leverede Mælkemængde og herefter udgør  $\frac{1}{79}$  Del, er der Strid om, hvorledes Aktivernes Værdi skal udregnes. Medens Sagsøgeren nemlig har gjort gældende, at han i Henhold til Lovenes § 5, som den var affattet, da han indtraadte i Mejeriet, maa have Krav paa Andel i Aktiverne: Bygninger, Maskiner m v efter disses virkelige Værdi paa Udtrædelsesdagen opgjort med Mejeriets Ophør for Øje, i hvilken Henseende han har henvist til en under Sagen afholdt Skønsforretning, har de Sagsøgte anført, at Værdien af Aktiverne ved Ændringen i 1916 af Lovenes § 5 er fikseret til 15 000 Kr — jfr Ordene » — — — Restgæld — — — ned til 15 000 Kr« — ved Opgørelse i Anledning af en Andelshavers Udtræden, og at Lovændringen i 1916 i al Fald i denne Henseende maa være forbindende for Sagsøgeren, idet der ikke herved kan siges at ske nogen Krænkelse af hans Andelsrettigheder, da det kun drejer sig om Anvendelsen af en praktisk Gennemsnitsregel, som med bindende Virkning for alle Andelshavere maa kunne vedtages af en Generalforsamling.

I det saaledes anførte kan der imidlertid — rent bortset fra, at den ommeldte Værdiansættelse efter Paragrafens Ordlyd kun gælder i Tilfælde af Ejendomssalg — ikke gives de Sagsøgte Medhold. Som § 5 oprindelig var affattet, maatte Sagsøgeren nemlig i Mangel af udtrykkelig Bestemmelse herom have Krav paa, at Aktiverne opgjordes efter deres virkelige Værdi ved hans Udtræden, og Sagsøgeren, der ikke har stemt for den paagældende Lovændring, kan under Hensyn til den Maade, hvorpaa Vedtagelsen af denne er sket, ikke som Følge af sin Passivitet paa Generalforsamlingen være underkastet en saadan vilkaarlig Værdiansættelse, som der her er Tale om, men maa have Krav paa, at der finder en virkelig Vurdering Sted af Værdierne paa det af ham anførte Grundlag.

Ved den ovennævnte Skønsforretning har den ene Skønsmand, Mejeribestyrer J P Nielsen i Kolding ansat Værdien af Mejeriets Aktiver pr 1 November 1926 med Ophør af Mejeriets Virksomhed for Øje til 64 900 Kr, medens den anden Skønsmand, Mejeribestyrer Martin Jensen af Hjarup, har ansat Værdien til 39 900 Kr, og herefter findes Værdien pas-

sende at kunne sættes til 50 000 Kr. Naar herfra drages den Del af Mejeriets Gæld, som kommer i Betragtning i denne Henseende, nemlig de fornævnte 32 919 Kr 84 Øre, udkommer der et Overskud af 17 080 Kr 16 Øre, hvoraf Sagsøgerens Andel udgør  $\frac{1}{70}$  Del eller 216 Kr 20 Øre, hvilket Beløb derfor vil være at tilkende ham.

a d 4.

Efter det foreliggende maa det antages, at der i Tiden fra Optagelsen af det oftnævnte Laan paa 58 530 Kr, der er optaget paa Mejeriets Kassekredit, og til 1 November 1926 er afdraget 45 000 Kr paa Mejeriets Gæld, og at disse Afdrag er afbetalt paa nævnte Laan af Hensyn til, at der heraf blev svaret højere Rente end af den ældre Gæld. Der findes imidlertid ikke at kunne tilkomme Sagsøgeren nogen Godtgørelse i den Anledning. Ved den under 3 ommeldte Opgørelse af, hvilken Del af Mejeriets Gæld pr 1 November 1926 Sagsøgeren skal svare til, er der nemlig — efter hvad begge Parter har været enige om — fradraget hele Laanet paa de 58 530 Kr, og idet saaledes samtlige efter dette Laans Optagelse erlagte Afdrag paa Mejeriets Gæld er regnet som afskrevne paa den ældre Gæld, som Sagsøgeren skulde svare til, er disse Afdrag i deres Helhed ved Opgørelsen kommet Sagsøgeren til Gode og det maa herefter være uden Betydning for ham, om Afdragene faktisk er afskrevet paa det nye Laan.

a d 5.

Af det under 4 anførte findes det at maatte følge, at Sagsøgeren heller ikke kan have Krav paa den her ommeldte Rentegodtgørelse, og da der under denne Forudsætning maa anses at være Enighed om, at Sagsøgeren skal tilbagebetale de allerede modtagne Renter, maa der i det ham tilkommende Beløb fragaa 64 Kr.

Herefter vil der være at tilkende Sagsøgeren 574 Kr 10 Øre plus 92 Kr plus 216 Kr 20 Øre ialt 882 Kr 30 Øre med Fradrag af 64 Kr eller 818 Kr 30 Øre tilligemed Renter heraf som paastaet.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte at burde godtgøre Sagsøgeren med 450 Kr.

---

Torsdag den 29 November.

Nr 88/1928. Fællesboet efter afdøde Konsul, Købmand **L C P Lund** og efterlevende Hustru, **Olga Kirstine**, f Sonne (Jørgensen)

m o d

Fabrikant **Mogens Chr Lund** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt en Indstævnte paahvilende Skyld til Appellanten er bortfaldet ved Eftergivelse.

Østre Landsrets Dom af 3 Marts 1928: Sagsøgte, Fabrikant Mogens Chr Lund, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Fællesboet efter afdøde Konsul, Købmand L C P Lund og efterlevende Hustru, Olga Kirstine, f

Sonne, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til Sagsøgte med 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afgivelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Fællesboet efter afdøde Konsul, Købmand L C P Lund og efterlevende Hustru Olga Kirstine, f Sonne, til Indstævnte, Fabrikant Mogens Chr Lund, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Afdøde Konsul L C P Lund i Rønne havde i Marts 1919 for sin Søn, Sagsøgte Fabrikant Mogens Chr Lund paataget sig Kautionsforpligtelse for et Laan i Bornholms Laane- og Diskontobank i Rønne.

I Aaret 1924 gik Sagsøgte konkurs, og der blev da fra Bornholms Laane- og Diskontobanks Side stillet Fordring til Lund om at indfri sin Kautionsforpligtelse for Sønnen.

Idet Lund havde et omfattende Regnskabsmellemværende med en anden Søn, Konsul Olaf Lund i Rønne, og denne var Faderen et meget betydeligt Beløb skyldig, traf afdøde Lund Aftale med denne Søn om, at Sagsøgtes Skyld til Bornholms Laane- og Diskontobank ifølge det i Marts 1919 til Banken afgivne Laanebevis skulde bringes ud af Verden paa den Maade, at Banken tilstod Konsul Olaf Lund et Laan paa 20 000 Kr mod Selvskyldnerkaution af Faderen, og at dette nye Laan da anvendtes til Indfrielse af Sagsøgtes ældre Laan.

I Overensstemmelse hermed blev denne Sag ordnet, og Sagsøgtes Laanebevis er af Banken forsynet med Paategning om at være indfriet af afdøde Lund pr 31 Oktober 1924 med Kr 21 406,33 Øre, og Konsul Olaf Lund er derefter af Faderen godskrevet paa deres Mellemværende med de 20 000 Kr, for hvilke Olaf Lund den 27 Oktober 1924 har afgivet Laanebevis til Banken med Faderens Selvskyldnerkaution.

L P C Lund afgik ved Døden den 27 Januar 1927, hvorefter Banken i Boet har anmeldt Skylden ifølge Konsul Olaf Lunds Laanebevis af 27 Oktober 1924.

Boet forlangte, at Sagsøgte skulde betale Beløbet, og da han væg-



rede sig herved, har Boet paastaet Sagsøgte dømt til at betale det forannævnte Beløb 21 406 Kr 33 Øre med nærmere angivne Renter.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet, idet han gør gældende, at Faderen et Par Aar før sin Død har eftergivet ham Beløbet.

Efter en af Sagsøgte afgivet Partsforklaring, hvis Rigtighed bestrykkes af den af Broderen, forannævnte Konsul Olaf Lund, afgivne Vidneforklaring, maa det nu antages, at Sagsøgtes Fader endelig har eftergivet Sagsøgte Beløbet.

Sagsøgte vil herefter være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Boet at maatte betale Sagsøgte med 250 Kr.

Nr 356/1927.      **Næstved Kommune (Oluf Petersen)**

m o d

**Stiftøvrigheden over Roskilde Stift** (d kst Kammeradvokat).

betræffende Appellantens Forpligtelse til at udrede forskellige Ydelser til visse Præsteembeder.

Østre Landsrets Dom af 8 Oktober 1927: Sagsøgte, Næstved Kommune, bør til Sagsøgeren, Stiftøvrigheden over Roskilde Stift paa Kirkeministeriets Vegne, betale de paastævnte 3100 Kr med Renter heraf 5 pCt p a fra den 18 August 1927, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Selv om den i Dommen under Nr 1 nævnte Ydelse af 300 Kroner aarlig maatte betragtes som Præstepege, vil Kommunen ikke kunne fritages for at udrede Beløbet, forinden Afløsning er sket efter Lovgivningens Regler herom.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Appellanten vil derhos have at betale 400 Kroner i Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Næstved Kommune, til den konstituerede Kammeradvokat 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Sagsøgeren, Stiftsøvrigheden over Roskilde Stift, der giver Møde paa Kirkeministeriets Vegne, Sagsøgte, Næstved Kommune, dømt til Betaling af 3100 Kr, nemlig:

1) Aarlig Ydelse til Sct Peders Sognekald 300 Kr, der skal skyldes for Aarene 1925/26 og 1926/27, ialt 600 Kr,

2) Jordleje til Sct Mortens Sognekald 200 Kr aarlig, der skal skyldes for samme Tidsrum, ialt 400 Kr og

3) Tilskud til det residerende Kapellani i Næstved 300 Kr aarlig, der skal skyldes for Tiden fra 1 April 1920—31 Marts 1927, ialt 2100 Kr. Af Beløbet, tilsammen 3100 Kr paastaas Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 18 August 1927.

Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Om disse Fordringer er følgende oplyst:

ad 1). Denne Ydelse omtales første Gang i en i 1738 verificeret Afskrift af »den gamle Tyberg Herreds Bog«, som er indrettet efter 1647; den ydedes oprindeligt dels med 83 Rdl 32 Sk til Sognepræsten ved Sct Peders Kirke, dels med 66 Rdl 64 Sk til Sognepræsten ved Sct Mortens Kirke.

Da disse to Sogne i 1846 blev sammenlagt til eet Pastorat tilfaldt den Sognepræsten for de samlede Sogne med 150 Rdl — senere omregnet til 300 Kr. I en af Landsarkivet for Sjælland m m den 7 April 1926 afgivet Erklæring hedder det om Ydelsen til Sct Mortens Sognekald, at den maa anses at være identisk med de i DL 2—12—5 omhandlede »Præstepenge«. Efter at Sognepræsten fra 1 April 1921 at regne indtraadte under den ved Lov Nr 543 af 4 Oktober 1919 indførte Lønningsordning for Folkekirkens Tjenestemænd udenfor København og Frederiksberg, har han med Kirkeministeriets Godkendelse oppebaaret Ydelsen udenfor Lønningen i Henhold til nævnte Lovs § 12.

ad 2). Den 14 December 1827 erhvervede Næstved Købstads Skolevæsen Gaarden Matr Nr 224 paa Købmagergade i Næstved med tilhørende Jordstykke i Byens Marker, derunder een senere under Matr Nr 107 a og 107 b af Næstved Købstads Markjorder skyldsats Lod; den daværende Skolelærer fik Ret til Græsning i disse Lodder. Ved en Skoleplan af 1843 bestemtes det, at Andenlæreren ved Aimueskolen, der tillige var Kordegn, skulde nyde 2 Tdr Land af »Skolelodden«, og Førstelæreren ved Borgerskolen, der ogsaa var Kateket, ca 3 Tdr Land af bemeldte Lod.

Medens det oprindeligt maatte antages, at Indtægterne af denne »Skolelod« var tillagt de paagældende som Lærere, fremgaar det af forskellige Skoleplaner fra Begyndelsen af dette Aarhundrede, at Indtægterne nu regnedes som de paagældende kirkelige Indtægter. I 1885 afløstes Kateketen af en ordineret Medhjælper for Sognepræsten, blandt hvis Indkomster findes opført »Forpagtningsafgift af Jordlod 100 Kr.« I 1914 omdannedes Embedet som ordineret Medhjælper til et Embede som residerende Kapellan; da Sognepræsten i den Anledning afstod  $\frac{1}{3}$  af Accidensoffer til Kapellanen, fik han til Erstatning herfor tildelt Indtægterne af »Degne- og Kateketlodderne«. Brugsretten til disse Lodder overlodes i 1916 til Næstved Kommune for 200 Kr aarlig, og dette Lejemaal ordne-

des ved en Kontrakt af 1 Oktober 1917, hvori det bl a hedder: »Sognepræsten — — — overdrager — — — til Næstved Kommune Brugsretten til de Kommunen tilhørende, til Sognekaldet henlagte Ejendomme Matr Nr 107 a og 107 b af Næstved Købstads Markjorder — — —«. Efter at Sognepræsten indtraadte under den nye Lønningsordning, har han oppebaaret Lejen udenfor Lønningen. I 1924 blev Næstved Pastorat delt i to Pastorater, og Lejesummen tillagdes da Sct Mortens Sognekald udenfor Lønningen, jfr Præstelønningslovens § 12.

ad 3). Da det i 1843 oprettede Kateketembede i 1885 blev omdannet til et Embede som ordineret Medhjælper hos Sognepræsten, gik Næstved Kommune, for at lette Oprettelsen af Embedet, ind paa at yde et aarligt Tilskud af 300 Kr til det nye Embede, og dette Tilskud tillagdes i 1914 til det residerende Kapellani, der traadte i Stedet for Medhjælperembedet. Dette Tilskud ydes Kapellaniet indenfor Lønningen.

Til Støtte for sin Paastand henviser Stiftsøvrigheden nu til, at det i Lov Nr 543 af 4 Oktober 1919 § 32 bestemmes, at Udgifterne til den nye Lønningsordning, hvorved Præsterne kom paa fast Løn, skulde tilvejebringes dels af Statskassen, dels »gennem de fra gammel Tid til Folkekirken henlagte Midler«, dels ved Ligning paa Folkekirkens Medlemmer. Stiftsøvrigheden fortolker den citerede Passus saaledes, at det derved er slaaet fast, at de Midler, der ved Lovens Ikrafttræden forelaa til Lønning af Folkekirkens Præster, ogsaa fremdeles skal anvendes dertil. Denne Fortolknings Rigtighed fremgaar efter Stiftsøvrighedens Mening særlig klart af Forarbejderne til Loven, ved hvilke man havde fremskaffet Oplysning om alle de foreliggende Lønningsdele, hvilken Beregning blev lagt til Grund ved Bestemmelsen af de Beløb, der skulde fremskaffes for, at Reformen kunde gennemføres. Hvis man tillod Kommuner at undlade at betale Tilskud, som man havde regnet med ved Lovens Affattelse, vilde Beregningerne slaa fejl.

Overfor Sagsøgerens Paastand hævder Sagsøgte, at de omhandlede Ydelser er bortfaldet, efter at Lønningsloven er traadt i Kraft, idet Forudsætningerne for Ydelsen er bristet ved den gennemgribende Ændring i Præsternes Lønningsforhold; Sagsøgte bestrider endvidere, at disse Tilskud med Rette kan betegnes som henlagte til Folkekirken »fra gammel Tid«.

ad 1) Med Hensyn til den første Post: Ydelsen til Sct Peders Sognekald gør Sagsøgte særligt gældende, at denne maa betragtes som de i DL 2—12—5 hjemlede Præstepenge, og at den i saa Fald er ophævet ved Lønningslovens § 33, I, hvori det hedder: »Ydelsen af Højtidsoffer og af Offer og Accidenser saavel som af Præstepenge i Købstæderne ophæves senest fra den 1 April 1920 at regne (jfr § 33, 3 Stk)«. I §'ens 3 Stk bestemmes:

Færdig fra Trykkeriet den 19 December 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 29.

---

---

Torsdag den 29 November.

»Hvor Højtidsoffer og Offer og Accidenser ikke allerede er afløste, finder Afløsning Sted fra 1 Januar 1920 med Retsvirkning senest fra 1 April 1920 — — —«.

Imod denne Betragtning indvender Sagsøgeren, at det omhandlede Tilskud, der ikke lignedes paa Kommunens Beboere, men udrededes af Kæmnerkasserne, ikke kan betragtes som de i DL 2—12—5 hjemlede Præstepenge, men som »uegentlige Præstepenge«, og at Præstepengene i hvert Fald ikke er ophævet ved § 33, I, idet de efter 3 Stk skal afløses; naar »Præstepenge« ikke særligt er nævnet sammen med »Højtidsoffer og Offer og Accidenser«, beror dette efter Sagsøgerens Anbringende paa, at man altid afløser »Præstepenge« sammen med de andre Ydelser og ikke plejer særlig at omtale disse, der er ret ubetydelige i Forhold til de andre Afgifter.

Omend meget synes at tale for, at den her omhandlede Ydelse har sin Oprindelse fra »Præstepengene«, som en Art Afløsning af disse, findes det dog ikke aldeles klart, og under denne Tvivl maa Ydelsen som henhørende til de »fra gammel Tid til Folkekirken henlagte Midler«, vedblivende være at udrede.

Sagsøgerens Paastand vil derfor, for saa vidt denne Post angaar, være at tage til Følge.

ad 2). Sagsøgte anfører med Hensyn til denne Post særligt, at Brugen af »Skoleloddet« oprindelig er tillagt Skolelærerne, derunder Kateketen, og senere den ordinerede Medhjælper for Sognepræsten, som Vederlag for deres Lærergerning; først i 1914 blev Indtægterne af Lodderne tillagt Sognepræsten, men dette kan ikke betegnes som sket »fra gammel Tid«.

Der er ikke i Loven eller dens Motiver givet nogen Vejledning til Forstaaelsen af dette Udtryk. Naar imidlertid henses til, at den heromhandlede Indtægt, som ovennævnt, i hvert Fald siden først i dette Aarhundrede har været regnet som ikke vedrørende Skolevæsnet, men som »kirkelig Indtægt«, findes den at maatte henføres under bemeldte Udtryk, idet derved maa forstaaes de Lønningsdele, der var forhaanden ved Lovens Ikrafttræden. Ogsaa for saa vidt denne Post angaar vil derfor Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge.

ad 3). Sagsøgte anbringer her, at det Tilskud, som Kommunen i 1914 gik ind paa at yde til den residerende Kapellans Lønning, ikke kan betegnes som »Midler der fra gammel Tid er henlagt til Folkekirken«.

Idet Tilskudet maa anses bevilget i hvert Fald for den Tid, den i 1914 indstiftede Ordning bestaar, vil allerede paa Grund heraf Sagsøgerens Paastand, ogsaa for saa vidt denne Post angaar, være at tage til Følge.

Sagsøgerens Paastand vil saaledes i det hele være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-hæves.

---

Nr 366/1927. Repræsentant **J Thobrither** (Cohn)

mod

Fabrikant **Niels Madsen** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Forpligtelse til at erlægge en Konventionalbøde.

Sø- og Handelsrettens Dom af 24 November 1927: Indstævnte, Repræsentant J Thobrither, bør til Sagsøgeren, Fabrikant Niels Madsen, betale 2000 Kr med Renter 5 pCt p a fra den 14 September 1927, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 200 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forlagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Repræsentant J Thobrither, til Indstævnte, Fabrikant Niels Madsen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 1 November 1923 blev Indstævnte, Repræsentant J Thobrither, ansat som Repræsentant for Sagsøgeren, Fabrikant Niels Madsen; i Kontrakten var det blandt andet anført, at Indstævnte forpligtede sig til, saalænge han var i Sagsøgerens Tjeneste, ikke at drive

Handel, hverken for noget andet Firma eller for egen Regning, samt at Overtrædelse af denne Forpligtelse vilde medføre en Konventionalbøde paa 2000 Kr i hvert enkelt Tilfælde.

Efter Sagsøgerens Anbringende har Indstævnte efter Kontraktens Oprettelse faaet særlig Tilladelse til at sælge Børnefodtøj og Skocremer, som ikke hidrørte fra Sagsøgerens Fabrik, men da Sagsøgeren i Sommeren 1927 begyndte at føre Raagummi-Fodtøj, viste det sig, at Indstævnte ogsaa handlede med denne Vare. Sagsøgeren gør nu gældende, at dette er sket uden hans Tilladelse og i Strid med den Indstævnte ifølge Kontrakten paahvilende Forpligtelse, hvorfor han, der har anført, at Indstævntes Forhandling af Gummifodtøj har medført, at Indstævnte har solgt saa meget mindre af Sagsøgerens Varer, har paastaet Indstævnte dømt til overensstemmende med Kontrakten at betale 2000 Kr, af hvilket Beløb Sagsøgeren derhos paastaar sig tilkendt Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 14 September 1927, til Betaling sker.

Indstævnte har paastaet sig frifundet, idet han har gjort gældende, at Sagsøgeren har givet ham et almindeligt Samtykke til at handle med andre Varer, blot han derved ikke konkurrerede med Sagsøgeren, saaledes at Indstævnte var berettiget til at føre Varer, som Sagsøgeren ikke førte. Efter Indstævntes Formening har han saaledes haft Ret til at handle med Gummifodtøj, og da han i Sommeren 1927 erfarede, at Sagsøgeren ogsaa vilde føre Gummifodtøj, opsagde han Kontrakten til den 1 November.

Sagsøgerens Prokurist Karl Asmus Christian Rølling har som Vidne forklaret, at han har hørt, at Indstævnte har faaet Tilladelse til at føre nogle Varer, af hvilke Indstævnte foreviste Prøver, og Vidnet husker, at der blandt disse Varer fandtes Børnefodtøj. I Vidnets Overværelse har Indstævnte ikke faaet nogen almindelig Tilladelse til at føre andre Varer.

Sagsøgeren har personlig for Retten forklaret, at Indstævnte foreviste forskellige Prøver og bad om Tilladelse til at føre disse Varer, hvilken Tilladelse blev givet, samt at Indstævnte senere har faaet udtrykkelig Tilladelse til at føre Skocremer. Det er efter Sagsøgerens Forklaring ikke blevet tilladt Indstævnte at føre Gummifodtøj, og en Forhandling af saadant Fodtøj maatte under alle Omstændigheder betragtes som en Konkurrence til Sagsøgerens Forretning, selv om Sagsøgeren ikke selv fremstillede saadant Fodtøj.

Indstævnte personlig har for Retten forklaret, at han, der i Marts Maaned begyndte at forhandle Raagummifodtøj, i December 1925 af Sagsøgeren har faaet Tilladelse til at handle med Varer, som Sagsøgeren ikke førte. Indstævnte foreviste ved denne Lejlighed Prøver til Rølling og spurgte, om han maatte sælge de Varer, og Indstævnte forstod det saaledes, at der da blev givet ham den nævnte mere almindelige Tilladelse.

Ved de tilvejebragte Oplysninger findes det ikke mod Sagsøgerens Benægtelse bevist, at Indstævnte har haft Tilladelse til, saaledes som sket, at forhandle Raagummifodtøj hidrørende fra andre Firmaer end Sagsøgerens, og herefter findes Indstævnte at burde tilpligtes til over-

ensstemmende med Kontrakten at betale det paastævnte Beløb, af hvilket der derhos vil være at tilkende Sagsøgeren Renter som paastaaet.

Sagens Omkostninger vil Indstævnte have at godtgøre Sagsøgeren med 200 Kr.

---

Fredag den 30 November.

Nr 234/1928.

Rigsadvokaten  
mod

**Valdemar Peter Aabolt (V Kondrup),**

der tiltales for Meddelagtighed i Bedrageri.

Vestre Landsrets Dom af 21 September 1928: Tiltalte Valdemar Peter Aabolt bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage. Saa udreder han og Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Ørum, i Salær 150 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 55 Kr.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste, dog at Straffetiden findes at burde forlænges til 120 Dage.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 120 Dage. I Salær for Højesteret til Højesteretssagfører V Kondrup betaler Tiltalte Valdemar Peter Aabolt 80 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved 1 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 2 August 1928 blev Herdis Jensen og Valdemar Peter Aabolt sat under Tiltale til at lide Straf:

**Herdis Jensen**

I. efter Straffelovens § 253 for Bedrageri, ved i Tiden fra den 13 Januar 1927 til den 16 Maj 1928 i Sæby under sin Virksomhed som Kasserer-

ske og Bogholderske for Firmaet Sæby Skotøjsfabrik, Sæby, bedragerisk i flere Gange af nævnte Firmas Midler at have tilegnet sig Pengebeløb, der samlet andrager 11 737 Kr 73 Øre;

II. principalt efter Straffelovens § 280 for Brandstiftelse, ved Natten mellem den 15 og 16 Maj 1928 Kl ca 3 i Lagerrummet i den Firmaet Sæby Skotøjsfabrik tilhørende Ejendom i Sæby med en brændende Tændstik at have sat Ild paa nævnte Ejendom under saadanne Omstændigheder, at hun maatte indse, at Ejendommens Beboeres Liv derved udsattes for aabenbar Fare,

subsidært efter Straffelovens § 281 for Brandstiftelse ved som anført at have sat Ild paa nævnte Ejendom;

#### A a o l t

efter Straffelovens § 253, jfr § 55, for Meddelagtighed i Bedrageri, ved i Tiden fra Marts 1927 til den 16 Maj 1928 i Sæby af Herdis Jensen i flere Gange at have modtaget forskellige Pengebeløb, ialt mindst 1000 Kr, som Herdis Jensen havde erhvervet ved det ovenfor under A I ommeldte Forhold, Bedrageri, og som Aabolt ved Modtagelsen bestemt maatte antage var erhvervet af Herdis Jensen ved Bedrageri.

Da Sagen for Herdis Jensens Vedkommende var begært foretaget under Medvirkning af Nævninger, medens Aabolt ønskede Sagen for sit Vedkommende behandlet uden saadan Medvirkning, blev Sagen mod Aabolt ved Rettens Kendelse af 1 September 1928 udskilt af Nævningesagen mod Herdis Jensen, der ved Landsrettens Dom af 18 September d A blev anset efter Straffelovens § 253 og § 281 med Forbedringshusarbejde i 2 Aar.

Tiltalte Aabolt er født den 4 Marts 1896 og ses ikke tidligere at have været tiltalt eller straffet.

Efter alt det foreliggende maa det anses godtgjort, at Tiltalte af Herdis Jensen har modtaget meget betydelige Beløb, langt over det af ham erkendte Beløb af 1000 Kr; han har endvidere, naar han færdedes sammen med hende, maattet bemærke, at hun var i Besiddelse af og forbrugte langt større Beløb, end hun efter sine økonomiske Forhold kunde raade over. Herefter har han i al Fald efterhaanden maattet indse, at de ham tilflydte Beløb hidrørte fra Bedrageri overfor det Firma, i hvilket hun var ansat. Som Følge af det anførte maa han anses skyldig i det ham paasigtede Forhold, og han vil saaledes være at anse efter Straffelovens § 253, jfr § 55, med en Straf, der efter Sagens Omstændigheder og under Hensyn til midlertidig Lov af 1 April 1911 § 13 findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder til den for ham beskikkede Forsvarer i Salær 150 Kr og i Godtgørelse for Udlæg 55 Kr.



Mandag den 3 December.

Nr 314/1927. Rederiet for S/S »Hillfern« (Winther)  
mod

Aktieselskabet **Randers Korn- og Foderstofforretning**  
(Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Skade paa en Skibsladning Bomuldsfrøkager.

Sø- og Handelsrettens Dom af 10 Juni 1927: De Indstævnte, Rederiet for S/S »Hillfern«, bør til Sagsøgerne, A/S Randers Korn- og Foderstofforretning, betale 4872 Kr 45 Øre med Renter 5 pCt paa fra den 10 Juni 1926, til Betaling sker, samt Sagens Omkostninger med 700 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

For Højesteret har Appellanten frafaldet sit Krav paa Betaling af Omkostningerne ved Garantien.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, samt idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den saavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Rederiet for S/S »Hillfern« til Indstævnte, A/S Randers Korn- og Foderstofforretning med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den engelske Dampers »Hillfern« afsejlede den 17 Januar 1926 fra Savannah med en Ladning Bomuldsfrøkager i Sække bestemt til Randers. Under Rejsen fik Skibet endog usædvanlig haardt Vejr med megen Overvand, ligesom Dæk og Luger dækkedes af et tykt Lag Is og Sne. Undervejs led Skibet Maskinhavari og maatte søge ind til Fayal (Azorerne) som Nødhavn for at reparere. Efter Reparationen fortsatte Skibet Rejsen og ankom den 25 Februar til Randers, efter at det ved Indsejlin-

gen til Randers Fjord havde tørnet Grunden haardt, hvilket dog ikke synes at have foraarsaget noget Havari paa Skib eller Ladning.

Ved Udlosningen viste det sig, at Ladningen havde lidt en Del Skade. Denne Skade skyldtes ifølge de under Sagen tilvejebragte Oplysninger, derunder Erklæringer afgivne af de af Søretten i Randers udmeldte Lugebesigtigelsesmænd, der fortsatte Besigtigelsen under Skibets Losning, dels Sved, idet Skibet paa Grund af det haarde Vejr ikke havde kunnet ventilere Lasterne, dels indtrængt Søvand, idet de over Lugerne, der fandtes at være forsvarlig skalkede, anbragte Presenninger af det meget Overvand, Is og Sne, var blevet saa beskadigede, at de ikke var i Stand til fuldstændig at holde Vandet ude.

Endvidere fandtes der efter det oplyste Lækage ved et Pejlerør, der igennem Nr 1 Lastrum gaar ned til I Tanken, ligesom der ved to Luftrør i samme Lastrum til Ballasttanken, hvor disse gaar gennem Dækket, var nogen Utæthed. Gennem disse Lækager er der trængt Vand ned i Lasten, og da der i Skibet, der er bygget til Kultransport, ikke fandtes Rendestene, har det saaledes nedtrængende Vand maattet bane sig Vej langs Tanktoppen hen til en Samlerbrønd, en saakaldt Kofferdam, hvorved den underste Del af Ladningen skal være blevet beskadiget.

Den Ladningen overgaaede samlede Skade er af de af Retten i Randers udmeldte Skønsmænd ansat til Kr 16 666,56 og Ladningsmodtagerne, Randers Korn- og Foderstofforretning, gjorde oprindelig Rederiet for »Hillfern« ansvarlig for den fulde Skade.

For at undgaa Arrest i Skibet stillede Rederiets Protection Club gennem sin Repræsentant her i Landet, Overretssagfører Halkier, en Garanti paa ialt 18 000 Kr. Ladningsmodtagerne har imidlertid senere frafaldet Krav i Anledning af Beskadigelserne paa Grund af Sved og Søvand, der er trængt ned gennem Lugerne, og har indskrænket sig til at fastholde Kravet paa Erstatning for den i Nr 1 og 2 Lastrum paa Grund af de to fornævnte Lækager opstaaede Skader, der af Skønsmændene er angivet til tilsammen at andrage Kr 4872,45.

Ladningsmodtagerne har derefter ved Stævning af 10 Juni 1926 søgt Rederiet for S/S »Hillfern« ved Overretssagfører Halkier til at betale det sidstnævnte Beløb med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, til Betaling sker.

De Indstævnte har paastaet sig frifundet. De gør gældende, at Skibet, der har Lloyds højeste Klasse, i enhver Henseende opfyldte de Fordringer, der maatte stilles til dets Transport af en Ladning som den her omhandlede. Skibet har ganske vist ikke fast Garnering af nogen Art, men før og under Indladningen i Savannah af denne Ladning var der i Bunden og paa Tanktoppene anbragt løse Brædder, ligesom der anbragtes Garneringsstrå langs Skibssiden, støttet af Rundholter, der saledes med Tovværk. Garneringen er foretaget under Kontrol af New Yorks Board of Underwriters Besigtigelsesmand, der afgav Attest for, at Ladningen var forsvarligt garneret og stuvet i alle Lastrum. De paa Pejlerør og Luftrør forefundne Skader er alle opstaaet paa denne Rejse under Skibets Arbejden i den høje Sø. Pejlerøret, der gaar ned gennem I Lastens Agterpart, var beskyttet med to Planker, der paa behørig Maade forhindrede Lasten i at komme i Berøring med Røret,

men under Skibets Slingring har Ladningen forskubbet sig og derved trykket saa stærkt paa Rørets Sikringsplanker, at disse og Røret er blevet trykket ud af Stilling, hvorved der er opstaaet en Læk, hvor Røret gik gennem Dækket.

Lækagerne ved Luftrørene skyldtes ligeledes det haarde Vejr, idet Flangerne om Rørenes Svanehalse er blevet slaaget itu af Søen, saaledes at der mellem Røret og Dækket blev fri Adgang for Vandet. Disse Skader blev, saasomt de blev opdaget og saa godt som gørligt, tætnet med Cement. Da Skibet var hægt og tæt ved Rejsens Begyndelse og i enhver Henseende i sødygtig Stand, maa den opstaaede Skade falde ind under Begrebet force majeure, ligesom der i Konnossementet er taget ethvert Forbehold i saa Henseende. Rederiet maa derfor være fri for ethvert Krav fra Ladningsmodtagernes Side.

Da de Indstævnte herefter maa betragte Kravet om Garanti fra Sagsøgernes Side som ganske uberettiget, har de paastaat disse dømt til at betale dem de ved Garantiens Stillelse medgaaede Omkostninger, 400 Kr med Renter 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato, den 10 Juni 1926.

Sagsøgerne har overfor de Indstævntes Paastand anført, at Lækagen ved Pejlerøret kun var opstaaet, fordi det ikke var forsvarligt sikret. De to Planker, der skulde beskytte Røret, laa tæt op til Røret og var ikke i Stand til at hindre, at Ladningen kunde komme til at trykke mod Røret, idet et saadant Tryk paa Plankerne forplanter sig direkte til Røret. Utætheden ved Luftrørene, hævder Sagsøgerne, maa have været af ældre Dato, da Rørene under Dækket efter Skønsmændenes Udtalelser var dækket med et saa tykt Lag Rust, at det næppe kan være opstaaet paa denne Rejse, ligesom en Ring af Tovværk, der maa være anbragt for at tætné Lækagen, viste sig at være ganske raadden.

At der som Følge af de nævnte Lækager er sket nogen Skade paa Ladningen skyldes efter Sagsøgernes Mening udelukkende, at Skibet ikke var forsynet med ordentlig Garnering og ganske mangledé Rendestene. Skibet har to faste Lastrum, der ved interimistiske Træskodder hver var delt i to Rum, saaledes at Skibet til denne Rejse havde fire Luger. Paa Agterkanten af den derved fremkomne Nr 2 Luge var der en Kofferdam, medens der i Nr 1 Luge ikke fandtes nogen saadan. Vandet, der fra de nævnte Lækager sivede ned gennem Ladningen og samlede sig paa Bunden af denne Luge, maatte derfor bane sig Vej langs Tanktoppen gennem Skoddet ind i Nr 2 Luge og langs dennes Bund hen til Kofferdammen. Da Bundgarneringen i de to Luger ikke har været tilstrækkelig effektiv, er de underste Lag Sække kommet i Berøring med Vandet, og Ladningen har taget den fundne Skade. At Beskadigelserne i de to Luger skyldes disse Aarsager, støtter Sagsøgerne paa, at der i de øvrige Luger, 3 og 4, hvor der ikke fandtes lignende Lækager, ikke forefandtes nogen tilsvarende Skade i den underste Del af Ladningen.

Ved et i Randers af retslig udmeldte Mænd afholdt Skøn konstaterede Skønsmændene de nævnte Lækager, og ved Afhjemlingen udtalte de angaaende Spørgsmaalet, om et Skib som omhandlede kan siges at være uegnet til Transport af Foderstoffer, følgende: »Ja, indtil der er

foretaget visse nødvendige Foranstaltninger, og særlig har saadanne været nødvendige til Atlanterhavs fart og om Vinterdage. Der maatte være anbragt fast Træ-Garnering paa Toppen af Bundtanken. Der maa anbringes Træ-Ribber langs Skibssiderne. Luft- og Pejlerør maa omgives af almindelige gangbare benyttede Trækasser, disse maa være lavede af fire lodrette Planker, saaledes at Pejlerøret staar frit i Kassen. Der har ingen Garnering været over Bundtanken eller i Bunden i det hele taget. Ventiler og Ventilhætter til Lastrummene maa ogsaa være i Orden. Halsrørene til Luftventilerne til Lastrummene maa være i Orden, for at Skibet kan anses for egnet til Transport af Foderstoffer. Halsrørene heromhandlede kan ikke have været i Orden ved Rejsens Paa-begyndelse og kan heller ikke have været i Brug under Rejsen.»

De af Retten udmeldte Lugebesigtigelsesmænd har i deres Rapport og senere under Afhjemlingen udtalt, at de som nævnt i Skibets Last- rum kun fandt løse Garneringer. Bundgarneringen bestod af Brædder, der med Mellemrum var anbragt over det hele paa Tanktoppene og Bunden. Sidegarneringen bestod ligeledes af løse Brædder. Enkelte Steder var Ladningen kommet i Berøring med Skibssiderne, antagelig fordi Garneringsbrædderne havde forskubbet sig under Rejsen.

Lugebesigtigelsesmændene mente forøvrigt som Skønsmændene, at Skibet var uegnet til Transport af Foderstoffer, fordi der manglede Ribber, faste Garneringer og Rendestene.

Under en for Retten i Randers afholdt Søforklaring udtalte »Hill- fern«s Fører, Kaptajn Sullivan, at Skibet var i fuldt sødygtig Stand, da det tiltraadte Rejsen. Han har endvidere i en under Sagen fremlagt Er- klæring udtalt, at Bundgarneringen bestod af to Lag Brædder, ca 1 Tomme tykke, saaledes at Lagene var lagt paa tværs af hinanden. I Erklæringen anføres det derhos, at Garneringen anbragtes under Tilsyn af Søassurandørernes Besigtigelsesmand, samt at Garneringen, saavidt Kaptajnen kunde se, blev anbragt rigtigt.

Under Sagens Forberedelse er ved Retten i Randers som Vidner afhørt en Del af de med Losningen af »Hillfern« beskæftigede Folk. Flere af Vidnerne ved Navn Rind, Thomsen, Olsen, Hansen og Wess- berg har forklaret, at Bundgarneringen kun bestod af et Lag løse Bræd- der, hvis Tykkelse de af Vidnerne, der har udtalt sig i saa Henseende, anslog at være fra  $\frac{1}{2}$ —1 Tome, medens Bredden var fra 4—7 Tommer, og den indbyrdes Afstand var fra 10—16 Tommer. To andre Vidner, Mørch og Laursen, har ikke udtalt sig om, hvorvidt Brædderne laa i et eller to Lag, og et Vidne ved Navn Machon mente, at Brædderne efter deres Antal kun kan have ligget i eet Lag.

Samtlige Vidner var enige om, at den løse Bundgarnering ikke kunde forhindre Ladningen i at røre Bunden. Med Hensyn til Side- garneringerne forklarede Vidnerne, at den bestod af løse Brædder af samme Beskaffenhed som Bundgarneringen. Disse Brædder blev kun holdt oppe af selve Ladningen og faldt ned efterhaanden, som denne lossedes.

Kaptajn Mads Sørensen, der efter Opfordring af Skibets Protection Club har besøgt Skibet, har givet Møde som Vidne under Sagen og derunder forklaret, at det for ham saa ud, som om der kun var et Lag

Garnering paa Bunden af Fartøjet. Kaptajn Sørensen har derhos i en under Sagen fremlagt Erklæring udtalt, at det i Lastrum, hvor ingen Garnering findes, er almindeligt, at der anbringes et enkelt Lag Brædder med passende Mellemrum, det være sig paa Tanktoppe, Mellemdæk eller Shelterdæk, og at Ladningen som Regel fremkommer i god Stand ved normal Rejse.

De Indstævntes Sagfører har under Domsforhandlingen anbragt, at han efter de fremkomne Oplysninger vel er tilbøjelig til at antage, at der i Bunden kun har været garneret med et enkelt Lag Brædder, men at en saadan Garnering maa antages at være tilstrækkelig, da den er godkendt af Board of Underwriters Besigtigelsesmand. Naar Ladningen desuagtet har taget Skade af Søvand i Bunden, skyldes dette efter de Indstævntes Anbringende det usædvanlig haarde Vejr, og den derved forårsagede Skade maa derfor være de Indstævnte uvedkommende.

I Konnossementet er det bl a bestemt, at Bortfragteren ikke skal være ansvarlig for Skade, der skyldes »Skibets Usødygtighed, hvad enten den er tilstede paa Afskibsningstiden eller naar Skibet sejler ud paa Rejsen, forudsat at Rederen har vist behørig Omhu med Hensyn til at gøre Skibet sødygtigt«. Det er derhos bestemt, at Konnossementet skal bedømmes efter engelsk Ret, hvorhos Konnossementet indeholder en Henviisning til Harter Acten.

Efter de under Sagen tilvejebragte Oplysninger og Parternes Procedure vil der ved Paadømmelsen være at gaa ud fra, at Skibet kun har haft en enkelt løs Garnering i Bunden, og da dette under Hensyn til, at Skibet ikke var bygget med Rendestene, ikke findes at have været forsvarligt for en Rejse som den omhandlede, findes Rederiet at maatte være ansvarligt for den derved forårsagede Skade. Da derhos Skønsmændenes Erklæring med Hensyn til Skadens Størrelse vil være at lægge til Grund ved Paadømmelsen, idet der ikke kan tages noget Hensyn til de Indstævntes ubestyrkede Benægtelse af Skønnets Rigtighed i saa Henseende, vil der være at give Dom overensstemmende med Sagsørgernes Paastand.

Forsaavidt angaar det af de Indstævnte fremsatte Modkrav vil som Følge heraf Sagsøgerne være at frifinde overensstemmende med den af disse nedlagte Paastande.

Sagens Omkostninger findes de Indstævnte at burde godtgøre Sagsøgerne med 700 Kr.

Nr 231/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Carl Holger Thomsen (David),**

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 3 Oktober 1928: Tiltalte Carl Holger Thomsen bør straffes med Forbedringshusarbejde i 1 Aar. Sagens Om-

kostninger, derunder i Salær til den for Tiltalte for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører H Repsdorph, 50 Kr, udredes af Tiltalte. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige til Skærpelse af Straffen for Forhold II.

I Henhold til de i Dommen, saavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at-stadfæste.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Carl Holger Thomsen til Højesteretssagfører Dávid 80 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken Forundersøgelsen har fundet Sted inden Københavns Byrets 10 Afdeling, tiltales Carl Holger Thomsen til at lide Straf for Bedrageri efter Straffelovens §§ 251 og 253:

#### I.

for under urigtige Foregivender, bl a gaaende ud paa, at han var skilt fra sin Hustru, og at han vilde gifte sig med Frk Vilborg Seidler, svigagtigt at have formaaet denne til den 25 Januar 1927 at betro sig et Beløb af 318 Kr under Foregivende af, at han vilde indsætte Beløbet i en Sparekasse for hende, og for derefter svigagtigt at have forbrugt Beløbet til egen Fordel;

#### II.

for svigagtigt under Foregivende af at ville indgaa Ægteskab med Frk Anna Margrethe Mathilde Andersen at have formaaet denne til den 22 April 1927 at lade sig udbetale et i Overformynderiet for hende indestaaende Beløb af 3547 Kr 42 Øre, der var baandlagt saaledes, at det kun kunde hæves, hvis hun skulde indgaa Ægteskab, idet han urigtigt angav, at han havde Ansættelse i Statsanstalten for Livforsikring og undlod at oplyse, at han var gift, og for derefter svigagtigt under Foregivende af at ville benytte Beløbet til Indkøb til deres fælles Hjem og andre fælles Formaal at have formaaet Frk Andersen til at betro sig saa godt som hele Beløbet, hvorefter han dels svigagtigt til egen Fordel forbrugte et Beløb af ca 700 Kr, dels brugte en Del af Beløbet til Indkøb af Møbler og andet, som han overfor Frk Andersen svigagtigt angav at have betalt kontant, uagtet han kun havde købt dem paa Afbetaling mod Ejendomsforbehold, hvilket havde til Følge, at Sælgeren, da senere Afdrag udeblev, tog Effekterne tilbage, dels endelig mod kontant Be-

taling købte Effekterne til fælles Brug, som han derefter svigagtigt har solgt eller pantsat, hvorved han har indvundet et Beløb paa mindst ca 500 Kr, som han svigagtigt har forbrugt til egen Fordel.

Tiltalte er født den 5 September 1898 og ikke tidligere straffet.

Med Hensyn til det i Anklageskriftet under I omhandlede Forhold er det under Sagen oplyst, at Københavns Politi i Skrivelse af 7 Marts 1927 har indstillet til Statsadvokaten for København, at der ikke foretages videre i Sagen, da Anmeldelsen var taget tilbage, og at Statsadvokaten ved en den 22 s M dateret Paategning paa fornævnte Skrivelse har tiltraadt Indstillingen i Henhold til Straffelovens § 254. Som Sagen saaledes foreligger findes der ikke fra Anklagemyndighedens Side at have været Hjemmel til nu at rejse Tiltale for det heromhandlede Forhold, og Tiltalte vil derfor for saa vidt være at frifinde.

Efter de i Sagen afgivne Vidneforklaringer og det iøvrigt oplyste maa det anses godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i samtlige de i Anklageskriftet under II ommeldte Forhold, og han vil herefter i Medfør af Straffelovens § 251 være at anse med en Straf, der findes at kunne bestemmes til Forbedringshusarbejde i 1 Aar.

---

O n s d a g d e n 5 D e c e m b e r .

Nr 77/1928.      Sagfører **N Chr Larsen** (Knutdzon)  
m o d

**Gaardejerne Villads Knudsen, Just Nielsen, Villads Villadsen og Thomas Jensen** paa egne Vegne og som Befuldmægtiget for de øvrige Arvinger efter afdøde Gaardejer **Niels Jensen** (Graae),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Forsømmelse af sine Pligter som Sagfører.

Vestre Landsrets Dom af 19 Marts 1928: Sagsøgte, Sagfører N Chr Larsen i Aalborg, bør til Sagsøgerne, Gaardejerne Villads Knudsen, Just Nielsen, Villads Villadsen og Thomas Jensen sidstnævnte paa egne Vegne og som befuldmægtiget for de øvrige Arvinger efter nu afdøde Niels Jensen, betale 12000 Kr tillige med Renter deraf 5 pCt p a fra den 17 Maj 1927, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget den Indsigelse, at Kravet mod ham er forældet.

I Henhold til de i Dommen forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 500 Kroner.

**Thi kendes for Ret:**

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Sagfører N Chr Larsen, til de Indstævnte, Gaardejerne Villads Knudsen, Just Nielsen, Villads Villadsen og Thomas Jensen, sidstnævnte paa egne Vegne og som befuldmægtiget for de øvrige Arvinger efter nu afdøde Gaardejer Niels Jensen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I December Maaned 1921 optog Gaardejer Anders Knudsen af Øster Uttrup et Laan paa 20 000 Kr i Aalborg Bys og Omegns Sparekasse, for hvilket Gaardejerne Villads Knudsen og Just Nielsen af Sejlflod, V Villadsen af Romdrup og N Jensen af Vesterheden paatog sig at hæfte som Kautzionister. Til Sikkerhed for det Tab, der ved denne Forpligtelse kunde paaføres Kautzionisterne, meddelte Laantageren dem samtidig Skadesløsbrev i den ham tilhørende i Øster Uttrup By, Nørre Tranders Sogn, beliggende Landejendom Matr Nr 18 g m fl. Da Anders Knudsen ikke saa sig i Stand til at opfylde sine Forpligtelse overfor Sparekassen, aftalte Kautzionisterne med ham, at han skulde sælge sin Gaard til en af dem anvist Køber ved Navn Poul Nielsen, og derefter oprettedes der den 28 Marts 1922 en af en Ejendomsmægler affattet Slutteddel, hvorved Anders Knudsen solgte sin Gaard til Poul Nielsen for 86 000 Kr bl a paa Vilkaar, at sidstnævnte skulde overtage Pantegælden til Kreditforeningen i Viborg, oprindeligt stor 48 000 Kr, samt den ligeledes ved Pant sikrede Restgæld for den elektriske Installation, anslaaet til ca 5000 Kr og desuden betale 15 000 Kr kontant, medens Restkøbesummen, som det hedder »bliver indestaaende i Ejendommen i 5 Aar og staar uopsagt, men er forfalden ved Ejerskitte, paa nævnte Laan hæfter nedennævnte Mænd som Kautzionist og Selskyldner«, hvorefter følger Navnene paa de samme Personer, som havde kautzioneret for det af Anders Knudsen i Aalborg Bys og Omegns Sparekasse optagne Laan. Sluttedlen blev den 1 April s A afløst af en af Sagsøgte, Sagfører N Chr Larsen i Aalborg, oprettet Købekontrakt mellem Poul Nielsen og Kautzionisten Just Nielsen, idet sidstnævnte, hvem Anders Knudsen havde givet Skadesløsbrev i sin Ejendom med Prioritet efter det til ham og de øvrige tre Kautzionister udstedte ovenfor omtalte Skadesløsbrev, efter Aftale med sine Medkautzionister vilde lade sig Ejendommen udlægge ved en Tvangsauktion som ufyldstgjort Panthaver for derefter i egen og Medkautzionisternes Interesse at transportere Retten til at faa Foged-



udlægsskøde til Poul Nielsen. Den ovennævnte Slutseddel blev overgivet Sagsøgte til Brug ved Koncipering af Købekontrakten, og denne, der i al væsentligt gentager Slutsedlens Bestemmelser om Overtagelse af Prioriteter, kontant Betaling af 15 000 Kr m v har følgende Bestemmelse om Berigtigelse af Restkøbesummen: »Køberen udsteder Obligation til Sælgeren eller Ordre for Restkøbesummen 18 870 Kr, hvorfor gives oprykkende Panteret i Ejendommen med Besætning, Inventar, Assurance næstefter Kreditforeningens Gælden og næstefter Gælden for den elektriske Installation — — — Obligationen forbliver indestaende uopsigelig i Ejendommen i 5 Aar fra 11 Juni Termin d A at regne — — —« Sagsøgte lod derpaa den 7 April 1922 paa Just Nielsens Vegne foretage Udlæg i Gaarden, som han den 22 n M lod stille til Tvangsauktion, under hvilken han lod forevise saavel Just Nielsens som dennes og de tre andre Kautionsisters Skadesløsbrev i kvitteret Stand, det sidste ledsaget af det af Anders Knudsen til Sparekassen udstedte Gældsbevis paa 20 000 Kr forsynet med Paategning om at være indfriet af de fire Kautionister. Denne Indfrielse havde fundet Sted derved, at Sparekassen var gaaet ind paa at tage et af Poul Nielsen den 2 Maj dateret Gælsbrev paa 20 000 Kr i Stedet for det af Anders Knudsen udstedte med Kaution af de fire samme Personer, der havde kautioneret for Anders Knudsen. Paa Auktionen blev Just Nielsen højstbydende med 80 100 Kr, og den 3 Juni forsynede Sagsøgte derefter paa sit Kontor i Overværelse af de oftnævnte fire Kautionister den fornævnte Købekontrakt af 1 April 1922 med en af Just Nielsen underskrevet Transport til Poul Nielsen, hvori det bl a hedder: »og da Køberen endelig har udstedt Obligation til Aalborg Bys og Omegns Sparekasse paa 20 000 Kr til Afgørelse af den i foranstaaende Købekontrakt omhandlede Restgæld 18 870 Kr, meddeles herved Køberen endelig Transport paa Retten til at erhverve Udlægsskøde paa den i Købekontrakten omhandlede Ejendom med Bygninger og Tilbehør, Differencen mellem Obligationen til Aalborg Bys og Omegns Sparekasse 20 000 Kr, og ommeldte Restkøbesum efter Købekontrakten 18 870 Kr er samtidig hermed godtgjort Køberen. Iøvrigt gælder den i Købekontraktens Post 4, Litra d, omhandlede Uopsigelighed den ommeldte Gæld til Aalborg Bys og Omegns Sparekasse, evt anden Gæld der stiftes til Afløsning af Sparekasselaanet«. Den 25 Juli 1925 bortsolgte Poul Nielsen en til Gaarden hørende Eng for 7000 Kr, hvoraf 2000 Kr i Henhold til derom af Kreditforeningen stillet Forlangende blev anvendt til Nedbringelse af Kreditforeningens Gælden, medens der iøvrigt ikke blev foretaget Afdrag paa Pantegælden. I den Anledning henvendte Sagsøgerne, Villads Knudsen og Just Nielsen begge af Sejlflod, Villads Villadsen af Romdrup og afdøde Gaardejer Niels Jensens Arvinger, der under nærværende Sag repræsenteres af Arvingen, Gaardejer Thomas Jensen af Vesterheden, sig den 16 Marts 1926 til Sagsøgte med Forespørgsel, om Poul Nielsen havde været berettiget til at foretage den omtalte Disposition uden deres Samtykke. Ved den derefter af Sagsøgte foretagne Undersøgelse viste det sig, at hverken Sagsøgerne eller Sparekassen havde Pant i Ejendommen, som Poul Nielsen yderligere efter Salget af Engparcellen havde behæftet med et Pantebrev paa 5000 Kr til Partikulier Sloth og et Skadesløsbrev paa 2000 Kr til Dommerfuldmægtig

Lunøe, saaledes at et Skadesløsbrev for et ubegrænset Beløb, der under Sagsøgte Medvirkning den 28 Marts 1926 udstedtes af Poul Nielsen til Sagsøgerne som Sikkerhed for den dem overfor Sparekassen paahvilende Kautionsforpligtelse, først blev prioriteret efter Pantebrevet til Sloth og Skadesløsbrevet til Lunøe. Da Poul Nielsen senere viste sig ude af Stand til at opfylde sine økonomiske Forpligtelser overfor 1 Prioritets-haver, lod denne Ejendommen stille til Tvangsauktion, der fandt Sted den 27 Juni 1927, og paa Auktionen blev Ejendommen udlagt til Sagsøgerne som ufyldstgjorte Pantehavere, idet disse den 4 s M havde indfriet det af Poul Nielsen til Sparekassen udstedte Gældsbevis. Umid-delbart efter Auktionen solgte Sagsøgerne Gaarden til Gaardejer Munch for 68 000 Kr og herefter mangler Sagsøgerne, hvad der erkendes af Sagsøgte, Dækning for 12 200 Kr 7 Øre af deres Tilgodehavende hos Poul Nielsen. Det gøres nu fra Sagsøgernes Side gældende, at Sagsøgte, som de havde engageret, for at han skulde yde dem juridisk Bi-stand ved Salg af den oftnævnte Ejendom til Poul Nielsen, og hvem de straks, da det viste sig, at Laanet til Poul Nielsen ikke var sikret ved Pant, tilkendegav, at dette var hans Fejl, burde have sørget for, at Poul Nielsen opfyldte Købekontraktens Bestemmelser ved enten at give Sagsøgerne eller Sparekassen Pant i Ejendommen, idet derved saavel Bort-salg af Engen som den til Præjudice for Sagsøgerne skete Prioritering til Sloth og Lunøe vilde være blevet hindret, og de har derfor under Henvi-sning til, at det er Sagsøgte Fejl, at de ikke har opnaaet en Pante-sikkerhed, der var 12 000 Kr mere værd end den, der blev givet dem ved Skadesløsbrevet af 28 Marts 1926, under nærværende Sag søgt Sagsøgte til at betale dem i Forening 12 000 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 17 Maj 1927, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte i 1 Række gjort gældende, at Kravet mod ham er forældet, i hvilken Henseende han har anført, at Forældelsesfristen maa regnes fra den 3 Juni 1922, da Transporten til Poul Nielsen som nævnt blev givet, og at Sagsøgerne, der udtog Forligsklage mod ham den 17 Maj 1927, ikke har fremmet Sa-gen mod ham uden uforment Ophold, idet de først den 4 August s A lod Sagen beramme til Foretagelse i Retten.

Selv om der maatte gaas ud fra, at Forældelsesfristen begynder at løbe fra det af Sagsøgte angivet Tidspunkt, kan der ikke gives ham Medhold i de anførte Betragtninger, idet Sagsøgerne under Hensyn til, at de havde rimelig Anledning til at afvente Resultatet af Tvangs-auktionen af 27 Juni 1927, findes at have forfulgt Sagen paa behørig Maade.

Sagsøgte har dernæst anført, at han ikke har begaaet nogen Fejl, der kan gøre ham erstatningspligtig overfor Sagsøgerne. Hans Fremstilling gaar i saa Henseende ud paa, at de fire Kautionister aldrig har anmodet ham om at være dem behjælpelig med Ordningen af deres Forhold til Sparekassen, men at de, forinden han den 3 Juni 1922 i deres Overværelse paa sit Kontor udfærdigede Transport paa Købekontrakten til Poul Nielsen, meddelte ham, at der ikke i Henhold til Købekontrak-tens Bestemmelser skulde udfærdiges Panteobligation for Restkøbesum-

men til Sælgeren eller Ordre, idet de selv havde sørget for, at Poul Nielsen udstedte en Obligation paa 20 000 Kr til Sparekassen. Efter at Sagsøgte derpaa ved Opringing til Sparekassen havde sikret sig, at en saadan Obligation virkelig var udstedt, udfærdigede han Transporten med den foranførte Ordlyd for derved at sikre sig Beviset for, at de paagældende havde ønsket det oprindelig i Købekontrakten indeholdte Vilkaar ændret.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sparekassen som Regel selv udfærdiger Obligationer for de af dem bevilgede Laan med Benyttelse af egne Blanketter, og der maa gaas ud fra, at Sagsøgerne ikke udtrykkelig har anmodet Sagsøgte om at assistere ved Ordningen af Laanet til Poul Nielsen, og at Sagsøgte ej heller af egen Drift har ydet Bistand hertil, idet Rigtigheden af en af Poul Nielsen afgivet Vidneforklaring om, at Sagsøgte fulgte med ham til Sparekassen og overværede, at han underskrev Obligationen til Sparekassen er bestridt af Sagsøgte. Paa den anden Side maatte Sagsøgte være klar over, at Kautionisterne ved Iværksættelsen af Ejendomsoverdragelsen til Poul Nielsen havde til Hovedformaal at sikre sig, at de ikke led Tab ved deres Kautionsforpligtelse. Da nu Sagsøgte var vidende om, at Sparekassen ikke havde haft Pant i Anders Knudsens Ejendom for det denne i sin Tid ydede Laan, og da Sagsøgte som Svar paa en til ham under Domsforhandlingen rettet Forespørgsel har udtalt, at han ligeledes var bekendt med, at Kautionisterne, efter at Anders Knudsens Laan var blevet indfriet ved Laanet til Poul Nielsen, ogsaa maatte kautionere for dette sidste Laan, maatte det ligge nærmest for ham at antage, at der med Hensyn til det var truffet samme Ordning som med Laanet til Anders Knudsen. Herefter findes Sagsøgte, der i en af ham afgivet Partsforklaring har udtalt, at han vilde »have taget Affære«, om han havde været paa det rene med, at den af Poul Nielsen til Sparekassen udstedte Obligation ikke var sikret ved Pant, at have forsømt den ham paahvilende Pligt til paa behørig Maade at varetage Kautionisternes Interesse, hvorved særlig skal bemærkes, at han den 3 Juni 1922 ikke burde have slaaet sig til Ro med deres Forklaring om, at Sagen var ordnet ved Poul Niensens Udstedelse af Obligation til Sparekassen, men tværtimod burde have sikret sig, at den Panteret som ved den af ham selv konciperede Købekontrakt af 1 April 1922 var lovet Kautionisterne, virkelig blev meddelt enten dem eller Sparekassen. Som Følge af alt det anførte maa Sagsøgte være pligtig at erstatte dem det dem derved forvoldte Tab, idet Kautionisterne, der som Lægmænd har savnet Overblik over de forskellige Transaktioner, efter Omstændighederne ikke findes at have gjort sig skyldige i nogen Fejl ved ikke selv at paase, at behørig Pantesikkerhed blev opnaaet.

Sagsøgte har endelig gjort gældende, at det er Sagsøgernes egen Fejl, at de har lidt Tab, idet de, saasart de var blevet vidende om, at Poul Nielsen ikke havde givet Pantesikkerhed for Laanet i Sparekassen, burde have foranlediget, at Ejendommen blev tvangsrealiseret, hvorved de med de da gældende højere Priser for Landejendomme kunde have opnaaet fuld Dækning for deres Tilgodehavende.

Heri vil der ej heller kunne gives Sagsøgte Medhold, idet det, selv om Sagsøgerne maatte have haft Lejlighed til at skride til Tvangsrealisation tidligere end sket, efter Omstændighederne ikke findes at være en Betingelse for Bevarelsen af deres Erstatningskrav overfor Sagsøgte, at de straks benyttede sig af dette Middel, ligesom det iøvrigt ej heller findes tilstrækkelig godtgjort, at en Tvangsrealisation i 1926 kunde have skaffet Dækning til Sagsøgerne.

Herefter vil Sagsøgte, da det som nævnt er ubestridt, at Sagsøgerne, om Poul Nielsens Laan i Tide var blevet sikret ved Pant, vilde have opnaaet en Sikkerhed, der var 12 000 Kr mere værd end den dem ved Skadesløsbrevet af 28 Marts 1926 indrømmede, være at dømme til at betale Sagsøgerne 12 000 Kr med Renter deraf som paastaaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgerne med 500 Kr.

---

Torsdag den 6 December.

Nr 69/1928.      Enkefru Anna Clara Johannessen (Møldrup)  
 m o d

**Skattedepartementet paa Statskassens Vegne (den kst Kmdv),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellanten har Pligt til at betale Arveafgift af en Rentenydelsesret.

Østre Landsrets Dom af 10 Marts 1928: Sagsøgte, Enkefru Anna Clara Johannessen, bør til Sagsøgerne, Skattedepartementet, betale de paastævnte 1228 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 9 Februar 1928, til Betaling sker. Saa bør hun til det offentlige betale den Retsafgift og det Stempelpapir, som vilde have været at betale, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Sagsøgerne, samt til den kst Kammeradvokat betale i Salær 100 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Af Reglen i § 5 b i Arveafgiftsloven, der indeholder Hjemmel for at beregne Afgift af de bortskænkede Kapitaler, kan der ikke udledes, at Afgift skal svares af den Appellantinden tilfaldne heromhandlede Rentenydelse. Da der heller ikke iøvrigt findes Hjemmel for Beregning af saadan Afgift, vil Appellantinden efter sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale til Appellantinden med 500 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Appellantinden, Enkefru Anna Clara Johannessen, bør for Tiltale af Indstævnte, Skattedepartementet, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellantinden med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Gavedispositioner af 20 Maj 1912 og 24 Januar 1924 skænkede nu afdøde Forpagter Niels Peter Johannessen og hans efterlevende Enke, Sagsøgte Anna Clara Johannessen, deres Børn en Del Værdipapirer, tilsammen et Beløb af 260 000 Kr med det Forbehold, at han og hans Hustru skulde nyde Renten deraf, saa længe de levede. Værdipapirerne blev indsat henholdsvis i Overformynderiet og i Bikuben. Den 12 Maj 1924 afgik Forpagter Johannessen ved Døden, og Sagsøgte tiltraadte herefter hele Rentenydelsen af de til Børnene skænkede Beløb. Sagsøgte indgav i den Anledning til Skifteretten i Saxeboing en Arveanmeldelse, hvori hun opgjorde den aarlige Værdi af den samlede Rentenydelse til 11 730 Kr 44 Øre eller kapitaliseret efter Reglerne i § 20 i Arveafgiftsloven af 10 April 1922 efter Forholdene ved Forpagter Johannessens Død: 79 415 Kr 08 Øre, men udtalte samtidig som sin Opfattelse, at hun ikke var pligtig at svare nogen Rentenydelsesafgift, idet de paagældende Gaver var bortskænket af hende og hendes Mands Fællesbo, og hun hensad i uskiftet Bo efter sin Mand. Skifteretten i Saxeboing beregnede imidlertid Arveafgift af Halvdelen af den af Sagsøgte opgjorte Kapitalværdi af Rentenydelsen eller af 39 707 Kr 54 Øre med 1228 Kr, hvilket Beløb Skifteretten forhøjede med  $\frac{1}{3}$  i Henhold til Arveafgiftslovens § 30. Arveafgiftsberegningen blev af Sagsøgte paaklaget til Skattedepartementet, som i Skrivelse af 5 August 1927 stadfæstede Beregningen, dog med Bemærkning, at man efter Omstændighederne vilde tillade, at Arveafgiften berigtigedes uden den ommeldte Forhøjelse. Denne Afgørelse af Skattedepartementet har Sagsøgte begæret prøvet ved Domstolene.

Sagsøgerne, Skattedepartementet, har derefter anlagt nærværende Sag, under hvilken de har paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale nævnte 1228 Kr med Renter deraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 9 Februar d A.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet. Hun gør navnlig gældende, at naar hun efter sin Mands Død fortsætter den fulde Rentenydelse af de bortskænkede Kapitaler, er dette ikke en Følge af en arveretlig Erhvervelse, men af de Vilkaar, paa hvilke Kapitalerne er bortskænket, og at Erhvervelsen derfor ikke for hendes Vedkommende medfører andet og mere, end hvad der følger af, at hun har overtaget Fællesboet til Hensiden i uskiftet Bo.

Arveafgiftsloven indeholder efter hendes Mening herefter ingen Hjemmel til at paalægge hende at betale Afgift af nogen Del af Rentenydelsen.

Skattedepartementet har heroverfor anført, at ved de heromtalte Dispositioner, der som anført er medunderskrevne af Sagsøgte, har Sagsøgtes Mand givet Sagsøgte en Rentenydelse over hans Del af de fælles Kapitaler, saaledes at Rentenydelsen træder i Kraft ved hans Død. Denne Rentenydelse er ganske uafhængig af Betingelserne for Retten til at forblive hensiddende i uskiftet Bo, og den kan derfor ikke henregnes til de Midler, »hvormed den efterlevende Ægtefælle forbliver hensiddende«, og hvoraf der efter Arveafgiftslovens § 14 ikke betales Afgift.

Skattedepartementet hævder, at Rentenydelsen er afgiftspligtig efter bemeldte Lovs § 5 b, jfr § 15.

I disse Betragtninger maa der gives Skattedepartementet Medhold.

Sagsøgte vil herefter være at dømme efter Departementets Paastand.

Sagsøgte vil derhos have til det offentlige at betale den Retsafgift og det Stempelpapir, som vilde have været at betale, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Sagsøgerne, samt have at betale i Salær til den kst Kammeradvokat 100 Kr.

Nr 372/1927. Stenhuggerne **Karl Johan Ulrik Carlsen, Obel Anton Olesen og Kaj Oluf Klejst**, dels paa egne Vegne, dels som Befuldmægtigede for **Kløver og Brostenhuggernes Fagforening** for Hasle og Omegn (Liebe efter Ordre)

m o d

**Dansk Stenindustriarbejder-Forbund** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om det indstævnte Forbunds Pligt til at optage den appellerende Forening som Medlem m m.

Østre Landsrets Dom af 6 Juli 1927: Sagsøgte, Dansk Stenindustriarbejder-Forbund, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Stenhuggerne Karl Johan Ulrik Carlsen, Obel Anton Olesen og Kaj Oluf Klejst dels paa egne Vegne, dels som Befuldmægtigede for Kløver og Brostenhuggernes Fagforening for Hasle og Omegn, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges de for Sagsøgerne beskikkede Sagførere, Overretssagfører D G M Bache for Landsretten og Overretssagfører Bojesen Koefoed under en til Oplysning i Sagen optaget Partsforklaring m v i Rønne, i Salær henholdsvis 150 Kr og 75 Kr, hvilke Salærer udredes af det offentlige.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Liebe 200 Kroner og i Salær for Møde ved Vidneførsel Overretssagfører Bojesen Koefoed 25 Kroner, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 29 Juni 1926 stiftede Stenhuggerne Karl Johan Ulrik Carlsen, Obel Anton Olesen og Kaj Oluf Klejst, alle af Hasle, sammen med fire andre Stenhuggere en Forening: Kløver og Brostenhuggernes Fagforening for Hasle og Omegn, idet den formelle Vedtagelse dog først fandt Sted den 15 August s A.

Foreningen søgte straks Optagelse i Dansk Stenindustriarbejder-Forbund — der er en Sammenslutning af Stenarbejderforeninger — men denne Optagelse blev efter forskellige Forhandlinger nægtet af Forbundets Hovedbestyrelse ved Skrivelse af 16 August 1926, i hvilken Forbundet henviste Sagsøgerne til at indmelde sig i Afdelingen i Vang som den nærmeste.

Under 4 Oktober s A fik de nævnte tre Stenhuggere fra Bestyreren for Vang Stenhuggeri, Oluf Olsen — til hvem de hidtil havde afsat hele deres Produktion af Sten, som de brød i et af dem lejet Stenbrud — Meddelelse om, at han ikke kunde aftage Sten fra dem, forinden de havde bragt deres Forhold til Forbundet i Orden, idet han, hvis han dog gjorde det, »udsatte sig for Hindringer«.

Under nærværende Sag har Sagsøgerne, Stenhuggerne Karl Johan Ulrik Carlsen, Obel Anton Olesen og Kaj Oluf Klejst dels paa egne Vegne, dels som Befuldmægtigede for Kløver og Brostenhuggernes Fagforening for Hasle og Omegn, nu anbragt, at Forbundet ifølge dets Loves § 1, jfr § 12, er pligtig at optage Kløver og Brostenhuggernes Fagforening for Hasle og Omegn som Medlem, og at Forbundet har foranlediget, at Bestyrer Olsen har vægret sig ved at modtage Sten fra dem og saaledes har »blokeret« dem, hvorfor Forbundet maa være pligtigt at erstatte dem — der som Følge af Blokaden siden Oktober Maaned 1926 har været ude af Stand til at arbejde — det dem ved Blokaden forarsagede Tab. De har derfor paastaaet Dansk Stenindustriarbejderforbund tilpligtet at optage Fagforeningen i Forbundet,

at ophæve den mod dem personlig iværksatte Blokade, og endelig at betale i Erstatning til hver af dem 3000 Kr.

Forbundet har paastaaet sig frifundet.

I Forbundets Love hedder det under § 1:

»Formaalet er at samle alle Landets Stenarbejderforeninger i et Forbund, for ved fælles Samarbejde bedre at varetage Fagets Interesser. Dette søges naaet ved:

a. Oprettelse af Foreninger paa de Steder, hvor saadanne ikke findes, og Agitation for Tilslutning til allerede bestaaende.

— — —  
under § 12:

Optagelse.

Foreninger som anerkender disse Love og holder sig dem efterrettelige kan optages i Forbundet, naar derom indgives skriftlig Begæring til Hovedbestyrelsen.

Og under § 13:

Ingen Afdeling maa have Love og Vedtægter, der er i Modstrid med disse Love.«

Foreløbig bemærkes, at der ikke findes Anledning til som af Sagsøgte under Domsforhandlingen paastaaet at udsætte Sagen til yderligere Afhøring af Stenværksbestyrer Olsen.

Med Hensyn til, at Sagsøgerne har hævdet, at Forbundets Vægring ved at optage den nystiftede Fagforening som Medlem er begrundet ved, at dennes Medlemmer ikke har villet indmelde sig i Fagets Arbejdsløshedskasse, bemærkes, at dette Anbringende ikke overfor de Sagsøgtes Benægtelse er tilstrækkelig godtgjort.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand med Hensyn til Optagelsesbegæringen har Forbundet gjort gældende, at dets Love maa forstaaes med den Begrænsning, at Forbundet, bl a af Hensyn til Administrationsomkostningerne og Organisationsvanskeligheder, i hvert enkelt Tilfælde selv maa bestemme, hvilke Foreninger det vil optage som Medlemmer.

Idet der maa gives Forbundet Medhold i det saaledes anførte, vil det forsaavidt være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag.

Med Hensyn til Blokaden fremgaar det af Sagens Oplysninger, at de Sagsøgtes Forretningsfører Karl Andersen under et Besøg — formentlig den 2 Oktober 1926 — hos Stenværksbestyrer Oluf Olsen forespurgte denne, om det var rigtigt, at han havde en Bestemmelse om, at han ikke vilde købe Sten af Folk, der ikke havde deres Organisationsforhold i Orden, og da Olsen bekræftede dette, henledte hans Opmærksomhed paa, at Sagsøgerne ikke havde deres Forhold i saa Henseende i Orden. Kort efter denne Samtale telefonerede Olsen til Sagsøgerne og gav dem den foranførte Meddelelse om, at han ikke kunde købe Sten af dem.

Samme Dag — den 4 Oktober — skrev Sagsøgeren Carlsen paa Foreningens Vegne til Forretningsfører Andersen og anmodede Forbundet om at hæve den Blokade, som Sagsøgerne forstod, at Forbundet havde etableret overfor dem. Dette Brev forblev ubesvaret.

Derimod bekræftede Formanden for Stenhuggerfagforeningen i Vang, Jens Riis, under en Sammenkomst den 26 s M overfor Stenværksbestyrer Olsen og Sagsøgeren Olesen, at Sagsøgerne vilde møde de samme Hindringer ved de andre Stenværker paa Øen.

Der foreligger ikke under Sagen Oplysning om, at Forbundet har foretaget noget andet Skridt til Etablering af Blokade af Sagsøgerne end den ovenfor nævnte Henvendelse fra deres Forretningsfører til Stenværksbestyrer Olsen. Omend det efter det saaledes foreliggende ikke kan betvivles, at denne Henvendelses Formaal har været at lægge Sag-



søgerne Hindringer i Vejen for Afsættelsen af deres Produkter, findes det dog betænkeligt at paalægge de Sagsøgte Ansvar for, at Olsen paa dette Grundlag afbrød Forretningsforbindelsen med Sagsøgerne.

Herefter og med Bemærkning, at Sagsøgerne efter deres egen Fremstilling ikke har gjort noget Forsøg paa andetsteds at afsætte deres Produkter, vil de Sagsøgte i det hele være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændigheder at kunne ophæves.

Der vil være at tillægge de for Sagsøgerne — hvem der er meddelt Bevilling til fri Proces — beskikkede Sagførere, Overretssagfører D G M Bache for Landsretten og Overretssagfører Bojesen Koefoed under en til Oplysning i Sagen optaget Partsforklaring m v i Rønne, i Salær henholdsvis 150 Kr og 75 Kr, hvilke Salærer bliver at udrede af det offentlige.

---

Mandag den 10 December.

Nr 348/1927. Sagfører **M Andersen** og Proprietær **H P Jacobsen**  
(David)  
m o d  
Proprietær **R G Hansen** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellanternes Erstatningsansvar for ved en Ejendomshandel med Indstævnte som Køber at have undladt at oplyse, at en Prioritet var forfalden og Udlæg i Ejendommen rekvireret.

Vestre Landsrets Dom af 8 November 1927: De Sagsøgte, Sagfører M Andersen og Proprietær H P Jacobsen, bør en for begge og begge for en til Sagsøgeren, Proprietær R G Hansen, betale 20000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 24 Marts 1927, indtil Betaling sker, og Sagens Omkostninger med 800 Kr. Sagsøgte Enkefru Mathilde Margrethe Krebs bør for Tiltale af Sagsøgeren i denne Søg fri at være, hvorhos Sagens Omkostninger for denne Sagsøgtes Vedkommende ophæves. I Sagsomkostninger til Restauratør M Jensen og Proprietær Lars Præstegaard betaler Sagsøgeren 125 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Selv om det efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse fremkomne Oplysninger maa antages, at det ved Skødets Underskrift den 15 Oktober 1926 er blevet omtalt, at der ikke var betalt Renter af Prioriteten til Jysk Land-Hypotek-

forening, er der i ethvert Tilfælde ikke fra nogen af Appellanternes Side givet Meddelelse om, at Hypotekforeningen paa Grund af Renterestance havde faaet berammet Udlæg, hvilket under de foreliggende Forhold maatte gøre det yderligere usikkert, hvorvidt Hypotekforeningen vilde tillade Indstævntes Overtagelse af Prioriteten, ogsaa naar henses til den Appellanten Jacobsen i Juni Termin s A givne Advarsel, som ikke heller blev meddelt Indstævnte.

Herefter og iøvrigt i Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, hvortil for Appellanten Andersens Vedkommende endnu kan føjes, at han trods den foreliggende Usikkerhed for Prioritetens Overgang, som ikke blev fjærnet ved Modtagelsen af Hypotekforeningens Kvittering med Forbehold, straks udbetalte Resten af de 20 000 Kroner, findes Appellanterne pligtige at betale Indstævnte det indtalte Beløb, og Dommen vil derfor, forsaavidt paaanket er, efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør, saavidt paaanket er, ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanterne, Sagfører M Andersen og Proprietær H P Jacobsen, een for begge og begge for een til Indstævnte, Proprietær R G Hansen, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at Sagsøgeren, Proprietær R G Hansen af Gl Vraa, der i 1919 var vendt tilbage fra Argentina og derefter havde haft en hans Fader tilhørende Ejendom i Forpagtning, i Efteraaret 1926 var kommet i Forbindelse med Gaardejer Sandager af Sanderødgaard, blev der af to Ejendomshandlere indledet Forhandling med Sagsøgeren og Sandager om Køb af Ejendommen Gl Vraa, og ved deres Nærværelse paa Gaarden den 9 Oktober 1926 blev der mellem dem og Sagsøgte Proprietær H P Jacobsen af Aagaard, der var Ejer af Ejendommen, for hvilken dog Medsagsøgte Enkefru Mathilde Krebs's dalevende Mand Karl Chr Krebs stod som Skødehaver, afsluttet Handel om Ejendommen. I den ved denne Lejlighed oprettede Slutseddel hedder det blandt andet: »Købesummen er fastsat til Kr 315 000, der afgøres paa følgende Maade. Køberne overtager de i Ejendommen indestaaende offentlige Midler, tilsammen Kr 190 000«. Endvidere skulde Køberne udstede Obligationer til Sælgeren til ialt 105 000 Kr og udbetale Restkøbesummen 20 000 Kr kontant ved

Overtagelsen, der skulde finde Sted den 15 Oktober 1926. Samme Dag, den 9 Oktober, henvendte Sagsøgeren, Sandager og Sagsøgte Jacobsen sig til Sagsøgte Sagfører M Andersen af Aalborg og anmodede ham om at udfærdige de endelige Salgsdokumenter, og paa dennes Kontor underskrev de senere paa Dagen Købekontrakt. Heri er det i Lighed med Slutseddelen bestemt, at »Køberne forpligter sig til at overtage, tilsvare og forrente — — — de i Ejendommen indestaaende Prioriteter, nemlig imod 1 Prioritet til Kreditforeningen af jydsk Landejendomsbesiddere 140 000 Kr, og imod 2 Prioritet til Jydsk Land-Hypotekforening 50 000 Kr — — —«. Efter at der dernæst den 15 Oktober s A af Sagsøgte Andersen var udfærdiget Skøde, der underskrevs af fornævnte Karl Chr Krebs og Sagsøgte Enkefru Krebs som Sælgere, og hvori det med Hensyn til Overtagelsen af de i Ejendommen indestaaende Kredit- og Hypotekforeningslaan er bestemt som i Købekontrakten, udbetalte Sagsøgeren s D den kontante Del af Købesummen, 20 000 Kr, til Sagsøgte Andersen, der straks disponerede herover til Dækning af Sagsøgte Jacobsens Kreditorer. Ved Handlens Indgaaelse var Sagsøgte Jacobsen i Restance med den pr 11 Juni Termin 1926 forfaldne Ydelse til 2 Prioritetshaver, Jydsk Landhypotekforening, i hvilken Anledning Hypotekforeningen ved en den 9 Oktober 1926 dateret Rekvisition havde begæret foretaget Udlæg i Ejendommen GI Vraa, hvilket Udlæg blev berammet til den 18 s M. Dette meddeltes samtidig til Sagsøgte Jacobsen, der den 13 eller 14 nævnte Maaned underrettede Sagsøgte Andersen herom. Denne meddelte intet i Anledning heraf til Sagsøgeren, men forhandlede telefonisk med Hypotekforeningens Sagfører, Sagfører Wiese af Nørre Sundby, der lovede at gøre sit til, at Udlægsbegæringen kunde trækkes tilbage, naar Restancen betaltes, og dette skete ogsaa, da Sagsøgte Andersen den 16 s M betalte Ydelsen, hvortil han af det af Sagsøgeren indbetalte Beløb 20 000 Kr anvendte 1762 Kr 50 Øre. Af Sagfører Wiese blev der dog kun meddelt Kvittering for Beløbet »med Forbehold«, og den 1 November s A blev der paany af Hypotekforeningen indgivet Begæring om Udlæg i Ejendommen GI Vraa, hvorhos Sagfører Wiese den 2 s M tilskrev Sagsøgeren følgende:

»Fra Jydsk Land-Hypotekforening, Aarhus, har jeg i Dag faaet Anmodning om at opfordre Dem og Herr Sandager til omgaaende at deponere 10 000 Kr til yderl Sikkerhed for Hypotekforenings Laan i GI Vraa, da det Eftersyn af Gaarden med Tilbehør, der har fundet Sted fra Foreningens Side, siden Gaardens Salg til Dem og Herr Sandager, har faaet det Udfald, at Pantets Tilstand er befundet utilfredsstillende. Der vil derfor efter den Ordre, jeg har faaet fra Foreningen, blive foretaget Udlæg i Pantet saafremt det omtalte Depositum ikke stilles paa Torsdag under Henviisning til at Rentenydelsen pr 11 Juni Termin d A kun er modtaget med Forbehold — — —«.

Denne Skrivelser Indhold blev den 4 s M meddelt Sagsøgte Andersen, idet Sagsøgeren samtidig tog Forbehold i Anledning heraf overfor Sagsøgte Jacobsen og erklærede, at han ikke vilde deponere det krævede Beløb af 10 000 Kr. Efter at der dernæst den 11 November 1926 var paabegyndt Udlægsforretning, blev der i Anledning af en opstaaet Disput den 16 s M afsagt en Kendelse, hvorved Hypotekforeningen fik Medhold

i, at den som Følge af Sagsøgte Jacobsens Restance med Terminsydelsen, der kun var modtaget med Forbehold, kunde gaa frem i Overensstemmelse med Retsplejelovens § 478. Udlæg blev derefter foretaget samme Dag, og ved den følgende Tvangsauktion overtog Hypotekforeningen Ejendommen som ufyldstgjort Panthaver. Ved det saaledes passerede er Sagsøgeren gaaet tabt af de af ham indbetalte 20 000 Kr, og idet han vil gøre de Sagsøgte Jacobsen og Andersen samt fornævnte Karl Chr Krebs ansvarlige herfor, har han under nærværende Sag paastaet de to nævnte Sagsøgte samt Krebs's i uskiftet Bo hensiddende Enke, Sagsøgte Enkefru Krebs, dømt til in solidum at betale Sagsøgeren nævnte Beløb, 20 000 Kr, tilligemed Reter heraf 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 24 Marts 1927, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundne for Sagsøgerens Tiltale. Sagsøgeren havde oprindelig nedlagt tilsvarende Paastand som ovenfor nævnt mod Restauratør M Jensen af Aalborg og Proprietær Lars Præstegaard af Sulsted, men har senere frafaldet Paastand overfor disse, der imidlertid har ladet møde under Domsforhandlingen og nedlagt Paastand om, at den for Sagsøgeren mødende Sagfører, Landsretssagfører H R Brøcker af Ringsted enten alene eller in solidum med Sagsøgeren dømmes til at betale dem Sagsomkostninger. Landsretssagfører Brøcker har paastaet sig frifundet for dette Krav.

Til Støtte for sin Paastand overfor Sagsøgte Jacobsen har Sagsøgeren anført, at Jacobsen, der maatte være klar over, at det for Sagsøgeren var en afgørende Forudsætning, at han kunde overtage Hypotekforeningslaanet, burde have meddelt ham, at dette Laan paa Grund af Jacobsens Forsømmelse var forfaldet, og Udlæg rekvireret. Overfor Sagsøgte Enkefru Krebs har Sagsøgeren gjort gældende, at hendes nu afdøde Mand, forinden han underskrev Skødet, burde have givet lignende Meddelelse, og overfor Sagsøgte Andersen tillige, at denne som Sagfører for Sagsøgeren ikke burde have ordnet Handlen uden at underrette Sagsøgeren om Sagsøgte Jacobsens Forsømmelse og uden at forhandle med Hypotekforeningen, ligesom han ikke burde have disponeret over de indbetalte 20 000 Kr, naar han ikke kunde være sikker paa, at Hypotekforeningslaanet dog kunde blive staaende.

Sagsøgte Jacobsen har imod Søgsmålet for sit Vedkommende gjort gældende, at han var af den Formening, at der ikke fra Hypotekforeningens Side vilde blive lagt Vægt paa hans Forsømmelse med Hensyn til Betalingen af Juni Terminsydelsen, naar Restancen betaltes, saasnart Ejendomshandlen var endelig ordnet, hvorved han jo kom i Besiddelse af kontante Midler, at ej heller den Omstændighed, at Udlægsforretning var berammet, var af videregaaende Betydning, naar henses til, at Sagfører Wieses Svar paa Sagsøgte Andersens Forespørgsel maatte opfattes som Løfte om at trække Udlægsbegæringen tilbage, naar Restancen betaltes, samt at det alene skyldes Mistillid til Sagsøgeren og Sandager, at Hypotekforeningen ikke vilde lade Laanet indestaa uden yderligere Sikkerhed, medens det kun var af praktiske Grunde, at Sagsøgte Jacobsens Misligholdelse med Betaling af Terminsydelsen blev anvendt som Grundlag for Udlæget.

Medens Sagsøgte Enkefru Krebs dernæst til Støtte for sin Frifindelsespaastand har anført, at hendes afdøde Mand intet har haft med Forhandlingerne i Anledning af Ejendomshandlen at gøre, men alene som Skødehaver har været tilstede ved Skødets Udfærdigelse, har Sagsøgte Andersen gjort gældende i første Række, at Sagsøgeren savner Bemyndigelse til paa egen Haand at indtale Kravet, der burde være rejst af Sagsøgeren og Sandager i Forening, og dernæst at han vilde have været ude af Stand til at ændre paa Handlens Vilkaar, da Sagsøgeren, Sandager og Sagsøgte Jacobsen var enige herom og havde affattet Slutteddel ved deres Henvendelse til ham, at han iøvrigt ligesom Sagsøgte Jacobsen maa formene, at sidstnævntes Forsømmelse med Betaling af Terminsydelse reelt har været uden Betydning, samt at han herefter ikke har været uberettiget til som Sagfører for Sagsøgte Jacobsen efter at have modtaget den kontante Del af Købesummen at disponere derover efter Jacobsens Ønske.

Sagfører Wiese har under Sagen som Vidne forklaret, at Sagsøgte Jacobsen, der først i Juni Termin 1926 betalte den forudgaaende December Terminsydelse, da fik Meddelelse om, at Juni Terminsydelsen skulde være betalt senest den 15 August 1926, da der ellers vilde blive skredet ind med Foretagelse af Udlæg i Pantet. Da Restancen først langt senere, og efter at Ejendommen var afhændet, blev betalt, kvitterede han kun med Forbehold, for at Hypotekforeningen kunde have frie Hænder. Da Sagsøgte Andersen nogle Dage inden Betalingen telefonerede til Sagfører Wiese, meddelte denne, at han ikke kunde afgøre, hvorledes Hypotekforeningen vilde stille sig.

Endvidere har Direktør for Hypotekforeningen Bjelke som Vidne forklaret, at Foreningens Inspektør efter Foreningens almindelige Regler skulde have været ude for at se paa Ejendommen, naar Terminsydelsen ikke var betalt paa saa sent et Tidspunkt som i nærværende Tilfælde. Imidlertid blev der den 21 Oktober 1926 af Foreningens stedlige Repræsentant foretaget Eftersyn af Gaarden i Anledning af dennes Salg, hvorom Repræsentanten til Foreningen sendte følgende Indberetning:

»Efter omstaaende Opfordring har jeg i Dag efterset Gammel Vraa og funden Gaarden saaledes:

Besætningen er 10 Heste, 2 Plage, 40 Køer, 20 Ungkvæg, 1 Orne, 26 Søer, 28 Ungsvin i jævn god Stand og Kvalitet.

Bygningerne er meget gode og meget godt vedligeholdte. Marken er ligeledes i god Orden og god Drift fra Jacobsens Driftstid. Der er saaet Rug i 12 Tdr Land af Højmarken, det staar godt. Avlen har været meget god sidste Aar, en Del af den er tærsket og solgt, men der er temmelig sikkert 5 à 600 Tdr Korn utærsket tilbage. Der er rigeligt med Rodfrugt, og i det Hele kunde der godt holdes tre Gange saa stor en Besætning ved Gaarden som der er. Dette mener jeg imidlertid ikke den nye Ejer kan anskaffe og som det er nødvendigt for at klare Udgifterne. Jeg anser det derfor for rettest at Hypotekforeningen fordrer 10 000 Kr af sit Tilgodehavende indbetalt.»

Herefter tilskrev Hypotekforeningen under den 1 November 1926 Sagfører Wiese saaledes:

»Efter at Foreningen har ladet foretage Eftersyn af Ejendommen

»Gammel Vraa« bl a i Anledning af det skete Salg til d'Herrer Sandager og R G Hansen, maa Direktionen kræve deponeret 10 000 Kr til yderligere Sikkerhed for Hypotekforeningens Laan, hvilket Depositum omgaaende maa stilles, hvorhos Eftersynsgebyr 22 Kr maa betales, i modsat Fald anmodes De om snarest at foretage Udlæg i Ejendommen og skride til Realisation af samme, i hvilket Øjemed en Udlægsrekvisition og Foreningens Panteobligation vedlægges.«

Direktør Bjelke har endvidere forklaret, at Hypotekforeningen intet kendte til Sagsøgeren, hvorimod man havde hørt et mindre fordelagtigt Rygte om Sandager, og dette Rygte var blandt andet Motiv til den Stilling, Foreningen tog med Hensyn til Spørgsmaalet om Kapitalens Indestaaende. Direktøren har endelig udtalt, at han anser det for meget sandsynligt, at Foreningen var gaaet ind paa at lade Laanet forblive indestaaende i Ejendommen uanset Restancens senere Berigtigelse, hvis der ikke var sket Ejerskifte.

Efter hvad der er oplyst, maatte det nu for Sagsøgte Jacobsen ved de forud for Slutsedlens Opfattelse gaaende Forhandlinger, hvorunder det blev omtalt, at Sagsøgeren ikke raadede over mere end de 20 000 Kr være klart, at det for Sagsøgeren var af afgørende Betydning, at Hypotekforeningslaanet kunde blive indestaaende i Ejendommen. Vel er der ikke fra Sagsøgte Jacobsens Side ydet nogen Garanti i saa Henseende, men Sagsøgte Jacobsen burde have meddelt Sagsøgeren, at Laanet paa det Tidspunkt var forfaldent paa Grund af Sagsøgte Jacobsens Misligholdelse, idet han maatte indse, at Sagsøgeren under hans Tavshed om nævnte Omstændighed maatte regne med — ogsaa under Hensyn til de i Slutsedlen i saa Henseende anvendte Udtryk — at der ikke forelaa særlige Grunde til, at Hypotekforeningens Stilling til Laanets Overgang kunde være en anden end den sædvanlige. Da Sagsøgeren, om saadan Meddelelse var blevet givet ham, maa antages at ville have sikret sig Hypotekforeningens Stilling, forinden han indgik paa Handlen, og Sagsøgte Jacobsen ikke har godtgjort, at hans Misligholdelse, der af Hypotekforeningen alene er anvendt som Grundlag for Udlæget i Ejendommen, ikke ogsaa reelt — hvad efter det oplyste maa anses for det sandsynligste — har været medvirkende Aarsag til Hypotekforeningens Nægtelse af Laanets uændrede Overgang, vilde Sagsøgeren have kunnet annullere Handlen overfor Sagsøgte Jacobsen, og denne findes herefter at maatte tilsvare Sagsøgeren det ham tilføjede Tab af 20 000 Kr, hvorved bemærkes, at der ikke kan tillægges et af Sagsøgte fremsat Anbringende, hvis Rigtighed ikke kan anses godtgjort, om, at Sagsøgeren intet Tab har lidt, da han i hvert Fald paa Grund af Kapitalmangel ikke kunde have drevet Gaarden, nogen Betydning.

Hvad Sagsøgte Andersen angaar, burde han, da Sagsøgte Jacobsen den 13 eller 14 Oktober 1926 meddelte ham, at Udlæg truede paa Grund af foreliggende Restance med Terminsydelsen til Hypotekforeningen, have skaffet sig Underretning hos denne om Muligheden for, at Laanet kunde blive indestaaende, samt foretaget fornøden Meddelelse til Sagsøgeren, saaledes at denne, hvis Forholdet til Hypotekforeningen ikke blev ordnet, overfor Sagsøgte Jacobsen kunde faa den indgaaede Handel annulleret inden dens endelige Berigtigelse. Sagsøgte Andersen findes

herefter ikke at have udført det ham som Sagsøgerens Sagfører paa-hvilende Hverv paa forsvarlig Maade, hvorfor han vil have at erstatte Sagsøgeren det ham ved Handlen paaførte Tab, 20 000 Kr, hvilket Tab angaar Sagsøgeren personlig, og som han derfor vil kunne indtale paa egen Haand uden Hensyn til Sandagers Stilling.

Da det ikke er oplyst, at ovennævnte Karl Chr Krebs, der ikke har faaet nogen Andel i Købesummen for Ejendommen, har været bekendt med de med Hensyn til Hypotekforeningslaanet foreliggende særlige Omstændigheder, findes han ikke at have paadraget sig noget Ansvar overfor Sagsøgeren, og Sagsøgte Enkefru Krebs vil herefter være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale under denne Sag.

Herefter vil de Sagsøgte Jacobsen og Andersen være at dømme efter Sagsøgerens Paastand, hvorhos de findes at burde tilsvare ham Sagens Omkostninger med 800 Kr. For Sagsøgte Enkefru Krebs's Vedkommende vil Sagens Omkostninger efter Omstændighederne være at op-hæve. Til de ovennævnte Restauratør Jensen og Proprietær Præste-gaard findes Sagsøgeren at burde betale Sagsomkostninger med 125 Kr, hvorimod der ikke findes Føje til at paalægge Landsretssagfører Brøcker at betale Sagsomkostninger til disse.

---

Nr 319/1927. Aktieselskabet **F L Bie**, (Fich)

m o d

**Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik**, Berlin (Steglich-Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Ind-greb i en Patentret.

Østre Landsrets Dom af 8 Oktober 1928: De Sagsøgte, A/S F L Bie, bør til Sagsøgerne Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik, Berlin, betale 10 000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 3 April 1926, til Be-taling sker, og Sagens Omkostninger med 4500 Kr. At efterkommes in-den 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten ikke gentaget den Indsigelse, at Indstævnte ikke har erhvervet patentretlig Beskyttelse med Hensyn til de paagældende Anordninger ved Maskinerne.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Høje-steret til Prøvelse, anførte Grunde og idet de Højesteret fore-lagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dom-men efter Indstævntes subsidiære Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 500 Kroner.

## Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, A/S F L Bie til Indstævnte, Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik, Berlin, med 500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved dansk Patent Nr 19887 erholdt Sagsøgerne, Mergenthaler Setzmaschinen-Fabrik, Berlin, Beskyttelse fra 15 April 1914 at regne paa en Opfindelse, om hvis Indhold det i Indledningen til Patentbeskrivelsen hedder: »Opfindelsen angaar Matricesætte- og Liniestøbmaskiner med flere over hverandre liggende Magasiner, der skiftevis kan bringes i Arbejdsstilling, og som tages bagud fra Maskinen, naar de skal ombyttes. I Henhold til Opfindelsen hviler Magasinerne i en dobbelt Bæreramme, af hvis to Dele den ene kan blive liggende i sin Stilling, medens den anden kan bevæges saaledes i Forhold til den første, at Magasinerne kan tages ud«.

Under denne Sag har Sagsøgeren anbragt, at de Sagsøgte, A/S F L Bie, har krænket dette Patent ved at forhandle Sættemaskiner af den anførte Beskaffenhed, og under Henviisning til, at de Sagsøgte i det sidste Aar før Stævningens Dato, den 26 Marts 1926, formenes at have solgt ikke under 16 saadanne Maskiner, har Sagsøgerne paastaet de Sagsøgte dømt til at betale en Erstatning for tabt Fortjeneste af 96000 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra Dagen for Stævningens Indlevering til Berømmelse af den 3 April 1926.

Det sagsøgte Aktieselskab procederer til Frifindelse, idet det særlig hævder, at Sagsøgerne ikke har erhvervet patentretlig Beskyttelse med Hensyn til de Anordninger, for hvis Vedkommende der er Lighed mellem de af de Sagsøgte fremstillede Maskiner og de i Patentet omhandlede, hvilken manglende Beskyttelse dels skal være en Følge af selve Patentets Indhold og dels af, at Patentet i Henhold til Patentlovens § 1 Nr 3 forsaavidt ikke burde have været meddelt; endvidere hævder de, at Patentet — selv dets oprindelige Gyldighed forudsat — er bortfaldet i Medfør af Patentlovens § 23 Nr 4, idet det i Virkeligheden aldrig har været udøvet, og Patenthaveren i hvert Fald i over 1 Aar forud for den 26 Marts 1926 har undladt at udøve det, da han ikke efter at have erholdt den i den anførte Bestemmelse ommeldte Fritagelse har draget Omsorg for, at den patenterede Genstand var at faa til Købs. De Sagsøgte hævder sluttelig, at de i det af Stævningen omfattede Tidsrum kun har leveret syv Maskiner af den paaklagede Art, hvis Levering med de omstridte Indretninger langt fra har medført en Fortjeneste som den af Sagsøgerne anslaaede.



Efter det udviklede, og idet der maa gaas ud fra, at de patenterede Genstande i paakommende Tilfælde — selvom ingen Efterspørgsel paa Grund af nyere Opfindelser har foreligget — har kunnet leveres og vil blive leveret ved Patenthavernes Foranstaltning, maa de Sagsøgte anses erstatningspligtige overfor Sagsøgerne.

Hvad angaar Erstatningens Størrelse er det oplyst, at Prisen paa de solgte Maskiner er 14 000 Kr pr Stk, og at de Sagsøgte regner med en Fortjeneste af 7 pCt netto.

Herefter og idet Sagsøgerne ogsaa paa anden Maade maa antages at have lidt Tab, findes Erstatningen passende at kunne ansættes til 10 000 Kr, hvilket Beløb de Sagsøgte saaledes vil være at dømme til at betale Sagsøgerne med Renter som paastaet.

De findes derhos at burde betale Sagsøgerne Sagens Omkostninger efter Omstændighederne med 4500 Kr, herunder Honorarer til Skøns-mændene.

=====

Tirsdag den 11 December.

Nr 203/1928. Fhv Vognfabrikant **O Hersted** (Selv)  
 mod  
 Statsminister **Th Madsen Mygdal** (Ingen),

Østre Landsrets Dom af 4 September 1928: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren fhv Vognfabrikant O Hersted Salær til den konstituerede Kammeradvokat med 80 Kr, der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten nedlagt forskellige Realitetspaastande, men da Sagens Realitet ikke er blevet paadømt af Landsretten, vil disse ikke kunne tages under Paakendelse af Højesteret, og Landsrettens Dom vil herefter i Henhold til de i samme anførte Grunde være at stadfæste.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.  
 Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

-----

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under Forberedelsen af denne af fhv Vognfabrikant O Hersted mod Statsminister Th Madsen Mygdal anlagte Sag blev det i Retsmødet

den 28 f M tilkendegivet Sagsøgeren, der har givet personlig Møde i Sagen, at han, da de af ham fremlagte Processkrifter og hans mundtlige Udvikling fandtes uforstaaelige, ved Sagens næste Foretagelse maatte lade sig repræsentere ved en Sagfører, idet tilføjedes, at han, hvis dette Paalæg ikke blev efterkommet, vilde blive anset som udeblevet.

Efter at der derpaa var givet ham den i Retsplejelovens § 259 omhandlede Udsættelse, mødte han ved Sagens Foretagelse idag og bemærkede, at det ikke var lykkedes ham at finde en Sagfører, der vilde møde for ham.

Den kst Kammeradvokat, der under Sagen har givet Møde for Sagsøgte, har begæret Sagen afvist.

I Henhold til det anførte vil Sagen i Overensstemmelse med Retsplejelovens § 259, jfr § 340, være at afvise, hvorhos Sagsøgeren i Sagsomkostninger vil have at betale Salær til den kst Kammeradvokat med 80 Kr.

---

Onsdag den 12 December.

Nr 382/1927. Vognmand **Søren Nielsen Jacobsen** (Henriques)  
mod  
**Aktieselskabet C D Petersen**, (Oluf Petersen),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Berettigelse til at annullere en Handel om en fast Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 30 September 1927: De Sagsøgte, A/S C D Petersen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Vognmand Søren Nielsen Jacobsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at Indstævnte paa Grund af Udeblivelse med Renter af den af Appellanten udstedte Panteobligation den 27 Juli 1927 har ladet sig Ejendommen udlægge og efter det oplyste senere har disponeret over den.

Efter de Højesteret forelagte tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger burde Indstævnte have været paa det rene med den Ejendommen paahvilende Byggeforsigtelse. Foruden det i Dommen i saa Henseende anførte kan bemærkes, at Landbrugsministeriets Skrivelse af 20 Maj 1924, i hvilken Byggeforsigtelsen gentages, maa antages inden Udstedelsen af Skødet til Appellanten at have været Indstævntes Sagfører bekendt. Herefter har Appellanten været berettiget til at træde tilbage fra Handlen, hvorved bemærkes, at hans Krav i saa Henseende under de foreliggende Omstændigheder ikke

findes for sent fremsat. Den Appellanten herefter tilkommende Godtgørelse findes passende at kunne bestemmes til 10 000 Kroner, og Indstævnte vil saaledes være at dømme til at betale dette Beløb med Renter fra den 18 Juli 1927.

Sagens Omkostninger findes Indstævnte at burde betale som nedenfor nævnt.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, A/S C D Petersen, bør til Appellanten, Vognmand Søren Nielsen Jacobsen, betale 10 000 Kroner med Renter heraf 5 p C t a a r l i g fra den 18 Juli 1927, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger for Landsretten med 400 Kroner. Til det offentlige betaler Indstævnte det stempede Papir, som skulde bruges, og de Retsafgifter, som skulde erlægges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Højesteret. Til Højesteretssagfører Henriques betaler Indstævnte i Salær for Højesteret 300 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 80 Kroner 20 Øre.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Købekontrakt af 21 Marts 1924 overdrog de Sagsøgte, A/S C D Petersen, til Sagsøgeren, Vognmand Søren Nielsen Jakobsen, fra 1 April s A at regne den ubebyggede Ejendom Matr Nr 4b og 24 a af Svinninge By og Sogn, for en Købesum af 2000 Kr pr Td Land »efter Landinspektørens Opmaaling«. Købesummen skulde berigtiges ved kontant Udbetaling af 5000 Kr den 15 April 1924 og 5000 Kr den 1 Oktober s A, samt ved Udstedelse af Panteobligation med første Prioritet for Resten. Efter at Sagsøgte havde præsteret Udbetalingerne, fik han den 21 Januar 1925 Skøde, som blev tinglæst den 29 s M. I Paategning paa Skødet af 26 Januar 1925 fra Holbæk Amtstue hedder det bl a: »Ifølge Landbrugsministeriets Skrivelse af 20 Maj f A maa Matr Nr 4b og 24 a Svinninge, der i Forening udgør Hovedparcel Kl I, fraskilles og bortsælges til Søren Jakobsen til Bebyggelse inden 1½ Aar.«

Matr Nr 4b og 24 a, et Areal paa ca 15 Tdr Land, havde i sin Tid udgjort en Del af en Gaard med Kro og Købmandshandel paa ca 100 Tdr Land. I Anledning af Frasalg af Jord fra denne Gaard blev Matr Nr 4b, 24 a og 17 h ved Indenrigsministeriets Approbationsskrivelse af

---

Færdig fra Trykkeriet den 9 Januar 1929.

**G. E. C. Gads Forlag.**

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 30.

---

---

Onsdag den 12 December.

10 December 1864 udlagt som Hovedparcel af en Gaard, og i senere Udstykningsapprobationsskrivelser er de nævnte Numre bestandig betegnet som Hovedparcel af en Gaard. De tre Matrikulsnumre vedblev imidlertid sammen med flere andre at udgøre Gaarden med Kro og Købmandshandel. Ejendommens Bygninger var beliggende paa Matr Nr 62 a, en Lod paa ca 3300 m<sup>2</sup>. Ved Skøde af 18 Juni 1906 blev den samlede Ejendom overdraget til den tidligere Ejers Søn, Købmand W W Petersen, der nu er Formand for det søgte Aktieselskabs Bestyrelse; i Skødet var 4 b, 24 a og 17 h betegnet som Hovedparcel. I Anledning af Udstykningsplaner erholdt W W Petersen under 18 Juni 1917 Landbrugsministeriets Approbation paa et fremsendt Andragende, og i denne Approbation blev Hovedparcelsforpligtelsen indskrænket til Matr Nr 4 b og 24 a, men om denne Hovedparcel blev det paabudt, at den »bliver at bebygge inden 1½ Aar«. Ved Skøde af 24 Juli 1917, læst 16 August s A, overdrog W W Petersen imidlertid den samlede Ejendom til det søgte Aktieselskab, og da Matr Nr 4 b og 24 a vedblivende blev drevet under Bygningerne paa Matr Nr 62 a, hvorpaa der ikke hvilede Vedligeholdelsespligt, skete den paabudte Bebyggelse af 4 b og 24 a ikke; i Skødet af 24 Juli 1917 staar intet om Hovedparcel — eller Bebyggelsesforpligtelsen.

Det er in confesso, at der ikke ved Salget til Jakobsen blev talt om de nævnte Forpligtelser, og da Jacobsen, der selv boede i Rørvig, paa Jorden kun lod opføre en let Træbygning til Opbevaring af Afrøden og med et Rum til Ophold under Tilstedeværelse paa Ejendommen for Jordens Dyrknings Skyld, blev der rejst Politisag mod ham; ved Dom afsagt af Retten for Nykøbing Sj Købstad m v den 23 Juni 1927 blev han tilpligtet under en ugenlig Mulkt af 10 Kr senest den 23 September 1927 at paabegynde og senest den 23 November 1927 at have fuldført de til et med sædvanlig Kvæghold, Hestehold og Svinehold drevet Landbrug paa 14 Tdr Land samt Beboelse for en Familie fornødne Bygninger, medens han iøvrigt frifandtes.

Jakobsen gør nu gældende, at han købte Jorden til Udstykning, hvad de Sagsøgte maa have været vidende om, navnlig i Betragtning af den for Jorden betalte Pris, og da de Sagsøgte undlod at give ham Oplysning om den ham da ubekendte Hovedparcel- og Bebyggelsespligt, anser han sig berettiget til at hæve Handlen og kræve den erlagte Købesum tilbage samt til Erstatning for Opførelse af Bygning paa Grunden m, hvorfor han under nærværende ved Retten for Holbæk Købstad

m v forberedte Sag paastaar principalt, at den ovenommeldte Overdragelse af Matr Nr 4 b og 24 a af Svinninge hæves og de Sagsøgte tilligtes at betale ham 15 386 Kr 35 Øre tilligemed Renter 5 pCt p a af 5000 Kr fra 10 April 1924, af 5000 Kr fra 27 September 1924 og af Resten fra Stævningens Dato, den 18 Juli 1927, subsidiært en Erstatning efter Rettens Skøn, dog ikke over 15 000 Kr, tilligemed Renter 5 pCt p a fra 18 Juli 1927; han har derhos nedlagt Paastand om Forkortelse af Fuldbyrdsfristen og Adgang til Eksekution, uanset om Dommen betimelig paaankes.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet.

De Sagsøgte, paa hvis Vegne W W Petersen deltog i Handlen og underskrev Skøde, har erkendt, at der under Salgsforhandlingerne blev talt om, at Dele af Jorden var egnet til Bortsalg til Byggegrunde, og saadant Bortsalg vil kunne ske trods Hovedparcelhæftelsen, men benægtet, at de iøvrigt var bekendt med, at Sagsøgeren købte Jorden for at udstykke den. De anbringer, at de paa Handlens Tidspunkt ikke selv var bekendt med Hovedparcel- og Bebyggelsespligten, da de paagældende Papirer havde beroet hos deres Sagfører eller Landmaaler. De hævder, at Sagsøgeren maa være blevet bekendt med Pligten hurtigt efter Købet, navnlig gennem Holbæk Amtstues Paategning paa hans Skøde, men Sagsøgeren reklamerede ikke overfor dem desangaaende, end ikke da han i Skrivelse til de Sagsøgte Sagfører af 16 Januar 1926 — paa et Tidspunkt, da den ovenomhandlede Politisag allerede i September 1925 var indledet — lod sin Sagfører kræve Areallet opmaalt for de Sagsøgte Regning, da han forment, at det var mindre end antaget ved Købesummens Beregning. Først i Skrivelse af 25 April 1927 lod han sin Sagfører meddele de Sagsøgte, at han agtede at gøre det under denne Sag rejste Krav gældende, og under 15 Juni s A, at han stillede Ejendommen til de Sagsøgte Disposition. De anfører endelig, at Sagsøgeren i den siden Købet liggende Tid har taget Afgrøden af Jorden i Kraft af den Kultur, hvori den var fra deres Ejertid og uden at vedligeholde dens Gødningskraft, saa at Jordens Dyrkningsværdi nu er betydelig forringet.

Sagsøgeren har overfor det anførte anbragt, at han ikke blev bekendt med Amtstuepaategningen, fordi Skødet blev beroende hos hans Sagfører; og naar han ikke paa et tidligere Tidspunkt reklamerede, var Grunden iøvrigt den, at han ikke mente, at Byggepligten kunde hævdes overfor ham, da han ikke i Købekontrakt eller Skøde havde paataget sig nogen Forpligtelse i denne Heseende.

Det bemærkes, at de her under Sagen omhandlede Forpligtelser efter det oplyste aldrig er blevet noteret paa Ejendommens Folio. Idet de dernæst aldrig ses at have haft praktisk Betydning eller at være gjort positivt gældende i de Sagsøgte eller W W Petersens Ejertid, findes det betænkeligt at forkaste de Sagsøgte Benægtelse af, at deres Repræsentanter under Salgsforhandlingen, nævnte W W Petersen og Selskabets Direktør, var klare over Forpligtelserne, og det kan herefter ikke anses godtgjort, at der er udvist Svig overfor Sagsøgeren. Idet der dernæst maa gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren paa et tidligere Tidspunkt burde have reklameret overfor de Sagsøgte, naar han

vilde rejse Krav mod dem paa Grundlag af de oftnævnte Behæftelser, hvorved bemærkes, at det maa komme Sagsøgeren selv til Skade, at hans Sagfører undlod at oplyse ham om Amtstuepaategningen, findes de Sagsøgte Frifindelsespaastand at maatte tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-  
hæves.

---

Torsdag den 13 December.

Nr 2/1928. Firmaet **Philipsen & Co** (Winther)  
mod

Firmaet **Jørgen Schjerbeck jun** (Ahnfelt-Rønne),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til at annullere en Handel  
om et Parti Karton.

Sø- og Handelsrettens Dom af 8 November 1927: De Sagsøgte, Firmaet Jørgen Schjerbeck jun, bør for Sagsøgerne, Firmaet Philipsen & Co's Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse til de Sagsøgte med 300 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Firmaet Philipsen & Co, til Indstævnte, Firmaet Jørgen Schjerbeck jun, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mellem Sagsøgerne, Firmaet Philipsen og Co, og de Sagsøgte, Firmaet Jørgen Schjerbeck jun, der i mange Aar havde staaet i Forretningsforbindelse med hinanden, blev der den 3 August 1925 truffet Af-

tale om, at de Sagsøgte snarest muligt skulde levere ca 5000 Kilo Æskekarton B D D Format 70×100 cm, til en Pris af 720 Kr pr 1000 Kilo og saaledes, at Kartonen fabrikeredes i smalle Baner. I de Sagsøgtes Anerkendelsesskrivelse hedder det, at Ordren er noteret paa omstaaende Betingelser og blandt disse findes følgende Bestemmelse, »paa Grund af mindre Afvigelse i Farve, Renhed og Styrke maa en Leverance ikke kasseres. Med Hensyn til Styrke er en Afvigelse af 10 pCt tilladt«. Kartonen blev leveret den 17 September 1925 med 4820 Kilo, hvorfor Prisen var 3470 Kr 40 Øre. Følgesedlen indeholdt følgende Bestemmelse: »Varerne bedes undersøgt straks ved Modtagelsen, at de er i forsvarlig og ubeskadiget Stand, da Reklamationer af denne Art ellers ikke tages til Følge«. Den paagældende Karton var en saakaldt Ersatz-Karton, d v s, at Papirmassen i Stedet for at have en Overflade af Kridt var belagt med træfrit Papir. Det var Sagsøgernes Hensigt at benytte Kartonen til Fremstilling af Hylstre til et bestemt Mærke Cigaretter, nemlig »Melba-Cigaretter«, der forhandles af The American Tobacco Comp A/S. Sagsøgerne havde siden 1914 haft Fabrikationen af disse Hylstre fra American Tobacco Comp, og de Sagsøgte havde i de forløbne Aar leveret Kartonen, uden at der havde været Grund til Klage. I Oktober Maaned 1925 tog de Sagsøgte den i September Maaned leverede Karton i Brug, og den Del, der skulde bruges til Hylstrene, blev som sædvanlig dels paatrykt rød Farve, dels rillet. Det viste sig nu, at ved Rilningen bristede det paa Pappets Overflade paalagte Papir, der skulde erstatte Kridtningen. Den røde Farve gik herved tildels af, og Pappet i Kartonen kom frem. Den 19 eller 20 Oktober 1925 reklamerede Sagsøgerne til de Sagsøgte. Disse lod Reklamationen gaa videre til deres Leverandør Papierfabrik Reisholz A/G, der imidlertid den 4 November afviste Reklamationen. Sagsøgerne forsøgte Levering til American Tobacco Com, men disse afviste, hvad der blev dem sendt, og Oplaget henligger endnu for en Del hos Sagsøgerne i delvis færdig Stand.

Under nærværende Sag gør Sagsøgerne gældende, at den leverede Karton er ukontraktmæssig, og at de som Følge af Kontraktsbrud er berettigede til at hæve Handlen og gøre Krav paa Erstatning. De har under nærværende Sag paastaet Firmaet Jørgen Schjerbeck jun dømt til Betaling af 3552 Kr 83 Øre med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 28 Februar d A, til Betaling sker.

Det paastævnte Beløb fremkommer saaledes:

16650 Ark Karton (2913,75 kg a 72 Øre) .....	2097 Kr 90 Øre
Tryknings-Omkostninger .....	1319 — 23 —
Omkostninger til delvis Fabrikation .....	135 — 70 —

---

Ialt 3552 Kr 83 Øre

Sagsøgerne gør nærmere gældende, at Kartonen, der er blevet opbevaret paa fuld forsvarlig Maade hos Sagsøgerne, er blevet behandlet paa ganske samme Maade, som den tidligere leverede Karton af samme Slags. Den tidligere Karton har der intet været i Vejen med, og Sagsøgerne maatte derfor være berettigede til at gaa ud fra, at ogsaa den heromhandlede Levering var kontraktmæssig. Da de modtog Kartonen, foretog de en almindelig Undersøgelse, derimod ikke nogen fabriktions-

mæssig Undersøgelse. Der blev ikke konstateret nogen Fejl ved Kartonen før ved Rilningen, efter at Kartonen var farvet, saa reklamerede Sagsøgerne straks, og denne Reklamation maa efter deres Mening være rettidig, idet det ikke kunde forlanges, at de skulde opdage Fejlen, før Kartonen var taget i Brug. Det er da heller ikke før under nærværende Sag gjort gældende fra de Sagsøgte Side, at Reklamationen er for sent fremsat. Sagsøgerne hævder videre, at Kartonen led af saa væsentlige Fejl, at de har været berettigede til at afvise den.

De Sagsøgte har paastaet sig frifundet. De hævder for det første, at Reklamationen er for sent fremsat. Partiet er leveret den 17 September, men først den 19 eller 20 Oktober er der reklameret. Dernæst hævder de Sagsøgte, at Sagsøgerne under alle Omstændigheder maa være afskaaret fra at reklamere, naar de først har taget Varen i Brug. Sagsøgerne burde jfr Købelovens § 51, straks have foretaget saadan Undersøgelse, som ordenlig Forretningsbrug kræver. Dette vil efter de Sagsøgte Mening i nærværende Tilfælde sige, at Sagsøgerne burde have foretaget Rilningsprøve med et Stykke farvet Karton. Dette har de Sagsøgte imidlertid ikke gjort, men tværtimod taget hele Partiet i Anvendelse. En Del har de brugt til Æsker m m, og for denne Dels Vedkommende er der ikke rejst Indsigelse, men den Del, Sagsøgerne har anvendt til Hylstre, vil de nu tilbagelevere. Fremdeles bestrider de Sagsøgte, at Kartonen ikke ved Leveringen har været kontraktmæssig. Den Maade, hvorpaa Sagsøgerne har opbevaret Kartonen, unddrager sig de Sagsøgte Kontrol, og det samme er Tilfældet med Behandlingsmaaden under Fabrikationen af Hylstrene. Endelig protesterer de Sagsøgte mod Størrelsen af det indtalte Beløb.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Sagsøgernes Undersøgelsespligt har Grosserersocietetets Komite i en under Sagen fremlagt Erklæring udtalt, at det rejste Spørgsmaal om, hvorvidt det maa anses for Kutyme, at en Bog- og Stentrykker, der modtager Varer, som skal videreforarbejdes, er pligtig til at undersøge Varen, før den er undergaaet Behandling, maa besvares bekræftende.

Iøvrigt har der under Sagen været afholdt to Skønsforretninger. To af Skønsmændene, nemlig Driftsbestyrer A Zimmermann og Litograf I P Jensen, støtter med Hensyn til Undersøgelsespligten Sagsøgerne, medens de to andre Skønsmænd, Ingeniør Runer og Papirhandler Karl Engelsen, støtter de Sagsøgte.

Retten maa give de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgerne, inden de tog Kartonen i Anvendelse, burde have undersøgt denne paa den af de Sagsøgte angivne Maade, idet det netop var af afgørende Betydning for Sagsøgerne, at Papiret skulde kunne holde ved Rilningen. Da Sagsøgerne imidlertid uden at foretage en saadan Undersøgelse har gjort Brug af det leverede Parti, maa de være afskaaret fra at rejse Krav om Handlens Tilbagegang. De Sagsøgte vil være at frifinde, uden at det bliver nødvendigt at komme ind paa, hvad Parterne iøvrigt har anbragt. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde betale med 300 Kr.

---



Nr 71/1928. **Vejgaard Menighedsraad** (Liebe e O)  
 m o d  
**Organist J Hanghøj** (Møldrup e O),

betræffende Størrelsen af det Indstævnte for Medvirken ved visse kirkelige Handlinger tilkommende Vederlag.

Vestre Landsrets Dom af 30 Januar 1928: De Sagsøgte, Vejgaard Menighedsraad, bør til Sagsøgeren, Organist J Hanghøj, betale 1947 Kr 50 Øre tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 30 Juni 1927, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. Der tillægges Overretssagsførerne Dahl og Ørum i Salær henholdsvis 25 Kr og 50 Kr, der ligesom de Overretssagfører Jacob Andersen og Sagfører N Chr Larsen under Sagens Forberedelse tilkendte Salærer udredes af det offentlige. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Liebe og Højesteretssagfører Møldrup hver 200 Kroner, som udredes af det offentlige.

Det Appellanten, Vejgaard Menighedsraad, idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren, Organist J Hanghøj af Vejgaard, der siden 1912 har haft fast Ansættelse som Organist ved Vejgaard Kirke, førte, efter at Lønningsloven Nr 543 af 4 Oktober 1919 var traadt i Kraft, Forhandlinger med de Sagsøgte, Vejgaard Menighedsraad, om den Betaling, der tilkom ham for hans Medvirken ved Udførelsen af samtlige kirkelige Handlinger uden Forbindelse med Gudstjenesten. Af en Udskrift af Menighedsraadets Forhandlingsprotokol for Mødet den 28 November 1919 fremgaar det, at Raadet da for Organistens Vedkommende vedtog »forsøgsvis at fastsætte som Løn for Medvirken ved de kirkelige Handlinger uden for Gudstjenesten 10 Kr for hver paabegyndt 100 Beboere i Distriktet«.

Sagsøgeren har siden 1 April 1920 oppebaaret Betaling overensstemmende med denne Vedtagele, men da han i Tilslutning til, hvad Kirkeministeriet, for hvilket Sagsøgeren har forelagt Spørgsmaalet, har udtalt i en Skrivelse af 16 Maj 1925 til Stiftsøvrigheden for Aalborg Stift, formener, at han efter Lønningslovene Nr 181 af 1 April 1921 § 5, 5 Stk og Nr 286 af 30 Juni 1922 § 23, 4 Stk har Krav paa den i disse Love fastsatte Minimumsbetaling af 15 Kr aarlig for hver paabegyndt 100 til Folkekirken hørende Beboere i Sognet, som ikke tilhører en Valgmenighed, hvorefter der, idet de nævnte Lovbestemmelser har tilbagevirkende Kraft fra 1 Oktober 1919, udover den ham ydede Betaling tilkommer ham for Tiden fra 1 Oktober 1919 til 1 Oktober 1926 1947 Kr 50 Øre, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte tilpligtet at betale ham det nævnte Beløb tilligemed Renter deraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 30 Juni 1927, indtil Betaling sker. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale, subsidiært mod Betaling af 312 Kr 50 Øre, nemlig den forhøjede Betaling regnet fra 1 Oktober 1925.

Idet de Sagsøgte har anbragt, at de i 1919 førte Forhandlinger mellem Parterne førte til Oprettelsen af en Overenskomst, hvorved Betalingen fastsattes som i Forhandlingsprotokollen anført, har de til Støtte for deres Paastand i første Række gjort gældende, at Sagsøgeren er bundet ved denne Overenskomst. Den i de Sagsøgtes Forhandlingsprotokol ommeldte Overenskomst var imidlertid, som der anført, kun vedtaget forsøgsvis, og overfor Sagsøgerens Benægtelse har de ikke tilvejebragt noget Bevis for, at den er afløst af en endelig Overenskomst. Under Hensyn til, at Organisternes Lønningsforhold er ændret ved de senere Lønningslove, der som nævnt har tilbagevirkende Kraft, kan Sagsøgeren herefter ikke anses at have mistet sit Krav paa den ham efter disse Love tilkommende Betaling.

De Sagsøgte har dernæst anført, at Sagsøgerens Medvirken ikke forlanges ved alle de paagældende kirkelige Handlinger, navnlig ikke ved Begravelser af Børn under to Aar, at det af en fremlagt Fortegnelse over saadanne kirkelige Handlinger for Aarene 1925 og 1926 fremgaar, at hans Medvirken i disse Aar netop paa det nærmeste har indskrænket sig til to Tredjedele af de paagældende Handlinger, og at de Sagsøgte herefter i Henhold til 2 Punktum af § 23, 4 Stk i Loven af 1922, jfr § 5, 5 Stk i Slutningen i Loven af 1921, har haft Hjemmel til at fastsætte Vederlaget som sket.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at det i Vejgaard ligesom andre Steder paa Landet i Jylland er Skik og Brug, at Børn under 2 Aar ikke begraves fra Kirken, uanset om denne som i Vejgaard er beliggende ved Kirkegaarden, og der bliver derfor ved saadanne Begravelser ikke Brug for Organistens Medvirking. Efter det oplyste udgør de nysnævnte Begravelser Størteparten af de Tilfælde, i hvilke Sagsøgerens Medvirking ikke er forlangt. Naar det ifølge de nævnte Lovbestemmelser for at der kan gøres Indskrænkning i den Organisten efter Bestemmelsernes Hovedregel tilkommende Betaling, kræves, at dette skal begrundes i, at han paa Grund af »Forholdene« ikke medvirker ved samtlige kirkelige Handlinger, kan der nu ikke antages at være tænkt

paa en almindelig Skik som den ovennævnte; men der maa paavises Omstændigheder, der er særlige for det paagældende Kirkedistrikt. Da saadanne Omstændigheder ikke er paaviste i det foreliggende Tilfælde, kan de Sagsøgte Paastand ej heller anses hjemlet ved de nævnte Lovbestemmelser.

Forsaavidt de Sagsøgte endvidere til Støtte for deres subsidiære Paastand har henvist til, at Sagsøgeren har forholdt sig passiv indtil ind i Aaret 1924, da han, efter at nogle Sager af lignende Art havde været forelagt Kirkeministeriet, rettede Henvendelse til dette overensstemmende med det af ham her under Sagen anførte, findes Sagsøgeren ikke herved at have fortabt sit Krav paa nogen Del af den ham lovlig tilkommende Betaling.

Efter det anførte vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-  
hæves.

Efter dertil foreliggende Anledning bemærkes, at Sagen, i hvilken der har været bevilget begge Parter fri Proces, da Domsforhandlingen foretoges, fandtes mangelfuldt oplyst, hvilket væsenlig maa falde den her for Retten beskikkede Sagfører for Sagsøgeren til Last. Der vil herefter være at tilkende de for Sagsøgeren og de Sagsøgte beskikkede Sagførere for Landsretten i Salær henholdsvis 25 Kr og 50 Kr, der lige-  
som de Salærer, der under Sagens Forberedelse for Underretten er tilkendt de beskikkede Sagførere sammesteds, bliver at udrede af det offentlige.

---

Fredag den 14 December.

- Nr 128/1928. **Randers Kommune** (Steglich-Petersen) .  
 mod  
**Henry Egon Ravert Carstens** (I Kondrup efter Ordre),  
 betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Pligt til at godtgøre den ap-  
 pellerende Kommune dens Udlæg til Kur og Pleje.

(Sagen behandlet skriftligt).

Arrestforretning af 14 November 1927.

Østre Landsrets Dom af 12 April 1928. Den ovennævnte Arrest ophæves. Sagsøgte, Henry Egon Ravert Carstens, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Randers Købstads Kommune, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Hos det offentlige tillægges der Over-  
 hætssagfører Dr Pio i Salær 60 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten med fornødent Samtykke ud-  
 videt sin Paastand til ogsaa at omfatte Tilkendelse af det til  
 Indstævntes Kur og Pleje m v i Tiden fra den 1 Juli 1927 til den

31 Marts 1928 udlagte Beløb af tilsammen 1380 Kroner, saa at Appellanten principalt paastaar sig tilkendt ialt 6024 Kroner 94 Øre med Renter.

Da Indstævnte efter Indholdet af Canc Circ 6 November 1830 maa anses pligtig at godtgøre Randers Kommune dens Udlæg til Kur og Pleje af ham for hele det Tidsrum, Sagen angaar, vil der i saa Henseende være at give Dom overensstemmende med Kommunens principale Paastand. Arresten vil derhos være at anerkende som lovlig gjort. Indstævnte findes endvidere at burde godtgøre Kommunen Arrestforretningens Omkostninger med 110 Kroner 73 Øre og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Den ovennævnte, den 14 November 1927 foretagne Arrest bør som lovlig gjort ved Magt at stande. Indstævnte, Henry Egon Ravert Carstens, bør til Appellanten, Randers Kommune, betale 6024 Kroner 94 Øre med Renter 5 pCt aarlig af 4644 Kroner 94 Øre fra den 14 November 1927 og af 1380 Kroner fra den 13 August 1928, indtil Betaling sker. Indstævnte betaler derhos til Appellanten Arrestforretningens Omkostninger med 110 Kroner 73 Øre samt Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner. Der tillægges Overretssagfører, Dr Pio i Salær 60 Kroner og Højesteretssagfører I Kondrup i Salær for Højesteret 150 Kroner, hvilke Salærer udredes af det offentlige.

Det Appellanten tilkendte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Københavns Kriminal- og Politirets Doms af 9 Juni 1917 blev det i Medfør af Straffelovens § 38 2 Stk bestemt, at der af Øvrigheden skulde træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod Sagsøgte, Henry Egon Ravert Carstens, som var sat under Tiltale for Forsøg paa Drab. Aktiøns Omkostninger paalagdes ved Dommen det offentlige.

I Henhold til denne Dom blev Sagsøgte indlagt først paa St Hans Hospital, derefter paa Sikringsanstalten ved Nykøbing S og var her, til han den 30 Juni 1927 udskredes paa Prøve herfra og overførtes til St Hans Hospital, hvor han fremdeles er Patient.

I Maj 1926 døde Sagsøgtes Fader, efter hvem der tilfaldt Sagsøgte en Arv paa 3—4000 Kr.

Under Henviisning til, at Sagsøgerne, Randers Købstads Kommune, for Kur og Pleje af Sagsøgte til den 30 Juni 1927 har udlagt 10086 Kr 38 Øre, paastaar Sagsøgerne under denne ved Retten for Roskilde Køb-

stad m v forberedte Sag Sagsøgte dømt til at betale den Del heraf, som er forfaldet efter November 1922, nemlig 4644 Kr 94 Øre, subsidiært det efter Arvefaldet forfaldne, nemlig 946 Kr 14 Øre, i begge Tilfælde med nærmere angivne Renter. Sagsøgerne paastaar endvidere en hos Sagsøgte den 14 November 1927 til Sikkerhed for Fordringen gjort Arrest stadfæstet og Sagsøgte dømt til Betaling af Arrestforretningens Omkostninger 110 Kr 23 Øre.

Sagsøgte, hvem der er meddelt fri Proces, procederer til Frifindelse og Arrestens Ophævelse samt Tilkendelse af Erstatning for dens Foretagelse.

Til Støtte for Søgsmålet har Sagsøgerne henvist til, at Personer, som ved Øvrighedsresolution indlægges paa Sindssygehospitaller som farlige for den offentlige Sikkerhed, selv maa betale for deres Kur og Pleje, saafremt de har Midler dertil.

Sagsøgte gør derimod gældende, at det ligger nærmere at anvende Analogien af Bestemmelsen i Interneringsloven af 11 April 1925 § 7, hvorefter Udgifterne ved Interneringen afholdes som Udgifterne i Straffesager.

Da der maa gives Sagsøgte Medhold i, at de her omhandlede Udgifter maa afholdes som andre Udgifter i Straffesager, da saadanne Udgifter kun vil kunne afkræves den paagældende, forsaavidt de som Aktionsomkostninger er paalagt ham, og da disse Udgifter i det her omhandlede Tilfælde er paalagt det offentlige, vil Sagsøgtes Paastand om Frifindelse og om Arrestens Ophævelse være at tage til Følge. Derimod findes der efter Omstændighederne ikke Grund til at paalægge Sagsøgerne at udrede nogen Erstatning for Arrestforretningens Foretagelse, ligesom Sagens Omkostninger vil kunne ophæves.

De de for Sagsøgte beskikkede Sagførere — for Sagens Forberedelses Vedkommende Overretssagfører Conradsen, Roskilde, og for Domsforhandlingen Overretssagfører Dr Pio — tilkommende Salærer, af hvilke Dr Pios bestemmes til 60 Kr, bliver at udrede af det offentlige.

---

M a n d a g d e n 17 D e c e m b e r .

Nr 84/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Emil Peter Winkel Kjær Selmer** (Martensen-Larsen),

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Østre Landsrets Dom af 22 Marts 1928: Tiltalte, Sognepræst for Gudme og Brudager Menigheder, Emil Peter Winkel Kjær Selmer bør have sit Kald og Embede forbrudt og være uværdig til for Fremtiden at bære den for Folkekirken Præster anordnede Embedsdragt og til at udføre gejstlige Forretninger i Folkekirken samt straffes med

Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder. Saa bør han og betale de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret og paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige til Skærpelse af Straffen.

Det bemærkes, at de paaankede Forhold ikke har været inddraget under Provsteretssagen, idet denne alene angik dels mindre vidtgaende Forhold overfor Olga Laursen, dels Forhold overfor andre unge Piger end de i Dommen omtalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat vil den være at stadfæste.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Til Højesteretssagfører Martensen-Larsen betaler Tiltalte Emil Peter Winkel Kjær Selmer i Salær for Højesteret 400 Kroner og som Godtgørelse for Udlæg 116 Kroner 10 Øre.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Efter at der i Henhold til Fyens Stifts Bispeembedes Skrivelse af 2 Juli 1926 var blevet nedsat en Provsteret i Anledning af, at nedenævnte Olga Hansine Petrine Laursens Fader, Postbud M Laursen, Gudme, havde rejst Klage over Sognepræst for Gudme og Brudager Menigheder, Emil Peter Winkel Kjær Selmer, for hans Forhold overfor Olga Laursen dels, medens hun i Sommerhalvaaret 1925 var under Konfirmationsforberedelse hos ham, dels, medens hun i Oktober s A tjente hos ham, og senere, naar hun i andet Ærinde kom i Præstegaarden, blev Sognepræst Selmer i Henhold til Skrivelse fra Kirkeministeriet af 21 Oktober 1926 med Paategning af 22 s M fra Fyens Stifts Bispeembede sat under Tiltale til Straf efter DL 2—11—1 for ved sit ovenmeldte Forhold og ved sit Forhold overfor to andre unge Piger, der i Vinteren 1925/26 gik til Konfirmationsforberedelse hos ham, at have været Menigheden til Forargelse og sit Kald til Vanære, men ved Provsterettens den 15 December 1926 afsagte Dom blev Præsten frifundet for den rejste Tiltale. Da der paany blev rejst Sigtelse mod Sognepræsten for Vold og uterligt Forhold, blev det ved allerhøjeste Resolution af 4 November 1927 bestemt, at Sagen angaaende de nævnte Sigtelser i sin Helhed vilde være at undersøge og eventuelt paakende ved borgerlig Ret, hvorhos Sognepræst for Gamtofte Menighed, Provst for Baag Herred Provsti, Sparre-Petersen og Sognepræst for Bregninge Menigheder, Provst for Sunds Herreds Provsti Klovborg tilforordnedes til som Dommere at deltage i Sagens Undersøgelse og eventuelle Paakendelse.

Ved et af Statsadvokaten for Fyen m v den 21 Februar 1928 udfærdiget Anklageskrift, saaledes som dette er berigtiget under Domsforhandlingen, er Sognepræst Selmer, der efter dertil af Biskoppen over Fyens Stift under 1 Juni 1927 givet Bemyndigelse samme Dag af Provsten for Gudme Herred var blevet suspenderet fra sit Embede i Henhold til Justitsministeriets Resolution af 30 Januar 1928 sat under Tiltale ved Østre Landsret:

## I.

til Straf efter Straffelovens § 185 for Krænkelse af Blufærdigheden ved fra Efteraaret 1924 til Maj 1925 i Gudme Præstegaard i uterlig Hensigt flere Gange at have befølt Gerda Alvilda Schjødt Jensen, født 11 Juni 1910, der var i hans Tjeneste som Barnepige, derunder en Gang paa Benene og en Gang paa Brystet, samt ved i Foraaret 1925 efter Kl 11 Aften, da Pigen var gaaet i Seng i sit Værelse, at have indfundet sig der med opknappede Benklæder og forsøgt at trække Dynen af hende;

## II.

til Straf:

a) efter Straffelovens § 176, jfr §§ 166 og 174, for at have misbrugt sin Stilling som Præst til Fortørelse til uterligt Forhold af Barn, betroet ham til Konfirmationsforberedelse, subsidiært efter Straffelovens § 185 for Krænkelse af Blufærdigheden ved i Sommerhalvaaret 1925, medens Pigen Olga Hansine Petrine Laursen, født 19 Maj 1911, gik til Konfirmationsforberedelse hos Tiltalte, jævnlig, naar Pigen i den Anledning havde Ærinde i Gudme Præstegaard der at have udvist groft uterligt Forhold overfor hende, bl a ved at blotte sig overfor hende, blotte hende, besøle hende i og ved Kønsdelen og føre sit Lem hen til hendes Kønsdel, og

b) efter Straffelovens § 176, jfr § 174, subsidiært efter dens § 185 ved i Oktober Maaned 1925, da fornævnte Pige efter sin Konfirmation en Maaned tjente i Præstegaarden som Barnepige at have fortsat med sin fornævnte Behandling af Pigen, derunder een Gang i Hestestalden, — sidstnævnte Tilfælde dog muligvis senere, men inden Marts 1926.

## III.

til Straf efter DL 2—11—1, jfr Reskript 7 Oktober 1740 for at have vanæret sit Embede, dels ved sin under Forholdene I og II beskrevne usædelige Optræden, dels ved i Aaret 1925 overfor den 18aarige Asta Kirstein at have udvist en for en Præst usømmelig Opførsel ved en Aften i Gudme Præstegaard i usædelig Hensigt at have trykket sit Knæ ind mod Pigens Knæ og ved at have ført Korrespondance med hende, delvis over en af ham under Navnet cand Kjør benyttet Postboks i Nyborg og for at have opfordret hende til at rejse med til Kullen og endelig ved en Dag i Sommeren 1925 at have mødtes med hende i Toget fra Odense til Faaborg og være steget ud sammen med hende paa Brudager Station for sammen at gaa til Fods til Faaborg og under denne Tur at have udvist usædelig Opførsel overfor hende i Katterød Skov.

Tiltalte er født den 31 August 1887 og ikke fundet forhen straffet. I 1917 blev han beskikket til præsteviet Medhjælper hos Sognepræsten

for Feldballe og Nødager Menigheder i Aarhus Stift, hvorfra han i 1919 kaldtes til Sognepræst for Sneum og Tjæreborg Menigheder i Ribe Stift, hvilket Embede han beklædte, indtil han den 21 Maj 1924 blev udnævnt til Sognepræst for Gudme og Brudager Menigheder i Fyens Stift.

Medens Tiltalte i 1919 virkede i Feldballe og Nødager Menigheder, blev der af en ung Pige rejst Sigtelse mod ham for under en Samtale med hende efter et Missionsmøde at have berørt hendes Knæ. Denne Sag, der blev behandlet af Biskoppen over Aarhus Stift, forsinkede Tiltaltes Indsættelse i Embedet som Sognepræst for Sneum og Tjæreborg Menigheder, men den henlagdes, idet Sigtelsen ikke fandtes bevist. Paa samme Maade henlagdes en Sag, der rejstes i 1920 i Anledning af en mod Tiltalte fremsat Sigtelse om, at han, medens han var Præst i det sidstnævnte Embede, skulde have lagt sit Hoved ind til en Konfirmandindes Hals, da hun i et Ærind indfandt sig i hans Kontor.

I 1917 indgik Tiltalte Ægteskab, og der er i Ægteskabet født ni Børn, hvoraf otte lever.

Tiltalte har nægtet sig skyldig i samtlige de Forhold, Tiltalen angaar. ad I. Gerda Alvilda Schjødt Jensen kom i Maj 1924, medens Tiltalte boede i Allerup Præstegaard ved Tjæreborg i Tjeneste hos Tiltalte som Barnepige. Da Tiltalte i Juni 1924 flyttede til Gudme, fulgte hun med dertil og forblev i Tjenesten indtil den 2 Maj 1925. I Efteraaret 1924 blev hun konfirmeret i Gudme Kirke.

Gerda Jensen har som Vidne forklaret følgende:

Allerede i Eftersommeren 1924 begyndte Tiltalte at blive nærgaaende imod hende, idet han om Formiddagen, naar hun gjorde i Stand i Soveværelset, kom ind og vilde have fat i hende. Ved saadanne Lejligheder tog han hende om Livet og klemte hende ind til sig, ligesom han gjorde Forsøg paa at kysse hende paa Kinden og Munden.

Paa samme Maade har han baaret sig ad overfor hende, naar hun opholdt sig i Kælderen. Hvorvidt det lykkedes ham at kysse hende paa Kinden, husker hun ikke, men hun ved, at han aldrig har kysset hende paa Munden. Hun skreg nemlig, naar han behandlede hende som anført, hvorefter han holdt op, antagelig fordi han var bange for, at hans Hustru skulde høre, at hun skreg. Paa den anførte Maade har Tiltalte behandlet hende mange Gange i hele Perioden fra Eftersommeren 1924 til nogen Tid før hun rejste fra Præstegaarden.

Ved nogle bestemte Lejligheder har Tiltalte været nærgaaende mod hende paa anden Maade end nys omfklaret.

En Aften, da hun var alene med Tiltalte, opfordrede denne hende til at hjælpe ham med at ordne nogle Papirer, hvortil hun sagde nej. Efter at hun var gaaet ud i Gangen for at gaa op paa sit paa Loftet beliggende Værelse for at gaa i Seng, kom Tiltalte efter hende ud i Gangen og trak hende ind i Spisestuen, hvor han paany bad hende hjælpe sig med Papirerne, hvad hun nu gjorde. Hun sagde derefter, at hun var træt, hvortil Tiltalte sagde, at hun kunde lægge sig i Fruens Seng. Hun har herved tilføjet, at naar hun var alene hjemme om Aftenen og skulde vaage over Børnene, plejede hun at lægge sig paa Fruens Seng. Den paagældende Aften sagde hun imidlertid, at hun hellere vilde op i sin egen Seng. Tiltalte tog derefter fat i hende, stillede hende op ad en



Dør eller Væg, lagde begge sine Arme om hende, saaledes at han havde dem om hendes Ryg, trykkede sig op ad hende og førte sit Legeme frem og tilbage mod hende, som om han vilde udføre Samlejebevægelser. Hun græd, medens han behandlede hende som anført, derefter slap han hende, og hun gik op i Seng.

En Aften, da hun sad i Børneværelset og sang for Børnene, der var ved at falde i Søvn, kom Tiltalte ind til hende. Tiltalte lagde sig da paa Knæ foran hende, der sad paa en af Sengene med Benene ud i Værelset, tog hende med den ene Haand om Anklen og lod Haanden glide op ad Benet til over Knæet, saa han rørte ved det bare Laar. Da hun sagde, at han skulde lade være, gik han sin Vej. Hun husker, at Fruen arbejdede ude i Haven, da dette passerede.

Da Tiltalte en Dag bebrejdede hende, at det ældste Barn var kommet for sent i Skole, tog han om hende, trykkede hende op til sig og befølte hendes Bryster med Haanden uden paa Kjolen.

En Søndag Aften kom hun sammen med Tiltalte og to af Børnene hjem ved 11-Tiden efter et Besøg hos Slagter Kirstein. Hun lagde Børnene i Seng, ved hvilken Lejlighed hun bemærkede, at Fru Selmer sov, og gik derefter op paa sit Værelse. Da hun ved 11½-Tiden var kommet i Seng og laa og halvsov, kom Tiltalte ind i Værelset, gik hen til hendes Seng, stak Haanden under Dynen og befølte hende indvendig paa Laaret, efter at han først havde forsøgt at trække Dynen af hende. Idet Tiltalte bøjede sig over Sengen, sagde han, at hvis det gik galt, vilde han gifte sig med hende. Hun satte sig derefter op i Sengen og skreg; i det samme rørte det nedennævnte Vidne, Laura Hansine Larsen, der laa i det tilstødende Værelse, paa sig. Tiltalte løb derefter sin Vej. Der var lyst i Værelset, saa hun kunde se noget hvidt forneden, formentlig hans Undertøj. Nogen Tid efter sagde hun til Laura Larsen, at Tiltalte havde været oppe og befølt hende, da hun laa i Sengen.

Med Hensyn til Aarstiden, paa hvilken det ommeldte Besøg hos Slagter Kirstein fandt Sted, har Gerda Jensen forklaret, at hun husker, at der laa Sne paa Jorden. Hun har derhos oprindelig forklaret, at det forekommer hende, at Slagter Kirsteins Datter, Asta, hvem hun aldrig tidligere havde besøgt under Besøget sagde til hende, at det den Dag var hendes Fødselsdag. Det skal herved bemærkes, at Asta Kirstein efter det oplyste er født den 18 Oktober 1906, og at den 18 Oktober 1924 faldt paa en Lørdag. Efter at være gjort bekendt med den af Laura Hansine Laursen, der tjente i Præstegaarden som Kokkepige fra den 1 November 1924 til den 1 Maj 1925, afgivne, nedenauførte Forklaring har Gerda Jensen erklæret først, at det er meget muligt, at det var Natten efter en Søndag i Midten af Januar 1925, at Tiltalte kom ind til hende paa hendes Værelse og behandlede hende som anført, derefter, at Besøget hos Kirstein fandt Sted, efter at Laura Larsen var kommet i Præstegaarden, altsaa efter den 1 November 1924. Hun har derhos hævdet, at naar Laura har forklaret, at Vidnet skal have sagt, at Fru Selmer havde været ude med Tiltalte den paagældende Aften, maa Laura have misforstaaet hende, at det ligeledes beror paa en Misforstaaelse, naar Laura har opfattet hendes Udtalelse saaledes, at Tiltalte havde forlangt, at hun skulde staa ud af Sengen, samt at den Person, hun hørte be-

væge sig — hvis det omforklarede tildrog sig en af de Nætter, Laura var bortrejst — har været enten Tiltaltes Moder eller Søster, der boede i samme Ende af Huset nedenunder.

Gerda Jensen har endelig forklaret, at hun tænkte paa at omtale Forholdet for Tiltaltes Hustru, men undlod dette for ikke at bedrøve hende. En Dag, da Tiltalte, der nogle Gange havde givet hende Lussinger, dog aldrig mere end en Lussing ad Gangen, slog hende, stod Tiltaltes Hustru i Nærheden. Da Tiltalte var gaaet, sagde hun til Fru Selmer, at Tiltalte havde slaaet hende, hvortil Fruen svarede, at hun vilde tale derom med Tiltalte. Fra dette Tidspunkt ophørte Tiltalte at gøre Tilnærmelser til hende. Nogen Tid før hun rejste fra Præstegaarden, skrev hun til sine Forældre, at Tiltalte slog hende, men har ikke skrevet noget om, hvorledes han iøvrigt har behandlet hende. Hun fortalte først sine Forældre herom, da hun kom hjem. Hun har selv sagt sin Plads op en Maanedstid før hun rejste. Da hun fortalte om Præstens Behandling af hende til Faderen, sagde denne, at det ikke var for meget, om der blev ryddet op i Sagen, men han vilde ikke være Anmelder.

Tiltalte har nægtet nogensinde at have behandlet Gerda Jensen uterligt eller rettet uhøviske Opfordringer til hende. Han har forklaret, at han ingensinde er gaaet ned i Kælderen for at opsøge Gerda. Naar han er gaaet derned, og hun har været tilstede, har han haft Ærinde dernelde, saasom at hente Redskaber, se til Kartoflerne eller lignende. Han har heller aldrig haft fat paa hende i Spisestuen, og hun har aldrig hjulpet ham med at ordne Papirer. Han kom sjældent paa Loftet og har aldrig været paa Gerdas Værelse, naar hun var tilstede der. Forklaringen om hans Beføling af hende i Soveværelset er som alle de andre Sigtelser fuldstændig Opspind.

Laura Hansine Larsen har som Vidne forklaret, at hun nogen Tid efter, at hun havde tiltraadt Pladsen, lagde Mærke til, at Tiltalte ofte gik ned i Kælderen, naar Gerda var dernelde. Gerda færdedes meget i Kælderen, hvor hun børstede Fodtøj og vadskede Børnetøj, medens Tiltalte intet havde at gøre dernelde. Gerda og Tiltalte var ofte nogen Tid alene i Kælderen. Ved saadanne Lejligheder gik Vidnet en Gang imellem, naar hun havde Ærinde i Kælderen, derned og har da set Tiltalte staa lige ud for Døren paa det Sted, hvor Gerda børstede Fodtøj. Hun har aldrig ved saadanne Lejligheder set Tiltalte have fat i Gerda. Naar hun saaledes kom ned i Kælderen, gik Tiltalte straks. Da hun havde været nogen Tid i Pladsen, maaske var det før Jul 1924, begyndte Gerda til hende at tale om, at Præsten var nærgaaende mod hende. Gerda sagde, at Tiltalte havde været efter hende og faaet hende ind i den inderste Kælder, hvor han gennede hende op mod en Væg og vilde i Lag med hende. Hun fortalte ogsaa, at naar hun pudsede Vinduer i Soveværelset, kom Tiltalte ind og tog hende under Skørterne. I Midten af Januar 1925 var Vidnet fraværende i Besøg i Eskildstrup i Tiden fra en Lørdag Eftermiddag til Tirsdag Formiddag. Kort efter Vidnets Hjemkomst fortalte Gerda hende, at Tiltalte en Aften under hendes Fraværelse — saavidt hun forstod paa Gerdas Forklaring, Søndag Aften — var kommet hjem ved 12-Tiden. Hun forstod, at Tiltaltes Hustru havde været med, medens Gerda havde været hjemme hos Børnene. Gerda

var straks derefter gaaet op paa sit Værelse, og en halv Times Tid senere var Tiltalte kommet op paa Værelset. Tiltalte vilde i Seng til Gerda, og da hun ikke vilde have dette, forlangte han, at hun skulde staa op. Hun vilde imidlertid ikke dette, men fik ham til at gaa. Gerda har aldrig talt om, at Tiltalte en Aften, efter at hun og Tiltalte havde været i Besøg hos Kirstein, vilde i Seng hos hende. Gerda har mange Gange grædt for Vidnet, naar hun har fortalt om Tiltaltes Behandling af hende. Et Par Gange har Gerda, naar hun saaledes græd, fortalt, at Præsten havde slaaet hende. En Gang, vistnok efter at Vidnet havde været i Eskildstrup, fortalte Gerda, at Tiltalte en Aften havde blottet sig i Spisestuen. Gerda har flere Gange fortalt, at hun var bange for Præsten. En Søndag Formiddag, vistnok efter at Vidnet havde været i Eskildstrup, blev Vidnet puffet og slaaet af Tiltalte. Hun talte derefter i Gerdas Paahør med Tiltaltes Hustru og fortalte da Fru Selmer, at Gerda havde sagt til hende, at Tiltalte en Aften, da Gerda var alene i Spisestuen, havde blottet sig for hende. Fru Selmer sagde, at det havde Gerda aldrig talt om til hende, hvortil Gerda svarede, at det var sandt, og at Tiltalte havde sagt, at hvis Gerda fortalte noget herom, skulde han nok straffe hende paa en anden Maade. Gerda har ikke til Vidnet fortalt, at Tiltalte ved nogen anden Lejlighed end ved Vidnets Besøg i Eskildstrup har været oppe paa hendes Værelse.

Efter at være gjort bekendt med Laura Larsens Forklaring om Gerda Jensens Udtalelser til hende angaaende Optrinnet i den inderste Kælder, har Gerda forklaret, at det er rigtigt, at Tiltalte har faaet hende derind og der behandlet hende som anført. Hun har oprindeligt ikke forklaret om denne Begivenhed, fordi hun havde glemte den. Det er ogsaa rigtigt, at Tiltalte en Gang, da hun pudsede Vinduer, har taget hende op under Skørterne; han tog paa hendes ene Ben. Med Hensyn til sin Fremstilling til Laura om Optrinnet i Spisestuen hævder hun, at hun ikke har sagt, at Tiltalte havde blottet sig overfor hende. Hun har fortalt Laura, hvorledes Tiltalte har baaret sig ad overfor hende, saaledes som ovenfor ommeldt. Hun har en Gang set Tiltalte slaa Laura, men husker ikke at have overværet en derpaa følgende Samtale mellem Laura og Fru Selmer, hvorunder Tiltaltes Forhold overfor hende kom paa Tale.

Tiltaltes Hustru, Fru Anna Marie Selmer, har som Vidne forklaret, at Laura Larsen, medens hun tjente i Præstegaarden, havde nogle Sammenstød med Præsten. Det ene Sammenstød opstod i Anledning af en Kørekappe. Vidnet søgte at berolige Laura, der truede med Politiet. Gerda var ikke tilstede, og Laura hentydede ikke til, at Præsten skulde have gjort Tilnærmelser til Gerda og omtalte absolut ikke, at Præsten skulde have blottet sig i Spisestuen for Gerda.

Asta Kirstein og hendes Broder, fhv Købmand Ingvard Kirstein har som Vidner forklaret, at Tiltalte ledsaget af Gerda Jensen og et Par Børn første Gang besøgte deres Fader i Oktober 1924.

Gerdas Moder har forklaret, at Gerda undertiden, efter at hun var flyttet til Fyen, har omtalt til hende, at Præsten eftertragtede hende, idet hun har sagt, at han, naar Fru Selmer var fraværende, undertiden kom ind til hende, og at hun da maatte true ham med at klage til Fruen, hvis han ikke fjernede sig.

Efter det saaledes foreliggende, og naar endvidere henses til, hvad der er oplyst angaaende Tiltaltes Forhold overfor den under Forhold II i Anklageskriftet ommeldte Olga Laursen findes det, uanset den Usikkerhed, der efter de fornævnte Vidneforklaringer foreligger med Hensyn til den Dag, paa hvilken Tiltalte indenfor Tidsrummet Oktober 1924 — Foraaret 1925 skal have indfundet sig paa Gerda Jensens Værelse, ubetænkeligt mod Tiltaltes Benægtelse at anse det som bevist, at han har gjort sig skyldig i det under I nævnte Forhold.

Dette Forhold vil være at tilregne Tiltalte til Straf efter Straffelovens § 185 samt efter DL 2—11—1.

ad II. Olga Hansine Petrine Laursen har som Vidne endelig forklaret, at hun begyndte at gaa til Konfirmationsforberedelse hos Tiltalte den 19 Maj 1925. En af de første Gange, hun var mødt til Konfirmationsforberedelse, spurgte Tiltalte hende, om hun vilde være ham behjælpelig med at bringe en Liste over de Salmer, der om Søndagene skulde synges ved Gudstjenesten i Gudme Kirke, til Skolelæreren, hvortil hun svarede Ja. Efter at Tiltalte havde rettet denne Opfordring til hende, fulgte hun en Gang i Slutningen af hver Uge, nemlig hver Torsdag eller Lørdag, med Tiltalte fra Konfirmandstuen over i hans Kontor. Kort efter begyndte Tiltalte, naar hun saaledes var tilstede paa hans Kontor, at sige, at hun var en sød Pige og at kysse hende paa Kinden og paa Halsen. Dette har han senere gjort mange Gange, naar hun varovre hos ham. Han blev efterhaanden mere og mere nærgaaende, kaldte hende hen til sig til sin Plads ved Skrivebordet, tog med venstre Arm om Livet paa hende, førte sin højre Haand ind under hendes Benklæder og stak en Finger ind i hendes Kønssel. Senere gik Tiltalte over til, naar hun stod ved Siden af ham, at nedtage hendes Benklæder og derefter føre Fingeren ind i hendes Kønssel. Tiltalte har ogsaa, medens hun gik til Konfirmationsforberedelse, flere Gange stillet hende op ad en Dør i sit Kontor og bevæget sit Legeme frem og tilbage mod hendes Legeme. Han fremtog ikke ved saadanne Lejligheder sit Lem og havde heller ikke nedtaget hendes Benklæder. Han har derhos en Gang, saavidt hun mindes, i den Tid, hun gik til Konfirmationsforberedelse, stillet hende op mod en Dør, der fra Gangen fører ud til Gaardspladsen, og medens han holdt hende i denne Stilling behandlet hende paa den sidstanførte Maade. Ved denne Lejlighed saa hun, at Tiltalte havde sine Benklæder opknappede, og at der var kommet en fugtig Plet paa hendes Kjole, samt at Tiltalte med sin Støvle traadte nogle vaade Pletter paa Gulvet ud. Tiltalte sagde til hende, at det ikke gjorde noget, at der var kommet en Plet paa Kjolen, da den snart vilde tørre bort.

Olga har videre forklaret, at hun, der aldrig tidligere har indladt sig med nogen Mandsperson, fra første Færd af og hele Tiden var ked af, at Tiltalte behandlede hende saaledes. Hun har dog aldrig bedt Tiltalte om at lade være at behandle hende som beskrevet, ligesom hun ikke har skreget eller prøvet at tilkalde Hjælp, men har indskrænket sig til i Begyndelsen at tilkendegive sin Uvilje mod Behandlingen ved at give Tegn til ligesom at ville skubbe Tiltalte fra sig. Tiltalte sagde nemlig, at hun ikke maatte skribe, da der saa let kunde komme nogen, at det saa vilde blive opdaget, og at han i saa Fald vilde blive afskediget, og

hans Kone og Børn vilde komme paa Ladegaarden. Hun omtalte ikke Forholdet til nogen, heller ikke til sine Forældre, fordi Tiltalte havde forbudt hende at gøre det, og fordi hun skammede sig over at være blevet behandlet saaledes af Præsten.

En Ugestid efter, at hun den 4 Oktober 1925 var blevet konfirmeret, kom hun til at gaa til Haande i Præstegaarden og vedblev hermed, indtil hun den 1 November tiltraadte en anden Plads i Gudme. Det skete nogle Gange i denne Periode, at Tiltalte, naar hun i et eller andet Ærinde kom ind i Kontoret, enten omfavnede og kyssede hende eller førte Haanden ind under hendes Benklæder og stak Fingeren ind i hendes Kønsdel eller stillede hende op mod Døren og førte sit Legeme frem og tilbage mod hendes. Det hændte ogsaa, at han, naar han traf hende alene i Køkkengangen, omfavnede og kyssede hende.

I Tiden fra Eftersommeren 1925 til Marts 1926, da Tiltaltes Forhold til hende begyndte at blive omtalt, laante hun Bøger hos Tiltalte hver eller hveranden Lørdag Aften. Naar hun i den anførte Anledning var tilstede paa Tiltaltes Kontor, hændte det ofte, at han behandlede hende paa en af de nysnævnte Maader. Efter at hun var blevet konfirmeret, spurgte Tiltalte hende en Aften, da hun var inde hos ham, og da han havde trykket hende op mod Døren, om de ikke skulde gaa over i Hestestalden. Hun fulgte derefter med Tiltalte over i Stalden, hvor han stillede hende op mod en Væg, løsnede hendes Benklæder, saa at hendes Laar blev blottede, opknappede sine egne Benklæder og førte sit Lem ind mellem hendes Laar, saaledes at det berørte de udvendige Dele af hendes Kønsdel, hvorefter han uden at gøre Forsøg paa at indføre Lemmet i hendes Kønsdel førte Lemmet frem og tilbage mellem hendes Laar. Medens Tiltalte behandlede hende saaledes, sagde han, at hun skulde ikke være bange, for der skulde ikke ske hende noget, der kunde gøre hende noget. Tiltalte spurgte hende derefter, om de ikke skulde ligge ned i Halmen, hvortil hun, idet hun gav sig til at græde, svarede, at det vilde hun ikke. Han lod hende derefter gaa, men inden hun forlod Stalden, sagde han til hende, at hvis Grethe (Kokkepigen) saa hende komme ud fra Stalden, kunde hun sige, at hun havde været paa W. C. Hun har hævdet, at hun ikke, forinden Tiltalte begyndte sin Behandling af hende, havde Kendskab til kønslige Forhold.

Tiltalte har heroverfor forklaret, at bortset fra, at Olga, dog kun nogle faa Gange, har baaret Listen over Salmenumrene til Læreren og derfor har været tilstede paa hans Kontor, er hendes Forklaring fuldstændig Opspind. Han nægter nogensinde at have behandlet Olga uterligt og at have gjort Tilnærmelser til hende.

Ifølge de af Læreren Thøgersen, Gudme, og Hustru afgivne Vidneforklaringer har Olga Laursen i den Tid, i hvilken hun gik til Konfirmationsforberedelse hos Tiltalte, som Regel i Slutningen af hver Uge afleveret Listen over Salmenumrene i Vidnernes Hjem.

Der foreligger ikke Grund til at antage, at Olga Laursen har indladt sig i noget Forhold til nogen anden Mandsperson.

Herefter og idet den uforbeholdne og detaillerede Maade, hvorpaa Olga Laursen for Landsretten har afgivet sine foranstaaende Forklaringer, taler for disses Rigtighed, vil hendes Forklaring for dette Forholds

Vedkommende i det hele være at lægge til Grund ved Sagens Paakendelse. De herommeldte, af Tiltalte udviste Forhold vil være at henføre dels under Straffelovens § 176, jfr §§ 166 og 174, dels under § 176, jfr § 174, samt under DL 2—11—1.

ad III. I et den 1 Juli 1927 afholdt Forhør har Asta Kirstein afgivet en Vidneforklaring, der i det væsentlige gaar ud paa, at Tiltalte har forholdt sig overfor hende som i Anklageskriftet anført. I et den 3 Januar d A afholdt Forhør har hun erkendt at have forklaret som ovenfor anført, men har i samme Forhør paa forskellige Punkter tilbagekaldt sine Forklaringer.

Under Sagen er der fremlagt forskellige Breve fra Asta, Kirstein til det nedennævnte Vidne, Fru Laura Espesen, hvori Asta bl a har givet det Udseende af, at Tiltalte har tilbudt at rejse til Kullen med hende.

Fru Laura Espesen har oprindelig i det den 1 Juli 1927 afholdte Forhør forklaret, at hun ved en Sammenkomst, der fandt Sted i Gudme Præstegaard den 9 Januar 1925, saa Tiltalte føre sit Knæ mod Aastas Knæ, og at hun ikke var i Tvivl om, at det var med Vilje, at Tiltalte gjorde saaledes. Hun har derefter forklaret, at Asta i Aaret 1925 har tilskrevet hende en Række Breve og givet hende mange mundtlige Meddelelser, hvorefter Tiltalte bl a har gjort forskellige Tilnærmelser til hende og i Katterød Skov den 1 Juli 1925 havde forsøgt at formaa hende til at tilstaa sig Samleje. Asta har derhos ladet Vidnet læse et Brev fra Tiltalte; Brevet indeholdt nogle Kærlighedsvers og en Udtalelse om, at Tiltalte vilde have været lykkelig, hvis han havde haft Asta ved sin Side. For Landsretten har Vidnet imidlertid erklæret, at hun ikke ved, om Tiltaltes Berøring af Aastas Knæ havde noget at betyde, men iøvrigt gentaget sin tidligere Forklaring, bl a angaaende Indholdet af det ommeldte Brev.

For Landsretten har Asta Kirstein forklaret, at hun ikke har nogen Erindring om, at Tiltalte, naar hun har siddet til Bords med ham i Præstegaarden, har ført sit Knæ hen mod hendes Knæ, og at hun i ethvert Fald ikke har haft Indtryk af, at han gjorde det med Vilje. Hun har 2—3 Gange tilskrevet Tiltalte under Navnet Kandidat Kjær og sendt ham Brevene over en Postbox, Adresse Nyborg. Det var efter Tiltaltes Opfordring, at hun adresserede Brevene paa den anførte Maade. Hverken disse Breve eller 2—3 Breve, hun har faaet fra Tiltalte, havde Hensyn til erotiske Forhold. Tiltalte har heller aldrig opfordret hende til at rejse med til Kullen. Hun har skrevet til Laura Espesen eller sagt til denne, at Tiltalte havde rettet en saadan Opfordring til hende, men dette gjorde hun for at gøre Laura misundelig. Paa Spadsereturen, efter at de var steget ud ved Katterød Station — ikke som i Anklageskriftet anført Brudager Station — foretog Tiltalte sig intet upassende overfor hende. Hvad hun tidligere har forklaret i modsat Retning er Opspind. Hun har oprindelig fremsat sine forskellige urigtige Anrbindinger for at gøre sig interessant overfor Laura.

Med Hensyn til ovennævnte Postbox er det oplyst, at Tiltalte har henvendt sig til en Kioskejer Einar Carlsen i Nyborg, der havde en Postbox, og har forespurgt, om han kunde lade Breve afsende til denne Kiosk og afhente dem der, idet han opgav sit Navn som værende »Kandi-

dat Kjær«. Carlsen har forklaret, at Tiltalte »samtidig spurgte, om kan kunde gaa ud fra, at det gik hømmeligt af«, hvad Carlsen bekræftede, samt at der til denne Adresse kom adskillige Breve.

Tiltalte har erkendt, at han har haft en Adresse til en Forretning i Nyborg, til hvilken han havde opgivet Navnet »Kandidat Kjær«. Saa vidt han husker, har han ikke opgivet denne Adresse til Asta Kirstein. Det er rigtigt, at han har skrevet 2—3 Breve til hende. Indholdet har dog ikke været noget af Betydning, men et Salmever eller et Vers fra en Sang, i ethvert Fald har det ikke været noget om Kærlighed. Han erkender, at han den paagældende Dag har mødt Asta i Toget, og at han havde underrettet hende om, at han den Dag vilde tage med Toget fra Odense til Faaborg, men han nægter at have opfordret hende til at møde sig. Han har endvidere nægtet nogensinde at have været nærgaaende overfor Aasta og at have opfordret hende til at rejse med sig til Kullen.

Herefter findes det ikke bevist, at Tiltalte har forholdt sig overfor Asta som i Anklageskriftet ommeldt udover, at det maa anses godtgjort, at han har tilskrevet hende i alt Fald et enkelt Brev, der indeholdt Kærlighedsytringer, samt at han har modtaget Breve fra hende over den ommeldte Postbox.

Herved maa Tiltalte anses at have udvist et Forhold, der er uværdigt for ham som Præst, medens han iøvrigt forsaa vidt Forhold III angaar vil være at frifinde.

I Henhold til det anførte vil Tiltalte i Medfør af DL 2—11—1, jfr Reskript af 7 Oktober 1740, være at dømme til at have sit Kald og Embede forbrudt og at kendes uværdig til fremtidig at bære den for Folkekirkens Præster anordnede Embedsdragt samt til at befatte sig med gejstlige Forretninger i Folkekirken, hvorhos han i Henhold til Straffelovens § 185 samt dens § 176, jfr dels §§ 166 og 174, dels § 174, vil være at anse med en Straf, der passende findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

---

T i r s d a g d e n 18 D e c e m b e r .

Nr 28/1928. Proprietær **W Schourup** (Fich)  
 mod  
 Forpagter **L H Larsen** (Jørgensen),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Ret til at fordre Afslag i Købesummen for et ved Overtagelse af en Forpagtning medfulgt Parti Havre.

Vestre Landsrets Dom af 11 Januar 1928: Sagsøgte, Proprietær W Schourup, bør til Sagsøgeren, Forpagter L H Larsen, betale

1672 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 18 Juni 1927, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 250 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret procederer Appellanten til Frifindelse for den ham idømte Erstatning for manglende Havre 1800 Kroner og paastaar sig tillagt hos Indstævnte de 203 Kroner, som denne erkender at skyldes, med Fradrag af de Indstævnte ved Dommen tilkendte 75 Kroner for Løn eller 128 Kroner med Renter. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Proprietær W Schourup, til Indstævnte, Forpagter L H Larsen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag har Sagsøgeren, Forpagter L H Larsen af Brahesholm, paastaet Sagsøgte, Proprietær W Schourup af Kellerup, dømt til Betaling af 2798 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 18 Juni 1927, indtil Betaling sker. Sagsøgte procederer til Frifindelse, hvorhos han paastaar Sagsøgeren dømt til Betaling af 503 Kr med Renter deraf 5 pCt aarlig fra 1 Februar 1927. Overfor dette Modkrav procederer Sagsøgeren til Friindelse.

Sagens nærmere Omstændigheder er efter Sagsøgerens Fremstilling følgende:

I September 1926 indledede han Forhandlinger med Sagsøgte om at overtage dennes Forpagtning af Gaarden Brahesholm under vedkommende Gods. Som Grundlag for Forhandlingerne benyttedes en af Sagsøgte udarbejdet Inventarliste, paa hvilken findes anført bl a 900 Tdr Havre til Pris 9900 Kr. I Oktober s A førtes Forhandlingerne til Afslutning, og den 16 Oktober underskrev Parterne en Overenskomst om Forpagtningsovertagelsen, der sanktioneredes af vedkommende Godskontor. I Overenskomsten hedder det bl a:

»I Henhold til affattede Fortegnelser sælger Forpagter Schourup alle i Fortegnelserne nævnte Ting«.



»For alt levende og dødt Inventar, Korn, Sukkerroer m m, som er nævnt i Fortegnelsen, betaler jeg, Larsen, til Forpagter Schourup 69.000 Kr« — — — »Afleveringsdagen er fastsat til den 1 November d A« — — —

Sagsøgeren gør nu gældende, at det nævnte Parti Havre, som ikke var aftærsket, blev sat til 900 Tdr, idet Sagsøgte opgav Partiet som svarende til Avlen af 45 Tdr Land, beregnet til 20 Fold. Ved Tærskningen viste det sig imidlertid, at der kun blev 634 Tdr Havre, ligesom det senere er oplyst, at Havremarkens Areal kun var 38,6 Tdr Land, og den saaledes fremkomne Difference 266 Tdr Havre a 11 Kr pr Td = 2926 Kr forlanger Sagsøgeren derfor godtgjort af Sagsøgte, der har underskrevet Inventarielisten og efter Sagsøgerens Opfattelse maa indestaa for det opgivne Kvantums Tilstedeværelse. Yderligere forlanger Sagsøgeren sig tilkendt hos Sagsøgte et Beløb paa 75 Kr udgørende Sagsøgtes Andel i Sommerløn til en Underforvalter paa Brahesholm, som Sagsøgeren overtog sammen med Gaarden. Herefter fremkommer et Tilgodehavende for Sagsøgeren stort ialt ..... 3001 Kr  
Heri fradrages ..... 203 —  
som Sagsøgeren erkender at skyldte for et Parti Kartoffler, og hans Resttilgodehavende bliver da ..... 2798 —  
der udgør det indsøgte Beløb.

Til Støtte for sin Friifindelsespaastand gør Sagsøgte gældende, at der i den fornævnte Inventarieliste, forsaavidt angaar de deri optagne Partier Korn, Sukkerroer og desl ikke ligger nogen Garanti for, at netop de angivne Kvanta var til Stede. Naar det utærskede Havreparti er opgivet til 900 Tdr, er denne Angivelse kun skønsmæssig og baseret paa de gode Høstudsigter i Sommeren 1926, da Listen blev optaget til Forvisning for eventuelle Liebhaveere til Forpagtningen, hvilket Skøns Berettigelse blev bestyret ved en Prøvetærskning af et Par Læs, som gav et godt Resultat. Sagsøgte bestrider derhos at have opgivet Arealet til 45 Tdr Land, han vil kun have nævnt 40 Tdr, idet han ikke erindrede det nøjagtige Tal 38/6, som er fastslaaet ved et af Sagsøgte fremskaffet, til Sagsøgeren den 1 November 1926 overgivet Kort. Efter Sagsøgtes Formening maa Sagsøgeren som Landmand have været klar over, at det opgivne Tal, 900 Tdr Havre, kun var omtrentligt og han, som ved Overenskomstens Afslutning fik et betydeligt Afslag i den oprindelig forlangte Købpris, nemlig fra 85 290 Kr til 69 000 Kr, og som i Henshold til Overenskomsten købte alt, hvad der forefandtes paa Gaarden, med nogle særlige fremhævede Undtagelser, maa bære Risikoen for Tærskningens Resultat og svare til det derved opstaaede Tab. De forlangte 75 Kr, der udgør Bidrag til Sommerlønnen for den nævnte Underforvalter, mener Sagsøgte sig ikke pligtig at betale, da han ikke særskilt har forpligtet sig dertil, og da en Underfortalters Løn efter hans Formening maa beregnes med lige store Beløb for Vinter- og Sommerhalvaaret.

Sagsøgtes Modkrav fremkommer paa følgende Maade:

- a. Det af Sagsøgeren erkendte Beløb for et Parti Kartoffler 203 Kr
- b. Vilkaarspenge 400 Kr aarlig for Aaret 1 Februar 1926—  
1 Februar 1927 for to Tyre overtagne af Sagsøgeren. Beløbet forfalder hvert Aars 1 Februar og maa følgende for

nævnte Aar tilsvares af Sagsøgeren, der kun har betalt 100  
 Kr. Resttilgodehavende for Sagsøgte altsaa ..... 300 —  
 Ialt 503 Kr

Sagsøgeren bestrider det under b nævnte Krav paa Vilkaarspenge for to Tyre, idet han kun anser sig pligtig at tilsvare den Del af Beløbet, som falder paa Tiden fra Overtagelsesdagen den 1 November 1926 til 1 Februar 1927, altsaa for 1 Kvartal, hvilke Penge er betalt med 100 Kr. Heri finder Retten at kunne give Sagsøgeren Medhold, og han vil derfor ikke være at tilpligte at betale denne Del af Modkravet, hvis Restbeløb, 203 Kr, er anerkendt af ham til Likvidation.

Forsaavidt angaar Kravet fra Sagsøgerens Side paa 75 Kr som Bidrag fra Sagsøgte til Sommerløn for en Underforvalter, maa der efter Proceduren gaas ud fra, at Parterne er enige om, at ingeniørsærskilt Aftale mellem dem er truffet paa dette Punkt, og at Afgørelsen derfor beror paa, om Underforvalteren skal anses underkastet Reglerne i § 9 i Lov Nr 343 af 6 Maj 1921 om Retsforholdet mellem Husbond og Medhjælpere. Efter de foreliggende, om end kun sparsomme, Oplysninger om vedkommende Underforvalters hele Stilling paa Gaarden, hans Lønforhold m v maa Retten anse den citerede Lovbestemmelse for anvendelig, og Beløbet bliver derfor at tilkende Sagsøgeren.

Med Hensyn til Hovedspørgsmaalet i Sagen — de 900 Tdr Havre — kan det efter de fremkomne Oplysninger, derunder de afgivne Parts- og Vidneforklaringer, anses for godtgjort, at Sagsøgte ikke har givet nogen udtrykkelig Garanti for, at det opgivne Antal Tønder vilde komme til at foreligge ved Tærskningens Afslutning, og Retten maa antage, at Tallet i Virkeligheden ogsaa af Parterne selv er blevet opfattet som kalkulatorisk, saaledes at der maatte indrømmes et passende Spillerum, uden at der kunde blive Tale om Ansvar for Sælgeren. Imidlertid skønnes det ikke rettere end, at en saa stor Difference som den her foreliggende, nemlig henimod en Trediedel (634 Tdr i Stedet for 900 Tdr) betydeligt overstiger, hvad der fra Parternes Side har kunnet regnes med som Difference, og Sælgeren (Sagsøgte) maa derfor være pligtig at yde et vist Afslag i Købeprisen overfor Sagsøgeren. Da det denne herefter tilkommende Beløb for manglende Havre skønsmæssig vil kunne ansættes til .....

1800 Kr	1800 Kr
hvertil lægges det forommeldte Lønbidrag .....	75 --
bliver Sagsøgerens Tilgodehavende .....	1875 Kr
hvori fradrages de af ham anerkendte .....	203 —

altsaa til Rest 1672 Kr.

der vil være at tilkende Sagsøgeren med Renter som forlangt.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte delvist at burde godtgøre Sagsøgeren med 250 Kr.



søgte, som akcepteredes af Sidstnævnte. Ifølge dette Dokument var Købesummen for Sagsøgerens Forretning ansat til 25 000 Kr, Købesummen for Forretningen Saxogade 93 til 16 000 Kr. Differencen, 9000 Kr, betales kontant af Sagsøgte; Overtagelsen skete 1 September 1927.

Under Anbringende af, at Ansættelsen af Købesummen for Forretningen Saxogade 93 skete paa Grundlag af Sagsøgtes under Forhandlingerne fremsatte Opgivender om Forretningens Aarsomsætning, som han udtrykkelig havde garanteret som udgørende 50 000 Kr, men at det senere har vist sig, at den kun kan have andraget 25 000 Kr, har Sagsøgeren under denne Sag paastaet Sagsøgte tilpligtet at betale i Erstatning 8000 Kr, nemlig Forskellen mellem Købesummen for Forretningen Saxogade 93, 16 000 Kr, og det Beløb, hvortil Forretningens Værdi, naar en Aarsomsætning af 25 000 Kr lægges til Grund, vilde kunne anslaaes, efter Sagsøgerens Formening højst 8000 Kr; subsidiært paastaar Sagsøgeren sig tilkendt Erstatning efter Rettens Skøn; af Erstatningsbeløbet paastaar han sig tillagt Renter af 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 22 November 1927.

Sagsøgte paastaar sig frifundet, subsidiært imod Betaling af et betydeligt mindre Beløb end 8000 Kr. Sagsøgte benægter under Forhandlingerne at have fremsat noget Opgivende om Aarsomsætningens Størrelse endsige garanteret denne.

For Landsretten er der afgivet Forklaringer af Parterne og en Række Vidner.

Det er oplyst, at Sagsøgeren opgav Aarsomsætningen for den af ham overdragne Forretning til ca 83 000 Kr og afleverede et hermed overensstemmende Uddrag af hans Bøger for de syv første Maaneder af Aaret 1927; derimod var Sagsøgtes Bøger ikke til Stede, ligesom der ikke var foretaget nogen Opgørelse efter disse.

Medens Sagsøgeren, dennes Hustru, Kontorfuldmægtig Christen Andersen — der som Kommissionær bragte Handlen i Stand — og Bagersvend Aage Frederiksen har forklaret, at Sagsøgte under Forhandlingerne med Hensyn til Omsætningen henviste til sin tilstedeværende Hustru som den, der havde ført Forretningens Bøger og var i Stand til at give Oplysninger i nævnte Henseende, og at Hustruen ved forskellige Lejligheder har udtalt, at Omsætningen var mindst 50 000 Kr, har Sagsøgte og hans Hustru fastholdt, at intet saadant Tal er opgivet fra deres Side, hvorimod Hustruen har opgivet den daglige Omsætnings Størrelse for de forskellige Tider af Aaret og paa Søndage, og har opgivet disse med deres rette Beløb; de har hævdet, at Fuldmægtig Andersen, der afattede Sagsøgerens fornævnte Tilbud, under dettes Udarbejdelse forespurgte, om han kunde indføre i dette, at Aarsomsætningen udgjorde 50 000 Kr, men at de udtrykkelig erklærede ikke at ville garantere noget saadant Beløb, hvilket er Grunden til, at der intet indeholdes i Sluttedlen herom. Fuldmægtig Andersen har bestemt benægtet, at et saadant Ordskitte har fundet Sted.

Det maa i sig selv anses for usandsynligt, at Aarsomsætningen ikke for begge Forretningers Vedkommende skulde have været Genstand for nærmere Omtale under Forhandlingerne, hvilket efter det oplyste jo ogsaa har været Tilfældet, forsaavidt den af Sagsøgeren overdragn

Forretning angaar. Det findes herefter ved det foreliggende tilstrækkeligt godtgjort, at Sagsøgtes Hustru paa hans Vegne har angivet Aarsomsætningen for den overdragne Forretning til 50 000 Kr, og at Sagsøgte har maattet gaa ud fra, at Byttehandlen for Sagsøgerens Vedkommende skete ud fra den Forudsætning, at det nævnte Opgivende var rigtigt. Efter de foreliggende Oplysninger har Omsætningen i Virkeligheden kun udgjort ca 35 000 Kr, og Sagsøgeren findes herefter at have Krav paa et Afslag i Købesummen for Forretningen Saxogade 93.

Den Sagsøgeren tilkommende Erstatning findes efter alt foreliggende at kunne bestemmes til 4000 Kr, hvilket Beløb saaledes med Renter som paastaaet vil være at tilkende Sagsøgeren hos Sagsøgte, der derhos vil have at udrede Sagens Omkostninger med 350 Kr.

=====

Fredag den 21 December.

Nr 83/1928. Installatør Frøkjær Sørensen (Jørgensen)

mod

**De samvirkende Fagforbund**

og

**Dansk Elektrikerforbund (Selv),**

betræffende Spørgsmaalet om de Indstævntes Erstatningsansvar for Skade tilføjet ved en Blokade m m.

Østre Landsrets Dom af 6 Marts 1928: Denne Sag afvises. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgeren Installatør C F Sørensen, Esbjerg til de Sagsøgte De samvirkende Fagforbund og Dansk Elektrikerforbund 100 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Den af Appellanten nedlagte Paastand om Sagens Hjemvisning støttes alene paa, at der til den overfor ham iværksatte Strejke (Blokade), som han erkender er i Overensstemmelse med Septemberforliget, har været knyttet visse Handlinger, der falder udenfor Strejkens (Blokadens) normale Omraade, gaaende ud paa at hindre ham i at udnytte sin Arbejdskraft, og at Spørgsmaalet om hans Ret til Erstatning i denne Anledning ikke berøres af de mellem Parterne bestaaende Overenskomster. Da der findes at maatte gives Appellanten Medhold heri, vil hans Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter, forsaavidt angaar denne Del af Sagen, findes de Indstævnte in solidum at burde betale til Appellanten med 400 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Denne Sag hjemvises. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte, De samvirkende Fagforbund og Dansk Elektrikerforbund een for begge og begge for een, til Appellanten, Installatør Frøkjær Sørensen med 400 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisses er saalydende:

Under denne Sag har Sagsøgeren Installatør C F Sørensen, Esbjerg, der er Medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, anbragt, at de Sagsøgte De samvirkende Fagforbund og Dansk Elektrikerforbund, efter at der i Esbjerg i Aaret 1924 var opstaaet en Konflikt mellem de i Esbjerg værende Arbejderorganisationer og De samvirkende Fagforbund paa den ene Side og de til Kristeligt dansk Fællesforbund for Arbejdsgivere og Arbejdere hørende Murermestre paa den anden Side, har iværksat forskellige Sympatistrejker overfor andre Foretagender, ved hvilke de Haandværksmestre, som havde Arbejde for de Blokerede, var beskæftigede, og derunder ogsaa rettet Aktion mod Sagsøgeren. Han har i saa Henseende nærmere anført, at de Sagsøgte i Begyndelsen af 1925 forsøgte at ramme ham ved en uanmeldt Blokade, som foraarsagede, at hans Montør forlod ham, at de derefter gjorde et mislykket, af Arbejdsgiverforeningen afværget Forsøg paa Blokade, og at endelig Dansk Elektrikerforbund den 4 og 11 Maj 1925 paa sædvanlig Maade varslede officiel Blokade overfor Sagsøgeren. Da Sagsøgeren nu forsøgte at skaffe sig Arbejde uden Assistance af faglærte Folk, kun ved Hjælp af sin Lærling, erklærede de organiserede Arbejdere, at de vilde nedlægge Arbejdet ved saadanne Byggeforetagender, der i og for sig var udenfor Konflikten, idet de ikke udførtes af Mestre henhørende til Kristeligt dansk Fællesforbund, naar Sagsøgeren skulde beskæftiges med dem. Denne Optræden ophørte først i Juni 1927, da hele Konflikten blev aflyst. Som Følge heraf mistede Sagsøgeren ikke alene forskellige Arbejder, som han allerede havde akkorderet om, fordi Bygherrerne var bange for at faa Arbejderne standsede, men hele hans Virksomhed stagnerede.

Under denne Sag har nu Sagsøgeren paastaet de Sagsøgte tilpligtede at betale en solidum for den ham ved de ovennævnte Handlinger tilføjede Skade en Erstatning af 5000 Kr eller et ved Rettens Skøn fastsat Beløb med nærmere angivne Renter. De Sagsøgte har under særskilt Procedure af Formaliteten nedlagt Paastand om Afvisning af Sagen som hørende under den faste Voldgiftsrets Afgørelse.

Der maa gives de Sagsøgte Medhold i, at den i Maj 1925 overfor Sagsøgeren iværksatte Blokade saavel som de forud for denne gaaende Blokadehandling efter deres Beskaffenhed i Medfør af Lov Nr 536 af 4. Oktober 1919 henhører under den faste Voldgiftsrets Afgørelse. Det

samme maa imidlertid efter de foreliggende Oplysninger antages i Forhold til Sagsøgeren ogsaa at gælde de øvrige af Sagsøgeren ommeldte Handlinger, der efter det oplyste gaar ud paa at støtte den iværksatte Blokade ved under Trusel om Arbejdsnedlæggelse at paavirke Arbejdsgivere ved andre udenfor Konfliktten staaende Byggeforetagender.

Den fremsatte Afvisningspaastand vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 100 Kr.

Nr 172/1928. Arkitekt L Thaysen (Henriques)

mod

**Bestyrelsen for Tønder Amts og Bys Sygehus (Graae),**

betræffende et af Appellanten fremsat Honorarkrav.

(Sagen behandlet skriftligt).

Vestre Landsrets Dom af 1 Juni 1928: De Sagsøgte, Bestyrelsen for Tønder Amts og Bys Sygehus paa Tønder Amtskommunes og Tønder Købstadskommunes Vegne, bør til Sagsøgeren, Arkitekt L Thaysen, betale 15 945 Kr 29 Øre med Renter 5 pCt aarlig som følger: af 11 038 Kr fra 1 August—17 November 1923, af 1103 Kr fra 17 November 1923—12 September 1925, af 6898 Kr 70 Øre fra 20 Juli 1924—12 September 1925, af 4139 Kr 27 Øre fra 1 September—12 September 1925, af 2141 Kr 05 Øre fra 12 September 1925, af 4139 Kr 27 Øre fra 19 December 1925 og af 1379 Kr 82 Øre fra 20 April 1926, af 1825 Kr 15 Øre fra den 5 August 1927, samt af 6525 Kr ligeledes fra den 5 August 1927, alt indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler de Sagsøgte til Sagsøgeren 600 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Kendelse

Den indstævnte Bestyrelse har principalt nedlagt Paastand paa, at Sagen afvises fra Højesteret. Den anfører, at Appellanten efter Dommens Afsigelse under Trusel om Eksekution har tvunget den til at betale det ham ved Dommen Tilkendte og derved maa have afskaaret sig fra at indanke Sagen for Højesteret.

Ved den indankede, af Vestre Landsret den 1 Juni 1928 afsagte Dom er der tilkendt Appellanten, som havde nedlagt Paastand paa Dom for 25 711 Kroner 15 Øre, et Beløb af 15 945 Kroner 29 Øre, idet to Poster i Parternes Mellemværende af Landsretten blev nedsat med tilsammen 9765 Kroner 86 Øre. I Skrivelse af 18 Juni anmodede Appellantens Sagfører Bestyrelsens Sagfører, der gennem nogle forinden førte Forhandlinger var bekendt med, at Appellanten kun vilde give Kvittering med

et Forbehold om Adgang til at paaanke Dommen, om at betale det Tilkendte, og da denne vægrede sig ved at betale, medmindre han fik Kvittering uden Forbehold, afkrævede Appellantens Sagfører i Skrivelse af 20 s M; Bestyrelsen Beløbet, idet han tilføjede, at der i Mangel af Betaling vilde blive begæret Eksekution den 22 Juni. Med denne Skrivelse sendte han Ud-kast til en Kvittering, hvori han havde forbeholdt Appellantens Adgang til at paaanke Dommen. Indstævnte betalte derpaa den 22 Juni det affordrede Beløb imod en Kvittering, hvori det hedder, at Dommens Paaankning forbeholdes.

Da Appellantens Krav om Dommens Opfyldelse ikke i sig selv medfører, at det yderligere Krav, som han under Sagen har gjort gældende, maa bortfalde, og da han ved Kravets Frem-sættelse har forbeholdt sig Adgang til at paaanke Dommen, vil Indstævntes principale Paastand ikke kunne tages til Følge.

#### Thi bestemmes:

Den af Indstævnte, Bestyrelsen for Tønder  
Amts og Bys Sygehus, nedlagte Afvisningspaa-  
stand kan ikke tages til Følge.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1922 besluttede Tønder Amtsraad og Tønder Byraad at foretage en Udvidelse af det for Amtet og Købstadskommunen fælles Sygehus i Tønder. I den Anledning henvendte Sygehusbestyrelsen, der skulde lede Byggeforetagendet paa de to kommunale Raads Vegne, og hvis Formand var Amtmand, Greve Schack i Tønder, sig først til en Arkitekt i Vejle om Udarbejdelse af Planer og senere til Sagsøgeren under nærværende Sag, Arkitekt L Thaysen i Tønder. Begge Arkitekter udarbejdede Planer; det vedtoges at overdrage Arbejdet til Thaysen, og den 1 November 1922 tilskrev Amtmanden Sagsøgeren, at Sygehusbestyrelsen i Forbindelse med et af Amtsraadet nedsat Sundhedsudvalg i Mødet den 28 f M havde besluttet at anmode ham om at yde den fornødne Arkitekt-assistance, hvorhos han anmodedes om at foranledige, at der efter en i Mødet forelagt Plan til Sygehusudvidelsen skete Udbydelse af Arbejderne til Licitation, saaledes, at der derigennem kunde opnaas Sikkerhed for Størrelsen af de med Planens Gennemførelse forbundne Udgifter. Sagsøgeren udarbejdede herefter en Plan til Sygehusudvidelsen (Projekt I), hvori var indbefattet offentlig Badeindretning m v i Kælderetagen, men denne Plan blev ikke godkendt af de kommunale Raad, idet den fandtes økonomisk uoverkommelig. Som Følge deraf udarbejdede Sagsøgeren en ny Plan (Projekt II) til en Udvidelse med mindre Dimensioner, uden offentlig Badeindretning og uden fuld Udbygning af Tagetagen. Denne Plan, hvis Gennemførelse var beregnet at skulle koste ca 460 000 Kr, blev godkendt af Amtsraad og Byraad, og Sagsøgeren foretog derpaa en nærmere Bearbejdelse af Planerne med enkelte Ud-



videlser og Forbedringer, som billigedes af Byggherren og lagdes til Grund for Byggearbejdet, idet der dog i dettes Løb af og til skete Ændringer efter Ønske fra Amtmanden, Sygehusets Overlæge og Over-sygeplejersken. Efter at Byggearbejdet var kommet i Gang, indberettede Sagsøgeren den 5. Juli 1923 til Sygehusbestyrelsens Formand, at Arbejdet fra 15 August s A vilde kræve dagligt Tilsyn, hvorfor han havde udvalgt Arkitekt B Nielsen fra København som Konduktør og indtil videre fastsat Gagen for denne til 450 Kr maanedlig, med hvilke Bestemmelser han haabede, at Amtmanden var indforstået. Idet han derhos havde vedlagt et Eksemplar af Akademisk Dansk Arkitekt Forenings Honorarregler; tilføjede han, at efter disse Reglers § 6 skulde Konduktøren betales særskilt af Byggherren. Med de nævnte Honorarregler havde Sagsøgeren ikke tidligere gjort de Sagsøgte bekendt. Paa denne Skrivelse svarede Sygehusbestyrelsen ikke. Arkitekt Nielsen tiltraadte derefter sin Virksomhed som Konduktør, men blev efter kort Tids Forløb ved Sagsøgerens Foranstaltning erstattet med Arkitekt Jørgensen i Tønder, der var Medarbejder hos Sagsøgeren, og hvem der tillagdes samme Gage, der udbetaltes ham ligesom hans Forgænger af Sagsøgeren. Jørgensen virkede som Konduktør indtil den 15 Januar 1926, da han afskedigedes, efter at Byggeforetagendet i December Maa-ned 1925 var blevet endelig afsluttet. — Efter at Licitationerne over Arbejdet i Henhold til Amtmandens Skrivelse af 1 November 1922 var afsluttede, fremsendte Sagsøgeren den 17 August 1923 Indstilling om Antagelse af Licitationsbud til samlet Beløb 293 153 Kr 74 Øre, hvortil kom Ingeniørarbejder til 100 000 Kr, Inventar til 20 000 Kr og forskellige andre Udgifter, hvoriblandt opførtes til Administration 24 000 Kr. Den samlede Udgiftssum blev herefter 456 153 Kr 74 Øre. Denne Opstilling fremlagdes i vedkommende Sundhedsudvalgs Møde samme Dag og godkendtes af Udvalget. Arbejdet paa Sygehusudvidelsen tog længere Tid end beregnet; i Vinteren 1923/24 laa det næsten stille, og først i December 1925 blev det som nævnt endelig afsluttet med det Resultat, at Byggesummen kom til at andrage ialt ca 583 000 Kr. Den 15 April 1926, da Regnskaberne over Udgifterne ved Sygehusudvidelsen i det hele var afsluttet, fremsendte Sagsøgeren derpaa en Opgørelse over Arkitekthonorar samt Udlæg, hvorefter førstnævnte androg 27 595 Kr 14 Øre og sidstnævnte 14 425 Kr 15 Øre, ialt 42 020 Kr 29 Øre; Enighed om Opgørelsen opnaaedes imidlertid ikke, og efter at Forhandlinger mellem Parterne og Akademisk Arkitektforenings Honorarudvalg ej heller havde ført til Forlig, har Sagsøgeren, der nu i Overensstemmelse med Akademisk Arkitektforenings Takster, som han paaistaar skal lægges til Grund som bindende ved Mellemværendets Opgørelse, udregner sit Tilgodehavende til ialt 45 711 Kr 15 Øre, paaistaat de Sagsøgte, Bestyrelsen for Tønder Amts og Bys Sygehus paa Amtskommunes og Købstadskommunens Vegne, tilpligtet at betale ham det nævnte Beløb med Fradrag af udbetalte à conto Beløb 20 000 Kr, altsaa til Rest 25 711 Kr 15 Øre med Renter 5 pCt aarlig af følgende Beløb:

I. Honorarposter af 12 334,40 Kr fra 1 August 1923 til 17 November 1923, af 2334,40 Kr fra 17 November 1923 til 12 September 1925, af 7709,00 Kr fra 20 Juli 1924 til 12 September 1925, af 4625,40 Kr fra

12 September 1925 til Betaling sker, af 4625,40 Kr fra 1 September 1925

til Betaling sker, af 1541,80 Kr fra 19 December 1925 til Betaling sker,  
II. af 1825,15 Kr (Udlæg for Lystryk m v) fra 20 April 1926.

III. af 2700 Kr — Konduktør-Gage — fra 15 August 1923—15 Februar 1924 fra 15 Februar 1924.

Af 2700 Kr — samme — fra 15 Februar 1924—15 August 1924 fra 15 August 1924.

Af 2700 Kr — samme — fra 15 August 1924—15 Februar 1925 fra 15 Februar 1925.

Af 2700 Kr — samme — fra 15 Februar 1925—15 August 1925 fra 15 August 1925.

Af 2250 Kr — samme — fra 15 August 1925—15 Januar 1926 fra 15 Januar 1926.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse principalt mod Betaling af 4000 Kr med Renter 5 pCt aarlig af 9600 Kr fra 1 August—17 November 1923, af 5600 Kr fra 20 Juli 1924—12 September 1925, af 2800 Kr fra 19 December 1925 og af 1200 Kr fra 20 April 1926, indtil Betaling sker, hvorhos de har nedlagt forskellige subsidiære Paastande.

Til Støtte for den principale Paastand gør de Sagsøgte gældende, at Sagsøgeren ved sin Indstilling af 17 August 1923 har bundet sig til et Honorar for Arkitektassistance paa 24 000 Kr og at dette Beløb, der i Indstillingen er beregnet som Administrationsudgifter, ogsaa maa omfattes Arkitektens positive Udlæg til Lystryk m v og til Konduktørgage. Da Sagsøgeren som nævnt har faaet udbetalt 20 000 Kr, bliver hans Resttilgodehavende 4000 Kr. I denne Forbindelse har de Sagsøgte særlig henvist til, at det var dem meget om at gøre, som det ogsaa fremgaar af Skrivelsen af 1 November 1922, at faa Udgifternes Størrelse endelig fastslaaet, og at Sagsøgeren paa det Tidspunkt, da Indstillingen blev afgivet, kendte Licitationssummerne og maatte være i Stand til nøjagtig at beregne det ham tilkommende Vederlag, hvorfor de Sagsøgte, der ikke forud havde truffet Aftale om Honoraret gik ud fra, at den nævnte Post, stor 24 000 Kr indbefattede hele Sagsøgerens Vederlag, derunder hans Udlæg.

I disse Betragtninger finder Retten ikke at kunne give de Sagsøgte Medhold. De i Indstillingen af 17 August 1923 indeholdte Summer kan — bortset fra de afgivne Licitationstilbud — ikke anses som endelig fastsatte Udgiftsbeløb, men de enkelte Poster maa betragtes som kalkulatoriske, og dette gælder ogsaa det under Posten: Administrationsudgifter opførte Beløb af 24 000 Kr, der derhos maa anses som beregnet i Forhold til en anslaaet Byggesum af ca 460 000 Kr, medens den virkelig medgaaede Byggesum som førnævnt blev ca 580 000 Kr.

Forsaaavidt den principale Paastand ikke maatte kunne tages til Følge har de Sagsøgte under Hensyn til den betydelige Overskridelse, der blev paa Byggesummen, og for hvilken Arkitekten ikke kan gøres ansvarlig, erklæret sig villige til at betale Sagsøgeren den i hans Opførelse af 15 April 1926 fastsatte Sum 27 595 Kr 14 Øre som Arkitekt-honorar med Fradrag af à conto Beløbet 20 000 Kr samt for positive Udlæg til Lystryk m v 1825 Kr 15 Øre, hvorimod de bestrider at være

pligtige at udrede nogen Del af Konduktørgagen, som er opgjort til ialt 13 050 Kr.

Sagsøgeren har heroverfor gjort gældende, at den af ham under 15 April 1926 fremsendte Opgørelse over Honorar m v er urigtig udregnet, idet der efter Arkitektforeningens Regler rettelig tilkommer ham det i Stævningen opgjorte Beløb 45 711 Kr 15 Øre, deraf i Arkitekt-honorar 30 836 Kr. Til Støtte herfor henviser han til en Erklæring af 16 Maj 1928 fra Akademisk Arkitektforening (Udvalget for Honorar- og Retsspørgsmaal); naar samme Udvalg i Skrivelse af 1 Marts 1928 har udtalt, at Sagsøgerens Opgørelse af 15 April 1926, forsaavidt angaar Honoraret ialt 27 595 Kr 14 Øre, vil være at tage til Følge, beror det efter Sagsøgerens Fremstilling paa, at Udvalget ved Afgivelsen af den første Erklæring gik ud fra, at Sagsøgerens egen Beretning var bindende for ham overfor de Sagsøgte. Udvalgets Mening var derfor blot at fastslaa, at det dernævnte Beløb 27 595 Kr 14 Øre havde Sagsøgeren i hvert Fald Krav paa som Arkitekthonorar, hvorimod det ikke var udelukket, at der — som nu oplyst — kunde tilkomme ham mere.

Retten maa finde, at de af Akademisk Arkitektforening udarbejdede Takster, som ikke er vedtaget som gældende mellem Parterne, her under Sagen kun kan være af vejledende Betydning. Under Hensyn til Sagens samtlige Omstændigheder findes Arkitekthonoraret passende at kunne bestemmes til det i Opgørelsen af 15 April 1926 nævnte Beløb 27 595 Kr 14 Øre, hvori skal fradrages udbetalte à conto Beløb, 20 000 Kr, saaledes at der som Resthonorar vil være at tilkende Sagsøgeren 7 595 Kr 14 Øre, hvortil maa lægges de fornævnte 1825 Kr 15 Øre for Udlæg til Lystryk m v. Hvad angaar det væsenligste Stridsspørgsmaal mellem Parterne, nemlig Konduktørgagen, der er udbetalt af Sagsøgeren med ialt 13 050 Kr, og som han kræver fuldt ud refunderet af de Sagsøgte, bemærkes følgende: Som forannævnt har Sagsøgeren den 5 Juli 1923 tilskrevet de Sagsøgte Formand, at han havde antaget en Arkitekt til at føre dagligt Tilsyn med Arbejdet mod en maanedlig Gage af 450 Kr, at Konduktøren efter de med Brevet fulgte Honorarregler skulde betales særskilt af Bygherren, og at han haabede, at denne var indforstaaet med Ordningen. Naar de Sagsøgte heroverfor har forholdt sig tavse, og den foreslaaede Ordning derpaa er traadt i Kraft og fortsat gennem hele Byggetiden, vil de Sagsøgte ikke kunne undgaa at betale Gage til Konduktøren. Da det imidlertid er oplyst, at Arkitekt Jørgensen, der som fornævnt kort efter Arkitekt Nielsens Antagelse traadte i Stedet for denne og derefter virkede som Konduktør i hele Byggeperioden, samtidig har været ansat som Medhjælper paa Sagsøgerens Kontor og i denne Egenskab har medvirket ved en Række andre Byggeforetagender, som Sagsøgeren ledede og ikke af denne har

---

Færdig fra Trykkeriet den 16 Januar 1929.

G. E. C. Gads Forlag.

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 31.

---

---

Frødag den 21 December.

modtaget anden Løn end de nævnte 450 Kr pr Maaned, hvorom nærmere Forklaring er afgivet af Jørgensen som Vidne, skønnes det ikke rettere, end at Sagsøgeren hos de Sagsøgte kun kan kræve refunderet en Del af den af ham til Jørgensen udbetalte Lønning, og efter alle de i Sagen oplyste Omstændigheder findes den Del, hvormed de Sagsøgte kan belastes, at kunne bestemmes til Halvdelen, saaledes at der bliver at tilkende Sagsøgeren paa dette Punkt 6525 Kr.

Der bliver herefter at tillægge Sagsøgeren 7595 Kr 14 Øre med 5 pCt aarlig Rente heraf som nedenfor angivet overensstemmende med de Sagsøgtes subsidiære Paastand, 1825 Kr 15 Øre med Rente heraf, 5 pCt aarlig, fra Stævningens Dato den 5 August 1927 samt 6525 Kr ligeledes med Rente 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, ialt altsaa 15 945 Kr 29 Øre med Rente som angivet. Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte efter Omstændighederne delvis at burde godtgøre Sagsøgeren med 600 Kr.

---

---

Nr 8/1928. Restauratør **J Bendtsen** (Ahnfelt-Rønne)

mod

**Odense Kanal- og Havnevæsen** (Oluf Petersen),

betræffende Omfanget af en Appellanten tilkommende Ret over en Indstævnte tilhørende fast Ejendom.

Østre Landsrets Dom af 14 November 1927: Sagsøgte, Restauratør J Bendtsen, bør anerkende Sagsøgerne, Odense Kanal- og Havnevæsen, som Ejer af Grunden til Ejendommen GI Havnekaj 3, Odense, der under Matr Nr 35 af Odense Købstads Markjorder i Sct Hans Sogn er skyldsats for Hartkorn 1½ Alb, og taale, at Sagsøgerne bliver optaget i Tingbogen som Ejere af den nævnte Grund. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Medens Appellanten her for Retten har frafaldet sin Indsigelse mod at Odense Kanal- og Havnevæsen anerkendes som

Ejer af Grunden, har han paastaet Indstævnte dømt til at anerkende, at Appellanten og efterfølgende Ejere af den paa Grunden opførte Bygning har en uopsigelig og frit overdragelig Ret til at bruge og benytte Grunden som hidtil mod at tilsvare Ejeren en fast aarlig Afgift stor 16 Kroner 81 Øre, og til at taale, at denne Ret tinglyses som Brugsrettighed over Grunden.

Indstævnte har paastaet Dommen stadfæstet og sig kendt berettiget til at disponere over Grunden, hvis Forholdene ved Havnen efter Kanal- og Havnebestyrelsens Skøn skulde gøre en anden Anvendelse af denne ønskelig eller nødvendig.

For Højesteret er det oplyst, at i 1832 blev Kanal Opsyns Kommissionen, der i en Indstilling til General Toldkammer og Kommerce Kollegiet havde betegnet Grundafgiften som ringe i Forhold til Grundens Udnyttelse, bemyndiget til at søge at afkøbe Rasmus Rasmussens Enke Bygningerne, uden at dette dog førte til noget Resultat. Endvidere er der i Tidernes Løb foretaget Til- og Ombygninger af Huset, uden at Ejerne i den forløbne meget lange Tid nogensinde før nu har blot antydnet, at de havde noget Krav som nu paastaet. Huset var oprindelig kun et lille Bindingsværkshus, men er senere ombygget af Grundmur og nu brandforsikret for 39 430 Kroner. Det ses af en Panteattest fra 1922 at være prioriteret med 26 000 Kroner foruden et Skadesløsbrev paa indtil 15 000 Kroner.

Efter hvad der foreligger, og idet det senere passerede bestyrker denne Antagelse, maa Promemoret af 28 Februar 1809, hvoraf Appellanten udleder sin Ret, forstaas saaledes, at der derved indrømmedes Rasmus Rasmussen og efterfølgende Ejere af Huset Ret til at benytte Grunden mod at svare den derfor fastsatte Grundleje, saaledes at denne Ret medfulgte ved Overdragelse af Huset uden at kunne bringes til Ophør ved Opsigelse fra Ejers Side.

Herefter vil Appellantens Paastand være at tage til Følge. Sagens Omkostninger for Landsretten findes at kunne ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Odense Kanal- og Havnevæsen, anerkendes som Ejer af Grunden til Ejendommen GI Havnekaj 3, Odense, der under Matr Nr 35 af Odense Købstads Markjorder i St Hans Sogn er skyldsats for Hartkorn  $1\frac{1}{2}$  Alb, dog saaledes at Appellanten, Restauratør I Bendtsen, og efterfølgende Ejere af den paa Grunden opførte Bygning har en uopsigelig og frit overdragelig Ret til at bruge og benytte Grunden som hidtil mod at tilsvare Ejeren en fast aarlig Afgift stor 16 Kroner 81 Øre. Indstævnte bør

taale, at denne Ret tinglyses som Brugsrettighed over Grunden.

Sagens Omkostninger for Landsretten ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved et »Pro Memoria« af 28 Februar 1809 fra den kongelige Kanal Direktion til den kongelige Kanal Opsyns Commission i Odense bevilgede Kanal Direktionen som det hedder i pro Memoriet, »at der anvises Tømmermand Rasmus Rasmussen paa Kanalens Grund en Byggeplads, 48 Alen i Længden og 16 Alen i Bredden, imod at der fastsættes en aarlig Grundleje af 12 Rbd for bemeldte Areal, dog vil man eftergive disse 12 Rbd, saalænge han som Tømmermand tjener ved Kanalen, og han ikke imidlertid afhænder det Huus, som han agter at opføre der.«

Den 7 Maj 1838 blev Dokumentet læst »som Adkomst for Rasmus Rasmussen paa den indbemeldte Byggeplads«. Under 20 Oktober 1838 gav Kanal Opsyns Kommissionen i Odense Dokumentet Paategning — læst den 18 Februar 1839 — om, at den »stipulerede aarlige Afgift« omskrives til 8 Rbd 2 Mark og  $\frac{6}{10}$  Sk Rigsbankpenge Sølv.

Den 11 Maj 1846 lod fornævnte Rasmus Rasmussens Enke ved Odense Bytingsret optage et Tingsvidne »til Legitimation for hendes og hendes afdøde Mands Adkomst til de Husbygninger, som fandtes opført« paa Byggepladsen, og ved Skøde af 22 s M, læst den 25 s M, overdrog hun til Snedkervend Rasmus Dichmann, som det hedder i Skødet, »det af mig ejede og iboende ved Odense Kanalbasin beliggende Hus, — — — som min salig Mand i sin Tid har — — — for sin egen Regning bygget paa den af den kongelige Kanal-Direktion ved skriftligt Dokument af 28 Februar 1809 — — — overdragne Byggeplads — — —«; ifølge Skødet skal Køberen aarlig erlægge »den i ovennævnte Overdragelsesdokument fastsatte Grundleje for Byggepladsen«, og det hedder sluttelig i Skødet, at fra nu af er de »ovennævnte Husbygninger« Køberens Ejendom.

Den 1 April 1858 gav Indenrigsministeriet Odense Købstad Skøde paa Odense Kanal »med alle til denne hørende faste Ejendele«, hvoriblandt nævnes under Nr 4: »Den Grund, hvorpaa Værtshusholder Dichmanns Hus staar, og hvoraf der svares en aarlig Afgift af 8 Rigsdaler 39 Skilling«; det maa antages, at denne Dichmann er identisk med Snedkervend Rasmus Dichmann. Rasmus Dichmann gik fallit, og Skifteretten, som behandlede Boet, overdrog ved Udlægsskøde af 7 Maj 1872 Ejendommen til Værtshusholder Jens Fr Petersen, som ved Købekontrakt af 2 Februar 1874, med paategnet Skøde af 2 April s A — læst 13 s M — overdrog den videre til Forpagter Hans Rasmussen; Overdragelsens Genstand beskrives i Købekontrakten som den Sælgeren »tilhørende Ejendom ved Odense Kanal — — — opført paa en Odense Kommune tilhørende Grund, og af hvilken Grund der svares en aarlig Lejeafgift

af — — —«; det tilføjes, »at Køberen selvfølgelig indgaar i Lejeretten mod at tilsvare den aarlige Lejeafgift«.

Hans Rasmussen videresolgte Ejendommen ved Købekontrakt af 21 August 1874, med Skødepaategning af 21 December s A — læst den 11 Januar 1875. — til Hans Peter Hansen, og ved den Lejlighed betegnedes Ejendommen atter som Bygninger »paa den Odense Kommune tilhørende Grund, af hvilken svares en aarlig Lejeafgift af — — —«. Efter H P Hansens Død hensad hans Enke i uskiftet Bo, og den 8 April 1895 lod hun tinglæse en Skifteudskrift som Adkomst for sig paa heromhandlede Ejendom, Matr Nr 35 i St Hans Sogn af Odense Købstads Bygrunde; i Begæringen om Tinglæsningen hedder det: »Retsanmærkning frabedes om, at Staden (Odense By) ifølge et tidligere Skøde skulde være Ejer af Grunden, at der paa Ejendommen ifølge Panteregistret hæfter en aarlig Jordskyld, stor 16 Kr 80 Øre — — —«. Ved Købekontrakt af 8 Januar 1912, med Skødepaategning af 14 Juni s A, læst den 24 s M, overdrog H P Hansens Enke Ejendommen til Gæstgiver Christen Bendtsen; i Købekontraktens Post 1 hedder det bl a: »hvilken Ejendom Køberen modtager med de samme Rettigheder og Forpligtelser, hvormed den hidtil har tilhørt mig, i hvilken Henseende bemærkes, at ifølge et tidligere Skøde (34/6 1856) skulde Staden (Odense By) være Ejer af Grunden (eller en Del af denne), at der paa Ejendommen hæfter en aarlig Jordskyld (eller Jordleje) af 16 Kr 80 Øre«. Denne Passus gentoges i Skødet af 1 December 1922 — læst 12 s M —, ved hvilket Christen Bendtsen solgte Ejendommen til sin Søn, Sagsøgte Restauratør J Bendtsen, dog at det tidligere Skøde betegnes ved »1 26/4 1858«.

Under nærværende ved Retten for Odense Købstad m v forberedte Sag paastaar Sagsøgerne, Odense Kanal og Havnevæsen, Sagsøgte, Restauratør J Bendtsen, tilpligtet at anerkende Sagsøgerne, Odense Kanal- og Havnevæsen, som Ejer af Grunden til Ejendommen Gl Havnekaj 3, Odense, der under Matr Nr 35 af Odense Købstads Markjorder i Sct Hans Sogn er skyldsats for Hartkorn  $1\frac{1}{2}$  Alb, og at taale, at Sagsøgerne bliver optaget i Tingbogen som Ejere af den nævnte Grund.

Sagsøgte paastaar sig principalt frifundet, subsidiært frifundet mod efter Sagsøgernes Valg at betale enten 16 Kr 80 Øre aarlig eller 400 Kr en Gang for alle.

Sagsøgte anfører, at Rasmus Rasmussen ved pro Memoriet i Realiteten fik overdraget Ejendomsret til den ommeldte Grund, idet han fik Grunden mod en fast Afgift, der ikke kunde forhøjes. Han finder denne sin Opfattelse bestyrket ved, at Dokumentet i 1838 blev tinglæst som »Adkomst« for Rasmussen, at der aldrig er oprettet nogen Lejekontrakt, og at der aldrig ved de stedfundne Overdragelser er sket nogen Bekræftelse af Lejeforholdet.

Det er oplyst, at Besidderne af Grunden har betalt en Grundskat paa 9 Øre, hvorimod der ved Vurdering til Ejendomsskyld i Forhold til Besidderne kun er taget Hensyn til de paa Grunden værende Bygninger. Det omtvistede Matr Nummers Areal er nu ca dobbelt saa stort som i pro Memoriet angivet, men det fremgaar ikke af Sagens Oplysninger, hvornaar eller hvorledes Forøgelsen har fundet Sted.

Selv om der maa gives Sagsøgte Medhold i, at der ved pro Memoriet

er givet Rasmus Rasmussen en i Tid ubegrænset og overdragelig Besiddelses- og Raadighedsret over den ommeldte Grund som Byggeplads for en Afgift, der ikke ensidig kan forhøjes af den Afgiftsberettigede, findes der dog ikke heraf at følge, at den Rasmussen med Hensyn til Grunden tillagte Ret hjemler ham alle de af en Ejendomsret flydende Beføjelser, og Rasmussen kan følgelig ikke anses at være blevet Ejer af Arealet eller at have faaet tillagt nogen ud over den i pro Memoriet Ord liggende Ret. At Rasmussen i 1838 har foranstaltet pro Memoriet tinglæst som »Adkomst« for sig ses ikke at kunne udvide den ham over Arealet tilkommende Ret, og da der ej heller i det vedrørende Grundstykket senere passerede er oplyst Kendsgerninger, som kunde stifte nogen ud over den ved pro Memoriet hjemlede Ret, findes Sagsøgernes Paastand, mod hvilken ingen specielle Indsigelser er fremsat, forsaavidt Arealets Beskrivelse angaar, at maatte tages til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde ophæves.

---

L ø r d a g d e n 2 2 D e c e m b e r .

Nr 92/1928. Grosserer **Victor Larsson** (David)

m o d

**Aktieselskabet Aalborg Discountbank** (Steglich-Petersen).

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt Appellanten har nogen Skyld til Indstævnte i Henhold til en af ham paataget Kautionsforpligtelse.

Vestre Landsrets Dom af 2 April 1928: De Sagsøgte, Fabrikant H J Hansen og Grosserer Victor Larsson, bør en for begge og begge for en, til Sagsøgerne, A/S Aalborg Diskontobank, betale 18 441 Kr 58 Øre tillige med Renter heraf 7 pCt aarlig fra den 1 Juli 1927, indtil Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Som nævnt i Dommen gaar det af Larsson den 25 Januar 1919 underskrevne Kautionsdokument ud paa, at han indestaar for, hvad Limfabriken Limfjorden v/ H J Hansen maatte blive skyldig til Banken. Efter dette Indhold af Kautionserklæringen findes Banken at have været uberettiget til uden Larssons Samtykke at belaste den Konto, for hvilken han saaledes hæftede, med H J Hansens i Dommen nævnte, rent private Gæld til Banken, st 10 051 Kroner 76 Øre. Dette Beløb vil derfor være at fradrage i Saldoen pr. 12 Marts 1919 paa Firmaets Konto, og da der herefter maa gaas ud fra, at Larsson intet skylder til Banken i Henhold til den paatagne Kautionsforpligtelse, vil Lars-



son overensstemmende med sin Paastand være at frifinde for Bankens Tiltale.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Banken at burde betale til Larsson med 1200 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Grosserer Victor Larsson, bør for Tiltale af Indstævnte, Aktieselskabet Aalborg Diskontobank, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 1200 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 3 Oktober 1918 anmeldtes til Handelsregistret »Firmaet Limfabriken Limfjorden ved H J Hansen«. Dette Firma afløste et Aktieselskab »A/S Limfabriken Limfjorden«, hvori de Sagsøgte. Fabrikant H J Hansen i Aalborg og daværende Garvermester i Rudkøbing, nu Grosse- rer i København Victor Larsson, var Hovedaktionærer, og Fabrikant H J Hansen overtog som Eneindehaver af det nye Firma Aktieselskabets Aktiver. Dette havde haft en Kassekredit paa 25 000 Kr hos Sagsøgerne, A/S Aalborg Diskontobank i Aalborg, for hvilket et Skadesløsbrev i en Aktieselskabet tilhørende Fabriksejendom i Nibe tjente til Sikkerhed; Firmaet fik en ny Kassekredit, for hvilken Fabrikant H J Hansen fore- løbig stillede 60 000 Kr Aktier i det likviderende Aktieselskab som Sik- kerhed. Ved Kautionsdokument, dateret Rudkøbing d 25 Januar 1919, paatog Sagsøgte Vic Larsson sig som Selvskyldnerkautionist at inde- staa for, hvad Limfabriken Limfjorden v/ H J Hansen, Aalborg, efter Bankens Bøger af hvilkensomhelst Skyldgrund maatte blive Diskonto-, Laane og Sparebanken i Aalborg skyldig indtil et Beløb af 25 000 Kr foruden Renter, Provision og skadesløse Omkostninger; omtrent samtidig udstedte Firmaet nyt Skadesløsbrev for samme Beløb i den faste Ejen- dom, og der bevilgedes Firmaet en Kassekredit paa indtil 50 000 Kr, hvorom Sagsøgerne under 29 Januar 1919 gav Firmaet Meddelelse. Paa denne Tid blev der i Tiden mellem Kautionsdokumentets Udstedelse og indtil 12 Marts s A trukket og indsat saaledes, at Saldoen den sidst- nævnte Dag udgjorde 16 550 Kr 84 Øre som Debet. Ved Stiftelsesdoku- ment af 10 s M oprettedes et nyt Aktieselskab »A/S H J Hansens Fa- briker«, for hvilket Sagsøgte H J Hansen blev Direktør; dette overtog mod Betaling til denne samtlige Firmaet Limfabriken Limfjordens Ak- tiver og fik Tilsagn hos Sagsøgerne om en Kassekredit paa 120 000 Kr. Derefter blev den Kassekredit, for hvilken Sagsøgte Vic Larsson var Kautionist, ikke mere benyttet, idet Firmaet, uagtet det ikke blev af- meldt fra Handelsregistret, faktisk var ophørt at eksistere; der be- regnedes dog stadig Provision og Renter af Kassekrediten, der ved

Aktieselskabets Overtagelse af Firmaets Aktiver, derimellem Ejendommen, hvori Sagsøgerne havde Pant, blev nedsat til 25 000 Kr samtidig med, at Skadesløsbrevet udslettedes, og indbetaltes Tid efter anden Afdrag derpaa, dog ikke mere, end at Saldoen pr 1 Juli 1927 ved Tillæg af Renter og Provision var vokset til 18 441 Kr og 58 Øre.

Den 13 August 1927 afkrævede Sagsøgerne Kautionsisten, Sagsøgte Vic Larsson, nævnte Beløb under Henviisning til Kautionsdokumentet af 25 Januar 1919, idet Aktieselskabet i Mellemtiden havde standset sine Betalinger og senere gik konkurs, og Sagsøgte H J Hansen var ude af Stand til at betale, og da Betalingen ikke skete, har Sagsøgerne under nærværende Sag søgt begge de Sagsøgte med Paastand om, at de in solidum tilpligtes at betale sidstnævnte Beløb tilligemed Renter deraf 7 pCt p a fra den 1 Juli 1927, indtil Betaling sker. Medens Sagsøgte H J Hansen har erkendt at skyldte Beløbet og derfor vil være at dømme til Betaling deraf, har Sagsøgte Vic Larsson paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Frifindelspaastand har han for det første gjort gældende, at han, da han den 25 Januar 1919 underskrev Kautionsdokumentet, kun paatog sig at indestaa for Firmaets fremtidige Forpligtelser, men ikke for, hvad det forinden maatte skyldte Sagsøgerne; da Firmaet dernæst i Forvejen havde en Kassekredit paa 25 000 Kr, som den 29 Januar forhøjedes til 50 000 Kr, skulde Mening være den, at han kun skulde hæfte overfor Sagsøgerne, forsaavidt Kassekrediten oversteg de 25 000 Kr, der var dækket ved Skadesløsbrevet i Firmaets faste Ejendom, der traadte i Stedet for det af Firmaets Indehaver tidligere deponerede Aktieløb paa 60 000 Kr. Sagsøgte Vic Larsson har herunder henvist til sit Kautionsdokuments Ordlyd, hvorefter han inde stod for, hvad Firmaet »maatte blive« Sagsøgerne skyldig i Modsætning til det Haandpantebrev, hvorved de oitnævnte 60 000 Kr Aktier deponeredes, hvor de siges at skulle tjene til Sikkerhed for, hvad Firmaet »maatte være« Sagsøgerne skyldige. Bortset fra, at der ikke kan lægges nogen Vægt paa de benyttede Udtryk, idet Dokumentet er affattet paa de Blanketter, som Sagsøgerne paa den Tid benyttede sig af, hvad enten Kautionen var for tidligere eller fremtidig Gæld, faar Indsigelsen ikke Betydning, idet Saldoen i den Kassekredit, for hvilken Kautionen skulde hæfte, indtil den Dag, da Dokumentet tilstilledes Sagsøgte Vic Larsson til Underskrift, var positiv i Firmaets Favør; der findes ingen Hjemmel til at regne Kautionsforpligtelsens Indtrædelse fra nogen senere Dato end Underskriften, ligesom der ingen Støtte findes for, at Kautionen kun skulde gælde den Del af Kassekrediten, der ikke dækkedes af Pantet, og derfor være bortfaldet ved Ophævelsen af Panteretten.

Sagsøgte Vic Larsson har til Støtte for sin Frifindelspaastand dernæst anført, at det maatte være en for Sagsøgerne kendelig Forudsætning for hans Kautionsforpligtelse, at der vedblivende bestod et Firma »Limfabriken Limfjorden ved H J Hansen« i Virksomhed, og da Firmaets Virksomhed med alle dets Aktiver under Sagsøgernes Medvirkning overgik til Aktieselskabet H J Hansens Fabriker, maatte han kunne regne med, at den Firmaet tilstaaede Kassekredit, for hvilken han var i Kaution, enten ikke var blevet benyttet i den korte Tid, Firmaet bestod efter Kautionens Indgaaelse, eller at eventuel Gæld var blevet betalt sam-

tidig med, at Firmaets Aktiver, der ogsaa hæftede for Kassekrediten, med Sagsøgernes Vidende overgik paa andre Hænder. Det findes imidlertid at have været Kautionsistens Sag ved Henvendelse til Kreditor at forvisse sig om, hvorvidt hans Kautions var blevet benyttet, eller at opsiges den, da Firmaet traadte ud af Virksomhed, hvorved bemærkes, at Sagsøgte Vic Larsson selv om Præferenceaktionær tog Del i det nye Aktieselskabs Virksomhed; derimod har Sagsøgerne ikke haft nogen Pligt til at underrette ham om, at der var trukket paa Kassekrediten.

Fremdeles har Sagsøgte Larsson som Frifindelsesgrund anført, at Sagsøgerne har gjort sig skyldige i en Forsømmelse, der maa have Kautionsforpligtelsens Bortfald til Følge, ved at lade ca 8 Aar gaa hen og i al den Tid beregne sig Renter og Provision af det Beløb, der skyldtes fra 1919, uden at underrette ham om, at han hæftede for Beløbet, og at Renter ikke betaltes rettidigt, og dette endskønt Sagsøgerne deraf, at Kassekrediten i al den Tid ikke benyttedes efter sin Bestemmelse, maatte skønne — dersom de ikke vidste det allerede, hvad Sagsøgte Vic Larsson hævder — at det Firma, for hvilket han var gaaet i Kautions, faktisk var ophørt at eksistere, og Kassekrediten i Virkeligheden var blevet til et fast Laan. Idet nu Laantageren i Mellemtiden er blevet ude af Stand til at betale, saa at Sagsøgte Vic Larsson har tabt Udsigten til en Regres, som han vilde have kunnet opnaa, om han tidligere var blevet underrettet om, at Laanet bestod, og Renter ikke betaltes regelmæssigt, mener han sig i Medfør af Grundsætningen i Banklovens § 13 sidste Stykke fritaget for Kautionsforpligtelsen i det Omfang, hvori hans Regres er gaaet tabt. Da det imidlertid mellem Parterne er uomtvistet, at Laanet paa Kassekrediten er stiftet inden Ikrafttrædelse af Bankloven, kan Sagsøgte Vic Larsson ikke paaberaabe sig nævnte Lovbestemmelse ved Afgørelsen af nærværende Sag.

Endelig har Sagsøgte Larsson fremhævet, at af den Saldo pr 12 Marts 1919, hvoraf Renter og Provision i 8 Aar er beregnet, og for hvilken han skal hæfte, hidrører et Beløb paa 10 051 Kr fra, at Sagsøgerne fra en privat Konto hos dem, paa hvilken Sagsøgte H J Hansen længe forud for Kautionsens Stiftelse ved Børsspekulationer var kommet til at skyldte dem dette Beløb, i Forstaaelse med Sagsøgte H J Hansen har overført denne Spekulationsgæld, for hvilken der ikke var Sikkerhed stillet, til Kontoen for »Limfabriken Limfjorden v/ H J Hansen«, for hvilken Sagsøgte Vic Larsson hæftede som Kautionsist. Denne gør gældende, at dette Firma som saadant aldrig af nogensomhelst Skyldgrund er blevet Sagsøgerne de 10 051 Kr skyldig, og at det har været uberettiget af Sagsøgerne ved denne Manipulation gennem Bøgerne at udvide hans Kautionsforpligtelse til at omfatte Sagsøgte H J Hansens private og længe før Firmaet stiftede Gældsforpligtelser til Sagsøgerne. Han vil derfor i det Beløb, hvoraf Provision og Renter siden er beregnet, 16 550 Kr 84 Øre, have fradraget nævnte 10 051 Kr, og der er Enighed om, at hvis dette kan indrømmes, og den deraf beregnede Provision og Rente dermed bortfalder, skylder han intet af det indsøgte Beløb, 18 441 Kr 58 Øre.

Det fremgaar nu vel af Sagens Oplysninger, at den nævnte Spekulationsgæld hidrører fra Tiden, før Firmaet Limfabriken Limfjorden ved

H J Hansen overhovedet eksisterede; men da Sagsøgte Larsson maatte vide, at Sagsøgte H J Hansen som Eneindehaver af det Firma, for hvis Gæld Kautionen hæftede, vilde faa fri Raadighed over Kassekrediten, maatte det blive Sagsøgte Larssons Sag, inden han paatog sig Kautionen, enten at forvise sig om, at Firmaets Indehaver ikke havde privat Gæld eller udtrykkelig at begrænse sin Kautionsforpligtelse til kun at omfatte de Beløb, der anvendtes i Firmaets Forretningsøjemed. Det maa saaledes tilskrives Sagsøgte Larsson selv, at han ikke har holdt sig a jour med Kassekreditens Anvendelse, hvortil kommer, at Banken med nogen Føje vilde kunne gaa ud fra, at Sagsøgte H J Hansen, da det var ham, der havde stillet Kautionisten, havde underrettet Sagsøgte Larsson om og opnaaet dennes Samtykke til den stedfndne Disposition.

Da Sagsøgte H J Hansen, som meldt, har anerkendt sin Forpligtelse, vil Sagsøgernes Paastand herefter i det hele være at tage til Følge, saaledes at de Sagsøgte tilpligtes in solidum at udrede det indsøgte Beløb tilligemed Renter deraf som paastaaet.

Sagens Omkostninger vil de Sagsøgte ligeledes in solidum have at godtgøre Sagsøgerne efter Omstændighederne med 500 Kr.

Nr 163/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Hjalmar Vaag (Cohn),**

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Færøernes Rets Dom af 21 Juni 1928: Tiltalte, Lærer af Vestmanhavn Hjalmar Vaag, bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage samt betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Mitens, 50 Kr, og i Godtgørelse for hafte Udlæg 10 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede af Færøernes Ret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

Efter de foreliggende, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger findes det overvejende betænkeligt at statuere, at Tiltalte er skyldig i de ham paasigtede Forhold. Herved bemærkes særligt, at de afgivne Forklaringer, som angaar Forhold, der ligger 3 Aar tilbage i Tiden, paa flere Punkter har været usikre og indbyrdes uoverensstemmende, ligesom Fremstillingen af, hvad der skal være passeret uden at være blevet bemærket af nogen af de andre Elever i Klassen, vanskelig lader sig forene med de Forhold, under hvilke Undervisningen efter det oplyste har fundet Sted.

Herefter vil Tiltalte være at frifinde.

Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

## Thi kendes for Ret:

Tiltalte Hjalmar Vaag bør for Tiltale af det offentlige i denne Sag fri at være.

Sagens Omkostninger, derunder til Sagfører Mitens Salær 50 Kroner og Godtgørelse for Udlæg 10 Kroner, udredes af det offentlige.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Tiltalte, Lærer ved Vestmanhavn Skole Hjalmar Vaag, der er født den 20 Januar 1896 og ikke tidligere fundet straffet, tiltales under denne Sag for Overtrædelse af Strfl § 185 i Henhold til Anklageskrift af 17 Juni 1928 fra Politimesteren paa Færøerne.

Sagens Omstændigheder er følgende:

I. Elev i Vestmanhavn Skole Ejvind Meinert Sigurd Winther Durhuus, født den 4 August 1912, har forklaret, at Tiltalte i Efteraaret 1925 3 a 4 Gange, naar han blev eksamineret og stod oppe paa Forhøjningen mellem Katederet og Vægkortet, har taget ham med Haanden i Skridtet uden paa Benklæderne og befølt hans Kønsedele.

II. Elev i samme Skole Poul Oliver Zachariasen, født den 16 November 1911, har forklaret, at Tiltalte flere Gange baade før og efter Sommerferien 1925, naar han stod oppe ved Katederet, har forsøgt at stikke Fingeren ind i Benklædeaabningen foran, uden at det paa Grund af Vidnets Modstand lykkedes for Tiltalte.

III. Elev i samme Skole Niels Christoffer Winther Olsen, født den 14 Juli 1911, har forklaret, at Tiltalte flere Gange, antagelig mellem 5 a 10 Gange, naar Vidnet blev eksamineret i Geografi og stod oppe paa Forhøjningen mellem Katederet og Væggen, har stukket sin Finger ind mellem Knapperne i Benklædeaabningen foran i Skridtet, faaet Skjorten til Side og med Fingeren berørt Vidnets Lem, ligesom Tiltalte en Gang, da Vidnet sad efter, har sat sig ved Siden af Vidnet og ligeledes stukket Fingeren ind og fjernet Skjorten.

IV. Elev i samme Skole Joen Hans Steingrim Hansen, født den 9 Juli 1914, har forklaret, at Tiltalte flere Gange, naar Vidnet var oppe for at faa rettet Regneopgaver, har stukket en Finger ind i Vidnets Bukser ved Skridtet og forsøgt at trække Skjorten til Side, ligesom Tiltalte, da Vidnet sad over, een Gang knappede en Knap op foran i Vidnets Benklæder og stak sin Pegefinger ind og befølte ham uden paa Skjorten.

V. Elev i samme Skole Emil Streymoy, født den 20 September 1911, har forklaret, at Tiltalte flere Gange, naar Vidnet stod oppe ved Landkortet for at blive hørt i Geografi eller var oppe ved Katederet i Regnetimer, har stukket en Finger ind i Bukseaabningen foran og befølt Vidnet, ligesom Tiltalte en Gang, da Vidnet sad over, satte sig foran ham paa Pulten, knappede en Knap op i hans Benklæder, trak Skjorten til Side og befølte ham paa hans Lem.

VI. Elev i samme Skole Kristian Max Petersen, født den 26 Sep-

tember 1914, har forklaret, at Tiltalte engang med en Pegepind gentagende prikkede ham i Skridtet.

VII. Elev i Kvalvig Skole, hvor Tiltalte var Lærer, inden han i 1924 kom til Vestmanhavn Skole, Ferdinand Johansen, født den 24 Januar 1913, har forklaret, at Tiltalte nogle Gange har sat sig paa Bænken ved Siden af Vidnet, knappet hans Benklæder op foran i Skridtet, stukket nogle Fingre ind, taget Skjorten til Side og befølt Vidnet paa Kønssdelene.

Tiltalte har benægtet Rigtigheden af samtlige Vidners Forklaring og har fastholdt ikke at have gjort sig skyldig i noget ulovligt over for sine Elever.

Det findes dog uden Betænkelighed at lægge de afgivne Vidneforklaringer til Grund for Sagens Paadømmelse, og Tiltalte vil herefter være at anse efter Straffelovens § 185 med en Straf, der passende findes at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger.

---

Nr 130/1928. **Københavns Sporveje** (Trolle)

m o d

Revisor **Svend A Nielsen** (Selv),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for en Paakørsel.

Østre Landsrets Dom af 25 Maj 1928: Sagsøgte, De københavnske Sporveje, bør til Sagsøgeren, Revisor Svend A Nielsen, betale 3000 Kr samt Sagens Omkostninger med 300 Kr. Det idømte at udrædes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 100 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Københavns Sporveje, til Indstævnte. Revisor Svend A Nielsen, med 100 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 14 Oktober 1927 ca Kl 4<sup>1</sup>/<sub>4</sub> agtede Revisor Svend A Nielsen at cykle fra sin Bopæl, Nørrebrogade Nr 10, over Dronning Louises Bro ind til Byen; da han vildø køre tværs over Nørrebrogade for at komme over i højre Side, stødte han imidlertid sammen med en fra Broen kommende Cyklist, Typograf Petersen; de væltede begge to i Sporvejs-sporet, Petersen prang hurtigt op, og da han saa en Sporvogn komme kørende fra Broen, løb han et Par Skridt imod den og rakte advarende Haanden i Vejret; Nielsen, der var indfiltret i Cyklerne, naaede ikke at komme op, før han blev paakørt af Sporvognen; men ved at sætte begge Hænder imod den, undgik han at blive kørt over og blev slæbt nogle Meter med Vognen, før denne blev bragt til Standsning. Ved Sammenstødet brækkede Nielsen begge Haanded og paadrog sig forskellige overfladiske Læsioner paa Hovedet samt Læsion af begge Skulderregionerne; desuden fandtes der paa venstre Side et Brud paa et af de smaa Haandrodsben. Han var sengeliggende i over 4 Uger og uarbejdsdygtig i 6 Uger; der resterer endnu en betydelig Invaliditet i Funktionen af begge Haanded; Invaliditetsgraden er af Arbejderforsikringsraadet ansat til 8 pCt.

Under denne Sag paastaar Sagsøgeren, Revisor Svend A Nielsen, Sagsøgte, De københavnske Sporveje, dømt til at betale Erstatning for Helbredelsesudgifter, ødelagt Tøj og tabt Arbejdsfortjeneste 1503 Kr samt for Invaliditet efter Rettens Skøn.

Sagsøgte procederer til Frifindelse, subsidiært mod at betale et mindre Beløb.

Det fremgaar af de afgivne Vidneforklaringer, der i det væsentlige stemmer overens med den af Vognstyrenen afgivet Forklaring, at da Typograf Petersen sprang op, var Motorvognens Forperron omtrent ud for Kiosken ved Dosseringen, s: i en Afstand af ca 30 m; Vognstyrenen vil da være blevet opmærksom paa Nielsen, der laa i Sporet og vil straks have bremset og gruset, men efter hans Forklaring var det umuligt at standse Vognen, da Skinnerne var noget fedtede, idet det lige var begyndt at regne, og da Gadelinien er nedadskraanende.

Sagsøgte paaberaaber sig dels, at Sagsøgeren selv var Skyld i Ulykkestilfældet, idet han kørte uforsigtigt over Nørrebrogade, dels at det er umuligt at standse en Sporvogn paa den nævnte Afstand; subsidiært gøres det gældende, at den væsentligste Skade, nemlig Bruddet af begge Haanded, kan være foraarsaget, da Nielsen faldt efter Sammenstødet med Petersen.

Selv om der ogsaa maatte gaas ud fra, at Sagsøgeren var Skyld i Sammenstødet med Petersen, er dette irrelevant i Forhold til Sagsøgte, idet Sporvognen burde være bragt til Standsning, inden den naaede Sagsøgeren; Umuligheden heraf er ikke godtgjort af Sagsøgte, hvem Be-

visbyrden i saa Henseende paahviler, jfr Koncessionen af 9 August 1898 § 14.

Sagsøgte maa herefter antages erstatningspligtig, og da Skaden skønnes forårsaget ved Sporvognens Stød mod Sagsøgerens udstrakte Arme, vil Erstatningen kunne ansættes til 3000 Kr.

Endvidere vil Sagsøgte have at betale Sagens Omkostninger med 300 Kr.

---

Torsdag den 3 Januar 1929.

Nr 179/1928. Frøken **Kristine Sørensen** (Selv)  
mod

Højesteretssagfører **H H Bruun** og Landsretssagfører **H Bærentsen** (Ingen),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt de Indstævnte ved deres Udførelse af en Retssag har paadraget sig Erstatningsansvar overfor Appellantinden.

Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1928: De Sagsøgte, Højesteretssagfører H H Bruun og Landsretssagfører H Bærentsen bør for Tiltale af Sagsøgerinden Frøken Kristine Sørensen i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerinden til de Sagsøgte med 500 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Ved deres Tilrettelæggelse og Udførelse af Sagen kan de Indstævnte ikke anses at have paadraget sig noget Erstatningsansvar overfor Appellantinden.

Dommen vil herefter kunne stadfæstes, dog at Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lejekontrakt af 20 November 1924 lejede Sagsøgerinden Frøken Kristine Sørensen for en aarlig Leje af 2200 Kr fra December s A at regne en Lejlighed, bestaaende af et Butikslokale med Bagværelse i den Møbelhandler Otto N C Berg tilhørende, kort forinden ombyggede, nyindrettede Ejendom H C Ørstedesvej Nr 8 paa Frederiksberg, hvor hun paabegyndte Driften af en samtidig startet Konfekturforretning.



I Januar 1926 indgav hun og nogle andre Lejere i Ejendommen i Fællesskab en Klage om Lejens Størrelse til det frederiksbergske Huslejenævn, der imidlertid i Marts 1926 afviste Klagen, da Ejendommen efter den i 1924 stedfundne Ombygning ikke omfattedes af Boliglovens Bestemmelser, jfr Lov af 18 Maj 1923 § 1, næstsidste Stykke. Frk Sørensen kom senere i Forbindelse med Landsretssagfører H Bærentsen, som paatog sig uden Vederlag at anlægge Sag mod Møbelhandler Berg.

Under Anbringende af, at den ovennævnte Leje stod i Misforhold til det lejedes Værdi, idet Lejen formentlig kun burde være 800 Kr eller højst 1000 Kr aarlig, nedlagde Landsretssagfører Bærentsen under den af ham ved Østre Landsret anlagte Sag paa Sagsøgerindens Vegne Paa-stand paa, at Møbelhandler Berg tilpligtedes at tilbagebetale det Beløb, som hun efter Rettens Skøn fra 1 Maj 1925 at regne havde betalt for meget i Leje af de ommeldte Lokaler med nærmere angivne Renter, og at den fremtidige Leje nedsattes i Overensstemmelse hermed. Der var under Sagen Enighed mellem Parterne om, at den paagældende Ejendom maatte betragtes som opført efter 31 Maj 1918, og Sagsøgerindens Paa-stand støttedes i første Række paa, at Bestemmelsen i § 22 i Lov Nr 83 af 1 April 1925 maatte omfatte Nybygninger af den her omhandlede Art.

Ved Landsrettens Dom af 10 Maj 1926 blev Møbelhandler Berg i Overensstemmelse med sin derom nedlagte Paa-stand frifundet, idet den omhandlede Bestemmelse i Boliglovens § 22 ikke antoges gældende for Lejligheder i Ejendomme opførte efter 31 Maj 1918.

Efter at der var meddelt Sagsøgerinden fri Proces for Højesteret, blev Højesteretssagfører H H Bruun i Overensstemmelse med hendes Andragende beskikket til at føre Sagen for denne Ret. Ved Højesterets Dom af 11 November 1926 blev Landsrettens Dom stadfæstet.

Under Anbringende af, at Resultatet skyldes urigtig Procedure fra begge de to Sagføreres Side, idet de ikke har været beføjede til, som sket under Landsretssagen, at erklære sig enige i, at den paagældende Ejendom betragtedes som opført efter 31 Maj 1918, paa-stand Sagsøgerinden under nærværende Sag de Sagsøgte Højesteretssagfører H H Bruun og Landsretssagfører H Bærentsen tilpligtede in solidum at betale hende i Erstatning for det hende forvoldte Tab 15000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato den 9 Maj 1928.

De Sagsøgte paa-stand sig frifundet.

Til nærmere Begrundelse har Sagsøgerinden anført, at det faktiske Forhold, som begge de Sagsøgte under Sagen har kendt, er, at de omprocederede Lokaler er beliggende i en længe før 1918 opført, blot i 1924 noget ombygget Ejendom, paa hvilken Boliglovens Bestemmelser er direkte anvendelige, hvilket hun kunde have bevist under Sagen, hvis de Sagsøgte ikke havde procederet paa et fejlagtigt Grundlag. Særlig har hun gjort gældende, at hun adskillige Gange saavel under Landsretssagen som under Sagens Forberedelse for Højesteret har opfordret Landsretssagfører Bærentsen til at foranledige optaget Syn og Skøn til Belysning af, at den paagældende Ejendom ikke kan anses som en Nybygning i Boliglovens Forstand.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at den paagældende Ejendom af det frederiksbergske Huslejenævn, der støttede sig til Udtalelser fra

Frederiksberg Kommunes tekniske Forvaltning efter de paa denne foretagne meget omfattende Forandringer, bl a Udvidelse af Ejendommens bebyggede Grund, Paabygning af en Etage og væsenlige Forandringer af det Indre, blev opfattet som Nybygning i Boliglovens Forstand, hvilken Opfattelse deltes af Bestyrelsen for Frederiksberg Huslejerforening.

Landsretssagfører Bærentsen har som Part forklaret, at han efter Undersøgelse af Forholdene paa Stedet og de fra Nævnet og Teknisk Udvalg af ham indhentede Oplysninger fik den personlige Opfattelse, at Ejendommen maatte anses som en Nybygning, og derfor ansaa det for hensigtløst under en Retssag at bestride dette. Han tilraadede derfor Sagsøgerinden, at Sagen alene skulde rejses paa Grundlag af Boliglovens § 22, hvad hun erklærede sig enig i, og i Overensstemmelse hermed blev Sagen anlagt. Efter Sagens Anlæg har hun overhovedet ikke under Forhandlingerne med ham rejst Spørgsmaalet om, at Ejendommen skulde betragtes som en ældre Bygning, førend kort Tid forinden Højesteretsproceduren. Han meddelte hende da, at det paa dette Tidspunkt vilde være meget vanskeligt at rejse dette Spørgsmaal, der vilde fremtræde som en ny Indsigelse og være i Strid med det Grundlag, hvorpaa Sagen var ført i første Instans. Efter hans Opfattelse frafaldt hun derefter det af hende fremsatte Ønske, hvorfor han ikke fandt sig foranlediget til at gøre Højesteretssagfører Bruun bekendt med Sagsøgerindens Henvendelse. Sagsøgerinden har vel nogle Gange udtalt Ønske om Optagelse af Syn og Skøn, men dette angik ikke Spørgsmaalet, om Ejendommen kunde anses som ny, men alene Spørgsmaalet om Butikens Lejeværdi, hvorom han paa det daværende Tidspunkt fandt at have tilstrækkelige Oplysninger.

Højesteretssagfører Bruun har forklaret, at han fra første Færd gik ud fra, at Sagen drejede sig udelukkende om det fornævnte juridiske Spørgsmaal, hvilket han gjorde hende bekendt med under en Samtale, han havde med hende i Slutningen af Maj eller Begyndelsen af Juni 1926. Han har derefter kun talt med hende en enkelt Gang, kort før Sagen skulde procederes i Højesteret. Ved ingen af disse Lejligheder har hun fremsat noget Ønske om, at Sagen skulde procederes paa noget andet Grundlag end hidtil, navnlig heller ikke, at hun ønskede at gøre gældende, at Ejendommen ikke kunde anses som en Nybygning.

Ved de foreliggende Oplysninger findes det ikke sandsynliggjort, at Fremsættelsen af Paastanden om, at Ejendommen ikke var at betragte som en Nybygning i Boliglovens Forstand, vilde have ført til et for Sagsøgerinden gunstigere Resultat af Retssagen, men rent bortset herfra findes de Sagsøgte at have haft saadant Grundlag for deres Opfattelse og Tilrettelæggelse af Sagen, at deres Udførelse af denne maa anses fuldt forsvarlig.

Som Følge heraf vil de Sagsøgte være at friiinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerinden at burde godtgøre de Sagsøgte med 500 Kr.

Nr 153/1928 og Nr 154/1928. Frøken **Karen Helga Christine Larsen** (Landsretssagfører Gamborg)

mod

**Invalideforsikringsfonden** (d kst Kammeradvokat)

og

Frøgent **Chr Frederik Jensen** (Selv)

mod

**Invalideforsikringsfonden** (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Invalidefondens Berettigelse til at bringe de i Lov af 16 Juli 1927 givne nedsatte Satser af Invaliderente i Anvendelse overfor Appellanterne.

Østre Landsrets Dom af 15 Maj 1928: De Sagsøgte, Invalideforsikringsfonden, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Frøgent Christian F Jensen, Frøken Karen Helga Christine Larsen og fhv Privatsygeplejerske, Frøken Marie Sophie Margrethe Nielsen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler de nævnte Sagsøgere hver især inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse 100 Kr i Salær til den kst Kammeradvokat. Der tillægges Overretssagfører Axel Bang i Salær 150 Kr hos det offentlige. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste for Appellanternes Vedkommende, dog at Sagens Omkostninger ophæves. Sagens Omkostninger for Højesteret findes ligeledes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør saavidt paaanket er ved Magt at stande, dog at Sagens Omkostninger ophæves for Appellanternes Vedkommende. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves ligeledes.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under tre forskellige Sager, der efter Parternes Vedtagelse og Rettens Bestemmelse er behandlet under et, har Sagsøgerne, Frøgent Christian F Jensen, Frøken Karen Helga Christine Larsen og fhv Privatsygeplejerske Frøken Marie Sophie Margrethe Nielsen, der alle tre er Invaliderentydere i Henhold til Kendelser, afsagt af Invalideforsikringsretten paa Grundlag af Lov Nr 253 af 6 Maj 1921, men hvis Invaliderente — 800 Kr aarlig — i Henhold til Lov Nr 197 af 16 Juli 1927 er

omsat til en Rente, beregnet efter en indtil 30 September 1929 faldende Skala, nedlagt forskellige Paastande mod Invalideforsikringsfonden, idet de formener, at den skete Nedsættelse er uberettiget og i Strid med Grundlovens § 80. De to førstnævnte Sagsøgeres Paastand gaar ud paa, at Fonden kendes uberettiget til at bringe de i ovennævnte Lov Nr 197 af 16 Juli 1927 givne nedsatte Satser af Invalidere i Anvendelse overfor dem.

Sagsøgerinden Nr 3: Frøken Nielsen, hvem der er meddelt fri Proces under den af hende anlagte Sag, har ved sin beskikkede Sagfører, Overretssagfører Axel Bang, nedlagt Paastand om, at hun ved Dom anerkendes berettiget til — uanset Lov Nr 197 af 16 Juli 1927 — ogsaa fremtidig at faa udbetalt Invalidere af Fonden i Henhold til Lov Nr 253 af 6 Maj 1921, nemlig Kr 800 aarlig, saalænge hun forbliver Invalid i Henhold til de i sidstnævnte Lov fastsatte Betingelser, derunder det i § 3 fastsatte Invalidbegreb, — samt at Statskassen som Garant efter Lovens § 10 tilpligtes at anerkende hendes saaledes paastaaede Ret.

Invalideforsikringsfonden, der har givet Møde ved den kst Kammeradvokat, procederer i det hele til Frifindelse. Hvad specielt angaar Sagsøgerinden, Frk Nielsens ovennævnte Paastand, har Fonden dog erklæret, at Bedømmelsen af, om hun fortsat opfylder Betingelserne for at oppebære Renten, ogsaa i Fremtiden vil ske paa Grundlag af Reglerne i Lov Nr 253 af 6 Maj 1921 § 3, idet det ved § 3 i Lov Nr 197 af 16 Juli 1927 fastsatte ændrede Invaliditetsbegreb i Henhold til Bestemmelse af Ministeren for Sundhedsvæsenet ikke vil blive bragt til Anvendelse paa Invalidere nydere, hvis Begæring om Invalidere er indgivet, forinden nævnte Lov af 1927 er traadt i Kraft. Den paagældende Del af Paastanden maa antages herved at være sket Fyldest.

Om Sagsøgeren Nr 1: Jensen, gælder det, at han, der er født den 12 Oktober 1874, har været lidende af Tuberkulose i mange Aar. Siden September 1919 har han faaet Hjælp af Fuglede Sogneraad, 90 Kr maanedlig, indtil han fra 11 Marts 1923 at regne fik tillagt Invalidere 800 Kr aarlig, hvorom han modtog Meddelelse fra Invalideforsikringsfonden ved Skrivelse af 4 Januar 1924, uden at deri eller paa anden Maade angaves noget om, at dette kun var midlertidigt.

Sagsøgerinden Nr 2: Frk Larsen, der er født den 3 Maj 1883, har fra 1903 lidt af Tuberkulose. I Aarene til 1919 var hun adskillige Gange paa Tuberkulose-Sanatorier, men havde derhos forskellige Pladser, afbrudt af Sygdomsperioder. I Maj 1926 mistede hun sin Stilling paa Grund af stadig Sygdom, og fra førstnævnte Maaned at regne fik hun tillagt Invalidere, 800 Kr aarlig, hvorom hun modtog Meddelelse fra Invalideforsikringsfonden ved Skrivelse af 16 November 1926, uden at deri eller paa anden Maade angaves noget om, at dette kun var midlertidigt.

Sagsøgerinden Nr 3: Frk Nielsen, der er født den 22 April 1882 og i lang Tid har lidt af Led-Tuberkulose, fik ved Invalideforsikringsrettens Kendelse af 4 Januar 1923 efter Begæring tilkendt Invalidere paa Grund af forbigaaende Nedsættelse af Erhvervsevnen, og har derefter fra den 31 August 1923 faaet udbetalt en Invalidere af 800 Kr aarlig.

De tre Sagsøgere gør til Støtte for deres Paastande i alt væsenligt

gældende, at baade de dem tilsendte Skrivelser fra Invalideforsikringsfonden og den dem tilstillede trykte Vejledning, — særlig dennes § 9, har bestyret dem i, at de 800 Kr aarlig var tillagt vedkommende som værende ubetinget og uden Nedsættelse, saalænge Erhvervsevnen anses nedsat til en Tredjedel eller derunder, som Reglen er i Loven af 6 Maj 1921, at Retten ifølge Lovens § 4 er at anse som en egenlig Forsikringsrettighed, der ikke ensidig kan forringes, samt at Staten ifølge Lovens § 10 har afgivet Garanti for, at saadan Forringelse ikke sker, nemlig Garanti for »Ydelsen efter nærværende Lov«, — hvorfor den ved Loven af 16 Juli 1927 truffne Ordning forsaavidt maa anses stridende mod Grundlovens § 80 og derfor kan kræves tilsidesat ved Dom.

Hovedtrækkene i den ved Loven af 1921 truffne Ordning er følgende:

Ubemidlede, nydende Medlemmer af Sygekasser, der er anerkendt i Henhold til Sygekasseloven, er, for saa vidt de har Indfødsret og er bosat her i Riget, indtil det fyldte 62 Aar forsikret mod Invaliditet (hvorved forstaas en Nedsættelse af Erhvervsevnen til en Tredjedel eller derunder) og er pligtige til for denne Forsikring efter det fyldte 18 Aar at erlægge en nærmere angivet Invalidepræmie. Ydelserne efter Loven bestaar i en Invaliderende paa (som Regel) 800 Kr aarlig samt Helbredelsesforanstaltninger under visse Forhold. Invaliderenten udredes af Invalideforsikringsfonden, hvis Midler tilvejebringes dels ved Invalidepræmien fra de forsikrede, dels ved Bidrag fra samtlige efter Ulykkesforsikringsloven forsikringspligtige Arbejdsgivere, dels endelig ved Tilskud fra Staten og Kommunerne. Invalidepræmierne maa antages at udgøre ca en Tredjedel af de Beløb, der er fornødne til efter almindelig forsikringsteknisk Beregning at dække Forsikringsrisikoen.

Invalideforsikringsfonden gør gældende, at skønt der saaledes til en vis Grad foreligger noget, der i Normen fremtræder som et Forsikringsforhold, er der reelt og i det væsentlige Tale om social Forsorg for ubemidlede. Det benægtes, at den i § 10 omhandlede Garanti er Garanti for Invaliderentens engang fikserede Størrelse. Bestemmelsen er gaaet over i Loven fra et tidligere udarbejdet, ikke vedtaget Forslag, ifølge hvilket Staten skulde garantere for den saakaldte Rigsforsikringsanstalt, og § 10 har — hævdes det — tilstrækkelig Betydning som den staaer, bli a derved, at Statskassen garanterer for, at det indskudte Mellemed: Sygekasserne, betaler hvad der skal betales Invaliderentynderne. Det bestrides derfor, at der foreligger nogen kontraktmæssig Forsikring, og i al Fald formenes Sagsøgerne paa ingen Maade at kunne modsætte sig en Nedsættelse, der, som den skete, lader fuldstændig uberørt det aarlige Beløb, som Sagsøgerne vilde have kunnet opnaa ad almindelig Forsikringsvej for de af dem indbetalte Præmiebeløb, hvilke aarlige Beløb af Fonden er udregnet til henholdsvis 98 Kr, 134 Kr og 134 Kr.

Retten maa i alt væsentligt være enig i, hvad der saaledes er anført fra de Sagsøgte Side. Naar Lovene af 1921 og 1927 taler om Invalideforsikring, kan derved ikke antages at være tænkt paa Forsikring i privatretlig Forstand med forsikringsteknisk rigtig udregnede Præmier og med en »Forsikringsfond« i forsikringsteknisk Forstand, men Udtrykket: Forsikring i disse og andre Love om social Forsorg betegner kun den sociale Hjælp, der er betinget af, at vedkommende selv har ydet



### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagtø nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

I Salær for Højesteret til den konstituerede Kammeradvokat vil Appellanten have at betale 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Appellanten, Andelsmejeriet »Vesterbro« til den konstituerede Kammeradvokat 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under 14 Marts 1927 tilskrev Direktoratet for Arbejds- og Fabriktilsynet Andelsmejeriet »Vesterbro«, Aarhus, bl a saaledes:

»Det meddeles Dem herved, at da Deres blandede Virksomhed — Mejeri, Flødefabrik og Icecreamfabrik — maa betragtes som en samlet, fabriksmæssig drevet Bedrift, henhører den blandt de i Fabrikloven af 29 April 1913 omhandlede Arbejdssteder, for hvilke samtlige denne Lovs Bestemmelser er gældende«.

Da Mejeriet ansaa den af Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet saaledes truffne Afgørelse for at være i Strid med § 1 i den ovenciterede Lov af 29 April 1913, hvorefter Lovens Bestemmelser med den sammesteds angivne Undtagelse ikke finder Anvendelser paa Mejerivirksomheder, indankede det i Skrivelse af 26 Marts i Henhold til Lovens § 3 denne Afgørelse for Arbejdsraadet. Arbejdsraadet vedtog imidlertid under 11 Maj at tiltræde Direktoratets Afgørelse, hvorom det i Skrivelse af 20 s M gav Mejeriet Meddelelse. I Skrivelse af 11 Juni indankede Mejeriet Raadets Afgørelse for Ministeriet for Sundhedsvæsen, men Ministeriet meddelte i Skrivelse af 25 s M under Henvisning til Bestemmelsen i Lovens § 3, 1 Stk, Mejeriet, at da Arbejdsraadet havde tiltraadt den af Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet truffne Afgørelse, kunde denne ikke indankes for Ministeriet.

Under nærværende Sag har nu Sagsøgerne, Andelsmejeriet »Vesterbro«, Aarhus, nedlagt Paastand paa, at den af Sagsøgte, Direktøren for Arbejds- og Fabriktilsynet, ved Skrivelse, dateret 14 Marts 1927, skete Tilkendegivelse om, at Sagsøgernes Virksomhed henhører blandt de i Fabrikloven af 29 April 1913 omhandlede Arbejdssteder, for hvilke samtlige denne Lovs Bestemmelser er gældende, kendes ugyldig.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Friifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at der under Forhandlingerne i Rigsdagen om Fabrikloven af 29 April 1913 med

Hensyn til Spørgsmaalet om Mejeriers Inddragelse under Loven vel ikke er fremsat nogen Definition af Udtrykket »Mejerivirksomhed«, men at det af Forhandlingerne alligevel klart fremgaar, at man her har tænkt paa de almindelige Mejerier, der alene beskæftige sig med Tilvirkning af Smør og Ost. Dette bestyrkes ogsaa derved, at de forskellige i Forbindelse med Mejeridrift opstaaede Fabrikationer, saasom Fabrikation af Tørmælk, kondenseret Mælk, Eksportfløde og Ice-cream, paa det Tidspunkt var lidet eller slet ikke kendte, eller dog ikke dreves i Forbindelse med Mejerivirksomhed. Det fremgaar af Rigsdagsforhandlingerne, at det ikke ansaas nødvendigt at lade Fabrikloven i sin Helhed komme til Anvendelse paa Mejerivirksomheder, fordi saadanne Virksomheder efter selve deres Beskaffenhed maa udøves i gode, sunde og luftige Lokaler, og fordi de i Almindelighed kun beskæftiger deres Arbejdere 3 a 5 Timer i Døgnet; man indskrænkede sig derfor til at gøre Lovens Kap III gældende for de paagældende Virksomheder, forsaavidt de benyttede Maskiner af den i Lovens § 11 omhandlede Art. De fremhævede Betragtninger kan imidlertid ikke paaberaabes til Fordel for saadanne Mejerivirksomheder, der driver anden Fabrikationsvirksomhed ved Siden af egenlig Mejeridrift, saasom Fabrikation af Eksportfløde og Icecream, idet saadan Fabrikationsvirksomhed ikke behøver at ske i gode, sunde og luftige Lokaler, og Arbejdstiden er betydelig længere. Det er under Sagen oplyst, at Arbejdstiden i Mejeriet »Vesterbro« ved Fabrikationen af Eksportfløde og Icecream var fra Kl 5½ Morgen til Kl 5 Eftermiddag. Af Skrivelse af 1 April 1927 fra Sagsøgte til Arbejdsraadet fremgaar, at der ved en Inspektion den 15 Juni 1926 var beskæftiget ved Fabrikationen af Eksportfløde og Icecream henholdsvis to Mand og syv Kvinder og en Mand og tre Kvinder, og at det var oplyst, at de ved Fabrikationen af Icecream beskæftigede Personers Antal i Sæsonens ca 4 Maaneder mindst havde været 1½ Gang saa stort som fundet ved Inspektionen. Sagsøgte gør herefter gældende, at Bestemmelsen i Lovens § 1 om Mejerivirksomheder, selv om man vilde kalde Produkter som Eksportfløde og Icecream for Mejeriprodukter, ikke — direkte eller analogisk — kan komme til Anvendelse paa Mejerivirksomheder, der tilvirker de nævnte Produkter, idet de Hensyn, der har bevirket, at man har givet egenlige Mejerivirksomheder en Undtagelsesstilling, ikke kan paaberaabes til Fordel for Mejerivirksomheder, der beskæftiger sig med saadan Produktion. Selvstændige Virksomheder, der beskæftiger sig med Produktion af Tørmælk, kondenseret Mælk, Eksportfløde og Icecream, er i adskillige Tilfælde blevet inddraget under Fabrikloven i dens Helhed, uden at der fra de paagældende Virksomheders Side er blevet rejst nogen Indsigelse herimod. Produktionen kan imidlertid ikke blive Mejerivirksomhed, fordi den henlægges til et Mejeri. Der kunde vel principielt intet være til Hinder for, at Produktion af den heromhandlede Art paa Mejerier særskilt blev inddraget under Fabrikloven, saafremt den dreves i egne Lokaler og med eget Personale, men en saadan Ordning kan ikke træffes, naar som i det i Sagen omhandlede Tilfælde, Produktionen sker i det væsentlige i de samme Lokaler som den egenlige Mejerivirksomhed med delvis fælles Maskiner og delvis samme Arbejdsstab.

Under de saaledes foreliggende Forhold findes der at maatte gives



Sagsøgte Medhold i, at han har haft Hjemmel til at betragte den af Sagsøgerne drevne Virksomhed som en samlet fabrikmæssig drevet Bedrift og at henføre Mejeriet til de i Fabrikloven af 29 April 1913 omhandlede Arbejdssteder, for hvilke samtlige denne Lovs Bestemmelser er gældende. Som Følge heraf vil den af Sagsøgte nedlagte Frifindelspaastand være at tage til Følge. Sagsøgerne vil have at betale i Salær til den kst Kammeradvokat, der har givet Møde under Sagen for Sagsøgte, 150 Kr.

---

Mandag den 7 Januar.

Nr 109/1928. Aktieselskabet **Hillerød Landbobank**  
(Oluf Petersen)

mod

**Frederiksborg Amts Spare- & Laanekasse** og Overretssagfører  
**Carl F Raaschou** (Meyer),

betræffende Omfanget af en Appellanten tilstaaet Sikkerhedsret.

Østre Landsrets Dom af 8 Maj 1928: De Sagsøgte, Frederiksborg Amts Sparekasse og Overretssagfører Carl F Raaschou, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Hillerød Landbobank, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte 250 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har P Madsen som Vidne bekræftet Rigtigheden af sin i Dommen nævnte Erklæring af 27 Februar 1928, hvorhos Landbobankens Direktør Stigaard har afgivet Forklaring om, at det var hans Mening, at Sikkerhedsstillingen overensstemmende med Bankens Sædvane skulde hæfte for alt, hvad P Madsen kom til at skyldte Banken. Da Bankens Panteret ifølge Ordlyden af Pantsætningsdokumentet af 13 Juni 1923 ogsaa omfatter Bankens eventuelle Krav mod P Madsen paa Grundlag af hans i Dommen omhandlede Kautionsforpligtelse overfor Banken, og da der ikke foreligger Holdepunkter for, at Aftalen har haft et mindre Omfang, vil Banken overensstemmende med en af denne redlagt subsidiær Paastand være at kende berettiget til en Sikkerhedsret i det omhandlede Restprovenu forud for de Indstævnte.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes de Indstævnte in solidum at burde betale til Appellanterne med 500 Kroner.

## Thi kendes for Ret:

Appellanten, Aktieselskabet Hillerød Landbobank har Sikkerhedsret i det omhandlede Restprovenu forud for de Indstævnte, Frederiksborg Amts Sparekasse og Overretssagfører Carl F Raaschou. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler de Indstævnte, een for begge og begge for een, til Appellanten med 500 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 11 Marts 1918 paatog Proprietær Peder Madsen af Haarløse sig Selvskyldnerkaution for en Kassekredit, som A/S Hillerød Landbobank samtidig indrømmede hans Broder, Proprietær Carl Madsen, stor 30 000 Kr, men senere nedskrevet til 10 000 Kr. Ved Kontrakt af 13 Juni 1923 indrømmede Banken Peder Madsen en Kassekredit paa indtil 15 000 Kr, hvilket Beløb kort efter forhøjedes til 20 000 Kr. Peder Madsen underskrev følgende Slutpassus i sidste Kontrakt:

»Undertegnede — — — indgaar herved paa samtlige foranstaaende Betingelser, som jeg forpligter mig til nøjagtig at overholde og opfylde.

Til Sikkerhed for skadesløs Betaling af alt, hvad jeg i Henhold til nærværende Dokument til enhver Tid maatte være eller blive skyldig Aktieselskabet Hillerød Landbobank, Hillerød, Kapital, Renter og Provision, samt alle ved dette Kontraktforhold foranledigede Omkostninger m v intet undtaget, meddeler jeg herved Banken Haandpant i en mig tilhørende Panteobligation stor 25 000 Kr udstedt af Kr Jeppesen med oprykkende Prioritets Panteret i Matr Nr 3 a af Borup By Gørløse Sogn.«

I Kontraktens foranstaaende trykte Tekst findes under Post 9 Bestemmelser for det Tilfælde, at der til Sikkerhed er deponeret Værdipapirer, og det hedder her:

»Pantet tjener ogsaa til Sikkerhed for, hvad Banken udenfor nærværende Kassekredit maatte have eller faa tilgode hos Skyldneren«.

Henholdsvis den 16 og den 17 December 1927 blev der af Fogden foretaget Udlæg i ovennævnte hos Banken beroende Panteobligation dels for Frederiksborg Amts Spare- og Laanekasses dels for Overretssagfører Raaschous Tilgodehavender hos Proprietær Peder Madsen ifølge Forlig for henholdsvis 1500,33 Kr og 645,06 Kr. Obligationen blev senere af Debitor indfriet med ialt 25 695,83 Kr, hvoraf der ubestridt tilkommer Banken forlods 22 714,20 Kr i Medfør af dens Haandpanteret for den Peder Madsen selv indrømmede Kassekredit. Af Restprovenuet 2981,63 Kr har de to Udlægshavere derimod krævet sig forlods tillagt 2145,39 Kr, medens Banken mener sig berettiget til hele Restprovenuet 2981,63 Kr i Henhold til den skete Haandpantssætning, der hævdes ogsaa at omfatte Bankens Tilgodehavende hos Peder Madsen i hans Egenskab af Selvskyldnerkautionist for Proprietær Carl Madsen. Ved et i Henhold til Retspleje-

lovens § 555 under 23 December 1927 affattet Fordelingsudkast har Fogden fordelt ovennævnte Restprovenu 2981,63 Kr saaledes, at 2145,39 Kr forlods tilfalder Udlægshaverne, og efter at der af Banken rettidigt var rejst Indsigelse imod Fordelingsudkastet, er Parterne henvist til almindelig Rettergang.

Under nærværende ved Retten for Hillerød Købstad m v forberedte Sag har da Sagsøgerne, A/S Hillerød Landbobank, nedlagt Paastand om, at de Sagsøgte, Frederiksborg Amts Sparekasse og Overretssagfører Carl F Raaschou, tilpligtes at anerkende, at der tilkommer Sagsøgerne Ret til Fyldestgørelse af Restprovenuet 2981,63 Kr af fornævnte Panteobligation forud for de Sagsøgte ved Udlægene den 16 og 17 December 1927 sikrede Fordringer, store tilsammen 2145,39 Kr.

De Sagsøgte paastaar Frifindelse.

Til Støtte for Paastanden gør Sagsøgerne gældende, at den fornævnte Bestemmelse i Post 9 i Kontrakten af 1923 direkte hjemler dem Haandpanteret i Obligationen ogsaa for P Madsens Tilsvær som Selvskyldnerkautionist for C Madsens Kassekredit, og at dette ogsaa var forudsat ved Kontraktens Oprettelse, i hvilken Henseende de blandt andet henviser til en fremlagt Erklæring fra P Madsen af 27 Februar 1928, hvori han udtaler, at han ved Kassekreditens Indrømmelse var fuldtud indforstaaet med, at Haandpant sætningen ogsaa omfattede hans øvrige Forpligtelser overfor Banken og navnlig hans Hæftelse som Kautionist for C Madsen. Sagsøgerne gør endvidere gældende, at P Madsens Kautionshæftelse vil blive aktuel, da de anser C Madsen for ude af Stand til at indfri sin Skyld efter Kassekrediten.

De Sagsøgte bestrider, at der kan tillægges den oftnævnte trykte Passus i Post 9 i Kontrakten af 1923 den af Sagsøgerne hævdede Betydning, og gør gældende, at hvis det havde været Meningen, at Obligationen skulde tjene til Haandpant ogsaa for den omhandlede Kautionsforpligtelse af 1918, maatte dette være udtrykkelig omtalt i Kontrakten af 1923. De bestrider, at der kan tillægges den fornævnte af P Madsen afgivne Erklæring nogen Betydning. Men navnlig anfører de, at Kautionsforpligtelsen ikke paa Udlægsdatoerne var effektiv, idet C Madsens Skyld ikke var forfaldet, hvorhos de hævder, at sidstnævnte vil være i Stand til selv at opfylde Forpligtelsen. Endelig har de Sagsøgte peget paa, at da Kontrakten af 1923 blev oprettet, var der intet Tilsvær for C Madsen paa dennes Kassekredit og havde ikke været saadant i de sidste Par Maanedere. Sagsøgerne har ikke opsagt C Madsens Kassekredit til Udbetaling og har ikke gjort Brug af den Ret, som de efter Kontraktens Post 5 har til i Anledning af de hos Kautionisten stedfundne Udlæg at betragte Skylden som forfaldet. Under disse Omstændigheder findes der at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgernes eventuelle Krav mod P Madsen ikke ved Fordelingen af det omhandlede Restprovenu kan komme i Betragtning overfor de af de stedfundne Udlæg flydende Retligheder.

De Sagsøgte Paastand vil herefter være at tage til Følge og Sagens Omkostninger at tillægge dem med 250 Kr.

Tirsdag den 8 Januar.

Nr 144/1928. Købmand **S O Sypli** (Selv)  
mod

**Firmaet Gædecken & Qvistorff.** (Holten-Bechtolsheim),

betræffende Spørgsmaalet om det indstævnte Firmas Berettigelse til at kræve et til Appellanten udbetalt Beløb tilbagebetalt.

Vestre Landsrets Dom af 12 Maj 1928: Sagsøgte, Købmand S O Sypli, bør til Sagsøgerne, Firmaet Gædecken & Qvistorff, betale 8835 Kr 17 Øre med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 31 December 1927, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 500 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter det oplyste repræsenterede Sypli ikke andre Firmaer end Gædecken og Qvistorff, og han skulde selv afholde en væsentlig Del af sine Rejseomkostninger. Efter Qvistorffs Forklaring var Firmaet gaaet ind paa Syplis Forlangende om de ugentlige Udbetalinger, idet denne angav ikke at have andet at leve af, og efter Gædeckens Forklaring skete Merudbetalingen udover Provisionsbeløbet i Haab om, at det manglende senere vilde kunne indtjenes, naar Tiderne blev bedre. Under Hensyn hertil og navnlig til, at Forholdet har vedvaret i flere Aar, i hvilke Firmaet har ladet Forskudene vokse til et saa betydeligt Beløb, samt til at Firmaet derefter har ladet lang Tid hengaa, inden det rejste Sag om Beløbets Tilbagebetaling, kan der ikke gaas ud fra, at Firmaet efter Aftalen med Sypli nu har Krav paa Tilbagebetaling. Herefter vil Appellanten overensstemmende med sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at burde ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Købmand S O Sypli, bør for Tiltale af Indstævnte, Firmaet Gædecken & Qvistorff, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgte, Købmand S O Sypli i Horsens, var i Tiden forud for 1 Januar 1923 provisionslønnet Rejsende bl a for Konsul Valdemar Gædecken, der repræsenterede Chokoladefirmaet Rod Lindt for Fyen, og for Firmaet Melkontoret i Aarhus, hvis Indehavere var Gædecken og Grosserer Rasmus Qvistorff, hvilket Firma repræsenterede det nævnte Chokoladefirma for Jylland. Efter at Gædecken og Qvistorff havde flyttet

deres Virksomhed til København, og erholdt Repræsentationen for Chokoladefirmaet for hele Danmark, blev Sagsøgte fra den 1 Januar 1923 antaget som Rejsende for Sagsøgerne, Firmaet Gædeken & Qvistorff i København, og virkede derpaa i denne Egenskab, indtil han den 6 April 1925 frattraadte efter en ham den 16 Marts s A givet Opsigelse.

Under Anbringende af, at Sagsøgte, der i Tidsrummet fra den 1 Januar 1923 til den 23 Marts 1925 oppebar et Beløb af 150 Kr ugenlig i Provisionsfors kud, var antaget som Rejsende mod en Provision af 5 pCt af indkomne Ordre, og at han har modtaget 8835 Kr 17 Øre mere, end der efter Sagsøgernes Opgørelse tilkom ham i Provision, har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaaet Sagsøgte tilpligtet at betale dem dette Beløb tilgemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 April 1925, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgte gjort gældende, at han, der samtidig med, at han blev Rejsende for Sagsøgerne, opgav at arbejde for et andet Firma, vel skulde lønnes med 5 pCt Provision, men at han udtrykkelig betingede sig og fik Tilsagn om en Mindsteprovision af 150 Kr ugenlig, og at han kun har faaet udbetalt, hvad der efter den indgaaede mundtlige Aftale tilkom ham. Sagsøgte har endvidere anført, at han — bortset fra at Qvistorff den 6 April 1925 spurgte ham, om han ikke vilde tilbagebetale noget af det modtagne Beløb, hvad han dog afslog med Bemærkning, at han ikke havde faaet mere end hvad der tilkom ham — ingensinde er blevet opfordret til at tilbagebetale nogen Del af det ham udbetalte Beløb før i 1927, da han ophørte at aftage Chokolade fra Sagsøgerne til sin siden 1925 drevne selvstændige Forretning i Horsens. Sagsøgte har i denne Forbindelse henvist til, at Sagsøgerne gentagne Gange har afregnet med ham vedrørende Leverancer til nævnte Forretning uden nogensinde at hentyde til ældre Skyld. Sagsøgte erkender nu vel, at Provisionskontoen aarlig er opgjort, og at Provisionsbogen, der udviste Saldoen, i alt Fald en enkelt Gang er tilstillet ham til Gennemsyn, men gør gældende, at han ikke hæftede sig herved, da han var klar over, at Salget langt fra var saa stort, at han kunde gøre Krav paa noget yderligere Beløb i Provision.

Naar nu henses til, at de til Sagsøgte udbetalte ugenlige Beløb af 150 Kr stadig i Brevvekslingen mellem Parterne er betegnet som Forskud, saavel som til, at Opgørelserne i Provisionsbøgerne stadig har vist en Saldo i Sagsøgernes Favør, hvorimod Sagsøgte ikke har fremsat Indsigelse, og at Sagsøgeren ligeledes uden Indsigelse fra Sagsøgtes Side har meddelt denne, at de til Brug for Københavns Skattevæsen har opgivet hans Indtægt efter Provisionsbøgernes Udvisende, findes det mod Sagsøgernes Benægtelse ikke tilstrækkelig godtgjort, at der er tilsagt Sagsøgte en Mindsteprovision, og idet det maa være uden Betydning, at Sagsøgerne ikke tidligere har fremsat deres Krav, findes Sagsøgerne at have Føje til at kræve den for meget udbetalte Provision tilbage.

Sagsøgte har endvidere hævdet, at der i det indsøgte Beløb skal fragaa 300 Kr paa Grund af manglende Udbetaling af 150 Kr ugenlig i Tiden fra den 23 Marts 1925 til 6 April s A, men da Sagsøgte, efter hvad ovenfor er anført, ikke har haft Krav paa en ugenlig Mindsteprovision,

kan han ikke være berettiget at fordrø det nævnte Beløb fradraget.

Ej heller kan der, allerede fordi Sagsøgte efter sin egen Partsforklaring uden at rejse Lønkrav er indgaaet paa at fratæde efter Opsigelse som sket, gives ham Medhold i, at han som havende Krav paa 3 Maaneders Opsigelsesvarsel har Ret til at fradrage 1800 Kr i Løn for 3 Maaneder.

Endelig har Sagsøgte anført, at der af Sagsøgerne uberettiget er debiteret ham som for meget oppebaaret Provision dels 129 Kr 27 Øre for hans Virksomhed paa Fyn i 1922, dels 274 Kr 19 Øre overført den 15 April 1923 fra Melkontorets Bøger, men da han ikke har fremsat Indsigelse mod de ham i sin Tid tilstillede Opgørelser, kan der heller ikke gives ham Medhold heri.

Angaaende Renteberegningen har Sagsøgte hævdet, at Sagsøgerne mangler Føje til at beregne sig Renter fra et tidligere Tidspunkt end Stævningens Dao, den 31 December 1927, og idet der heri maa gives ham Medhold, vil Sagsøgte være at tilpligte at betale Sagsøgerne 8835 Kr 17 Øre tilligemed Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 31 December 1927, indtil Betaling sker.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 500 Kr.

Nr 202/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Søren Andersen (Fenger),**

der tiltales for Overtrædelse af Lov Nr 316 af 2 Juni 1917 § 10, IV.

Dom afsagt af Retten for Frederikssund Købstad m v den 17 Februar 1928: Tiltalte, Fisker Søren Andersen, bør for Anklagemyndighedens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger udredes af det offenlige.

Østre Landsrets Dom af 9 Maj 1928: Tiltalte Søren Andersen bør bøde 100 Kr, hvoraf Halvdelen til Statskassen og Halvdelen til Hundested Fiskeriforenings Hjælpefond, samt betale de med Sagens Behandling for begge Retter forbundne Omkostninger. Den idømte Bøde at udredes inden 3 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Døm

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse paaanket af Tiltalte.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil den være at stadfæste.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Søren Andersen til Højesteretssagfører Fenger 150 Kroner.

---

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 18 August f A tiltales Fisker Søren Andersen af Hundested, født i Agger den 25 August 1900 og ikke straffet, til Straf for Overtrædelse af Lov om Saltvandsfiskeri af 2 Juni 1917 § 10, 4 Stk, jfr § 56, ved den 28 Juli f A at have med Fiskefartøj »Vesterhavet« H 171 drevet Fiskeri i Isefjordens Bredning med et Aalesnurreevaad benyttet som Slæbevaad, med en Spredning flere Gange større end den tilladte, nemlig  $5\frac{1}{2}$  Meter.

Tiltalte har paastaaet sig frifundet.

Angaaende det af ham udøvede Fiskeri har han forklaret følgende: Fra en Bøje gaar Fiskerbaaden, som er forsynet med Motor, frem 120 Favne, og under denne Fart løber fra Baaden et til Bøjen fastgjort Tov. Derefter vendes med en Vinkel af ca 90 Grader, og der fortsættes ca 30 Favne. Vaaddet, der er fastgjort i Tovet, sættes derefter ud saaledes: en Arm paa ca 12 Favne, Kalven 8 Favne dyb og ca 1 Meter bred og yderligere en Arm paa ca 12 Favne. Derefter sejles i en Vinkel til Bøjen, idet Tov fremdeles løber. Den til Bøjen fastgjorte Tovende tages ombord, og Tovene fastgøres i Spillet. Motoren sættes nu i Gang og virker saavel paa Skruen som paa Spillet, saaledes at Skruen driver fremad, medens Spillet trækker Tovene ind agterfra. Tiltalte hævder, at under dette Arbejde gaar Fiskerbaaden tilbage, idet Modstanden i Vaaddet er saa stor, at Spillet har Magten over Skruen. Under rolige Strømforhold bliver der Balance mellem Spil og Skruen, naar ca 50 Favne Line er halet ind, og derefter faar Skruen Overtaget, men Vaaddets Arme er i dette Øjeblik halede saa nær mod hinanden, at Spredningen kun er ca  $1\frac{1}{2}$  m, og under urolige Strømforhold vedbliver Fartøjet at gaa tilbage under hele Indhivningen af Vaaddet.

Tiltalte hævder derfor, at under det af ham udøvede Fiskeri har Fiskeretskabet, medens Fiskeriet blev udøvet, ikke været fæstet til »Fartøj, som bevæges fremad«, idet Fartøjet under Fiskeriet tværtimod er gaaet tilbage, og han hævder, at det af ham udøvede Fiskeri maa stilles ganske ved Siden af Fiskeri fra forankret Fartøj.

Ved en den 11 ds efter foregaaende Udmeldelse af Retten foretaget Syns- og Skønsforretning er det konstateret, at »Vesterhavet« under hele Vaadindhivningen gik tilbage, og Skønsmændenes Forklaring under Afhjemlingen bekræfter i det hele Tiltaltes Forklaring.

Herefter findes det ikke godtgjort, at det Tiltalte paasigtede Fiskeri er udøvet med Vaad fæstet til Fartøj, der var fremadgaaende, medens Vaaddets Spredning var større end tilladt.

Tiltalte vil saaledes være at frifinde for Anklagemyndighedens Tiltale, medens Sagens Omkostninger vil være at paalægge det offentlige.

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Den af Retten for Frederikssund Købstad m v den 17 Februar 1928 afsagte Dom, ved hvilken Tiltalte Søren Andersen er frifundet for Anklagemyndighedens Tiltale for Overtrædelse af Lov Nr 316 af 2 Juni 1917 § 10 IV, er af Anklagemyndigheden i Henhold til Justitsministeriets Skrivelse af 13 Marts d A dertil meddelte Tilladelse paaanket her til Retten til Forandring til Skade for Tiltalte, der paaastaas dømt overensstemmende med Tiltalen.

Efter det foreliggende maa det antages, at det af Tiltalte ved den paagældende Lejlighed benyttede Vaad har været anvendt som Slæbevaad. Som Følge heraf, og da det ommeldte Vaad, naar det benyttes paa den anførte Maade, har en betydelig større Spredning end 5½ Meter, findes Tiltalte at have overtraadt Lov om Saltvandsfiskeri § 10, 4 Stk.

Han vil herefter i Henhold til samme Lovs § 56 være at anse med en Bøde, som efter Omstændighederne findes at kunne bestemmes til 100 Kr, hvoraf Halvdelen tilfalder Statskassen, Halvdelen Hundested Fiskeriforenings Hjælpefond.

Tiltalte, der selv har sørget for sit Forsvar for Landsretten, vil derhos have at udrede de med Sagens Behandling for begge Retter forbundne Omkostninger.

Overensstemmende hermed vil den indankede Dom være at forandre.

---

Ved Højesterets Dom af s D i Sag Nr 209/1928 (**Rigsadvokaten mod Andreas Christian Sørensen**) blev Tiltalte for Assurancesvig i Medfør af Strfl § 259 jfr midlertidig Straffelov 1 April 1911 § 13 anset med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

---

Onsdag den 9 Januar.

Ved Højesteretsdom i Sag Nr 221/1928 (**Rigsadvokaten mod Jørgen Laurids Larsen**) blev Tiltalte for Dokumentfalsk i Medfør af Strfl § 274, jfr § 268, 2 Led og midlertidig Strfl 1 April 1911 § 13 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

---

Nr 116/1928. **Kvindelig Læseforening (David)**

mod

**Direktoratet for Københavns Skattevæsen (Trolle),**

betræffende Størrelsen af Appellantens skattepligtige Indtægt.

Østre Landsrets Dom af 20 April 1928: De Sagsøgte, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Kvindelig Læseforening, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte med 200 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.



### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Kvindelig Læseforening, til Indstævnte, Direktoratet for Københavns Skattevæsen, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Selvangivelsen af sin skattepligtige Indtægt for Skatteaaret 1922/23 opgav Kvindelig Læseforening i Overensstemmelse med det opgjorte Regnskab for Foreningen for Regnskabsaaret fra 1 Oktober 1920 til 30 September 1921, at Foreningen havde haft et Underskud paa 2839 Kr 47 Øre. Denne Selvangivelse blev imidlertid ikke taget til Følge, idet Skatteraadet ansatte Foreningens skattepligtige Indtægt til 41 145 Kr. Medens Kvindelig Læseforening havde opgjort sin skattepligtige Indtægt paa Grundlag af Regnskabet for Foreningens samlede Virksomhed, tog Skatteraadet ved sin Opgørelse af Indtægten kun Hensyn til den Indtægt, som Foreningen havde haft ved Driften af dens faste Ejendom samt ved Driften af det i denne Ejendom værende Tearoom. Da saavel den faste Ejendom som Tearoom havde givet Overskud, medens Foreningens samlede Virksomhed efter Foreningens ovennævnte Opgørelse udviste et Underskud, kom Skatteraadet derfor til det Resultat, at Foreningen skulde svare Indkomstskat af en ikke ubetydelig Indtægt. Den af Skatteraadet trufne Afgørelse blev indanket for Landsoverskatteraadet, som imidlertid ved en den 26 Marts 1925 afsagt Kendelse godkendte de Principer, Skatteraadet havde lagt til Grund ved Opgørelsen af Foreningens skattepligtige Indtægt, idet man dog samtidig nedsatte Indtægten til 37 145 Kr.

Efter at Landsoverskatteraadet havde afsagt den paagældende Kendelse, blev der foretaget en Revision af Kvindelig Læseforenings Skatteansættelser for Skatteaarene 1923/24—1926/27 paa Grundlag af det Princip, som havde fundet Udtryk i Landsoverskatteraadets Kendelse. Ved denne Revision blev Foreningens skattepligtige Indtægt for Skatteaaret 1923/24 ansat til 45 654 Kr, — medens Foreningens Regnskab udviste et Overskud paa 6386 Kr — den skattepligtige Indtægt for 1924/25 til 37 238 Kr —, medens Regnskabet udviste et Overskud paa 3557 Kr 35 Øre — den skattepligtige Indtægt for 1925/26 til 35 382 Kr — medens Regn-

skabet udviste et Overskud paa 2278 Kr 24 Øre — for 1926/27 den skattepligtige Indtægt til 40 232 Kr —, medens Regnskabet udviste et Overskud paa 5890 Kr 92 Øre —. Da Kvindelig Læseforening ikke vilde anerkende, at den foretagne Ansættelse var berettiget, blev der efter Forhandling mellem denne og Direktoratet for Københavns Skattevæsen truffet den Ordning, at Optræningen af de paagældende Skattebeløb til Københavns Kommune med lovlig paaløbne Renter stilledes i Bero, indtil der af Foreningen maatte være erhvervet en Domsafgørelse angaaende Principerne for Foreningens Skatteansættelse.

Under nærværende mod Direktoratet for Københavns Skattevæsen anlagte Sag har derfor Sagsøgerne, Kvindelig Læseforening, paastaet Direktoratet tilpligtet at anerkende, at Kvindelig Læseforenings skattepligtige Indtægt ikke kan overstige den Indtægt, som Regnskabet for Foreningens samlede Virksomhed — rigtig opgjort — udviser.

Direktoratet har paastaet sig frifundet.

Foreningen erkender, at den som erhvervsdrivende i Medfør af Lov om Indkomst- og Formueskat til Staten Nr 149 af 10 April 1922 § 2 Nr 5 g er skattepligtig til Staten og derved ogsaa i Medfør af Lov Nr 51 af 13 Februar 1922 § 11, 1 og 2 Stk — eller nu Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 16, 1 og 5 Stk — skattepligtig til Kommunen, saaledes at Ansættelsen til Statsskat vil være at lægge til Grund for Ansættelsen til Kommuneskat. Den har imidlertid gjort gældende, at det maa følge af almindelige Principer for Skatteansættelsen — jfr Statsskattelovens § 4: »Som skattepligtig Indkomst — — — betragtes den skattepligtiges samlede Aarsindtægter — — —« — at Udgangspunktet for Skatteansættelsen maa være Foreningens samlede Aarsindtægt, og at der derfor ikke er Hjemmel til, saafremt den Del af Foreningens Indkomst, der hidrører fra erhvervs-mæssig Virksomhed, viser et større Beløb, at ansætte Skatten paa Grundlag heraf og ikke paa Grundlag af den lavere Indkomst, som Foreningens samlede Aarsindtægt maatte vise efter rigtig Beregning — i hvilken Henseende Foreningen har anerkendt Skattemyndighedernes Ret til at kritisere den i Foreningens samlede Aarsregnskab gjorte Beregning af Aarsindtægten. Foreningen har yderligere henvist til, at det af Udtrykkene i Statsskattelovens § 2 Nr 5 g — »dog kun den Del af Indkomsten, der hidrører fra saadan Virksomhed« — klart fremgaar, at der kun fastsættes en begrænset Skattepligt, saaledes at denne, saafremt Erhvervsindkomsten er mindre end den samlede Indkomst, ikke kan overstige Erhvervsindkomsten, men ikke at indføre en særlig Beskatning af Erhvervsindkomsten, saaledes at denne — i Modstrid med almindelige skattemæssige Principer — ogsaa skulde lægges til Grund, naar den oversteg den samlede Indkomst. Foreningen har endelig anført, at denne Opfattelse stemmer med, hvad der maa anses for gældende Ret ved Beregning af en Persons Skat til Erhvervskommunen i Medfør af Lov Nr 85 af 15 Maj 1903 § 10 og Lov Nr 51 af 23 Februar 1922 § 10 samt Lov Nr 73 af 29 Marts 1924 § 14, ligesom den bestyrkes ved, at det ifølge Motiverne til Forslaget til Statsskattelovens § 2 Nr 5 g kun har været Meningen at indføre en Beskatning for Foreninger af den heromhandlede Art, der svarede til den kommunale Erhvervsskat.

Fra Skattedirektoratets Side er derimod gjort gældende, at Skatte-

pligten til Kommunen for Foreninger som den sagsøgende har bestaaet siden Kommuneskattelov Nr 85 af 15 Maj 1903 § 16, idet saadanne Foreninger ifølge Forudsætningen i nævnte Lovs § 20, sidste Stykke, maa anses indbefattede under Udtrykkene i § 16: »andre Selskaber med begrænset Ansvar«, hvilket ifølge de Sagsøgtes Fremstilling i og for sig ogsaa maatte gælde Udtrykkene i Statsskattelov Nr 104 af 15 Maj 1903 § 2 Nr 5, naar Overskudet ikke udelukkende anvendes i velgørende eller humane Øjemed. Endvidere har Skattedirektoratet anført, at denne Bestemmelse — bl a for ikke ved Undersøgelse af Foreningens Regnskaber at gribe for stærkt ind i den grundlovsmæssige Ret til Foreningsfrihed — i alt Fald siden Landsoverskatteraadets Kendelse af 20 Oktober 1916 af Skattedirektoratet har været praktiseret saaledes, at Skattepligten alene paahvilede den fra erhvervsmæssig Virksomhed hidrørende Indkomst. Ved Statsskattelovens § 2 Nr 5 g har der ikke været tilsigtet andet end for Statsskattens Vedkommende at lovfæste den i hvert Fald allerede for Kommuneskatten gældende Ordning, der — idet den fra erhvervsmæssig Virksomhed hidrørende Indtægt som Regel vil være mindre end den paagældende Forenings samlede Indkomst — maa anses for en Begrænsning af Skattepligten, idet dog i Modsætning til § 2 Nr 5 a (der efter sine Udtryk i og for sig omfatter de heromhandlede Foreninger) Fritagelse for Skat paa Grund af Indkomstens Anvendelse i visse Øjemed er gjort afhængig af Finansministerens Bestemmelse. Skattedirektoratet har endelig henvist til, at en tilsvarende Ordning — nemlig at kun den fra en Del af Virksomheden hidrørende Indtægt, men ogsaa altid denne fuldtud beskattes — er hjemlet i en Række Tilfælde, bl a ved Statsskattelov 1922 § 2 Nr 3, jfr § 4, sidste Stykke, samt § 2 næstsidsste Stykke forsaavidt angaar Skattepligt i Udlandet og endvidere i § 2 Nr 5 e med Hensyn til den Del af de der nævnte Foreningers Virksomhed, som bestaar i Detailsalg fra Butik.

Retten finder efter alt Foreliggende at maatte give Skattedirektoratet Medhold i dets Paastand, idet Ordene i den omstridte Bestemmelse i § 2 Nr 5 g, naturligt forstaas saaledes, at naar Sagsøgerne alene er skattepligtige med Hensyn til den fra deres Erhvervsvirksomhed hidrørende Indkomst, kan ogsaa alene Udgifterne vedrørende denne fradrages i denne Indkomst til Bestemmelse af dennes skattepligtige Størrelse, jfr herved ogsaa Bestemmelserne i Lovens § 6, 3.-sidste Stk, og i dens § 8, 3.-sidste Stk. Denne Forstaelse bestyrkes ogsaa ved Motiverne til den paagældende Bestemmelse, ifølge hvilke Forslaget gaar ud paa at udvide Skattepligten for Selskaber og Foreninger, saaledes at ogsaa Stiftelser, Korporationer og selvejende Institutioner, forsaavidt og i det Omfang de driver Erhvervsvirksomhed, bliver indkomstskattepligtige.

De Sagsøgte vil herefter være at frifinde, hvorhos Sagsøgerne vil have at betale de Sagsøgte Sagens Omkostninger med 200 Kr.

Færdig fra Trykkeriet den 23 Januar 1929.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 82.

---

---

Torsdag den 10 Januar.

Nr 52/1928. Landbrugskandidat, Frøken **Helga Sehested**  
(Kemp)

mod

Stamhusbesidder **Jørgen Sehested** (Martensen-Larsen),

betræffende Spørgsmaalet om hvorvidt en af Appellantinden ved Udløbet af en Forpagtning sket Aflevering af en Besætning har været kontraktmæssig.

Østre Landsrets Dom af 31 December 1927: Sagsøgte, Stamhusbesidder Jørgen Sehested, bør til Sagsøgerinden, Landbrugskandidat, Frk Helga Sehested, betale 7975 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 April 1927, til Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Indstævnte betalt Appellantinden 5815 Kroner med Renter. Herefter paastaar hun ham tilpligtet at betale 7060 Kroner med Renter.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, maa det billiges, at Indstævnte er tilpligtet at betale Appellanten 7975 Kroner med Renter. Naar herfra drages det af Indstævnte senere betalte Beløb, vil han i Overensstemmelse med den af ham for Højesteret nedlagte Paastand være at tilpligte at betale Appellantinden 2160 Kroner med Renter.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Stamhusbesidder Jørgen Sehested, bør til Appellantinden Landbrugskandidat Frøken Helga Sehested betale 2160 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 1 April

1927, til Betaling sker. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Kontrakt af 23 August 1911 forpagtede Sagsøgerinden, Landbrugskandidat, Frk Helga Sehested, Broholm Hovedgaard for 16 Aar, som skulde regnes fra den 1 April s A, hvilken Dag Sagsøgerinden faktisk havde tiltraadt Forpagtningen i Henhold til Overleveringsforretning af 27 og 28 Marts s A. Af Forpagtningskontraktens Bestemmelser fremhæves følgende:

»3.

#### Besætning og Inventarium.

Ved Forpagtningens Tiltrædelse overlades Forpagtersken til Brug og Afbenyttelse følgende Besætning og Inventarium:

18 Stk Arbejdsheste  
6 — Tyre  
125 — Malkekøer  
18 — Tillægskalve  
en Del Svin og Grise

samt fornødent Avls- og Mejeriinventarium. Denne Besætning og Inventarium overleveres Forpagtersken ved Specifikation og Syn efter følgende Regler:

Kreaturbesætningen vurderes og overleveres efter Klasseinddeling, som nærmere er anført paa Overleveringsforretningen — — — For al tilfældig-ordinær eller ekstraordinær Undergang eller Forringelse af Besætningen er Forpagtersken ene ansvarlig. Hun er pligtig til straks at erstatte saadan med ny antagelige Køer, saa at Besætningen stedse kan være fuldtallig.

Det er Forpagterskens Pligt ved Fratrædelsen at aflevere Besætning og Inventarium i god og forsvarlig Stand og efter samme Regler, som hun modtog samme, og bliver Forskellen i Værdiansættelsen af Besætningen og Inventaret ved Overleveringen og Afleveringen ved dette Forpagtningsforholds Ophør at tilsvare enten af Ejeren eller Forpagtersken straks efter Afleveringen.

11.

#### Forpagtningens Til- og Fratrædelse og Tvistigheder.

Forpagtningen med tilhørende Arealer, Bygninger, Besætning, Inventarium m m overleveres til Forpagtersken efter foranstaaende Vilkaar ved en Synsforretning, til hvis Udførelse Stamhuset og Forpagtersken vælger hver sin Mand.

Forpagtningens Aflevering sker ved en Synsforretning foretaget af

2de uvillige Mænd overensstemmende med denne Kontrakts Bestemmelser og den fra Tiltrædelsen foreliggende Overleveringsforretning; Mændene vælges som ved Overleveringsforretningen.

Undlader den ene Part i 8 Dage efter dertil at være opfordret af den anden Part, at udvælge sin Synsmand, har denne anden Part Ret til at vælge begge Synsmændene. De udmeldte Synsmænd vælger en Opmand. Kunne de ikke blive enige derom, udmeldes Opmanden af Retten.

Den af disse Synsmænd afsagte Kendelse er ufravigelig bindende for begge Parter.

Ved Afleveringsforretningen har Synsmændene tillige at paapege stedfindende Mangler og fastsætte Erstatning for samme, som da bliver at udrede af Forpagtersken skadesløst med de af Mændene fastsatte Beløb.

— — — —«.

Overensstemmende med den citerede Bestemmelse i § 11 aileverede Sagsøgerinden den 28 og 29 Marts 1927 det forpagtede til den nuværende Besidder af Stamhuset, Sagsøgte Jørgen Sehested.

Det Beløb, som Sagsøgerinden efter denne Afleveringsforretning har tilgode hos Sagsøgte, 12 875 Kr, paastaar hun sig under nærværende ved Sunds-Gudme Herreders Ret forberedte Sag tilkendt med Renter 5 pCt p a fra 1 April 1927.

Sagsøgte paastaar sig frifundet mod Betaling af 5815 Kr, nemlig det paastævnte Beløb med Fradrag af ialt 7060 Kr, nemlig 4900 Kr for nærmere angivne Mangler ved det aileverede Kvæg og 2160 Kr som belastet ham for Inventar, han ikke er pligtig og ikke ønsker at overtage. Sagsøgte henviser i saa Henseende for det første til, at det i Paategningen af 23 August 1911 paa Overleveringsforretningen af 27/28 Marts s A hedder:

»Til Brug ved Afleveringen af Ko-Besætningen skulle følgende Regler komme til Anvendelse:

De overleverede Køer inddeles i 5 Klasser efter Mælkemængde og Fedtprocent, og hver Klasse sættes til en fast Pris. Denne Klasseinddeling og Pris bliver at anvende ved Afleveringen.

1ste Klasse:	over 3000 Pd Mælk	aarlig Pris	350 Kr
2den	— 6500—8000 — — —	—	300 —
3die	— 5000—6500 — — —	—	220 —
4de	— 4000—5000 — — —	—	190 —
5te	— under 4000 —	vurderes særskilt	
		dog ikke over	150 —

For denne Inddeling gælder en gennemsnitlig Fedtprocent af 3.50 — En Ko med Fedtprocent under 3.50 gaar ned i den næste Klasse under den, hvortil dens Mælkemængde ellers vilde berettigede den.

Mælkemængden og den gennemsnitlige Fedtprocent opgøres efter Ydelsen i det sidste Kalenderaar. Køer, som ikke har været saa længe i Besætningen, vurderes særskilt.

De den 1 April 1911 overleverede Køer er ansatte saaledes:

1ste Klasse	0 Køer a 350 Kr	.....	0 Kr
2den	— 1 Ko a 300 —	.....	300 —
3die	— 69 Køer a 220 —	.....	15 180 —
4de	— 38 — a 190 —	.....	7220 —
5te	— 6 — a 150 —	.....	900 —
udsætte	11 —	.....	1655 —
Tyre efter Taksation	.....		1115 —
Ungkvæg efter do	.....		610 —

---

26 980 Kr

Sagsøgte gør gældende, at Hensigten med denne Bestemmelse kun kan være den at fastslaa, at Kvægbesætningen skal afleveres uden Konkurrentfortjeneste eller Tab for nogen af Parterne. Af Afleveringsforretningen ses imidlertid, at Sagsøgerinden vel har leveret samme Antal — 125 — Køer som modtaget, og at disse af Skønsmændene er godskrevet hende med en Værdi, der overstiger den hende i 1911 debiterede Værdi, men at dette Resultat kun fremkommer ved, at Sagsøgerinden — der i 1911 havde modtaget Køer klassificerede i Overensstemmelse med Bestemmelsen af 23 August 1911 til Værdi 23 600 Kr — foruden klassificerede Køer til samlet Værdi 16 850 Kr har afleveret foruden 68 klassificerede Køer dels 42 Køer, der ikke kunde klassificeres, fordi de ikke opfyldte den Betingelse herfor at have været i Besætningen det sidste Kalenderaar, og som Skønsmændene ansatte til en Værdi af 330 Kr pr Stk, dels 8 drægtige Kvier, som Mændene ansatte til en Værdi af 290 Kr pr Stk, dels endelig 7 løbne Kvier ansatte til Værdi 170 Kr pr Stk. Sagsøgte hævder, at Sagsøgerinden var pligtig at aflevere ligesaa mange klassificerede Køer, som hun modtog, nemlig 114, medens hun kun har leveret 68, men erstattet de manglende 46 dels med de nævnte 42 uklassifikable Køer, dels med 4 af de nævnte Kvier. Af Udgangspunktet — at Sagsøgerinden er uberettiget til at aflevere uklassifikable i Stedet for klassifikable Køer — maa fremdeles efter Sagsøgtes Formening følge, at de paagældende uklassifikable Dyr ikke i Forholdet mellem Parterne kan ansættes til den Værdi, Mændene har sat dem til, men at Spørgsmaalet maa være, med hvilken Klasse Køer de kan jævnstilles, og Sagsøgte bestrider i saa Henseende, at de efter deres Mælkeydelser kan sættes højere end i 3 Klasse, altsaa til en Værdi af 220 Kr pr Stk. Sammenholdes dette med de Værdier, Mændene har sat dem til, fremkommer et Underskud for de 42 Køers Vedkommende paa  $42 \times 110 \text{ Kr} = 4620 \text{ Kr}$  og for de 4 Kviers Vedkommende paa  $4 \times 70 \text{ Kr} = 280 \text{ Kr}$ , hvilke Beløb Sagsøgte hævder maa fragaa i det paa-stævnte Beløb.

Forsaavidt Sagsøgerinden har hævdet, at Sagsøgtes Fradragspaa-stande maa være udelukkede fra at komme i Betragtning, allerede fordi Skønsmændenes Afgørelser i Afleveringsforretningen er endelige, eller i al Fald, fordi der ikke er reklameret rettidigt fra Sagsøgtes Side, kan der ikke gives Sagsøgerinden Medhold. Skønsmændene kan ikke antages at afgøre andre Spørgsmaal vedrørende Afleveringen med bindende

Virkning end Spørgsmaal om Værdiansættelser, og Reklamation maa efter det oplyste anses at være sket rettidigt.

Da der maa gives Sagsøgte Medhold i hans Opfattelse af Retsvirkningen af, at Sagsøgerinden ikke har afleveret ligesaa mange klassifikable Køer, som hun modtog, og da Sagsøgerinden ikke har godtgjort, at de Dyr, der er leverede i Stedet for det manglende Antal klassifikable, efter deres Mælkeydelse kan sættes højere end i den Klasse, hvortil Sagsøgte vil henregne dem, samt da det maa være uden Betydning, at Sagsøgerinden mulig — som af hende nu hævdet — ikke i 1911 har modtaget saa mange klassifikable Køer, som hun underskrev paa at have modtaget, vil Sagsøgtes Paastand om det heromtalte Fradrag være at tage til Følge.

De Inventargenstande, Sagsøgte ikke ønsker og ikke mener sig pligt til at overtage, men hvis Aflevering Skønsmændene har godkendt, saaledes at de har godskrevet Sagsøgerinden 2160 Kr for de paagældende Ting, er følgende:

2 Roeløftere til Hestekraft .....	100 Kr
4 dobbelte Radrensere .....	400 —
1 Selvbinder .....	400 —
1 Slaamaskine .....	200 —
1 Knivharvø .....	250 —
4 Kultivatører .....	280 —
3 Howardsharver 270 Kr — dog at Sagsøgte erkender at skulle modtage en til Værdi 90 Kr, saa at der bliver i Difference	180 —
2 Granatharver .....	170 —
2 Frøharver .....	80 —
1 Bloktromle .....	100 —

Sagsøgte støtter den herhenhørende Del af sin Paastand paa, at disse Ting ikke er overleverede Sagsøgerinden i 1911 og heller ikke ganske svarer til hende i 1911 overleverede Ting.

Sagsøgerinden hævder heroverfor, at det ved Genstande af den omhandlede Beskaffenhed er givet, at selve de modtagne Eksemplarer ikke kan tilbageleveres, og at Sagsøgte ikke heller kan kræves, at Genstande af nøjagtig samme Type afleveres i Stedet, da det maatte staa Sagsøgerinden frit for at ombytte Tingene med mere tidssvarende.

Da der maa gives Sagsøgtes Medhold i denne Betragtning, og da de afleverede Ting efter det oplyste tjener samme Formaal som de hende i 1911 overleverede, vil Sagsøgtes heromhandlede Fradragspaa-stand ikke kunne tages til Følge.

I Henhold til det anførte maa Sagsøgte anses pligtig at betale Sagsøgerinden 12 875 Kr ÷ 4900 Kr eller 7975 Kr med Renter heraf som paastævnt.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-  
hæves.



Mandag den 14 Januar.

Nr 171/1928. Tandtekniker **Hans Lissau** (Fich)  
mod  
Cyklehandler **P K Schmidt** (Bruun),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at finde sig i Nedsættelse af en Husleje.

Vestre Landsrets Dom af 18 Juni 1928: Lejen af de forommeldte Lokaler fastsættes fra denne Doms Dato at regne til 1500 Kr aarlig. Sagsøgte, Tandtekniker Hans Lissau, bør til Sagsøgeren, Cykelhandler P K Schmidt, betale de Beløb, hvormed de af ham for Tiden efter April Flyttedag 1925 oppebaarne aarlige Lejesummer overstiger 1500 Kr. tilligemed Renter 5 pCt p a fra den 28 September 1927 af den Del af disse Beløb, der er betalt til Sagsøgte inden denne Dato og af Resten fra Betalingsdagen, alt indtil Betaling sker, og i Sagsomkostninger 350 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter de foreliggende i Dommen i det væsentlige gengivne Oplysninger — derunder navnlig de af de tre Skønsmænd afgivne Erklæringer — kan det ikke anses tilstrækkelig godtgjort, at der er et saadant Misforhold som i Boliglovens § 22 forudsat mellem den i 1925 betingede Leje og Værdien af det lejede. Herefter vil Appellanten efter sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Appellanten, Tandtekniker Hans Lissau, bør for Tiltale af Indstævnte, Cykelhandler P K Schmidt, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved en af Fredericia Købstads Huslejenævn den 29 Oktober 1920 godkendt Kontrakt lejede Sagsøgeren, Cykelhandler P K Schmidt i Fredericia, i den Sagsøgte, Tandtekniker Hans Lissau, sammesteds, tilhørende Ejendom, Gothersgade Nr 23. Hjørnet af Jyllandsgade, for en Periode af 5 Aar, nemlig til Oktober Flyttedag 1925, et Butikslokale med Bagværelse, Køkken og Kælder. Den aarlige Lejeafgift var i Kontrakten fastsat til 1200 Kr, men blev af Huslejenævnet nedsat til 900 Kr aarlig. Dette Lejemaal blev af Sagsøgte den 15 April 1925 opsagt til Oktober Flyttedag s A. Under de derpaa om Lejemalets Fastsættelse

indledede Forhandlinger stillede Sagsøgte som Betingelse for at oprette ny Kontrakt med Sagsøgeren, at den aarlige Leje blev forhøjet til 1800 Kr, og at den ny Kontrakt skulde træde i Kraft allerede fra og med April Flyttedag 1925. Da Sagsøgeren, der siden Efteraaret 1920 i de lejede Lokaler havde drevet Cykelforretning, af forretningsmæssige Hensyn gerne vilde fortsætte Lejemaalet, indgik han paa de stillede Vilkaar, dog at Lejen for Tiden fra April Flyttedag 1925 til Oktober Flyttedag s A blev fastsat til 800 Kr, og ny Kontrakt med Uopsigeligheid fra Sagsøgtes Side indtil Oktober Flyttedag 1930 blev derefter afsluttet den 22 April 1925.

Idet Sagsøgeren har anbragt, at en aarlig Leje af 1800 Kr for de paagældende Lokaler, hvis indvendige Vedligeholdelse ifølge Kontrakten paahviler ham, staar i stærkt Misforhold til Lokalernes Værdi, har han under nærværende Sag under Henvisning til Lov Nr 83 af 1 April 1925, Kapitel II, nedlagt Paastand om, at Sagsøgte tilpligtes at taale den i Kontrakten af 22 April 1925 fastsatte aarlige Leje 1800 Kr nedsat til 1200 Kr, subsidiært til et efter Rettens Skøn passende Beløb, og at Sagsøgte endvidere tilpligtes at refundere ham det i Forhold til Lejenedsættelsen for meget erlagte Lejebeløb og mindst 350 Kr tilligemed Renter af det tilkendte Beløb 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 28 September 1927, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet og har til Støtte herfor anført, at den betingede Leje er rimelig i Forhold til den Leje, der betales af lignende Lokaler i Fredericia, i hvilken Henseende han særlig har henvist til, at de paagældende Lokaler er beliggende paa Byens Hovedstrøg, at han i Foraaret 1925, førend han afsluttede nyt Lejemaal med Sagsøgeren, fra anden Side havde Tilbud om en Leje af 1800—2000 Kr for Lokalerne, samt at det ved Bedømmelsen af Værdien af Sagsøgerens Lejemaal maa tages i Betragtning, at Lokalerne beskadiges ved Transport af Cykler m m.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Ejendommen er ansat til en Ejendomsskyldværdi af 150 000 Kr, og at den aarlige Lejeindtægt af Ejendommen medregnet Lejeværdien af en af Sagsøgte selv beboet Lejlighed for Tiden udgør noget over 15 000 Kr.

Under Sagen har der to Gange været optaget Syn og Skøn, sidste Gang ved to tidligere Medlemmer af Huslejenævnet, til Fastsættelse af Lokalernes Lejeværdi. Medens de to først udmeldte Mænd og den ene af de to sidstudmeldte Mænd har ansat Værdien til 1600 Kr aarlig, har den fjerde Skønsmand ansat Værdien til højst 1200 Kr aarlig.

Efter Resultatet af Skønforretningerne og det iøvrigt foreliggende, hvoraf særlig skal fremhæves, at den i 1920 betingede Leje af Lokalerne kun udgjorde 1200 Kr aarlig, hvilken Leje som nævnt af Huslejenævnet blev nedsat til 900 Kr, finder Retten at maatte fastslaa, at der foreligger et Misforhold mellem den i 1925 betingede Leje og Værdien af det lejede. Herefter vil Sagsøgerens Paastand være at tage til Følge saaledes, at Lejen fra denne Doms Dato at regne fastsættes til 1500 Kr aarlig, og at Sagsøgte tilpligtes at refundere Sagsøgeren, hvad han for Tiden efter April Flyttedag 1925 har oppebaaret mere i aarlig Leje end det sidstnævnte Beløb, tilligemed Renter som paastaet af den Del af den herefter skyldige Sum, der er betalt til Sagsøgte inden den 28 Sep-

tember 1927 og af Resten fra Betalingsdagen, hvorved bemærkes, at der efter Proceduren maa antages at være Enighed mellem Parterne om, at Lejeværdien er uforandret siden Lejemaalets Indgaaelse i April 1925.

Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgeren Sagens Omkostninger med 350 Kr.

Nr 250/1928.

Rigsadvokaten

m o d

**Jens Henrik Oliver Djurhuus** (Steglich-Petersen),

der tiltales for Bedrageri m v.

Færøernes Rets Dom af 15 Oktober 1928: Tiltalte, Overretssagfører Jens Henrik Oliver Djurhuus, Thorshavn, bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, hvorhos Retten til at udøve Sagførervirksomhed frakendes ham; han vil derhos have at betale Sagens Omkostninger, herunder i Salær til den beskikkede Forsvarer, Sagfører Mitens, 50 Kr.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Færøernes Ret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

For det i Dommen under I omhandlede Forhold vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 253, hvorved bemærkes, at Betingelserne for Straffrihed efter Straffelovens § 254 ikke foreligger.

Ad II bemærkes følgende: Den af Tiltalte modtagne Forsikringssum udgjorde 5901 Kroner 50 Øre. Heraf har han dækket Boet for 2651 Kroner 50 Øre. Tiltalen angaar Restbeløbet 3250 Kroner med Fradrag af det Tiltalte ved Landsretsdommen tilkendte Salær m v af 500 Kroner — 2750 Kroner —, som Tiltalte ikke har været i Stand til at tilbagebetale. Det maa derhos antages at have staaet Tiltalte klart at det af ham rejste Modkrav af en tilsvarende Størrelse ialtfald for en væsentlig Del har været uberettiget.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den være at stadfæste.

### Thi kendes for Ret:

Færøernes Rets Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Jens Henrik Oliver Djurhuus til Højesteretssagfører Steglich-Petersen 150 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Overretssagfører Jens Henrik Oliver Djuurhuus af Thorshavn, der er født den 26 Februar 1881, og som ikke ses tidligere at have været tiltalt eller straffet, ifølge Anklageskrift af 8 Oktober 1928 sat under Tiltale for følgende Forhold:

1) for Bedrageri efter Straffelovens § 251 ved i Oktober Maaned 1927 fra Fisker Elias Peter Nielsen svigagtigt at have modtaget et Beløb af 300 Kr under urigtigt Foregivende af, at dette Beløb var nødvendigt til Dækning af Omkostninger ved Inddrivelse af en Nielsens Fader paa-hvilende Gæld,

2) for Bedrageri efter Straffelovens § 253 ved svigagtigt at have tilegnet sig og forbrugt 2750 Kr, hvilket Beløb er oppebaaret af Tiltalte som Sagfører for Firmaet N J Nielsen, Sandevaag, som en Del af Assurancesummen for den Firmaet tilhørende Kutter »Boneta«,

3) for Overtrædelse af Lov Nr 260 af 6 Maj 1921 for Færøerne om Bogføring m v.

Det hedder derefter i Anklageskriftet:

Tiltalte paastaas derhos i Medfør af Retsplejelovens § 137, 2 Stk fra-kendt Retten til at drive Sagfører-Virksomhed for bestandig.

ad 1) Fisker Joen Nielsen, Ejde, der skyldte ca 3000 Kr til A/S J Mortensens Eff, Tveraa, havde fra Sagfører Simons, hvem Fordringen var overgivet til Inkasso, modtaget Krævebrev, hvorfor han i Oktober Maaned 1927 en Lørdag — den 15 — forsøgte at opnaa en Ordning med Sagfører Simons, og da dette ikke lykkedes, henvendte han sig om Søn-dagen sammen med sin Søn, Elias Peter Nielsen, til Tiltalte for at faa Hjælp. Tiltalte tilbød da at skaffe Nielsen æ Saldokvittering mod Be-taling af 1000 Kr, som Nielsen y skulde laane Faderen. Mandag mel-lem Kl 12—2 hævdede Nielsen y Beløbet i Færø Amts Sparekasse og indbetalte Pengene til Tiltalte, der imidlertid meddelte, at Sagfører Si-mons forlangte 1300 Kr. Nielsen y hævdede derefter samme Dag i nævnte Sparekasse mellem Kl 6—7 300 Kr, som han ligeledes indbetalte til Til-talte. Den 18 Oktober førte Forhandlingen med Sagfører Simons til det Resultat, at Sagfører Simons indgik paa at meddele Saldokvittering mod at faa 1000 Kr kontant, idet Tiltalte gjorde gældende, at Nielsen æ ikke kunde skaffe mere end 1000 Kr, uagtet Tiltalte allerede havde faaet yderligere 300 Kr. Den 19 Oktober tilskrev Tiltalte Nielsen y, at Sa-gen var i Orden og bad ham medbringe 100 Kr for at afregne Sagen. Den 21 Oktober hævdede Nielsen y 100 Kr, som han betalte Tiltalte, der udleverede ham det af Nielsen æ i sin Tid udstedte Gældsbevis i kvitte-ret Stand. Nielsen y opdagede efter at være kommet hjem, at der kun var betalt 1000 Kr, hvorfor han henvendte sig til Tiltalte for at faa en Forklaring paa, hvorledes det forholdt sig med de 300 Kr, og Tiltalte svarede da, at det var Omkostninger til Sagfører Simons. Nogen Op-lysning om, at Tiltalte selv havde beholdt de 300 Kr, gav Tiltalte ikke Nielsen. Tiltalte, der hævder kun at have sagt, at de 300 Kr var Om-kostninger, har under Sagen tilbagebetalt de 300 Kr.

ad 2) I 1924 henvendte Firmaet N J Nielsen, Sandevaag, sig til Tiltalte og bad ham være behjælpelig med at faa en Akkord i Stand. Den 21 Oktober 1924 fik Tiltalte udmeldt Mænd af Retten i Thorshavn

til at vurdere nævnte Firmas Bygninger, Jordegods og Fisketørringspladser, hvorefter Prokurist Hj Nielsen udarbejdede en Status, der er dateret 24 November 1924. Den 5 December 1924 udsendte Tiltalte disse to Dokumenter tilligemed en Skrivelse, indeholdende et Akkordforslag, der dog var meget løst udarbejdet. Da der derefter ikke fremkom yderligere fra Tiltalte, lod Sagfører Simons, der repræsenterede en stor Del Kreditorer, Firmaet N J Nielsens Bo tage under Konkursbehandling den 10 April 1926 fra 30 Marts s A at regne, og da Skifteretten erfarede, at Tiltalte havde hævet 6000 Kr i Forsikring for Firmaet Nielsens Kutter »Boneta«, der var forulykket, tilskrev Skifteretten under 12 April 1926 Tiltalte om at afregne Beløbet. Dette skete dog ikke, og efter at Kurator i Nielsens Bo, nævnte Sagfører Simons, forgæves havde erindret Tiltalte om Afregning, udtoges der den 8 September 1926 Stævning imod Tiltalte, dels til Betaling af den nævnte Forsikring, dels til Betaling af en Del Boet tilhørende, Tiltalte af nævnte Firma til Inkasso overgivne udestaaende Fordringer. Den 17 Januar 1927 forpligtede Tiltalte sig til den 25 s M at betale a conto paa disse udestaaende Fordringer 750 Kr, hvilket Beløb han dog først betalte den 20 April s A. Den 31 Januar 1927 afsagdes der ved Færøernes Ret Dom angaaende Betaling af Forsikringsbeløbet, og Tiltalte, der havde beregnet sig 1500 Kr for to, som det maa antages, ganske unødvendige Rejser til Leith og København, 250 Kr for Rejseudgifter til Sandevaag m v samt 1500 Kr i Salær for sit meget ringe Arbejde under Akkordforhandlingen, blev dømt til at betale disse Beløb med Fradrag af 500 Kr, som Konkursboet var indforstaaet med at ansætte Tiltaltes Salær og Udgifter til. Denne Dom paaankede Tiltalte til Østre Landsret, der den 27 Juni 1927 stadfæstede Underrettens Dom, Tiltalte paaankede da Landsrettens Dom til Højesteret, hvor Sagen blev hævet den 13 Februar 1928, da Tiltalte udeblev. Tiltalte har ikke opfyldt Dommen. De øvrige udestaaende Fordringer blev afkrævet Tiltalte den 12 December 1927, men først betalt i Juni 1928.

ad 3) Tiltalte har erkendt, at han ved Flytning i November 1927 mistede sine autoriserede Bøger og siden da ikke har haft saadanne. Han har saaledes ikke kunnet udarbejde Status for Aaret 1927.

Tiltalte vil herefter være at ansø i Medfør af Straffelovens §§ 251 og 253 samt Lov Nr 260 af 6 Maj 1921 for Færøerne om Bogføring m v § 8, jfr § 2, med en Straf, der efter Omstændighederne, derunder hans Stilling som forretningsdrivende Sagfører, passende under eet, jfr Straffelovens § 62, vil kunne fastsættes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage, jfr Lov af 1 April 1911 § 13. Tiltalte vil derhos have at betale alle af Sagens Behandling flydende Omkostninger.

I Medfør af Retsplejelovens § 137, 1, jfr Lov Nr 164 af 4 Juni 1924, hvorved Lov Nr 90 af 11 April 1916 om Rettens Pleje med dertil hørende Tillægslove udvides til at gælde for Færøerne, vil derhos Retten til at udøve Sagførervirksomhed være at frakende Tiltalte, der under 26 August 1915 har faaet Beskikkelse som Overretssagfører.

---

Tirsdag den 15 Januar.

Nr 132/1928. **H C Christiansen** Aktieselskab (Bruun)  
mod  
Vognmand **Peder Nielsen** (Henriques),

betræffende Gyldigheden af en Haandpanteret i et Automobil.

Køndelse afsagt af Varde Købstads Fogedret den 23 November 1927: Den begærte Forretning kan ikke fremmes.

Vestre Landsrets Dom af 3 Maj 1928: Den indankede Køndelse bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Landsretten betaler Appellanterne, Firmaet H C Christiansen A/S, til Indstævnte, Vognmand Peder Nielsen, 200 Kr, der udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har den tidligere Meddirektør i Aktieselskabet Rask Sørensen & Co., J K Nielsen, som Vidne under Ed forklaret, at han før Automobilets Overlevering til Indstævnte paa dennes Spørgsmaal om, hvorvidt Vognen var behæftet, har sagt ham, at der paa Vognen skyldtes et vist nærmere opgivet Beløb. Efter de iøvrigt — ligeledes efter Dommens Afsigelse — afgivne Forklaringer kan det derhos ikke antages, at det under Forhandlingerne om Sikkerhedsstillelsen er sagt til Indstævnte, at Automobilet var det ovennævnte Aktieselskabs.

Efter det saaledes foreliggende kan der ikke gaas ud fra, at Indstævnte har været i begrundet god Tro. Herefter maa hans Panteret vige for Appellanternes Ret over Automobilet og disses Paastand om Fremme af den begærte Udleveringsforretning vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret findes Indstævnte at burde betale Appellanterne med 600 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Den begærte Udleveringsforretning bør nyde Fremme. Sagens Omkostninger for Landsretten og for Højesteret betaler Indstævnte Vognmand Peder Nielsen til Appellanterne, H C Christiansen, Aktieselskab, med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Fogedretskendelsens Præmisser er saalydende:

Under denne Forretning har Rekvirenterne, Firmaet H C Christiansen A/S i København, begært udleveret et af dem ved Købekontrakt af 27 April d A til Rask Sørensen & Co, Varde, solgt Renault Automobil Nr 264459, hvilket Automobil nu er i Vognmand af Varde P Nielsens Besiddelse, hvorfor Udleveringsforretningen er rettet mod ham, idet de har gjort gældende, at Købekontraktens Bestemmelser ikke er overholdt.

Rekvisitus har protesteret mod Forretningens Fremme, idet han har gjort gældende, at Automobilet af Rask Sørensen & Co er givet ham i Haandpant for hans Tilgodehavende paa 5000 Kr hos dem, og denne Protest findes der, trods Rekvirenternes Anbringende om, at en gyldig Haandpantssætning ikke har fundet Sted og ej heller har kunnet finde Sted, da Rask Sørensen & Co ikke var kompetente til at foretage Pantsætning af Automobilet, at maatte gives Medhold, selv om der ikke foreligger nogen udtrykkelig Pantsætningserklæring, idet det efter det under Sagen oplyste ved Automobilets Overføring til Rekvisitus klart har været Meningen, at Automobilet skulde gives i Haandpant, og idet Haandpantssætningen ikke vil kunne anfægtes af Rekvirenterne, da Rekvisitus i god Tro har modtaget Automobilet af Rask Sørensen & Co, der er Eneforhandlere af Renault Automobile heri Byen, saaledes at de almindelige Betingelser for extinktive Godtroenhedserhvervelser foreligger.

---

Landsretsdommens Præmisser er saalydende:

Ved Overenskomst af 28 Januar 1927 overlod Appellanterne, Firmaet H C Christiansen A/S af København, Forhandlingen for Varde af Renault Turistvogne til Firmaet Rask Sørensen & Co, Automobilforretning, A/S af Varde, der iøvrigt var Eneforhandler i Varde af Chevrolet-Automobiler. I denne Overenskomst hedder det blandt andet:

»Købet af Vognene sker i fast Regning, og der udfærdiges sædvanlig Købekontrakt, som vedtaget af Automobil- og Cykelgrosserer Foreningen, for hver Vogn. Betaling af Købesummen sker med 1000 Kr ved Bestillingen af hver af de smaa Vogne (3,7 Skatte HK) og 2000 Kr for hver af de større Vogne, medens Restkøbesummen afgøres med Veksel, som er rentefri de første 3 Maaneder, medens den derefter forrentes af Forhandleren med sædvanlig Diskonto. Betalingen skal finde Sted senest ½ Aar fra Leveringen. Bliver nogle af Vognene solgt inden den Tid, er det selvfølgelig, at dette kun kan ske, naar Restkøbesummen samtidig indbetales til Selskabet i Henhold til Købekontrakten eller Tiltransp. af Kundens Købekontrakt.«

A/S Rask Sørensen & Co aftog derefter i Henhold til Købekontrakt af 27 April 1927 et Renault-Automobil, hvis Pris fastsattes til 4500 Kr med Fradrag af en Forhandlerrabat paa 15 pCt eller ialt 3825 Kr. I Købekontrakten findes dernæst følgende Bestemmelser:

»3) Indtil den i § 2 fastsatte Købesum er skadesløst betalt eller afregnet iflg § 5 tilhører det solgte Sælgeren, og Ejendomsretten til det solgte overgaar først til Køberen, naar Sælgeren er fyldestgjort i Henhold til denne Kontrakt.

5) I Henhold til Punkt 4 er Køberen af ovenstaaende Grunde hverken berettiget til at sælge, pantsætte, udleje eller udlaane Genstandene til andre, før Købesummen er betalt.«

Af Købesummen betalte A/S Rask Sørensen & Co 1000 Kr, medens der for det resterende udstedtes Veksel, der den 27 Juli 1927 fornyedes med en 3 Maaneders Veksel.

Omkring Begyndelsen af Juni Maaned 1927 anmodede A/S Rask Sørensen & Co Indstævnte, Vognmand Peder Nielsen af Varde, om et Laan paa 5000 Kr. Da Indstævnte var betænkelig ved at udlaane et saa stort Beløb, aftaltes det, at det ovennævnte Renault-Automobil skulde gives ham i Sikkerhed, og noget efter, at Laanet var ydet, blev det overleveret til Indstævnte. Laanet skulde tilbagebetales en Maaned Tid senere, men da dette ikke skete, forhandlede der mellem Aktieselskabet og Indstævnte om, at denne skulde købe Automobilet til den Pris, hvortil det var bogført, nemlig 3500 Kr, der da skulde afskrives paa Laanet, saaledes at Aktieselskabet dog skulde have Ret til at afhænde Automobilet for et større Beløb, der indenfor Laanesummen skulde komme Indstævnte til Gode. Der fandt dog ikke nogen formelig Overdragelse Sted af Automobilet, der ikke var indregistreret, og som Indstævnte ikke i sin Virksomhed havde Brug for.

Da den ovennævnte Veksel af 27 Juli 1927 ikke indfries til Forfaldsdag, begærede Appellanterne under en mod Indstævnte rettet Fogedforretning sig Automobilet udleveret i Henhold til Bestemmelserne i fornævnte Købekontrakt af 27 April 1927 om Appellanternes Ejendomsret til Vognen, men ved en af Fogedretten for Varde Købstad m v den 23 November 1927 afsagt Kendelse blev den begærede Udleveringsforretning nægtet Fremme. Appellanterne har derefter under nærværende Sag paastaet Kendelsen forandret, saaledes at Udleveringsforretningen tillægges Fremme, medens Indstævnte har paastaet Kendelsen stadfæstet.

Foreløbig bemærkes, at der efter Parternes Procedure for Landsretten maa gaas ud fra, at Automobilets Overlevering til Indstævnte alene er sket til Sikkerhed. Appellanterne har til Støtte for deres Paastand gjort gældende, at Indstævnte ikke har kunnet erhverve nogen Ret over Automobilet i Strid med det af dem i Købekontrakten tagne Ejendomsforbehold, da han har kendt eller i hvert Fald burde have kendt dette. De har endvidere anført, at Indstævnte, selvom han havde været i god Tro i nævnte Henseende, dog ikke vilde have erhvervet saadan Ret. Thi medens det kunde være rimeligt i den almindelige Samhandels Interesse at beskytte den, der paa normal Maade køber et Automobil hos en Automobilforhandler mod for hans Rettigheder skadelige Aftaler mellem Forhandleren og dennes Leverandør, har den, der som Indstævnte modtager et Automobil i Haandpant, ikke Krav paa saadan Beskyttelse.

Indstævnte har under Domsforhandlingen som Part forklaret, at det var ham bekendt, at de hos A/S Rask Sørensen & Co beroende Chevrolet-Automobiler var leverede Aktieselskabet med sædvanligt Ejendomsforbehold, og han spurgte derfor under Forhandlingerne om Sikkerhedsstillingen, om Renault-Automobilet var Aktieselskabets, hvorpaa han modtog et bekræftende Svar. Det var i Tillid hertil, at han ydede Forstrækningen og modtog Automobilet som Sikkerhed. Endvidere har en



Bogholder hos Aktieselskabet som Vidne forklaret, at det forekommer ham, at Indstævnte er fremkommet med en Forespørgsel som den nævnte og derpaa fik Svar som anført.

Da nu Automobilet, saaledes som det fremgaar af det oplyste, af Appellanterne var overgivet A/S Rask Sørensen & Co til Videreforhandling, og da Indstævntes Forklaring om at have været i god Tro med Hensyn til Aktieselskabets Berettigelse til at disponere som sket efter samtlige foreliggende Omstændigheder ikke vil kunne forkastes, findes der under Hensyn til Grundsætningen i Lov Nr 243 af 8 Maj 1917 § 54 at være stiftet en gyldig Haandpanteret for Indstævnte, hvis Paastand herefter vil være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger her for Retten findes Appellanterne at burde godtgøre Indstævnte med 200 Kr.

---

Torsdag den 17 Januar.

Nr 14/1928. Fhv Politibetjent **H P Olsen** (Steglich-Petersen)  
mod  
**Rødby Byraad** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Krav paa at erholde Pension.

Østre Landsrets Dom af 18 November 1927: Sagsøgte, Rødby Byraad, bør for Tiltale af Sagsøgeren, fhv Politibetjent H P Olsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Olsen til Byraadet med 300 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse har Appellantens Sagfører forelagt dels Dr med George E Schrøder, dels Retslægeraadet nogle Spørgsmaal, der navnlig gaar ud paa:

1) Hvorvidt det kan antages, at Olsen som Følge af den ham i Tjenesten paaførte Skudlæsion allerede i 1919 var uskikket til at varetage sin Stilling i Politiet saaledes, at hans Afskedigelse maatte siges at være paakrævet paa Grund af hans Helbredstilstand.

2) Hvorvidt den af Olsen udviste senere Optræden, herunder specielt hans uligevægtige Optræden og Tilbøjelighed til stærke Drikke, kan antages at skyldes en ved Skudlæsionen fremkaldt sygelig Tilstand.

I en paa Grundlag af foregaaende Observation afgivet Erklæring af 28 April 1928 har Dr med Schrøder bl a udtalt til det første Spørgsmaal, at saaledes som Patientens Sygdomsbillede

senere har udviklet sig, maa man formode, at der allerede dengang har foreligget en alvorlig Læsion af Patientens Rygmarv med paafølgende Kraftnedsættelse af højre Ben, saaledes at han ikke har kunnet gøre Tjeneste som Politibetjent (selvfølgelig fraset Kontorarbejde o l) og at man vel ikke kan sige at det er den organiske Læsion, der alene om end maaske overvejende har betinget det, men at den samtidige Nervøsitet (Skrækneurose) som Følge af Ulykkestilfældet og den Utryghedsfølelse, som hans ovenfor forklarede Svaghed i højre Ben har givet Anledning til, har haft sin Betydning.

Til det andet Spørgsmaal har Dr med Schrøder bl a svaret, at han ikke kan udtale sig om de enkelte konkrete Forhold, men maa udtale, at en vis Sindsuligevægt i Almindelighed maa siges at udgøre et af den traumatiske Neuroses Hovedsymptomer, og at den erfaringsmæssigt kommer stærkere frem, naar Patienten hensættes i Situationer, der minder om eller ligner den, der har fremkaldt den sygelige Tilstand, og noget saadant maa formentlig siges at foreligge her.

I Skrivelse af 8 Juni 1928 har Retslægeraadet besvaret det første Spørgsmaal benægtende, men til det andet Spørgsmaal udtalt, at det deri anførte ikke kan benægtes i Betragtning af, at der efter Skudlæsionen synes at have vist sig visse Tegn paa traumatisk Neurose.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, fhv Politibetjent H P Olsen, til Indstævnte, Rødby Byraad med 400 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Af sigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren under denne ved Retten for Maribo Købstad m v forberedte Sag, fhv Politibetjent H P Olsen, blev af de Sagsøgte, Rødby Byraad, fra 1 Juli 1919 at regne ansat som Politibetjent ved Rødby Havn med Bopæl dersteds. Pladsen var opslaaet ledig med Opgivelse af Løn m v og med Tilføjelsen: »Pladsen er pensionsberettiget«. Olsen tiltraadte sin Tjeneste i Begyndelsen af Juli. Natten mellem den 10 og 11 s M blev han under Patrouillering paa Digestrækningen Øst for Havnen skudt ned af en tysk Smugler, der senere er paagrebet i Tyskland og

dersteds i 1925 straffet for denne Forbrydelse. Olsen formaaede efter nogen Tids Forløb at slæbe sig nærmere hen mod Havnen og fik ved Raab tilkaldt Hjælp, hvorefter han blev indlagt paa Sygehuset i Maribo, hvor han laa fra den 11 Juli til 25 September 1919, da han blev udskrevet til sit Hjem, men han var sygemeldt indtil den 1 November 1919, da han atter optog sin Tjeneste.

Af de foreliggende Lægeerklæringer fremgaar, at Olsen blev indlagt med et Skudskaar over yderste Ende af højre Nøgleben og med betydelig Blodinfiltration over Nøglebenet. Der var en fuldstændig Lammelse af højre Ben og af Urinblæren, han var stærkt medtaget, urolig og meget forpint. Blærelammelsen og Infiltrationen svandt hurtigt, men Olsen var ved Udskrivningen fra Sygehuset stærkt nervøs med Ængstelse for sin Tilstand og havde Smerter i højre Brysthalvdel og højre Arm, hvorhos der resterede en almindelig Svaghed i Underbenet og var et betydeligt Vægttab. Projektilet viste sig ved Røntgenundersøgelsen at sidde i lodret Stilling med Spidsen opad foran anden Brysthvirvel; det formentes ikke at kunne fjernes uden ved en stor og farlig Operation, og det antoges ikke at ville forvolde ham Ulemper i Fremtiden. Efter senere foretaget Røntgenundersøgelse har Sygehuslægen Dr Muus, udtalt, at Projektilet efter hans Skøn sidder i Rygmarvskanalen.

Da der af Olsen blev rejst Krav om Invaliditetserstatning, blev han undersøgt af Professor Friedenreich, der i Erklæring af 16 Juli 1920 bl a udtalte:

»Lamheden af højre Ben og Følesvækkelsen paa venstre Ben og den nederste Del af Underlivet maa skyldes en Læsion af Rygmarven, som maa antages at være foraarsaget ved en Kontusion af Rygraden ved Projektilet, da der jo ikke er paavist nogen Fraktur af Hvirvlerne. Følesvækkelsen paa Forfladen af Brystkassen har samme Aarsag, og Smerterne kan ogsaa staa i Forbindelse med Rygmarvslæsionen. Det er dog ikke umuligt, at Smerterne kan være af funktionel Natur, idet der ogsaa er nogle Tegn paa en funktionel neurose (Ængsteligheden m m). Der er derfor Grund til at vente, at hans Almentilstand vil komme sig, og Smerterne vil tabe sig, men der er næppe Udsigt til, at Svækkelsen af Benet vil tabe sig, saa at der maa ventes en vis Grad af blivende Invaliditet, og Exploranden vil næppe nogensinde blive i Stand til at ernære sig ved groft legemligt Arbejde«.

I en senere Erklæring af 14 August 1922 udtalte Professor Friedenreich paa Grundlag af en fornyet Undersøgelse bl a:

»Herefter er Tilstanden i enkelte Henseende bedret, men dette gælder især Følesvækkelsen, som ikke har nogen Betydning for Explorandens Arbejdsevne. Den lokale Svækkelse af Benet er endnu tilstede, kun lidt bedret, og maa vel anses for at være blivende. Den univervelle nervøse (funktionelle) Tilstand skal ikke være væsentligt bedret, men vil vel blive det med Tiden. Det samme gælder Smerterne, om disses Natur (organisk eller funktionel betingede) kan der herske Tvivl. Alt i alt vil hans Arbejdsevne overfor grovt legemligt Arbejde næppe blive absolut fuldstændig restitueret«.

Ved Arbejderforsikringsraadets Skrivelser af 20 August 1920 og 7

September 1922 blev der herefter tillagt Olsen en Invaliditetserstatning af ialt 1860 Kr, svarende til en Invaliditetsgrad af 25 pCt.

Under Olsens fortsatte Tjeneste kom det Politimesteren for Øre, at han skulde være tilbøjelig til at opholde sig paa Beværtninger og drikke for meget. Da der i Slutningen af Juni 1924 til Politimesteren indløb Klage over, at Olsen ved en den foregaaende Aften og Nat afholdt Festlighed i Rødbyhavn havde været beruset og øvet Vold mod to Personer, meddelte Politimesteren ham ved Skrivelse af 28 s M, at han i Henhold til samstemmende Beslutning af Politimesteren og vedkommende Byraadsudvalg var afskediget fra sin Stilling fra 1 August s A at regue. Olsen søgte Støtte hos Politiforeningen for Maribo Amt; Foreningens Formand havde en Samtale med Politimesteren, hvorefter Foreningens Bestyrelse vedtog at tage Opsigelsen til Følge, men forbeholdt sig Adgang til ved Domstolene at søge Olsen tilkendt Pension, hvilket man i Skrivelse af 15 Juli 1924 meddelte Politimesteren. Olsen selv ses ikke overfor Byraadet at have stillet Krav paa Pension forinden Februar d A, udover at han i en Skrivelse af 30 Juni 1925 om Eftergivelse af Skat forespurgte, hvorledes Byraadet stillede sig til paa en eller anden Maade at yde ham Erstatning for Følgerne af Smugleroverfaldet, hvortil Byraadet den 10 Juli s A svarede, at man ikke kunde gaa med til at yde ham nogen Erstatning.

Olsen har nu her under Sagen nedlagt Paastand om, at han kendes pensionsberettiget hos Rødby Kommune fra den 1 August 1924 at regne med Udbetaling forud for en Maaned, principalt med en Pension, der udgør aarlig  $\frac{2}{3}$  af hans Tjenesteindkomst, subsidiært med et af Retten fastsat aarligt Pensionsbeløb, og at der tilkendes ham som forfalden Pension for Tiden fra 1 August 1924 til 1 Maj 1927 principalt et Beløb af 5243 Kr 25 Øre, subsidiært et af Retten fastsat Beløb, i begge Tilfælde med nærmere angivne Renter.

Byraadet paastaar sig frifundet.

Til Støtte for sin principale Paastand gør Olsen gældende, at han som Følge af den Skudlæsion, han som foran omtalt paadrog sig under Udførelsen af sin Polititjeneste, er blevet saaledes svækket i fysisk Kraft og særlig med Hensyn til sit Nervesystem, at han af den Grund har maattet afskediges, hvorfor han formener efter en Analogi fra Tjenestemandslovens § 56 a) at have Krav paa en Pension, der udgør  $\frac{2}{3}$  af den sidst oppebaarne Lønningsindtægt. Han henviser til, at en tilsvarende Bestemmelse om ekstraordinær høj Pension, der kan stige til  $\frac{2}{3}$  af Lønnens Gennemsnitsbeløb, for Tilfælde af Afsked som Følge af Tilskadekomst under Udførelse af Tjeneste findes i det af Rødby Kommune udarbejdede Forslag til Pensionsreglement for de i Kommunens Tjeneste ansatte Personer. Endelig henviser han til en af Dr Muus efter Afskedigelsen udfærdiget, den 3 Juli 1924 dateret Erklæring af følgende Indhold:

»Politibetjent Olsen, Rødby Havn, paadrog sig, da han for 5 Aar siden blev saaret ved et Pistolskud under et Smugleroverfald et meget alvorligt psykisk Choc, som han endnu ikke har forvundet, han er nervøs og uligevægtig, samt lider stadig af Smerter i Egnen af h Skulder for-

aarsaget af Projektilet, som vedvarende sidder til højre paa Forsiden af 2 Brysthvirvel. Han er efter mit Skøn ikke egnet til at være Politibetjent i al Fald ikke paa en mere udsat Plads.«

Dr Muus har derhos som Vidne forklaret, at den nævnte Erklæring er rigtig, dog med den Ændring, at det ved senere Undersøgelse har vist sig, at Projektilet maa antages at sidde i selve Rygmarvskanalen og ikke som i Erklæringen anført paa Rygsøjlen, samt at efter Vidnets Formening er den nu konstaterede Stilling af Projektilet forværende for Sagsøgerens Tilstand og vilde sandsynligvis have givet Anledning til, at man i Erklæringen havde bedømt Følgerne af Saaret alvorligere, end man har gjort, og betegnet hans Lidelser som værende af alvorligere Karakter, end man dengang gjorde det. Vidnet udtalte yderligere, at han paa Grund af Læsionen maa anse Sagsøgeren for egnet til Pensionering allerede fra 1919, og at han fremdeles paa Grund af den Tilstand, Sagsøgeren paa Grund af Attentatet befinder sig i, maa anse ham for egnet til Pensionering som Invalid. Endelig har Dr Muus tilføjet, at han maa anse Sagsøgeren for at være mere tilbøjelig end tidligere til en uovervejede Indgriben paa Grund af den ham ved Attentatet tilføjede Læsion, dels paa Grund af Kendskabet til den Lidelse, der ved en saadan Læsion er tilføjet ham, og dels fordi han paa Grund af sin fysiske Svaghed ikke mere tilltror sig Evnen til at beherske Situationen, som han tidligere har gjort.

Ligesom det imidlertid ikke ved denne Erklæring og Vidneudtalelse af Dr Muus imod Byraadets Benægtelse kan anses med Sikkerhed godtgjort, at det vilde have været nødvendigt at afskedige Olsen som utjenstdygtig som Følge af Virkningerne af den ham overgaaede Overlast, saaledes er det under Sagen in confesso, at Olsen ikke paa noget Tidspunkt siden Afskedigelsen har hævdet ikke at være i Stand til at kunne udføre de ham paahvilende Funktioner, ligesom der ejheller fra anden Side er oplyst noget i saa Henseende. Da derhos Afskedigelsen ikke har været begrundet ved Henviisning til en Svaghedstilstand hos Olsen, men alene til udvist urigtigt Forhold, vil Sagsøgerens principale Paastand ikke kunne tages til Følge.

Til Støtte for sin subsidiære Paastand gør Olsen gældende, at han ikke har udvist et pligtstridigt Forhold, der kan begrunde en Afskedigelse, at han er afskediget af ham utilregnelig Aarsag, og at han derfor, naar han mod sin Vilje er afskediget, maa have Krav paa almindelig Pension i Forhold til sin Tjenesteaider, hvorved han henviser til det fornævnte Forslag til Pensionsreglement for Rødby Kommune, hvori det bl a hedder:

## § 2.

Pensionsretten indtræder, naar den paagældende Funktionær er fyldt 30 Aar og afskediges af Byraadet paa Grund af Alder, Svagelighed eller anden ham efter Byraadets Skøn utilregnelig Aarsag.

For Politibetjente og Vægteres Vedkommende indtræder Pensionsretten, naar de af Politimesteren afskediges paa Grund af en vedkommende Funktionær utilregnelig Aarsag, under Forbehold af Byraadets Approbation.

Spørgsmaalet om, hvorvidt der tilkommer en Funktionær Pension i Henhold til nærværende Reglement, kan af vedkommende Funktionær indbringes for Domstolene.

### § 3.

Pensionen beregnes efter Statens Pensionsbestemmelser i Lov Nr 489 af 12 September 1919.«

For saa vidt Byraadet støtter sin Paastand om Friiendelse paa, at det omtalte Pensionsreglement endnu ikke er approberet af Ministeriet og derfor overhovedet ikke er gældende, bemærkes, at da der efter Retsplejelovens § 117 skal sikres det kommunale Politis Tjenestemænd Pensionsret, og da Stillingen var opslaaet som medførende Pensionsret, findes Byraadet ikke til sin Fordel at kunne paaberaabe sig, at en Ordning i saa Henseende ikke forelaa ved Olsens Afskedigelse og endnu ikke foreligger.

Ved de i Sagen foreliggende Vidneforklaringer og øvrige Oplysninger maa det imidlertid anses bevist tiltrods for Olsens Benægtelse i saa Henseende, at han i de sidste Aar af sin Funktionstid har deltaget i Drikkeri paa Beværtninger i Rødby Havn i et betydeligt Omfang, at han ved saadanne Lejligheder, hvor han var tilstede i tjenstlig Anledning og iført Uniform, har været kendeligt og i betydelig Grad paavirket af Spiritus, og at han flere Gange har udøvet ret alvorlig Vold overfor Personer, der var tilstede ved saadanne Lejligheder, uden at dette efter det oplyste har været nødvendigt for ham for at opretholde Orden. Særlig maa det anses bevist, at han ved en Festlighed, der afholdtes paa en Beværtning i Rødby Havn umiddelbart forinden hans Afskedigelse; nemlig Natten mellem den 22 og 23 Juni 1924 uden rimelig Grund har udøvet alvorlig Vold overfor Arbejdsmand Søren Christian Sørensen, samt uden Grund anvendt Vold mod Blikkenslager Ernst Dibbern. Begge de nævnte Personer afgav straks efter Anmeldelse mod Olsen om det passerede overfor Politimesteren. Dibbern trak dog sin Anmeldelse tilbage efter fra Olsen at have modtaget en skriftlig Undskyldning.

Politimester Grüner har afgivet Vidneforklaring dels under Forberedelsen af Sagen, dels under Domsforhandlingen for Landsretten, og har derunder bl a forklaret, at det i Begyndelsen af Juni blev ham meddelt, at Olsen ved en offentlig Fest i Rødby Havn kort i Forvejen havde været meget beruset, at Politimesteren i den Anledning tilkendegav ham, at han nu blev afskediget, men paa Olsens Anmodning dog gik ind paa at lade ham forblive i Stillingen, men saaledes, at han maatte betragte sig som værende paa Prøve, samt at han, da derpaa den 23 s M de to Anmeldelser mod Olsen indløb, tilkaldte denne og meddelte ham Afsked. hvilket derefter blev tiltraadt af Byraadsudvalget. Olsen har vel bestridt Rigtigheden af denne Forklaring og særlig, at han i Begyndelsen af Juni skulde være blevet advaret af Politimesteren som af denne forklaret, men Politimesterens Forklaring findes i dens Helhed at maatte lægges til Grund.

For saa vidt det fra Olsens Side er anbragt, at saafremt hans Forhold med Hensyn til Nydelse af Spiritus og til Opræden overfor enkelte Personer ikke maatte have været helt ulasteligt, skyldes dette en nervøs

Tilstand, der atter maa henføres til Skudlæsionen, bemærkes, at der overfor Byraadets Benægtelse af dette Anbringendes Rigtighed ikke fra Olsens Side er gjort noget Forsøg paa at godtgøre denne ved Udtalelser fra sagkyndig Side udover den Antydning i saa Henseende, der fremgaar af den af Dr Muus afgivne, foranciterede Vidneforklaring.

Da Olsen efter det anførte har udvist et pligtstridigt Forhold, der findes at maatte gøre hans Afskedigelse fra Stillingen som Politibetjent paakrævet, og da han, som nævnt, ikke har godtgjort tilstrækkeligt til Støtte for den Opfattelse, at hans Handlemaade skyldes en fra Skudlæsionen hidrørende sygelig Tilstand, er han ikke afskediget af en ham utilregnelig Aarsag, og han findes herefter ikke at kunne gøre Krav paa nogen Pension.

Herefter vil Byraadet være at frifinde og Sagens Omkostninger at tilkende det hos Olsen med 300 Kr.

---

Nr 166/1928. **Vesterhæsing Mejeri (F Bülow)**

m o d

**Det gensidige fyenske Brandassuranceelskab (Henriques),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at godtgøre Indstævnte et udbetalt Brandforsikringsbeløb.

Østre Landsrets Dom af 3 Juli 1928: De Sagsøgte, Vesterhæsing Andelsmejeri, bør til Sagsøgerne, Det gensidige fyenske Brandassuranceelskab, betale det paastævnte Beløb, 1819,37 Kr, med Renter deraf 5 pCt aarlig fra den 21 Januar 1928, til Betaling sker, samt i Sagsomkostninger 300 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Vesterhæsing Mejeri, til Indstævnte, Det gensidige fyenske Brandassuranceelskab, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 3 September 1927 mellem 3½ og 4 om Morgenen opdagede Karetmager Carl Christensen, at der var Ild i et Gaardejer Jens Thomsen, Engbækgaard i Vester Hæsinge, tilhørende Træskur, der laa omtrent i Skellet mellem Thomsens Grund og den de Sagsøgte, Vesterhæsinge Andelsmejeri, tilhørende Grund. Ved Skurets ene Ende laa en Askebunke, paa hvilken Mejeriets Fyrbøder hver Dag ved Middagstid henkastede den fra Fyret udrensede Aske, ca ½ Trillebørfuld.

Ilden maa antages opstaaet i den Ende af Skuret, der vendte mod Askebunken. Skuret, der bestod af afbarkede lodret og tæt stillede Granstammer, var tegltækket og benyttedes dels som Brændeskur, dels til Opbevaring af Redskaber. Det nedbrændte fuldstændigt. Ejeren havde de i Skuret beroende Løsøreffekter assureret hos Sagsøgerne, Det gensidige fyenske Brandassuranceselskab. Der afholdtes intet Brandforhør ved Retten i Anledning af Ildebranden, men Mejeribestyrer Sørensen vedtog udenretlig for den ved Askedyngens Henlæggelse i Skurets Nærhed begaaede Overtrædelse af Brandpolitilovens § 18, 8 Stk, en Bøde paa 30 Kr.

Under Anbringende af, at Aarsagen til Branden maa antages at være den, at der af Sagsøgte var henlagt Aske med Gløder i i saa umiddelbar Nærhed af Skuret, at Gløderne har antændt dette, har Sagsøgerne under nærværende, ved Retten for Faaborg Købstad m v forberedte Sag paastaat de Sagsøgte tilpligtet at betale:

1) den udbetalte Erstatning .....	1527,00
2) Taksationsomkostninger .....	50,70
3) Udgifter ved Redningskorpsets Udrykning i Anledning af Branden .....	241,67

ialt 1819,37

med Renter 5 pCt p a fra Stævningens Dato, den 21 Januar 1928.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de i første Linje bestrider, at Ilden er opkommet fra Askedyngen, og derhos gør gældende, at selv om dette maatte anses godtgjort, er Kravet mod dem ubeføjet, da Sagsøgerne maatte betale Erstatning til Brandlidte, hvis Uagtsomheden havde været udvist fra hans Side, og ikke bør stilles anderledes i Forhold til de Sagsøgte.

Under Sagens Forberedelse er afgivet Vidneforklaring blandt andet af Mejeribestyrer P A Sørensen, Gaardejer Thomsen, Karetmager Christensen, Landmand H Chr Hansen, Mejerielever Carl A M Schultz og Mejerist A Chr Mikkelsen.

Efter alt foreliggende maa Retten anse det for tilstrækkelig godtgjort, at Ilden er opstaaet fra den henlagte Aske. Da det maa statueres, at der fra Mejeriets Side er udvist grov Uagtsomhed ved Askens Anbringelse paa den aabne Plads umiddelbart op ad Skuret, findes Mejeriet at maatte godtgøre Sagsøgerne den dem ved Branden forvoldte Udgift, herunder ogsaa Udgifter til Redningskorpsets Udrykning, idet denne efter Mejeribestyrer Sørensens Forklaring til en Politirapport er sket efter Henvendelse fra hans Side.



Det bemærkes endnu, at det ikke findes at kunne gøre nogen Forandring i de Sagsøgtes Erstatningspligt, at Askens Henlæggelse paa det omhandlede Sted er sket uden Indsigelse fra Thomsens Side.

Herefter vil Sagsøgernes Paastand være at tage til Følge og Sagens Omkostninger at tillægge dem med 300 Kr.

---

Mandag den 21 Januar.

Nr 381/1927. Sogneraadsformand **Chresten Iversen**, Gaardejer **Chr Boje** og Gaardejer **Peter Schmidt** (Bache)

mod

Landsretssagfører **Carlo Jepsen** (David),

betræffende Spørgsmaalet om Indstævnte ved sin Udførelse af juridiske Forretninger for Appellanterne har paadraget sig Erstatningsansvar.

Søndre Landsrets Dom af 3 November 1927: Indstævnte, Landsretssagfører Carlo Jepsen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Sogneraadsformand Chresten Iversen, Gaardejer Chr Boje og Gaardejer Peter Schmidt, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgerne til Indstævnte 200 Kr inden 15 Dage fra denne Doms Afsigelse.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Søndre Landsret.

I Dommen er det rettelig antaget, at der ikke foreligger Bevis for, at Indstævnte blev anmodet om at foranledige, at der til Gramby Bank blev udstedt Skadesløsbrev med 2 Prioritets Pantet. Herefter og da det ej heller kan anses godtgjort, at Indstævnte iøvrigt har udvist noget Forhold, der kunde paadrage ham Erstatningspligt, vil han være at frifinde, og Dommen vil herefter overensstemmende med Indstævntes Paastand kunne stadfæstes.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanterne in solidum at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanterne Sogneraadsformand Chresten Iversen, Gaardejer Chr Boje og Gaardejer Peter Schmidt een for alle og alle for een til Indstævnte Landsretssagfører Carlo Jepsen 400 Kroner, der udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 12 Oktober 1922 blev der afholdt Tvangsauktion over den Mads Nielsen tilhørende Ejendom, indført i Grundbogen for Østerlindet Bind VII, Blad 230. I Grundbogen var indført som behæftende Ejendommen en 1 Prioritet til Sønderjyllands Kreditforening, stor 25 000 Kr samt med Prioritet umiddelbart herefter til Sagsøgeren, Sogneraadformand Chresten Iversen, Sønderballe, et Skadesløsbrev, stort 22 000 Kr, hvilket i sin Tid var udstedt til Iversen for at tjene ham til Sikkerhed i Anledning af, at han sammen med de andre Sagsøgere, Gaardejer Chr Boje, Lund pr Volk Mølle, og Gaardejer Peter Schmidt, Genner, havde paataget sig Selvskyldnerkaution for et Laan, stort 22 000 Kr, som var tilstaaet nævnte Mads Nielsen af A/S Gramby Bank.

Om Morgenen forinden Tvangsauktionen fandt der efter Sagsøgerens Fremstilling Forhandlinger Sted mellem dem og Banken i Gramby, hvorunder Sagsøgerne, idet de henviste til, at Landmand Carsten Nielsen, der støttedes af sin Svigerfader, Gaardejer Johannes Nielsen Søgaard, var Liebhaber til Ejendommen, opnaede Bankens Tilslutning til en Ordning af Mads Niensens nævnte Laan, saaledes at Banken mod at modtage et kontant Afdrag, stort 10 000 Kr, paa Laanet gik ind paa at lade Nielsen overtage Resten af Skylden til Banken, 12 000 Kr, mod Selvskyldnerkaution af Sagsøgerne og Nissens Svigerfader, Søgaard, samt mod at der endvidere af Nissen til Banken udstedtes et Skadesløsbrev, stort 12 000 Kr, med 2 Prioritet i Ejendommen næst efter Kreditforeningslaanet.

Herefter tog Sagsøgerne til Rødding, hvor de traf sammen med Nissen og Søgaard, og umiddelbart før Tvangsauktionen enedes de med dem om, at Sagsøgeren Iversen skulde transportere sit Skadesløsbrev til Nissen, for at Nissen som ufyldestgjort Panthaver kunde begære sig Ejendommen udlagt paa Tvangsauktionen, hvorhos de iøvrigt i Overensstemmelse med de med Banken førte Forhandlinger blev enige om, at Nissen som Vederlag for Transporten skulde overtage 12 000 Kr af Mads Niensens Skyld til Banken mod Kaution som nævnt og til Banken skulde udstede et Skadesløsbrev med 2 Prioritets Panteret i Ejendommen næst efter Kreditforeningslaanet; endvidere aftaltes det, at Søgaard skulde transportere en ham tilhørende privat Panteobligation, stor 10 000 Kr, til Sagsøgerne, hvilken Obligation senere er givet Banken til Sikkerhed, da Sagsøgerne ikke saa sig i Stand til at præstere det af Banken betingede kontante Afdrag paa 10 000 Kr; som Vederlag for den af Søgaard saaledes ydede økonomiske Støtte skulde Nissen med Pant næst efter Kreditforeningslaanet og Bankens Skadesløsbrev paa 12 000 Kr til Søgaard udstede en Panteobligation, stor 10 000 Kr.

Efter at man var enedes om disse Punkter, henvendte man sig nu til Sagsøgte, Landsretssagfører Carlo Jepsen af Rødding, der som Sagfører for Sønderjyllands Kreditforening havde begært Ejendommen stillet til Tvangsauktion, og Aftalen blev nu — stadig efter Sagsøgernes Fremstilling — fastslaaet i en skriftlig oprettet Kontrakt, der blev underskrevet af Parterne, og hvis Indhold skulde bringes til Udførelse af Jepsen; samtidig forsynede Landsretssagfører Jepsen Iversens Skadesløsbrev med en Paategning, der blev underskrevet af Iversen, og hvor-

ved det blev overdraget til Nissen; der blev dernæst truffet Aftale om det Landsretssagfører Jepsen for Ordningen af hele Mellemværendet tilkommende Salær.

Tvangsauktionen, der, medens disse Forhandlinger stod paa, to Gange var blevet udsat efter Sagsøgernes Anmodning, fandt nu Sted, og Ejendommen blev udlagt Nissen som ufyldstgjort Panthaver.

Parterne henvendte sig nu samme Dag paany til Landsretssagfører Jepsen, der konciperede det af Aftalen omfattede Gældsbevis, stort 12 000 Kr, stillet til Gramby Bank, hvilket blev underskrevet af Nissen som Skyldner og af Sagsøgerne samt Søgaard som Selvskyldnerkautionsister; i Tilknytning hertil blev der nu talt om, at Landsretssagfører Jepsen skulde søge at opnaa et billigere Laan i en Sparekasse mod 2 Prioritet i Ejendommen til Ombytning af det dyrere Banklaan, hvorfor Udstedelsen af Skadesløsbrevet blev opsat. Herefter ansaa Sagsøgerne Sagen for at være i Orden for deres Vedkommende.

Landsretssagfører Jepsen tilskrev herefter i November 1922 Sparekassen for Haderslev By og Omegn og Haderslev Amts Sparekasse for at opnaa det ønskede Laan til at fyldestgøre Gramby Bank med, men uden Resultat, hvorefter han den 2 Januar 1923 personlig afleverede det af Nissen og Kautionsisterne underkrevne Gældsbevis, stort 12 000 Kr, til Banken, uden at der blev stillet noget Forlangende fra Banken om Indlevering af Skadesløsbrevet. Landsretssagfører Jepsen foranledigede derefter, at der den 10 December 1923 meddeltes Nissen Fogedudlægs-skøde paa Ejendommen, hvorhos han endelig den 8 Maj 1924 foranledigede, at den Obligation, stor 10 000 Kr, som Nissen i Henhold til den trufne Aftale skulde udstede til Søgaard, indførtes i Grundbogen, hvorved den efter Sagsøgernes Fremstilling dog fejlagtigt fik 2 Prioritets Panteret umiddelbart efter Kreditforeningslaanet, idet Jepsen havde undladt først at indføre Bankens Skadesløsbrev.

Ved et Tilfælde opdagede Banken i Oktober 1925, at Skadesløsbrevet ikke var udstedt og den drog nu Omsorg for at dette skete, men den maatte nøjes med Rang efter Søgaards Obligation, idet han nægtede at gaa ind paa at lade sin Obligation rykke tilbage for Bankens Skadesløsbrev.

Under en den 10 Maj 1926 over Ejendommen afholdt Tvangsauktion blev de med Prioritet forud for Banken paa Ejendommen hæftede Fordrings Beløb opgjort til 36 067 Kr 69 Øre, hvorefter der, da højeste Bud androg 36 000 Kr foruden 4 000 Kr udenfor Købesummen, intet Provenu fremkom til Dækning af Bankens Krav, hvorefter Sagsøgerne har maattet indfri det Nissen ydede Laan paa 12 000 Kr.

Idet nu Sagsøgerne støttende sig til den Vurdering, der blev foretaget under det den 23 Februar 1926 i Ejendommen foretagne Udlæg, paa Grundlag af hvilket Ejendommen stilledes til Tvangsauktion, gør gældende, at Ejendommens Værdi i 1922 andrag ca 40 000 Kr, og at Banken derfor, hvis den havde faaet 2 Prioritet efter Kreditforeningen, hvis Fordring under Tvangsauktionen blev opgjort til 25 605 Kr 19 Øre, vilde have faaet fuld Dækning for sit Krav 12 000 Kr, som Sagsøgerne hæftede som Kautionsister for og har maattet indfri, har de nu under nærværende ved Frøs Herred og en Del af Kalvslund Herred forberede

Sag paastaaet Landsretssagfører Jepsen tilpligtet at betale dem 12 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 21 April 1927, til Betaling sker, som udgørende det Tab, Landsretssagfører Jepsen har paaført dem ved paa Grund af grov Forsømmelighed fra hans Side ikke at have draget Omsorg for, at Banken fik den aftalte 2 Prioritets Panteret.

Indstævnte procederer til Frifindelse, subsidiært mod Betaling af et mindre, efter Rettens Skøn fastsat Beløb.

Til Støtte for den principale Paastand har Indstævnte anført, at han, der ikke havde noget Kendskab til Parterne, før de kom op til ham paa Auktionsdagen, den 12 Oktober 1922, mundtlig fik refereret Hovedtrækkene af deres Aftale, der ikke som af Sagsøgerne paastaaet blev skriftlig fikseret og underskrevet, til hvilket der ej heller var Tid, idet Auktionen umiddelbart forestod.

I Overensstemmelse med Aftalen foranledigede han, at Iversens Skadesløsbrev paa 22 000 Kr blev transporteret til Nissen, samt at Søgaards Panteobligation paa 10 000 Kr blev tiltransporteret Sagsøgerne, og det var dernæst Indstævntes Opfattelse, at den Obligation, som Nissen skulde udstede til Søgaard, skulde have 2 Prioritets Panteret i Ejendommen efter Kreditforeningslaanet; derimod har der slet ikke den 12 Oktober 1922 overfor ham været Tale om, at Banken skulde have udstedt noget Skadesløsbrev. Efter Indstævntes Anbringende blev der overhovedet ikke truffet endelig Bestemmelse om, hvorvidt Nissen skulde engagere sig overfor Banken for de i Sagen ommeldte 12 000 Kr, idet man ønskede at forsøge at opnaa billigere Penge, hvad Indstævnte ogsaa om end uden Held ansøgte to Sparekasser om; Gældsbeviset, som Nissen skulde undertegne, blev derfor ikke, som af Sagsøgerne anført, straks udstedt til Banken, men derimod med Kreditors Navn in blanco. Til indirekte Støtte for, at Indstævnte mente, at Søgaard skulde have 2 Prioritet i Ejendommen, har Indstævnte anført, hvad ogsaa er dokumenteret, at han ikke ved sin Henvendelse til Sparekasserne har tilbudt 2 Prioritet for Laanet, hvad han selvfølgelig vilde have gjort, hvis Sagsøgerne havde meddelt ham, at dette skulde tilbydes, men alene tilbudt Sparekasserne Sikkerhed ved Kaution.

Indstævnte har dernæst anført, at hele Prioritetsspørgsmaalet iøvrigt kunde have været bragt i Orden lige indtil den 8 Maj 1924, da Søgaards Obligation indførtes i Grundbogen, idet Ejendommen til da alene var behæftet med Kreditforeningslaanet, men at det skyldes Kautionisterne og Banken selv, at dette ikke er sket, Kautionisterne forsaavidt Sagsøgeren Iversen under en Telefonsamtale, hvori han bad Indstævnte om at bringe Gældsbeviset til Banken, ikke omtalte Skadesløsbrevet, og Banken, fordi den ikke ved Indstævntes Indlevering af Gældsbeviset forlangte Skadesløsbrevet deponeret, men først forlangte det i Oktober 1925.

Til Støtte for den subsidiære Paastand har Indstævnte dernæst fremsat nogle Betragtninger over Tabets Størrelse, som Indstævnte hævder maa beregnes paa Grundlag af den over Ejendommen den 2 August 1926 afholdte 2den og sidste Tvangsauktion, der var foranlediget ved, at den højstbydende paa Tvangsauktionen af 10 Maj 1926 ikke kunde opfylde sine Forpligtelser, og hvorefter det Sagsøgerne tilkommende Krav højest kan beløbe sig til Differencen mellem højeste Bud 27 300 Kr

og Kredittforeningens opgjorte Krav 25 903 Kr 91 Øre = 1396 Kr 09 Øre reduceret med  $\frac{1}{4}$  eller 349 Kr 02 Øre svarende til Søgaards Part som Kautionist, idet han intet Tab har lidt, eller ialt 1047 Kr 07 Øre.

Under Domsforhandlingen er der afgivet Partsforklaring af Sagsøgerne og Indstævnte, hvorunder Sagsøgerne ganske overensstemmende har forklaret, at hele den mellem dem, Søgaard og Nissen indgaaede Aftale blev nedskrevet af Indstævnte og underskrevet af Sagsøgerne, Søgaard og Nissen, og særlig har de forklaret, at det blev meddelt Indstævnte Jepsen, at der skulde udstedes et Skadesløsbrev til Banken med 2 Prioritets Panteret. Sagsøgeren Iversen har særlig forklaret, at det var Meningen, at Indstævnte skulde søge billigere Penge i en Sparekasse.

Indstævnte har forklaret, at han ikke nu 5 Aar efter kan huske noget bestemt om, hvad der er passeret, men at han er sikker paa at have fulgt Sagsøgenes Anmodning til ham, og at han saaledes maa have forstaaet, at Søgaard skulde have 2 Prioritets Panteret i Ejendommen for sin Obligation, stor 10 000 Kr; han har dernæst udtalt, at han »næsten tør sige bestemt«, at der ikke blev oprettet nogen Overenskomst om Aftalen som paastaaet af Sagsøgerne.

Under Sagens Forberedelse har Søgaard som Vidne forklaret, at han ikke kan mindes, hvilken Aftale der blev truffet om den Rang, den Obligation Nissen skulde udstede til ham, skulde have, men han mente, den skulde have 2 Prioritets Panteret, fordi den Panteobligation, som han transporterede til Sagsøgerne havde saadan Prioritet. Nissen har dernæst forklaret, at han er gaaet ud fra, at Søgaards Obligation skulde have Rang efter de 12 000 Kr til Banken, altsaa 3 Prioritets Panteret, men at Spørgsmaalet ikke, saa længe han var nærværende, er blevet fastslaaet i en Aftale; han har dernæst forklaret, at der ikke blev oprettet nogen Købekontrakt om Handlen.

Naar henses til, at Sagsøgerne saavel som deres, Søgaards og Nissens Aftale var Indstævnte ganske ubekendte, da de umiddelbart før Tvangsauktionen henvendte sig til ham med Anmodning om, at han vilde bringe Aftalen til Udførelse, samt at der til Foretagelse af det fornødne var yderst ringe Tid — Tvangsauktionen blev som nævnt udsat to Gange paa Sagsøgenes Foranledning — findes det ikke overfor Indstævntes Benægtelse, hvilken tillige støttes ved Vidnet Nissens Forklaring, at kunne fastslaaes, at der angaaende Aftalen har været oprettet en skriftlig af de paagældende underskrevet Overenskomst; men endvidere finder Retten, at der ikke overfor Indstævntes Standpunkt kan tillægges de af Sagsøgerne afgivne Partsforklaringer en saadan Beviskraft, at det paa Grundlag af dem kan statueres, at Indstævnte er anmodet om at foranledige, at der til Gramby Bank blev udstedt et Skadesløsbrev for 12 000 Kr med 2 Prioritets Panteret i Ejendommen, thi dels støtter Sagsøgerne ikke deres Forklaringer om det for 5 Aar siden passerede paa nogen af dem oplyst faktisk Omstændighed, og dels har Vidnerne Søgaard og Nissen erklæret, at saadan Bestemmelse ikke er truffet i deres Paahør, hvorved iøvrigt maa bemærkes, at det netop har været paa Tale og forsøgt at skaffe Penge i en Sparekasse til at frigøre

sig med overfor Banken, der under denne Forudsætning ikke skulde have noget Skadesløsbrev.

Herefter vil Indstævnte være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde godtgøre Indstævnte med 200 Kr.

Nr 266/1928.

Rigsadvokaten  
mod

**Niels Kristian Farcinsen (F Bülow),**

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens § 107 og § 251, jfr § 46.

Vestre Landsrets Dom af 16 November 1928: Tiltalte Niels Kristian Farcinsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage. Saa udreder Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Dahl, 50 Kr.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Niels Kristian Farcinsen til Højesteretssagfører F Bülow 60 Kroner.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Niels Kristian Farcinsen ved 2 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 26 Oktober 1928 sat under Tiltale til at lide Straf for Overtrædelse af Straffelovens § 107 og for Forsøg paa Bedrageri i Medfør af samme Lovs § 251, jfr § 46, idet han Søndag Aften den 12 August d A paa Landevejen ved Rydhave Skov samt i denne Skov under Foregivende af at være Statsbetjent eller, at »det var Statspolitiet«, har afkrævet flere forskellige Personer bl a Tjenestepige Anni Braase af Vinderup, Tjenestekarl Christen Madsen af Hjerm og Tjenestekarl Kristen Andersen af Ejsing Bøder fra 5 til 20 Kr i Anledning af, at deres Cykler ikke var forsynede med tændt Lygte.

Tiltalte er født den 8 April 1890 og har tidligere været anset ved Hassing-Refs Herreders Ekstrarets Dom af 10 Maj 1911 for Overtrædelse af Straffelovens § 203, jfr midlertidig Lov af 1 April 1905 § 1, 2 Stk, sammenholdt med Straffelovens § 58, med Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, ved Thisted Købstads Ekstrarets Dom af 20 Juli 1916 efter Straffelovens § 253, jfr midlertidig Lov 1 April 1911 § 13, med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 40 Dage og ved Højesterets Dom

af 4 Februar 1926 for Overtrædelse af sidstnævnte Lovs § 1, 2 Stk, med samme Art Fængsel i 60 Dage.

Tiltalte har benægtet at have begaaet det ham paasigtede Forhold. De tre i Anklageskriftet ommeldte Personer, nemlig Tjenestepige Anni Braase, samt Tjenestekarlene Christen Madsen og Kristen Andersen har som Vidner forklaret, at de den ommeldte Aften er blevet standset og affordret Bøder som i Anklageskriftet ommeldt, og konfronteret med Tiltalte har de bestemt genkendt ham som den Person, der den nævnte Aften henvendte sig til dem paa den anførte Maade. Herefter, og naar henses til de øvrige foreliggende Oplysninger, maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Tiltalte har gjort sig skyldig i de Forhold, hvorfor han er sat under Tiltale. Han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 107 og dens § 251, jfr § 46, med en Straf, der findes under eet at kunne bestemmes til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham ved Landsretten beskikkede Forsvarer 50 Kr.

---

T i r s d a g   d e n   2 2   J a n u a r .

Nr 343/1926.    **Den biskoppelige Metodistkirke**, Aarskonferencen i Danmark (Bruun)

m o d

Pastor **John P Ingerslew** (Martensen-Larsen efter Ordre)

o g

Nr 349/1926.    Pastor **John P Ingerslew**  
(Martensen-Larsen efter Ordre)

m o d

**Jerusalemskirkens biskoppelige Metodistmenighed** (Bruun),

betræffende Pastor Ingerslews Krav paa Erstatning for Udelukkelse af Metodistmenigheden.

(Sagen behandlet skriftligt).

Østre Landsrets Dom af 9 December 1926: Sagsøgte, Den biskoppelige Metodistkirke, Aarskonferencen i Danmark, bør til Sagsøgeren, Pastor John P Ingerslew, betale 40 000 Kr med Renter heraf, 5 pCt aarlig, fra den 30 Marts 1926, til Betaling sker. Endvidere betaler de nævnte Sagsøgte til det offentlige de Retsafgifter, der ved Beregning af Værdien af Genstanden i Sag Nr 192/1926 til 40 000 Kr skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagen ikke for Ingerslews Vedkommende havde været beneficeret, og i Sagsomkostninger til Ingerslew 6000 Kr. Ingerslew bør til Jerusalemskirkens biskoppelige Metodistmenighed betale 2100 Kr med Renter, 5 pCt aarlig, af 700 Kr fra den 11 Marts 1926, af 700 Kr fra den 11 Juni s A

og af 700 Kr fra den 11 September s A, alt til Betaling sker. Omkostningerne i Sagen Nr 295/1925 ophæves. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter hvad der er oplyst for Højesteret har den biskoppelige Metodistkirkes ordinære Generalkonference efter Indstilling af sammes Retskomité i Maj 1928 anordnet Genindsættelse af Pastor Ingerslew i hans Rettigheder som Medlem af Metodistkirken herunder ogsaa hans Stilling som Præst i Kirken. Retskomitéens Indstilling var begrundet saavel ved, at Kendelsen af 20 Februar 1925, ved hvilken Ingerslew kendtes skyldig i Overtrædelse af Kirkens »Disciplin« og udelukkedes af Metodistkirken, ikke var afsagt af en paa lovlig Maade sammensat Aarskonference, som ved, at der ikke har foreligget nogen fyldestgørende Grund for Udelukkelsen.

Medens Pastor Ingerslew uanset det saaledes passerede har fastholdt de af ham tidligere nedlagte Paastande, gaar den af den biskoppelige Metodistkirke, Aarskonferencen i Danmark heretter for Højesteret nedlagte Paastand ud paa, at Kirken frifindes mod at godtgøre Ingerslew dels den ham tilkommende Gage for Tiden indtil hans Genindsættelse (den 1 Juni 1928) med Renter 5 pCt aarlig fra de respektive Forfaldsdage, dels det af ham i Husleje af Villaen i Gentoftte betalte Beløb 1983 Kroner 34 Øre med Renter fra Indbetalingsdatoerne. Kirken har desuden erklæret sig villig til at refundere Ingerslew de yderligere Lejebeløb, han maatte betale Jerusalemskirkens Menighed for Tiden indtil 1 September d A.

Hvad angaar det af Ingerslew paastaaede Beløb 6300 U S A Dollars til Dækning af Udgifter og Tab ved hans Overflytning i Aaret 1919 til den danske Aarskonference, findes det ikke godtgjort, at Dækningen heraf paahviler Aarskonferencen i Danmark, hvorfor denne forsaavidt vil være at frifinde.

Efter at Metodistkirkens øverste kompetente Myndigheder paa den ovenfor angivne Maade har ydet Ingerslew Oprejsning for den ham tilføjede Uret, maa der gives Kirken Medhold i, at der ikke kan tilkomme ham Erstatning ud fra det Synspunkt, at han uretmæssig er berøvet sit Livserhverv indenfor Kirken. Foruden den ovennævnte Godtgørelse, som man fra Kirkens Side har erkendt sig pligtig at yde Ingerslew, findes der imidlertid under Hensyn til samtlige i Forbindelse med den ugyldige og urigtige Kendelse af 20 Februar 1925 foreliggende Omstændigheder at maatte tilkomme ham en billig Godtgørelse for den derved gennem et længere Tidsrum bevirkede Forstyrrelse i hans økonomiske Forhold. Den Ingerslew herfor tilkommende Erstatning, forsaavidt den paahviler Aarskonferencen i Danmark, findes — bortset fra Refusionspligten med Hensyn til de eventuelt af Ingers-



lew betalte Huslejebeløb for Tiden efter April Flyttedag 1926 — under eet at kunne bestemmes til 40 000 Kroner med Renter 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato.

Med Hensyn til det Jerusalemkirkenes biskoppelige Menighed hos Ingerslew tilkendte Beløb vil Landsrettens Dom i Henhold til de i samme anførte Grunde være at stadfæste, hvorhos Ingerslew i Overensstemmelse med en af Menigheden for Højesteret fremsat Paastand bør kendes pligtig til at underskrive Lejekontrakt om Boligen i Gentofte efter et fra Menighedens Side fremlagt Udkast dog at Opsigelsesvarslet fra Ingerslews Side efter Parternes Procedure her for Retten vil være at fastsætte til 1 Maaned til den 1 i en Maaned.

I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten vil Dommen kunne stadfæstes. Metodistkirken vil derhos have at betale Sagens Omkostninger for Højesteret efter Reglerne for beneficerede Sager, medens Sagens Omkostninger for Højesteret vil være at ophæve i Sagen mellem Ingerslew og Jerusalemkirkenes Menighed.

#### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande dog at Appellanten, Den biskoppelige Metodistkirke, Aarskonferencen i Danmark, foruden at betale det Pastor John P Ingerslew i Dommen tilkendte Erstatningsbeløb med Renter tillige bør refundere Ingerslew de Huslejebeløb, som han maatte have betalt til Jerusalemkirkenes biskoppelige Metodistmenighed af Boligen i Gentofte for Tiden efter April Flyttedag 1926 og indtil 1 September 1928, og at Ingerslew i Forhold til Jerusalemkirkenes biskoppelige Metodistmenighed foruden at betale det denne tillagte Beløb med Renter bør være pligtig at underskrive Lejekontrakt om Boligen i Gentofte i Overensstemmelse med det ovenfor fastsatte. I Henseende til Sagens Omkostninger for Landsretten bør Landsrettens Dom ved Magt at stande. Appellanten, Den biskoppelige Metodistkirke, Aarskonferencen i Danmark betaler derhos i Forhold til en Sagsgenstand af 40 000 Kroner til det offentlige de Retsafgifter som skulde erlægges, og det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Ingerslew ikke havde haft fri Proces for Højesteret og til Højesteretssagfører Martensen-Larsen i Salær for Højesteret 2000 Kroner og i Godtgørelse for Udlæg 1820 Kroner. Sagens Omkostninger for Højesteret i Forholdet mellem Ingerslew og Jerusalemkirkenes Menighed ophæves, hvorhos

der i Salær for Højesteret tillægges Højesteretssagfører Martensen-Larsen 200 Kroner, der udredes af det offentlige.

Det den biskoppelige Metodistkirke og Ingerslew idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ifølge den for den biskoppelige Metodistkirke, der er hjemmehørende i Amerika, gældende »Disciplin« — der indeholder Kirkesamfundets Tros- lære, Grundlov og Vedtægter — er Kirkens øverste Myndighed »Generalkonferencen«, der under Forsæde af en Biskop samles ordinært hvert fjerde Aar i Maj Maaned i U S A og bestaar af Præster og Lægmand, som delegeres fra Menighederne over hele Verden. Til U S A er endvidere knyttet Centraladministrationen for samtlige de til Kirken hørende »Anstalter, Raad og Selskaber«, derunder særlig »Raadet for udenlandske Missioner«.

De nærmeste Myndigheder efter Generalkonferencen er »Aarskonferencen«, bestaaende af samtlige Præster indenfor et bestemt Landomraade, derefter »Distriktskonferencen«, bestaaende af samtlige Præster og deres Medhjælpere indenfor en Del af Aarskonferencens Omraade, og endelig »Kvartalskonferencen«, bestaaende af een eller flere Menigheders Præster og Medhjælpere saavel som Kirkeværger og andre for kirkelige Organisationer delegerede. — Kirkens øverste Ledere er Biskopperne, der vælges direkte af Generalkonferencen og hver faar anvist sit bestemte Distrikt til Residens og Arbejdsomraade, men i øvrigt har en vis Myndighed udenfor dette.

Indtil Aaret 1920 hørte samtlige Menigheder i Europa under een Biskop med Residens i Zürich, men i Aaret 1920 valgte Generalkonferencen to nye Biskopper, nemlig Biskop Blake med Residens i Paris og den hidtilværende Præst og Menighedsforstander for den til Jerusalemkirken i København knyttede Menighed, Anton Bast, med Residens i København, saaledes at der tildeltes denne sidste dels den danske Aarskonference, omfattende samtlige Menigheder i Danmark, dels Aarskonferencerne for Sverige, Norge og Finland, hvortil paa Generalkonferencen i Aaret 1924 føjedes Randstaterne.

Pastor John P Ingerslew, der er født i Aaret 1887 i Vendsyssel, kom som 17-aarig til U S A, hvor han uddannede sig som Arkitekt og en Tid virkede som saadan, men senere studerede Teologi og i Aaret 1913 ved et Universitet i Illinois tog en teologisk Afgangseksamen. Derefter blev han, der havde erhvervet amerikansk Borgerret, ansat som Præst ved Metodistsamfundet i Berlin i New Hampshire i U S A, indtil han i Aaret 1917 forflyttedes til Metodist-Kirken i Baltimore, Maryland. I Aaret 1919 kom han paa en Rejse til Danmark i Forbindelse med Biskop Wm F Anderson af U S A, der præsiderede ved den danske Aarskonference i Vejle i Sommeren 1919, og paa Andersons Initiativ blev der indledet Forhandlinger mellem Ingerslew og den ovennævnte Pastor Anton Bast

ved Jerusalemskirken i København. Forhandlingerne førte til, at Ingerslew i Oktober s A, straks efter sin Tilbagekomst til U S A, blev forflyttet til København som Hjælpepræst for Bast og tiltraadte sin Stilling i November s A. Den 31 Maj 1920 fik han kgl Anerkendelse som Hjælpepræst ved Jerusalemskirkens biskoppelig-metodistiske Menighed, og da Bast imidlertid paa Generalkonferencen i Maj 1920, som omtalt, var valgt til Biskop, blev han efter Basts Hjemkomst i Løbet af Sommeren s A paa Menighedens Henstilling af Bast ansat som Præst og Menighedsforstander ved denne Kirke.

Under sin Ansættelse som Præst ved Jerusalemskirken havde Bast begyndt et socialt Barmhertighedsarbejde blandt de allerfattigste i København, en Virksomhed, der efterhaanden med Støtte af Menighedens Medlemmer og Venner havde udviklet sig til en tidels selvstændig Institution under Navnet »Centralmissionen«, som lededes af Bast og raadede over betydelige Pengemidler, tilvejebragte ved Gaver, Indsamlinger o l, men dog stadig havde bevaret en vis Tilknytning til og Afhængighed af Menighedens Kvartalskonference, Menighedsraad og Værger, der ogsaa udadtil havde et vist Ansvar for den. Efter Basts Fratræden som Præst udvikledes Centralmissionens Selvstændighed yderligere, idet Bast ved Statuter af 1 Juni 1921, — der den 6 og 16 s M blev forelagt for og godkendt henholdsvis af Jerusalemskirkens Kvartalskonference og af den danske Aarskonference, — som Centralmissionens Grundlægger og Leder stiftede den som selvstændig og selvejende Institution under »Den biskoppelige Metodistkirke i Danmark«. Ifølge Indholdet af disse Statuter er den til enhver Tid ansatte residerende Biskop for det københavnske Omraade født Leder af Centralmissionen med alle dennes Institutioner og Virksomheder og født Formand for dens Myndigheder, nemlig Repræsentantskabet, Bestyrelsen og Direktionen. Den sidstnævnte Myndighed bestaar af tre Medlemmer, nemlig Biskoppen, den af ham som umiddelbar Repræsentant for ham ansatte Generalsekretær, der leder den daglige Drift, samt Jerusalemskirkens Menighedsforstander, og disse to er ogsaa Medlemmer baade af Bestyrelsen og Repræsentantskabet. I Statuterne er endvidere bl a bestemt, at Centralmissionen aarlig skal indgive Beretning om sine Virksomheder, Regnskaber og Status til den danske Metodistkirkes Aarskonference og til Jerusalemskirkens fjerde Kvartalskonference.

Allerede inden Ingerslews Tiltræden havde Basts Optræden og Administration ved forskellige Lejligheder været Genstand for Kritik mellem de til Menighederne i Danmark knyttede Præster, og særlig i Jerusalemskirkens Mening havde der i længere Tid været en Del Utilfredshed. Efter Ingerslews Tiltræden blev der af Kirkeværgerne for Jerusalemskirken paa et af disse afholdt Møde den 29 September 1920,

---

Færdig fra Trykkeriet den 30 Januar 1929.

G. E. C. Gads Forlag.

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokoisekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 33.

---

---

Tirsdag den 22 Januar

hvor Ingerslew var til Stede, afsendt en Skrivelse til Centralmissionens Leder eller Forretningsfører, hvori de paatalte, at de trods gentagne Anmodninger endnu ikke havde modtaget nogen Regnskabsopgørelse over Mellemværendet mellem Menigheden — der stod som Skødehaver paa Jerusalemkirken og to andre Ejendomme i Kvarteret — og Centralmissionen — der havde lejet Lokaler i Kirken og den ene Ejendom og forpagtet den anden Ejendom — i Tiden fra 1916 til Dato; de tilføjede, at, saafremt Opgørelsen endnu ikke forelaa den 1 Oktober s A, vilde de indberette Sagen til Missionselskabet i New York. Bast lovede at bringe Sagen i Orden, og i Slutningen af Aaret 1921 lykkedes det efter en Del Forhandlinger at opnaa en Godkendelse af Opgørelsen af Lejeafgiften af de paagældende Ejendomme, som paa Værgernes Vegne underskrevet bl a af Ingerslew.

I Slutningen af Aaret 1922 kom Ingerslew i aaben Strid med Bast, idet han — der ifølge det ovenanførte Indhold af Statutterne som Præst og Menighedsforstander havde en ledende Stilling indenfor Centralmissionen — den 3 December 1922 sendte Bast et Brev, hvori han — foruden at omtale et Forhold vedrørende Biskop Basts Privatliv, der var Genstand for megen Omtale saavel indenfor Menigheden som mellem Metodistpræsterne i Danmark — udtalte, at han var i høj Grad forbavset over Centralmissionens nylig offentliggjorte Aarsberetning og Regnskabet for Aaret 1921—22, som han fandt forandret fra de Oplysninger, der var givet i Bestyrelsen, og henstillede, at disse Forhold blev klargjort i Bladet »Fyrtaarnet«. Den 5 s M sendte otte Lægmand af Jerusalemkirken Menighed — deraf fire i Kirkens Raad — en Skrivelse til Bast, hvori de »foranlediget ved forskellige Rygter og Omtaler, der for Tiden cirkulerer blandt Befolkningen«, bl a henstillede, »at Biskoppens Forhold til saadanne private Foretagender, der staar i nøje Tilknytning til Kirken, hvilket er stridende mod vor Disciplin, tilfredsstillende klarlægges, saaledes at man undgaar finciel Konkurrence imellem privat og kirkelig Interesse«. Lægmandene henviste her til Bladet »Fyrtaarnet«, »Fyrtaarnet«s Bogtrykkeri og »Bogforlaget Rigersgade 21« og bemærkede endelig, at de offentlige Meddelelser og Regnskaber angaaende Centralmissionens Virksomheder forekom dem i højeste Grad misvisende. Den 6 September afholdtes et Møde i Centralmissionens Direktion, hvor der forelagdes en Erklæring til Underskrift, gaaende ud paa, at Direktionen i Anledning af fremkomne Insinuationer om Uredelighed i Centralmis-

sionens Administration og Usandhed i de offentliggjorte Regnskaber udtalte, at nogen saadan Uredelighed eller Usandhed ikke var Direktionen bekendt, men at alt forelaa i Ærlighed og Sandhed. Ingerslew nægtede at underskrive Erklæringen, og det kom til et Brud mellem ham og Bast, saaledes at denne i et Brev af 9 s M til Direktionen erklærede, at Direktionen maatte være at betragte som sprængt og opløst, hvorfor dens Virksomheder, indtil en anden Ordning blev truffet af Repræsentantskabet og Aarskonferencen, maatte ledes administrativt. Samme Dag tilskrev Bast de 8 Lægmænd, at deres Skrivelse var baseret paa aldeles fejlagtige Oplysninger. — Paa et Møde med Kirkeværgerne den 11 s M gjorde Ingerslew Rede for sin Nægtelse af at underskrive Erklæringen af 6 s M, idet han bl a henviste til, at han ved at underskrive vilde komme til at staa som medansvarlig for Aarsberetning og Regnskab, der i flere Henseender gav et urigtigt Billede af Forholdene. Paa samme Møde fremdrog han derhos Spørgsmaalet om et Beløb paa 15 000 Dollars, der fra Amerika var tilstillet Bast, formentlig til Hjælp ved Genopførelsen af Kirken m v efter dens Brand i Aaret 1914, idet Ingerslew henviste til, at dette Beløb nu efter den i Efteraaret 1921 truffne Ordning af Kirkens og Centralmissionens Forhold maatte kunne kræves udbetalt til Kirkeværgerne. Det vedtoges at rette en Henvendelse herom fra Værgerne til Bast, hvilket derefter skete ved Skrivelse af 14 December. — Den 27 December tilskrev de otte Lægmænd paany Bast, at, da hans Svar af 9 December ikke var tilfredsstillende, vilde de om 14 Dage sende Sagen til det biskoppelige Raad i Amerika. Samtidig sendte de Genpart af Skrivelsen samt af deres Henvendelse af 5 December og Basts Svar af 9 s M til samtlige Distriktsforstandere i Landet og til samtlige Metodistpræster i København. Bast svarede den 30 December bl a med Henviisning til, at det biskoppelige Raad ikke var det rette Forum, men at Vejen var til Distriktsforstanderen og derfra eventuelt til en enkelt Biskop. Den 5 Januar 1923 holdtes et Møde af fem Distriktsforstandere og samtlige københavnske Metodistpræster, derunder Ingerslew, hvor de otte Lægmænds Klager blev behandlet, og de mødte afgav en ogsaa af Ingerslew underskrevet Erklæring, hvori bl a udtales, at der formentlig intet fandtes i Disciplinen, som forbød en Biskop at drive privat Forretning, men at Biskoppen havde skitseret en Plan for dem, hvorefter det var hans Hensigt delvis at overdrage disse Forretninger til Kirken. Endvidere udtaltes det, at Generalsekretæren vilde give fornødne Oplysninger om Centralmissionens Regnskaber. Lægmændene, der samme Aften holdt Møde, tog i en herom afgivet Erklæring de anførte Udtalelser til Efterretning, idet de dog ikke fandt de af Generalsekretæren givne Oplysninger om Regnskaberne fyldestgørende og forbeholdt sig at komme tilbage til Sagen, saafremt Biskoppens Løfter ikke blev indfrie. — Den 11 Januar afholdtes endelig et Bestyrelsesmøde i Centralmissionen, hvor Erklæringen af 6 December, der var underskrevet af Bast og Generalsekretæren, blev forelagt. Ingerslew fastholdt sit Standpunkt, og efter nogen Debat blev endelig en omtrent ligelydende Erklæring underskrevet af de mødte med Undtagelse af Ingerslew, som tog Forbehold overfor Opstillingen af det offentliggjorte Regnskab. Paa et følgende Bestyrelsesmøde den 17 s M, hvor Ingerslew ikke var tilstede, blev det

herefter tiltraadt, at Direktionen efter det af Ingerslew saaledes indtagne Standpunkt maatte betragtes som værende intact.

Under disse Begivenheder var Ingerslew ogsaa kommet i Strid med Medlemmerne af »Kabinettet« — nemlig Biskoppens Raad, bestaaende af samtlige Distriktsforstandere i Danmark, — idet det ved et Kabinetmøde, efter hvad der var meddelt Ingerslew, var blevet udtalt om ham, at han var en Løgner, og Distriktsforstanderne, trods Opfordring, ikke vilde frafalde denne Udtalelse, der navnlig støttedes paa, at Ingerslew, efter deres Mening med Urette, havde benægtet, at han havde nogen Del i den af de otte Lægmænd rejste Klage. Striden blev omsider ved Basts Mægling bilagt paa et Møde mellem Bast, Kabinettet og Ingerslew den 9 og 10 April 1923 — men dog først efter en bevæget Forhandling, hvorunder den nedennævnte Frøken Adils den 9 April om Aftenen ved Mødets Slutning kom tilstede og foreholdt Ingerslew, at han løj, naar han benægtede at staa bag de otte Mænds Erklæring.

Uroen angaaende Basts Forhold, særlig til Centralmissionen, vedblev imidlertid trods det paa Møderne den 5 og 11 Januar 1923 passerede. Den 10 Marts skrev Ingerslew til Bast, at han saa sig nødsaget til at anmode om Fritagelse for at deltage i Centralmissionens Ledelses Møder og for Ansvar for Missionen, indtil Forholdene var bragt i forsvarlig Stand. — Kirkeværgerne, som ikke havde faaet Svar fra Bast paa deres Skrivelse af 14 December angaaende de 15 000 Dollars, bragte den 21 Februar 1923 Skrivelsen i Erindring, og da en Redegørelse fra Bast af 27 Marts ikke tilfredsstillede dem, gentog de deres Henvendelser i skarpere Form, idet de bl a i Skrivelse af 11 Maj udtalte, at, hvis Beløbet ikke inden 3 Uger var tilstillet dem eller sikret, vilde de forelægge Sagen for Missionsselskabet. — I Maj Maaned rettede de otte Lægmænd en fornyet Henvendelse til Bast, til Dels om de samme Forhold som i Skrivelsen af 5 December, og havde ved en Repræsentation en længere Forhandling med ham paa hans Bopæl, men uden Resultat. I Tiden forinden havde de forgæves forhandlet med Biskoppen i Zürich.

Paa Aarskonferencen i Kalundborg i Juni 1923 blev der dog paa et lukket Møde den 15 s M, — hvori Ingerslew ikke deltog — vedtaget en Resolution, hvori udtaltes fuldkommen Tillid og Kærlighed til Biskop Bast, hvorhos der rettedes Opfordring til rette Vedkommende om at give Oplysninger angaaende Centralmissionens Administration og Regnskab, idet der verserede Rygter om, at Forholdene ikke kunde staa for en kritisk Undersøgelse og Revision, og endvidere Opfordring til Ledelsen om »med fast Haand at tage paa det, der i de sidste Par Aar stadig har bragt Ufred og Sorg i Prædikanternes Kreds, ja langt udenfor denne«.

Den 17 Juli rettede Værgerne for Jerusalemskirken en Henvendelse til Udvalget for de udenlandske Missioner i New York angaaende de 15 000 Dollars med Anmodning om Opklaring af denne Sag og eventuelt andre Spørgsmaal. Henvendelsen blev af den for Værgerne fungerende Sekretær sendt til et Medlem af Udvalget, Dr David Downey i New York, med Anmodning om at fremsende den til den rette Autoritet indenfor Udvalget og blev ledsaget af en Erklæring af samme Dag fra Ingerslew, hvori han attesterede, at Afsenderen var officiel Sekretær for Kirkeværgerne. Henvendelsen gentoges i en Skrivelse af 10 September i for-

stærket Form, idet tillige i Fremstillingen inddrogtes en Kritik af Centralmissionen og dens Ledelse ved Bast samt dens nuværende slette finansielle Stilling. Henvendelsen ledsagedes af en Erklæring fra Ingerslew af samme Dag, hvori han attesterede efter omhyggelig Gennemlæsning af Dokumenterne, at Forklaringerne deri var i fuld Overensstemmelse med Forholdene. Udvalgets Sekretær, Dr North, svarede imidlertid den 31 Oktober nærmest afvisende paa begge Henvendelser, idet han derhos i en samtidig Skrivelse til Ingerslew fremsatte Udtalelser, der misbilligede Ingerslews Medvirken.

Imidlertid var der opstaaet et nyt Stridsspørgsmaal angaaende Ingerslews Optræden som Præst og Menighedsforstander. Den 29 Oktober var det paa et »Leder møde« drøftet, at en af den tidligere nævnte Frk Adils ledet Mission blandt Kvinder ikke var i Overensstemmelse med Kirkens Lære, og det blev overdraget Ingerslew som Menighedsforstander at tilskrive Frk Adils om en Konference, idet det besluttedes saafremt hun ikke efterkom Anmodningen, at betragte hende som afsat som Leder af de paagældende Møder. I Overensstemmelse hermed tilskrev Ingerslew hende den 30 s M, og da hun ikke svarede, meddelte han hende den 13 November, at hun herefter var fritaget for Ansvar som Leder af Kvindemissionen, som han indtil videre selv vilde lede. Paa det første Møde, som Ingerslew derefter ledede, Mandag den 19 November, kom det imidlertid til et Oprin, hvorunder Frk Adils og en anden Kvinde fremsatte forskellige efter Ingerslews Formening fornærmelige Udtalelser mod ham. Den 21 November henvendte Ingerslew sig paa Store Kongensgades Politistation, hvor han — med Tilkendegivelse af, at det ikke var nogen Anmeldelse — bad om Politiasistentens Raad i Anledning af Oprinet. Denne tilbød at forsøge en forligsmæssig Ordning og foreslog Ingerslew at sende et Udkast til en Erklæring, som Politiasistenten vilde foreslaa de to Kvinder at underskrive. Disse, der efter Tilsigelse mødte næste Dag, nægtede imidlertid at underskrive nogen Erklæring. Da det ikke lykkedes at bilægge Sagen i Mindelighed, blev der indenfor Menigheden nedsat en Kirkeret med Ingerslews Hjelpepræst som Formand, og den 29 November statuerede denne Ret, at de to Kvinder paa Grund af de paa Mødet fremsatte ærefornærmende Udtalelser mod Ingerslew og den af dem under Mødet foraarsagede Larm og Uorden vilde være at udelukke af Menigheden, saafremt de ikke inden 3 Dage efter Kendelsens Forkyndelse afgav den forlangte skriftlige Undskyldning.

Den 28 November havde imidlertid seks af de otte Lægmænd paany fremsat Klage over Bast for væsentlig de samme Forhold som i deres tidligere Klager, men denne Gang stilet Klagen til den biskopelige Metodistkirkes Generalkonference 1924. Klagen sendte de samme Dag til Distriktsforstanderen i Vejle med Anmodning om at videresende den til Generalkonferencen og tilstillede ligeledes samme Dag Bast Genpart af den. Samtidig tilstillede de den nævnte Distriktsforstander en Klage over Distriktsforstander Gaarde, under hvis Distrikt Basts og Centralmissionens Forhold egenlig hørte, for Embedsfor sømmelse ved at undlade at skride ind overfor Bast og for utilbørlig og ondartet Adfærd overfor Ingerslew, bl a ved de omtalte Beskyldninger for Løgn indenfor Kabinettet i December 1922.

Samme Dag indkaldte Bast telegrafisk Aarskonferencens Medlemmer til privat Møde den 4 December i København, som han dog senere ændrede saaledes, at Ingerslew ikke kom med, og ved dette Møde blev det besluttet at rejse Sag mod Ingerslew paa Grundlag af en Klage fra Frk Adils og den anden Kvinde for disciplinær Forseelse, navnlig fordi han i Strid med Kirkens Disciplin havde indblandet Politiet i Sagen mod dem og givet Politiet en urigtig Fremstilling af det ved det paagældende Møde passerede. — Netop den 4 December om Eftermiddagen fremkom der i et københavnsk Dagblad en Artikel, hvori Centralmissionens Forhold blev gjort til Genstand for Kritik, og Bast henvendte sig derfor til Justitsministeriet, som den 8 s M nedsatte et Udvalg til Undersøgelse af de af Centralmissionen ledede Virksomheder. — Den 12 December traadte Kirkeretten, i hvilken Distriktsforstander Gaarde fungerede som Anklager, sammen og statuerede, at Ingerslew havde gjort sig skyldig i umoralsk og for en Præst uværdig Opførsel — hvorved navnlig sigtedes til, at han skulde have givet en usandfærdig Fremstilling af, hvad der passerede ved Mødet den 19 November — og vilde være at suspendere fra sin Præstegerning til Aarskonferencen 1924. Kendelsen anbefalede dog, at Ingerslew beholdt sin Løn og Embedsbolig, indtil Aarskonferencen endelig havde afgjort Sagen. — Samtidig erklærede Distriktsforstander Gaarde Kirkeretskendelsen af 29 November for ugyldig, da den paagældende Kirkeret, eftersom Ingerslew som Menighedsforstander selv var Part i Sagen, burde være nedsat af Gaarde som Distriktsforstander.

Imidlertid var de seks Mænds Klage over Gaarde blevet afvist og Klagen over Bast af Distriktsforstanderen i Vejle tilsendt Gaarde, der den 31 December tilskrev Mændene, om de fremdeles fastholdt Klagen, og om de ønskede den behandlet efter Disciplinens Forskrifter for saadanne Sager. Lægmændene svarede den 2 Januar 1924, at de ikke ansaa Gaarde for kompetent til at handle i Sagen, og de besluttede sig nu til at sende begge Klagerne til den tidligere omtalte Dr Downey i Amerika med Anmodning om at drage Omsorg for dens Forelæggelse for Generalkonferencen. Dette skete derefter den 7 Januar 1924, idet der samtidig sendtes Genparter til den tidligere nævnte Dr North og til Biskop Blake i Paris.

I Begyndelsen af Marts 1924 afholdtes i Kristiania en Centralkonference, hvorunder de danske Delegerede, deriblandt tre Distriktsforstandere, den 4 Marts rettede en skriftlig Henvendelse til Bast, hvori de tog Klagepunkterne i Lægmændenes Klage til Generalkonferencen op og bl a forespurgte, om Bast vilde afvikle sit Forhold til sine private Forretninger — nemlig hans Bladudgivelse og Forlagsvirksomhed samt A/S Fyrtaarnets Bogtrykkeri — saa hurtigt som muligt og paa en saadan Maade, at det ikke kunde give Anledning til Misforstaaelse i nogen Henseende. Da Bast ikke gav tilfredsstillende Svar paa Forespørgslen, undlod de danske Delegerede at stemme for den paa Konferencen forelagte Anbefaling til Generalkonferencen i 1924 af Basts Genvalg til Biskop for de næste 4 Aar, hvorimod Anbefalingen blev vedtaget enstemmig af de mødte norske, svenske og finske Delegerede. Efter Konferencen modtog de danske Delegerede dog Oplysninger om, at de om-



meldte og andre i Skrivelsen paatalte Forhold var ordnet paa en Maade, som de mente at kunne akkviescere ved, hvad de i en fortrolig Skrivelse i Slutningen af Marts Maaned meddelte Medlemmerne af den danske Aarskonference, idet de udtalte Haabet om, at dette maatte være Afslutningen paa de sidste Aars urolige Forhold.

Fra Basts og hans Tilhængeres Side blev der samtidig — til Dels under Hensyn til det forestaaende Genvalg som Biskop — arbejdet paa at opnaa Forlig med de forskellige Klagere. Den 25 Marts blev der saaledes mellem Bast og Værgerne opnaaet Enighed om en Ordning af Spørgsmaalet angaaende de 15000 Dollars, men da Centralmissionens Bestyrelse kun vilde tiltræde Overenskomsten paa Betingelse af, at alle Klagemaal og Besværinger fra Værgernes Side bortfaldt, strandede Ordningen. — Et Forsøg fra to Distriktsforstandere paa at faa Lægmandene til at trække Klagen til Missionsselskabet tilbage, strandede ligeledes, idet Lægmandene i Skrivelse af 28 Marts henviste til, at der ikke var stillet nogen Garantier for, at de paaklagede Forhold var bragt til Ophør. — En Forhandling mellem Bast og Ingerslew den 30 eller 31 Marts i Overværelse af en Præst og en Lægmand førte heller ikke til noget Resultat. Derimod lykkedes det Distriktsforstander Nielsen fra Vejle under en paa hans Initiativ den 1 April optaget Forhandling med Ingerslew at opnaa Enighed om et Forslag til Overenskomst, hvorefter Ingerslew lovede dels at lægge sin Indflydelse i Vægtskaalen for, at Klagerne over Bast og Gaarde kunde blive taget tilbage, dels enten at udtræde af Aarskonferencen, lade sig overflytte til en anden Konference eller anmode om Tilladelse til at træde i overtalligt Forhold, indtil han fandt en passende Virksomhed, dels endelig at tilbagekalde ethvert Sagsanlæg, saafremt han rehabiliteredes ved Aarskonferencen, medens Kabinettet til Gengæld skulde forpligte sig til at lægge sin Indflydelse i Vægtskaalen for, at Suspensionen hævedes, saaledes at den ikke var til Hinder for anden Ansættelse i Kirken, og at Ingerslew rehabiliteredes med Hensyn til Sagen angaaende Frk Adils og den anden Kvinde. I Tilslutning hertil fremdrog Ingerslew, at han havde lidt betydelige Tab ved Overflytningen fra Amerika til Danmark, og at han kunde tænke sig at faa nogen Godtgørelse derfor ved at faa overladt uden Vederlag den af ham hidtil som Embedsbolig benyttede Villa med tilhørende Møbler og ved derhos at faa udbetalt kontant ca 6000 Kr som Ækivalent for en Rejsegodtgørelse tilbage til Amerika, som han formentlig efter 5 Aars Virksomhed i Danmark havde Krav paa. Forligsforslaget naaede ikke til videre Behandling, da Nielsen næste Dag blev syg, og baade Bast og Ingerslew kort efter afrejste til Amerika, Ingerslew forsynet med Fuldmagt af 8 April fra Lægmandene til at repræsentere dem.

Det lykkedes ikke Ingerslew i Amerika at faa Klagen frem til Behandling paa Generalkonferencen — hvor Bast blev genvalgt til Biskop for de næste fire Aar —, idet Dr Downey den 6 Maj tilskrev ham, at Klagen hverken med Hensyn til Formen eller Kendsgerningerne var rede til Forelæggelse paa Generalkonferencen, og at det rette Sted til Undersøgelse maatte være København, hvor alle interesserede Parter kunde stilles overfor hinanden, og hvor Vidnesbyrd og Modpaastande kunde afgives personligt. Derimod lykkedes det Ingerslew efter forskellige An-

strengelser omkring den 23 Maj at opnaa en personlig Forhandling med Dr Downey og Dr North, hvorunder disse bl a lovede ham, — der ifølge en af dem afgivet Erklæring tilbagesog Klagen mod Bast, hvilket Ingerslew dog her under Sagen har benægtet, — at benytte deres Indflydelse til at sørge for Nedsættelse af et mindre Udvalg af Raadet for udenlandske Missioner for at overveje og behandle Sagerne angaaende Bast, saaledes at Udvalget skulde rejse til København og foretage Undersøgelser der. De stillede sig ligeledes velvilligt med Hensyn til Spørgsmaalet om økonomisk Støtte til Ingerslew for at vende tilbage til Amerika og tilskrev kort efter Bast med Henstilling om at søge de opstaaede Uenigheder bilagt, idet de fremhævede den Straf, Ingerslew havde lidt gennem Suspensionen.

Forligsforhandlingerne blev derfor ogsaa genoptaget paa et Møde den 1 Juli mellem Ingerslew og Distriktsforstander Nielsen og en anden Distriktsforstander, hvorved der opnaaedes Enighed om i det væsentlige at godkende Forslaget af 1 April. Distriktsforstanderne ønskede dog at holde Spørgsmaalet om Godtgørelse til Ingerslew — som denne nu anslog til kontant ca 6000 Dollars — udenfor Aarskonferencen og overlade det til Ordning af Bast i Forbindelse med North og Downey, som man gik ud fra var villige til at skaffe Ingerslew en passende Sum til Tilbagereisen. Paa den følgende Aarskonference i Juli 1924 blev derefter Suspensionen over Ingerslew hævet uden Kommentar, og straks efter Beslutningen herom ansøgte Ingerslew efter Aftale med Bast om Tilladelse til at udtræde af den danske Aarskonference, idet han anmodede Bast om hurtigst muligt at faa Forholdene ordnet i Henhold til Aftale med Lederne i Amerika eller foranledige en Forhandling med den omtalte Komité derovre fra, saaledes at de finansielle Forhold ordnedes. Hans Udtrædelse bevilgedes af Aarskonferencen, saaledes at han indtraadte i »overtalligt« Forhold, og at der »bevilgedes ham Ventepenge (af samme Størrelse som Gagen) i dette Conferenceaar, dog kun saa længe og forsaavidt han ikke indtræder i anden Virksomhed«. Han beholdt ligeledes Brugen af den af ham hidtil som Embedsbolig benyttede Villa.

I Begyndelsen af September 1924 blev der afgivet Indberetning til Justitsministeriet fra det under 8 December 1923 nedsatte Udvalg. Beretningen blev den 16 September i Uddrag offentliggjort af Justitsministeriet med Tilføjende, at Justitsministeriet efter det fremkomne ikke mente for sit Vedkommende at have Anledning til at foretage videre i Sagen. — Den 18 s M indgav Ingerslew og de seks Lægmænd derefter Andragende til Justitsministeriet om en offentlig, retlig Undersøgelse af Basts Forhold, hvilket Andragende den 24 s M af Ministeriet blev besvaret med en Henviisning til at fremsætte Begæring til den ordinære Paatalemyndighed, saafremt der forelaa bestemte Sigtelser for Lovovertrædelser. — Den 24 September udstedte Centralmissionens Repræsentantskab en Erklæring, hvori bl a udtaltes, at det var særlig bittert, at der bagved Angrebene havde staaet Mænd indenfor Jerusalemskirkens Menighed, idet tilføjedes, at det var ufatteligt, at disse Mænd havde kunnet lægge Haand til gennem et herværende Blad at rette frygtelige Angreb paa Centralmissionen — en Sigtelse, om hvis Rigtighed der dog

for Ingerslews Vedkommende intet er oplyst. — Den 26 September tilskrev Centralmissionens Bestyrelse Kirkeværgerne, at der nu var truffet den af dem ønskede Ordning med Hensyn til de 15 000 Dollars, saaledes at Centralmissionen havde overtaget Kirkens Gældsansvar, — hvilket dog, da Værgerne derefter forespurgte i vedkommende Bank, viste sig ikke at være sket. — Forhandlingerne om Ingerslews Tilbagevenden til Amerika og om Godtgørelse til ham trak stadig i Langdrag. I et Brev af 30 September til Bast fremdrog Ingerslew paany Spørgsmaalet om Udsendelse af den lille Undersøgelseskomité fra Amerika og en Godtgørelse til sig, og gentog denne Henvendelse i et Brev af 4 Oktober til Downey, hvor han tillige fremdrog de under Udvalgsbehandlingen fremkomne Oplysninger, som efter hans Mening ogsaa viste hans vanskelige Stilling i de forløbne Aar. Dr Dewney svarede i Brev af 21 Oktober og nogle senere Breve, som dog først naaede Ingerslew efter Indgivelsen af nedennævnte Klage, og endelig sendte Dr North et Brev af 8 December, hvori han meddelte, at den forlangte Udsendelse af et Udvalg havde maattet opgives.

Den 15 Oktober indgav Ingerslew endelig i Forening med otte Læg-mænd en udførlig Klage til Rigsadvokaten med Sigtelser mod Bast for en Række bedrægelige Forhold vedrørende Centralmissionen m v, bl a vedrørende »Fyrtaarnet« og dets Bogtrykkeri samt de 15 000 Dollars. Klagen førte i December til Anholdelse og Fængsling af Bast, der dog paakærede Fængslingskendelsen til Østre Landsret. Natten forinden Spørgsmaalet herom den 19 December skulde behandles i Landsretten, blev der efter Anmodning af Biskop Blake fra Paris og Biskoppen fra Zürich, der var kommet til Stede i København, afholdt et Møde med Ingerslew og Lægmandene, hvor Biskopperne søgte at bevæge disse til at trække deres Klage tilbage, hvad de dog ikke vilde. Faa Dage efter gav Biskop Blake Ordre til at standse Udbetalingen af Ingerslews Løn fra 1 Januar, og ved en den 16 Januar 1925 paa Grundlag af en Klage fra flere Menighedsmedlemmer afsagt Kirkeretskendelse blev fem af Underskriverne paa Klagen udelukket af Metodistkirken for Brud paa Kirkens Disciplin ved den foretagne Anmeldelse mod Bast. I Henhold til en af Distriktsforstander Nielsen oprindelig den 10 Januar, senere i ændret Form den 7 Februar fremsat Klage blev der derhos rejst Tiltale mod Ingerslew bl a for hans Forhold med Hensyn til Anmeldelsen til den offentlige Paatalemyndighed om Bast. Aarskonferencen blev afholdt i Jerusalemskirken den 19 Februar under Forsæde af Biskop Blake og erklærede ved en den 20 Februar afsagt Kendelse Ingerslew skyldig i de paaklagede Forhold, Overtrædelse af Disciplinens §§ 284, 30 og 282, samt udelukkede ham hermed af Aarskonferencen og Den biskoppelige Metodistkirke. Den 21 s M blev Kendelsen forkyndt Ingerslew af Konferencens Sekretær. Den 17 Marts erklærede Ingerslews Forsvarer paa hans Vegne i en Skrivelse til Sekretæren Appel om Dommen og anmodede Sekretariatet om en Udskrift af Protokollen, og den 19 s M meddelte Sekretæren, at Anmeldelsen af Appellen var modtaget, samt at Protokollen var sendt Biskop Blake til Underskrift, og at en Genpart deraf skulde blive Forsvareren tilstillet, saa snart den kom tilbage. Først under 4 Juli bekræftede Biskop Blake at have samme Dag modtaget Appel-

anmeldelse af 17 Marts, idet han samtidig henlede Opmærksomheden paa, at den ifølge Disciplinens Bestemmelser skulde være ledsaget af Grunde, og først den 20 Juli sendte Sekretæren den ønskede Udskrift af Protokollen. Efter at have gennemgaaet det i Protokollen indeholdte Referat af Forhandlingerne paa Aarskonferencen og udarbejdet en omfattende Redegørelse af 26 August, indeholdende Kritik heraf, erklærede Ingerslews Forsvarer imidlertid, at Protokollen var urigtig og mangelfuld paa forskellige i høj Grad vigtige Punkter og derfor paa ingen Maade kunde danne Grundlag for en disciplinær Appel, hvorfor han i Skrivelse af 4 September fraraadede Ingerslew at appellere. Dette meddelte han samtidig Konferencens Sekretær og Biskop Blake, hvem han tillige tilstillede sin Redegørelse og Kritik af Protokollen.

Den offentlige Sag mod Bast fortsattes imidlertid, indtil den fandt sin Afslutning ved en af Østre Landsret den 19 Marts 1926 under Medvirking af Nævninger afsagt Dom, hvorved Bast, der var tiltalt for en Række Bedragerier — derunder dog ikke det af Kirkeværgerne paatalte Forhold med Hensyn til de 15 000 Dollars — blev anset efter Straffelovens § 257 med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 3 Maaneder som skyldig i svigagtigt Forhold ved, som det i Dommen hedder: »i Tidsrummet 1913—23 at have formaaet Almenheden og Centralmissionen til at købe det af ham trykte og udgivne Blad »Fyrtaarnet«, idet han snart gav det Udseende af, at Bladet ikke gav noget Overskud af Betydning, snart at Overskudet anvendtes i velgørende Øjemed, medens det virkelige Forhold var, at Bladet har givet en Fortjeneste — — af ca 182 980 Kr 59 Øre, hvoraf den allervæsentligste Del tilfaldt ham personlig«. For de øvrige af Tiltalen omfattede Forhold blev Bast derimod frifundet, idet Nævningerne ikke fandt ham skyldig, forsaavidt angik nogle af Forholdene, og Tiltalen for de andre Forhold blev taget tilbage.

Kort efter Afsigelsen af Aarskonferencens Kendelse af 20 Februar 1925 over Ingerslew var Ingerslew af Kirkeværgerne for Jerusalemsskirkens biskoppelige Metodistmenighed i København ifølge Ordre fra Biskop Blake den 15 April 1925 opsagt til Fraflytning Oktober Flyttedag 1925 af den af ham oprindelig som Embedsbolig benyttede Villa Svalevej Nr 9 i Gentofte Sogn, og da Huslejenævnet for Gentofte Sogn ved en den 3 Juni s A afsagt Kendelse havde nægtet at godkende Opsigelsen, havde Menigheden ved Stævning af 11 August 1925 anlagt Sag mod Ingerslew. Under denne Sag — der efter Rettens Bestemmelse er forhandlet i Forbindelse med nedennævnte Sag — paastaar nu Menigheden endelig Ingerslew tilpligtet at betale i Leje af Boligen med tilhørende Møbler pr 11 Marts 1926, 11 Juni s A og 11 September s A i Forhold til det af Nævnet herfor fastsatte Beløb, 2800 Kr aarlig, heraf 400 Kr for Møblerne, eller 2100 Kr, med Renter 5 pCt aarlig af 700 Kr fra 11 Marts 1926, af 700 Kr fra 11 Juni 1926 og af 700 Kr fra 11 September 1926. Ingerslew paastaar sig frifundet og Menigheden tilpligtet at tilbagebetale ham 1983 Kr 34 Øre med Renter 5 pCt aarlig af 1283 Kr 34 Øre fra 2 November 1925 og af 700 Kr fra 11 December 1925.

Efter Paadømmelsen af den kriminelle Sag mod Biskop Bast anlagde Ingerslew derefter ved Forligsklage af 30 Marts 1926 og Stævning af 15 Maj s A Sag mod Den biskoppelige Metodistkirke, Aarskonferencen i

Danmark, idet han — hvem der er meddelt fri Proces under denne Sag, men uden Beskikkelse af Sagfører — herunder paastaar Sagsøgte tilpligtet at betale:

1. Dækning af Udgifter og Tab, derunder Godtgørelse for Udgifter til Tilbagerejse til Amerika, ved hans Overflyttelse i Aaret, 1919 til den danske Aarskonference ..... 6300 U S A Dollars med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 1 August 1925 — subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn.
  2. Erstatning, fordi Aarskonferencen ved den omtalte Kendelse af 20 Februar 1925 uretmæssig har berøvet ham hans uopsigelige Embede i Metodistkirken, og for de i Forbindelse dermed staaende Tab ..... 100 000 Kr, subsidiært et Beløb efter Rettens Skøn, tilligemed Renter af Beløbet 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato, den 30 Marts 1926.
  3. a) Tilbagebetaling af Indskud i de danske Metodistpræsters Pensionsfond.. 730 Kr 92 Øre
  - b) Resterende Gage, henholdsvis Ventepenge, fra Suspensionen og indtil 1 August 1925 ..... 5616 Kr 64 Øre
  - c) Yderligere Ventepenge for Konferencæaret 1 August 1925 til 1 August 1926 ..... 6400 Kr 00 Øre
- Kr 12 747,56

Sagsøgte i denne Sag paastaar sig frifundet og har nedlagt subsidiære Paastande.

Med Hensyn til Paastanden om en Erstatning af 100 000 Kr paa Grund af den ved Aarskonferencens Kendelse af 20 Februar 1925 skete Udelukkelse af Aarskonferencen og af den biskoppelige Metodistkirke har Ingerslew gjort gældende, at hans Stilling som Præst i Metodistkirken, der hjemler ham Ret til Lønning og eventuelt Pension for sig og efterladte, ifølge Disciplinens Regler er uopsigelig fra Kirkens Side. saaledes at den kun i visse bestemt angivne Tilfælde og efter en nærmere angivet Fremgangsmaade kan bringes til Ophør — og da endog kun saaledes, at Retten til Pension fremdeles bestaar —, men at Aarskonferencens Kendelse hverken i materiel eller i formel Henseende fyldestgør disse Forskrifter. I sidstnævnte Henseende har han, støttet paa den ovennævnte af Ingerlews Defensor den 26 August 1925 udarbejdede Kritik, anført en Række Indvendinger mod den overfor ham anvendte Rettergang, dels angaaende Ledelsen af Forhandlingerne og den formelle Fremgangsmaade ved disse, dels angaaende det til Retsprotokollen optagne Referat, der som ufuldstændigt og til Dels urigtigt eller misvisende efter hans Formening er uegnet til at danne Grundlag for Appel til de kirkelige Myndigheder, hvorhos han sluttelig har henvist til, at Appel til disse ogsaa blev ham afskaaret derved, at Biskop Blake undlod at tage Hensyn til hans straks efter Sagen afgivet Erklæring om Appel, og ved sin Passivitet overfor denne, samt at den ovenfor omtalte Forhaling af Protokol-Udskriftens Tilsendelse faktisk hindrede Appellen.

Af Sagsøgte — Den biskoppelige Metodistkirke, Aarskonferencen i Danmark — er det bestridt, at de paaberaabte formelle Mangler foreligger eller dog er af væsentlig Betydning, i hvilken Henseende det særlig er gjort gældende, at den stedfundne Behandling og Afgørelse ved Aarskonferencen ikke kan sammenstilles med en egenlig Domstolsbehandling, men nærmest maa opfattes som en Afgørelse af en overordnet administrativ Myndighed efter forudgaaende behørig Undersøgelse, hvor Kravene til den formelle Fremgangsmaade ikke kan være saa strenge som ved en Domsforhandling. Endvidere er det bestridt, at de kirkelige Myndigheder har noget Ansvar for, at Afgørelsen ikke er paaanket, idet det tværtimod er hævdet, at Ingerslew har frafaldet Anken og i hvert Fald ved sin Adfærd efter Kendelsens Afsigelse har forspildt sin Ret til Appel.

I materiel Henseende er Kirkeretskendelsen støttet paa, at Ingerslew har overtraadt dels Disciplinens §§ 284 (norsk Udgave § 275) og 30, der, som det hedder, forbyder »Broder at føre Søgemaal mod Broder«, ved at have »aumeldt Biskop Anton Bast til de borgerlige Myndigheder uden først at have foretaget de nødvendige Skridt til at søge Sagen ordnet ved de kirkelige Domstole«, dels § 282 (norsk Udg § 273) ved at have »udsaaet Splid og Strid i Kirken ved at laste Biskop Anton Bast og anmelde ham til de borgerlige Myndigheder«.

Disciplinens § 284 (§ 275) er i dansk Oversættelse saalydende: »Dersom noget Medlem af vor Kirke i Tilfælde af Gæld eller anden Tvist nægter at henvise Sagen til Voldgift, naar han er anbefalet dertil af Menighedens Pastor, eller begynder Rettergang mod et andet Medlem. førend disse Forholdsregler er taget, skal han bringes i Forhør, og dersom han ikke kan paavise, at Sagen er af en saadan Natur, at den kræver og retfærdiggør en saadan Fremgangsmaade skal han udelukkes«. — § 282 (§ 273) er saalydende: »Dersom et Medlem i Kirken anklages for Forsøg paa at udsaa Splid i Kirken ved at laste dens Lære og Disciplin, dens Prædikanter eller paa anden Maade, skal den saaledes overtrædende Person først irettesættes af Menighedens Pastor, og dersom han forbliver med en saadan fordærvelig Fremgangsmaade, skal han bringes i Forhør og, hvis han findes skyldig, udelukkes«. § 30, der findes under Disciplinens almindelige Regler, omtaler en Række Pligter for alle, som forbliver i Samfundet, med Hensyn til god Opførsel og forbyder bl a »at tale ondt om Øvrigheds personer og Herrens Tjenere«.

Under Kirkeretssagen stillede Ingerslews Defensor det Spørgsmaal, om Disciplinens Love dækker over andre end moralske Forhold og civile Søgemaal (Voldgift), eller om de ogsaa dækker kriminelle Forhold, hvilket Spørgsmaal Biskop Blake som Formand besvarede ved Henvisning til en Biskopsafgørelse, der som godkendt af Generalkonferencen har Gyldighed som Lov, og hvorefter han gik ud fra, at ogsaa kriminelle Søgemaal omfattedes deraf.

Under Henvisning hertil har Sagsøgte gjort gældende, at disse Bestemmelser, der er begrundede i Hensynet til at fremme Menighedens Sammenhold og Styrke, særlig i fremmed Land, maa medføre, at det enkelte Medlem ikke blot i private Stridigheder, men ogsaa, og saa meget mere, angaaende strafbare Forhold er afskaaret fra at henvende sig

til Landets almindelige Myndigheder, førend behørig Henvendelse derom er sket til de kirkelige Myndigheder, og at det særlig i kriminelle Forhold maa tilkomme Kirken at afgøre, om Anmeldelse skal ske, saaledes at det enkelte Medlem ikke har nogen Anmeldelsesret eller Ret til at handle paa egen Haand uden Kirkens Samtykke, hvad der derimod under visse Omstændigheder er indrømmet i borgerlige Sager.

I Overensstemmelse hermed har Sagsøgte anført, at ingen af de Klager, der er fremsat af Ingerslew eller af andre i Forbindelse med ham, har været indgivet paa forskriftsmæssig Maade, og at dette navnlig gælder Lægmændenes Klage af 28 November 1923 og de efterfølgende Henvendelser fra dem og Ingerslew til Myndighederne i Amerika, hvorved de paa uberettiget Maade søgte at komme uden om den kompetente Distriktsforstander, Gaarde, hvortil endelig kommer, at Ingerslew, efter at Downey ved sit Brev af 6 Maj 1924 havde afvist Klagen, akkviescerede derved.

Sagsøgte har endvidere henvist til, at Ingerslews Motiv til paa Trods af Kirkens Stilling, som han selv havde akkviesceret ved, at deltage i den kriminelle Anmeldelse mod Bast, ikke har været Hensynet til Kirken og dens Ære, men Hensynet til egen økonomisk Fordel, i hvilken Henseende Sagsøgte har anført, at Ingerslew ved den omtalte Forligsforhandling den 1 April 1924 fremsatte Ønsket om en Godtgørelse af 6000 Kr kontant foruden den af ham beboede Villa, at Tilfredsstillelsen af hans økonomiske Krav synes at have spillet en væsentlig Rolle for ham under Forhandlingerne i Maj med Dr Downey og Dr North, at hans Krav derefter ved Forligsforhandlingerne den 1 Juli var vokset til over 6000 Dollars og senere forøgedes med et Krav om Dækning af Omkostninger, samt at Ingerslews hele Stilling i det sidste halve Aar før Politianmeldelsen synes at vise, at han var villig til at hindre kriminel Anmeldelse, hvis hans økonomiske Interesser blev tilfredsstillet.

Endelig har Sagsøgte gjort gældende, at det er Ingerslew, der fra først har rejst Striden i Menigheden og fremkaldt Klagerne mod Bast, og at Resultatet af den kriminelle Sag viste, at Angrebene paa Bast i alt væsentligt var uberettigede, idet Spørgsmaalet om de 15 000 Dollars slet ikke var medtaget i Tiltalen, og Bast derhos blev frifundet paa de fleste Punkter af Anklagen og kun dømt for Forholdet angaaende »Fyrtaarnet«, der i Forhold til de øvrige rejste Klagepunkter var ganske underordnet og uvæsentligt.

Under Sagen har Ingerslew som Part forklaret, at hans Krav om Pengegodtgørelse skyldtes hans Opfattelse af, at der — som nedenfor ved den paagældende Post anført — ifølge Disciplinens Regler og særligt Tilsagn maatte tilkomme ham et saadant ved hans Udtræden af den danske Aarskonference efter 5 Aars Forløb og Tilbagevenden for at overtage en Stilling i Amerika, samt at dette Krav, der allerede var fremsat under de forudgaaende Forhandlinger den 30 eller 31 Marts 1924 uden at vække nogen Modstand, var i alt væsentligt det samme under alle Forligsforhandlinger. Han har derhos forklaret, at hans Stilling under disse Forhandlinger var begrundet derved, at han paa Mødet den 1 April 1924 gik ud fra, at Basts Forhold — som det ogsaa var stillet i Udsigt i den ovenfor omtalte fortrolige Skrivelse af Marts 1924 fra de Delegerede

i Centralkonferencen i Kristiania — vilde blive ordnet tilfredsstillende, og at Kabinetet i modsat Fald selv vilde klage, at han under Forhandlingerne i Amerika og i den følgende Tid efter Udtalelserne fra Downey og North gik ud fra, at der fra Kirkemyndighederne i Amerika vilde blive udsendt en Komité for at undersøge Basts Forhold, og at hans Deltagelse i Politianmeldelsen skyldtes det negative Udfald af de af Udvalget af 8 December 1923 foretagne Undersøgelser i Forbindelse med den under 24 September 1924 af Centralmissionen udsendte Erklæring, hvorefter han maatte gaa ud fra, at Basts Forhold vilde vedblive uforandrede. Han følte det herefter som sin Pligt at foranledige yderligere Undersøgelse og, da han blev afvist af Justitsministeriet, at fremsætte Anmeldelse til Paatalemyndigheden.

Efter de øvrige fremkomne Oplysninger maa der gaas ud fra Rig-tigheden af denne Forklaring, og der kan saaledes ikke lægges Vægt paa de fra Sagsøgte Side fremsatte Anbringender angaaende Ingerslews Motiver til hans Handlemaade. Efter det foreliggende har derhos den kriminelle Anmeldelse i sig selv været berettiget, da den har ført til kriminel Tiltale og Dom over Bast for svigagtigt Forhold af betydeligt Omfang saavel overfor Centralmissionen som overfor Almenheden, nemlig angaaende et Beløb paa over 180 000 Kr i Tidsrummet 1913—23, tilmed vedrørende »Fyrtaarnet«, som har været omtalt i alle de af Læg-mændene rejste Klager, særlig ogsaa i den til Kirkemyndighederne i Amerika sendte Klage.

Selv om nu de af Sagsøgte paaberaabte Regler i Disciplinen kunde antages at forbyde Medlemmerne af Kirken at indgive kriminel Anmel-delse til Statens almindelige Myndigheder uden de kirkelige Myndig-heders Samtykke, og selv om Ingerslew i Forening med Lægmandene maatte have tilsidesat Disciplinens Forskrifter angaaende Fremgangs-maaden ved Klagens Indgivelse, vilde dog Regler af et saadant Indhold ikke kunne vinde retlig Anerkendelse, forsaavidt de maatte medføre, at et Medlem af et privat Samfund i et Tilfælde som det foreliggende skulde være afskaaret fra overfor de borgerlige Myndigheder at paatale en omfattende Vildførelse af Almenheden i svigagtigt Øjemed, eller maatte gaa ud paa at knytte Retstab til en saadan Paatale. Hertil kom-mer, at Kirkens kompetente Myndigheder gennem de fremsatte Hen-vedelser har haft fornøden Auleadning til at skride ind i Overensstem-melse med Disciplinens Regler, og at Ingerslew paa Grund af sin egen Stilling har haft Opfordring til at fremsætte Anmeldelse. I saa Hen-seende skal særlig fremhæves, at han ifølge den Stilling han indtil sin Suspension indtog som Menighedsforstander og Medlem af Centralmis-sionens Repræsentantskab, Bestyrelse og Direktion, havde Ansvar for Centralmissionens Midlers Forvaltning, ogsaa overfor Almenheden, at han efter den offentliggjorte Meddelelse om Udfaldet af de af Udvalget af 8 December 1923 foretagne Undersøgelser i Forbindelse med Central-missionens ovennævnte Erklæring af 24 September 1924 maatte kunne befrygte en Fortsættelse af Misbrugene, og at Bast gennem det om-meldte paa hans Anmodning nedsatte Udvalg selv havde foranlediget Centralmissionens og Kirkens Forhold bragt frem for Myndigheder udenfor Kirken. For Ingerslews personlige Vedkommende bemærkes



derhos, at han ved Suspensionskendelsen af 12 December 1923 var kommet i en vanskelig Stilling, idet bl a Kendelsen i al Fald i nogle offentlige Gengivelser fremtraadte, som om han havde gjort sig skyldig i misligt Forhold i seksuel Henseende, og at den nævnte Erklæring fra Centralmissionen af 24 September 1924 ogsaa stillede ham i et uheldigt Lys som den, der havde rejst uhjemlede Sigtelser.

Som Følge heraf — og idet der herefter ikke findes Anledning til at komme ind paa Spørgsmaalet om den formelle Fremgangsmaade under Kirkeretssagen — findes den skete Udelukkelse af Aarskonferencen og Den biskoppelige Metodistmenighed at have savnet berettiget Grundlag, og Ingerslew, der ved Aarskonferencens Kendelse har mistet sin Stilling i Kirken og det dermed forbundne Erhverv, maa derfor have Krav paa Erstatning.

Med Hensyn til Beregningen af Erstatningens Størrelse er det fra Kirkens Side bestridt, at Embedet som Præst er livsvarigt og giver en uopsigelig Ret til Løn og eventuelt Pension, og Ingerslews ovenanførte Anbringende herom findes ikke heroverfor tilstrækkelig godtgjort ved de af ham paaberaabte Bestemmelser i Disciplinen. Derimod vil der være at tage Hensyn til, at Ingerslew ved Kendelsen har mistet sit Livserhverv i Kirken, ikke blot nu, men sandsynligvis ogsaa i Fremtiden. Hertil kommer den uheldige Situation, han, hvis Forhold og borgerlige Anseelse allerede var forringede i en meget udstrakt Kreds ved Suspensionskendelsen, er kommet i ved Kendelsen af 20 Februar 1925 og de i Forbindelse dermed staaende Forhold samt den fra Kirkens Side mod ham rejste Aktion. — Ved endelig Bestemmelse af Erstatningen vil imidlertid en Prøvelse af de øvrige af ham i Sagen rejste Paastande være nødvendig.

Hvad i saa Henseende først angaar Paastanden om de 6300 Dollars, støtter Ingerslew den paa, at han, der i Aaret 1919 ved en Beslutning af Kirkens kompetente Myndigheder blev overført fra Amerika til den danske Aarskonference, dels ifølge Principerne for det i Metodistkirken gældende pastorale Flyttesystem havde Krav paa fuld Dækning af de ham i den Anledning paaførte Tab, dels af Bast tillige fik Tilsagn om, at han efter 5 Aars Forbliven her kunde kræve fri Tilbagerejse for sig og sin Familie til U S A, hvor han stadig har bevaret sin Borgerret, og endvidere af Bast fik Tilsagn om, at hans Indtægter ikke skulde blive ringere her end i U S A, hvad de har været. Udgifterne og Tabene ved Overflytningen hertil, hvortil han i sin Tid fik udbetalt 1335 Dollars, blev imidlertid større end paaregnet, bl a paa Grund af hans Hustrus Sygdom og Vanskeligheder ved at faa Skibslejlighed paa det paagældende Tidspunkt, hvortil kom, at han af sidstnævnte Grund maatte opgve at medtage en stor Del af sit Indbo, uden ved Salg at kunne faa noget af Betydning derfor, saaledes at han nu ved Fraflytningen af sin Embedsbolig, hvor der har været stillet Møbler til hans Raadighed, vil være nødt til at indkøbe nyt Indbo. Til Støtte for sit Krav har han henvist til en Skrivelse fra Dr North til Bast af 8 August 1924, hvori denne anerkender Rimeligheden af, at der af de Kirkemyndigheder, som forflyttede ham til Danmark, ydes ham en Godtgørelse for uforudsete Udgifter ved

Overflytningen og for Omkostninger, der vil paaløbe, hvis han sendes til sin tidligere Gerning i U S A.

Paa den anførte Skrivelse, der forudsætter Ingerslews Forbliven i Kirken og Opnaaelse af en forligsmæssig Ordning med ham, kan dog intet Retskrav støttes, og overfor den sagsøgte Metodistkirkes Benægtelse er det heller ikke af Ingerslew godtgjort, at de ommeldte særlige Tilsagn er ydet ham af Bast, ligesom endelig de paaberaabte Bestemmelser i Disciplinen ikke findes at indeholde nogen sikker Hjemmel for Ingerslews Krav i det nu foreliggende Tilfælde, at han er udelukket af Kirken.

Der vil derfor ikke kunne tilkendes Ingerslew nogen Godtgørelse for særlige Tab ved hans Overflytning hertil eller ved forringet Indtægt her, hvorimod Hensynet til, at han nu vil være nødt til at anskaffe sig det fornødne Indbo, og til, at han som amerikansk Borger ved Tabet af sin hidtidige Livsstilling kan have Grund til at vende tilbage til Amerika for at søge nyt Erhverv, vil være at tage i Betragtning ved Bestemmelsen af den ham i Anledning af den uberettigede Afskedigelse og Udelukkelsen af Kirken tilkommende Erstatning.

Hvad dernæst angaar det tredie af Ingerslew fremsatte Krav, indeholder Statutterne for det paagældende Pensionsforhold følgende Bestemmelse: »Retten til Pension tabes — — — Naar et Medlem overføres til en anden Conference, udtræder eller udelukkes af Konferencen. Dog kan Aarsmødet tillade, at han faar sit indbetalte Kontingent tilbagebetalt, men uden Renter«. — Med Hensyn hertil er det fra den sagsøgte Metodistkirke gjort gældende, at Ingerslew intet Retskrav har paa Betaling, omend det er sandsynligt, at man godvilligt vil tilbagebetale Beløbet, og som Sagen herefter findes oplyst, vil det herunder indsogte Pensionsindskud, 730 Kr 92 Øre, derfor ikke kunne tilkendes Ingerslew.

Hvad endvidere angaar det af Ingerslew under samme Post indtalte Beløb paa resterende Gage eller Ventepenge for Tiden 1 Januar til 1 August 1925: 5616 Kr 64 Øre samt Ventepenge for det følgende Konferenceaar af samme Størrelse som Gagen 6400 Kr — foruden Krav paa Fribolig —, har Ingerslew til Støtte herfor henvist til den tidligere omtalte, paa Aarskonferencen 1924 truffne Ordning, hvorefter Aarskonferencen bl a bevilgede ham Ventepenge, som var af samme Størrelse som Gagen. Ingerslew har derhos anført, at, da Konferencen ikke efter Løfte har gjort op med ham inden 1 August 1925, maa hans Krav herved være hjemlet ikke blot for den resterende Del af Konferenceaaret 1924, men ogsaa for det følgende Konferenceaar 1 August 1925 til 1 August 1926 med de ovenanførte 6400 Kr.

Da Aarskonferencens Beslutning om Ingerslews Udelukkelse af Kirken først er truffet i Februar Maaned, er det en Selvfølge, at han uden Hensyn til den afsagte Kendelses materielle Berettigelse har Krav paa de inden denne Dag forfaldne Beløb i Ventepenge, altsaa pr 1 Januar og 1 Februar. Da han derimod fra Kendelsens Afsigelse faktisk er uden Medlemsforhold til Kirken, og han efter det foranførte er fundet berettiget til Erstatning for den uberettigede Udelukkelse, findes der ingen Anledning til særskilt at tilkende ham Ventepenge for den efter Kendelsen forløbne Tid, idet hans Krav i saa Henseende vil være at tage

i Betragtning ved den almindelige Bestemmelse af den ham for Udelukkelsen tilkommende Erstatning, hvorunder efter Omstændighederne ogsaa vil være at indbefatte det ved Kendelsens Afsigelse tilbageholdte Beløb i Ventepenge pr 1 Januar og 1 Februar. Der vil saaledes ikke være at tilkende Ingerslew noget særligt Beløb under denne Post.

Naar Hensyn tages til de under Omtalen af Ingerslews almindelige Erstatningskrav anførte Forhold, findes den samlede Erstatning til Ingerslew under eet at kunne bestemmes til 40 000 Kr, som Sagsøgte under den af Ingerslew anlagte Sag vil være at tilpligte at betale. Af Beløbet vil derhos være at tilsvare Renter 5 pCt aarlig fra Forligsklagens Dato den 30 Marts 1926.

Sagsøgte findes derhos efter Omstændighederne at burde betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager, dog saaledes, at Værdien af Sagens Genstand ansættes til 40 000 Kr, samt til Ingerslew med 6000 Kr.

Med Hensyn endelig til den af Jerusalemskirkens biskoppelige Metodistmenighed i København rejste Sag mod Ingerslew for Leje af den af ham oprindelig som Fribolig beboede Villa fremgaar det af Sagens Oplysninger, at Ingerslew har betalt dels Leje for Tiden 1 August 1925 til 15 Januar 1926 med 1283 Kr 34 Øre, dels den pr 11 December 1925 forfaldne Leje for Tidsrummet 15 Januar til April Flyttedag 1926 med 700 Kr — altsaa i Forhold til den af Jerusalemskirken forlangte aarlige Leje for Bolig med Møbler 2800 Kr —, men ikke den for den følgende Tid indtil 15 Januar 1927 forfaldende Leje pr 11 Marts, 11 Juni og 11 September 1926, tilsammen 2100 Kr, som Menigheden under denne Sag gør Paastand paa.

Til Støtte for sin Paastand om Frifindelse for Betaling af dette Beløb og om Tilbagebetaling af de erlagte 1983 Kr 34 Øre har Ingerslew dels henvist til den ovennævnte ved hans Overenskomst med Aarskonferencen i 1924 truffne Ordning — der imidlertid efter det anførte ikke hjemler ham nogen Ret til vederlagsfri Benyttelse af den omhandlede Bolig efter det faktiske Ophør af Medlemsforholdet til Kirken —, dels gjort gældende, at Menighedens Krav paa Husleje i hvert Fald maa likvideres i det ham hos den biskoppelige Metodistkirke tilkommende Erstatningsbeløb.

Overfor den saavel fra Jerusalemskirkens som fra Metodistkirkens Side fremsatte Benægtelse har Ingerslew imidlertid ikke godtgjort, at der mellem disse to Institutioner er en saadan økonomisk Enhed, at Jerusalemskirkens Menighed kan være pligtig at taale den paastaaede Modregning, og Ingerslew vil saaledes være at dømme efter Menighedens Paastand, hvorved bemærkes, at Ingerslew ikke har fremsat særlig Indsigelse mod Renteberegningen. — Denne Sags Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Færdig fra Trykkeriet den 6 Februar 1929.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 84.

---

---

Onsdag den 23 Januar.

Nr 142/1928. Søfyrbøder A Prah! (Bache)  
mod

**Søfyrbødernes Forbunds Afdeling i Nykøbing F (Henriques),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Tab forvoldt ved Blokadehandlinger overfor Appellanten.

Østre Landsrets Dom af 3 Maj 1928: De Sagsøgte, Søfyrbødernes Forbunds Afdeling i Nykøbing F, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Søfyrbøder A Prah!, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves. Hos det offentlige tillægges der Sagfører L H Kragh, Nykøbing F, i Salær 60 Kr og for Udlæg 5 Kr og Overretssagfører J Kalko i Salær 80 Kr.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Dommens Afsigelse er Appellanten den 11 September 1928 blevet paamønstreret Dampskibet »Nordhild« ved direkte Henvendelse til Skibets Kaptajn, efter at den indstævnte Afdeling forinden paa Foranledning af Hovedforbundets Formand havde overflyttet Appellanten til Afdelingen og tilkendegivet Kaptajnen, at man intet havde imod Paamønstringen at indvende. Appellanten har derefter frafaldet sin Paastand om Optagelse i Afdelingen, men samtidig med Tilladelse af Højesterets Ankeudvalg udvidet sin Paastand til at omfatte Tilkendelse af Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste for Tiden fra 1 Oktober 1927 til 11 September 1928, saa at han principalt ialt paastaar sig tilkendt 5000 Kroner med Renter. Indstævnte paastaar paa sin Side Landsrettens Dom stadfæstet.

Efter det oplyste havde Appellanten i December 1927 skaffet sig Tilsagn om Ansættelse som Fyrbøder paa »Nordhild«, men da Tilsagnet paa Skibets Foranledning var meddelt den indstævnte Afdelings Formand, blev Paamønstringen forhindret af denne gennem en Henvendelse til Skibets Maskinmester og Kap-

tajn, hvem Formanden gjorde opmærksom paa, at Appellanten ikke var Medlem af Forbundet, efter at Afdelingen tidligere havde afslaaet Appellantens Anmodning om at blive optaget som Medlem under Henvisning til, at han ikke opfyldte den i Forbundets Love opstillede Betingelse at være paamønstret et Skib. Da denne Handlemaade maa sidestilles med en Vægning ved at optage Appellanten som Medlem, skønt han nu opfyldte Betingelserne herfor, og derfor maa anses retstridig overfor Appellanten, er Indstævnte pligtig at yde ham Erstatning for tabt Arbejdsfortjeneste m v i Tiden fra December 1927 til September 1928, hvilken Erstatning efter det oplyste findes at kunne fastsættes til 1000 Kroner med Renter.

Indstævnte findes derhos at burde godtgøre Appellanten Sagens Omkostninger for begge Retter efter Reglerne for beneficerede Sager.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Søfyrbødernes Forbunds Afdeling i Nykøbing F, børt til Appellanterne, Søfyrbøder A Prah, betale 1000 Kroner med Renter heraf 5 pCt aarlig fra den 16 December 1927, til Betaling sker. Til det offentlige betaler Indstævnte de Retsafgifter, som skulde erlægges og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Appellanten ikke havde haft fri Proces for Landsretten og for Højesteret. Saa betaler Indstævnte og til Sagfører L H Kragh i Salær 60 Kroner samt i Godtgørelse for Udlæg 5 Kroner, til Overretssagfører J Kalko i Salær 80 Kroner og til Højesteretssagfører Bache i Salær for Højesteret 200 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1921 blev Søfyrbøder A Prah Medlem af Søfyrbødernes Forbund i Danmark og betalte Kontingent til Forbundet. Da han i Maj 1924 fik Hyre til New York, afbetalte han 45 Kr paa sin daværende Restance til Forbundet, medens det var Mening, at Restskylden 15—20 Kr skulde betales senere, hvilket imidlertid ikke er sket. Allerede i November 1923 var Prah blevet Medlem af det amerikanske Søfyrbøderforbund, til hvilket han betalte Kontingent indtil den 1 November 1926.

I Juli 1926 vendte Prah tilbage til Danmark og henvendte sig den 1 November s A til Formanden for Søfyrbødernes Forbunds Afdeling i Nykøbing F, Arbejdsmand Frederik Jensen, for at faa sin amerikanske Fagforeningsbog overført til det danske Forbund. Jensen meddelte ham

imidlertid, at han ifølge Forbundets Love ikke kunde faa sine Papirer overflyttet til Forbundet, forinden han havde faaet Hyre, hvad han dog ikke senere har faaet.

Idet Prahll nu gør gældende, at han i December 1927 kunde have faaet Ansættelse som Fyrbøder paa S/S »Nordhild«, og at dette kun fordi Forbundet modsatte sig det, ikke blev til noget, paastaar han under nærværende ved Retten for Nykøbing F Købstad m v forberedte Sag, under hvilken der er meddelt ham fri Proces, Søfyrbødernes Forbunds Afdeling i Nykøbing F kendt pligtig at anerkende ham som Medlem af Afdelingen samt til at betale ham en nærmere specificeret Erstatning af 2466 Kr med Renter 5 pCt p a fra Forligsklagens Dato, den 16 December 1927.

De Sagsøgte paastaar sig frifundet, idet de gør gældende, at Sagsøgeren, der er slettet af Forbundet paa Grund af Kontingentrestance, ikke opfylder Lovenes Bestemmelser, særlig i § 1, 5 Stk om Betingelserne for at blive Medlem.

§ 1, 5 Stk er saalydende:

»For at blive Medlem skal Vedkommende bevise at være paamønstret et Skib.«

For Landsretten har Arbejdsmand Frederik Jensen samt Maskinmester Johan Christian Sørensen, der i December 1927 var 1ste Maskinmester paa S/S »Nordhild«, afgivet Forklaring, medens Sagsøgeren har afgivet Partsforklaring under Sagens Forberedelse ved Underretten.

Efter de foreliggende Oplysninger maa der gaas ud fra, at Sagsøgeren, der paa egen Haand havde søgt Hyre om Bord paa S/S »Nordhild«, af Maskinmester Sørensen havde faaet Tilsagn om Ansættelse som Fyrbøder paa »Nordhild«, men at Paamønstringen ikke blev til noget, efter at Arbejdsmand Jensen, som havde faaet Underretning desangaaende, havde henvendt sig til Maskinmester Sørensen og senere talt med Skibets Kaptajn og gjort dem opmærksom paa, at Sagsøgeren ikke var Medlem af Forbundet, samt udtalt sig om Ønskeligheden af, at der antoges et af de mange arbejdsledige Medlemmer af Forbundet, hvilket derefter ogsaa skete.

Idet det nu efter det oplyste ikke findes godtgjort, at der fra de Sagsøgte Side er handlet retstridigt overfor Sagsøgeren, og idet der maa gives de Sagsøgte Medhold i, at Sagsøgeren ikke opfylder Betingelserne for at blive Medlem af Forbundet, vil de Sagsøgte Paastand om Frifindelse være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at kunne ophæves.

Der tillægges de for Sagsøgeren henholdsvis under Sagens Forberedelse ved Underretten og under Domsforhandlingen beskikkede Sagsførere, nemlig Sagfører L H Kragh, Nykøbing F, i Salær 60 Kr og for Udlæg 5 Kr og Overretssagfører J Kalko i Salær 80 Kr, hvilke Beløb udredes af det offentlige.

Fredag den 25 Januar.

Nr 89/1928. Overretssagfører Otto Fabricius (Selv)  
mod

**De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation (F Bülow),**

betræffende et af Appellanten fremsat Krav paa Vederlag for juridisk Bistand m m.

Østre Landsrets Dom af 29 Februar 1928: De Sagsøgte, De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Overretssagfører Otto Fabricius, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren til de Sagsøgte med 1500 Kr. der udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, vil Dommen overensstemmende med Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte med 1000 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Overretssagfører Otto Fabricius, til Indstævnte, De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation, med 1000 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den under denne Sag sagsøgte Forening: De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation, der ifølge sine Vedtægter af 1913 »repræsenterer de danske Mejerier ind og udadtil« og »varetager Sager af fælles Interesse«, er en hele Landet omfattende Sammenslutning af de tre Organisationer af Mejeriforeninger indenfor de forskellige Landsdele.

Fællesorganisationen har under forskellige Former optaget den Op-gave at finde nye Afsætningsmarkeder og Produktionsmetoder for det danske Landbrug, i hvilket Øjemed saaledes »Fondet til Fremme af danske Mejeriprodukters Afsætning i Udlandet« oprettedes.

Paa et den 25 September 1918 afholdt Møde i Bestyrelsen for Fællesorganisationen vedtoges det snarest at søge gennemført Overtagelse

af Fabrikant Jonas Niensens Apparat til Sterilisering, Homogenisering og Kondensering af Mælkeprodukter og de af A/S Maskinfabriken Aarhus ejede, det nævnte Apparat vedrørende Patenter. Erhvervelsen skete ved Køb af Aktierne i det nævnte Selskab, og Ordningen af denne Sag fandt Sted ved Sagsøgerens Hjælp. Selskabet omdannedes til »Aktieselskabet Maskinfabriken Danmark«, som den 3 Januar 1919 optoges i Aktieselskabsregistret, og hvori Fællesorganisationens Bestyrelse indtraadte som Bestyrelse.

Det vedtoges, at den Selskabets Bestyrelse tilkommende Gage skulde indgaa i Fællesorganisationen, hvorimod almindelige Rejseudgifter og Dagpenge udbetaltes.

Det nu omhandlede Aktieselskab ejede kun Patenterne for Danmark, Sverige og Finland samt Retten til at erhverve Patent i Rusland, hvorimod Patenterne for en Række andre Lande ejedes af Aktieselskabet Sterilizer Co, der derhos havde Eneret til Eksport af Apparatet til Lande udenfor de ovennævnte. Fællesorganisationen overdrog Sagsøgeren at forhandle med A/S Sterilizer Co, og disse Forhandlinger resulterede i, at Fællesorganisationen i Vinteren 1919—20 erhvervede samtlige Aktier i nysnævnte Aktieselskab, i hvilket Fællesorganisationens Bestyrelse indtraadte som Bestyrelse. Ved en Kontrakt af 7 Maj 1920 (der senere ændredes noget ved ny Kontrakt) overdrog Opfinderen, Fabrikant Jonas Nielsen til Fællesorganisationen samtlige ham tilhørende Opfindelser vedrørende Kondensering, Sterilisering m v, hvilken Overdragelse blandt andet omfattede ogsaa upatenterede og fremtidige Opfindelser. Foruden de gennem Aktieselskaberne opnaaede Patenter erhvervede Fællesorganisationen forskellige andre Serier af Patenter, hvorved Beskyttelsen udvidedes og detailleredes, hvilke Patenter anmeldtes i Tiden fra Marts 1919 til Maj 1922.

Efter Anmodning af Fællesorganisationens Bestyrelse havde Sagsøgeren blandt andet under en Rejse til London i Begyndelsen af 1920 foretaget Undersøgelser med Hensyn til Mulighederne for Patenternes Udnyttelse i Ulandet og forberedende Arbejder i nævnte Henseende. Den 11 Marts 1921 vedtog Fællesorganisationen i Anledning af modtagne Forespørgsler fra forskellige Lande at paabegynde Salg af Steriliseringsapparater efter Jonas Niensens Metode, navnlig i 1921 og 1922 var Sagsøgerens Rejser meget hyppige og langvarige, og han forhandlede herunder med udenlandske Myndigheder og Interesserede og af-fattede og afsluttede flere Kontrakter, hvorved Udnyttelsesretten blev overdraget, ligesom han udførte en stor Del til Afslutningen af saadanne Kontrakter sigtende Arbejde.

Den 29 September 1921 afsluttedes saaledes Kontrakt mellem Fællesorganisationen og »The Natal Creamery Lmt«, Maritzburg, om Overdragelsen af Udnyttelsesretten indenfor forskellige Stater i Sydafrika imod en pr gallon fastsat Afgift for en Periode af 15 Aar og med garanteret Minimumsforbrug, og den 6 og 22 April 1922 Kontrakt mellem Fællesorganisationen og Mr P Dunne som Indehaver af The Shandon Dairy Company, Waterford, blandt andet om Ret for ham til Benyttelse af Fællesorganisationens patenterede Steriliseringsapparater paa hans Mejeri i Dungarvan (Irland) mod en pr gallon fastsat Afgift.



Paa Møder af Fællesorganisationens Repræsentanter og Bestyrelse i Maj—Juli 1922 vedtoges et Forslag om, at Administrationen af Sterilizer Co af Fællesorganisationen skulde overdrages til »De Danske Mejeriforeningers Mælkeeksport«, saaledes at dette Selskabs Indtægter tilfaldt Mælkeeksporten, indtil der var indkommet et Nettobeløb paa 4 Mill Kroner. Derefter skulde eventuelle Indtægter indgaa til Dækning af Fællesorganisationens Laan til Mælkeeksporten paa 2½ Mill Kroner.

De Danske Mejeriforeningers Mælkeeksport var et i 1919 stiftet selvstændigt Andelselskab, hvis fuldt indbetalte Kapital udgjorde 2½ Mill Kroner, som var tilvejebragt gennem Fællesorganisationen. Ved sin Virksomhed havde Mælkeeksporten paadraget sig en betydelig Gæld til Den danske Andelsbank, til hvis Fyldestgørelse de til Mælkeeksporten overdragne Indtægter af Patentrettighederne delvist skulde tjene. Om det nærmere Forhold ved Overdragelsen indeholdes Oplysninger i et af Mælkeeksporten den 12 Juli 1922 til Andelsbanken udstedt Dokument, hvoraf følgende anføres: »Paa et den 8 f M afholdt Møde vedtog Bestyrelsen for »De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation« enstemmigt, i Henhold til Beslutning, truffet paa Repræsentantskabets ekstraordinære Møde i Odense den 3 Maj d A, at det Netto-Overskud, der maatte indkomme ved Salg eller anden Udnyttelse af de Jonas Niensenske Patenter, indtil et Beløb af 4 — fire Millioner Kroner skænkes Andelselskabet »De danske Mejeriforeningers Mælke-Eksport«.

Forholdet vil herefter være dette, at Mælke-Eksporten afholder alle med Patenternes Erhvervelse, Opretholdelse og Udnyttelse m v forbundne Udgifter og indkasserer samtlige Indtægter med Fradrag af de Opfinderen og andre tilsagte Kommissioner.

Det Netto-Overskud, der herefter maatte fremkomme indtil et Beløb af højst 4 Mill Kroner, forpligter Mælke-Eksporten sig herved til at benytte, saavidt tilstrække kan, til Gennemførelse af den med Den danske Andelsbank A m b A i København truffede Aftale angaaende Amortisation af Selskabets Skyld til Banken, idet Opmærksomheden henledes paa, at det Netto-Overskud, der maatte fremkomme ved Driften af A/S »Maskinfabrikken Danmark« i Aarhus, resp ved Udnyttelsen af de dette Selskab tilhørende Patentrettigheder i Danmark, Sverige, Finland og Rusland, alene tilfalder dette Selskab og dets Aktionærer, hvorfor det er den heromhandlede Sag uvedkommende.«

Nærmere Aftale mellem Fællesorganisationen og Mælkeeksporten om deres indbyrdes Forhold og Vilkaarene for Administrationsoverdragelsen blev ikke da truffet. Det er oplyst, at Andelsbanken indrømmede Mælkeeksporten en Kassekredit for indtil 60 000 Kr, der anvendtes til Udgifter, foranledigede ved Mælkeeksportens Bestyrelse af Patenterne, og for hvilken Kredit de to ovennævnte Kontrakter med »The Natal Creamery og P Dunne haandpantssattes, dog med Forbehold af de Kontrakterne allerede paahvilende Hæftelser, nemlig 20 pCt Provision til Jonas Nielsen og 6½ pCt Salgsprovision til forskellige. Endvidere fremgaar det af Sagen, at der i Mælkeeksportens Bøger findes en Konto over yderligere Udgifter ved Sterilizer, begyndt i August 1922 og i Marts 1924 udvisende et Beløb af 76 817 Kr 77 Øre, for hvilke Udgifter Medlemmerne af det af Mælkeeksporten nedsatte Patentudvalg hæftede personligt i Forhold

til Andelsbanken. Derimod har Fællesorganisationen ikke for Tiden efter 1 August 1922 dækket Mælkeeksporten for saadanne Udgifter, Den 10 Juli 1923 optoges Spørgsmaalet om Fællesorganisationens og Mælkeeksportens indbyrdes Forhold i heromhandlede Henseende, idet Formanden for Mælkeeksporten paa et Fællesmøde af Bestyrelserne for de to nævnte Sammenslutninger meddelte, at Mælkeeksportens Bestyrelse var villig til at overtage Administrationen under Forudsætning af, at der med Hensyn til de økonomiske Forhold, »d v s de til Overtagelsesdatoen afholdte Udlæg«, fandtes en acceptabel Form for Overdragelsen, samt at Fællesorganisationens Bestyrelse slettedes som Bestyrelse for Sterilizer Co og Mælkeeksportens Bestyrelse traadte i Stedet for. Ved et lignende Fællesmøde den 4 Juni 1924 drøftedes paany Retsstillingen. Formanden for Fællesorganisationen udtalte blandt andet, at Repræsentantskabets Beslutning var at forstaa derhen, at Mælkeeksporten skulde bestyre Sterilizer Co, og Formanden for Mælkeeksportens Bestyrelse bemærkede, at der maatte opsættes et juridisk Dokument om Overdragelsen, og at man i Enkeltheder maatte fastsætte Omfanget af Overdragelsen. Sluttelig tiltraadtes fra begge Sider et Forslag om, at Mælkeeksporten overtog Sterilizer Co, imod at Fællesorganisationen garanterede Overdragelsens Retmæssighed, og derhos blandt andet imod, at Beløbet (ca 164 000 Kr betalt af Fællesorganisationen for Aktiernes Erhvervelse m m) henstaar rentefrit, til der er indkommet Brutto 500 000 Kr, og at Beløbet ogsaa derefter er uopsigeligt fra Fællesorganisationen. Medens Administrationen af de heromhandlede Patentanliggender allerede fra August 1922 var overgaaet til Mælkeeksporten, hvis Bestyrelse paa et den 10 August 1922 afholdt Møde havde valgt et Udvalg paa tre Medlemmer til at administrere Sterilizer Co, idet det samtidig vedtoges, at disse tre Medlemmer skulde anmeldes til Aktieselskabsregistret som Selskabets Bestyrelse, er Anmeldelsen til Aktieselskabsregistret om Fratrædelsen af Fællesorganisationens Bestyrelse som Bestyrelse for Aktieselskabet og Indtrædelsen af Repræsentanter for Mælkeeksporten i den nævnte Bestyrelses Sted først sket i Januar 1925, paa hvilket Tidspunkt der derhos er meddelt Aktierne Paategning om Transport til de nævnte Repræsentanter. I Begyndelsen af Februar 1925 traadte Mælkeeksporten i Likvidation. Det fremgaar af Forhandlingsprotokollen for Likvidationsudvalget, at Retsforholdet efter dettes Opfattelse var, at Aktierne tilhørte Fællesorganisationen, der havde overdraget Nettoprovenuet af dem for indtil 4 Mill Kr til Mælkeeksporten, som igen havde pantsat dem til Andelsbanken for dette Beløb, der havdes intet at erindre imod Transport af Aktierne, til hvem Andelsbanken maatte ønske, imod Afskrivning af et Beløb paa Mælkeeksportens Gæld til Andelsbanken, hvilken Afskrivning efter nærmere Forhandling og under Hensyn til Værdien af den fornævnte Kontrakt med The Natal Creamery Ltd, vilde kunne sættes til 150 000 à 200 000 Kr.

Som foran bemærket, havde Mælkeeksportens Bestyrelse den 10 August 1922 valgt et Udvalg paa tre Medlemmer til at administrere Sterilizer Co, og paa et den 24 August s A af dette Udvalg afholdt Møde, hvor Sagsøgeren var til Stede, bragte Formanden Spørgsmaalet om Sagsøgerens Honorar paa Bane, idet han bad oplyst, om Udvalget og-

saa skulde tage Stilling til Spørgsmaalet om Fabricius' Vederlag for Arbejdet i de forløbne Aar. Det hedder derefter i Forhandlingsprotokollen:

»Fabricius svarede hertil, at efter hans Opfattelse skulde nærværende Udvalg kun tage Stilling til Fremtiden, d v s fra den Dag, da Administrationen er overgaaet til Mælke-Eksporten.

Udvalget tiltraadte denne Betragtning.

Fabricius gav derefter paa Formandens Foranledning en Oversigt over, hvorledes Forholdene havde ligget i de forløbne Aar, ogsaa med Hensyn til hans Arbejde for Fællesorganisationen. Der var truffet den Aftale, at Fabricius fik en Kommission paa 2½ pCt, men iøvrigt var der ikke aftalt nogen fast Løn.

Det vedtoges at søge gennemført en Ordning, hvorved man fastholder dette System, og saaledes, at Mælkeeksportens Kontorpersonale stilles til Raadighed for Fabricius.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Rejser udtalte Fabricius, at han var villig til at paatage sig de Rejser i Ind- og Udland, som maatte skønnes fornødne. Om særligt Vederlag for Udførelsen af saadanne Rejser vil der kun blive Tale, hvis Rejserne blev af særlig lang Varighed eller hyppigere, og i alle saadanne Tilfælde maatte der forud træffes Aftale mellem Udvalget og Fabricius.

Disse Synspunkter tiltraadte Udvalget. Udkast til Overenskomst vil blive forelagt paa næste Møde.«

Sagsøgeren udarbejdede ogsaa et Udkast til en Kontrakt, hvoraf følgende fremhæves: »Udvalget bekræfter herved at have indgaaet følgende Overenskomst med Overretssagfører O Fabricius:

#### 1.

Fabricius er Udvalgets Sekretær og varetager alt fornødent vedrørende Korrespondance, Oprettelse af Kontrakter og øvrigt med Patent-sagerne forbundet juridisk Arbejde.

#### 2.

Fabricius oppebærer ingen fast Løn, men erholder i Overensstemmelse med tidligere truffet Aftale 2½ pCt — To og en halv Procent — i Kommission af den Bruttoindtægt, der indvindes ved Patenternes Udnyttelse ved Salg, Forpagtning, Leje eller paa anden Maade. Kommissionen forfalder først til Udbetaling, efterhaanden som de paagældende Beløb indgaar. Enhver Kontrakt, der fastsætter et Vederlag i Form af Licensafgifter med et vist aarligt Minimum, hjemler dog Fabricius Ret til at faa udbetalt Kommissionen af den samlede Minimumsindtægt for hele Perioden med det samme, d v s saasnart Kontraktsforholdet er definitivt i Orden, og i saadanne Tilfælde kan der altsaa først blive Tale om yderligere Kommission, naar de aarlige Licensafgifter overstiger de fastsatte Minima.

Fabricius er berettiget til at beregne de medkontraherende Parter sædvanligt Salær for Oprettelse og Udfærdigelse af Kontrakterne. En Bestemmelse herom vil være at indføre i Kontrakterne, og i de Tilfælde, hvor Bestemmelsen af taktiske Grunde formuleres saaledes, at disse

Omkostninger deles, betragtes Udvalgets Andel som henhørende under den Fabricius tilsagte Kommission, hvorfor der ejheller i disse Tilfælde paaføres Mælkeeksporten ekstra Udgift.

Mælke-Eksportens Korrespondent og øvrige Kontorpersonale staar til Raadighed for Fabricius, og dennes Udgifter til Porto, Telefon, Telegrammer og lign godtgøres efter Regning, men iøvrigt er Fabricius' Udgifter til eget Kontorhold Mælke-Eksporten uvedkommende.

Bogholderiet føres og revideres af Mælke-Eksportens Bogholder og Revisorer — — —

### 3.

Nærværende Kontraktforhold har taget sin Begyndelse den 1 August 1922 og vedvarer, indtil det fra en af Siderne opsiges med 6 Maaneders Varsel til en 1 April. Ogsaa efter Kontraktforholdets eventuelle Ophør tilfalder den fastsatte Kommissign dog Fabricius resp hans Enke eller Arvinger forsaavidt angaar Udnyttelse af Jonas Niensenske Opfindelser vedrørende Mejeriprodukters Fremstilling og Emballering, og det uden Hensyn til, om Kontrakterne herom er afsluttet før eller efter nærværende Kontraktforholds Ophør. Kun hvis Fabricius selv uden skellig Grund opsiger Kontraktforholdet, eller hvis det ophører paa Grund af hans væsenlige Misligholdelse af de ham paa hvilende Forpligtelser, bortfalder hans Ret til den fastsatte Kommission, dog kun forsaavidt angaar de efter hans Fratræden oprettede Kontrakter.

Kontraktudkastet blev ingensinde underskrevet eller endeligt approberet. Paa et Bestyrelsesmøde i Mælkeeksporten den 25 April 1923 valgtes et nyt Udvalg til Administrationen af Sterilizer Co, der var bemyndiget til til enhver Tid at tilkalde fornøden Bistand af teknisk eller enhver anden Art. Det vedtoges derhos, at Administrationen »rent kontormæssig set« flyttedes til Aarhus under Ledelse af nuværende Kontorchef Axelsen Dreyer.

Der opstod senere Divergenser mellem Sagsøgeren og Patentudvalget eller Medlemmer af dette, hvilket var Genstand for Omtale i et den 26 Oktober 1923 af Mælkeeksportens Bestyrelse afholdt Møde. Ifølge Forhandlingsprotokollen omtalte Formanden for Patentudvalget det uheldige Samarbejde mellem Jonas Nielsen og Fabricius i Patentudvalget og mente det nødvendigt, at Fabricius trak sig tilbage. Formanden »anerkendte Fabricius' store og dygtige Arbejde for Sagen og mente, man burde tilkende ham et rimeligt Honorar for hans Arbejde, dog ikke saaledes, at man var forpligtet ved løbende Afgifter til ham og hans eventuelle Arvinger, men ved en Sum en Gang for alle. Kunde tænke sig, at Fabricius fik udbetalt 5 pCt af de afsluttede Kontraktors Værdi — — — Fremhævede, at der ikke var oprettet nogensomhelst Kontrakt med Fabricius — — —« Derefter ophørte Sagsøgerens Virksomhed for Udvalget, idet han dog tilkaldtes ved enkelte Lejligheder.

Forinden Administrationen af Patenterne overgik til Mælkeeksporten, havde Sagsøgeren, foruden at bringe til Afslutning de to fornævnte Kontrakter, ført Forhandlinger med Forskellige om Overdragelse af Udnyttelsesretten til Patenterne, saaledes for England, Skotland og Wales' Vedkommende med United Dairies Lmt, London, og for Australiens Vedkommende med New-Zealand Co-operative Dairy Co Lmt, med hvem

han afsluttede en Kontrakt, der dannede Grundlag for en af Sagsøgeren i 1923 afsluttet Kontrakt med The Dairy Farmers Co-operative Milk Company Lmt'd om Udnyttelsesretten i New South Wales, indeholdende Vilkaar af lignende Art som Kontrakten med The Natal Creamery. Efter Administrationens Overgang til Mælkeeksporten afsluttede Sagsøgeren foruden nysnævnte Kontrakt en Kontrakt med et Mælkekompagni i Canada, hvorved der skulde indledes Samarbejde om Salg af Fremgangsmaaden og Steriliseringsapparater i Canada og U S A, og førte Forhandlinger med Repræsentanter for Firmaer i Chile, Holland og Kenya, for hvilke Landes Vedkommende Udkast til Kontrakter affattedes, uden at Sagsøgeren dog kom til at føre Forhandlingerne til Ende. — Efter at han iøvrigt var fratraadt, tilkaldtes han i November 1923 af det af Mælkeeksporten nedsatte Udvalg, for at være behjælpelig ved Afslutningen af Kontrakter med en italiensk Sammenslutning om Patentudnyttelse m v i Italien og de italienske Kolonier.

Under 23 April 1923 tilstillede Sagsøgeren De danske Mejeriforeningers Mælkeeksport en Afregning, paa hvilken han med Hensyn til Kontrakten med The Natal Creamery debiterede Mælkeeksporten for 10 000 Kr som Provision af de garanterede Minimumsafgifter (beregnete til 400 000 Kr), med hvilken Post han afregnede forskellige af ham i 1922 og 1923 oppebaarne Beløb.

Sagsøgeren har nu anbragt, at Valget af det nye Patentudvalg i April 1923 medførte, at han faktisk blev udelukket fra Deltagelse i og Indflydelse paa Administrationen af Patenterne; han hævder, at dette er et Kontraksbrud, der har medført, at det af ham udførte Arbejde — væsenlig som Følge af de af Mælkeeksportens Patentudvalg begaaede Fejl — for Størstedelen er blevet resultatløst, medens der ved hans Arbejde var skabt et Grundlag for hele Patentsagen, som med fuld Føje berettigede de af Fællesorganisationens ledende Mænd nærede Forventninger om Indvindelsen af Millionværdier. Han gør gældende, at det nævnte Forhold berettiger ham til Godtgørelse for det af ham udførte store Arbejde og til Erstatning for den Provision, han er gaaet glip af, samt at han derhos for ydet juridisk Bistand efter April 1923 — særlig hans Medvirkning ved Affattelsen og Afslutningen af Kontrakterne med den italienske Sammenslutning — har Krav paa Honorar. Idet han ansætter det sidstnævnte Krav til 2700 Kr, og idet han opgør Værdien af de af ham afsluttede Kontrakter og af de Kontrakter, der ved rigtig Fortsættelse af det af ham udførte Arbejde vilde være opnaaet, til i hvert Fald 3 Mill Kroner, paastaar han Fællesorganisationen, der, efter hvad Sagsøgeren hævder, maa hæfte for det ham tilkommende Krav, men som — trods hans derom i Efteraaret 1924 fremsatte Anmodning har nægtet at betale ham, tilpligtet at betale 75 000 Kr med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 1 Januar 1925, subsidiært fra Stævningens Dato den 19 September 1927.

De Sagsøgte procederer til Frifindelse.

Foreløbig bemærkes, at de Honorarer, Sagsøgeren iøvrigt har oppebaaret fra Fællesorganisationen og forskellige hermed i Forbindelse staaende Selskaber, maa antages at være hans under Sagen omhandlede Virksomhed uvedkommende.

De Sagsøgte gør gældende, at ikke Fællesorganisationen, men de

to Selskaber: A/S Maskinfabriken »Danmark« og »A/S Sterilizer Co« hæfter for eventuelle Forpligtelser, a t bortset herfra Fællesorganisationen i hvert Fald ikke hæfter for Betalingen for Sagsøgerens Arbejde efter 1 August 1922, da de under Sagen omhandlede Patentrettigheder overgik til Mælkeeksporten og det af denne nedsatte Udvalg, hvorfor Sagsøgeren ogsaa har anmeldt Kravet i Mælkeeksportens Likvidationsbo, og a t der for Tiden før 1 August 1922 kun kan blive Spørgsmaal om Honorar for Kontrakten med The Natal Creamery Lmt, for hvilken Sagsøgeren ved den fornævnte Afregning af 23 April 1923 har oppebaaret fuld Betaling ved at hæve den ham efter hans egne Udtalelser i Mødet den 24 August 1922 tilsagte Provision af 2½ pCt af hele den garanterede Minimumsafgift for 15 Aar.

Med Hensyn til den førstnævnte Indsigelse har de Sagsøgte henvist til, at det stemmer med almindelige Regler, at kun de nævnte to Aktieselskaber hæfter for de til Udnyttelsen af deres Patentrettigheder paa- dragne Forpligtelser, og at Sagsøgeren selv netop er gaaet ud herfra, idet han paa Repræsentantmødet den 3 Maj 1922 i Anledning af en fremsat Forespørgsel om, i hvilket Omfang Fællesorganisationen havde den økonomiske Risiko for Selskaberne, udtrykkelig udtalte, at begge Selskaber er konstituerede som Aktieselskaber, hvorfor der ikke paahviler Fællesorganisationen eller dens enkelte Medlemmer økonomisk Risiko af nogen Art udover de Beløb, som er stillet til Raadighed for de paa- gældende Virksomheder.

Denne Sagsøgerens Udtalelse findes dog ikke i sig selv afgørende med Hensyn til Honoraret til Sagsøgeren, der maa anses antaget af Fællesorganisationen til paa dennes Vegne at gøre de gennem Aktieselskaberne erhvervede Aktiver frugtbringende, tildels ved i Forbindelse med de Aktieselskaberne formelt tilhørende Patentrettigheder at overdrage de af Fællesorganisationens egne Patenter flydende Rettigheder, og dette saaledes, at Fællesorganisationen i alle — eller i saa godt som alle — Tilfælde blev direkte berettiget blandt andet til at oppebære de betingede Afgifter. Det ses ogsaa, at Fællesorganisationen og ikke Aktieselskaberne var direkte forpligtet i Forhold til en af den antaget Generalrepræsentant for U S A og det britiske Imperium — Mr Sutherland-Thomson — med hvem Fællesorganisationen havde sluttet Kontrakt af noget lignende Indhold som Udkastet til Kontrakt mellem Mælkeeksportens Udvalg og Sagsøgeren.

Selvom det imidlertid maa antages, at Sagsøgeren ikke er indskrænket til at gøre sit Honorarkrav gældende overfor de ommeldte Aktieselskaber, men har et herudover rækkende Krav — oprindelig imod Fællesorganisationen — maa der derimod gives denne Medhold i, at Sagsøgeren ikke paa det af ham paaberaabte Grundlag har noget Krav imod de Sagsøgte for Tiden efter 1 August 1922.

Sagsøgeren har villet gøre gældende, at Mælkeeksporten efter Overtagelsen af Udnyttelsen af Patenterne alene var at anse som Fuldmægtig for Fællesorganisationen, der som foran paavist — trods nogen Uklarhed stadig betragtedes som den egenlige Ejer af Aktierne. Han har henvist til, at det taler for at opfatte Forholdet som et Fuldmagtsforhold, at Forhandlinger ogsaa efter 1 August 1922 er ført i Fællesorganisatio-

nøns Navn, i hvis Navn endvidere Kontrakterne blev indgaaet, saaledes ogsaa den seneste Kontrakt med Mr Sutherland-Thomson, hvilken Kontrakt afsluttedes i November 1922 med de deri indeholdte Forpligtelser for Fællesorganisationen til at yde Honorar m v. Der findes imidlertid ikke at kunne lægges Vægt paa disse Omstændigheder, idet den til Mælkeeksporten skete Overdragelse efter dennes Øjemed og Karakter og de med den forbundne Rettigheder og Forpligtelser var langt videregaaende end en blot Overførelse af Bestyrelsen, og idet det særlig aabenbart var en Forudsætning, at de ved Udøvelsen nødvendiggjorte Forpligtelser og Udgifter, i Anledning af — som det i den foran citerede Skrivelse af 12 Juli 1922 hedder — Patenternes Erhvervelse, Opretholdelse og Udnyttelse m v skulde paahvile Mælkeeksporten i eget Navn og uden Regres til Fællesorganisationen, hvorom blandt andet kan henvises til det oplyste om de betydelige af Mælkeeksporten afholdte, herhenhørende Udgifter. Særlig maa Sagsøgeren anses at have erkendt, at han fra 1 August 1922 at regne i den her omhandlede Henseende alene stod i Ansættelsesforhold til Mælkeeksporten, hvilket ogsaa fremgaar af det paa Mødet den 24 August 1922 passerede og har fundet et utvetydigt Udtryk i det af Sagsøgeren selv udarbejdede, for de væsentligste Punkters Vedkommende foran angivne Kontraktsudkast.

Efter alt det oplyste og den vedtagne Lønningsmaades Natur maa det under Manglen af udtrykkeligt Forbehold fra Sagsøgerens Side i modsat Retning endvidere antages, at Sagsøgeren ikke nu kan stille Krav overfor Fællesrepræsentationen paa Honorar for det med Forberedelsen af Kontrakter forbundne Arbejder, som med Sagsøgerens Medvirkning fra 1 August 1922 overgik til videre Udnyttelse af Mælkeeksporten. Medens Sagsøgeren vel maa antages at have taget Forbehold med Hensyn til, at Honoraret kun for Tiden efter 1 August 1922 skulde fastsættes af Mælkeeksporten, maa han i Virkeligheden ogsaa anses for de før denne Tid afsluttede Kontrakters Vedkommende at være indgaaet paa, at han for disse, der med hans Samtykke og Medvirkning overførtes til Mælkeeksporten og af denne pantsattes til Andelsbanken, skulde have sin Fyldestgørelse af Mælkeeksporten og ikke af Fællesorganisationen, i al Fald saa længe der ikke er fremkommet nogen Indtægt af Patenterne udover de 4 Mill Kroner, der ved Overdragelsen af Administrationen var tillagt Mælkeeksporten. Hermed stemmer det ogsaa, at hans fornævnte Afregning af 23 April 1923 vedrørende The Natal Creamery er stilet til Mælkeeksporten, og i hvert Fald maa det anførte gælde Kontrakten med Mr P Dunne, hvilken Kontrakt ikke indeholdt Bestemmelser om noget egenligt garanteret Minimumsforbrug og ikke var traadt i Virksomhed, da Overførelsen til Mælkeeksporten fandt Sted. Om denne Kontrakt er det iverigt oplyst, at den endnu ikke har afkastet Indtægter, og forsaavidt angaar Kontrakten med The Natal Creamery, er Sagsøgeren — som foran gentagende anført — fyldestgjort ved sin nylig nævnte Afregning.

I Henhold til det saaledes anførte vil de Sagsøgte overensstemmende med deres Paastand være at frifinde. Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Sagsøgte med 1500 Kr.

Mandag den 28 Januar.

Ved Højesterets Dom i Sag Nr 233/1927 (**Rigsadvokaten mod Carl Peter Wedel**) blev Tiltalte frifundet for Tyveri, men for Vold mod sagesløs Person anset efter midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 1, 2 Stk med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 20 Dage.

---

Nr 306/1927. Proprietær **Kai Langhorn** (Bruun)  
 mod  
 Proprietær **Kaj Withusen Jantzen** (Fich),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Pligt til at yde Erstatning i Anledning af Mangler ved Taget paa en solgt Ejendom.

Vestre Landsrets Dom af 21 September 1927: Sagsøgte, Proprietær Kai Langhorn, bør til Sagsøgeren, Proprietær Kaj Withusen Jantzen, betale 5000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 3 Februar 1927, indtil Betaling sker. I Sagsomkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgeren 400 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret er det oplyst, at det ikke som i Dommen anført var i Februar 1926, men først ved en Skrivelse af 7 Juni s A, at Appellanten henvendte sig til Firmaet »Tagasbest« med Anmodning om at sende en Mand til at reparere Tagene.

Efter det foreliggende maa der gaas ud fra, at Tage af saadan Art og Konstruktion som de heromhandlede er mindre modstandsdygtige overfor Vind og Vejr, saaledes at der erfaringsmæssig maa regnes med, at der i Aarets Løb vil fremkomme Utætheder. Det oplyste giver derhos ikke tilstrækkeligt sikre Holdpunkter for at antage, at Tagenes Tilstand ved Handlens Indgaaelse har været væsenlig ringere end fra Indstævntes Side paaregneligt.

Da der endelig fra Appellantens Side ikke er givet noget Garantitilsagn eller nogen vildledende Oplysning og da Appellanten ikke heller ses at have haft Grund til at tvivle om »Tagasbest«s Vilje og Evne til at opfylde den givne Garanti, findes der ikke at foreligge Grundlag for at paalægge Appellanten noget Erstatningsansvar, og hans Paastand om Frifindelse vil derfor være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 600 Kroner.



## Thi kendes for Ret:

Appellanten, Proprietær Kaj Langhorn, bør for Tiltale af Indstævnte, Proprietær Kaj Withusen Jantzen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Indstævnte til Appellanten med 600 Kroner inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Skøde af 21 August 1926 solgte Sagsøgte, Proprietær Kai Langhorn af St Grundet, den ham tilhørende Landejendom, Matr Nr 3 a m v af Smidstrup, til Sagsøgeren, Proprietær Kaj Withusen Jantzen, for en Købesum af 290 000 Kr, hvoraf Sagsøgeren udbetalte 107 000 Kr kontant. I Skødet indeholdes bl a en Bestemmelse om, at Sagsøgeren indtræder i Kontrakten angaaende Tagenes Vedligeholdelse, og hermed sigtes til, at Sagsøgte i Aaret 1925 havde indgaaet en Overenskomst med Firmaet »Tagasbest« i København, hvorved dette Firma paatog sig 10 Aars Garanti for Vandtæthed og Holdbarhed af de af det i Sommeren 1925 foretagne Reparationer af Smidstrupgaards Lade- og Kostaldtage, der bestod af Tagpap lagt paa Spaan. Sagsøgeren flyttede ind paa Gaarden ca den 20 September 1926, og under et heftigt Regnvejr, der, som det maa antages, indtraf den 10 Oktober næst efter, blev han opmærksom paa, at de nævnte Tage var i høj Grad utætte, idet Regnen strømmede ned og gennemblødte Avl og Fourage og de i Stalden staaende Kreaturer. Da en Henvendelse til Firmaet Tagasbest ikke frugtede, idet Firmaet vel lovede at lade Tagene istandsætte, men desuagtet undlod at sende Reparatører, lod Sagsøgeren den 29 Januar d A optage en Syns- og Skønsforretning til Konstatering saavel af Tagenes Tilstand som af den ved Regnvandets Indtrængen forvoldte Skade og Omkostningerne ved at lægge et nyt Tag. I Forretningen udtales blandt andet, at Tagene paa Lade og Kostald er utætte saa godt som over det hele, saaledes at Regnen drysser ned og forarsager, at Sæden bliver vaad og gror helt ned i Gulvene, at det efter Tagenes Udseende skønnes, at de har været utætte i mindst to Aar, at det vil være nødvendigt at forny dem i hele deres Udstrækning, at Udgiften ved Oplægning af nyt Tag af Bølgeblikplader med fornøden Reparation af Træværk vil udgøre 9500 Kr, og at Forskellen mellem Ejendommens Salgsværdi med det daværende Tag og med tæt Tag skønnes at udgøre 13 500 Kr, i hvilken Sammenhæng bemærkes, at Syns- og Skønsmændene har regnet med en Erstatning af 4000 Kr for Ulemperne ved Omlægning af Taget.

Idet Sagsøgeren, der har forsynet Lade og Kostald med nye Tage, har anbragt, at Sagsøgte har garanteret ham eller i hvert Fald bibragt ham Indtryk af, at Tagene var tætte, og at der ved deres Utæthed er forvoldt ham stor Skade, i hvilken Henseende han har anført, at Køerne under Regnvejr stod vaade i Stalden, hvad der nedsatte deres Mælkeydelse, og at den indtrængende Regn har ødelagt dels Sæd, dels Hø og Halm, har han under nærværende Sag søgt Sagsøgte til at betale ham

det i Skønsforretningen nævnte Beløb af 13 500 Kr med Tillæg af 4500 Kr, 4000 Kr og 2000 Kr for henholdsvis nedsat Mælkeydelse hos Køerne, ødelagt Sæd og ødelagt Hø og Halm eller ialt 24 000 Kr tillige med Renter heraf 5 pCt p a fra den 3 Februar 1927, indtil Betaling sker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgerens Tiltale.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at de omhandlede Tage, der blev oplagt omkring Aaret 1915, straks var tætte, men efter nogen Tids Forløb begyndte at vise sig utætte ned langs Tagfladerne, hvilket blev afhjulpet ved Tjæring, uden at det dog herved lykkedes at tilvejebringe nogen varig Bedring. Sagsøgte henvendte sig derfor til »Tagasbest«, der i Sommeren 1925 foretog en Reparation af Tagene ved Oplægning af nyt Pap ved Mønningen og ved at oversmøre dem med et bestemt Stof, men allerede den første Vinter derefter regnede det ned i Kostalden paa 3 à 4 Steder, saaledes at de der staaende Køer blev vaade, og saaledes at der samlede sig Søer af Regnvand paa Gulvet, uanset at der over Kostaldens Bræddeloft laa et metertykt Lag af Avner og Halm. Sagsøgte sendte i Februar Maaned 1926 Bud til Tagasbest, der dog først den 4 August s A sendte en Reparator. Denne foretog med noget paa Smidstrupgaard forhaanden værende Materiale en foreløbig Reparation og kom derefter tilbage i den paafølgende September Maaned, hvor han behandlede Tagene i større Udstrækning. Disse Reparationer viste sig ogsaa forgæves, idet det efter de foreliggende Vidneforklaringer maa antages at have regnet endnu stærkere gennem Tagene i Vinteren 1926—27 end i den foregaaende Vinter.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at han ikke har givet Sagsøgeren Indtryk af, at Tagene var tætte, idet han under Salgsforhandlingerne tværtimod opgav, at det regnede ned paa to nærmere angivet Steder eller — som han for Landsretten har ændret sin Forklaring — væsenlig paa disse to Steder, og at Sagsøgeren desuden, da han besigtigede Gaarden før Købet, maatte kunne danne sig et Skøn over, hvorledes Tagenes Beskaffenhed var. Han har endelig anført, at Tagene sandsynligvis er blevet beskadiget ved en den 10 Oktober indtruffet Storm, og at dette maa være Grunden til Utætheden, der har været langt større, efter at Sagsøgeren overtog Gaarden, end den var i hans Ejertid.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgeren under de forud for Salget af Smidstrupgaard gaaende Forhandlinger har lagt Vægt paa, at Tagene var tætte, og at Sagsøgte paa hans Forespørgsel herom, foruden som omtalt at nævne, at det regnede ned paa to Steder, har fremhævet, at han havde Overenskomsten med »Tagasbest«. Endvidere har Sagsøgte under Proceduren for Landsretten erkendt, at han, da Sagsøgeren under en Besigtigelse af Gaarden i Begyndelsen af August 1926 blev opmærksom paa en Fugtplet paa Kostaldloftet og udtalte, at her havde det da regnet ned, dertil svarede, at der nu var tæt, hvilket Svar han mente sig beføjet til at give, fordi »Tagasbest« som foran omtalt i Begyndelsen af Maaneden havde foretaget en mindre Reparation af Taget.

Efter de Erfaringer, Sagsøgte havde gjort om de af »Tagasbest« udførte Reparationer, maatte han tvivle baade om Firmaets Vilje og Evne

til at holde sig Kontrakten efterrettelig, og han burde derfor ikke have besvaret det stillede Spørgsmaal som sket og særlig ej heller under Forhandlingen om Tagenes Tæthed have fremhævet Kontrakten med Firmaet uden at omtale det utilfredsstillende Resultat af Firmaets hidtil udførte Arbejde, idet Sagsøgeren i Mangel af nærmere Oplysninger i saa Henseende med Føje kunde gaa ud fra, at Firmaet havde opfyldt og derfor ogsaa fremdeles kunde opfylde Kontrakten. Da Sagsøgte endvidere jævnlig lod de ved Regnens Indtrængen paa Mur- og Træværk frembragte Fugtpletter overkalke, hvilket særlig skete, naar der ventedes Fremmede til Gaarden, og ogsaa maa antages at være sket i August Maaned, før Sagsøgte købte Gaarden, og da det efter de afgivne Vidneforklaringer maa antages, at Utætheden i Taget ved en almindelig Besigtigelse som den af Sagsøgeren foretagne ikke kunde konstateres undtagen i eller umiddelbart efter Regnvejr, har Besigtigelsen under Hensyn til, at den skete i Tørvejr, ikke kunnet give ham et saadant Indtryk af Tagenes Tilstand, at han derved fik det fornødne Korrektiv til Sagsøgtes Udtalelser. Herefter samt da der ikke foreligger tilstrækkelige Holdepunkter for, at Tagenes mangelfulde Tilstand i det hele eller blot i væsenlig Grad skyldes Stormskade, der er indtruffet efter Sagsøgerens Overtagelse af Gaarden, vil Sagsøgte, særlig da det endvidere maa antages, at Utætheden ogsaa før Salget har været til Stede i stort Omfang, være at tilpligte at betale Sagsøgeren Erstatning for denne Mangel.

Erstatningens Størrelse vil være at fastsætte under Hensyn til, at Tage af den omhandlede Art, om det end maa anses muligt at holde dem tætte, er mindre holdbare, og at Sagsøgeren ikke har Krav paa at blive stillet bedre end om Gaarden havde været forsynet med et saadant Tag, der kunde holdes tæt indtil 1935. Herefter findes den ham tilkommende Erstatning derunder iberegnet Godtgørelse for Ulemperne ved Tagenes Omlægning og for den ved Regnens Indtrængen forvoldte Skade at kunne bestemmes til 5000 Kr, hvoraf Sagsøgte vil have at svare Renter som af Sagsøgeren paastaet.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte delvis at burde betale Sagsøgeren med 400 Kr.

---

Færdig fra Trykkeriet den 13 Februar 1928.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 35.

---

---

Tirsdag den 29 Januar.

Nr 99/1928. Bagermester **Lauritz Hansen** (O Petersen)  
mod

Bagermester **Th Ingerslev** (Henriques efter Ordre),

betræffende et af Indstævnte fremsat Krav om at erholde en Del af Købesummen for en Forretning tilbagebetalt.

Østre Landsrets Dom af 28 Marts 1928: Sagsøgte, Bagermester Lauritz Hansen, bør til Sagsøgeren, Bagermester Th Ingerslev, i kvitteret Stand udlevere det af Sagsøgeren den 17 Marts 1927 til ham udstedte Gældsbevis, stort til Rest 2546 Kr 77 Øre. Saa betaler Sagsøgte og til det offentlige de Retsafgifter, som skulde være erlagt i Forhold til det tilkendte Beløb, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagen ikke havde været beneficeret for Sagsøgeren, samt til den for Sagsøgeren beskikkede Sagfører, Overretssagfører L Jessen, i Salær 60 Kr. At efterkommes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

## Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Indstævntes Hustru, som er bogholderikyndig, før Handlens Afslutning har gennemgaaet Appellantens Bøger, som tydeligt udviser, at en ikke uvæsenlig Del af Omsætningen hidrørte fra Sygehusleverancerne, og at saadanne Leverancer ikke er sket i November og December 1926, i hvilke Maaneder Omsætningen er gaaet betydeligt ned. Naar hertil kommer, at Indstævnte, som efter sin egen Fremstilling kort efter Overtagelsen af Forretningen blev paa det rene med, at Leverancerne var ophørt, først henad Efteraaret maa antages at have reklameret, findes Bagermester Meyers Forklaring om, at Indstævnte under Salgsforhandlingerne er blevet underrettet om Forholdet, i den Grad bestyrket, at den vil være at lægge til Grund for Paadømmelsen, hvorved endnu bemærkes, at Betyd-

ningen af den i Dommen nævnte Forklaring af Fru Schlichting er afsvækket ved to efter Dommens Afsigelse afgivne Vidneforklaringer.

Herefter vil Appellanten efter sin Paastand være at frifinde.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes at kunne ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Bagermester Lauritz Hansen bør for Tiltale af Indstævnte, Bagermester Th Ingerslev, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves. Der tillægges Overretssagfører L Jessen i Salær 60 Kroner og Højesteretssagfører Henriques i Salær for Højesteret 200 Kroner, hvilke Salærer udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, i hvilken der er meddelt Sagsøgeren, Bagermester Th Ingerslev, fri Proces, paastaar denne endeligt Sagsøgte, Bagermester Lauritz Hansen, tilpligtet at betale ham 6500 Kr, saaledes at Betalingen afgøres dels ved kontant Betaling og dels ved Kvittering af et af Sagsøgeren til Sagsøgte udstedt Gældsbrief af 17 Marts 1927, oprindeligt stort 2700 Kr, nu til Rest 2546 Kr 76 Øre.

Sagsøgte paastaar sig frifundet.

Sagens nærmere Omstændigheder er følgende:

Ved Købekontrakt af 29 Januar f A købte Sagsøgeren af Sagsøgte Bageriet med Beboelse Nordre Fasanvej 74 til Overtagelse den 15 Februar 1927 under Forbehold af Værtens Samtykke til Lejemaalets Overdragelse for en Købesum af 10 800 Kr, hvoraf 2000 Kr er betalt, da Værtens Samtykke til Overdragelsen forelaa, 8500 Kr ved Overtagelsen, hvorhos Sagsøgeren overtog 300 Kr paa en Røremaskine. I Købet medfulgte nærmere specificeret Inventar. Ved Paategning paa Købekontrakten af 12 Marts og 17 Marts forhøjedes Købesummen med 700 Kr til ialt 11 500 Kr, og Overtagelsen udsattes til den 17 Marts hvorhos Sagsøgte forpligtede sig til at lade 2700 Kr indestaa med maanedlige Afdrag paa 100 Kr.

For Restbeløbet udstedtes 17 Marts 1927 det ovennævnte Gældsbevis.

Til nærmere Begrundelse af sin Paastand anfører Sagsøgeren, at hans Motiv til Købet af Bageriet var, at Sagsøgte havde opgivet, at dette havde en aarlig Omsætning af 39—40 000 Kr, og at han udtrykkelig paa sin Forespørgsel til Sagsøgte, om de 39 000 Kr var Indkomster ved Butikssalg og ikke ved Leverancer til Institutioner, fik dette første bekræftet. Ved Leverancer til store Institutioner gives der nemlig som Regel en saa stor Rabat, at den sædvanlige Fortjeneste nedsættes meget betydeligt. Imidlertid viste det sig, at hans Omsætning kun var om-

kring 26—27 000 Kr aarlig, og han mener, at dette skyldes Forhold, som Sagsøgte har Ansvaret for. Sagsøgeren fremhæver særlig tre Punkter. Sagsøgte havde i Tiden fra 1922 til November 1926 haft en Leverance af Brød til Københavns Amts Sygehus, der gav ham en Omsætning af ca 6000 à 7000 Kr aarlig, og Sagsøgte har intet oplyst overfor ham, hverken om, at han havde haft denne Leverance eller, at den lige var ophørt, og at dette vilde bringe den aarlige Omsætning ned til ca 32 500 Kr. Sagsøgte har dernæst ydet Personalet paa Frederiksberg Hospital Rabat paa 20 pCt ved Køb af visse Varer, og paa denne Omsætning, ca 2000 Kr om Aaret, var der altsaa en meget ringe Fortjeneste. Endelig mener han, at Sagsøgte i Tiden fra Købets Afslutning til hans Overtagelse af Forretningen har forsømt den i en saadan Grad, at der som Følge heraf er bortgaaet mange Kunder, hvorved Forretningens aarlige Omsætning er nedsat med ca 3—4000 Kr.

Sagsøgeren hævder derhos, at Kundekredsen for Forretningen med en Omsætning af 26—27 000 Kr aarlig kun kan sættes til en Værdi af ca 1000 Kr, samt at Inventaret og Varelageret, der medfulgte ved hans Køb, kun var ca 3000 Kr værd, hvorfor Restbeløbet af Købesummen paa 11 500 Kr bør erstattes ham.

Sagsøgte har heroverfor hævdet, at det under Salgsforhandlingerne er overladt Køberen og hans Hustru selv efter Forretningsbøgerne at finde ud af, hvor stor Omsætningen var, og hvorledes den fremkom. Han vil derhos aldrig paa Sagsøgerens Forespørgsel derom være fremkommen med nogen udtrykkelig Udtalelse om, at de 39 000 Kr's Omsætning var Butikssalg. Med Hensyn til de af Sagsøgeren særlig fremhævede tre Grunde til Erstatning hævder han derhos, at det saavel af ham som af Ejendomskommissionær, fhv Bagermester Meier, som han benyttede ved Handlen, som Forklaring paa, at de maanedlige Indtægter efter Bøgerne fra November 1926 faldt meget betydeligt, blev anført, at dette skyldtes de da ophørte Sygehusleverancer. Derimod erkender Sagsøgte, at Rabatten til Frederiksberg Hospitals Personale mulig ikke er omtalt, men han vil ikke indrømme, at denne havde nogen praktisk Betydning, idet hele Omsætningen af Varer, hvorpaa denne Rabat gaves, var ganske ubetydelig.

Sagsøgte benægter derhos bestemt at have forsømt Forretningen, og at Inventar og Varelager ikke skulde have haft den ved Handlens Indgaaelse vedtagne Værdi 5000 Kr.

For Landsretten er afgivet Partsforklaringer og Vidneforklaringer af Sagsøgerens Hustru, af fhv Bagermester Meier og af Fru A Schlichting, der har været ansat i Forretningen. Fru Ingerslev, der deltog i Forhandlingerne om Købet af Forretningen, har fastholdt, at Sagsøgte og Meier flere Gange paa direkte Forespørgsel derom har bekræftet, at Omsætningen 39 000 Kr hidrørte fra direkte Butikforretning og ikke fra Udenomsforretning, hvorpaa der sædvanlig gives Rabat. Det er derhos ikke ved Meiers Gennemgang af Bøgerne for dem eller ved deres egen Gennemgang af Bøgerne blevet klart for dem, hvilken Betydning Forholdet med Hensyn til Amtssygehuset havde. Om denne Leverance og om dens Ophør erfarede de først ganske tilfældigt af den daværende

Ekspeditrice i Forretningen, Fru Schlichting, nogen Tid efter Overtagelsen. Straks efter, at de havde hørt om Leverancen til Amtssygehuset, henvendte de sig til Sagsøgte, men denne slog det stadig hen som ikke havende praktisk Betydning.

Fhv Bagermester Meier har forklaret, at Sagsøgeren og hans Hustru flere Gange har faaet Forretningsbøgerne forevist, og at han udtrykkelig har sagt dem, at den ret betydelige Nedgang i Forretningsindtægterne i de sidste Maaneder skyldtes, at Amtssygehuset var ophørt at være Kunde.

Efter alt det foreliggende, derunder særlig Fru Schlichtings Forklaring, der er overensstemmende med Fru Ingerslevs Forklaring om, at Sagsøgte og dennes Hustru begge blev meget overraskede over hendes Oplysninger om Leverancen til Amtssygehuset og straks søgte nærmere Underretning herom, maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Sagsøgte ikke har gjort Sagsøgeren Rede for Forholdet med Hensyn til Amtssygehuset, og der vil derfor være at give Sagsøgeren Medhold i, at Sagsøgte som Følge heraf bør yde ham en Erstatning.

Derimod kan Sagsøgerens øvrige Krav om Nedsættelse i den af ham ydede Købesum ikke tages til Følge, da han ikke tilstrækkelig har godtgjort Rigtigheden af sine herhen hørende Anbringender.

Den Sagsøgeren tilkommende Erstatning findes herefter passende at kunne ansættes til et Beløb, svarende til Restgælden paa Købesummen 2546 Kr 76 Øre.

Sagsøgte betaler derhos Sagens Omkostninger efter Reglerne for beneficerede Sager.

---

Torsdag den 31 Januar.

Nr 114/1928. Snedkermester **Jørgen Hansen** (Jørgensen)

m o d

Gaardejer **Niels Jørgensen** (Henriques),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for Skade forvoldt ved en Løbskkørsel.

Østre Landsrets Dom af 29 Marts 1928: Sagsøgte, Gaardejer Niels Jørgensen, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Snedkermester Jørgen Hansen, i denne Sag fri at være. I Sagsomkostninger betaler Hansen til Jørgensen 400 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

For Højesteret har Appellanten alene støttet sit Erstatningskrav paa, at Heine Jørgensen under Kørslen skal have vist uforvarligt Forhold. Da det i Dommen i Henhold til de i denne an-

førte Grunde med Rette er antaget, at Heine Jørgensen ikke har vist noget Forhold, der kan betegnes som uforsvarligt, vil Dommen efter Indstævntes Paastand, idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til andet Resultat, være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Snedkermester Jørgen Hansen, til Indstævnte, Gaardejer Niels Jørgensen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Den 23 September 1926 kørte Heine Bøgebjerg Jørgensen, som er født den 2 Marts 1909, og som var Tjenestekarl hos sin Fader, Gaardejer Niels Jørgensen paa Thurø, fra Gaarden et Læs Grøfteoprensning m m til en Losseplads, der ligger nær Gaarden, men paa den modsatte Side af Landevejen, hvorfra et lille Stykke Privatvej fører ned til Pladsen. Vognen var en almindelig stiv Fjælevogn, forspændt med to Hopper paa henholdsvis 11 og 7 Aar. Efter at han havde aflæst, lagde han den venstre Sidefjæl ned paa Vognbunden og satte sig sidelæns paa den med Benene hængende mellem de venstre Hjul, Tømmen slog han nogle Gange om Skulderen saaledes, at Tampen hang ned ad hans Ryg, men Armen var fri, og han holdt i Tømmerne med begge Hænder. Hestene havde hidtil været ganske rolige, men da han havde vendt Køretøjet og var kommet ud paa det private Vejstykke, begyndte Hestene at springe og tog Magten fra ham. Han forsøgte at faa dem ind paa Pladsen foran en Ladebygning, der hører til hans Faders Gaard og ligger ligeoverfor det Sted, hvor den private Vej gaar ud i Landevejen, men Hestene svingede til højre, hvorved de venstre Vognhjul kom op paa en Grøftvold, og Heine Jørgensen faldt af. Hestene blev helt løbske og fortsatte ud ad Landevejen, hvor de først paakørte en Trillebør med det Resultat, at Vognen gik midt over, idet antagelig Bolten, der holdt Langvognen, spræng op eller faldt ud. Længere henne paa Vejen løb Hestene paa Snedkermester Jørgen Hansen af Thurø, han blev væltet om, trampet af Hestene og muligvis ramt af den Vogndel, som Hestene medførte, og kom derved meget alvorlig til Skade. Arbejderforsikringsraadet har i en fremlagt Skrivelse af 28 Oktober 1927 udtalt, at Raadet, hvis Tilfældet havde henhørt under Ulykkesforsikringsloven, vilde have anset Hansens Erhvervsevne for at være forringet med 25 pCt som Følge af Ulykkestilfældet, medens Læge E O Rames, der har behandlet Hansen, i en fremlagt Erklæring af 22 Februar 1928 har anslaaet Forringelsen til mindst 50 pCt.



Under denne ved Retten for Sunds-Gudme Herreder forberedte Sag har nu Snedkermester Jørgen Hansen paastaet Gaardejer Niels Jørgensen dømt til at betale ham i Erstatning 14 770 Kr med nærmere angivne Renter, idet han har specificeret de Poster, som udgør det nævnte Beløb.

Jørgensen paastaar sig frifundet.

Til Støtte for Kravet gør Hansen gældende, at Jørgensen maa være ansvarlig for det skete, idet dette enten skyldes uforsvarligt Forhold fra Heine Jørgensens Side, Mangler ved Køretøjet eller Fejl hos de dette forspændte Heste. I førstnævnte Henseende hævder han navnlig, at Kusken ved at anbringe sig, som sket, og ved at slaa Tømmen om sig, har bevirket, at han ikke havde det fornødne Hold paa Hestene.

I Sagen er afgivet en Række Vidneforklaringer, hvorhos der er fremlagt forskellige Erklæringer.

Efter det oplyste maa det antages, at ingen af de to Hopper, der begge var ældre, tidligere har vist Tilbøjelighed til at blive sky eller løbe løbsk, hvorhos der intet er oplyst til Støtte for, at Vognen, Seletøjet eller Tømmen skulde have været i mangelfuld Stand. Heine Jørgensen er betegnet som en rolig og fornuftig Kusk. Under de foreliggende Omstændigheder findes det ikke at kunne betegnes som uforsvarligt, at han havde anbragt sig paa Vognen, som sket, og ej heller, at han havde Tømmen om Skulderen, da han efter det oplyste holdt i den med begge Hænder. Om Aarsagen til, at Hestene begyndte at springe og drejede Vognen op mod Grøftevolden med det Resultat, at Kusken faldt af, har intet kunnet oplyses, hvorved endnu bemærkes, at Heine Jørgensen har forklaret, at han ikke medførte Pisk, og at han ikke med Tømmerne havde slaaet paa Hestene.

Idet der herefter ikke findes noget Forhold, som kan lægges Gaardejer Jørgensen eller dennes Søn Heine til Last, maa det skete betragtes som en hændelig Skade, for hvilken førstnævnte ikke kan være ansvarlig.

Jørgensen vil herefter være at frifinde, og Sagens Omkostninger at tillægge ham med 400 Kr.

Nr 215/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Carl Gustav Thomsen (Bruun),**

der tiltales for Overtrædelse af Straffelovens §§ 251 og 259.

Østre Landsrets Dom af 6 September 1928: Tiltalte Carl Gustav Thomsen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 80 Dage. Saa bør Tiltalte og betale Sagens Omkostninger, derunder i Salær til den for ham for Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Wreschner, 80 Kr, samt i Erstatning til Københavns Kommunes Hjælpekasse 987 Kr 49 Øre. Den idømte Erstatning at betale inden 15 Dage efter denne Doms Forkyndelse, og Dommen i det hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Østre Landsret afsagte Dom er paaanket dels af Tiltalte dels af det offentlige.

Til den i Dommen givne Fremstilling angaaende Ansøgningerne om almindelig Hjælpekasseunderstøttelse føjes, at Tiltalte efter at have indgivet Ansøgningen af 17 April 1923 gav rigtig Oplysning til vedkommende Undersøger om Størrelsen af Hustruens Indtægt, hvortil han derpaa henviste i sin næste Ansøgning og at ogsaa hans øvrige Ansøgninger har været suppleret med Oplysninger til Undersøgeren.

Selv om det maa antages, at Hustruens Indtægter har været formindsket noget ved Udgifter til Medhjælp og andre mindre Driftsudgifter, findes det dog ved samtlige, tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger tilstrækkelig godtgjort, at der i flere af Tiltaltes Ansøgninger om almindelig Understøttelse af Hjælpekassen — selv efter de ved Undersøgerens Hjælp skete Berigtigelser — har været givet urigtige Oplysninger af ham om Hustruens Indtægter. Da disse urigtige Oplysninger efter det foreliggende maa antages at være fremsat i svingagtig Hensigt, vil Tiltalte for dette Forhold være at anse efter Straffelovens § 257.

Ved sit øvrige i Dommen fremstillede Forhold findes Tiltalte som i Dommen antaget, svingagtigt at have tilvendt sig for store Beløb i ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse, hvorved dog bemærkes, at der som nævnt ikke kan bortses fra en vis Udgift til Medhjælp m v.

For dette Forhold vil han være at anse efter Straffelovens § 251, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13.

Dommen vil herefter kunne stadfæstes, dog at Straffetiden findes at burde forkortes til 40 Dage, og at Erstatningspaastanden ikke kan tages under Paakendelse under denne Sag, idet der ikke er fuld Klarhed over Størrelsen af de besvagne Beløb.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at Straffetiden bestemmes til 40 Dage, og at Bestemmelsen om Erstatning bortfalder. I Salær for Højesteret tillægges der Højesteretssagfører Bruun 120 Kroner, der udredes af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, hvori Forundersøgelsen er foretaget ved Københavns Byrets 4de Afdeling, er Carl Gustav Thomsen ifølge Anklageskrift af 19 Juni 1928 sat under Tiltale til Straf.

### A.

efter Straffelovens § 251 for i Tiden fra den 20 Juli 1922 til den 2 August 1924 ved urigtige Angivelser om sin Hustrus Indtægter svingagtigt at have formaaet Københavns Kommunes Hjælpekasse til som almindelig

Hjælpekasseunderstøttelse at udbetale sig ialt Kr 515,73, af hvilket Beløb Tiltalte senere har tilbagebetalt Kr 130,00; subsidiært tiltales Thomsen til for dette sit Forhold at lide Straf efter Straffelovens § 257;

### B.

efter Straffelovens § 259 for i Tiden fra den 6 Juli 1922 til den 24 Juni 1924 ligeledes ved urigtige Angivelser om sin Hustrus Indtægter svigagtigt at have formaaet Københavns Kommunes Hjælpekasse til i ekstraordinær Arbejdsløshedsunderstøttelse efter § 31 i Lov Nr 529 af 22 December 1921 at udbetale sig et Beløb af Kr 796,76 for meget. Af Beløbet er senere tilbagebetalt Kr 195,00.

ad B. har Anklagemyndigheden subsidiært paastaet Tiltalte dømt efter Straffelovens § 251.

Tiltalte er født den 24 September 1884 og har tidligere været anset ved Ingeniørregimentets Krigsretsdom af 11 December 1908 efter Straffelov for Krigsmagten §§ 158, 120, II og 161 med ensom Arrest i 8 Dage og ved Fredericia Købstads Ekstraretsdom af 9 September 1913 efter Straffelovens § 253 med Fængsel paa Vand og Brød i 2×5 Dage. Ved de under Sagen foreliggende Oplysninger er det godtgjort, at han, der i de fornævnte Tidsrum var arbejdsløs, af Københavns Kommunes Hjælpekasse har forskaffet sig udbetalt 515 Kr 73 Øre ved paa de til Hjælpekassens Bestyrelse henholdsvis den 14 Juli 1922, 17 Oktober 1922, 9 Januar 1923, 17 April 1923, 24 Maj 1923, 6 Oktober 1923, 21 December 1923 og 29 Juli 1924, af ham indgivne og af ham udfyldte trykte Spørgeskemaer, at have besvaret Spørgsmaalet om hans og hans Families Indtægter og Formuesforhold urigtigt. Tiltalte har paa de fire første af disse Skemaer slet ikke opgivet, at hans Hustru havde nogen Indtægt, hvad hun i Virkeligheden havde, og paa Skemaerne af 24 Maj, 6 Oktober og 21 December 1923 har Tiltalte paa det ene kun opgivet, at hans Hustru har haft nogen Indtægt, uden at angive noget bestemt Beløb, iæddens han paa de to andre Skemaer har opgivet sin Hustrus Indtægt lavere end det rette Beløb. Paa Skemaet af 29 Juli 1924 har Tiltalte opgivet, at hans Hustru intet Arbejde havde, hvilket ogsaa var urigtigt. Hans Hustru har i hele det i Anklageskriftet nævnte Tidsrum haft fast Syarbejde for Firmaet Th Bergs Efterfølger, og dersteds har hun haft en Indtægt af ca 50 Kr om Ugen.

Den Tiltalte af Hjælpekassen udbetalte ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse er for Tiden fra 6 Juli 1922 til 2 September 1922 sket paa Grundlag af en Ansøgning af 22 Maj 1922, hvori Tiltalte kun har besvaret Spørgsmaalet om hans Hustrus Arbejde, med at hun har haft tilfældigt Arbejde ved Syning, og i Tiden 3 September 1922 til 24 Juni 1924 paa Grundlag af en Ansøgning af 24 Juli 1922, hvori han har besvaret Spørgsmaalet med »Nej«, og den efter Hjælpekassens Formening af Tiltalte oppebaarne uretmæssige Understøttelse udgør 796 Kr 76 Øre, idet dette Beløb er fremkommet ved at udregne, hvor meget der paa Grund af Tiltaltes Hustrus Fortjeneste skulde have været fradraget i den ekstraordinære Arbejdsløshedsunderstøttelse, idet man har anvendt den af Hjælpekassen sædvanlig anvendte Regel: at Halvdelen af den Hustruen udover 25 Kr udbetalte Ugeløn fradrages i den ugenlige Til-lægshjælp. Der er ved Udregningen af den uretmæssigt oppebaarne

Hjælp 796 Kr 76 Øre taget Hensyn til Hustruens Fortjeneste hos Thorvald Berg i Tiden 1 Juli 1922 til 24 Juni 1924.

I Andragende om Fornyse af den ham tilstaaede Understøttelse har Tiltalte den 10 Oktober 1923 og den 2 Januar 1924 erklæret, at der ikke er sket nogen Forandring eller Forøgelse i hans og hans Families Indtægter, uagtet Hustruen som anført havde regelmæssigt Arbejde for Th Bergs Efterfølger.

Tiltalte, der har benægtet ved den af ham benyttede Fremgangsmaade at have haft til Hensigt at bedrage Hjælpekassen, har gjort gældende, at hans Hustrus Indtægter næppe har været større end af ham paa enkelte af Skemaerne opgivet, naar Hensyn tages til, at hun har haft betydelige Driftsudgifter til Lønning af Medhjælpere, til Tillæg til Sytøj, til Elektricitet og Gas, til Afdrag paa Betaling paa Symaskine, til Kontingenter til Fagforening og til Afdrag paa Gæld, idet han mener, at han har været berettiget til at fradrage disse Udgifter, inden han opgav Indtægten.

Han har videre forklaret, at naar han ved enkelte Lejligheder paa Maanederkklæringerne enten overhovedet ikke har opgivet nogen Fortjeneste for Hustruens Vedkommende eller har opgivet Fortjenesten med ca 25 Kr mindre, end den virkelig var, skyldes dette, at man i hans Fagforening har henledet hans Opmærksomhed paa, at Fortjenester paa indtil 25 Kr om Ugen ikke havde Indflydelse paa den Understøttelse, som Hjælpekassen ydede, og at Fortjenesten, naar den ikke oversteg 25 Kr, derfor overhovedet ikke behøvede at blive paaført Erklæringerne.

Heroverfor har Fuldmægtig Carl Jørgen Christoffersen fra Københavns Kommunes Hjælpekasse som Vidne forklaret, at det er rigtigt nok, at man fra Hjælpekassens Side indrømmer Hustruerne en fradragsvis Fortjeneste paa 25 Kr ugenlig, men at denne Fortjeneste ikke desto mindre bør anføres paa Skemaerne, da Hjælpekassen selvfølgelig selv vil foretage de forskellige Beregninger.

Da nu Tiltalte fra først af helt har undladt at opgive, at hans Hustru havde nogen Indtægt ved Syning for Firmaet Th Bergs Efterfølger og hans Forklaring om, at han, naar han paa senere Skemaer har opgivet sin Hustrus Indtægt ved Syning lavere end den hende virkelig udbetalte Arbejdsindtægt, er gaaet ud fra, at Indtægten kun skulde opgives efter Fradrag af de fornævnte af ham nævnte Driftsudgifter i sig selv er usandsynlige og modsiges af det i Sagen oplyste, findes Tiltalte, der iøvrigt ikke har ført noget Bevis for de af ham paastaaede Driftsudgifter m m ved sin foran beskrevne Handlemaade at have handlet svigagtigt overfor Hjælpekassens Bestyrelse, idet han maa have været paa det rene med, at han ved sin Fremgangsmaade har ført Hjælpekassens Bestyrelse bag Lyset. Som Følge heraf vil Tiltalte være at anse efter Straffelovens § 257 og § 251, jfr midlertidig Straffelov af 1 April 1911 § 13, efter Omstændighederne med Fængsel paa sædvanlig Fængsel i 80 Dage.

Efter derom nedlagt Paastand vil Tiltalte der tidligere har sluttet Forlig om Betalingen af det ham for meget udbetalte Beløb, derhos være at dømme til at betale den nedennævnte Erstatning.

Fredag den 1 Februar.

Nr 216/1928.

Rigsadvokaten  
mod**Jens Pedersen og Kristian Pedersen (Liebe),**

der tiltales for Bedrageri.

Østre Landsrets Dom af 10 September 1928: De Tiltalte Jens Pedersen og Kristian Pedersen bør straffes med Fængsel paa sædvanlig Fangekost hver især i 60 Dage. De udreder derhos een for begge og begge for een Sagens Omkostninger, derunder i Salær 80 Kr til den for dem ved Landsretten beskikkede Forsvarer, Overretssagfører Hulegaard. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Efter Landsretsdommens Afsigelse har forhenværende Gaard-ejer Holger Sørensen faaet Fyldestgørelse for sin Restfordring ved Provenuet af et andet, Tiltalte Jens Pedersen tilhørende Aktiv, der omfattedes af den den 4 Juni 1927 gjorte Arrestforretning.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at den i Dommen omtalte Obligation paa 10 000 Kroner var blevet transporteret til Jens Pedersen i Anledning af, at han havde ydet sin Broder Niels visse Forstrækninger. Det er derhos af denne og af Jens Pedersen overensstemmende forklaret, at sidstnævnte senere var blevet fyldestgjort for dette sit Tilgodehavende hos Broderen ved Provenuet af Salget af en denne tilhørende Ejendom, Kumlegaarden kaldet. Endelig har Niels Pedersen og Tiltalte Kristian Pedersen forklaret, at sidstnævnte havde et Tilgodehavende hos Niels Pedersen i Anledning af et Laan vedrørende et af Niels Pedersen foretaget Køb af Ejendommen Matr 6 a Ugelstrup By.

Efter alt foreliggende derunder den Uklarhed, der er tilstede med Hensyn til, hvem Obligationen rettelig tilkom, findes det betænkeligt at forkaste de Tiltaltes Forklaring om at have staaet i den Formening, at Obligationen, der ikke blev fjernet fra Banken, i hvilken den allerede ved Arrestforretningen var deponeret, i Virkeligheden ikke tilkom Jens, men Kristian Pedersen, og de Tiltalte vil derfor være at frifinde, hvorhos Sagens Omkostninger vil være at udrede af det offentlige.

Thi kendes for Ret:

Jens Pedersen og Kristian Pedersen bør for det offentliges Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger, derunder det i Landsrettens Dom fastsatte Salær og i Salær for Høje-

steret til Højesteretssagfører Liebe, 100 Kroner, udredes af det offentlige.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag, hvori Forundersøgelsen har været foretaget af Retten for Roskilde Købstad m v, er Jens Pedersen, født den 30 September 1894, og Kristian Pedersen, født den 13 Oktober 1896, der begge hidtil har været ustraffede, sat under Tiltale ved Østre Landsret til at lide Straf:

Jens Pedersen efter Straffelovens § 253 for Bedrageri ved den 1 December 1927 i Roskilde Landbobank svigagtigt at have tiltransporteret sin Broder, Medtiltalte Kristian Pedersen en Tiltalte tilhørende Obligation af 13 Juli 1925, stor 10 000 Kr, med Pant i Matr Nr 6 a Ugelstrup By, Lyndby Sogn, uanset at der af Fogden i Frederikssund Købstad m v den 4 Juni 1927 efter Rekvisition af fhv Gaardejer Holger Sørensen var dekretet Arrest i Obligationen for et Beløb af 5926 Kr 26 Øre, hvoraf Tiltalte dog den 9 November 1927 har betalt 5047 Kr 21 Øre,

Kristian Pedersen efter Straffelovens § 253 for Bedrageri ved den 1 December 1927 i Roskilde Landbobank af sin medtiltalte Broder svigagtigt at have ladet sig tiltransportere den ommeldte Obligation, uanset at han var vidende om, at Obligationen var arresteret den 4 Juni 1927.

Der er under Domsforhandlingen nedlagt Paastand paa, at de Tiltalte dømmes til in solidum at udrede i Erstatning til fhv Gaardejer Holger Sørensen af Haraldsted 1424 Kr 25 Øre.

1. Tiltalte Jens Pedersen har til Støtte for sin Handlemaade anført, at det hverken ved Registreringen den 31 Maj 1927 eller ved Afgiselsen af Arrestdekretet den 4 Juni 1927 er gjort ham klart, at ogsaa den heromhandlede Panteobligation, stor 10 000 Kr, fra Landbrugskandidat Hemmingsen til Tiltaltes Broder Niels og af denne den 1 November 1926 tiltransporteret ham, var indbefattet under de registrerede og senere arresterede Genstande, idet han overfor Fogedretten havde gjort gældende, at Obligationen i Virkeligheden tilhørte hans Broder, medtiltalte Kristian Pedersen. Han har endvidere paastaaet, at Fogedbogen, i hvilken bl a var optaget en Passus om det Ansvar, han kunde paadrage sig ved at disponere over det registrerede — og senere arresterede — ikke var oplæst for ham, og at han derfor var i god Tro, da han den 1 December 1927 transportererede Obligationen til Broderen Kristian. Det bemærkes herved, at Tiltalte Jens Pedersen selv har underskrevet Fogedbogen, og at saavel Landsretssagfører Brøcker, der var Rekvirentens Sagfører, som vedkommende Fogedfuldmægtig meget indtrængende har forklaret Jens Pedersen, at han ikke maatte disponere over det arresterede. Herefter findes hans Forklaringer om at have handlet i god Tro, naar han den 1 December 1927 har givet Broderen Kristian Transport paa Obligationen, at maatte forkastes, og hans Forhold i saa Henseende findes derfor at maatte henføres til Straffelovens § 253.

Den foretagne Arrest blev ved Østre Landsrets Dom af 6 Oktober 1927 kendt lovlig gjort og forfulgt.

Den 8 November 1927 betalte Jens Pedersen et Afdrag, stort 5047 Kr 21 Øre, til Landsretssagfører Brøcker paa hans Mandants Vegne, men da Jens Pedersen ikke inden en passende Frist betalte Restskylden, lod Brøcker den 23 April 1928\*) foretage yderligere Eksekution hos Jens Pedersen for 1424 Kr 25 Øre, under hvilken Landsretssagfører Brøcker blev antaget som Inkassator. Ved Brøckers Henvendelse til Roskilde Landbobank, hvor Obligationen var deponeret, erfarede han, at Obligationen af Jens Pedersen den 1 December 1927 var overdraget til Kristian Pedersen, hvorefter Brøcker den 9 Marts 1928\*\*) ved Roskilde Købstads Kriminalret begærede indledet kriminel Undersøgelse mod Jens og Kristian Pedersen.

2. Tiltalte Kristian Pedersen henvendte sig den 24 November uopfordret til Roskilde Landbobank i en saalydende Skrivelse:

— — — »Blot et par Liner for at medele at min Broder Jens vil forlænge Lanet 150 K. en Maane Lenger Paa min Olibegason 10.000 Kr. hvis der nogen af Jens Kridetoer der vil Gøre Udelæg i den maa de straks Paatale at den tilhører mig«, —

der først ankom til Banken den 28 s M, hvorefter Banken s D tilskrev Kristian Pedersen, at han og Jens Pedersen maatte henvende sig i Banken samtidig for at faa Obligationen, der nu kun hæftede for et Laan, stor ca 150 Kr, transporteret til Kristian Pedersen. Denne har forklaret, at Obligationen i længere Tid havde tilhørt ham, idet Transporten fra Niels Pedersen i Virkeligheden skulde være sket til ham, fordi han paa forskellig Vis havde hjulpet sin Broder Niels, og at det kun var en Fejltagelse, at Obligationen var tiltransporteret Jens Pedersen. Det er vel rigtigt, at først Niels Pedersen og senere Jens Pedersen paa egne Vegne har benyttet Obligationen som Sikkerhedsstilling, men Kristian har ikke forinden Skrivelser af 24 November 1927 ønsket at faa Forholdet juridisk berigtiget. Han har derhos erklæret, at han aldrig har vidst, at der var gjort Arrest i Obligationen, og han anser sig derfor som ganske uskyldig i det ham paasigtede Forhold.

De Jurister, der har haft med Obligationen at gøre, Byfogedfuldmægtig Guldberg og Sagfører Scheel, har erklæret, at de aldrig har hørt Niels Pedersen omtale, at Obligationen skulde være Kristian Pedersens, og naar henses til de Tiltaltes i høj Grad usandfærdige Optræden under Sagen, vil der ikke kunne lægges nogen Vægt paa deres Udtalelser om Ejerforholdet til Panteobligationen, men Retten maa gaa ud fra, at det har været de Tiltaltes Hensigt ved de ovenanførte Transaktioner at berøve Jens Pedersens Kreditorer den Dækning, de deraf kunde have erholdt.

Da det derhos trods alle Kristian Pedersens Benægtelser maa anses som sikkert, at han har været nøje kendt med Jens Pedersens Forhold, derunder at Obligationen var belagt med Arrest, og da Landsretssagfører Brøcker har erklæret, at han samme Dag, som Registreringen havde

\*) Skal være 6 December 1927.

\*\*) Skal være 14 Januar 1928.

fundet Sted hos Jens Pedersen d: 31 Maj 1927, var paa Jærnbanehotellet i Frederiksværk, hvor han talte med Jens og Kristian Pedersen og bl a omtalte Obligationen, med hvis Arrestation Kristian Pedersen viste sig bekendt, findes denne Tiltalte at maatte have været paa det rene med, at Obligationen var belagt med Arrest.

Den af de Tiltalte herefter forskyldte Straf findes i Medfør af Straffelovens § 253, jfr midlertidig Straffelov § 13, for hver især at kunne bestemmes til 60 Dages Fængsel paa sædvanlig Fangekost.

Den nedlagte Erstatningspaastand findes efter Omstændighederne ikke at burde tages under Paakendelse.

---

Nr 113/1928. **Søllerød Kommune (Jørgensen)**

mod

Forsikringsselskabet »London« (Winther),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Erstatningsansvar for en Kørselsulykke.

Østre Landsrets Dom af 11 Maj 1928: De Sagsøgte, Søllerød Kommune, bør til Sagsøgerne, Forsikringsselskabet »London«, betale 4500 Kr med Renter 5 pCt aarlig fra den 23 Marts 1928, til Betaling sker, og i Sagsomkostninger 400 Kr. Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter en af Indstævnte nedlagt subsidiær Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Søllerød Kommune, til Indstævnte, Forsikringsselskabet »London«, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---



Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag paastaar Forsikringselskabet »London« Søllerød Kommune dømt til at betale 6077 Kr 40 Øre tilligemed Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 23 Marts 1928.

Beløbet fremkommer saaledes:

1. »London« har maattet udrede en Erstatning stor 5718 Kr 90 Øre, som det ved Nordre Birks Rets Dom af 18 December 1925 var blevet paalagt Chauffør Knud K N Suhr at udrede til Fru Agnes Sie som Følge af et Uheld med det af ham førte Automobil A 8815, der var ansvarsforsikret i Selskabet.

2. Sagsøgerne har endvidere maattet udrede Omkostningerne ved Reparationen af Automobilet, der ogsaa var kaskoforsikret hos dem, med 358 Kr 50 Øre.

De nærmere Omstændigheder ved det ommeldte Automobiluheld er efter det oplyste følgende:

Søndag den 12 Juli 1925 lidt før Kl 12 Nat kom Suhr i jævn Fart kørende paa Søllerødvej i Geels Skov i højre Side af Vejen og i Retning mod Holte; der kom da imod ham et Automobil med stærkt blændende Lygter, som ikke ved Mødet blev afblændet. Da Suhr var i en Afstand af 35—40 Meter fra Automobilet, lænede han sig ud til højre Side for at undgaa Skæret i Forglasset og kørte med de højre Hjul tæt op til Græs-rabatten. Netop som han paany havde tændt sine store Lygter, som han havde afblændet for det modgaaende Automobil, mærkede han, at han kørte op i en Jordbunke. Højre Forhjul kørte nu et Stykke paa 3 Meter videre fremad oppe langs Midten af Bunken, og da Automobilet atter kom ned paa Vejen, havde det faaet Fart mod venstre. Suhr vilde da rette det op for ikke at komme til at tørne sammen med det modgaaende Automobil, men har muligvis i den vanskelige Situation taget for haardt i Rattet, thi Vognen svingede da tilhøjre ind over Græs-rabatten og Cykelstien, hvor han fik den bremset, men ikke kunde forhindre, at den tog Fart ned ad Skrånten og ca 10 Meter ind i Skoven, hvor den standsede med Køleren umiddelbart ind mod et Træ. Ved dette Uheld led Fru Sie, der var Passager i Vognen, samt Vognen selv Skade til de fornævnte Beløb.

Efter det oplyste bestaar Vejlegemet det paagældende Sted af selve Vejbanen, der er tjæret og  $5\frac{1}{2}$  Meter bred; der følger dernæst paa hver Side af Vejbanen en 2 Meter bred Græs-rabat og en 2 Meter bred Cykelsti. Den omtalte Bunke, der bestod af afstukne Græstørv, Jord og Grus, som var taget fra Græskanterne i Rendestenen, var anbragt paa den tjærede Vejbane umiddelbart op til Græs-rabatten; den var en Meter bred, 4 Meter lang og 50 Cmt høj. Det er oplyst, at der den nævnte Søndag paa Vejbanen der i en Strækning af ca 400 Meter henlaa otte saadanne Bunker, af hvilke den af Suhr paakørte var den nærmeste mod Holte, samt at det den paagældende Aften var meget mørkt.

Sagsøgerne gør nu gældende, at den paagældende Bunke var anbragt paa Vejbanen i Strid med Færdselslovens Bestemmelser og iøvrigt paa en saadan Maade, at den var farlig for Færdslen og Aarsag til det skete Uheld, hvorfor de paastaar de Sagsøgte, Søllerød Kommune, dømt

til at betale det ovenfor opgjorte Beløb, der er det Sagsøgerne ved de Sagsøgtes Forhold paaførte Tab.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, idet de benægter at have overtraadt Færdselsloven eller iøvrigt at have udvist noget Forhold, der i det foreliggende Tilfælde kunde forpligte dem til Erstatning. De har tværtimod efter § 13 i Færdselsloven netop Ret til at have Vejmaterialer anbragt paa Vejrabatten, og efter denne § sammenholdt med § 12 i samme Lov paahvilede der dem ikke den 12 Juli Pligt til at afmærke Bunkerne med Lys. De Sagsøgtes Fremgangsmaade ved Rensningen af Vejen er den, at de lader de paagældende Bunker fjernes gennem en af dem antaget Vognmand, der har Instruks om at fjerne dem inden Lørdag Aften; dette havde han efter sin Fremstilling ikke haft Tid til Lørdag den 11 Juli 1925, men de Sagsøgte benægter at have nogen Pligt til at fjerne Dyngerne inden en vis Tid. De Sagsøgte har endvidere henvist til en under Sagen fremlagt Skrivelse af 23 April 1928 fra Københavns Amts Vejinspektat, hvori udtales, at Amtsvejvæsnet altid — selv paa Strandvejens kantstenbegrænsede Kørebane — har anbragt Sammenfejnning fra Vejbanen i Smaabunker tæt ud mod Rendestenen. De Sagsøgte har dernæst benægtet, at den paagældende Bunke kunde være en Fare for Færdslen, idet den var saa blød, at en Gennemkørsel af den ikke vilde kunne tage Styringen af et Automobil, og endelig har de anført, at Suhr, som det ogsaa fremgaar af nævnte Dom, har udvist Uforsigtighed ved sin Kørsel. Under Domsforhandlingen har de Sagsøgte bl a ogsaa ved deres Ingeniør udtalt, at de med »Vejrabat« forstaa den ved Græs-rabatten nærmeste Del af Vejbanen, samt at Græsrabatten netop paa Grund af Græsbevoksningen er uegnet til Henlæggelse af Vejmaterialer.

I denne de Sagsøgtes Opfattelse af Begrebet »Vejrabat« kan der efter de lokale Forhold ikke gives dem Ret. Under de foreliggende Forhold maa hele den 5½ Meter brede, tjærede Vejbane være bestemt til og aaben for den almindelige Færdsel, og Vejvæsnet, der af Vejlegemet har til sin Raadighed paa begge Sider af Vejen en 2 Meter bred Græs-rabat, har derfor været uberettiget til ved Anbringelsen af de nævnte Bunker at indsnævre den ikke særlig brede og om Sommeren ret trafikerede Vejbane med en Meter. Hertil kommer, at de nævnte Bunker efter det ovenfor om deres Indhold og Dimensioner anførte frembød en ikke ringe Fare for Færdslen. Allerede herefter findes de Sagsøgte ansvarlige for den skete Skade. Da det imidlertid er godtgjort, at Chauffør Suhr har kendt disse Bunker, idet han baade samme Dag og Dagen før har set Bunkerne ved Dagens Lys, samt da han ved ovennævnte Dom er idømt en Bøde, stor 70 Kr, efter den dagældende Motorlovs § 24 I, væsenlig for ikke at have standset, da han blev blændet af det modgaende Automobils Lanterner, medens det iøvrigt i Dommen konstateres, at der ikke er noget at udsætte paa de af ham efter Paakørslen af Bunken udførte Manøvrer, vil hele den skete Skade ikke kunne lægges paa de Sagsøgte. Herved maa dog bemærkes, at Chauffør Suhr, der ikke kunde se Bunkerne, dog ved Kørslen har haft sine Tanker henvendt paa dem, hvis Antal han kendte, og at han, saa vidt det var ham muligt i den mørke Nat at se, efter de af ham tagne Kendingsmærker skønnede, at

han havde passeret den sidste Bunke kort før, han saa det modgaaende Automobil. Den Erstatning, de Sagsøgte vil have at udrede til Sagsøgerne, findes efter Omstændighederne at kunne bestemmes til 4500 Kr med Renter som paastaaet. De Sagsøgte vil derhos have at godtgøre Sagsøgerne Sagens Omkostninger med 400 Kr.

---

T i r s d a g d e n 5 F e b r u a r .

Nr 291/1928.    **Restauratør Sofus E Jørgensen (Meyer)**

mod

**Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda) (E Bülow),**

betræffende Appellantens Berettigelse til at udføre to Musikværker.

Østre Landsrets Dom af 30 November 1928: Sagsøgte, Restauratør Sofus E Jørgensen, bør indtil 1 Januar 1931 være uberettiget til uden Tilladelse af Sagsøgerne, Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda), offentlig at udføre eller lade udføre i Restaurant »Osborne« de ovennævnte to musikalske Værker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne med 150 Kr inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger nærmest bestyrker det antagne Resultat, vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

T h i k e n d e s f o r R e t :

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Restauratør Sofus E Jørgensen til Indstævnte, Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda) med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I 1928 udkom paa Peder Friis' Musikforlag en Sang kaldet »Een er for lille og een er for stor« med Musik af Pseudonymet Billy Morris og samme Aar udkom paa Alfred Thorsings Musikforlag en Sang kaldet »Aa — Aa — Aa — Aase« med Musik af Pseudonymet Irwing Iowa.

Sagsøgerne, Internationalt Forbund til Beskyttelse af Komponistrettigheder i Danmark (Koda), der repræsenterer begge Forlagene, som er Medlemmer af Forbundet, konstaterede den 22 September d A, at de to Kompositioner spillede af et Orkester i Sagsøgte, Restauratør Sofus E Jørgensens Kafe »Osborne« her i Staden.

Sagsøgerne har derefter anlagt nærværende Sag, under hvilken de under Henviſning til Bestemmelserne i § 2 b, jfr § 14 g i Forfatterloven af 1 April 1912 har nedlagt Paastand paa, at Sagsøgte indtil den 1 Januar 1931 kendes uberettiget til uden Sagsøgernes Tilladelse offentlig at udføre eller lade udføre i Restaurant »Osborne« de omtalte to musikalske Værker.

Sagsøgte har paastaet sig frifundet.

Forsaavidt han har gjort gældende, at Sagsøgerne ikke er kompetente til at anlægge denne Sag, kan der ikke gives ham Medhold heri, idet saavel Musikforlagene som Komponisterne har bemyndiget Sagsøgerne til at paatale enhver Krænkelſe af deres herhenhørende Rettigheder.

Forsaavidt Sagsøgte yderligere gør gældende, at han ikke er rette Sagvolder, men at Sagen burde være rettet mod Orkestret, kan der heller ikke gives ham Medhold heri, idet han maa være ansvarlig for Orkester-spillet i hans Lokaler.

Sagsøgtes Hovedindvending er imidlertid, at han i Henhold til Forfatterlovens § 14 g har Ret til at lade udføre de to Melodier som »Danse«, idet han præciserer Udtrykket »Danse« som »Musikstykker til at danse efter«. Han henviser i denne Forbindelse yderligere til, at de to Melodier senere er udsat for Orkester og udgivet uden Tekst, ligesom der forhandles Grammofonplader, paa hvilke de er indspillet baade med og uden Tekst.

Da de to musikalske Kompositioner i deres oprindelige Form fremtræder som Melodier til originale Sange, nyder de Beskyttelse efter Forfatterlovens § 2 b, jfr § 14 g som Sange, og det maa blive uden Betydning, om de tillige af Komponisterne er udsat for Orkester eller indspillet paa Grammofon, saaledes at de kan benyttes som Dansemelodier.

Sagsøgernes Paastand vil herefter være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde betale Sagsøgerne med 150 Kr.

Onsdag den 6 Februar.

Nr 75/1928. Proprietær C F Christensen (Ahnfelt-Rønne)

mod

**Spare- og Laanekassen for Løkken og Omegn (Oluf Petersen),**

betræffende et af Appellanten fremsat Krav om Erstatning for Misligholdelse af en Overenskomst.

Vestre Landsrets Dom af 3 Februar 1928: De Sagsøgte, Spare- og Laanekassen for Løkken og Omegn, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Proprietær C F Christensen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgeren inden 15 Dage til de Sagsøgte med 200 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Indstævnte ikke gentaget sin Indsigelse om, at Appellanten har vanrøgtet Gaarden.

Ved at indgaa paa Overenskomsten med Sparekassen i September 1926, hvilken tildels bragte Appellanten ind i nye økonomiske Forpligtelser, har Appellanten faaet Krav paa, at den ham overdragne Bestyrelse af Gaarden, hvis han ikke misligholdt sine Forpligtelser, i al Fald ikke blev bragt til Ophør uden rimeligt Varsel. Da Sparekassen nu har fjernet ham fra Bestyrelsen uden noget Varsel, og uden at der forelaa nogen Misligholdelse af Overenskomsten fra hans Side, maa Sparekassen være pligtig at befri ham for de Forpligtelser og Tab, han herved har paadraget sig. Som Følge heraf vil Appellantens Paastand være at tage til Følge, dog at Erstatningen kun vil kunne bestemmes til 1800 Kroner. Sagens Omkostninger for begge Retter findes Indstævnte at burde betale Appellanten med 600 Kroner.

### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Proprietær C F Christensens Erklæring af 25 September 1926 og hans Paa-tegning af 26 s M paa hans Skadesløsbrev af 15 Maj 1926 annulleres. Indstævnte, Spare- og Laanekassen for Løkken og Omegn bør til Appellanten betale 1800 Kroner med Renter heraf 5 pCt fra den 1 Marts 1927 til Betaling sker og Sagens Omkostninger for begge Retter med 600 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1922 købte Sagsøgeren, Proprietær C F Christensen, nu i Randers, Ejendommen »Munken« i Ingstrup Sogn og drev den i de følgende Aar, indtil han i Foraaret 1926 solgte den til en Mand ved Navn Simonsen. I Gaarden indestod ved Salget en Panteobligation, stor til Rest 34 000 Kr til de Sagsøgte, Spare- og Laanekassen for Løkken og Omegn, med Panteret næst efter ialt 30 000 Kr. Forinden Salget skete, henvendte Sagsøgeren sig til de Sagsøgte for at opnaa deres Samtykke til, at Prioriteten blev staaende hos den nye Ejer, og dette Samtykke blev givet af de Sagsøgtes Bestyrelse paa Vilkaar, at den nye Ejer Simonsen udstedte Panteobligation til Overtagelse af Gælden, at Sagsøgeren underskrev denne Panteobligation som Selvskyldnerkautionist, samt at Sagsøgeren til Sikkerhed for Opfyldelsen af sin Kautionsforpligtelse udstedte Skadesløsbrev for et Beløb indtil 20 000 Kr med Pant i en anden ham tilhørende Ejendom, »Bøgely« i Astrup Sogn. Endelig forlangte de Sagsøgte, at samtlige Kautionister for Sagsøgerens Obligation til Sparekassen, nemlig dels de 2 Mænd, Fiskeeksportør Kirkedal af Lønstrup og Gaardejer Otto Larsen, Klitladen, af hvem Sagsøgeren i 1922 havde købt »Munken«, dels 4 andre Mænd, deriblandt Sparekassedirektør Chr Westergaard i Løkken, fremdeles skulde indestaa som Kautionister efter den forud af Sagsøgeren stillede Sikkerhed for Laanet. Disse Betingelser blev opfyldt, bl a derved, at Sagsøgeren den 15 Maj 1926 udstedte det forlangte Skadesløsbrev for indtil 20 000 Kr med Sikkerhed i Gaarden »Bøgely«. Den nye Ejer af »Munken« drev Gaarden i kort Tid og solgte den derpaa i Sommeren 1926 til en Trediemand ved Navn Kjeldsen, der dog ikke fik Skøde, men boede paa Gaarden og varetog Driften. Da Sagsøgeren, som var flyttet til Randers, hvor han havde erhvervet fast Ejendom, erfarede, at Kjeldsen forringede Gaarden »Munken« ved Bortsalg af Effekter, underrettede han Sparekassedirektør Westergaard derom; denne sendte derefter under 15 September 1926 Sagsøgeren følgende Brev:

»Jeg tilskrev Kjeld Kjeldsen, Munken, at da vi havde erfarede, at han forringede Pantet ved at sælge bort af Besætning og Løsøre, vilde der straks blive gjort Udlæg og Sparekassen vilde overtage Gaarden som brugeligt Pant.

Spørgsmaalet er nu hvorledes Sagen gribes bedst an. Jeg antager at det bedste var, at De overtog Gaarden igen, hvilket kunde ske ved at Sparekassen gjorde Udlæg for sin Prioritet og straks indsatte Dem som Bestyrer og saa, naar Tvangsauktion er afholdt, at overdrage Dem Skøderetten. Derved glider de Prioriteter, der staaar bagefter Sparekassens jo ud. Selvfølgelig hæfter De jo personlig overfor Kirkedal og Otto Larsen. Paa den Maade maa det jo blive en meget fin Forretning for Dem efter den Værdi som Ejendommen i Randers ansættes til. Jeg mener det er bedst, at De snarest kommer her ind, for at vi kan tale om Sagen.

Venligst Hilsen:  
Chr Westergaard«.

Sagsøgeren indfandt sig derpaa i Løkken hos Direktør Westergaard og begav sig sammen med denne til Hjørring, hvor der paa Landsrets-sagfører Smiths Kontor fandt Forhandlinger Sted om Sagsøgerens Overtagelse af Bestyrelsen af »Munken«. Herunder erklærede de Sagsøgte, at de ikke vilde have flere Udgifter i Anledning af denne Gaard, og da Sagsøgeren ikke var i Besiddelse af Driftskapital, blev der af ham den 25 September 1926 udstedt en Erklæring, hvori han indestod de Sagsøgte for samtlige de ved Gaardens Drift foranledigede Udgifter, derunder Renter, Skatter m v, samt Udlægs- og Auktionsomkostninger af enhver Art. Den 26 s M meddelte Sagsøgeren derhos det forommeldte af ham den 15 Maj 1926 udstedte Skadesløsbrev i »Bøgely« en Paategning, hvorved bestemtes, at Skadesløsbrevet skulde tjene til Sikkerhed ikke blot for Kautionsforpligtelsen, men tillige for alt, hvad Sagsøgeren maatte skyldes eller komme til at skyldes de Sagsøgte, altsaa ogsaa de i Erklæringen af 25 September ommeldte Renter, Afdrag og Omkostninger. Efter det saaledes passerede, og efter at de Sagsøgte i Henhold til foretaget Udlæg i Gaarden »Munken« havde overtaget denne til brugeligt Pant, blev Sagsøgeren indsat som Bestyrer af Gaarden, som han derpaa drev fra September til 1 November ved Hjælp af den fornævnte Kjeldsen under Kontrol fra Sagsøgeren og derefter ved sine 3 Sønner, der arbejdede som Karle paa Gaarden, medens Sagsøgeren, der stadig boede i Randers, under jævnlige Besøg paa »Munken« overvagede Gaardens Drift. De Sagsøgte var imidlertid misfornøjede med den Maade, hvorpaa Gaarden dreves, og med Driftens Resultat; den 8 Februar 1927 tilskrev de Sagsøgte Sagsøgeren, at de havde indsat Gaardejer Otto Larsen, der — som fornævnt — var en af Kautionisterne og havde ejet »Munken« før Sagsøgeren, som Bestyrer i Sagsøgerens Sted. Herimod protesterede denne, men opgav dog Driften af Gaarden, som derpaa under 29 Marts 1927 blev stillet til Tvangsauktion og overtaget af de Sagsøgte som ufyldestgjorte Panthavere.

Idet Sagsøgeren gør gældende, at de Sagsøgte ved det foran citerede Brev af 15 September 1926 fra Direktør Westergaard har tilsagt ham en Ret til at bestyre »Munken« med Adgang for ham til efter passeret Tvangsauktion atter at blive Ejer af denne Gaard, og at de Sagsøgte ved uden Grund at afsætte ham som Bestyrer, saaledes som sket ved Brevet af 8 Februar 1927, har gjort sig skyldige i et Retsbrud overfor ham, som Følge af hvilket de maa være pligtige at stille ham som før Overenskomsten om Overtagelsen af Gaardens Bestyrelse, har han under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte kendt pligtige til at refundere ham hans Udlæg under Gaardens Drift i Tiden fra September 1926—Februar 1927, der udgør efter hans Opgørelse ialt 2482 Kr 70 Øre, med Renter heraf 5 pCt aarlig fra 1 Marts 1927, indtil Betaling sker, samt til at annullere den forommeldte Erklæring af 25 September 1926 og Paategningen af 26 September s A paa Skadesløsbrevet af 15 Maj s A, stort indtil 20 000 Kr med Pant i »Bøgely«.

Til nærmere Begrundelse heraf anfører han, at han alene i Tillid til det ham af de Sagsøgte givne Tilsagn om senere at blive Ejer af Gaarden har indladt sig paa at overtage Bestyrelsen af denne med Ansvar for Driftens Resultat, og at de Sagsøgte ikke har haft Føje til at bort-

vide ham, idet de særlig ikke med Rette har kunnet beskylde ham for uforsvarlig Drift af Gaarden, hvorimod Forholdet efter hans Formening i Virkeligheden er det, at de Sagsøgte allerede forinden hans Bortvisning havde truffet Aftale med de fornævnte tidligere Ejere, Larsen og Kirkedal, om, at disse skulde overtage Gaarden til Ejendom. Til Støtte herfor henviser han særlig til en under Sagen produceret Overenskomst af 7 Februar 1927, hvorefter Direktør Chr Westergaard og de 3 andre Kautionsister for Laanet i »Munken« til de Sagsøgte bl a forpligter sig til at afholde Omkostningerne ved Gaardens Tvangsrealisation og Adkomsts Meddelelse til de 2 nævnte Mænd, Larsen og Kirkedal.

De Sagsøgte procederer til Friindelse. De bestrider nogensinde at have givet Sagsøgeren et Løfte om efter stedfundet Tvangsrealisation af »Munken« at blive Ejer af denne Gaard; det eneste, der i saa Henseende foreligger, er det foran citerede Brev af 15 September 1926 fra Direktør Westergaard, men selv bortset fra, at dette er udgaaet fra denne privat og ikke fra Sparekassens Bestyrelse, som alene kan binde denne, hævder de, at Brevet alene indeholder Forslag til en foreløbig skitseret Ordning. De gør derhos gældende at Sagsøgeren meget vel kunde være blevet Ejer af Gaarden, hvis han havde kunnet drive den med tilfredsstillende Resultat, men dette var netop ikke Tilfældet, idet han, som ikke tog Bopæl paa Gaarden, men kun lod sine unge Sønner arbejde paa den, vanrøgtede den. Derfor fjernede de Sagsøgeren som Bestyrer, og dertil har de forment sig berettigede allerede af den Grund, at der ikke var lovet Sagsøgeren, at han i noget bestemt Tidsrum skulde have Ret til at virke som Bestyrer. Endelig anfører de, at de — eller Direktør Westergaard som Kautionsist — for Sagsøgerens Regning har maattet afholde Udgifter, særlig til Renter, Afdrag og Skatter til Beløb over 7000 Kr, ligesom de i hvert Fald delvis bestrider Rigtigheden af Sagsøgerens Opgørelse, hvorefter han skulde have gjort Udlæg til Driften til samlet Sum 2428 Kr 70 Øre.

Under Sagen er der foretaget en Række Vidneafhøringer til Oplysning om Gaardens Drift i den Tid, da Sagsøgeren var Bestyrer, men det kan ikke herved anses godtgjort, at Sagsøgeren har vanrøgtet Gaarden.

Som Sagen foreligger oplyst, kan Retten ikke gaa ud fra, at der af de Sagsøgte er givet Sagsøgeren noget Løfte om, at hans Bestyrelse af Gaarden skulde føre til hans Overtagelse af denne som Ejer. Det oftnævnte Brev af 15 September 1926, der i saa Henseende paaberaabes af Sagsøgeren, og som ikke ses at være udgaaet fra de Sagsøgte, kan efter sit hele Indhold ikke afgive tilstrækkeligt Grundlag for et saadant Tilsagn, hvorved skal bemærkes, at Sagsøgeren ej heller under Forhandlingerne den 25 September paa Landsretssagfører Smiths Kontor har sørget for at skaffe sig et bestemt Tilsagn fra de Sagsøgte.

Der maa derhos gaas ud fra, at Sagsøgeren, som fra Salget af Gaarden i Foraaret 1926 hæftede som Kautionsist for Obligationsgælden til de Sagsøgte, var den i første Række ansvarlige overfor disse, og at hans Overtagelse af Gaardens Drift derfor er sket hovedsagelig i egen Interesse navnlig for at bringe Gælden ned. Da han — saaledes som Forholdene herefter laa og særlig, naar henses til hans udtrykkelige



Forpligtelse efter Erklæringen af 25 September 1926 — selv bar hele Risikoen for Driften, maa det anses udelukket, at han efter dennes Ophør overfor de Sagsøgte kan gøre Krav paa Refusion af Udgifter, han har haft i Anledning af Driften, og idet de Sagsøgte Adfærd overfor ham lige saa lidt ses at give ham Krav paa den af ham paastaaede Annulation, vil de Sagsøgte derfor i det hele være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren efter Omstændighederne at burde godtgøre de Sagsøgte med 200 Kr.

---

Ved Højesterets s D afsagte Dom i Sag Nr <sup>258/1928</sup> (Rigsadvokaten mod **Martin Thomsen Burkal Holm** og **Mads Christian Burkal Henningsen**) blev de Tiltalte for Vold anset i Medfør af Straffelovens § 203 hver med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 60 Dage.

---

Fredag den 8 Februar.

Nr 40/1928. Ingeniør, cand polyt **Knud Lind** (Meyer)  
 mod  
 Direktør **Johs F la Cour** (David),

betræffende en af Appellanten nedlagt Paastand paa, at Indstævnte ikendes Bøde og Erstatning for illoyal Konkurrence.

Vestre Landsrets Dom af 21 December 1927: Sagsøgte, Direktør Johs F la Cour, bør for Tiltale af Sagsøgeren, Ingeniør Knud Lind, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Da Indstævnte udsendte Cirkulæret, havde Appellanten sikret sig Adgang til at tage Mergel i Lejet ved Hemmed, medens Indstævnte havde Mergellejerne ved Ryomgaard paa Haanden, og Indstævntes Hensigt med Cirkulæret maa efter det foreliggende antages at have været at oparbejde en Stemning for, at Nørre Herreds Mergelselskab — i hvis Forretningsudvalg Indstævnte var indvalgt og til hvilket han havde tilbudt uden Opgæld at overføre sin Ret til Ryomgaardlejerne — skulde tage Mergelen fra disse Lejer, hvilket Indstævnte ansaa for fordelagtigst for Befolkningen.

Under disse Omstændigheder findes Indstævnte — selv om han i Cirkulæret burde have omtalt Appellantens Prisnedsættelse

— ikke ved sin i Dommen beskrevne Handlemaade at have paa-draget sig Ansvar efter Lov Nr 98 af 29 Marts 1924, og da der ikke heller iøvrigt skønnes at foreligge noget tilstrækkeligt Grundlag for at paalægge ham Erstatningsansvar, vil Dommen efter Indstævntes Paastand være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes efter Omstændig-hederne at burde ophæves.

### Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæ-  
ves. I Salær for Højesteret tillægges der Høje-  
steretssagfører David 300 Kroner, der udredes  
af det offentlige.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aarene 1915 til 1917 lod Staten paa Foranledning af forskellige deri interesserede Landbrugsorganisationer foretage geologiske Under-søgelse i det østlige Djursland for at søge konstateret, hvor der maatte forefindes Mergellejer af god Kvalitet og tilstrækkelig Omfang til at forsyne nævnte Landsdel, som ved foretagne Jordbundsundersøgelser havde vist sig gennemgaaende at være stærkt kalktrængende. Resultatet af dette Arbejde blev offentliggjort i en Brochure, hvoraf fremgaar, at Undersøgelserne havde omfattet 525 forskellige Mergellejer fordelt over hele den østlige Del af Djursland, men at af disse kun Mergellejerne Hemmed Kjær og Gjerrild Klint mod Nord og et Mergelleje ved Korup mod Syd kunde anbefales til Udnyttelse i større Udstrækning. I Aaret 1926 begyndte Landbo- og Husmandsforeningerne i Omegnen af Hemmed Kjær at virke for Dannelsen af et Selskab til Udnyttelse af dette Mergel-leje, idet det var nødvendigt at organisere sig paa denne Maade for at opnaa Fragtlettelser og for at fordele og ordne Mergeltransporterne. Da tidligere Forsøg paa at stifte et Mergelselskab paa Grundlag af solidarisk Ansvar for Aftagerne var glippet, blev der forhandlet med forskellige Entreprenører, hvoriblandt Sagsøgeren, Ingeniør Knud Lind i Varde, om en Ordning, hvorefter vedkommende Entreprenør skulde forpligte sig til paa egen Risiko at sælge de i et Selskab sammensluttede Købere Mergel fra Hemmed Kjær for en nærmere aftalt Pris, saaledes at Køberne selv skulde afholde Fragten fra Leveringsstedet. Ryomgaard—Gjerrild—Grenaa Banen, som var interesseret i Mergeltransporten, søgte gennem en Prøvetegning Oplysning om, hvor mange Vognladninger der kunde ventes aftaget paa Grundlag af et af Sagsøgeren fremsat Tilbud om at levere Mergel fra oftnævnte Leje til en Pris af 30 Kr pr 10 000 kg Vogn (10 m<sup>3</sup> i fast Maal) ab Glæsborg Station, saaledes at Sagsøgeren af denne Pris skulde afgive 2 Kr pr Vognladning til Mergelselskabet til Bestridelse af Udgifterne ved Kontrol og Tegning. Der tegnedes ialt 2070 Vognladninger, og da der herefter kunde forventes tilstrækkelig Tilslutning, idet Sagsøgeren havde krævet Aftagning af mindst 1500

Vognladninger aarlig i 5 Aar for at paatage sig Entreprisen, og da der var opnaaet Tilsagn om Statstilskud til Fragten af Merglen, dannedes der et Selskab ved Navn »Nørre Herreds Mergelselskab«, som valgte et Forretningsudvalg, i hvilket Sagsøgte, Direktør Johs F la Cour af Pindstrup, blev indvalgt. Forretningsudvalget, der bestod af ni Medlemmer, som alle med Undtagelse af Sagsøgte boede i Ryomgaard—Gjerrild—Grenaa Banens Opland, vedtog straks at henvende sig til Sagsøgeren for at fortsætte de med ham indledede Forhandlinger, og ved et senere, den 16 Februar 1927 i Ryomgaard afholdt Møde gentog Sagsøgeren sit fornævnte Tilbud om Levering af Mergel fra Hemmed Kjær, idet han tillige forelagde de til Grund for Tilbudet liggende Beregninger. Paa dette Møde fraraadede Sagsøgte at afslutte Kontrakt med Sagsøgeren, men opfordrede derimod Forretningsudvalget til at overtage Driften af tvende Mergellejer ved Ryomgaard, som han ifølge foreviste Sluttedler havde paa Haanden, hvorpaa han, da Forslaget afvistes, selv tilbød at levere Mergel fra disse Lejer for en Pris pr Vognladung, der laa under den af Sagsøgeren forlangte. Da heller ikke dette Tilbud blev modtaget som Følge af, at der i Forretningsudvalget var Tvivl om dets Gennemførlighed, forlod Sagsøgte Mødet. Forhandlingerne endte med, at Sagsøgeren, som det hedder i Forhandlingsprotokollen, »vedstod sit Tilbud paa at levere 10 m<sup>3</sup> nyopgravet Mergel frit i Banevogn for en Pris af 30 Kr, ligesom han indgik paa at ville levere Vogne med 12½ m<sup>3</sup> for en Pris af 35 Kr pr Vognladung,« hvilket accepteredes af Forretningsudvalget paa Betingelse af, at der tegnedes et tilstrækkeligt Antal Vognladninger, idet det samtidig vedtoges, at Forretningsudvalgets Medlemmer personlig skulde foretage denne Tegning, og at den skulde være tilendebragt inden den 3 Marts 1927, til hvilken Dag der blev fastsat nyt Møde for at træffe endelig Aftale med Sagsøgeren. Medens Tegningen stod paa, udsendte Sagsøgte imidlertid et Antal Cirkulærer, hvori det bl a hedder:

»Om Mergelen fra Hemmed vil der være at oplyse at den er tilbudt af Mergelentreprenør Lind pr Vgl a 10 000 Kg — 10,30 Kubm løst Maal for Kr 30,00 pr Vgl frit i Banevogn Glæsborg St.

10,30 Kubm løst Mergel er ca 8,30 Kubm fast Mergel. Vandprocenten er meget høj ca 52 pCt. Kalkprocenten er i vandfri Stand 83 pCt ogsaa en meget høj Procent, men dog magter den ikke at komme paa Højde med Lermergelen fra Ryomgaard.

Udregner man Værdien, bliver den Kr 7,50 pr 1000 kg kulsur Kalk ab Glæsborg St imod Ryomgaardmergelen, der kun vil koste Kr 4,78 pr 1000 kg ab Ryomgaard St.

— — — —  
Efter Opfordring af Forretningsudvalget undersøgte jeg Ryomgaardmergelen og fik begge Mergellejer paa Haanden i en Aarrække — — —

Mergelen er analyseret af det danske Hedeselskab fra 9 Boringer foretaget i 1920, ligesom der nu er søgt om at faa Mergellejet anerkendt af Hedeselskabet for Statstilskud til Fragtnedsættelse.

Gennemsnitsprocenten for Mergelen er 45,8 pCt kulsur Kalk, 20 pCt Vand og Mergelen vejer ca 2000 kg pr Kubm.

1 Vgl Mergel paa 7 Kbm ca 14 000 kg vil kunne leveres for Kr 24,50

pr Vgl frit Ryomgaard St, naar der købes i større Partier, eller for Kr 4,78 pr 1000 kg kulsur Kalk, der udgør 5150 kg i de 7 Kbm.

Til Orientering af Mergelens Værdi og Fragtberegning vedlægger jeg en Beregning for hvert Leje. Af denne Beregning fremgaar, at næsten alle Stationer faar billigere Mergel fra Ryomgaard end som fra Glæsborg, trods at Vognene forsendes med 4000 kg mere Vægt og indeholder ca 30 pCt Kalk mere.

Det vil saaledes være en Fordel for saavel Landbrugeren som for Staten at anvende Lermergel fra Ryomgaard.

De interesserede Faktorer i Gjerrildbanen vil mulig sige, at Fragten fra Glæsborg er sat for højt, men dette sker under Henviisning til, at Bestyrelsen for Banen har Lov til at indrømme 33 pCt Rabat til større Forbrugere som en Mergelforening, men den samme Fragtteltelse vil sikkert kunne opnaas ved Statsbanerne igennem Fragtaftale — — «.

Med Cirkulæerne fulgte tvende Bilag indeholdende Fragt og Prisberegning dels for 7 m<sup>3</sup> Lermergel = 14 000 kg fra Ryomgaard Mergelleje ab Ryomgaard Station til forskellige Stationer paa de fra Ryomgaard udgaende Baner, dels for 8,3 m<sup>3</sup> Mosemergel = 10 000 kg fra Hemmed Mergelleje ab Glæsborg Station til de samme Stationer, hvilke Beregninger gav til Resultat, at den sidstnævnte Mergel ved Ankomsten til de forskellige Stationer blev fra 22 pCt til 73 pCt dyrere end Mergelen fra Ryomgaardlejerne.

Endvidere fik Sagsøgte den 24 Februar optaget en Artikel i et Dagblad i Grenaa, i hvilken han udtrykte sin Forundring over, at der blev afgivet Tegning paa Aftagning af Mosemergel fra Hemmed Kjær, skønt der forelaa Tilbud paa Levering af en 40 pCt billigere Lermergel fra Ryomgaardlejerne. Det lykkedes herefter kun at tegne 626 Vognladninger, men ikke desto mindre indvilligede Sagsøgeren i at paatage sig Entreprisen i Haab om, at de mergelinteresserede, der mulig havde afholdt sig fra at tegne Mergel paa Grund af Sagsøgtes Paavirkning, senere vilde melde sig, naar Arbejdet kom i Gang. Det er dog efter det for Landsretten oplyste hidtil kun lykkedes Sagsøgeren at afhænde henved 600 Vognladninger Mergel. Idet Sagsøgeren under denne Sag har gjort gældende, at Sagsøgtes ovennævnte Cirkulære med dertil hørende Bilag indeholder urigtige og vildledende Oplysninger, der er fremsat med det Formaal at hindre Sagsøgeren i at levere Mergel fra Hemmed Kjær, saaledes at Sagsøgte i Stedet kunde faa Adgang til at levere Mergel fra Lejerne ved Ryomgaard, har Sagsøgeren paastaet Sagsøgte idømt Bøde i Henhold til Lov Nr 98 af 29 Marts 1924 § 10 samt tilpligtet at betale ham en Erstatning af 14 000 Kr tilligemed Renter heraf 5 pCt p a fra den 5 August 1927, indtil Betaling sker. I Henhold til nævnte Lovs § 15 har Sagsøgeren i Anledning af Sagsmaalet henvendt sig til de samvirkende Danske Landboforeninger, der i Skrivelse af 25 Juli til Sagsøgeren har udtalt, at de uden at udtale sig til Gunst for nogen af Parterne kan tiltræde, at deres Mellemværende gøres til Genstand for retslig Afgørelse.

De af Sagsøgeren fremsatte Indvendinger mod de i Sagsøgtes Cirkulære med Bilag indeholdte Beregninger gaar nærmere ud paa

1) at Grundprisen paa Hemmed-Mergel urigtigt er angivet til 7 Kr

50 Øre pr 1000 kg Kalk, hvilket Resultat fremkommer ved, at Sagsøgte gaar ud fra en Pris af 30 Kr for en Vognladning paa 10000 kg i Stedet for at regne med, at Sagsøgeren — naar Hensyn tages til, at der som ovenfor nævnt skal afgives 2 Kr pr Vognladning til Mergelselskabet — er forpligtet til at levere Vognladninger paa 12500 kg for 33 Kr pr Vognladning, hvilket med 52 pCt Vand og 83,6 pCt Kalk i Tørstof giver en Pris af kun 6 Kr 57 Øre pr 1000 kg Kalk,

2) at Sagsøgte har beregnet Fragten paa Ryomgaard—Gjerrild—Grenaa Banen for Mergel fra Ryomlejerne for lavt.

ad 1. Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Sagsøgte den 24 Februar afgav skriftligt Tilbud til Forretningsudvalget om at levere Mergel fra Ryomgaardlejerne paa de i Cirkulæret nævnte Betingelser, samt at han inden Cirkulærets Udsendelse havde modtaget en Udskrift af Forretningsudvalgets Forhandlingsprotokol og saaledes var klar over, at Sagsøgeren havde nedsat sin Pris, f s v han var gaaet ind paa at levere Vognladninger paa 12500 kg for 35 Kr. Da det imidlertid som foran anført tillige af Udskriften fremgik, at det ældre Tilbud om Vognladninger a 10000 kg for en Pris af 30 Kr fremdeles stod ved Magt, findes det betænkeligt at statuere, at Sagsøgte har gjort sig skyldig i et efter Konkurrencelovens § 10 strafbart Forhold ved alene at omtale den sidstnævnte Pris, eller at han herved har paadraget sig Erstatningsansvar overfor Sagsøgeren. Det vil ved Bedømmelsen heraf tillige være at tage i Betragtning, at Sagsøgte efter de foreliggende Oplysninger om Kalkprocenten i Ryomgaardlejerne ved Beregningen af denne Mergels Værdi kunde være gaaet ud fra en højere Kalkprocent end i Cirkulæret sket, og at denne for ham ufordelagtige Beregning ophæver den til Skade for Sagsøgeren fremkomne Forskel hidrørende fra, at Sagsøgte i Beregningen har set bort fra den af Sagsøgeren foretagne Prisreduktion. Der maa endelig ogsaa lægges Vægt paa, at Sagsøgte sad som valgt Udvalgsmedlem, der havde til Opgave at skaffe Mergel billigst muligt og efter sin for Landsretten afgivne Forklaring regnede med smaa Vognladninger som dem, der i Almindelighed var Forespørgsel efter samt endelig, at han, der var sindet at aftage et stort Kvantum Mergel til Brug i sin Bedrift, var indvalgt i Forretningsudvalget af Mergelinteresserede, der fandt Mergelen fra Hemmel Kjær for dyr, i hvilken Sammenhæng bemærkes, at der efter Proceduren maa gaas ud fra, at denne Mergel i hvert Fald udenfor Gjerrildbanen vilde blive dyrere end Ryomgaardmergelen.

ad 2) Med Hensyn til de af Sagsøgte foretagne Fragtberegninger bemærkes, at han har beregnet samme Fragt for Mergel fra de to Lejer paa Gjerrildbanen, og at Sagsøgeren herimod har indvendt, at Sagsøgte var vidende om, at Gjerrildbanen ikke vilde give saa stor Fragtbat for Ryomgaardmergelen som for Merglen fra Hemmed Kjær, idet Banen vilde faa større Fortjeneste ved Transporten af denne Mergel end ved Transporten af sidstnævnte, og at Sagsøgte følgelig har været uberettiget til at beregne Fragten som i Cirkulæret sket.

Da Sagsøgte, som det fremgaar af Cirkulæret, har henledt Opmærksomheden paa, at Fragten fra Glæsborg — altsaa for Mergel fra Hem-

med Kjær — mulig var for høj ansat, vil der ikke paa dette Punkt kunne gøres nogen berettiget Indvending mod Cirkulæret.

Herefter vil Sagsøgte i det hele være at frifinde for Sagsøgerens Tiltale under denne Sag.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op-  
hæves.

---

T i r s d a g d e n 1 2 F e b r u a r .

**Nr 49/1927. Foreningen af Leverandører til Statens Forsøgsmejeri i Hillerød (Fich)**

m o d

**Statens Mejeriudvalg (d kst Kammeradv),**

betræffende Beregningen af Betaling for Mælk leveret Indstævnte.

Østre Landsrets Dom af 30 December 1926: De Sagsøgte, Statens Mejeriudvalg, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Foreningen af Leverandører til Statens Forsøgsmejeri i Hillerød, i denne Sag fri at være. Sagsøgerne betaler til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, og Godtgørelse for det stemplede Papir, som skulde bruges, saafremt Sagen ikke havde været afgiftsfri for de Sagsøgtes Vedkommende, og til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 600 Kr. Det idømte at udredes inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Foreløbig bemærkes, at Mejeriudvalgets Protokoltilførsel vedrørende Efterbetaling »i Almindelighed«, hvilken i Dommen siges at angaa Mødet den 7 Juni 1923 og at være underskrevet af begge Sagens Parter, i Virkeligheden er Mejeriudvalgets endelige Gengivelse af Resultaterne af Møderne af 5 Januar og 9 Marts 1922 og ikke er underskrevet af Parterne; Afskrift af Protokoltilførslen blev med Mejeriudvalgets Skrivelse af 10 Juni 1922 tilstillet Leverandørforeningen.

For Højesteret bestrider Appellanten, at Parterne, som i Dommen anført, har vætet enige i, at Kontraktens § 5 c i Mangel af anden Aftale vilde medføre, at det er de under Hensynstagen til den leverede Mælks Fedtindhold virkelig udbetalte Forskudsbeløb, som skal lægges til Grund ved Beregningen af Efterbetalingen.

Imidlertid findes den af Indstævnte hævdede Forstaaelse af § 5 c bedst stemmende med Kontraktens Ord og med Sagens øvrige Oplysninger, navnlig de Synspunkter, hvorefter Betalingen iøvrigt er ordnet efter Kontrakten, og denne Forstaaelse vil saaledes være at lægge til Grund ved Bedømmelsen.

Med disse Bemærkninger og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde og idet de Højesteret forelagte nye Oplysninger ikke kan føre til noget andet Resultat, vil Indstævnte overensstemmende med sin Paastand være at frifinde. Sagens Omkostninger vil Appellanten have at udrede som nedenfor anført.

### Thi kendes for Ret:

Indstævnte, Statens Mejeriudvalg, bør for Tiltale af Appellanten, Foreningen af Leverandører til Statens Forsøgsmejeri i Hillerød i denne Sag fri at være. Appellanten betaler til det offentlige de Retsafgifter, som skulde erlægges, hvis Sagen ikke havde været afgiftsfri for Indstævnte for Landsretten og Højesteret, samt i Salær for begge Retter til den konstituerede Kammeradvokat 1500 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Lov Nr 276 af 6 Maj 1921 bemyndigedes Landbrugsministeren til paa Hovedgaarden Faurholm at oprette et Forsøgsmejeri, der vil være at drive for Statens Regning, samt til at lade opføre de dertil nødvendige Bygninger m m. Til Mejeriets Oprettelse skulde anvendes et til det Øjemed særligt henlagt Beløb, medens De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation skulde tilskyde, hvad der derudover krævedes til Oprettelsen. De til Mejeriets Drift nødvendige Beløb bevilges paa de aarlige Finanslove.

Allerede i de forudgaaende Maaneder, særlig paa et Møde i Hillerød den 4 Marts 1921, havde Statens Mejeriudvalg, der er Sagsøgt under denne Sag, virket for at sikre sig Mælk til Mejeriets Drift fra Omegnens Landmænd. Der blev da ogsaa siden Foraaret 1921 mellem Statens Forsøgsmejeri ved Statens Mejeriudvalg som Køber og forskellige Landbrugere paa Hillerød Egnen, der nu er Medlemmer af den sagsøgende Forening, som Sælgere afsluttet en Række enslydende, af Mejeriudvalget konciperede, paa trykte Blanketter oprettede Kontrakter angaaende Levering af Mælk til Mejeriet bl a paa følgende Betingelser:

#### »1.

Sælgeren forpligter sig til at levere hele sin daglige Mælkeproduktion til Forsøgsmejeriet, alene med Undtagelse af Forbruget i hans Husholdning og Bedrift.

#### 2.

Mælken — — — afhentes af Køberen, der selv afholder alle med Transporten forbundne Omkostninger.

## 3.

Mælken betales efter Fedtenheder, idet der for 3,35 pCt Fedt betales De danske Mejeriforeningers Notering for Sødmælk ved Stalddør.

Køber udtager daglige Prøver og gerbererer paa egen Bekostning disse hver Uge. Mælken betales forskudsvis med den af De danske Mejeriforeningers Fællesorganisations Mælkenoteringsudvalg fastsatte ugentlige Notering paa Sødmælk, leveret ved Stalddør.

## 4.

Køber afregner hver anden Mandag for de to sidst afsluttede Noteringsuger, saaledes at hver Noteringsuge opgøres for sig.

## 5.

Hvert Halvaar finder en eventuel Efterbetaling Sted efter følgende Regler:

a) Det undersøges, hvilket Udbytte et af Leverandørerne nærmere opgivet Antal af Egnens Andelsmejerier har bragt deres Andelshavere, saaledes at ogsaa det Bidrag til Amortisation af Bygninger og Maskiner, som i Halvaarets Forløb er udredet af vedkommende Andelsmejeriers Drift, tages i Betragtning. Af de saaledes udfundne Tal uddrages Gennemsnitstallet for det paagældende Halvaar.

b) Derefter udregnes Gennemsnitstallet af de af »Fællesrepræsentationen af Mælkeproducenter« i det samme Halvaar fastsatte Provsnoteringer ved Stalddør.

c) Derefter tages Gennemsnitstallet af de to efter Reglerne under a og b udfundne Gennemsnitstal og den Sum, hvormed dette Gennemsnitstal maatte overstige Gennemsnittet af de Sælgeren i Halvaarets Forløb udbetalte Forskudsbeløb, lægges til Grund for Efterbetalingen. Er det omvendte Tilfældet, har Sælgeren ingen Tilbagebetalingspligt.

## 6.

— — — —

## 7.

Kontrakten er gældende i 15 — femten — Aar, regnet fra Forsøgsmejeriets Igangsættelse — — —

## 8.

Sælger har Ret til i Forening med de andre Leverandører at vælge en Bestyrelse, som kan optræde som Forhandlingsorgan for samtlige Leverandører overfor Statens Mejeriudvalg. — — —

Sælgeren overlader den nævnte Bestyrelse at udpege de ovenfor under 5 a nævnte Andelsmejerier. — — —«

Med Hensyn til Betalingen er Forholdet herefter det, at der for det første ifølge Kontraktens § 3 skal ydes en Forskudsbetaling, saaledes at der for Mælk med 3,35 pCt Fedtindhold betales De danske Mejeriforeningers Notering for Sødmælk ved Stalddør, hvilken Notering er en fast ugentlig Notering, medens der, hvad der stedse har været Enighed om, for Mælk med højere eller lavere Fedtindhold sker et forholdsmæssigt Tillæg til, respektive Fradrag i Prisen.

For det andet skal der hvert Halvaar finde en eventuel Efterbetaling



Sted. Ved Fastsættelsen af Bestemmelserne om denne var det Meningen, at Leverandørerne skulde være stillet paa lignende Maade som, hvis de leverede Mælken til et af dem selv oprettet og drevet Andelsmejeri, — hvorved bemærkes, at der paa det paagældende Tidspunkt havde været Tale om Oprettelse af et saadant, — idet man regnede med, at et Mejeri der paa Egnen kunde sælge Halvdelen af sin Mælk direkte til København, — herpaa tager Bestemmelsen i Kontraktens § 5 b Sigte —, og oparbejde den anden Halvdel af Mælken til Smør og Ost, jfr i saa Henseende Bestemmelsen i Kontraktens § 5 a.

Under Forhandlingerne med Landbrugerne blev det stillet i Udsigt, at Mejeriet vilde kunne staa færdigt til Aftagning af Mælk saa tidligt, at de kunde opsigte deres hidtidige Leveringsforpligtelser til Ophør til den 1 November 1921. Mejeriet blev imidlertid ikke opført saa snart. Bygningernes Opførelse blev først paabegyndt i Juni 1922 og Driften først den 27 Juli 1923. Forholdet til Mælkeleverandørerne ordnedes imidlertid saaledes, at de fra den 1 November 1921 skulde levere deres Mælk til tre private Mejerier i Hillerød, der blev Leverandørerne opgivet, medens Statens Mejeriudvalg indestod for den kontraktmæssige Betaling.

Meget snart efter denne Ordnings Ikrafttræden paabegyndtes der Forhandlinger mellem Statens Mejeriudvalg og den af Leverandørerne i Henhold til Kontraktens § 8 valgte Bestyrelse angaaende Kontraktens Betalingsbestemmelser.

ad § 3 og 4. Det vedtoges, at den i § 3 omhandlede Forskudsudbetaling afregnes med en Leveringsuge fra Fredag Morgen til Torsdag Aften efter den Notering som er sat den foregaaende Torsdag Eftermiddag.

ad § 5 a. Det vedtoges, at Gennemsnitsudbyttet paa de af Leverandørerne opgivne Andelsmejerier udregnes, uden at de paagældende Mejeriers Udgifter til Amortisation af Bygninger og Maskiner bringes i Fradrag.

ad § 5 b. Efter langvarige Forhandlinger, særlig angaaende Fragspørgsmaalet vedtoges det paa et Møde den 7 Juni 1923, at der i Stedet for den i Kontrakten nævnte, af »Fællesrepræsentationen af Mælkeproducenter fastsatte Provinsnotering ved Stalddør« — hvilken Notering overhovedet ikke da eksisterede — regnes med den af den nævnte Organisation fastsatte Notering for Mælk, leveret paa Københavns Banegaard, fradraget Fragten fra Hillerød til København samt Mejeriets Gennemsnitskørselsudgifter for Mælk. Det bemærkes herved, at Københavns Banegaardsnotering efter de foreliggende Oplysninger fastsættes paa Grundlag af et Fedtindhold af 3,35 pCt med Angivelse af tilsvarende Tal for procentvis højere eller lavere Fedtindhold. Endvidere vedtoges nærmere Regler om, hvilken Fragttakst der skal lægges til Grund for Beregningen af Fragten.

ad § 5 c. Paa et den 5 Januar 1922 afholdt Møde mellem Statens Mejeriudvalg og Bestyrelsen for Leverandørforeningen blev denne Bestemmelse drøftet. Det hedder herom i en af Leverandørforeningen ført Protokol: »§ 5 c bestemmer, at Overskudsbetalingen skal ske efter Vægt — pr Kilo — idet det gjordes gældende, at man ikke kan faa Betaling efter Fedtindhold mere end een Gang.« Ifølge Foreningens Protokol

blev de paa Mødet den 5 Januar 1922 drøftede Forhold atter behandlet paa et Møde den 9 Marts s A mellem Udvalget og Foreningen, og det vedtoges at bemyndige Udvalg fra begge Parter til at fastsætte Regler for den endelige Afregningsmaade for Efterbetalingen. Endelig hedder det i Mejeriudvalgets af begge Parter underskrevne Protokolltilførsel angaaende det ovenfor omtalte, den 7 Juni 1923 afholdte Møde: »Vedrørende Efterbetalingen i Almindelighed bemærkes, at denne fordeles efter den leverede Mælkemængdes Vægt«. Angaaende Behandlingen af Spørgsmaalet om Efterbetalingen paa dette Møde indeholder Leverandørforeningens Protokol følgende: »Om Overskudsbetaling efter Fedtprocent førtes Forhandling, men Udvalget kunde ikke nu gaa med til Forslaget, da det betød et betydeligt større Arbejde ved hver enkelt Leverandørs Overskudsudregning«.

Spørgsmaalet om Leveringsperiodens Begyndelse (Kontraktens § 7) har ogsaa været forhandlet mellem Mejeriudvalget og Leverandørforeningen. Det hedder herom i den ovenfor ad § 5 c omtalte Protokolltilførsel, at man fra Udvalgets Side nærmest tænker sig, »at den egenlige Leveringsperiode begynder fra det Tidspunkt, da Forsøgsmejeriet selv overtager Mælken til Behandling (dog regnet fra 1 November 1923).«

Som allerede ovenfor anført leverede Leverandørerne fra den 1 November 1921 Mælk til de tre af Mejeriudvalget opgivne Hillerød Mejerier, og de modtog af disse Forskudsbetaling i Overensstemmelse med Reglerne i Kontraktens § 3, d v s med Hensyntagen ved Betalingens Fastsættelse til den leverede Mælks Fedtindhold.

Efterbetalingen (Kontraktens § 5) skulde ifølge den mellem Udvalget og Foreningen truffe Aftale udredes af Udvalget og skulde første Gang erlægges ved Udløbet af Halvaaret 1 November 1921 til 30 April 1922. Paa Grund af de ovenfor omtalte Forhandlinger mellem Parterne angaaende Efterbetalingens Beregning trak det imidlertid i Langdrag med Erlæggelsen, saaledes at Efterbetalingen for den nævnte Periode først blev erlagt den 4 August 1922 med 2,175 Øre pr kg, hvortil yderligere, efter at Fragtspørgsmaalet endelig, som omtalt ovenfor ad Kontraktens § 5 b, i Sommeren 1923 var ordnet, kom 0,742 Øre pr kg, eller ialt en Efterbetaling af 2,917 Øre pr kg.

Det nævnte Beløb af 2,175 Øre fremkom paa følgende Maade:

§ 5 a. Gennemsnitsudbyttet pr kg Mælk fra de af Leverandørforeningen udpegede Andelsmejerier .....	17,05 Øre
§ 5 b. Gennemsnittet af Københavns Banegaards Noteringer pr kg Mælk med Fedtindhold 3,35 pCt (d v s uden Hensyntagen til den leverede Mælks virkelige Fedtindhold) ÷ Fragt- og Kørselsudgifter .....	17,46 —
§ 5 c. Gennemsnittet heraf er .....	17,255 Øre
÷ Gennemsnittet af Mejeriforeningernes Stalddørsnotering (d v s pr kg Mælk med Fedtindhold 3,35 pCt uden Hensyntagen til den leverede Mælks virkelige Fedtindhold og den virkelige Forskudsbetaling i Henhold til § 3) .....	15,080 Øre
Efterbetaling pr kg Mælk .....	2,175 Øre

For de følgende tre Terminer blev Efterbetalingen erlagt efter at være udregnet paa det samme Grundlag og androg for Halvaaret 1 Maj 1922—31 Oktober s A: ialt 2,603 Øre pr kg, for Halvaaret 1 November 1922 — 30 April 1923: 2,376 Øre pr kg og for Halvaaret 1 Maj 1923—31 Oktober s A: 1,552 Øre pr kg.

Da imidlertid Efterbetaling skulde finde Sted for Halvaaret 1 November 1923—30 April 1924, hvilket var den første samlede Regnskabsperiode, efter at Forsøgsmejeriets Drift var begyndt, modtog Leverandørforeningen en Skrivelse af 14 Juni 1924 fra Mejeriudvalget, hvori dette ud fra den Opfattelse, at der ved de tidligere Efterbetalinger til Leverandørerne var benyttet et Grundlag for Udregningen, som ikke var ganske i Overensstemmelse med, hvad Kontrakten tilsiger, udregnede Efterbetalingen paa følgende Maade:

§ 5 a. Gennemsnitsudbyttet pr kg Mælk fra de udpegede Andelsmejerier .....	23,76 Øre
§ 5 b. Gennemsnittet af Københavns Banegaardsnoteringer pr kg Mælk med det Fedtindhold, som den leverede Mælk gennemsnitlig havde haft (d v s inklusive Fedtillæg) → Fragt- og Kørselsudgifter .....	26,86 Øre
§ 5 c. Gennemsnittet heraf er .....	25,31 Øre
Statens Forsøgsmejeri har i Henhold til § 3 forudbetalt (d v s den virkelige Forudbetaling inklusive Fedtillæg) .....	24,96 Øre
Efterbetaling pr kg Mælk .....	0,35 Øre

Beregnet paa denne Maade udgjorde Efterbetalingen for det omhandlede Halvaar saaledes 0,35 Øre pr kg Mælk, medens den beregnet efter den for de fire første Halvaar anvendte Fremgangsmaade, efter hvad der maa anses in confesso under Sagen, vilde udgøre 1,31 Øre pr kg.

Under denne Sag har Sagsøgerne, Foreningen af Leverandører til Statens Forsøgsmejeri i Hillerød, under Henviisning til, at der ved Forhandlingerne i 1922 er vedtaget en definitiv Ændring i Kontraktsforholdet, og at de derfor har Krav paa Efterbetaling for Halvaaret 1 November 1923—30 April 1924 paa det ved de nævnte Forhandlinger vedtagne, for de fire foregaaende Halvaar fulgte Grundlag, paastaaet de Sagsøgte, Statens Mejeriudvalg som Leder af Forsøgsmejeriet i Hillerød, dømt til at udrede en yderligere Efterbetaling af 0,96 Øre pr kg leveret Mælk, eller da der i det omhandlede Halvaar er leveret 1 081 701,5 kg Mælk, et Beløb af 10 384 Kr 33 Øre med Renter 5 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 26 Juli 1926.

De Sagsøgte, der har givet Møde ved den kst Kammeradvokat, procederer til Frifindelse, idet de gør gældende, at den for det omhandlede

Færdig fra Trykkeriet den 20 Februar 1929.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 36.

---

---

Tirsdag den 12 Februar.

Tidsrum foretagne Beregning af Efterbetalingen er i Overensstemmelse med Kontraktens oprindelige Bestemmelser med de ovenfor omtalte, af Parterne vedtagne Ændringer af Bestemmelserne i § 5 a og § 5 b, og at det hverken fra de Sagsøgte eller fra Sagsøgernes Side nogen Sinds har været paa Tale, at man skulde forlade disse Bestemmelser og overføre den forinden Forsøgsmejeriets Igangsættelse gældende midlertidige Ordning paa Tilstanden efter Igangsættelsen.

Med Hensyn til, hvad der passerede under Parternes ovenfor omtalte Forhandlinger i 1922 og 1923 angaaende Efterbetalingens Beregning, har Formanden i Leverandørforeningen, Proprietær Anders Jørgensen, der deltog i Forhandlingerne, under Domsforhandlingen forklaret, at efter hans Mening blev det paa Mødet den 5 Januar 1922 vedtaget, at medens Forskudsbetalingen udrededes under Hensyntagen til Mælkens Fedtindhold, skulde Overskudsbetalingen (Efterbetalingen) ske efter Vægt af Mælk med 3,35 pCt Fedtindhold, altsaa uden Tillæg for yderligere Fedtindhold, og at Foreningen efter de Udtalelser, der faldt fra Mejeriudvalgets Side paa Mødet den 7 Juni 1923, maatte gaa ud fra, at der, nu da Fragspørgsmaalet var ordnet, var fuld Klarhed mellem Parterne angaaende Kontraktens Forstaaelse. Foreningens Næstformand, Proprietær Hakon Monrad, der ligeledes deltog i de paagældende Forhandlinger, har med Hensyn til det paa Mødet den 5 Januar 1922 passerede forklaret i Overensstemmelse med Proprietær Jørgensen. Heroverfor har den daværende Formand i Mejeriudvalget, Direktør Niels Porse, i Retten forklaret, at han ikke erindrer og heller ikke kan tænke sig, at der har været ført Forhandlinger om Ændring af Kontraktens § 5 c, idet den allerede ovenfor anførte Bemærkning i Udvalgets Protokolltilførsel af 7 Juni 1923\*) om, at Efterbetalingen »fordeles efter den leverede Mælkemængdes Vægt«, efter hans Mening kun er Udtryk for den for Andelsmejerier almindelig gældende Regel for Overskudets Fordeling mellem Interessenterne indbyrdes. Endelig har Kontorchef Axelsen Drejer, der som Sekretær i Byggeudvalget havde med Ordningen af de midlertidige Mælkeleverancer at gøre, og som deltog i de her omhandlede Forhandlinger, forklaret, at heller ikke han erindrer at have deltaget i Vedtagelsen af nogen Ændring i § 5 c, og at man ud fra den Betragtning, at Perioden

---

\*) Ordene »af 7 Juni 1923« udgaar.

inden Forsøgsmejeriets Igangsættelse maatte betragtes som noget rent midlertidigt — hvilket ogsaa efter Direktør Porses Forklaring stemmer med hans Opfattelse af Forholdet — blandede sig saa lidt som muligt i Forholdet mellem Leverandørerne og Mejerierne og derfor ikke hos disse forespurgte, hvilke Forskudsbeløb de enkelte Leverandører havde modtaget i Henhold til Kontraktens § 3, men nøjedes med at faa opgivet Vægten af den leverede Mælk og, naar Efterbetalingen skulde udredes, regnede med Mælk med Fedtindhold 3,35 pCt saavel ved Udregningen af Københavns Banegaardsnotering (§ 5 b) som ved Udregningen af det i Betragtning kommende Forskudsbeløb (§ 5 c).

Efter de saaledes foreliggende Oplysninger, særlig Ordlyden af den ovenfor omtalte Bemærkning angaaende Efterbetalingen i den af begge Parter underskrevne Protokolltilførsel af 7 Juni 1923,\*) findes det ikke mod de Sagsøgte Benægtelse at være godtgjort, at Parterne, som af Sagsøgerne paastaet, skulde have vedtaget definitivt at ændre den oprindelige Affattelse af Kontraktens § 5 c, hvorefter det — hvad Parterne er enige om — er de i Halvaarets Løb under Hensyntagen til den leverede Mælks Fedtindhold virkelig udbetalte Forskudsbeløb, der skal lægges til Grund ved Efterbetalingens Beregning, derhen, at der ved denne skulde ses bort fra den leverede Mælks Fedtindhold.

Særlig bemærkes, at den Omstændighed, at man — hvad der er Enighed om mellem Parterne — som det maa antages, af praktiske Hensyn straks fra først af ikke har fastsat Efterbetalingen til hver enkelt Leverandør i Forhold til de ham ydede Forskudsbeløb — saaledes som det efter Sagsøgernes Mening skulde være forudsat i § 5 c, jfr Ordene: »de Sælgeren — — — udbetalte Forskudsbeløb« —, men i Stedet har beregnet en samlet Efterbetaling, ikke forudsætter eller endog blot skaber Formodning om, at man tillige skulde være blevet enig om ved Beregningen af den samlede Efterbetaling at se bort fra de virkelig udbetalte Forskudsbeløb. Af afgørende Betydning i saa Henseende er heller ikke den Omstændighed, at det i et Sagsøgerne af de Sagsøgte under 23 Juni 1922 tilsendt Udregningsgrundlag for Efterbetalingen for Halvaaret 1 November 1921—30 April 1922 hedder, at fra Gennemsnittet af de i Henhold til § 5 a og § 5 b beregnede Gennemsnitspriser skal i Henhold til § 5 c »fradrages det i Perioden udbetalte a conto Beløb, som er De danske Mejeriforeningers Mælkenotering for Sødælk ved Stalddør«, jfr de tilsvarende Udtryk i Udvalgets med Skrivelse af 19 December 1922 fremsendte Udregning af Efterbetalingen for Halvaaret 1 Maj 1922—31 Oktober s A. Efter Kontorchef Axelsen Drejers Vidneforklaring har denne Udtryksmaade sin Forklaring deri, at Mejeriudvalget jo paa de paa-gældende Tidspunkter kun regnede med den til vedkommende Mejerier leverede Mælks Vægt, og der findes at maatte gives de Sagsøgte Medhold i, at der ikke kan lægges mere Betydning i de anførte Ord.

Naar selve de ugenlige Forskudsbetalinger i Henhold til Kontraktens § 3, hvad Parterne er enige i, skal ske under Hensyntagen til den leverede Mælks Fedtindhold, og naar, hvad man maa gaa ud fra, den første Faktor, der kommer i Betragtning ved Efterbetalingens Beregning, nem-

\*) sigter til Møderne af 5 Januar og 9 Marts 1922.

lig de af Leverandørerne i Henhold til § 5 a udpegede Andelsmejeriers Gennemsnitsudbytte ligeledes er bestemt under Hensyntagen til Fedtindholdet ganske vist ikke af Forsøgsmejeriets Leverandørers Mælk, men af de respektive Mejeriers egne Leverandørers Mælk, synes det ogsaa paa Forhaand at have Formodningen for sig, at man tillige med Hensyn til de to andre i Betragtning kommende Faktorer, nemlig Københavns Bane-gaardsnotering (§ 5 b) og de udbetalte Forskudsbeløb (§ 5 c) regner med Fedtindholdet.

At de Sagsøgte nu i de første Perioder, for hvilke det maa anerkendes, at særlige Forhold gjorde sig gældende derved, at Mælken levedes til fremmede Mejerier, har anvendt en for Sagsøgerne fordelagtigere Beregningsmaade med Hensyn til Efterbetalingen end den ved Kontrakten hjemlede, kan i Mangel af udtrykkelig Hjemmel herfor ikke berettigede Sagsøgerne til at fordrø denne Beregningsmaade bragt til Anvendelse ogsaa, efter at den endelige Ordning af Mælkeleverancen var kommet i Stand ved Forsøgsmejeriets Igangsætning, og de Sagsøgte derved havde faaet Adgang til at følge Forholdene nøjere særlig derved, at de selv foretog Udbetalingen ogsaa af Forskudsbeløbene. At nogle Leverandører, der ikke var med fra først af, efter hvad det paastaas af Sagsøgerne uden dog at være nærmere oplyst, kun skal have indtegnet sig til Forsøgsmejeriet under Forudsætning af, at den først anvendte Beregningsmaade skulde anvendes ogsaa i Fremtiden, vil ikke kunne medføre noget andet Resultat.

Herefter vil de Sagsøgte, som af dem paastaaet, være at frifinde.

Sagsøgerne findes at burde betale Sagens Omkostninger efter Reglerne for afgiftsfrie Sager og til den konstituerede Kammeradvokat i Salær 600 Kr.

---

Onsdag den 13 Februar.

Nr 16/1928.    **Ingeniør Chr Jeppesen (Schiørring)**  
 mod

**Fiskerne Georg Henry Larsen, John Robert Magnussen og Thorvald Rudolf Larsen's Enke Sofie Larsen (Steglich-Petersen),**

betræffende Spørgsmaalet om Appellanten har gjort Indgreb i en de Indstævnte tilhørende Fiskeret.

Østre Landsrets Dom af 31 December 1927: Sagsøgte, Ingeniør Chr Jeppesen, Humlebæk, bør inden 2 Maaneder fra nærværende Doms Afsigelse at regne fuldstændigt fjerne de af ham paa Nysted-Stadet opførte Broværker. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgte til Sagsøgerne, Fiskerne Georg Henry Larsen, John Robert Magnussen og Thorvald Rudolf Larsens Enke, Sophie Larsen, alle af Humlebæk, med 200 Kr, hvilket Beløb vil være at udrede inden 15 Dage fra Dommens Afsigelse at regne. At efterkommes under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Det er oplyst, at de i Dommen omhandlede tre Broværker har en Længde af henholdsvis 10, 20 og 10 Meter ved dagligt Vande.

Efter de foreliggende tildels efter Dommens Afsigelse tilvejebragte Oplysninger — derunder navnlig et af Dr phil Spærck og Viceinspektør mag scient Hørring foretaget Skøn og en supplerende Erklæring fra Dr phil Blegvad samt en Erklæring fra Fiskeridirektoratet maa der gaas ud fra, at der ikke forvoldes de Indstævnte nogen Skade eller Ulempe af nævneværdig Betydning i Udøvelsen af deres Fiskeri ved de ommeldte Værker, der efter det oplyste maa antages delvist at tjene til Kystens Sikring.

De Indstævnte findes herefter ikke at kunne fordre Værkerne fjernet, og Appellantens Frifindelsespaastand vil saaledes være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger for begge Retter findes efter Omstændighederne — derunder, at de afgørende Oplysninger først er tilvejebragt efter Dommens Afsigelse — at kunne hæves.

#### Thi kendes for Ret:

Appellanten, Ingeniør Chr Jeppesen bør for Tiltale af de Indstævnte Fiskerne Georg Henry Larsen, John Robert Magnussen og Thorvald Rudolf Larsens Enke Sofie Larsen, i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger for begge Retter ophæves.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved kongeligt Skøde af 18 April 1876 blev det hidtil i Fæste værende Fiskestade »Nysted Stade« eller »Nystade« kaldet, beliggende ved Dauglække Slette i Asminderød Sogn, Frederiksborg Amt, i Medfør af Lov 27 Januar 1852 af Staten tilskødet Kroejer Jørgen Nielsen og Fisker Peder Madsen. Det hedder i Skødet bl a, at Køberne »maa herefter bruge og beholde bemeldte Fiskestade som en urokkelig Ejendom for dem, deres Arvinger og Stadets efterkommende Besiddere«. Det paa-gældende Fiskestade tilhører nu Fiskerne Georg Henry Larsen, John Robert Magnussen og Thorvald Rudolf Larsens Enke, Sophie Larsen, alle af Humlebæk, hver med  $\frac{1}{3}$ . Ingeniør Chr Jeppesen, der ejer en Ejendom ved Kysten i Humlebæk udfor Nystedstadet, har nu, uden forinden at have erhvervet Tilladelse dertil fra Ejerne af Stedet i Søen udfor sin Ejendom ladet opføre tre Broer, en ved hvert Skel og en i Midten, samt en Ophalingsbedding lige indenfor den sydligste af de tre Broer. Under nærværende Sag har de fornævnte tre Stadeejere under Paaberaabelse af, at Ingeniør Jeppesen har været uberettiget til at anbringe disse

Bygningsværker i det dem tilhørende Stade, og at de er til Skade og Gene for deres Fiskeri paa Stadet, paastaaet ham dømt til inden en af Retten fastsat Frist fuldstændig at fjerne de af ham paa »Nysted Stadet« opførte Broværker.

Sagsøgte har paastaaet sig frifundet, subsidiært med Betaling af en Erstatning efter Rettens Skøn.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at der ikke tilkommer Sagsøgerne nogen, al anden Benyttelse udelukkende Ejendomsret over »Nystedstadet«, idet dette som hørende til Forstranden ikke kan være privat Ejendomsret undergivet. At være »Ejer« af et Fiskestade betyder efter hans Formening kun en Ret til Udøvelse af alt Fiskeri indenfor Stadets Omraade, dog at Fiskeri ved Nedgarn og Kroge faktisk ogsaa plejer uhindret at blive udøvet paa Stadets Areal af andre Fiskere end Stadeejerne. Der er kun Tale om en Brugsret, som Staten ifølge sin Højhedsret over Søterritoriet har overdraget til private Personer, men iøvrigt kan andre end Stadeejerne med den af disses Brugsret flydende Begrænsning bruge og benytte Stadet under lagttagelse af de Regler, som Staten ifølge sin Højhedsret har fastsat for saadan Brug og Benyttelse. Stadeejerne kan efter det anførte kun kræve, at den dem overdragne Brugsret ikke skades; hvis de altsaa kan godtgøre, at de af Sagsøgte truffne Foranstaltninger paaføre dem Skade, men ogsaa kun i saa Fald, maa de kunne forlange Broværkerne fjernede eller Erstatning for det dem paaførte Tab. Sagsøgte gør imidlertid gældende, at de af ham foretagne Brobygningsarbejder aldeles ikke lægger nogen Hindring i Vejen for, at Sagsøgerne kan drive Fiskeri paa Stadet i samme Omfang som forhen.

Sagsøgerne har heroverfor gjort gældende, at de af Sagsøgte udførte Brobygningsarbejder i høj Grad paaføre dem Skade i deres Fiskeri; dette gælder særlig Fangsten af Aal, idet disse, naar de fra det dybe Vand søge skraat ind mod Kysten, standses af Broerne og da igen søge ud mod det dybe Vand og saaledes ikke fanges i de af Sagsøgerne i den nordlige Del af Stadet anbragte Garn og Ruser. Broerne lægger ogsaa Sagsøgerne Hindring i Vejen for at drive andet Fiskeri, særlig af Laks og Rejer, hvilket Fiskeri foregaar tæt inde under Land; der var tidligere navnlig et betydeligt Fiskeri af Rejer paa den grundede Forstrand udfør Sagsøgtes Ejendom, hvilket Fiskeri fremtidigt maa anses at være aldeles ødelagt. Sagsøgerne har derhos gjort opmærksom paa, at det vil være forbundet med stor personlig Risiko for dem i Tilfælde af Paalandsstorm, særlig ved Nattetid, at bjerge de mellem Broerne udsatte Garn, idet de tre Broer er anbragte ret nær ved hinanden og sikrede ved udkastede Kampsten paa Siderne, hvorhos Op-halingsbeddingen delvis er anbragt under Havfladen. Naar Sagsøgte har henvist til, at der andetsteds paa Stadet af de tilstødende Grundejere i stort Omfang er blevet opført Badebroer og Høfder, uden at der fra Stadeejernes Side er rejst Indsigelse derimod, og at dette viser, at de paagældende Broer og Høfder praktisk talt ikke skader Fiskeriet, har Sagsøgerne hertil bemærket, at Badebroen i Almindelighed er Pælebroer, der tillade Fiskene at passere, og som desuden kun staar ude i Sommertiden. medens de af Sagsøgte anbragte Broer bestaar af tætte



Betonmoler, og at de andesteds anbragte Høfder gennemgaaende staa i lavt Vand og er betydelig kortere end de heromhandlede Moler, der efter Sagsøgenes — iøvrigt af Sagsøgte bestridte — Opgivende er henholdsvis 10, 12 og 26 m lange, medens Ophalingsbeddingen angives at være 24 m lang. Sagsøgerne gør iøvrigt gældende, at de andetsteds anbragte Badebroer og Høfder i og for sig ogsaa er anbragte i Strid med den dem tilkommende Rettighed over Stedet, men da de ikke i væsenlig Grad skadede deres Fiskeri, har de hidtil tolereret dem; da Sagsøgte opførte de heromhandlede Moler, der skadede deres Fiskeri og udsatte dem under visse Forhold for personlig Risiko, fandt de det derimod absolut paakrævet at skride ind; de fandt saa meget mere Anledning hertil, som de forinden Arbejdets Paabegyndelse udtrykkeligt havde gjort Sagsøgte bekendt med, at de ansaa Værkerne for at være ulovlige uden at Sagsøgte tog noget som helst Hensyn til deres Protest.

Fisker Frederik Rasmussen, Skotterup, og Fisker Edvard Andersen, Humlebæk, har som Vidner overensstemmende forklaret, at de af Sagsøgte anbragte Broer maa antages at være i høj Grad til Skade for Fiskeriet paa Stedet. Med Hensyn til Aalefiskeriet, der har størst økonomisk Betydning, forklarede de, at Aalene efter Vidnernes Erfaring, naar de standsedes af Molerne, vilde søge tilbage til det dybe Vand og derved undgik at komme ind i de i den nordlige Del af Stedet nær ved Kysten anbragte Garn. Det var derhos praktisk talt umuligt at anbringe Garn til andet Fiskeri mellem Molerne, fordi disse var anbragt saa tæt ved hinanden og det var derhos forbundet med Fare at færdes med Baad paa det paagældende Sted i Tilfælde af uroligt Vejr.

Dr phi! Carl Blegvad forklarede derimod som Vidne, at Fiskeriet efter hans Formening ikke i nævneværdig Grad vilde blive generet af de anbragte Moler.

Der findes at maatte gives Sagsøgerne Medhold i, at det i ethvert Fald maa være en Betingelse for, at Sagsøgtes Anbringelse af de ommeldte Broværker m m kunde anses for berettiget, at det gjordes antageligt, at der ikke derved lagdes Sagsøgerne nogen Hindring i Vejen for at udøve den dem ifølge deres Adkomster tilkommende Ret til at drive Fiskeri paa Stedet, og at der ikke tilføjedes deres Fiskeri nogen Skade, og da Sagsøgte ikke har kunnet godtgøre dette, men det tværtimod efter det oplyste maa have Formodningen for sig, at de anbragte Værker efter deres hele Beskaffenhed i væsenlig Grad er til Ulempe og Skade for Sagsøgerne ved Udøvelsen af deres Fiskeri, maa Sagsøgte være pligtig til at fjerne disse Indretninger, derunder ogsaa Ophalingsbeddingen. Sagsøgenes Paastand vil herefter være at tage til Følge, saaledes at Fristen for den fuldstændige Fjernelse fastsættes til 2 Maanedere.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgte at burde tilsvare Sagsøgerne med 200 Kr.

---

Nr 195/1928. Pens Ledvogter A M Andersen (Henriques)  
mod  
**Finansministeriet** (d kst Kammeradvokat),

betræffende Spørgsmaalet om Appellantens Ret til Pension i Henhold til Tjenestemandsløvens § 56, Stk 1.

Østre Landsrets Dom af 2 Juli 1928: Finansministeriet bør for pens Ledvogter A M Andersens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes at kunne ophæves.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret ophæves.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Sagsøgeren under denne Sag pens Ledvogter A M Andersen, der er født den 11 September 1893, blev ved Indførelsen af dansk Administration i Sønderjylland konstitueret som Banearbejder den 14 Juni 1920 og fast ansat som saadan fra 1 Maj 1921.

Den 1 April 1921 kom han til Skade under Tjenesten, idet han ved Aflæsning af Lysmaster (Telegrafpæle) fik venstre Haand vredet bagover, saaledes at Haandleddet beskadigedes. Han afbrød dog først Tjenesten den 25 s M og var derefter sygemeldt til 4 Maj 1921 for Forstuvning af venstre Haand. Han gjorde saa uafbrudt Tjeneste indtil 21 September 1923, da han paany blev sygemeldt, og i den følgende Tid var han sygemeldt i en Række kortere og længere Perioder, indtil han efter en uafbrudt Sygeperiode paa 11 Maaneder blev afskediget med Udgangen af Juli Maaned 1927. Fra 1 September 1925 var han paa Grund af Haandlidelsen overgaaet til Ledvogterstillingen med Bevarelse af sin Lønning som Banearbejder i Henhold til Tjenestemandsløvens § 56, Stk 7.

Ved Afgørelsen af, hvorvidt der tilkom ham Tilskadekomstpension eller kun ordinær Pension, har Finansministeriet efter det i Sagen foreliggende betragtet det som tilstrækkeligt oplyst, at han ved det af ham omforklarede Uheld har forstuvet sit venstre Haandledd under Tjenesten. Derimod har Beskaffenheden af den Lidelse, der i 1927 medførte hans Afskedigelse, været Genstand for Tvivl, ligesom det har været omvistet, hvorvidt der kan paavises Aarsagsforbindelse mellem denne og

den ovenomhandlede Tilskadekomst. Der forelaa ved hans Afskedigelse dels en Erklæring af 15 Februar 1924 fra Jærnbanelæge Ipland, Højer, der gik ud paa, at Lidelsen (der da betegnedes som Senebrusk i venstre Haandledd) med høj Sandsynlighed var en direkte Følge af Traumat, og dels en Erklæring af 15 Oktober 1926 fra Nervalæge Dr Gulstad, Riiskov der ansaa Lidelsens Grundlag for at være en organisk Læsion i Haandleddet — Knogleblødhed; endvidere havde den paagældende en Tid været behandlet paa Rigshospitalet under Diagnosen: Partiel Lammelse af venstre Albuenerve som Følge af Distorsion af Haandleddet.

Da Finansministeriet efter de foreliggende Omstændigheder, særlig at det omhandlede Traume, der var af ret ubetydelig Art, først efter to Aars Forløb begyndte at vise alvorlige Symptomer, ikke kunde anse de fremkomne Lægeudtalelser for tilstrækkelig afgørende i saa Henseende, blev Sagen forelagt for Retslægeraadet, der i Skrivelse af 26 Marts 1927 udtalte, at der efter det foreliggende manglede tilstrækkeligt Grundlag til at sætte Ledvogterens nuværende Klage i Forbindelse med den oftnævnte Tilskadekomst.

Paa Grundlag heraf afviste Finansministeriet Sagsøgerens Krav om Tilskadekomstpension efter Tjenestemandsløvens § 56, Stk 1, og fastsatte hans Pension efter denne Lovs almindelige Regler til 400 Kr 83 Øre aarlig (nemlig  $\frac{2}{10} \times 2004$  Kr 17 Øre) foruden Konjunkturtillæg og Dyrtidstillæg.

Sagsøgeren slog sig imidlertid ikke til Ro ved denne Afgørelse, og Spørgsmaalet om Tilskadekomstpension blev paany rejst paa Foranledning af Dansk Jærnbaneforbund, der havde tilvejebragt en Lægeerklæring fra Afdelingslæge Ph Levison af 1 Juli 1927.

I denne Erklæring gives der en meget udførlig Skildring af Sagsøgerens Tilstand og hans Lidelse i Haand, Arm, Nervesystem m m. I Erklæringens Slutning hedder det:

»Efter mit Skøn lider han af en ret svær Betændelse af kronisk Natur i en af den venstre Arms lange Nerver (Nervus ulnaris).

Jeg anser det for givet, at Sygdommen skyldes det ret svære Traume ved Afæsningen af Lysmasten.

En saadan stærk Tilbagebøjning af Haandleddet er i Stand til at give Læsion, enten ved Overstrækning, ved Tryk eller maaske ved smaa Blødninger i Nerven, der enten straks eller senere kan have en Nervebetændelse til Følge.

Ved dette Tilfælde er der jo den Mærkelighed, at der er gaaet saa lang Tid mellem Traumat og til Patienten maatte give op, men dette kan forklares dels ved, at den nuværende og invalidiserende Sygdom først er opstaaet senere, dels maaske i, at Patienten jo straks kom paa let Arbejde, og dels kan det maaske ligge i hans Haardførhed og Ulyst til at melde sig syg — hvad de 3 Aar, han arbejdede trods de store Smerter i Haanden, kunde tyde paa.

Jeg kan ikke finde Tegn paa, at der er nogen psykisk Forstærkning af Symptomerne, endsige Tegn paa Overdrivelse eller Simulation. Det er rigtigt, at Lammelsen gør ham uskikket til næsten ethvert legemligt Arbejde, og Udsigter til Helbredelse er meget ringe, eller vel snarest usandsynlig.«

Sagen blev derefter paany forelagt for Retslægeraadet, der under 31 Oktober 1927 udtalte, at man efter det nu foreliggende ikke kunde »afvise Muligheden af« den ommeldte Aarsagsforbindelse. Paa Finansministeriets Foranledning præciserede Raadet i Skrivelse af 2 December 1927 yderligere sit Standpunkt saaledes, at det ikke med Sikkerhed kunde sige, at der var overvejende Sandsynlighed for, at Sagsøgerens nuværende Sygdom er foraarsaget af det ham i 1921 overgaaede Traume, men at man dog ikke kunde udelukke Muligheden af, at det forholdt sig saaledes.

Da Finansministeriet derefter paany afslog at tilstaa Sagsøgeren Tilskadekomst-Pension, har han under denne Sag nedlagt Paastand om, at Finansministeriet tilpligtes at anerkende, at der tilkommer ham Pension som Tilskadekommen i Henhold til Tjenestemandsovens § 56. 1 Stk.

Finansministeriet, der har givet Møde ved den konstituerede Kammeradvokat, procederer til Frifindelse under Henhold til alt tidligere og navnlig under Henviſning til Retslægeraadets Erklæringer, hvorefter Aarsagssammenhængen mellem Traumet og Sygdommen ikke kan anses tilstrækkelig klarlagt.

Efter at Sagen var optaget til Doms, vedtog Retten med Parternes Tilslutning at rette følgende yderligere Spørgsmaal til Retslægeraadet:

»1. Er der efter Raadets Mening Grund til at rejse Tvivl eller Kritik overfor de i de foreliggende Lægeerklæringer fremsatte Udtalelser om Sagsøgerens objektive Helbredstilstand eller overfor de i Erklæringerne derfra dragne Slutninger angaaende Sandsynligheden eller Muligheden af en Aarsagsforbindelse med det ham i 1921 overgaaede Traume?

2. I bekræftende Fald:

- a) paa hvilke Punkter finder Raadet Grund til at rejse Tvivl eller Kritik? og
- b) hvorledes begrundes denne?

3. Er der efter Raadets Mening fra lægeligt Synspunkt Grundlag for at antage, at Sagsøgeren har haft en organisk Svaghed, der — selv bortset fra Traumet — vilde have fremkaldt den Lidelse, der nødvendigjorde hans Afskedigelse? eller

4. kan det fra lægeligt Synspunkt antages, at Traumet har udløst Virkninger af en saadan Svaghed?«

Herpaa har Raadet den 25 Juni givet følgende Svar:

»Retslægeraadets Betænkelighed ved med Sikkerhed at fastslaa Ulykkestilfældet den 1 April 1921 som Aarsag til den paagældendes nuværende Lidelse skyldes det lange Tidsrum, som hengik, inden han maatte opgive at arbejde, og denne Betænkelighed bestyrkes yderligere ved, at der stadig synes at finde en Forværrelse af Lidelsen Sted, saaledes som Attesterne af 15 Oktober 1926 og 1 Juli 1927 udviser.

ad 3 og 4) Herom kan intet oplyses.«

Da Retten herefter finder at maatte give Finansministeriet Medhold i, at Aarsagsforholdet ikke er tilstrækkeligt klarlagt, vil Frifindelsespaastanden være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes at burde ophæves.

Frødag den 15 Februar.

Nr 134/1928. **Heinrich Pingel & Co (Cohn)**  
mod  
**Rederiet for S/S Edith Bosselmann (Fich),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Misligholdelse af en Befragtningskontrakt.

Sø- og Handelsrettens Dom af 9 Maj 1928: Den ovennævnte Arrestforretning ophæves. De Sagsøgte, Firmaet F G Reinhold, bør for Tiltale af Sagsøgerne, A/S Heinrich Pingel & Co i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger betaler Sagsøgerne til de Sagsøgte inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse med 150 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aktieselskabet Heinrich Pingel & Co, til Indstævnte, Firmaet F G Reinhold, med 300 Kroner.

De idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Certeparti, dateret Königsberg den 31 December 1927, fragtede Sagsøgerne, A/S Heinrich Pingel & Co af København S/S »Edith Bosselmann«, tilhørende de Sagsøgte, Rederiet F G Reinhold af Danzig til at føre en Ladning Rug — Maksimum 630 Tons — fra Königsberg til Aalborg. Om Positionen hedder det i Certepartiet, at Skibet var paa Rejse fra Frankrig til Horsens og ventedes klar til at laste efter dette Certeparti omkring 5 Januar. Skibet ankom imidlertid først til Königsberg den 12 Januar om Formiddagen. I Mellemtiden havde Firmaet Gebrüder Less, der havde solgt Rugladningen til Sagsøgerne, blandt andet paa Betingelse af, at Partiet skulde aftages mellem den 25 December f A og den 10 Januar d A annulleret Handlen, da Skibet ikke var kommet frem til stipuleret Tid. Sagsøgerne saa sig herved nødsaget til

i Königsberg at indkøbe et nyt Parti, for hvilket de imidlertid maatte betale en Merpris af 3 Mk pr Tons opgjort til ialt 1655 Kr 40 Øre. Ogsaa med deres Købere her i Landet havde Sagsøgerne Vanskeligheder, og en af Køberne kunde kun bevæges til at modtage sin Del af Partiet mod en Prisreduktion af 50 Øre pr 100 kg eller ialt 515 Kr.

Under nærværende Sag gør Sagsøgerne gældende, at Skibets i Certepartiet opgivne Position var urigtig, hvilket maatte være de Sagsøgte bekendt. De Sagsøgte bør derfor tilsvare Sagsøgerne det Tab, disse har lidt ved den urigtige Opgivelse af Positionen, og Sagsøgernes Paastand gaar ud paa, at de Sagsøgte dømmes til Betaling af de ovennævnte Beløb 1655 Kr 40 Øre plus 515 Kr, tilsammen 2170 Kr 40 Øre, hvortil kommer Omkostningerne ved en foretagen Arrestforretning 69 Kr 40 Øre, ialt 2239 Kr 80 Øre med Tillæg af Renter 6 pCt p a af 2170 Kr 40 Øre fra Stævningens Dato, den 19 Januar d A, til Betaling sker. Endvidere har Sagsøgerne nedlagt Paastand paa, at en den 18 Januar 1927 efter deres Begæring af Fogden i Aalborg foretagen Arrestforretning i et de Sagsøgte tilhørende kontant Beløb stort 2500 Kr kendes lovlig gjort og forfulgt.

Sagsøgeren gør som ovenfor nævnt gældende, at de Sagsøgte, da Certepartiet blev sluttet, maatte være kendt med, at det var umuligt for »Edith Bosselmann« at være lasteklar i Königsberg den 5 Januar. Skulde de have været Tilfældet, at være Skibet, der kom fra Frankrig og først skulde til Horsens, have passeret Brunsbüttel senest den 30 December tidlig om Morgenen, men saa længe de Sagsøgte ikke havde faaet Telegram herom, saalænge maatte de vide, at Skibet ikke var naaet saa langt. Forholdet var da ogsaa det, at Skibet, der den 25 December var klar til at forlade Brest, først blev opholdt her paa Grund af Storm, det naaede Brunsbüttel den 2 Januar og havde derefter Isvanskeligheder og senere i Horsens daarligt Vejr til Losningen, saaledes at det først forlod Horsens den 9 Januar. Sagsøgerne vil ikke hævde, at der kan lægges Skibet noget til Last. De gør heller ikke gældende, at Bestemmelsen i Certepartiet om, at Skibet ventes lasteklart omkring den 5 Januar, indeholder nogen Garanti, men de hævder, at det maatte staa de Sagsøgte klart, da Certepartiet blev afsluttet, at det var positivt umuligt for Skibet at opfylde denne Bestemmelse i Certepartiet.

De Sagsøgte har paastaaet sig frifundet og Arresten ophævet. De bestrider, at de har givet urigtige Oplysninger i Certepartiet. Dette er for begge Parters Vedkommende afsluttet af en Mægler, og de Sagsøgte har for deres Vedkommende holdt denne underrettet om alt, hvad de fik at vide. De vidste ikke bestemt, hvor Skibet befandt sig den 31 December, men maatte stadig regne med, at det kunde være rede til at laste omkring den 5 Januar. Det var dem ikke bekendt, at Sagsøgerne lagde Vægt paa, at Skibet skulde være fremme til nogen bestemt Tid, og Sagsøgerne havde ikke, skønt Certepartiet indeholder en Paragraf herom, betinget sig nogen Kancelleringsdato. Skibet havde følgelig et Spillerum, der efter den sidstnævnte Paragraf i Certepartiet var saa stort, at selv en forsinket Ankomst af 10 Dage maatte betragtes som rettidig Ankomst. De Sagsøgte har endvidere bestridt, at Sagsøgerne har lidt noget Tab.

Den omtalte Angivelse i Certepartiet, at Skibet er paa Rejse fra Frankrig til Horsens og ventes lasteklart omkring den 5 Januar, er i sig selv ubestemt og giver Rederiet et vist Spillerum. Selv om man gaar ud fra, at det den 31 December har været Rederiet bekendt, at Skibet var forsinket, er det dog ikke godtgjort, at Rederiet maatte eller burde vide, at Certepartiets Positionsopgivelse nødvendigvis maatte være urigtig. Sagsøgerne, der burde have sikret sig paa en mere bestemt Maade, vil derfor ikke kunne høres med deres Krav, men de Sagsøgte Paa-stand vil være at tage til Følge. Sagens Omkostninger findes Sagsøgerne at burde betale med 150 Kr.

---

Mandag den 18 Februar.

Nr 162/1928. Sogneraadformand **Knud P Haargaard**  
(O Petersen)

m o d

**Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse** m fl (Stein)

o g

Nr 190/1928. **Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse** m fl  
(Stein)

m o d

Sogneraadformand **Knud P Haargaard** og Sognepræst **H C Christensen** (O Petersen),

betræffende Ærefornærmelse.

Vestre Landsrets Dom af 3 Juli 1928: Sagsøgte, Sognepræst H C Christensen, bør for Tiltale af Sagsøgerne, Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse, Lærer A Jensen, Lærer O Andersen og fhv Forskolelærerinde Fru N Jensen, i denne Sag fri at være. Til Statskassen bøder Sagsøgte, Sogneraadformand Knud P Haargaard, 400 Kr, hvorhos han i Mangel af denne Bødes fulde Betaling bør hensættes i simpelt Fængsel i 20 Dage. De paagældende ærefornærmende Udladelser bør døde og magtesløse at være. Sagsøgte Haargaard bør i Erstatning til Sagsøgerinden, Fru Jensen betale 1000 Kr. Forsaavidt angaar Sagsøgte, Sognepræst Christensen ophæves Sagens Omkostninger. I Sagsomkostninger til Sagsøgerne betaler Sagsøgte Haargaard 450 Kr. Den idømte Erstatning og de idømte Sagsomkostninger udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

De om Lærer O Andersen og Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse i de paagældende Artikler brugte Udladelser skønnes efter Omstændighederne ikke at overskride Ytringsfrihedens

Grænse, hvorfor Sogneraadsformand Knud P Haargaard forsaa-vidt vil være at frifinde. Derimod vil han for de paaklagede Udladelser om fhv Forskolelærerinde Fru N Jensen og Lærer A Jensen i Henhold til de i Dommen i saa Henseende anførte Grunde være at anse efter Strfl § 215, jfr § 216 og § 217 med en Statskassen tilfaldende Bøde af 400 Kroner, subsidiært simpelt Fængsel i 20 Dage, hvorhos han vil være at dømme til at betale en Erstatning af 1000 Kroner til Fru Jensen.

Da derhos de for Sognepræst H C Christensens Vedkommende paaklagede Udladelser angaaende Fru Jensen maa anses for ærefornærmende, og da der ikke ses at foreligge Omstændigheder, der kan fritage ham for det deraf flydende Ansvar, vil han være at ansé efter de ovennævnte Straffebestemmelser med en Statskassen tilfaldende Bøde af 200 Kr, subsidiært simpelt Fængsel i 10 Dage, hvorhos han in solidum med Haargaard vil have at udrede den fornævnte Erstatning. Med Hensyn til Mortifikationen vil Dommen være at stadfæste, dog saaledes at Mortifikationen bortfalder, forsaavidt angaar de om O Andersen og Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse brugte Udladelser.

Sagens Omkostninger for begge Retter vil være at betale med 800 Kroner til Fru Jensen in solidum af Haargaard og Christensen og med 200 Kroner til Lærer A Jensen af Haargaard, medens Omkostningerne i Forhold til Andersen og Danmarks Lærerforenings Hovedstyrelse vil være at ophæve.

#### Thi kendes for Ret:

Sogneraadsformand Knud P Haargaard bør for Tiltale af Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse og Lærer O Andersen i denne Sag fri at være. Haargaard og Sognepræst H C Christensen bør til Statskassen bøde henholdsvis 400 Kroner og 200 Kroner eller i Mangel af Bødens fulde Betaling hensættes i simpelt Fængsel i henholdsvis 20 Dage og 10 Dage. I Henseende til den skete Mortifikation bør Landsretsdommen i det ovenfor angivne Omfang ved Magt at stande. I Erstatning til fhv Forskolelærerinde Fru N Jensen betaler Haargaard og Christensen een for begge og begge for een 1000 Kroner. Sagens Omkostninger for begge Retter betaler Haargaard og Christensen paa samme Maade med 800 Kroner til Fru Jensen og Haargaard til Lærer A Jensen med 200 Kroner, medens Omkostningerne i Forhold til Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse og Andersen ophæves.



Den idømte Erstatning og de idømte Sagsomkostninger at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Aaret 1921 blev Sagsøgerinden, Fru Nielsine Jensen af Vinding, ansat som Forskolelærerinde ved Vinding Forskole, der omfattede en Del af Vinding Sogn. Hun besørgede al Undervisningen i Skolens to Klasser, derunder i Haandarbejde og underviste tillige i Haandarbejde i Hovedskolen, der var fælles for hele Sognet. Indkøbet af Symaterialer m m besørgedes i Overensstemmelse med de officielle Forskrifter af Sagsøgerinden paa Sogneraadets Regning, og sædvanligvis en Gang om Aaret betalte Sogneraadet de indkøbte Materialer efter specificerede Regninger. Det var derhos ordnet saaledes, at Forældrene kunde købe de af Børnene syede Ting, men ved disse Køb blev Udgifterne til Symaterialerne ikke dækket og det fremkomne Underskud tilsvarede af Sogneraadet, uden at der i saa Henseende blev afkrævet Lærerinden noget Regnskab. Denne Ordning havde været gældende under Sagsøgerindens Forgænger og fortsattes uændret, da Fru Jensen blev ansat. I Midten af November Maaned 1925 modtog Skolekommissionen for Vinding Sogn, for hvilken Sagsøgte, Sognepræst H C Christensen af Vinding, var Formand, en skriftlig Klage fra Fru Karen Madsen, gift med Fisker Niels Madsen af Vinding Land, og i denne Klage ankedes der over, at Sagsøgerinden gjorde Forskel paa Børnene ved at give nogle af dem Ekstraundervisning i Haandarbejde, hvorhos Klagen indeholdt følgende:

»Et andet Forhold jeg vil paatale, at efter hvad jeg har hørt skulde der sidste Aar være givet et Tilskud til Sytøjet af Sognet paa 300 Kr. Kan det være sandt? hvor til er da disse Penge gaaet, da jeg og dem jeg har talt med om det, har betalt det Sytøj vi har faaet med absolut fuld Pris. Jeg haaber, at Forholdene bliver grundig undersøgt og rettet inden al for længe, da det ikke er umuligt, at Forholdene ellers bliver draget frem til offentlig Redegørelse.«

Pastor Christensen lod denne Del af Klagen gaa videre til Sogneraadet medens han med Hensyn til det andet Forhold udbad sig Erklæring fra Sagsøgerinden, og efter Modtagelsen af hendes Svar afviste han denne Del af Klagen. Sogneraadet henvendte sig gennem sin Formand, Sagsøgte, Sogneraadetsformand Knud P Haargaard af Vinding, ogsaa til Sagsøgerinden, og paa Grundlag af hendes Udtalelser tilskrev Sogneraadet den 8 Januar 1926 Fisker Madsen, at Fru Jensen havde afgivet Regnskab, som i Henhold til den igennem mange Aar hidtil fulgte Praksis var fundet fyldestgørende. Forholdet med Hensyn til Underskudet paa Syregnskabet blev nu gjort til Genstand for Omtale i Dagspressen, og Sogneraadet henvendte sig gennem sammes Skoleudvalg til Sagsøgerinden, som noget efter afleverede et Regnskab, angaaende hvilket hun i en Skrivelse af 6 Februar s A tilskrev Sogneraadet, at hun havde tænkt meget over Regnskabet for Haandgerningen, hvorhos hun

betegnede dette som det Regnskab, »jeg ifølge mine Optegnelser og med god Samvittighed har afleveret til Sogneraadet.« Allerede i Marts Maaned 1925, da Sagsøgerinden afregnede for det forløbne Aar, var Sogneraadet blevet opmærksom paa, at Underskudet var steget, og det var blevet paalagt Fru Jensen at vise Sparsommelighed. Da nu det af hende aflagte Regnskab efter Sogneraadets Formening viste, at Underskudet yderligere var steget, og Sogneraadet fandt hendes Forklaringer modstridende, opfordrede det hende til at søge andet Embede, hvilket hun ikke vilde indgaa paa. Sogneraadet indbragte derefter i en Skrivelse af 31 Marts 1926 Sagen for Skoledirektionen, idet det under Henvi- sning til det omtalte Forhold indstillede, at der meddeltes Fru Jensen Afsked, hvortil der formentes at være Hjemmel i § 18 i Lov-Bekendtgørelse af 29 Marts 1904 om forskellige Forhold ved Folkeskolen. Sogneraadet bemærkede derhos, at det havde haft under Overvejelse at gøre Forholdet til Genstand for kriminel Undersøgelse, men havde besluttet indtil videre at holde Begæringen tilbage. Sogneraadets Skrivelse fremsendtes af Skolekommissionen til Direktionen, der udbad sig en Erklæring over det fremkomne fra Fru Jensen, og efter at hun havde afvist de fremsatte Beskyldninger og henstillet, at der indledes kriminel Undersøgelse imod hende, tilskrev Skoledirektionen under 11 Maj s A. Sogneraadet, at der ikke i det foreliggende havde Grundlag til at indstille Fru Jensen til Afsked, hvorhos det tilføjedes, at Direktionen ganske maatte henstille, om Sogneraadet selv vilde gøre Forholdet til Genstand for kriminel Undersøgelse. Sagen blev derefter forelagt Undervisningsministeriet, som i en Skrivelse af 30 September s A tiltraadte Skoledirektionens Afgørelse. Der foretoges derefter ikke fra Sogneraadets Side videre i Sagen, men i Begyndelsen af November Maaned s A fandtes der i Dagspressen indrykket et Avertissement overskrevet »Forældremøde i Vinding« og med Underskrift »Flere Forældre«; i Avertissementet indbødes alle Forældre i Vinding til et Møde den 9 November, og det meddeltes, at Sogneraadet og Skolekommissionen havde lovet at komme til Stede og redegøre om Forholdet angaaende Lærerinden i Vinding Forskole. Mødet, ved hvilket Fru Jensen ikke var til Stede, men hvori paa hendes Vegne og som Repræsentant for Danmarks Lærere forening deltog Førstelærer Th Poulsen af Gaarslev Skole, fandt derefter Sted den angivne Dag, og det sluttede med en Afstemning, hvor der stemtes for og mod Fru Jensen, og Resultatet af Afstemningen blev, at der afgaves over 90 Stemmer imod hende og 7 Stemmer for hende. Sogneraadet og Skolekommissionen optog derefter Sagen som Afskedigelsessag i Henhold til § 8 i Lov Nr 128 af 27 Maj 1908, og Sagsøgerinden blev afskediget fra 1 September 1927 at regne. I det den 25 August s A udkomne Nummer af Bladet »Folkeskolen«, der er Organ for Danmarks Lærere forening, fandtes indrykket en Artikel betitlet »En § 8 Afskedigelse«, og i denne Artikel, der er underskrevet af Sagsøgerne, Lærer A Jensen af Kvanløse, der er Formand for Lærere foreningens Afskedigelsesudvalg, og Lærer O Andersen af Vejle, der er Formand for Foreningens 103 Kreds, gøres Sagsøgerindens Afskedigelse og dens Forhistorie til Genstand for Omtale. Afskedigelsen betegnes som et groft Misbrug af § 8, og det meddeles, at Embedet vil blive blokeret. Der

omtales derhos bl a en Anbefaling, som Sagsøgte, Sognepræst Christensen, den 9 December 1926 havde givet Sagsøgerinden, af følgende Indhold:

»Paa Opfordring af Lærerinde Fru Jensen, Vinding Forskole, skal jeg paa Skolekommissionens Vegne erklære, at vi altid ved de aarlige Eksaminer har fundet hendes Elever vel underviste og i Besiddelse af de Kundskaber og Færdigheder, der med rette kan ventes af Børn i den Alder«, og det paapeges, at han den 15 s M i et Fællesmøde af Sogneraadet og Skolekommissionen har stemt for hendes Afskedigelse. I samme Blad for 1 September s A optoges der en Artikel af Sagsøgte Haargaard med Overskrift »§ 8-Afskedigelsen i Vinding«, og i denne Artikel hedder det bl a følgende:

»I »Folkeskolen«s Referat fra Repræsentantskabsmødet i Sønderborg den 3 August findes en Redegørelse af § 8-Sagen her i Vinding.

Jeg tillader mig i Sandhedens Interesse at fremkomme med følgende Bemærkninger desangaaende:

Jeg beklager, at Lærer Jensen, Kvanløse, med Vilje kan give en saadan Fremstilling af denne Sag, — jeg siger med Vilje, fordi jeg ved, at Lærer Jensen, der kender Sagen, maa vide, at den i høj Grad er misvisende og forkert, — og paa dette misvisende Grundlag — suppleret af Fru Mortensen, Viborg, og Lærer Hansen, Bredballe, — henstilles det til Repræsentanterne at sørge for, at ingen søger dette Embede, — om det ikke kan forenes at fremstille Forholdet korrekt og samtidig kræve Blokade, kan jo tænkes.

Jeg antager ikke, at Lærer Jensen tvivler om, at Skolekommission og Sogneraad tror paa, at den Anklage, der er rettet mod Fru Jensen, er rigtig, — den blev jo bestyrket i det Regnskab, som Fru Jensen afgav ifølge hendes Optegnelser og med god Samvittighed — for at bruge hendes egne Ord —, men som hun senere vilde fragaa. Lærer Jensen ved ogsaa ifølge Sagen, at jeg, Aaret før den kom frem, bebrejdede hende det stadigt stigende Underskud, som sidste Aar ved den tidligere Lærerinde var ca 40 Kr og nu gennemsnitlig er 250—300 Kr. Lærer Jensen ved, at Fru Jensen — til min Bebrejdelse over dette Forhold — svarede i Vidners Overværelse, at en Del fattige fik Haandarbejderne gratis, hvorefter jeg opfordrede hende til Sparsommelighed. Denne Opfordring blev ikke efterfulgt. Ved Sogneraadets Undersøgelse hos 10—12 af de fattigste Familier gik Resultatet fuldstændig imod hendes Forklaring, og dette Bevis har hun maattet lade staa — hendes Svar har været usandfærdig. — — —

Jeg vil slutte med at udtale min Beklagelse over, at DLFs Styrelse kan give Foreningens Repræsentanter en saa mangelfuld og forkert Fremstilling af denne Sag, at de skal tro, at Vinding Skolekommission

Færdig fra Trykkeriet den 27 Februar 1929.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København

# Højesteretstidende.

Udgivere: Højesterets Protokolsekretærer.

---

---

72. Aargang

Højesteretsaaret 1928.

Nr. 37.

---

---

Mandag den 18 Februar.

og Sogneraad, der til Dato har staaet enige om denne Sag, har gennemført en § 8-Afskedigelse paa det fremstillede Grundlag, og saa opfordre til at forhindre Lærerinder i at søge dette Embede. Jeg har tidligere sagt til Lærer Jensen, Kvanløse: »Kan D L F være tjent med at forsvare denne Sag«; mener D L F, at der skal stilles mindre Krav til Lærere og Lærerinders Vandel, Redelighed og Ædruelighed end til andre. Kan dette Krav gennemføres ved en Fagforening, og kan Foreningen være tjent dermed?« I det følgende Nummer af samme Blad lod Sagsøgte Haargaard endvidere indrykke en Besvarelse paa den omtalte Artikel fra Sagsøgerne Jensen og Andersen, og Sagsøgte, Sognepræst Christensen føjede nogle af ham underskrevne Bemærkninger til Haargaards Artikel. I denne hedder det bl a saaledes:

»Trods Lærer Jensens Erklæring om, at han i et og alt maa fastholde sin Redegørelse, maa endnu konstateres, at han mod bedre Vidende har fremstillet den forkert, og Rettelserne i Referatet kan ikke nær klare det.

At Skoledirektionen — efter Fru Jensens Opfordring — har henstillet til Sogneraadet at lade foretage kriminel Undersøgelse passer jo heller ikke, — hun har derimod selv sagt, at hun har forlangt denne Undersøgelse for længe siden, men vi har intet mærket.

Jeg vil indrømme, at min Godkendelse af Regnskabet — for udenforstaaende — kan se mærkelig ud, men jeg haaber, at følgende Forklaring kan belyse den: Jeg har godkendt Indbetalingen til Kommunkassen i Tro paa, at det eventuelle Underskud, der kom, laa i, at fattige fik Arbejderne gratis. Her har vi efter min Mening Sagens Kærne. Naar Hr Jensen og Hr Andersen i Nr 34 i samme Sag anfører, at Haandgerningsspørgsmaalet var ordnet saaledes, at Lærerinden indkøbte Materialet paa Kommunens Regning og overlod de færdige Genstande til Eleverne — dels mod Betaling af fuld Pris, dels til et mindre Beløb eller gratis efter Lærerindens Skøn — saa maa jeg sige, at dette er forkert. Grundlaget er, at Forældre kan overlades de færdige Genstande mod Betaling af Materialets Pris, — dog har vi troet — efter Fru Jensens Forklaring —, at en Del fattige fik dem gratis. Fru Jensen kan ikke fremvise nogen Ret til at dele ud i Flæng af Kommunens Midler, og hendes eget Svar angaaende Underskudet — i Vidners Overværelse — gaar ogsaa ud paa det samme. Efter at Klagen kom frem,

og efter Sogneraadets Undersøgelse, forsvandt den Grundvold, som Fru Jensen burde eller skulde have staaet paa, og her vil jeg konstatere Misbrug af betroede Midler. Men hvis Fru Jensens Regnskab saa havde kunnet bevist Underskudet, havde det maaske gaaet. Men Lærer Jensen ved, at der er Ting bortkomne — mon Lærer Jensen ved, hvor de er —, jeg ved det ikke. Kan Lærer Jensen forklare Underskudet, ca 50 pCt af Indkøbsprisen, Fru Jensen har ikke kunnet gøre det — selv paa det nye Grundlag — hun fremfører, og med Priser, som er for høje i Forhold til Priser, som Første-Ekspeditricen i den Forretning, hvor Varerne er købte — har ansat — efter min Opfordring ikke i Fru Jensens Disfavør. Jeg mener, at Fru Jensen skammelig har misbrugt sin Stilling, og Indicierne har været og er for os tilstrækkelige, tilmed har hun ikke efterkommet Opfordringen til Sparsommelighed og ikke efterkommet Skoleudvalgets Ordre.

Vi ikke alene tror, at hun har gjort Misbrug af betroede Midler, for os har der været Beviser nok.«

Sognepræst Christensens Udtalelse er saalydende:

»I »Folkeskolen« for 25 f M er der givet en Fremstilling af § 8-Sagen her i Vinding, hvori mit Forhold til denne Sag er omtalt paa en saadan Maade, at Læserne nødvendigvis maa faa det Indtryk, at jeg ved min Erklæring af 9 December og min Afstemning den 15 December f A er kommen i en beskæmmende Modstrid med mig selv. Men saadan forholder det sig ikke. Det ved Hr Lærer Jensen, Kvanløse, fra personlige Samtaler, at naar jeg har stemt for Fru Jensens Afskedigelse, er det ikke fordi Børnene i Vinding Forskole ikke kan staa Maal med Børn i andre Forskoler kundskabsmæssigt set, men saa er det, fordi jeg mener, at Børneskolen ikke blot skal meddele sine Elever de fornødne Kundskaber, men ogsaa medvirke til deres Opdragelse i alt, hvad der er kønt og godt; og denne opdragende Gerning vilde i dette Tilfælde efter min Mening være ganske undergravet. Det Misforhold, hvori Fru Jensen er kommen til sin Stilling som Lærerinde, kan selvfølgelig ikke forringe hendes Evner til at bibringe Børnene de Kundskaber og Færdigheder, der kan kræves i Forskolen, men det kan nok være en Hindring for, at hendes Arbejde med Børnene faar den Værdi og Betydning for dem, som det burde — og under andre Forhold — kunde have.

Det er ud fra en saadan Betragtning, at jeg har afgivet Erklæringen den 9 December og stemt for Afskedigelsen den 15 December og deri er der ingen Modsigelse, hvad jeg haaber Hr Lærer Jensen vil indrømme, selv om han ser anderledes paa Lærergerningen og dens Betydning.

Til Slutning skal jeg blot tilføje, at naar man mener, at vor Mistanke til Lærerindens Ærlighed kun beror paa løse Formodninger, kan det kun skyldes Ukendskab til Sagen. Det er jo nemlig en Kendsgerning, at Underskudet paa Syskolens Konto i Fru Jensens Tid er steget til hen ved 300 Kr aarligt. Det er ligeledes en Kendsgerning, konstateret ved Sogneraadets Undersøgelse, at dette Beløb kun i ringe Grad kan være kommet Børnene til Gode; men hvem kan det saa være kommen til Gode? Det beder jeg Hr Lærer Jensen svare mig paa.«

I Dagbladet »Vejle Socialdemokrat« for den 5 September s A lod derefter de to Sagsøgte indrykke en af dem begge underskrevet Rede-

gørelse, idet nævnte Blad havde optaget den foranomtalte af de to Sagsøgere underskrevne Artikel. Det hedder i de Sagsøgte Redegørelse bl a saaledes:

»Man lægger Sogneraadet til Last, at det i Begyndelsen stillede sig paa Lærerindens Side, og senere sluttede sig til hendes Modstandere, og af Fremstillingen kan man ikke faa andet Indtryk, end at denne Signalforandring er sket ganske vilkaarligt og umotiveret. Men det er den selvfølgelig ikke. Saa længe Sogneraadet troede paa Lærerindens Opgivelse, at de store Underskud vedrørende Syskolen hidrørte fra, at en Del fattige Børn fik Sytøjet gratis, var det jo kun Raadets Pligt at tage Lærerinden i Forsvar mod hendes Angribere, og da godkendte man hendes Regnskab efter gammel Praksis, d v s paa »Tro og Love«. Men ved en senere Henvendelse til en Del fattige Familier, blev det konstateret, at ingen af dem havde faaet Sytøjet gratis, og at Lærerinden altsaa paa det Punkt havde ført Sogneraadet bag Lyset, og efter at den Opdagelse var gjort, kunde man jo heller ikke blive ved med at holde Haanden over Lærerinden. — — —

Skolekommissionens og da særlig Formandens Stilling til Sagen er i Redegørelsen fremstillet paa en saadan Maade, at Læserne nødvendigvis maa faa det Indtryk, at Sognepræsten ved sin Afstemning den 15 December er kommet i en beskæmmende Modstrid med den Erklæring, som han paa Skolekommissionens Vegne afgav den 9 December. Men saadan forholder det sig ikke. Det ved Hr Lærer Jensen, Kvandløse, godt fra personlige Samtaler, at naar Skolekommissionen har stemt for Fru Jensens Afskedigelse, er det ikke, fordi Børnene i Vinding Forskole ikke kan staa Maal med Børn i andre Forskoler, kundskabsmæssig set, men saa er det ud fra den Betragtning, at Børneskolen ikke blot har den Opgave at meddele Børnene de fornødne Kundskaber og Færdigheder, men den skal ogsaa medvirke til Deres Opdragelse i alt, hvad der er kønt og godt. Og denne opdragende Gerning vilde i dette Tilfælde efter Skolekommissionens enstemmige Opfattelse være ganske undergravede.

Endelig indrykkede Sagsøgte Haargaard i »Vejle Socialdemokrat« for 17 September s A paany en Artikel af følgende Indhold:

»Læserne bedes erindre, at d'Hrr Lærere O Andersen og Jensen har bragt Sagen for Offenheden. Naar Hr Lærer Andersen anfører, at han og Jensen har bestræbt sig for at være i Overensstemmelse med Sandheden — naar de har fremstillet Sagen som et uretfærdigt Angreb paa en uskyldig Lærerinde — da maa jeg svare »er denne Fremstilling Produktet af d'Hrr Lærerrepræsentanters Bestræbelse for at være i Overensstemmelse med Sandheden, saa staar det daarligt til med deres Evner til at sætte sig ind i denne Sag«. Lærer Jensen kan vanskelig skrive under paa dette — efter hans Udtalelser her under denne Sag.

Jeg antager, at Lærer Andersen ved, at Skoledirektionen og tidl Ministerium afgjorde § 18 Sagen uden at gøre os bekendt med Lærerindens Svar og Akter i Sagen. Efter den Behandling havde vi kun en Vej at gaa. Lærer Andersen skriver om kriminel Undersøgelse — er den nægtet Skoledirektionen og Frk Jensen? Det var rart at vide det.

— Kan Lærer Andersen give Besked paa dette? For os har Sagen været klar nok og Undersøgelsen unødvendig.

Ang Adressen da maa De undskylde mig, Lærer Andersen, jeg sætter virkelig mere Pris paa Stemmer — afgivet hemmelig og under Kontrol — end paa Underskrifter paa en Adresse, som bæres rundt fra Hjem til Hjem med Opfordring om en Underskrift, en Adresse med Navne paa Personer, som ikke kender Sagen og Lærerinden, og som lige var tilflyttet Sognet. Jeg kan ikke tro, at Læserne kalder det ubeføjet og upassende, naar jeg har brugt omtalte Vending om dette Forhold. Hr Lærer Andersen! Sandheden er jo, at Anklagen omfatter: Misbrug af betroede Midler, Uredelighed, Usandhed, ikke at efterkomme Sogneraadets Henstilling eller Skoleudvalgets Ordre. Tag disse Spørgsmaal op og modbevis Anklagen, før De mener at kunne staa paa Sandhedens Grund i denne Sag. Dermed Afslutning fra min Side.«

De tre nævnte Sagsøgere og Sagsøgerne, Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse, har nu anbragt, at Indholdet af de fra de Sagsøgte fremkomne Artikler er usandfærdigt og ærekrænkende for dem og de har i saa Henseende særlig fremdraget følgende Udladelser:

1. Angaaende Sagsøgerinden Fru Jensen

a. fremsat af Sagsøgte Haargaard:

»hendes Svar har været usandfærdigt«, »her vil (jeg) konstatere Misbrug af betroede Midler«, »at Fru Jensen skammelig har misbrugt sin Stilling«, »at vi ikke alene tro, at hun har gjort sig skyldig i Misbrug af betroede Midler, for os har der været Beviser nok«, »Sandheden er jo, at Anklagen omfatter Misbrug af betroede Midler, Uredelighed, Usandhed«.

b. fremsat af Sagsøgte Sognepræst Christensen:

»og denne opdragende Gerning vil i dette Tilfælde være ganske undergravet«, »at naar man mener, at vor Mistanke til Lærerindens Ærlighed kun beror paa løse Formodninger kan det kun skyldes Ukendskab til Sagen. Det er jo nemlig en Kendsgerning, at Underskudet paa Sykolens Konto i Fru Jensens Tid er steget til henved 300 Kr aarlig. Det er ligeledes en Kendsgerning, konstateret ved Sogneraadets Undersøgelse, at dette Beløb kun i ringe Grad kan være kommen Børnene tilgode, men hvem kan det saa være kommen tilgode«.

c. Fremsat af begge de Sagsøgte:

»at Lærerinden altsaa paa dette Punkt havde ført Sogneraadet bag Lyset«, »og denne opdragende Gerning vilde i dette Tilfælde efter Skolekommissionens enstemmige Opfattelse være ganske undergravet«.

2. Angaaende Sagsøgeren Lærer Jensen fremsat af Sagsøgte Haargaard:

»at Lærer Jensen, der kender Sagen, maa vide, at den (hans Fremstilling af Sagen) i høj Grad er misvisende«, »at han mod bedre Vidende har fremstillet den forkert«.

3. Angaaende Sagsøgeren Lærer O Andersen fremsat af Sagsøgte Haargaard:

»tag disse Spørgsmaal op og modbevis Anklagen, før De mener at kunne staa paa Sandhedens Grund i denne Sag«.

4. Angaaende Sagsøgerne, Danmarks Lærerforenings Hovedbestyrelse, fremsat af Sagsøgte Haargaard:

»min Beklagelse over at D L F's Styrelse har givet Foreningens Repræsentanter en saa mangelfuld og forkert Fremstilling af denne Sag« og »mener D L F, at der skal stilles mindre Krav til Lærere og Lærerinders Vandel, Redelighed og Ædruelighed, end til andre.«

Under Henvisning hertil har Sagsøgerne under nærværende Sag paastaet de Sagsøgte anset med Straf efter Straffelovens §§ 215, 216 og 217, hvorhos de har paastaet de anførte fornærmelige Udladelser mortificeret. Sagsøgerinden, Fru Jensen, har derhos paastaet de Sagsøgte tilpligtet in solidum at betale hende en Erstatning af mindst 801 Kr. De Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale.

Til Støtte for Frifindelsespaastanden har de Sagsøgte anført følgende:

ad 1 a. Medens Underskudet i Aaret før Fru Jensens Ansættelse havde udgjort 42 Kr, blev det efter hendes Ansættelse betydeligt større, saaledes i Aarene 1924/25 og 25/26 henholdsvis 334 Kr 50 Øre og 378 Kr. Da Fru Jensen blev afæsket Forklaring om Underskudet, udsagde hun først, at det skyldtes, at en hel Del Børn af fattige Forældre fik Sytøjet gratis, men senere, da Sagen var bleven rejst ved Fru Madsens Klage, at ingen fik det gratis. Skønt hun ved denne Lejlighed erklærede, at hun intet Regnskab havde, fremkom hun dog kort efter med Regnskab, og da Sogneraadet foranlediget ved det forøgede Underskud efter dette forespurgte hos 12 af de fattigste Familier og af disse havde faaet til Svar, at ingen havde faaet Børnenes Sytøj gratis, fremkom Fru Jensen med den Forklaring, at ingen betalte fuld Pris, nogle halv Pris og nogle intet. Trods Opfordring har Fru Jensen ikke kunnet paapege noget Tilfælde, hvor fattige Forældre har faaet Sytøj gratis, og selvom der tages Hensyn til et ikke ubetydeligt Svind, derved at Børnene klipper og syer forkert, har Fru Jensen dog haft et betydeligt Underskud, hun ikke kan gøre Rede for. Fru Jensen har endelig ikke kunnet gøre Rede for to Pøller, som hun har paastaet at have tilbageleveret til den paagældende Forretning, men hvis Personale nægter at have modtaget dem tilbage. Efter det anførte om Fru Jensens modstridende Udtalelser har Sagsøgte Haargaard efter de Sagsøgtes Formening været berettiget til at betegne hendes Udtalelser som usandfærdige, hvortil kommer, at dette Udtryk overhovedet ikke vil kunne opfattes som nogen Ærefornærmelse, da der ikke er sagt, at Fru Jensens Udtalelser har været »bevidst« usandfærdige. Udtrykkene »Misbrug af betroede Midler« o s v indeholder heller ikke nogen Ærefornærmelse, da der ikke — i Modsætning til »Brug af betroede Midler« — forudsættes at foreligge nogen egentlig Berigelseshensigt. Iøvrigt er Udtalelsernes Rigtighed tilstrækkelig godtgjort, og Sagsøgte Haargaard har i hvert Fald været beføjet til at bruge de paaklagede Udtryk.

Af samtlige foreliggende Oplysninger fremgaar det, at Underskudet paa Symaterialerne har været større i den Tid, Fru Jensen har været Lærerinde, end tidligere, men det fremgaar ogsaa af det oplyste, at Indkøbet i Fru Jensens Tid har været større end før, og at der ved Un-



dervisningen sker et betydeligt Svind i Materialerne. Hvad angaar Betalingen for de færdige Genstande, er der under Sagen fremlagt adskillige paa de Sagsøgtes Foranstaltning afgivne Erklæringer fra ubemidlede Forældre, hvori udsiges, at efter de paagældendes Overbevisning eller efter deres Mening har de betalt fuld Pris for det modtagne Sytøj, og under Domsforhandlingen er der ført nogle Vidner til Bekræftelse af disse Forklaringer, men det kan herved alene anses oplyst, at der i visse af Tilfældene er betalt noget for Sytøjet, men at der ogsaa er udleveret Genstande gratis. Sagsøgerinden har ikke nøjere kunnet gøre Rede for, hvorledes det stigende Underskud er fremkommet, men naar henses til, at der ikke blev forlangt noget Regnskab af Fru Jensen før, efter at Klagen var fremkommet og til, at det i det hele drejer sig om at redegøre for en Mængde Smaabeløb, findes det ikke at kunne lægges hende til Last, at hun ikke i Enkeltheder kan gøre Rede i saa Henseende, og saaledes angive, hvorledes den uopklarede Del af Underskudet fremkommer, idet særlig bemærkes, at det ikke kan anses godtgjort, at Fru Jensen har tilegnet sig nogen af de foranommalt to Pøller. Herefter kan det ikke anses for godtgjort, at Fru Jensen har gjort sig skyldig i noget uredeligt Forhold, og da Udtrykkene »Misbrug af betroede Midler« o s v findes at indeholde en Sigtelse i saa Henseende, maa Sagsøgte Haargaards Fremsættelse af disse Udtryk anses om en strafbar Ærefornærmelse, idet han, der ikke lod Forholdet gøre til Genstand for kriminel Undersøgelse, ikke har haft Føje til at tro paa Sigtelsens Rigtighed. Hvad særlig angaar Udtrykket »usandfærdigt«, maa dette efter hele Sammenhængen, hvori det er brugt, opfattes som angivende, at Fru Jensen har talt bevidst usandfærdigt.

ad 1 b. Sagsøgte Pastor Christensen har benægtet, at han ved at fremsætte de paaklagede Udladelser har haft til Hensigt at komme med Ærefornærmelser mod Sagsøgerinden, men at han mente, at han var berettiget til at udtale sig som sket. Han har herved henvist til, at Skolekommissionen intet har med Skolens økonomiske Forhold at gøre, hvorfor han henviste Spørgsmaalet om Underskudet, da det fremkom i Fru Madsens Klage, til Sogneraadets Afgørelse, og at han efter de Meddelelser han fik fra Sagsøgte Haargaard, og paa hvis Rigtighed han maatte tro, fik den Opfattelse, at der forelaa et Underskud, som Fru Jensen ikke kunde gøre Rede for.

Selv om det nu maatte kunne bebrejdes Pastor Christensen, at han har fremsat de paaklagede Udladelser uden selv at have undersøgt de paagældende Forhold, findes det dog, at han, der som Formand for Skolekommissionen alene havde med den undervisningsmæssige Side af Skolevæsenet at gøre, at have haft Føje til angaaende Underskudet at tro paa Bevisligheden af de Oplysninger, der meddeltes ham af Sogneraadet. Fremsættelsen af Udladelserne, hvis Indhold maa anses ærefornærmende for Fru Jensen, vil herefter ikke kunne tilregnes Sagsøgte Sognepræst Christensen som noget strafbart Forhold.

ad 1 c. Sagsøgte Haargaard har med Hensyn til sin Berettigelse til at fremsætte disse Udladelser gjort i det væsentlige tilsvarende Betragtninger gældende som med Hensyn til Fremsættelsen af Udtrykket

»usandfærdigt«, og Pastor Christensen har ogsaa her anført, at han støttede sig til Sogneraadets Fremstilling.

I Overensstemmelse med hvad foran under ad a er anført, maa Udladelsen, der er at anse som injurierende, tilregnes Sagsøgte Haargaard som en strafbar Ærefornærmelse, medens Sagsøgte Sognepræst Christensen, efter hvad der er anført under ad b ej heller vil kunne paalægges Straf for dette Forhold.

ad 2. Sagsøgte Haargaard har anført, at Sagsøgeren Lærer Jensen i sin Redegørelse i Folkeskolen for den 25 August 1927 har fortiet afgørende Momenter i Sagen, som han kendte, hvorved hans Fremstilling er blevet forkert og misvisende, og at derfor Fremsættelsen af de paaklagede Udladelser har været beføjet. Han har i saa Henseende fremhævet, at Lærer Jensen ikke har omtalt Sagsøgerindens mangelfulde Regnskab og de modstridende Forklaringer, hun gav angaaende Underskudets Fremkomst, skønt han i et Møde med Sogneraadet og Skolekommissionen var blevet underrettet derom, og at han ej heller har omtalt Forældremødet den 9 November 1926, skønt han af Førstelærer Poulsen var bleven underrettet derom.

Den Omstændighed, at Lærer Jensen i Redegørelsen ikke har omtalt alle Detaillerne i Sagen, findes imidlertid ikke at berettige Sagsøgte Haargaard til at anvende de paaklagede Udtryk, der maa anses ærefornærmende for Sagsøgeren. Det omtales i Redegørelsen, hvad Fru Jensen blev beskyldt for, at hun var søgt afskediget efter § 18, og at det endte med en § 8-Sag, og Rigtigheden af denne Fremstilling vil ikke kunne bestrides. Hvad særlig angaar, at Lærer Jensen ikke omtalte Forældremødet, er det fra Sagsøgernes Side hævdet, at Lærer Jensen efter den Fremstilling af Mødets Forløb, han fik af Førstelærer Poulsen, maatte anse det for et rent Spektakelmøde, som ikke kunde tillægges nogensomhelst Betydning og derfor heller ikke burde omtales. Angaaende Mødets Forløb er det oplyst, at de Sagsøgte vel gav en saglig Redegørelse for Sagens Forløb, men at Fru Jensens Tilhængere talte under en Del Uro og Afbrydelser, og at Førstelærer Poulsen blev nægtet Ordet af Dirigenten. Ved Afstemningen kontrolleredes det ikke, om de, der stemte, havde Børn i Skolen, og inden den fandt Sted forlod en Del af de tilstedeværende, som sluttede sig til Fru Jensen, Mødet, idet de ansaa en saadan Afstemning for betydningsløs. Da nu disse forskellige Forhold var meddelt Lærer Jensen af Førstelærer Poulsen, vil det ikke kunne bebrejdes Lærer Jensen, at han ikke i sin Redegørelse omtalte Mødet. De paagældende Udladelser maa herefter anses for ganske grundløse, og da Sagsøgte Haargaard ikke ses at have været beføjet til at fremsætte dem, vil de være at tilregne ham som strafbare Ærefornærmelser.

ad 3. Sagsøgte Haargaard har hævdet, at Udladelsen overhovedet ikke indeholder noget ærefornærmende mod Sagsøgeren, Lærer Andersen.

Naar imidlertid henses til, at det af hele Artiklen fremgaar, at Sagsøgte mener, at Lærer Andersen har været med til at fremstille Sagen urigtigt, maa Udladelsen opfattes som sigtende hertil og den maa herefter efter sit Indhold opfattes som Ærefornærmelse, og da

Sagsøgte ikke har haft nogen Beføjelse til dens Fremsættelse, maa ogsaa denne tilregnes ham som en strafbar Ærefornærmelse.

ad 4. Sagsøgte Haargaard har gjort gældende, at ingen af disse Udladelser er ærefornærmende, idet Udtrykket »mangelfuld og forkert« falder indenfor Ytringsfrihedens Grænser, og det andet Udtryk maa forstaaes som angivende, at det forudsættes, at der ikke til Lærere eller Lærerinder skal stilles mindre Krav end til andre.

Hvad førstnævnte Udtryk angaar, maa der imidlertid gives Sagsøgerne Medhold i, at det efter Sammenhængen, hvori det er brugt, maa anses som ærefornærmende, og angaaende det sidste Udtryk skal bemærkes, at det trods sin indirekte Form dog maa opfattes som en Sigtelse mod Sagsøgerne for at stille mindre Krav til Lærere og Lærerinders Vandel og Redelighed, end der stilles overfor andre. De paa-gældende Udtryk, som Sagsøgte Haargaard ikke ses at have haft nogen Beføjelse til at fremsætte, maa derfor ogsaa tilregnes ham som strafbare Ærefornærmelser.

Efter det saaledes anførte vil Sagsøgte, Sognepræst Christensen, være at frifinde for Sagsøgernes Tiltale i denne Sag, medens Sagsøgte Haargaard, idet de af ham brugte Udladelser maa henføres dels under Straffelovens § 215, jfr § 216, dels under dens § 217, vil være at anse efter de nævnte Bestemmelser med en Bøde til Statskassen, der efter Omstændighederne bestemmes til 400 Kr, subsidiært med simpelt Fængsel i 20 Dage. Samtlige saavel af ham som af Pastor Christensen brugte efter det foranførte fornærmelige Udladelser vil derhos være at mortificere.

Da det maa antages, at Fremsættelsen af de ærefornærmende Udladelser har vanskeliggjort det for Fru Jensen at faa anden Stilling ved Skolevæsenet, maa der tilkomme hende en Erstatning hos Sagsøgte Haargaard, hvilken Erstatning bestemmes til 1000 Kr.

Forsaavidt angaar Sagsøgte, Sognepræst Christensen, vil Sagens Omkostninger være at ophæve.

I Sagsomkostninger til Sagsøgerne vil Sagsøgte Haargaard have at betale 450 Kr.

Paa given Anledning bemærkes, at Sagens Værdi maa ansættes til 1000 Kr.

---

T i r s d a g d e n 19 F e b r u a r .

Nr 201/1928.      **Dansk Incasso-Bureau** (Selv)

m o d

Aktieselskabet **Konfektionslageret, Fortunstræde 5's Konkursbo**  
(Fich).

betræffende Spørgsmaalet om en Pantsætnings Gyldighed overfor det indstævnte Konkursbo.

Østre Landsrets Dom af 23 August 1928: De Sagsøgte, Dansk Incasso-Bureau, bør til Sagsøgerne, A/S Konfektionslageret, Fortunstræde 5's Konkursbo, udlevere samtlige de Sagsøgte overleverede Købekontrakter og derhos aflægge Regnskab over de paa disse Kontrakter indgaaede Beløb samt betale, hvad der maatte være indgaaet paa Kontrakterne i Tiden fra den 20 Marts d A tilligemed Renter af Beløbet 6 pCt aarlig fra 19 Maj 1928, til Betaling sker, dog med Fradrag af de ved Inkassationen i Tiden fra den 20 Marts d A til den 11 April d A forvoldte positive Udlæg. Endvidere bør de Sagsøgte til Sagsøgerne udlevere den ovenomhandlede Skrivemaskine. Endelig bør de Sagsøgte til Sagsøgerne betale 300 Kr i Sagsomkostninger. At efterkomme inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse under Adfærd efter Loven.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Østre Landsret.

Appellanten har for Højesteret gentaget sin Frifindelsespaastand. Indstævnte paastaar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen, forsaavidt den herefter foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde, vil den være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Dansk Incasso-Bureau, til Indstævnte, Aktieselskabet Konfektionslageret, Fortunstræde 5's Konkursbo, med 300 Kroner.

At efterkomme inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Mellem Aktieselskabet Konfektionslageret, Fortunstræde 5, og de Sagsøgte Dansk Incasso-Bureau afsluttedes den 8 November 1927 en skriftlig Overenskomst, hvis Bestemmelser er saalydende:

#### 1.

A K (s: Aktieselskabet Konfektionslageret) belaaner sine Kontrakter angaaende Salg af Herrekonfektion, eller en Del heraf, hos D I B (s: de Sagsøgte) med et Beløb, der pr Kontrakt andrager Differencen mellem det Beløb, som A K kontant udbetaler vedkommende Fabrikationsfirma, og Udbetalingsbeløbet ifølge vedkommende belaanede Kontrakt, hvilket sidste Beløbs Maksimum dog er Kr 45,00.

#### 2.

Som Vederlag herfor oppebærer D I B en Provision af Kr 5,00 pr

belaant Kontrakt, uden Hensyn til, naar Beløbet i Henhold til nedenstaaende atter indgaar til D I B. Der svares ingen Renter af Laanesummerne.

## 3.

D I B inkasserer de belaante Kontrakters Paalydende efterhaanden som disse afdragsvis forfalder til Betaling, og specificeret Opgørelse og Afregning herover gives den 1 i hver Maaned ved de indgaaede Beløbs Likvidation i de A K udbetalte Laanesummer. Der svares ikke Rente af de inkasserede Beløb. I Inkassosalær betaler A K 15 pCt — femten pCt — af de indgaaede Beløb. De D I B herefter tilkommende Provisioner og Inkassosalærer tages, saavidt muligt, forlods af først indgaaende Beløb.

## 4.

De til enhver Tid belaante Kontrakter overleveres samlet D I B som Haandpant til Sikkerhed for skadesløs Betaling af ethvert Beløb, som A K maatte være D I B skyldig, saaledes at forstaa, at samtlige i Haandpant givne Kontrakter, uden Hensyn til, om de enkeltvis er belaant eller ikke, tjener som Sikkerhed for den til enhver Tid værende samlede Skyld, for hvis Betaling tillige A Ks Direktør, Herr E Christiansen, ved sin Underskrift herpaa forpligter sig som Selvskyldnerkautionist.

## 5.

D I B er berettiget til at afvise enkelte Kontrakter fra Belaaning.

## 6.

Saaframt en Kontraktsfordring ikke lader sig inkassere paa sædvanlig Vis ved gentagne Besøg af Inkassator, overgaar Fordringen til retlig Inkasso for A Ks Regning og Risiko paa de almindelige Vilkaar for Overgivelse af en Fordring til retlig Inkasso.

## 7.

Forholdet tager straks sin Begyndelse og kan fra begge Sider opsiges til Ophør naarsomhelst og uden foregaaende Varsel. Opsigelse vedrørende kun nye Kontrakters Belaaning og Inkassering, idet alt belaante Kontrakter ifølge Haandpanteforholdets Natur stadig inkasseres af D I B, indtil ethvert Mellemværende er udlignet, hvorefter samlet Regnskab med samtlige Kontrakter overgives A K. Dog kan A K altid ved at udligne sit Mellemværende forlange sig udleveret de i Haandpant overgivne Kontrakter ligesom A K er pligtig hertil, saafremt det, efter sket Opsigelse, efter D I Bs Skøn ikke er muligt at inkassere tilstrækkeligt til Saldoens Udligning.

I Henhold til Overenskomsten overleverede Aktieselskabet derefter de Sagsøgte et stort Antal Købekontrakter om Herreklæder, der af Aktieselskabets Kunder var købt paa sædvanlige Afbetalingsvilkaar, saaledes at en Del af Købesummen erlagdes straks, og Køberen forpligtede sig til at erlægge Resten i Rater. Samtidig med Kontrakternes Overlevering betalte de Sagsøgte Aktieselskabet Forskellen mellem de af Køberen kontant betalte Beløb og den en Del højere Fabrikationspris, hvori paagældende Vare stod Aktieselskabet. Om den stedfundne Overgivelse

til Bureauet af Fordringerne udsendte Selskabet i Henhold til en mellem det og Bureauet truffen Aftale som Regel en Meddelelse til Køberen af følgende Indhold: »Ved nærværende tillader vi os høfligst at meddele Dem, at vi har engageret Firmaet »Dansk Incasso Bureau«, — — —, til som vor Inkassator at kvittere og modtage for samtlige Indbetalinger ifølge Deres Kontrakt med os.

Vi beder Dem derfor venligst i Henhold til Kontraktens Paragraf 1, at indbetale Afdrag til nævnte Incasso Bureau — — —.

I Haab om at nævnte Forandring ikke vil forvolde Dem nogen Ulejlighed tegner vi — — —«. I et ikke ringe Antal Tilfælde udsendes dog ingen saadan Meddelelse, idet Aktieselskabet efter Overenskomst med de Sagsøgte selv oppebar Afbetalingsbeløbene og afregnede disse med de Sagsøgte. Som det maa antages i Februar Maaned 1928 blev der udover de ved Overleveringen af de enkelte Kontrakter ydede Beløb af de Sagsøgte ydet Aktieselskabet et samlet Beløb af ca 1800 Kr, som antoges at ville indgaa ved Inkassationer af de i Forvejen til de Sagsøgte overgivne Kontrakter.

Den 20 Marts d A blev der indgivet Konkursbegæring til Sø- og Handelsrettens Skifteafdeling imod Selskabet, som derefter den 2 April d A blev erklæret konkurs. Den 11 April meddelte Skifterettens Inkassator de Sagsøgte, at Boet vilde modsætte sig yderligere Inkassering paa Kontrakterne og opfordrede de Sagsøgte til at udlevere disse, og den 7 Maj vedtoges det paa en Skiftesamling i Boet at anlægge Afkræftelses-søgmaal mod de Sagsøgte. Da de Sagsøgte ikke efterkom Opfordringen, har under nærværende Sag Overretssagfører Knud Jespersen som Inkassator i A/S Konfektionslageret, Fortunstræde 5's Konkursbo paa-staaet de Sagsøgte tilpligtede:

1) at udlevere samtlige de det overleverede Kontrakter, der er opførte paa en af ham under Sagen fremlagt Fortegnelse, samt de Kontrakter, der yderligere maatte være overgivet det,

2) at aflægge Regnskab over samtlige Beløb, der er indgaaet paa de overleverede Kontrakter samt til at betale, hvad der saaledes maatte være indgaaet i Tidsrummet fra 8-Ugers Dagen før Konkursen, nemlig i Tiden fra 24 Januar 1928 at regne, tilligemed Renter 6 pCt aarlig fra Stævningens Dato, den 19 Maj 1928, dog med Fradrag af de ved Inkassationen forvoldte positive Udlæg, som er afholdt inden den 11 April 1928 (fornævnte Meddelelses Dato).

3) at udlevere en nærmere betegnet Skrivemaskine.

De Sagsøgte, der har erklæret sig villige til at udlevere nysnævnte Skrivemaskine, paastaar sig iøvrigt frifundet.

Til Støtte for deres Paastand har Sagsøgerne gjort gældende, at der ikke i Forhold til Kreditorerne er kommet nogen gyldig Panteret til Eksistens alene ved Overlevering af de ommeldte Kontrakter, idet der efter deres Beskaffenhed hertil yderligere udkrævedes en for de pagældende Købere forbindende Tilkendegivelse om den stedfundne Sikkerhedsstillelse, hvilken ikke er indeholdt i den ovenfor gengivne Meddelelse.

I det saaledes anførte maa der gives Sagsøgerne Medhold, og da de Sagsøgte ikke har godtgjort, at de paa anden Maade har givet Køberne saadan forbindende Meddelelse, kan Panteretten ikke antages at have

nogen Gyldighed overfor Konkursboet. Som Følge heraf vil Sagsøger-  
nes under Nr 1 omhandlede Del af Paastanden være at tage til Følge,  
ligesom de Sagsøgte vil være at dømmes til at aflægge Regnskab som  
under Punkt 2 omhandlet. Endvidere vil de Sagsøgte være at tilpligte  
at afgive til Boet, hvad de i Henhold til Kontrakterne har oppebaaret  
efter Konkursens Begyndelse den 20 Marts d A, for Tiden indtil den 11  
April s A i Henhold til Sagsøgernes Paastand med Fradrag af de ved In-  
kassationen forvoldte positive Udlæg; der vil derhos være at tilkende  
Sagsøgerne Renter som paastaaet. Hvad derimod det forinden Konkur-  
sen oppebaarne angaar, findes det ikke, som af Sagsøgerne yderligere  
hævdet, godtgjort, at de Kontrakter, hvorpaa Beløbene er indbetalt, er  
overleverede de Sagsøgte til Betaling af Gæld. Da derhos de Sagsøgte  
i Medfør af den dem i hvert Fald tilkommende Inkassationsbemyndigelse  
har været beføjede til at oppebære Beløbene, og da det endvidere er ube-  
stridt, at de Sagsøgte fra ydede Forskud paa inkasserede Beløb har et  
mindre\*) Tilgodehavende hos Konfektionslageret end de i det ommeldte  
Tidsrum inkasserede Beløb, vil de Sagsøgte i Medfør af de almindelige  
Regler om Modregning ikke kunne tilpligtes at betale Boet nogen Del af  
de forud for Konkursen oppebaarne Beløb.

Sagens Omkostninger findes de Sagsøgte efter Omstændighederne  
at burde godtgøre Sagsøgerne med 300 Kr.

Nr 290/1928.

Rigsadvokaten

mod

**Mads Peder Madsen (Stein),**

der tiltales for Forbrydelse mod Sædeligheden.

Vestre Landsrets Dom af 24 November 1928: Tiltalte Mads  
Peder Madsen bør hensættes i Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100  
Dage. Saa betaler Tiltalte og Sagens Omkostninger og derunder i Sa-  
lær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten, Overrets-  
sagfører Sørensen, 75 Kr.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er paa-  
anket dels af Tiltalte, dels af det offentlige.

I Henhold til de i Dommen anførte Grunde

kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande.  
I Salær for Højesteret betaler Tiltalte Mads

\*) Skal formentlig være »større«.

Peder Madsen til Højesteretssagfører Stein 80 Kroner.

---

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Under nærværende Sag er Tiltalte Mads Peder Madsen ved 3 jyske Statsadvokatars Anklageskrift af 27 September 1928 sat under Tiltale til at lide Straf efter Straffelovens § 176, jfr § 173, ved den 10 Juli 1928 i Tiden fra Klokkeren 6—6½ Eftermiddag i den umiddelbare Nærhed af den over Hovedlandevejen førende Viadukt i Filskov at have gjort sig skyldig i uterligt Forhold overfor Pigen Dagny Højgaard Christensen, født den 30 November\*) 1921, idet han efter at have lokket hende hen blandt nogle Graner ved nævnte Viadukts Fod trak Pigen Benklæder ned og befølte hende i Skridtet, hvorefter han lagde sig ovenpaa hende og førte sit blottede Kønsllem op mod hendes Kønsedele.

Tiltalte er født den 6 Maj 1875 og er tidligere anset ved 9 Regiments Krigsrets Dom af 2 Maj 1895 efter almindelig borgerlig Straffelovs § 228 med simpelt Fængsel paa Vand og Brød i 5 Dage, men ses iøvrigt ikke at have været tiltalt eller straffet.

Det fremgaar af Sagens Oplysninger, at Arbejdsmand Christensens Hustru Clara Kirstine Christensen den 10 Juli d A mellem Kl 5 og 6 Em gav sin seksaarige Datter Dagny Tilladelse til sammen med to mindre Brødre og Skomager Christensens fireaarige Datter Inger Lise at gaa op til den i Anklageskriftet nævnte Viadukt for at se paa Toget, der kommer ca 5½ Em. Et Kvarter Tid senere saa Fru Christensen fra et Vindue i sit Hus de smaa Børn paa Vej hjemad, uden at Dagny var med, og samtidig bemærkede hun, at der henstod en Cykel ved en af de hvide Vejsten ved Viadukten. Da alle Børnene senere kom hjem, spurgte Moderen Dagny, hvorfor hun ikke straks var fulgt med sine Søskende, og hun svarede da, at hun ikke maatte for en Mand, der havde sagt til hende og de andre Børn, at de skulde komme ned i Granerne ved Siden af Viadukten, og som efter at have givet hende Bolscher havde behandlet hende paa den i Anklageskriftet angivne Maade. Dagny er to Gange blevet konfronteret med Tiltalte, dels udenretligt den 10 Juli om Aftenen, ved hvilken Lejlighed hun ifølge den optagne Politirapport først med Sikkerhed genkendte Tiltalte som Gerningsmanden, men straks efter sagde, at det ikke var ham, fordi hans Skæg var rødt, medens Gerningsmandens var sort. Af samme Grund har hun under en Konfrontation i Retten den 17 August d A betvivlet, at Tiltalte kunde være Gerningsmanden, idet hun tilføjede, at Tiltalte lignede Gerningsmanden, men at den var lidt højere end Tiltalte. Derimod har den fireaarige Inger Lise, efter at der var givet hende Lejlighed til at se Tiltalte, til sine Forældre sagt, at han var Gerningsmanden, og at han havde baaret sig ad overfor Dagny som foran nævnt.

Om Tiltaltes Færden den paagældende Dag er det ved hans egen Forklaring, som han i alt væsentlig har gentaget for Landsretten, og det iøvrigt foreliggende oplyst, at han Kl ca 10 Formiddag forlod sit Hjem i Houen og cyklede til Filskov, idet det var hans Hensigt at besøge en der

---

\*) Skal være September.



tjenende Datter. Han traf hende dog ikke, men kom i Selskab med en Arbejdsmand ved Navn Peter Petersen, sammen med hvem han paa Kroen i Filskov i Tiden fra Kl 10½ Formiddag til Kl ca 2 Em nød en halv Snes Flasker bajersk Øl, uden at han dog — efter hvad han har forklaret — blev beruset eller paavirket deraf. Efter Kl 2 vil han dels have opholdt sig forskellige Steder i Filskov, dels i en ved Filskov beliggende Mose, indtil han cyklede til Hallundbæk, hvor han ankom Kl ca 7. Han benægter bestemt at have gjort sig skyldig i det ham paasigtede Forhold, ligesom han ogsaa bestrider at have været ved Viadukten, siden han passerede den om Morgenen paa Vej til Filskov.

Gaardejer Moustgaard og Smedemester Dupont har som Vidner forklaret, at de den paagældende Dag Kl ca 5 Em stod i indbyrdes Samtale paa Landevejen udfor Duponts Smedje, der ligger tæt op til Viadukten. De bemærkede begge en af Spiritus noget paavirket Person passere forbi flere Gange dels cyklende, dels trækkende en Cykel. Begge Vidner er enige om, at denne Person er identisk med Tiltalte, idet Vidnet Moustgaard herom bruger Udtrykket, at det, »saavidt han kan se«, er Tiltalte, medens Dupont siger, at det er »hans fulde Overbevisning«. Overportør Laursens Hustru har ligeledes som Vidne forklaret, at hun den 10 Juli mellem Kl 5½ og 6½ fra et Vindue i sit Hus saa en Mandsperson gaa ind i Granerne ved Viadukten med nogle Børn, og at to eller tre af dem blev tilbage hos ham. Samme Dags Aften blev dette Vidne af Politiet konfronteret med Tiltalte og udtalte da, at Tiltaltes Skikkelse og Tøj svarede til den af hende iagttagne Persons. Endelig har Tjenestekarl Christen Hansen Olesen under nærmere Beskrivelse af den af ham iagttagne Persons Udseende med stor Bestemthed forklaret, at han, da han den paagældende Dag Kl godt 5 Em var kørt over Viadukten med et Læs Tørv til Filskov Station, paa den vestlige Side af Viadukten mødte en cyklende Person, som han bestemt genkender som Tiltalte, samt at han, da han en halv Times Tid senere passerede Viadukten med tom Vogn, saa den samme Person liggende mellem de lave Graner ved Viadukten sammen med nogle Børn, antagelig tre, hvoraf i hvert Fald to var Piger. Det er endeligt oplyst, at en voksen Mandsperson Kl ca 5 Em har købt Bolscher i en Forretning i Filskov, men vedkommende Ekspedient, der ikke lagde Mærke til Personen, kan ikke udtale sig om, hvorvidt Tiltalte er identisk med ham.

Efter alt det foreliggende maa det anses tilstrækkelig godtgjort, at Dagny har været Genstand for den i Anklageskriftet nævnte Sædelighedsforbrydelse, ved hvilken der iøvrigt ikke er tilføjet hende legemlig Overlast, samt at Tiltalte omkring det Tidspunkt, da Forbrydelsen blev begaaet, har været i umiddelbar Nærhed af Viadukten og ogsaa er set sammen med Dagny og de andre Børn. Herved findes det tilstrækkelig bevist, at Tiltalte har gjort sig skyldig i det ham paasigtede Forhold, og han vil herefter være at anse efter Straffelovens § 176, jfr § 173, med en Straf, der vil være at bestemme til Fængsel paa sædvanlig Fangekost i 100 Dage.

Tiltalte vil derhos have at udrede Sagens Omkostninger og derunder i Salær til den for ham beskikkede Forsvarer for Landsretten 75 Kr.

Onsdag den 20 Februar.

Nr 65/1928. Tømremester F Ejlersen (Meyer)

mod

**Interessentskabet Aalborg Teglværker og Handelsfirmaet Nørresundby Jærn- og Støbegodsforretning (Jørgensen),**

betræffende Fordeling af Underskudet ved et Byggeforetagende.

Vestre Landsrets Dom af 17 Januar 1928: De Sagsøgte, I/S Aalborg Teglværker og Handelsfirmaet Nørresundby Jærn- og Støbegodsforretning, bør anerkende, at der af det ovenomhandlede, hos Sagsfører Jul Nielsen i Aalborg, beroende Beløb, 21 314 Kr 72 Øre, udbetales Sagsøgeren, Tømremester F Ejlersen, 9646 Kr, tilligemed Renter heraf 5 pCt p a aarlig fra den 1 November 1926, indtil Betaling sker. Sagens Omkostninger ophæves.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

For Højesteret har Appellanten I gentaget sin principale Paastand, medens han subsidiært har paastaaet de Indstævnte kendt pligtige at anerkende, at der af Entreprisens Restbeløb udbetales ham 10 158 Kroner 04 Øre. II Alternativt har han paastaaet Beløbet ansat til 13 332 Kroner 92 Øre, idet han til Støtte herfor gør gældende, at Udgifterne til Husenes Færdiggørelse er opgjort paa et urigtigt Grundlag. Af alle Beløbene har han paastaaet Renter 5 pCt aarlig fra den 1 November 1926.

De Indstævntes Paastand gaar ud paa, at Appellanten kendes berettiget til af Restentreprisebeløbet at faa udbetalt det i Appellantens subsidiære Paastand under I nævnte Beløb, 10 158 Kroner 04 Øre med Tillæg af en forholdsmaessig Del af det indtil Udbetalingen af Restentreprisebeløbet indvundne Rentebeløb.

Appellanten, som ved en Overenskomst af 23 December 1926 har godkendt et af Erhvervenes Revisionsanstalt da udarbejdet Regnskab over Udgifterne til Husenes Opførelse, har ikke overfor de Indstævntes Benægtelse godtgjort nogen Berettigelse til nu at støtte Krav paa et andet Grundlag, og der vil derfor intet Hensyn kunne tages til Appellantens alternative Paastand.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen, forsaavidt den foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den med den af de Indstævntes Paastand følgende Forhøjelse af det Appellanten tillagte Beløb være at stadfæste. Det bemærkes herved, at der efter Proceduren for Landsretten ikke mod Appellantens Protest kan tages Hensyn til de Indstævntes for Højesteret fremsatte Rentepaastand.

I Sagsomkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til de Indstævnte 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande, dog at det Appellanten Tømrmester F Ejlersen, ved Dommen tillagte Beløb ændres til 10 158 Kroner 04 Øre. I Sagsomkostninger for Højesteret betaler Appellanten til de Indstævnte Interessentskabet Aalborg Teglværker og Handelsfirmaet Nørresundby Jærn- og Støbegodsforretning 400 Kroner, som udredes inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afgivelse.

-----

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Foraaret 1926 overdrog Aalborg Kommune til Murermester Carl Nielsen i Aalborg i Entreprise at opføre 10 Huse paa Bejsebakken for en Entreprisum af 98 690 Kr. Da Nielsen var ude af Stand til at skaffe en af Kommunen krævet Garanti, blev der den 19 Maj 1926 mellem ham og Sagsøgeren, Tømrmester F Ejlersen i Aalborg, truffet en Overenskomst, hvorefter Sagsøgeren mod at stille Garantien overtog hele ovennævnte Entreprise med alle Rettigheder og Forpligtelser, dog saaledes at Nielsen overfor Kommunen vedblev at staa som Hovedentreprenør, og at Sagsøgeren til Nielsen overdrog Murerarbejdet i Underentreprise for et Beløb af 47 000 Kr. Samtidig blev der meddelt Transport paa Hovedentreprisensummen til Sagfører Julius Nielsen i Aalborg, der skulde financiere Byggeforetagendet. Særlig var det en Aftale, at Sagfører Nielsen efter Sagsøgerens Anvisning, efterhaanden som det af Murermester Nielsen udførte Arbejde skred frem, skulde foretage ugenlige Udbetalinger til denne. Til Sikkerhed for sit Krav i denne Anledning fik Sagfører Nielsen Transport fra Murermester Nielsen paa 25 000 Kr af de 47 000 Kr, som sidstnævnte skulde have for Murerarbejdet. Yderligere havde Murermester Nielsen borttransporteret 18 000 Kr til de Sagsøgte I/S Aalborg Teglværker i Aalborg og 3500 Kr til de Medsagsøgte Handelsfirmaet Nørresundby Jærn- og Støbegodsforretning i Nørresundby, hvilke Firmaer skulde levere Materialer til Murerarbejdet. I August Maaned 1926 havde Murermester Nielsen gennem de ugenlige Betalinger fra Sagfører Nielsen modtaget 24 850 Kr 44 Øre; da der derhos af Murermester Nielsen var givet Transport til de to nysnævnte Leverandører paa ialt 21 500 Kr, og der saaledes ikke var noget til Rest af Entreprisensummen for Murerarbejdet, foranledigede Sagfører Nielsen den 10 August 1926 afholdt et Møde, hvor Sagsøgeren og de Sagsøgte kom til Stede. Efter at de Sagsøgte havde sat sig i Forbindelse med en tredje Leverandør, blev der indgaaet en Overenskomst af følgende Indhold:

»Vi undertegnede:

1. I/S Aalborg Teglværker,
2. A/S Nørresundby Jærn- og Støbegodsforretning,
3. Tømrmester F Ejlersen,
4. Trælastgrosserer Harald Jensen,

som er Leverandører vedrørende de ti kommunale Huse, som Murer-  
mester Carl Nielsen, Enghavevej, Vejgaard, har i Entreprise, er i An-  
ledning af, at Carl Nielsen mangler Kapital til at føre Arbejdet tilende,  
blevne enige om nedennævnte:

Der mangler antagelig endnu ca 6000 Kr for, at Carl Nielsen ved de  
iornødne Murersvende kan gøre de ti Huse færdige. Til Dækning heraf  
haves endnu tilgode ca 2300 Kr.

Det resterende Beløb udredes af vi nedennævnte Hovedleverandører  
i Forhold til de ved vore Navne anførte Beløb, nemlig saaledes:

1. I/S Aalborg Teglværker .....	18 000 Kr
2. A/S Nørresundby Jærn- og Støbegodsforretning .....	3 500 —
3. Tømrermester F Ejlersen .....	9 000 —
4. Træløstgrosserer Harald Jensen .....	16 000 —

Det er en Selvfølge, at vi vedbliver at levere de til Arbejdet fornødne  
Materialer.

Saaledes vedtaget paa Sagfører Julius Niensens Kontor ved Sam-  
menkomst dersteds den 10 August d A.«

I Henhold hertil blev Murerarbejdet fortsat, men ved dets Afslutning  
viste det sig, at der forelaa et Underskud, der er opgjort til 23 706 Kr  
94 Øre. Idet der af Hovedentreprisensummen er i Behold et Beløb af  
21 314 Kr 72 Øre, som beror hos Sagfører Nielsen, samt idet Sagsøgeren  
har anbragt, at begge de Sagsøgte maa være pligtige at deltage for-  
holdsmæssigt i det konstaterede Underskuds fulde Beløb, medens han  
selv ikkun er pligtig at deltage forholdsmæssig i et Underskud af 3700  
Kr, har Sagsøgeren derpaa under nærværende Sag paastaet de Sag-  
søgte tilpligtet at anerkende, at der af nævnte hos Sagfører Nielsen be-  
roende Beløb udbetales ham 16 470 Kr 53 Øre tilligemed Renter deraf  
5 pCt p a fra den 1 November 1926, indtil Betaling sker. De Sagsøgte  
har paastaet sig frifundet mod at anerkende, at der udbetales Sag-  
søgeren principalt 1524 Kr 72 Øre, subsidiært 9646 Kr, begge Beløb med  
Renter heraf som paastaet.

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren gjort gældende, at han  
ikke er indgaaet paa at deltage i mere af Underskudet end det Beløb af  
3700 Kr, hvortil Underskudet ved Mødet den 10 August 1926 blev an-  
slaaet, medens de Sagsøgte, der paa dette iTdspunkt havde henholdsvis  
ca 16 000 Kr og 3500 Kr tilgode hos Murermester Nielsen for leverede  
Varer og saaledes havde betydelig Interesse i, at Arbejdet fuldførtes,  
maa være pligtig at deltage i hele det fremkomne Underskud.

Heroverfor har de Sagsøgte til Støtte for deres principale Paastand  
hævdet, at Sagsøgeren som Foretagendets Hovedentreprenør var den,  
der sammen med Murermester Nielsen opgjorde det forventede Tab til  
3700 Kr og derved bragte de Sagsøgte til at indgaa paa Overenskomsten,  
samt at han i samme Egenskab efter Overenskomstens Indgaaelse har  
ladet det mangle paa fornødent Tilsyn med Pengenes Anvendelse og  
derfor maa være pligtig at taale, at de ikkun deltager i et Underskud af  
3700 Kr.

Der kan nu ikke gives nogen af Parterne Medhold i de saaledes an-  
førte Betragtninger. Efter det foreliggende findes nemlig Overenskom-

sten at maatte forstaas saaledes, at saavel Sagsøgeren som de Sagsøgte, der alle tre var interesserede i, at Arbejdet fuldførtes, er indgaaede paa, at Fuldførelsen skete uden Hensyn til, om denne vilde koste mere end det ved Overenskomsten forudsatte Beløb, der maa antages at være skønsmæssigt, og med Hensyn til hvilket de Sagsøgte ikke har oplyst, at Sagsøgeren har paataget sig nogensomhelst Garanti.

Herefter, og idet det ikke kan anses godtgjort, at Sagsøgeren har tilsidesat nogen ham i Forhold til de Sagsøgte paahvilende Tilsyns- pligt, maa baade Sagsøgeren og de Sagsøgte deltage forholdsmæssigt i det hele Underskud, og da der, efter hvad der er uomtvistet under denne Forudsætning vil tilkomme Sagsøgeren det i de Sagsøgtes subsidiære Paastand anførte Beløb af 9646 Kr, vil denne Paastand være at tage til Følge.

Sagens Omkostninger findes efter Omstændighederne at burde op- hæves.

---

Torsdag den 21 Februar.

Nr 1/1929.

Rigsadvakaten

mod

**John Olesen** (Steglich-Petersen),

der tiltales for Overtrædelse af Lov om Udøvelse af Tandlægevirksom- hed af 25 Februar 1916.

Dom afsagt af Retten for Esbjerg Købstad m v den 6 Oktober 1928: Læge John Olesen af Esbjerg friindes. Sagens Omkost- ninger betales af det offentlige.

Vestre Landsrets Dom af 1 November 1928: Underrettsdom- men bør ved Magt at stande.

### Højesterets Dom

Den i denne Sag af Vestre Landsret afsagte Dom er med Justitsministeriets Tilladelse indanket for Højesteret af det of- fentlige.

Den i Lov Nr 40 af 25 Februar 1916 § 4, 2 Stk indeholdte Be- grænsning i Henseende til Benyttelse af teknisk Medhjælp ved Tand- lægevirksomhed maa anses at gælde ogsaa for de autoriserede Læger, naar disse udøver Tandlægevirksomhed, jfr Lovens § 2. Herved bemærkes, at Sundhedsstyrelsen i en den 6 November 1928 dateret Skrivelse til Ministeriet for Sundhedsvæsenet har ud- talt, at kun den, der selv har vedkommende Tandlægeinstrument i Haanden og foretager Behandlingen med dette, kan have mind- ste Føling med, hvad han foretager. Tiltalte har herefter gjort

sig skyldig i en Overtrædelse af Lovens § 4, 2 Stk og han vil derfor være at anse efter Lovens § 8 med en Statskassen tilfaldende Bøde af 100 Kroner, hvorhos han vil have at betale Sagens Omkostninger som nedenfor anført.

Thi kendes for Ret:

Tiltalte John Olesen, bør til Statskassen bøde 100 Kroner. Saa betaler han og de med Sagens Behandling forbundne Omkostninger, derunder i Salær for Højesteret til Højesterets-sagfører Steglich-Petersen 100 Kroner.

-----

Underrettsdommens Præmisser er saalydende:

Ifølge Anklageskrift af 4 September 1928 tiltales Læge John Olesen af Esbjerg for Overtrædelse af Lov Nr 40 af 25 Februar 1916 § 4, 2 Stk. i Anledning af, at han, der udøver Tandlægevirksomhed, har benyttet Richard Theodor Pattusch, der i Tyskland har lært Tandtekniken, men ikke har Eksamen som dansk Tandlæge, til at foretage instrumentel Behandling ved Plombering af Patienternes Tænder.

Tiltalte har erkendt, at han i Aaret 1928 har antaget Pattusch som klinisk Medhjælper og ladet ham udøve instrumentel Behandling af Tiltaltes Patienter ved Plombering af Tænder, men gjort gældende, at saadan Behandling kun har fundet Sted under hans Tilsyn og paa hans Ansvar.

Den gældende Lovgivning gør ingen Indskrænkning i den Ret, som Lægerne efter den almindelige Antagelse har til at benytte Medhjælpere i det Omfang, hvori saadan Benyttelse efter Lægernes eget Skøn er mulig, naar blot Arbejdet udføres under deres Tilsyn og paa deres Ansvar, og Bestemmelsen i ovennævnte Lovs § 4 om, at tekniske Medhjælpere ikke maa benyttes til instrumentel Behandling af Patienter — hvilken Bestemmelse efter sin Forbindelse med Lovens øvrige Bud alene kan antages at være truffet til Beskyttelse af Patienterne — udtrykker ikke med tilstrækkelig Tydelighed, at det har været Meningen at gøre en Indskrænkning i Lægernes ovenanførte Ret, og da der intet er oplyst om, at Tiltaltes Medhjælper under Udførelsen af Arbejdet ikke har handlet under Tiltaltes Tilsyn, vil Tiltalte være at frifinde og Sagens Omkostninger at paalægge det offentlige.

-----

Landsrettsdommens Præmisser er saalydende:

Den i nærværende Sag ved Retten for Esbjerg Købstad m v den 6 Oktober 1928 afsagte Dom er paaanket alene af Anklagemyndigheden.

Idet der maa gives Underrettsdommen Medhold i, at det ikke af § 4, 2 Stk, i Lov af 25 Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed klart fremgaar, at der er gjort nogen Indskrænkning i den de prak-

tiserende Læger hidtil tilkommende Ret til under fornødent Tilsyn at benytte Medhjælp ved deres Virksomhed, vil Dommen være at stadfæste.

Tiltalte har selv sørget for sit Forsvar for Landsretten.

---

Nr 62/1928. Grosserer **Julius Nielsen** som Repræsentant for **Enrico Gismondi & Co Aktieselskab, Genua (I Kondrup)**

mod

**Aktieselskabet Balslev & Goos (Knudtzon),**

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Berettigelse til at annullere en Handel om et Parti saltet Fisk.

Sø- og Handelsrettens Dom af 24 Februar 1928: Sagsøgeren, Grosserer Julius Nielsen som Repræsentant for Enrico Gismondi & Co, A/S, Genua, og Indstævnte, A/S Balslev & Goos, bør for hinandens Tiltale i denne Sag fri at være. Sagens Omkostninger bør bemeldte Sagsøger inden 15 Dage efter denne Doms Afsigelse godtgøre de Indstævnte med 500 Kr.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Sø- og Handelsretten.

Til den i Dommen givne Fremstilling føjes, at Appellanten den 23 September 1927 lod forespørge, hvorledes Indstævnte vilde stille sig til en mulig senere Afhentning af Fisken, og at Indstævnte svarede, at Handlen vilde blive annulleret, hvis Fisken ikke blev afhentet rettidig, samt at Indstævnte den 9 Oktober om Morgenen meddelte Appellanten, at hans Forbindelse i Thorshavn telegrafisk havde spurgt, hvad der skulde foretages, hvis Sælgeren sprang fra, uden at Appellanten ses at have foretaget noget i den Anledning.

Efter alt foreliggende, derunder den Tid, det vilde tage at laste Skibet og den Forsinkelse, hvormed Konnossementet vilde komme frem til København, har den skete Annulation været berettiget.

Med denne Bemærkning og iøvrigt i Henhold til de i Dommen anførte Grunde vil den efter Indstævntes Paastand være at stadfæste. Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 400 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Sø- og Handelsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Grosserer Julius Nielsen som Repræsentant for Enrico Gismondi & Co,

Aktieselskab, Genua, til Indstævnte, Aktieselskabet Balslev & Goos, med 400 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

Ved Slutseddel af 6 September 1927 købte Sagsøgeren, Grosserer Julius Nielsen, som Repræsentant for Enrico Gismondi & Co A/S, af de Indstævnte, A/S Balslev & Goos, hvad de Indstævntes Kommittenter, Napoleon Nolsø & Sønner i Vaag paa Færøerne, kunde levere af deres fra Island til Færøerne indkomne originale Kutterlaster, disponible paa Vaag senest 10 s M, tilsammen ej under 30 Tons og ej over 40 Tons raasaltet Islandsk-færøsk Kutterfisk (Torsk), dels store og dels smaa. Ved Slutseddel af s D købte samme Købere endvidere af de Indstævnte, hvad disses Kommittent, I A Hjelm, Vaag, kunde leverø af sine fra Island til Færøerne indkomne originale Kutterlaster, disponible paa Vaag senest 10 s M, tilsammen ej under 60 Tons og ej over 75 Tons raasaltet islandsk-færøsk Kutterfisk (Torsk), dels store og dels smaa. Endelig købte samme Købere af de Indstævnte ved Slutseddel af 12 September 1927, hvad Sælgerens Kommittent i Thorshavn paa Færøerne kunde levere af sine originale Kutterlaster fra Fiskeriet under Grønland, disponible paa Thorshavn straks, tilsammen ej under 45 Tons og ej over 60 Tons raasaltet, grønlandsk Fisk (Torsk), dels store og dels smaa.

Prisen paa Fisken var fastsat til 27 Kr pr 100 kg for store Fisk og 22 Kr pr 100 kg for smaa Fisk fob Vaag for de første to Slutsedlers Vedkommende og fob Thorshavn for den 3die Slutseddel. Fisken skulde være modtaget inden den 10 Oktober og skulde betales i København senest tre Hverdage efter, at Sælgeren havde meddelt Køberen, at Konnossement tillige med behørig Vrager- og Vægtattester var modtagne af Sælgeren, samt mod disse Dokumenters Overlevering i behørig endosseret Stand.

Det af Sagsøgeren til Udførelse af Transporten for en Lumpsumfragt fragtede Skib S/S »Enid« kom paa Grund af daarligt Vejr først til Trangisvaag den 5 Oktober om Em og skulde derefter anløbe de øvrige færøske Pladser. Efter at have lastet i Trangisvaag afgik Skibet derfra den 11 Oktober og ankom samme Dags Eftermiddag til Vaag, hvor det var klar til at indtage Ladning næste Dags Morgen.

Den 10 Oktober havde de Indstævnte imidlertid, efter det af Sagsøgeren under Domsforhandlingen fremsatte uimodsagte Anbringende, overfor Grosserer Julius Nielsen annulleret Slutsedlerne, fordi Fisken, der som anført skulde være indtaget inden 10 Oktober, ikke var rettidig afhentet.

I Skrivelse af 11 Oktober meddelte Julius Nielsen, at hans Mandanter ikke anerkendte Annulationen, hvorhos han tilbød et approksimativt Beløb for Fiskepartierne, hvorhos han tilbød at refundere eventuelle Udgifter for Lagring af Fisken m m efter 10 Oktober. Da Levering vedblivende nægtedes, tog Sagsøgeren Forbehold om Erstatning for tabt Avance, Dødfragt m m.



Under nærværende Sag har derefter Sagsøgeren, Grosserer Julius Nielsen som Repræsentant for Enrico Gismondi & Co A/S, Genua, paa-  
staaet de Indstævnte, A/S Balslev & Goss, dømt til i Erstatning for ube-  
rettiget Annulation at betale ialt 16 550 Kr med Renter 6 pCt p a fra  
Stævningens Dato, den 25 November.

Tabet opgør Sagsøgeren paa følgende Maade:

1) Forskellen mellem den aftalte Pris og Prisen paa Leverings- tiden .....	8750 Kr
2) Dødfragt for 140 Tons.....	2800 --
3) Kalkuleret Salgsfortjeneste .....	5000 —

ialt 16 550 Kr

Til Støtte for sin Paastand har Sagsøgeren nærmere anført, at en  
Købers Forsinkelse med Modtagelse ikke kan berettigge Sælgeren til An-  
nullation, jfr Købelovens § 33. Sagsøgeren bestrider, at Køberen, da An-  
nullationen fandt Sted, var i Skyldnermora, da Købesummen ikke var for-  
falden, idet Betaling først skulde erlægges 3 Dage efter, at Konnosse-  
mentet var kommet frem, og Konnossementet, hvis Varen var rettidig  
modtaget, ikke kunde være kommet til København før omkring den 16  
Oktober, og der som anført allerede den 11 Oktober var tilbudt ap-  
proximativ Betaling tilligemed Refusion af eventuelle Udgifter paa Grund  
af Forsinkelsen.

De Indstævnte har paa staaet sig frifundet og derhos paa staaet Sag-  
søgeren dømt til at betale 1061,72 Kr som Erstatning for tabt Kommission.

Fra de Indstævntes Side gøres det gældende, at den stedfudne An-  
nullation var berettiget i Medfør af Købelovens § 28, da den stedfundne  
Undladelse af at modtage Varen rettidig maatte anses som Indicium for,  
at Betaling ikke vilde blive erlagt i rette Tid, idet Køberen ved at und-  
lade at afhente i rette Tid havde undladt at træffe Foranstaltning, hvor-  
paa Købesummens Betaling beroede. Efter de Indstævntes Anbringende  
skulde Varen være modtaget i n d e n den 10 Oktober, altsaa senest den  
8 Oktober, da den 9 Oktober var en Søndag, og Køberen, der var klar  
over, at Skibet var forsinket, burde, hvis han vilde have afværget An-  
nullation, have tilbudt at deponere Betaling, f o r i n d e n Slutsedlen var  
annuleret paa Grund af Forsinkelsen.

De Indstævnte har under alle Omstændigheder protesteret mod, at  
Sagsøgerens Tab kan ansættes til et højere Beløb end 8750 Kr, da Sag-  
søgeren efter de Indstævntes derom fremsatte Tilbud kunde have ind-  
dækket de købte Varer hos de Indstævntes Kommittenter til en Pris, der  
var 8750 Kr højere end den mellem Parterne aftalte Købesum. Da Købe-  
rens Tab derved vilde være blevet begrænset til dette Beløb, bliver der  
efter de Indstævntes Formening ikke Spørgsmaal om yderligere Godt-  
gørelse.

Til Støtte for det af de Indstævnte fremsatte Modkrav har de anført,  
at de ved Annulationen er gaaet Glip af deres Fortjeneste som Kom-  
missionærer, der vilde have andraget det paagældende Beløb, hvilket Tab  
Sagsøgeren, der er Skyld i Annulationen, og ifølge Slutsedlernes Indhold  
var bekendt med, at de Indstævnte optraadte som Kommissionær, maa  
være pligtig at godtgøre de Indstævnte.

Sagsøgeren har overfor det af de Indstævnte anbragte anført, at der kun kunde være foretaget Dækningskøb ved at anerkende Berettigelsen af den stedfundne Annulation, hvilket Sagsøgeren ikke var pligtig til. Sagsøgeren, der paastaar Frifindelse med Hensyn til Modkravet, har endelig bestridt, at Køberen kan være pligtig at betale den af de Indstævnte fordrede Erstatning, da der, hvis Annulationen er berettiget, intet Tab kan være opstaaet for Sælgeren, da Prisen er steget i Tiden fra Købets Indgaelse, til Annulationen fandt Sted. Køberen har kun haft med de Indstævnte at gøre, og det maa være Køberen uvedkommende, om Sælgeren har haft Varer i Kommission.

De Indstævnte har anmeldt Processen for deres Kommittenter, Napoleon Nolsø & Sønner samt I A Hjelm, der har ladet give Møde under Domsforhandlingen.

Der maa vel gives Sagsøgeren Medhold i, at en Købers Forsinkelse med Modtagelsen som isoleret Kendsgerning ikke berettiger en Sælger til at annullere, men da i det foreliggende Tilfælde Fristen for Købesummens Betaling ifølge de mellem Parterne aftalte Vilkaar var gjort afhængig af Varernes Modtagelse, og da som Følge heraf Forsinkelsen med Modtagelsen af Varerne vilde medføre en Forlængelse af Betalingsfristen, hvilket Sælgerne ikke var pligtige at finde sig i, var den stedfundne Annulation berettiget, og den Omstændighed, at Køberen efter Annulationen har tilbudt at regulere Betalingen, kan ikke medføre et Bortfald af den allerede stedfundne lovlige Annulation.

Herefter vil Sagsøgeren ikke kunne gøre Krav paa Erstatning hos de Indstævnte, der saaledes vil være at frifinde.

Forsaavidt angaar det af de Indstævnte fremsatte Modkrav, maa der gives Sagsøgeren Medhold i, at det med Hensyn til Erstatningsansvaret maa være Køberen uvedkommende, om Sælgeren, der optraadte som Selvkontrahent, har solgt egne Varer, eller har haft de solgte Varer i Kommission, og da det er in confesso under Sagen, at Varens Pris var steget paa Leveringstiden, vil Sagsøgeren ikke kunne dømmes til at betale de Indstævnte nogen Erstatning, saaledes at ogsaa Sagsøgeren vil være at frifinde.

Sagens Omkostninger findes Sagsøgeren at burde godtgøre de Indstævnte med 500 Kr.

---

Nr 127/1928.     **Aarhus Brændsels Compagni** (David)

m o d

**Handelsmand P M Hermansen** (Steglich-Petersen).

betræffende Spørgsmaalet om Indstævntes Erstatningsansvar for Annulation af en Handel om et Parti Briketter.

Vestre Landsrets Dom af 22 Maj 1928: Sagsøgerne, Aarhus Brændsels Compagni, bør til Sagsøgte, Handelsmand P M Hermansen, betale 1467 Kr 20 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 31 Marts

1927, indtil Betaling sker og i Sagsomkostninger 350 Kr. Det idømte udredes inden 15 Dage.

### Højesterets Dom

Den indankede Dom er afsagt af Vestre Landsret.

Appellanten paaanker alene Dommen til Forandring, forsaavidt Indstævnte er frifundet for Betaling af 1677 Kroner 29 Øre, der er fremkommet som Tab ved de 125 Tons Treue-Briketers Realisation. Appellantens Paastand gaar herefter ud paa, at Indstævnte tilpligtes at betale Appellanten dette Beløb efter Fradrag af det Indstævnte ved Dommen tilkendte Beløb 1467 Kroner 20 Øre, eller 210 Kroner 09 Øre med Renter. Indstævnte paa-  
staar Dommen stadfæstet.

I Henhold til de i Dommen, saavidt den herefter foreligger Højesteret til Prøvelse, anførte Grunde vil den være at stadfæste.

Sagens Omkostninger for Højesteret findes Appellanten at burde betale til Indstævnte med 300 Kroner.

Thi kendes for Ret:

Landsrettens Dom bør ved Magt at stande. Sagens Omkostninger for Højesteret betaler Appellanten, Aarhus Brændsels Compagni, til Indstævnte, Handelsmand P M Hermansen, med 300 Kroner.

Det idømte at udrede inden 15 Dage efter denne Højesteretsdoms Afsigelse.

Den indankede Doms Præmisser er saalydende:

I Slutningen af Oktober 1926 forhandlede Sagsøgte, Handelsmand P M Hermansen af Ebeltoft med Sagsøgerne, Aarhus Brændsels Compagni af Aarhus, om Køb af tyske Briketter. Da telefoniske Forhandlinger ikke medførte et Resultat, rejste Sagsøgte den 29 Oktober til Aarhus og havde her en mundtlig Forhandling med Sagsøgerne paa disses Kontor. Samme Dag sendte Sagsøgerne Sagsøgte tre Bekræftelsesskrivelser lydende paa Køb af 25 Tons »Treue« Briketter, 25 Tons »Leopold« Briketter, hvilke to Partier skulde leveres omgaaende pr Bane til en Pris af 20 Kr pr Ton ab Værk, og 100 Tons »Treue« Briketter, der skulde leveres pr Skib til en Pris af 29 Kr pr Ton fob Lübeck. Det heder endvidere i alle tre Bekræftelsesskrivelser, at Leveringen skulde finde Sted, saasnart Værket kunde levere. Under den 5 November 1926 tilskrev Sagsøgte derefter Sagsøgerne blandt andet følgende:

»Da De ikke som forlangt vil garantere for bestemt Leveringstid for Treue eller Leopold Briketterne, tør jeg ikke antage det givne Tilbud. Jeg vil kunne risikere, at Briketterne, som det er gaaet med de af mig købte Kul fra Dem, enten bliver annulleret eller fremkommer paa en Tid, at jeg ikke har Brug for dem.«

Sagsøgerne, der den 30 Oktober 1926 havde foretaget fornødne Bestillinger hos deres Leverandør, fastholdt under de følgende Forhandlinger mellem Parterne, at der var indgaaet en endelig Handel, som Sagsøgte ikke med Rette kunde annullere. I Skrivelse af 26 November s A anmodede Sagsøgerne dernæst Ebeltoft Jærnbane-station om at udlevere til Sagsøgte en Vognladning Briketter, der i Løbet af nogle Dage vilde ankomme til Ebeltoft under Sagsøgernes Adresse, men den 29 s M anmodede Sagsøgerne Statsbanerne om, at to til dem til Ebeltoft adresserede Vognladninger Briketter maatte blive destineret til Hjortshøj og Hornslet. Den 9 December 1926 meddelte Sagsøgerne, at de to Vognladninger Leopold Briketter nu vilde blive leverede, og da Sagsøgte ikke vilde modtage dette Parti, lod Sagsøgerne det bortsælge ved autoriseret Mægler, hvorved der fremkom et Tab paa 591 Kr 1 Øre. I Begyndelsen af Februar 1927 opfordrede Sagsøgerne Sagsøgte til at aftage de endnu resterende 125 Tons Briketter, og da han nægtede dette, blev ogsaa dette Parti solgt ved Mægler med et Tab paa 1677 Kr 29 Øre. Sagsøgerne har derefter, idet de har anbragt, at Sagsøgte har været uberegtiget til at nægte Modtagelse af de nævnte Partier, under nærværende Sag paastaet ham dømt til at betale dem de to nævnte Beløb, tilsammen 2268 Kr 30 Øre, med Fradrag af 50 Kr, der udgør en Sagsøgte tilkommende Godtgørelse vedrørende en tidligere Handel angaaende et Parti Briketter, eller ialt 2218 Kr 30 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 15 Marts 1927, indtil Betaling sker. Sagsøgte har paastaet sig frifundet for Sagsøgernes Tiltale, hvorhos han har nedlagt Paastand om, at Sagsøgerne dømmes til at betale ham de nedenfor nærmere ommeldte Beløb, ialt 2058 Kr 21 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 31 Marts 1927, indtil Betaling sker, medens Sagsøgerne forsaavidt har paastaet sig frifundet.

Til Støtte for sin Frifindelsespaastand har Sagsøgte anført, at han under de i Aarhus den 29 Oktober 1926 stedfundne Forhandlinger krævede Levering af Briketterne i November, hvilket Sagsøgerne indgik paa, og at han derfor, da de tre Bekræftelsesskrivelser som nævnt indholdt den Bestemmelse, at Levering skulde finde Sted, saasnart Værket kunde levere, har været berettiget til at nægte at vedstaa Handlen, hvilket Standpunkt han — efter sin Forklaring — straks efter Bekræftelsesskrivelsernes Modtagelse telefonisk gjorde Sagsøgerne bekendt med. Efter Sagsøgernes Fremstilling blev der vel af Sagsøgte oprindeligt fremsat Ønske om Levering i November, men da Sagsøgerne erklærede, at de ikke under de foreliggende Forhold paa Kulmarkedet — der var dengang Strejke blandt de engelske Kulgrubearbejdere — kunde binde sig hertil, frafaldt Sagsøgte Krav i saa Henseende og indgik Handlen saaledes som derefter udtrykt i Bekræftelsesskrivelserne.

Det er under Sagen oplyst, at Sagsøgte under Forhandlingerne i Aarhus forlangte en Slutseddel oprettet, men at dette ikke skete, fordi Sagsøgernes Prokurist ikke havde Tid hertil, hvilket saaledes var Grunden til, at Parternes Aftale ikke blev skriftlig fastslaaet. Ved de af Sagsøgernes Personale under Sagen afgivne Vidneforklaringer maa det imidlertid anses tilstrækkelig godtgjort, at der ved den nævnte Lejlighed er indgaaet en Aftale mellem Parterne af saadant Indhold, som frem-

gaar af Bekræftelsesskrivelserne, og Sagsøgte har følgelig været uberegtiget til i Anledning af disses Indhold at annullere Handlen.

Sagsøgte har dernæst anført, at Sagsøgerne, selvom der er indgaaet en Handel af det af dem paastaede Indhold, dog har leveret for sent, idet de for at kunne forsyne deres øvrige Kunder, efter Forgodtbefindende har udskudt Leverancerne til ham. Han har i saa Henseende henvist til, at Sagsøgerne som ovenfor nævnt har givet Statsbanerne Ordre til at sende Partier, der var bestemt til ham, andetsteds hen, hvorom Sagsøgte intet har vidst. Medens Sagsøgte nu ikke findes at kunne indvende noget imod den den 9 December 1926 ommeldte Leverance af to Vognladninger Leopold Briketter eller det med Hensyn til dette Parti foretagne Mæglersalg, hvorfor han vil være at tilpligte at betale Sagsøgerne den herfor indsøgte Erstatning 591 Kr 1 Øre med Fradrag af det ovennævnte Beløb 50 Kr eller 541 Kr 1 Øre, er Mæglersalget af Resten af Partiet foretaget paa saa sent et Tidspunkt, at den herved indvundne Pris ikke uden nærmere Dokumentation for, at Leveringstiden først da var indtraadt, vil kunne lægges til Grund ved Sagsøgernes Erstatningsberegning, og Sagsøgte vil derfor ikke kunne tilpligtes at betale det i saa Henseende indsøgte Beløb.

Efter det saaledes anførte vil Sagsøgerne have at betale Sagsøgte 2008 Kr 21 Øre med Fradrag af 541 Kr 1 Øre eller ialt 1467 Kr 20 Øre tilligemed Renter heraf 6 pCt p a fra den 31 Marts 1927, indtil Betaling sker.

Sagsøgerne findes derhos at burde betale Sagsøgte Sagens Omkostninger med 350 Kr.

Hermed endte Højesteretsaaret 1928.

Færdig fra Trykkeriet den 6 Marts 1929.

**G. E. C. Gads Forlag.**

Triers Bogtrykkeri (Chr. & G. Lind). — København